

Henrik Wergelands

Samlede Skrifter.

Efter det norske Studentersamfunds Foranstaltning

udgivne

af

Hartvig Lassen.

Sjette Bind.

Christiania.

Chr. Tönsbergs Forlag.

Trykt af H. J. Sörum.

1855.

LIBRARY
AUG 12 1965
UNIVERSITY OF TORONTO

Forord.

I Anmærkningerne til dette Bind af Wergelands Skrifter har jeg søgt at give en Oversigt over de Stemninger og Tilstande i vort offentlige Liv, der have fremkaldt de fleste af Siful Sifaddas Farcer. At optrække en saadan historisk Baggrund er ved disse Digte nødvendigt, fordi de mere umiddelbart end andre Wergelandske Frembringelser staa i Forbindelse med hans Tids historiske Liv, saaat Læseren her trænger til et historisk Overblik, hvorved disse af Døgnets Gjæringer fremvoxede Digtninge kunne ligesom opfriskes ved at stilles i deres Samtids Belysning. Men videre end til en saadan skisseret Fremstilling af almindelige historiske Forhold har jeg, som man vil se, ikke gaaet. Fornemmelig har jeg afholdt mig fra at give speciellere Oplysninger om de personlige Forhold, som ofte berøres i disse Farcer, idet jeg har ladet saadanne Allusioner blive staaende i deres Dunkelhed, naar en Forklaring maatte lede til at oprippe længst forglemte Bagatelstridigheder med Personer, der ifølge sin øvrige Stilling have staaet udenfor vort offentlige Livs Bevægelser. Jeg negter ikke, at det kunde være ganske kuriøst at have en „Nøgle“ til Siful Sifaddas Farcer; men skulde saadanne Personalia om Peer og Paul være nødvendige til i nogen væsentlig Henseende at belyse Wergelands Farcedigtning, da fortjener den sandelig ikke at læses; og man vil vel altsaa holde mig tilgode, at jeg har afholdt mig fra ved saadanne literære Snurrepiberier at bidrage til at skaffe private Folk en ubehagelig

Udødelighed. Af denne Grund har jeg ogsaa i Texten sat Stjerner*) hvor i Originalaftrykket et saadant Navn er nævnt eller alluderet til. Men paa den anden Side har jeg ingenlunde viist nogen Ømfindtlighed ved at lade saadanne ofte drøje polemiske Udfald blive staaende, der gjelde Mænd, som ved sin fremragende offentlige Virksomhed have erholdt Betydning som historiske Personligheder. — Forresten skylder jeg at oplyse, at jeg paa to Steder (S. 382 og 390) er gaaet noget udenfor den her afstukne Grænse.

---

*) Hvor der staar Prikker, tilhöre disse Originalaftr.

Kristiania, i November 1855.

Udgiveren.

Farcer

af

Siful Sifadda.

Indhold.

„A h!“

Farce

af

Siful-Sifadda.

1827.

Personer:

Filebom, Klokker.
Diskant.
Streng.
Depositurus.
Ole.
Ti Supplikanter.
Drömmegestalter.
Epilogus.

Første Scene.

(Filebom i Sygedragt, i en Lænestol. Ved Siden et Bord med Medicinflasker. Ole. Man hörer Stöj.)

Filebom. Se efter Ole! hvem der støjer saa i Gangen.
Jeg aner hvem det er . . ak! visselig ej mangen
Pastor eller Bisp saa svarlig ventet blev,
før Skjebnen ud hans Navn af Protokollen rev.
Hvis Abram ønsker mig saa snart hos sig til Sæde,
som Mange ønske det, da føjed jeg med Glæde
titusind Hjertesuk til Disses, at jeg snart
maa komme bort herfra med en Eliæfart.
Jeg dør af Hungersblik og Spørgsmaal efter Helsen,
og af Visiter for at se om Sjelepelsen
ej endnu udslidt er, saa Sjelen nogen maa
det finde altfor koldt i denne Verden gaa.
Se efter Ole!

Ole. (Seer ud.) Ej! Diskant og Streng paa Trappen
er komne i Disput saa Streng har mistet Kappen.
De trætte om et Trin: Diskant har faaet Børst;
men Kappen vandt han dog . . .

Diskant (Löber ind og siger i Dören, til Filebom:)
Ej se, jeg kom dog først:
Hvor staar det, gode Ven?

Streng. (Kommer ind og stiller sig paa den anden Side af Filebom.)
Hvor gaar det, kjære Klokker?

Filebom. Min Sundhed lister sig saa sagte frem paa Sokker.

Ole. Snart faar den Støvler paa.

Diskant. (Afsides.) Den snuble i en Grav!

Streng. (Afsides.) Ha, hvor hans Traad er sejg — ja som en Vidjestav.
(Höjt.) Snart staar I i jert Chor . . .

Diskant. (Höjt.) Lad Graven længe gabe,
og Døden ærgre sig, som maatte Spillet tabe.
Jer Kind er liig en Pung af Rosenobler mæt,

som skinne rosenrødt igjennem Liljenet.
Bær længe din Gevinst: lad Graven længe tørste.

Streng. (Afsides) Ha, tal ej meer om den!
(Höjt.) Snart, Ven! som Sangens Fyrste,
du pranger i dit Chor, og Gigten seer tilbage,
og hører Sundhed paa din Kind sin Aande drage!
Den seer dit Purpur, og den bider arrig i
din Pastors gule Kind, saa han maa lægge bi.
Nu lad den bide der og pynte sig med Rynker!
blot Gigten slipper dig; — jeg ellers Ingen ynker.

Filebom. Hvad er det for en Støj, en Mumlen, Tag-
dryp liig?
ja stundom og en Støj imellem blander sig,
liig Stene, naar de ned af Tagets Render falde,
saa man ensformig ej kan Regnens Dryben kalde.
Hør nu det løber fort som Stadens Rendestene!
Nu standser det igjen . . Nu hører jeg alene
en Aftenpsalme.

Diskant. Tys! en vakker Bas for Gud!

Filebom. Men midt paa Dagen da? En Søndenstorm i
Slud,
saa synes Sangen mig. Nu atter det jo mumler?
Mig tykkes græske Ord fra ugræsk Strube rumler.

Streng. Maaskee en Theolog nu stopper fuld sin Pose
— hvor Rum ej mangler — af de Ting han kun tør rose,
og binder Troens Garn for Sækken fast, hvis Sager
han kjender ikke meer end den, som Kurve drager
forseglede omkring paa Første i April,
veed hvad den Byrde er, han bær med svedig Iil.

Ole. Depositurus er . . .

Streng. Hvordan?

Diskant. Hvordan? jeg kjendte
jo nok den falske Bas, hans vrange Strube sendte.

Streng. Jeg kjender nok den Nar! Jeg svimler, naar jeg
skuer
hans frække Planer, som selv Kirkens Hvælving truer.

Diskant. Jeg kjender nok den Nar!

Ole. Han flytted ind igaar.

Se, bag en Foliant i Vinduet han staar!
Han ligger her paa Luur, ej uliig, naar en Glente
sulten i et Træ har sat sig for at vente,
at Hesten dog skal dø, som stønner underneden.
Streng. Jeg kjender nok den Nar!
Diskant. Jeg bæver naar jeg tænker
hans høje Planer, som selv Kirkens Hvælving krænker.
Han konjungerer nu, hans Pande drypper af
den megen Lærdom, som ham femti Vintre gav.
Streng. Hans Mund er fuld af Græsk, hans Hage sort af Blæk,
og Næsens Rynker er jo reen latinske Træk.
Diskant. Hans Frak er deelt i Vers, hans Buxer i Sektioner.
Blandt Folianter tolv om Bibelen han throner.
De tolv er Kloder liig, men Bibelen en Sol,
han selv Systemets Gud.
Streng. I Krogen en Reol
en Atlasbyrde bær af tykke Kommentærer.
Med sin Oppasser han om Disse disputerer.
Diskant. Det otte Dage er nu siden han begyndte
med saadan Iver i det græske Sprog at grynte.
Streng. At brøle paa Hebraisk begyndte han for tre
Dage siden: alt man Frugterne kan se.
Diskant. Student han blev ifjor — at sige i December.
Nu al sin Overflod af Lærdom ud han slænger
igjennem Vinduet, i hver en Vandrers Spor.
Streng. Der flyver snart Latin, og snart et jødisk Ord
igjennem Vinduet, som altid aabent flagrer.
I Sælgerkonens Skjød ved Døren sær det hagler.
Hun lærer meget Godt; men Kringlerne hun glemmer.
Hun Artium nok tog engang, hvis ej de slemme
Skjørter var saadant: taknemlig, naar han gaar
paa et Kollegium, med Smiil hun Knixer slaar:
med varm Beundring hun hans Pastormine seer.
Depositurus gaar og sagte „*mulier*"
han deklinerer til han sætter sig paa Bænken
— naturlig øverst, at Professoren dog faar

hans Flid i Øjesyn, og hvor hans dybe Tænken
i store Døninger henover Panden gaar.
Naar Timen er forbi, han midt i Døren praler:
der klart hans dybe Buk og Armens Bøger taler
til Herr Professoren, at han har været der.

Diskant. I Aftensangen man ham midt i Korset seer;
hans Tunge raser da, og yngler frem en Skare
af falske Toner, som omkring i Kirken fare,
med Rageknive, til et rædsomt Øreslagt:
hans Sang ej uliig er den tydske vilde Jagt.
Da tier Orgelet, da korse sig de gamle
Sibyller, som har Plads paa Gulvets sorte Skamle.

Streng. Jeg skimter nok hans Plan igjennem al den Storm:
ja, naar han tier og, den voxer som en Orm.
Den ligger i hans Sjel som Snog i Mødding, — bare
den rakte Snuden frem: jeg skulde den ej spare.
(Stamper i Jorden.)

Diskant. Jeg seer nok hvad han vil. Ja tro mig kjære Klokker!
hans Plan er skummel som en Eumenides Lokker.

Streng. Den voxer i hans Sjel — ifald han ejer nogen —
ja, som jeg sagde før, liig i en Mødding Snogen.

Diskant. Den voxer i hans Sjel, som Tidslen frodig, feed;
men højt jeg leer ad den, og træder Tidslen ned.
Jeg seer nok hvad han vil . . .

Streng. . . O bare I ti stille!
Jer Plan ej bærer Slør . .

Diskant. End Eders? I vil spille
paa Violinen før den Kat er død, hvis Tarme,
som Strenge, engang skal paa Instrumentet larme.
Det veed jeg — seer I det?

Streng. Jer Plan ej bærer Slør:
den nøgen gaar omkring og viser Panden før,
ja før — I veed det nok . .

Diskant. Hvordan? skal jeg da bande? .

Filebom. Ej, Venner! vil I da min sidste Olje blande
med fæle Eder? tys!

Streng. Hvem kommer? jeg vil gaa.

Ole. Depositurus . .
Diskant. Ha, jeg ogsaa ile maa.
Ole. Det er en munter Mand: han taler i en Time
saa tydeligt og klogt, som Klokkerne, der kime.
Streng. Jeg takker dog for ham . .
Diskant. Jeg takker og . . Adieu!
(Möder Depositurus i Dören, de gjöre truende Miner og ville ej vige hinanden.)
Nu hvem skal vige først?
Depositurus. Du skal det eller dø:
(Stöder Diskant væk.)
Salutem!
Diskant. Ej! se! se! (Gaar.)
Depos. *Salutem!*
Streng. Se paa Manden!
Depos. *Salutem* Filebom! Jeg hilser ingen Anden.
Nu *humanissime! quid agitur?*
Filebom. O Tak!
Streng. (Afsides.) Jeg har dog end et Haab: han dræber
ham med Snak. (Gaar.)
Depos. Ja saa? — *hoc juvat!* Dog den vise Solon siger:
„Man er ej lykkelig før man i Graven ligger."
Oudeis — saa lyder det — *Oudeis* . . men det er sandt,
I fatte ikke Græsk . . Nu *vale!* det just randt
in mentem mihi, at en Lærd har knappe Stunder.
Nu *vale!* bli'r I frisk, isandhed større Under
det tykkes mig end dem, jeg læser i min Bog.
I kjender ikke den; — men jeg er Theolog! (Gaar.)
Ole. En dygtig Theolog, knap tvende Uger gammel.
Filebom. Nu Ole! hjælp mig lidt, og rok paa denne
Skammel;
og led mig sagte ind: mig tykkes Søvnen sød
nu efter slig Visit, at se, om end ej død
den gamle Klokker er . . .
Ole. Men jeg det bedste haaber
af Wunder-Kron-Essents og gode Hoffmansdraaber.
(Leder Filebom bort.)
(Kommer tilbage.) Klokkerens Godmodighed lader ham dog takke
dem med et Smiil, som sige ham lige i Øjnene, hvor de ere

hjertelig kjede af ham; og naar deres graadige Blik tillyne ham: „i Graven med dig“, og naar deres gjensidige Kjevlerier tiltordne ham: „Du lever os for længe!“ Dersom jeg var en brutal Karl, og jeg ikke skjøttede om at mele min Kage, vidste jeg nok at gjøre min Principal fri for disse Bremser, der surre ham om Ørene. Men lad nu disse tre Rivaler rive hinanden Huden over Ørene, medens de løbe her paa Døren for at se om ikke Klokkeren snart vil stige ned i Graven, for at deres gyldne Forhaabninger igjen kunne springe op deraf! Ja, jeg vil ikke tale om den Flok som fritter nede i Kjøkkenet om Tilstanden her i Huset. — Det falder Pigen tilbedste. Men disse ere dog fordetmeste Karle, som ere hule i Kinden, men have Maven spændt af Forhaabninger . . .

Men det er dog løjerligt: de lure ogsaa herudenfor om Natten, om de ikke skulde blive nogen pludselig Renden med Lys var i Huset, høre nogen Larm paa Trapperne og se En snige sig ud af Porten med Løgte og Lys forat hente Doktoren. Deres hele Iid gaar nu blot ud paa at være Nummer Een med Ansøgningen, som de nu trediegang have maattet skrive om igjen, da den er bleven udslidt i Lommen, hvor den har lagt, lige siden Filebom for fire Uger siden fik sin Snue, der var Forløber for hans Sygdom . . .

Dersom de blot ikke dræbte hinanden disse tre Høvdinger i Supplikantskaren, vilde jeg indbilde dem, at den Gamle var heden. Jeg vil .. lad mig se . . Der har vi En!

(Depositurus kommer.)

Depos. Jeg glemte nok en Bog; man Genesis den kalder.
Den Lærdoms Moder er, af højst ærværdig Alder.
Dens Ende foran staar, Begyndelsen ved Enden.
Men det forstaar ej I . . .

Ole. Ak! Feberen med Brænden
har gjæstet Klokkeren . . .

Depos. Jeg Bogen have maa!
per Deum! Bogen frem! Professoren kan gaa
og savne mig . .

Ole. Han tror, I satte Jer i Krogen.
Men Klokkeren er død . .

Depos. Ha, død? da dø og Bogen! (Omfavner Ole.)
Jeg dig forærer den: tag denne ogsaa med!
Det er en Scholie. Han hvile da i Fred!
Filebomus død? . . o *evangelium!*
Du skjønner ej Latin. . ?
Ole. Men endnu Filebom
er ikke ganske død . .
Depos. Ej død? saa kom tilbage
med Bogen! *neqvam* tør du — *neqvam!* mig bedrage?
bedrage ikke! nej! men overraske med
det Skrækkensbudskab, at min Ven var sjunken ned
i sorte Hades . .
Ole. Tys! det varer ikke længe,
saa sætter han afsted, saa briste Harpens Strenge:
et lidet Strøg endnu af Febrens Bue, saa
vil Strengen briste, og sin sidste Tone slaa:
Han ligger nu tilsengs og Feberdrømme dandse
saa blege om hans Mund med Svedeperlekrandse.
Paa Lagnet piller han . .
Depos. Det er den sidste Leeg.
Ole. Han sejler vist i Kvel.
Depos. Igaar jo Uglen skreg?
Ole. Kom hid iaften da, I Nyt vil faa at høre.
Depos. Det gnaver paa min Sjel, men pirrer dog mit Øre.
— *Sub rosa,* ædle Ven! jeg bliver Klokker naar
den Gamle endelig til sine Fædre gaar.
I blir paa mit Kontor . . .
Ole. Jeg takker, men jeg loved
Hans Velærværdighed min Tjeneste.
Depos. . . Det hoved
mig ogsaa bedre . . Ven! *amice!* I forstaar,
mit Venskab skriver sig just ikke fra igaar?
Jeg har en vakker Bog, som jeg forærer Jer;
paa Titelbladet staar: „Fem Juleprækener".
Et Exemplar jeg og af mit *petitum* skjænker
Jer *in memoriam.* Det ad Diskantes Rænker
og Strengs brutale Grovhed spotter paa Latin.
Det *opus,* blot det bar et pergamenisk Skind,

Du fra Burmanni og Stygotii Traktater
ej skjelnede saa let. (Tager Ansögningen op.)
Se Mottoet — *mi frater!*
foruden at det er sat foran der paa Græsk,
er mod Diskant og Streng en lang Satire, besk.
Latinen — mellem os, ej alle fik den Gave —
er friske Blomster fra den tuskulanske Have.
For læge Folk, og hvis hans Velærværdighed
min klassiske Latin ej skulde kjendes ved,
staar Oversættelsen, *cum notis*, her ved Siden.
Se Titlen med Fraktur . .

Ole. Jeg maa beundre Fliden.

Depos. Ak, Flid gjør ikke Sligt; men visse Folk har faaet
et vist *ingenium*, som Doktorhat har naaet;
hvi da en lumpen Lap af Silke ej paa Bagen?

Ole. Det maa I sige!

Depos. Ja, det er saa klart som Dagen!

Ole. Formeget var det ej — saa tykkes mig — om Jer
den Klokkertjeneste blev tilbudt . .

Depos. Sandt det er!
Det aner ogsaa mig, at dette bliver Enden.

Ole. Diskant en Næse faar — ja mere for sin Renden,
og Streng vil dryppe da af Graad og ej af Sved.

Depos. Han spille kan sig mæt: jeg synge vil mig fed!
For Nødstilfælde kun mit Promemoria
er skrevet, kjære Ven! Det er et „hem“ og „ha!“
man gjerne hoster ud, naar man i Folkestimlen
bliver ubemærkt; — men lad kun hele Vrimlen
paa Taaen hæve sig, og raabe: „hej! se mig!
„Jeg er til Klokker født; ej nogen passer sig
„saa godt til Klokker, som . . .

Ole. Deposituius . .

Depos. *Recte!*
Hans Velærværdighed vil svare: „jeg maa nægte
„min Herre denne Bøn; en Theolog med Ære,
„Depositurus, skal vor gode Klokker være:
„Han burde være Præst!“ maaskee han lægger til . . .

Ole. Det gjør han sikkerlig! Jeg gratulere vil.

Depos. Hvi har du ej studert? lært mere end at skrive?
Du mangler ikke Kløgt: min *Famulus* Du blive! (De gaa.)

Anden Scene.

(Gade udenfor Filebom's Huus. Det er temmelig mörkt. I et Vindue ligeoverfor sidder Depositurus ved Lys.)

Depositurus. (Roder i en Pakke Papirer.)

Hvad er dette for et Manuskript? Aa, ned med Dig! jeg kjender det! (Kaster det ned paa Gaden) End dette? Begyndelsen til en Glosebog af Genesis. Bort! du har drukket en Syndflod af Sved. Bort! kom aldrig igjen! bort! (Kaster et andet Bundt Papirer ud.) Men her . . *ad undas!* . . det er en Geometri! Tangenter og Cirkler ere Athenes Rynker! ogsaa fordømt! (Kaster den ud.) — Ej da! Gloser og Anmærkninger til Homer! Nej den Tid glemmer jeg aldrig! bort! nej bi! en *Auto da fè* skal fortære den. (Gaar fra Vinduet.)

(Diskant og Streng komme ind, hver fra sin Side.)

Streng. (Gaar lyttende henimod Filebom's Huus.)
Der brænder dog et Lys: men ellers er der stille
. . forbandet . !

Diskant. Der er Lys; jeg gjerne lytte vilde.

Streng. Med Beeg til Legemet den Gamles Sjel er fæstet.
Nu brist for Fanden da!

(De 10 Supplikanter stille sig i Baggrunden.)

Diskant. Gid Abraham han gjæsted!

Streng. Jeg vil dog lytte lidt. (Gaar nærmere til Huset.)

Diskant. At Klokkersjelen dampe
maa ud, med dette Lys, af Kroppens fede Lampe!

Streng. Jeg slaar en Rude ud, og maaske da, af Skræk,
den sejge Filebom fra Scenen iler væk.
Skal Andre ikke frem? Er der ej Plads for Andre?

Diskant. Jeg vil dog lytte lidt . . (Gaar nærmere mod Huset.)

Streng. Jeg nærmere vil vandre.

(De stöde ind paa hinanden.)

Diskant. . . Min Pande . .
Streng. Næsen . . ha!
Diskant. Hvem der?
Streng. . . . For Fanden, tal!
Diskant. Hvem løber saa paa Folk?
Streng. En Tølper tugtes skal!
For Satan, tal dog højt! (Holder Diskant i Armen.)
Diskant. Hvem der? jeg stødte Panden . .
Streng. Jeg kjender Stemmen . ha!
Diskant. (Afsides.) Ak, paa den fæle Banden
jeg aner hvem det er. Jeg er saagodtsom blandt
de Kannibaler nu . . ak gid jeg hjemad fandt!
Han skjærer Tænder — Ve! han slaar mig vist ihjel . . .
(Höjt.) Ak, klem mig ikke saa . !
Streng. Du kniber? ved min Sjel!
Hr. Stentor, syng nu op! Musik til disse Noder!
(Svinger Næverne truende.)
Diskant. Vær ej saa hidsig . . au!
Streng. Hvad vil du?
Diskant. Slip mig Broder!
Streng. Gid Satan være den! Du mukker?
(Depositurus kommer i Vinduet.)
Diskant. (Peger til Vinduet.) Se dog Ven!
Streng. Hvad vilde du da her?
Diskant. Jeg vender om igjen.
Men se til Vinduet! jeg beder . . .
(Diskant og Streng se til Vinduet.)

Depos. (Roder i Papirerne.) Her er nok et Manuskript! Jeg har dog skrevet Adskilligt. (Kaster Papirer ud.) Gadedrengene kunne gjøre Drager af det. (Seer ud af Vinduet.)

Men Død og Pine! hvad gjorde jeg, jeg? mit *petitum* faldt ned med . . hej! mit *petitum* paa Latin! min Ansøgning! hej! . . er der ingen paa Gaden. . .

Streng. Jeg maa revne! (Ryster Diskant.)
Diskant. (Skjælver.) Ah—ah—ha, ha—ah! Jeg nødes Eder stevne
— hvor nødigt jeg end vil —: det er jo soleklart,
jer Næse stødte først min Pande i sin Fart.

Den er jo meget lang: min Pande synes knapt.
Ej Skjoldet slaar, men Sværd.

Depos. Jeg hører dog Folk . . holla! Aa, I Mand paa Hjørnet . . aa hør I Mand, tag op det Dokument, som ligger der.

Diskant. Hvad er det han har tabt?

Depos. Jeg solgte det ikke for tusind Daler: Jeg kan gjerne sige Jer det: det er et Dokument paa Latin: det vil sige Latin i Midten, *translatio* paa den ene Side og *Notæ* paa den anden. Jeg seer det skimter der!

Streng. Aha!

Diskant. Aha!

Depos. De øvrige Papirer kunne I tage til Jer, om I have Brug for dem. Ret saa I gode Mand! det er det hele Ark der. I kan række mig det paa en Stok . .

(Streng og Diskant gaa under Vinduet og tage et Papiir op.)

Sang.

(Mel: Ja, ved en Bolle Punsch etc.)

Streng.

Her er Papiret . .

Diskant. (Griber i det.)

Lad mig se!
Ja, det er ganske rigtigt!
Latin og Oversættelse:
det Dokument er vigtigt.

Diskant.

Ej, hvor I rykker?

Streng.

Ha, i tusind Stykker,
i Rendestenen svömme
de Drömme!

(De rive Papiret istykker, og strö Lapperne rundt om.)

Diskant.

Nu hagler det.

Depositurus.

Mand, er Du gal?

Streng.

Nu sneer det . .

Depositurus.

Du raser,

Du raser, men jeg rase skal! (Löber fra Vinduet.)

Streng og Diskant.

Se her din Stoltheds Laser !
Nu kan du slikke dig om Munden: ikke
skaffer Disputatsen
Dig Pladsen.

Diskant.

Nu staa vi To.

De ti Supplikanter.

Nej her er Ti!

Streng.

Hvem skal af os da vige?

Diskant.

Det veed jeg nok.

Streng.

Ja det skal I!

De ti Supplikanter.

Kan vi da Intet sige?
Vi er Ti i Tallet: hver er anbefalet,
hver af os kan kvæde
og æde!

Diskant og Streng. (Til hinanden.)

Jeg leer af Dig, (Til de Ti.)
Jeg træder let
Jer alle Ti i Stövet!

(Depositurus kommer ind med Lögte og Stok.)

Depositurus.

Hvor skal jeg finde dem, som det,
— det Niddingsværk har övet?
Seer Du „emollit mores?“ slig en Knollet
saa du ej at slænge
bag Drenge.

(Alle Supplikanterne slutte Kreds om ham og dandse rundt.)

Alle Supplikanterne.

Manden du finde i den Krands, vi binde.
Pröv om du kan gjette
den Rette! (Ole kommer ud fra Filebom.)

Ole. (Raaber.) Død!

Alle Suppl. Død?

Ole. Død!

Alle Suppl. Død! (De löbe ud undtagen Depositurus og Ole.)

Depos. Bør jeg dræbe mig Ole?

Ole. Nej hvorfor det?

Depos. Aa Ole... jeg er ulykkelig Ole.. kjære Ole! bør jeg dræbe mig Ole?

Ole. Jeg veed ikke.. naar det kunde ske paa en honet Maade.

Depos. Nej, Ole! Horats siger: lader os indhylle os i vor Dyd.

Ole. I har suget Honningen af Autorerne. Lad den forsøde Eder Eders Malurt.

Depos. Du trøster mig ikke Ole! som en gammel Ven burde.

Ole. Var ikke det ene Ord „Død!“ saa kraftigt som en heel Tale? var ikke det Ord: „Død!“ (I veed hvem jeg mener) en tordnende Herold for Lyksalighedens Porte, eller den knarkende Lyd idetsamme disse for op? Var det ikke Kildens Pladsken for den Tørstige, som synes at høre med Tungen, eller Lyden af Madklokken for den Hungrige, som har alle Sandserne i Tænderne?

Depos. Jo, Ole.

Ole. I bider paa Neglene?

Depos. Kunde jeg bide en Ansøgning frem deraf! Hør Ole! jeg er om en Hals: Diskant og Streng komme først: det er klart! det er klart! hu, det er klart! Ole! disse graadige Ulve have sønderrevet min Ansøgning, mit *petitum*.. se her! (Tager Lapperne op.) Jeg kan ikke faa saadan En, af saadan Kvalitet at sige, sammen paa otte Dage.. Jeg veed.. jeg vil bede dig om Noget, Ven. Jeg vilde gjerne bede dig om Noget, Ven! skjønt jeg veed I vil gjøre Indvendinger.

Ole. Er den Ting saa kostbar da?

Depos. Almindelig er den just ikke: almindelig ikke. Saa let skiller I Eder ikke ved den. Almindelig er den ikke..

Ole. Jeg tænkte I vilde bede mig om min Kjole, men den er meget almindelig. Enhver Oppasser af den ringere Sort og ethvert Geni har en saadan, med een Knap bag.

Depos. Nej, jeg vil bede Eder om blot at laane mig det

petitum, jeg forærede Eder. Det har et Motto paa Græsk, og er forfattet paa Latin forresten. Jeg lover Eder en tro Kopi eller en anden Udgave om en føje Tid. Jeg kommer vel neppe til at bruge den: som sagt, i Nødstilfælde, om disse skraalende Supplikanter — jeg vil ikke kalde dem Rivaler — skulle blive altfor uforskammede. De løb nu hjem for at bringe deres elendige Pretentioner frem imorgen tidlig, skal jeg love. I skal sikkert faa en tro Kopi.

Ole. Jo meget gjerne — særdeles gjerne! Jeg havde saa alligevel intet Brug for den videre.

Depos. Det lider jeg ikke af Dig Ole!

Ole. (Giver ham et Papiir.) Vær saa god!

Depos. Kopien skal du faa, og det ligesaavist som at hvert Ord her i dette Dokument er et Korn, som vil spire frem i Guldsæd. Nu Ole! har du betænkt Dig? kommer du paa mit Kontor? Famulustitelen er i Grunden et Skjeldsord. Veed du hvad Famulus betyder? Det betyder: „underdanigste Tjener.“ Er det en smuk Titel?

Ole. Jeg takker; men jeg tiltræder min Plads idag eller imorgen.

Depos. Jasaa? Ole! Ven Ole! vi ere Venner, vi ere Venner.

Ole. Megen Ære.

Depos. Vi ere Venner — som sagt vi ere Venner. Nu, vil du gaa min Ven?

Ole. I kan begribe, jeg har Forretninger. Jeg ønsker tillykke! (Gaar.)

Depos. Nu, ham er jeg sikker paa, skjønt det er en Træring, en Knegt. Her mit *petitum!* hvert Ord i dette slaar alle de Øvriges overende; men skjønt der ingen Tvivl er herom, kan dog Forsigtighed ikke skade. Jeg veed Streng og Diskant forsømme sig ikke; men — se hvem der kom først til Møllen! Klokken syv imorgen har Hans Velærværdighed min Ansøgning. Han studerer da paa den til Klokken 12 eller 1, da Kantoren og Musikanten komme Klokken 8—9, ville de faa det Svar: „Hans Velærværdighed studerer; kom igjen!“ Naar de da komme, vil Hans Velærværdighed svare dem: „mine Herrer! det nytter Jer ikke: en Hædersmand, en Videnskabsmand, en Pædagog, som hidtil har virket i Stilhed

og opdraget mangen en vakker Pode . . ja . . I forstaa hvad jeg mener . . Godmorgen!“ Men det er jeg i Uvished om, om jeg skal lade disse To faa deres Gang paa Orgelet. Men det vil ikke være noget ubehageligt Syn for mig, fra Chorsdøren at se disse To slentre omkring der som et Par Skygger, lette som en Tone, urolige som Forventningen. Jeg vil lægge mig her med Ansøgningen i Haanden. Som Klokker skal jeg nok tage denne Nats urolige, ubekvemme Leje og Søvn igjen. Her er jo Hans Velærværdigheds Huus . . (Lægger sig udenfor et Huus.)

(Sagte Musik. Saasnart denne hörer op, kommer Streng ind med et Papiir i Haanden.)

Streng. (Törrer sig om Panden.) Hvor jeg er svedig! men det vil jeg ikke angre engang i Tiden. Depositurus lader nok være at søge, og jeg vil være en Skjelm om ikke jeg kommer først med mit Promemoria. Klokken syv har Hans Velærværdighed det, og naar Diskant, Kantoren, kommer listende, faar han nok Besked. Hvor han vil glo, naar han hører af hans Velærværdighed: „kjære Hr. Kantor! der har alt været en Mand her, en studeret Mand, som, foruden at han har fyrgetyve vægtige Grunde, tillige lover at lære Folk at synge, som aldrig have kunnet frembringe en eneste Tone før, paa den Betingelse, at han bliver Klokker. Saamen, vi have Præster nok, som han kan experimentere paa. Saadan en Mand kunne vi ikke nægte Noget, især naar et Klokkeri er Maalet for hans Beskedenhed“. Dersom da Diskant er fræk nok til at sige: „men“ . . . saa vil Svaret blive: intet „Men“ Hr. Diskant! Gud befalet!“ Og saa Døren i midt for Næsen. Dette Hagelvejr maa nedslaa den Sæd af dristige, knejsende Planer, som voxe i Diskants Hoved. Kom kuns imorgen Hr. Kantor: jeg veed nok hvad jeg gjør. (Lægger sig udenfor det Huus, hvor Depositurus ligger.) (Sagte Musik. Saasnart denne hörer op, kommer Diskant syngende ind.)

Diskant. (Med et Papiir i Haanden.) Trallela la la! Fred med din Skygge Filebom! Jeg sætter Musik til Liigversene over Dig. Der ere nok de, som gjøre Vers strax de lugte Liig. Blot det ikke gaar med dig som det gik med en Vis: man skrev saa meget over ham, at man glemte ham over Versene: eller — der flød saameget Vand at det skyllede Graven bort. Men hvor jeg skal faa Streng bort fra Orgelet! Det skal jeg være

Mand for! Imorgen er han her vel kan jeg tænke, og lægger frem nogle Lapper af et akademisk Borgerbrev og sin djærve, pralende Indbydelse til en Tale, som Bilag til en trodsig Ansøgning eller Fordring. Jeg vil gaa fulere tilværks! Imorgen tidlig faar Hans Velærværdighed mit underdanigste, allerunderdanigste Promemoria paa Sengen. Prosit Hr. Musikant! Drøm om Mad og Penge og Klokkertitlen i Eders Seng: jeg bliver her. Den Plan kan forrente sig. Vi faa jo Intet hernede uden Arbejde og Ulejlighed. Godnat Depositurus! og Hr. Strengs Haab, der er spiret op af Uforskammenheds Sennepskorn og vil sætte Andre i Skyggen! Godmorgen mine Forhaabninger, som have lagt i Modersliv i otte Aar! Imorgen er det Eders Fødselsdag. I skulle fødes før dét gryr, og døbes inden Middag. (Lægger sig udenfor Huset. Sagte Musik. Naar den er endt, dandser Drömmegeniussen, phantastisk klædt, halv som Dreng, halv som Pige, frem.)

Drömmenes Genius. (Til Publikum.)

Det første Kys, som Adam gav den Skabning,
han følte aandende i Søvn ved Siden,
den Nat da Kvinden fødtes, gav mig Liv.
Den Nat drev Rosenduft omkring, som lunkne
Vindpust, Palmen rasled ej, de kjære
Stjerner slumred sødelig i Skyen,
at Intet skulde vække Hendes endnu
tankeløse Søvn, og blandes mellem
Mandens Anelser, der snart hverandre
tilbageraabte, snart igjen fremkaldte,
uformelige før den første Sky
huldt rødmende vidned med ham, og
blev Baldachinen over Mandens Jubel.
— Da fremkom Virk'lighed af første Favntag,
af Adams brune og af Evas mørkblaa
Blik, i det de drukned i hinanden,
da Adams Blik steg ned i Evas Øjes
mørkblaa Bølge, og da Kvindens Blik,
liig mørkblaavinget Due, fløj igjennem
Mandens Øjes lynopfyldte Sky.

Jeg maatte fly, dog længer ej end under
Kvindens Lokkers Nat: der sidder jeg.

Ha, endnu, naar en Elsker kysser ømt
sin Elskerindes Haar, da er det mig,
han drikker, kun med Lokkens Vellugt blandet.

Jeg fløj for Virklighed? men for at sejre
igjennem hele Livet. Tro I ej?
Det ene Øjeblik, jeg skjænker ham
af alle Øjeblikke, hvor han sejrer,
det Øjeblik, som kun er virkeligt:
det er det Øjeblik, det Suk af Tiden,
som er alene herligt, naar en Elsker
sin Elskte favner førstegang som sin.

Men hevner jeg mig ej for denne Sejer?
Ah, jo! se Mennesket det søger stedse
Virkeligheden; men jeg fæster mig
til dennes Skulder, som et løst Gevandt.
Se hvor den flyr, og Menneskene følge
pustende, liig Phøbus efter Daphne,
over Høje, Dale, med det Raab: „se her!
her har jeg den!" De gribe — gribe Kappen:
De se paa den; men, mens de stirre, den
hensmuldrer mellem deres Fingre, som
Sommerfuglevingestøvet.
Heraf fremkommer det Bizarre og
hvad Støvet vover kalde: klogt og galt.
De vide det ej selv!
Nok! jeg blander mig bestandig med
det Virklige, som Latteren med Alvor,
som Skum med Vinen, Stjernerne med Natten.

(Seer paa de Sovende.)

Se disse Folk! Naragtighed i Slethed
og Slethed i Naragtighed . . Hollah!
I gode Mænd! de sove: lad dem sove!
Naragtighed er heller ikke sand. . .

en Skjælven mellem Ondt og Godt. Og Slethed?
— ja, viis mig Godhed, vil jeg tilstaa . . Bah!
jeg siger altfor meget . . . bør jeg tage
den Drøm om Godhed, som jeg Eder gav,
som var et Spjeld for Eders Øjne, bort?
og skjære Eders Ondskabs Tøjle over?
Forresten hersker jeg dog mest om Natten;
da bli'r jeg selv en Sandhed! Se naar Sjelen
flyder hen, og Dagens Tanker hæve
sig ikke over Fladen meer som Bølger:
da stiger jeg af Sjelen, — først som Damp;
men siden formes jeg, snart som en Venus
— den vakreste af alle mine Døtre —
idet hun steg af Havet, med en Krands
af Perleskum i Haaret, og en Skare
af Naider, Havfru'r Søsatyrer
boltre om i Sjelens Skum; men snart
og som en slangelokket Eumenide.
Jeg dugger Lejet da med iiskold Sved,
belyser falmet Skjændselsdaad, og farver
den op med Graad . . .

Men sejrer jeg da ej om Dagen? ha!
se Natten er min Neger, bøjet under
Byrden af Alruner, Valmuer, Viindruer,
Vampyrer, Priapusser, Suk, Gjengang're
og Løvværk, — alt groteskt, uhyre, skjønt
en Fluevinge slynged det bag Skyen.
Men Dagen? ha, den er en snehvid Tru'els,
en Bondekarl fra Jylland, meget ærlig,
men meget dum. Ham Virk'ligheden tinged,
og sender ud i Ærind; men han finder
aldrig Vejen rigtigt, for jeg lader
min sorte Tom bestandig staa paa Hjørnet,
med en Turban paa Hov'det, som en Maane,
hvor Truels skal komme, krum og svedig under
de Stene, som jeg lagde i hans Kurv.
Naar Jyden seer den Sorte, løber han:

— han tror det er den Onde — og saa gaar det.
Paa næste Hjørne staar den Sorte atter
og griner med de hvide Stjernetænder.

Eh voilà! de tusind Folianter,
tykmavede Systemer, Kirkefædre
og Philosopher drømmede om Dagen.
Forskjellen er kun: man kan Dagens Drømme
ordne lidt, og skjænke Efterslægten
dem til at drømme over, som naar Ammen
først smager selv paa Maden, runder den
med Gummen, og saa putter den i Glutten.
Men Nattedrømme ere liig en Flok
af Beduiner, som du seer i Ørknens
Horizont, adspredte, nærmende
sig snart, snart flygtende — en Sværm af Myg,
der snart paa Bækken dandser, snart om Øret.
Se Alting drømmer: Rosen drømmer, og
din Elsktes Øje aner blot og drømmer.
Napoleon og Cæsar vare Aander,
som gik omkring paa denne Jord i Drømme.
I tro mig ej? „jeg ligner jo et Barn,
har Mund og Næse, spørger, svarer?"
ha!
I Daarer! se, min Magt er lunefuld
og omvendt, se, mit Lune er min Magt:
jeg er den Vind, som blander alting sammen.
Tro mig: en Draabe Dug er mig et Hav;
jeg vandrer stolt, som Kongen i hans Sal,
rundt i en hvælvet, lukt Provencerose,
og Himmelhvælvet er mig trangt, saa jeg
maa bøje Nakken under Stjerner.
Nu tro I mig? hvis ej, jeg hevner mig
i Nat paa Eder hver især: jeg skriver
en Regning op i hver en Gjerrigs Hoved,
og stryger atter over den med svedig
Haand, og skriver Facit gal etc.
I tro mig ej? det er min egen Kraft,

som virker Mistro. I har drømt saa ofte,
saa I vil Intet tro! — Nu, Mistro er
min rette Athmosphære, hvor Forstandens
kolde Lufttræk krydser Phantasiens
lumre Aande.

(Supplikanterne snorke.)

Stille nu! de sove her paa Gaden:
Maaskee et borgerligt, harmoniskt Selskab
har tilbragt Aftnen hyggeligt i Klubben?
. De snorke nu . . I dette Øjeblik
jeg — ene jeg — gjør Gadens Stene til
en Dyne eller Ægtemages Barm.
Blot stille nu! ej pib! ej tramp!
thi ellers bli'r jeg tvungen til for disse
gode Mænd at skifte Scenen, fra
en Duneseng til kvalfuldt Leje paa
et Høloft, hvor man hører nedenunder
Bucephalidernes Diskant og Fodtakt.
— Min Phantasi er liig en tusindkantet
Diamant, og min Forstand bestandig
kiger gjennem den, som gjennem et
Kalejdoskop, eller den er et
chinesisk Spil som min Forstand i tusind,
altid nye, Former lægger — Ha!
jeg kløver let mit Væsen, stiger op
som en Raket, men daler ned i ti.
Paa engang tumler jeg en søvnig Klokker
— han hører Klokkeringen, — og en Høker
— han lugter Flesk, — en Ungmø — ej! hun leer
og kysser Hovedpuden, — og en Konge
— han slaar med Nakken: thi jeg maler ham
med Phosphor: *rex, rex, rex, rex!*
Saa som jeg staar, med disse Ord i Munden
jeg knejser i en spydig Ynglings Tanker:
saa som jeg staar han skimter mig igjennem
sin Pibes graablaa Damp; dog stundom jeg
ham narrer med et altfor velkjendt Smiil
— en Rosenknopguirlande, med en Kind,

hvis hulde Runding er hans Tankers *campus*
martius, og med en Bruunlok, som,
idet den flagrer over Formen af
en Pande, liig en kløvet Maane, ligner
en bølget Sky, en frodig, hængende
Vedbende, smigrende et Marmor med
sin lette Skygge . . ha! da blæser han
og splitter Røgen for at gribe efter
mig — den Nar!

(Supplikanterne snorke.)

Eja! de tykke
Sjele sukke under Byrden af
min vægtige Indflydelse . . De drømme
om Pengetrang, om Kreditorers Skrig,
om Bedekøllers Dyrhed, Klokkeriet.
Jeg er medlidende: jeg hæver vel
mit Sværd med guldindlagte Arabesker,
men slaar kun til med Fladen; og i Sjelens
Bølger, naar de hule Døninger
slaa under Nattens Taage, rører jeg
med min Primstav, lokker Morild frem.

(Supplikanterne snorke.)

I brave Mænd!
I blæse Eders Stolthed gjennem Næsen.
Du er nu Bisp, som ligger der i Snavset,
og Du nu kommanderer over tusind
Orgelpiber. Du nu æder Steg,
og siger: „gaa! jeg har Forretninger!"
til En, som venter Eder krum i Døren.
Det dages alt. I gode Mænd! jeg vil
nu pynte Eders Drømme, give dem
et sikkert Omrids og lidt mere Farve.

(Musik. Geniussen dandser og forsvinder engang bag Kulissen, hvorpaa strax en Deel smaa Drömmegestalter — Geniussen selv delt — alle klædte eens, som Klokkere med Paryk og en Silkelap paa Ryggen, Knæbuxer etc. dandse ind paa engang efter samme Musik. Naar de have dandset en Tid, under tiltagende Belysning, dandse de omsider bort, og Ole kommer ud af Dören, udenfor hvilken Supplikanterne sove. Han stöder til et Par af dem idet han gaar ud. De springe op alle tre stirrende paa hinanden.)

Ole. Ej hvilken Belejring her har været i Nat?

Depos. Ha, Rædeligt . !

Ole. Godmorgen mine Herrer!

Diskant. Ej! det siger jeg ret . .

Streng. For Djævelen!

Ole. Hvad godt?

Depos. *Quomodo?* — ha!

Diskant. Jeg tror det har regnet i Nat. Jeg er vaad paa Ryggen.

Streng. For Djævelen og alle hans Engle! Væk! — jeg vil ind.

Depos. Jeg væk?

Diskant. Det er forfærdeligt!

Streng. Alt er nederdrægtigt — det nederdrægtigste af Alt. Natten er nederdrægtig fordi den bedrager, Morgenen fordi den spotter. I er nederdrægtig! I er nederdrægtig og I? (Stamper i Jorden.)

Depos. Jeg?

Diskant. I mener ikke mig?

(De ti Supplikanter komme ind.)

Streng. Og se her en Sky af Nederdrægtighed . . væk! jeg vil bryde den! . . jeg splitter den . . Væk! jeg har fortjent 1000 Daler af Harmonien, men har den lønnet mig med Andet end med lumpne Nederdrægtigheder? Væk I Glosebog! - I Kvint!

Ole. (Holder i ham.) I kommer ikke ind.

Depos. Det er Famulussen I skurer til I Streng! (Til Ole.) Bed dem gaa bort eller at pakke sig, ædle Ven! siig du har et Ord at tale med Hr. Stud. Theol. Depositurus, som profane Ører vilde have ondt af.

Diskant. Godmorgen Hr. . . . jeg gratulerer Hr. Ole . . Hr. Famulus vilde jeg sige.

Streng. Sjeldne Ven! I er en Maane i al denne Sky af Nederdrægtighed.

Alle Suppl. Godmorgen!

Diskant. I kommer ud af Døren, kjære Hr. Ole! som en sød Tone af Violinhullet. Ak! I synger sødt. Jeg vil spille paa Eder med Guldfingre.

Depos. I kommer her ud af Døren, som den berømte Stjerne Lucifer af en Morgensky. Vær hilset Ole! du er Mor-

genstjernen! din Herre er Solen: jeg bliver Maanen, der tier under Aftensangen. Disse Ole! ere Tusmørket og Natten. Denne er en Ugle; denne en Vægter — Nattens Datter og Søn.

Ole. Lad dem ikke høre det.

Depos. Høre det! ha, hørte I det? Jeg vil lade Diskanten gaa, fordi det er min Kones Stemme; men Strengen vil jeg slaa an med Jernhandsker.

De ti Suppl. Han seer os ikke. Godmorgen Hr. . . .

Ole. Godmorgen mine Herrer!

De ti Suppl. Nu saa han os.

Streng. Jeg holder det ikke ud. Bort! Dette Gjærde hopper jeg over.

Depos. I brækker Halsen paa mig.

Diskant. I snubler i mig.

Sang.

(Mel: Movitz skulde bli' Student etc.)

Depositurus. (Sagte til Ole.)

Slip mig, min Mercurius,
alene ind i Salen!

Streng. (Til Ole.)

Slip mig ind Hr. Famulus!
Jeg vil jo holde Talen.

Diskant. (Til Ole.)

Lad mig dog
i en Krog
vente der i Gangen.
Trudsler er blot dennes Sprog,
men södere er Sangen.

Depositurus. (Række Ansögningen frem.)

Ole! læg du dette ind
paa Bordet foran Sengen!
Dette Forslag sprang fra Sind,
som Rosenbusk fra Engen.
Haabets Grönt
flagrer skjönt
om de höje Kviste:

af dens Rosers Smiil saa ömt
skal Frugt, som Latter, briste!

Streng. (Til Ole.)

Ole, har du Livet kjært,
du laaner ham ej Öre.
Seer du denne Haand har lært
en prompte Regning före.

Diskant.

Derom veed
jeg Besked
Himlen dig bevare
for at træffe Manden vred!
— Jeg kan dig ej forsvare.

Depositurus.

Agter jeg hans Taushed? ha,
jeg spytter ad hans Eder!

Streng.

Ole! hvis I svarer: ja!
Jer Ryg en Blodström græder.

De ti Supplikanter.

Hej, her frem
togang' fem!
vi vil Porten sprænge,
kaste overende dem,
som Famulussen trænge. (De nærme sig.)

Diskant. Nej, kjære Herrer! . kjære Venner . . Sømmelighed og Fredelighed . . Jeg tager Eders Parti.

De ti Suppl. Hvor er Talen? vi ville have fat paa Talen . .

Diskant. Han har den i Lommen.

Streng. (Gaar bag Ole.) Guds Død!

De ti Suppl. Frem med Talen! vi ville sætte *imprimatur* paa Talen. Frem med din latinske Supplik . . vi ville rette den.

Depos. Kan I ikke den Vise: *Habitare fratres in unum?* Glyt lidt paa Porten Ole.

Ole. Nej, I er for tyk . . De ville storme ind efter Jer som Kjølvandet efter Baaden. I Herrer! jeg er upartisk, kom med Eders Ansøgninger.

Diskant. Læg min øverst Hr. Famulus!

Ole. Hav den Godhed at bie lidt mine Herrer. (Gaar ind.)

Sang

af alle Supplikanterne.

(Mel: Gubben Noah etc.)

Der vil bides, der vil strides
om det Klokkeri.
Ak hvor jeg skal æde,
slumre södt og kvæde!
Der vil bides, der vil strides
om den Klokkerpost.

Jeg bli'r Manden: ingen Anden
faar det Klokkeri:
ak, hvor jeg skal æde
i mit Klokkersæde!
Jeg bli'r Manden etc.

Gaa I Andre! jeg vil vandre
til mit Klokkeri.
Ak, hvor jeg skal æde,
glindsende af Glæde!
Gaa I Andre etc.

I vil gabe, Spillet tabe
om det Klokkeri.
Ak, hvor jeg skal æde,
I kan sultne græde!
I vil gabe etc.

Ole. (Kommer.) Det behager Hans Velærværdighed, at I give ham en Prøve paa Eders musikalske Duelighed: blot en liden Prøve. I kunne spille her.

Streng. Den hvis Instrument har den højeste Lyd vinder.

Ole. Det er klart, han behersker de Andre. Løven er Konge i Skoven fordi den brøler højest.

Streng. Da vinder jeg; thi jeg synger og sekonderer med Langeleg.

En Suppl. Jeg haandterer Trommen.

Ole. (Skaffer Musikalier frem af Huset.) Der har I en Violin . . tag frem eders *Piccolo*, Musikant. . Hvem vil have Positivet?

Alle. Jeg . . jeg . .

Depos. Nu har jeg det . *sat!*

Alle Suppl. I skal snart komme bort.

Ole. Stille nu! der har I en Bas . . der en Klarinet!

En Suppl. Den er skjøn: den skriger højt. Eders Sang taber nu Streng.

Streng. For en Klarinet? ha . . . knur ikke!

Diskant. Jeg forbeholder mig Solopartierne i Sangen, for synge maa vi. Sang er i Instrumentalmusik som Kvinder blandt Soldater. Jeg har et Bryllupsvers i Lommen, som gaar paa den Melodi:

„det gamle Gøthalejon hviler“.

Depos. Vil I synge den Melodi her? Jeg kjender nok Texten Vil I synge sligt her? Synger I den her, anklager jeg Eder for at I voldtager Folks Moralitet.

Ole. Stille nu! begynd nu!

Diskant. Naar jeg nikker, saa begynd! spil Kosakballetten!

Streng. Naar jeg raaber: frisk! saa begynde vi at spille en Choral eller den af Zetlitz:

„og naar jeg ved Elises Barm“.

Depos. Jeg spiller først et alvorligt Stykke paa Positivet. Skulle vi ingen Ouverture have kanskee? Ole, Hr. Famulus, Hr. Ven! I hører hvilke Musici disse ere. Naar det er forbi, begynde I paa engang.

Ole. I begynde Alle paa engang. Pst!

Diskant. Bi . . jeg hoster (Hoster.)

Streng. Skal vi bie paa Jer? nu frisk!

Ole. Stryg an nu.

(Koncert.)

Filebom. (Kommer ind i Sioprok og Nathue.) Ole, hvor bli'r du af?

Alle Supplikanterne. (I den höjeste Bestyrtelse.)

Ah!

(Teppet falder.)

Epilogus.

Nu, *quid videtur* Herrer? brast og Eders
Forventnings Bue, som vel endog satte
en reen elektrisk Piil ivejret for
at se, om der ej sneg sig rundt en Dødens
kobberlandsede Herold, et dræbe-
lystent Lyn, en brandguul, stribet Tiger,
bag de skumle Sky'er, som hine Trendes
Planer — hver et stridigt Element —
udviklede, lod dampe ud paa Scenen?
Saa vred var Streng, og der blev ikke Mord?
saa fejg Diskant, og der blev ikke Mord?
saa stolt Depositurus, og ej Mord?
En hvæsset Krokodilehale burde
det lille Monstrum have, og ej slig
en buttet, brat afskaaren Abeende;
eller og en lodden Bæverhale,
som idet den sagte rører os,
fremkildrer Latter. Dette var jo Bjerget,
der skjalv i Barnsnød, fødte kun en Muus,
en liden bitte Lemand? Dette var
jo ligesom naar Gaden propfuld var
af fulde Brandfolk, Tropper, Pøbel, med
vidtaabne Munde ventende paa Kongen,
og En kom ridende, og raabte: „gaa!
han kommer ej!" og Alle ilte hjem,
paa Mavens hule Skrig, til kolde Kjøkken?
Eller dette var jo, som naar Raadet
— et viist, alvorligt, hævende de blege
Ansigter af sorte Kaaber, lige
en Skare Aander i en blaasort Sky —

var forsamlet, og en Højstærværdig
lod En gaa, og Raadet saa blev hævet
i største Hast?"

Men, se, mit Thema var jo: *spes frustratur!*
Og disse Helte sige jo det samme
med deres: Ah!
I dette „Ah!" er „A"
— Vokalen — Skræks Repræsentant, og „h"
Forbauselsens.
Isandhed, dette Ord
— erindrer Macbeth dengang Banco's Aand
fremdampede, som Skyen af den skumle
Sø, af hans Samvittighed, og regned
Sved paa den, saa i hver Draabe Banco
stod og lutter Banco's —
Dette Ord
er stærkt, er Skriget af en Snog, som Skjebnen
griber fat ved Halen med en staalhaard
Finger, og den ud af Sjelens Mudder
slider voldsomt. Er ej dette tragisk?
Er „Ah!" ej Hvinen af en Dolk,
idet den segner i vort Bryst? et Dødssuk?
„Men Heltene, hvor lave? vil I sige
Og ikkun sorte Kjoler? Veed I ej,
man gaar kun paa Komedie for at se;
thi man er afvant med at høre
— deels for Forfatt'rens Skyld, deels for Aktørens? —
Naar Phantasus undtages, er der ej
en Fjer, en Silkekappe; og hvad gjør
en saadan blegrød Stribe i den hele
Masse sorte Skyer? Ej nogen Prinds?
ej nogen Konge, ej engang et Von?
Ha, seer I vel, der være maa en Højhed
eller og, begyndende med Kongen,
saa Prindsen, saa en Hertug eller Fyrste,
saa en Oberhofmarschal med Frue,
tre Kammerjunk're, Lieutenanter ved Garden,

og hele Stigen ned, Alt overstrøet
med Stjerner, Vonner, Pailletter. Det
glimrer skjønt ved Lys som Lysekronen.
Det bli'r Orchestrets Sag at give Liv,
at røre klingrende i denne Dynge
Glas, saa Lyset bryder sig derpaa.
Dog, vel at mærke, Pøbel blandes med:
— en Vægter, Kudske, eller hvad det nu
kan blive efter Autors Smag, men dette
gjør jo Kontrasten, forestiller Skyggen,
saa Øjet ikke trættes ved det Skimmer.
Det er den mørke Nat, som viser sig
i den oplyste Balsals Vindver, saa
man føler grant, hvor hyggeligt man har det".

Ak, Alt er sandt! den Daddel er fortjent.
Men Heltene og Navnene er Former,
fuldkomment passende paa Tingen.
Men Tingen er jo — hvad man end vil sige —
en Svaghed male af, som I og jeg
har faaet i Arv: Indbildskhed nemlig:
Her har I, i den ene Helt, den lærde
Indbildskhed, eller og den dumme;
men, i en anden Helt af disse Tre,
har I Indbildskhed, mænget op med Vrede,
og i den Tredie er Nuancen Svaghed.
Det er et psychologisk Skilderi.
Det er Indbildskhed selv maaskee, som bringer
mig til at ane denne Fejl hos Andre.
I det jeg skriver dette, er min Pen
propfuld af denne Lyde, som saa gjerne
aander paa Papiret. Vist de tre
Fingre af den Haand, som skriver dette,
af denne Kongelyde — det vil sige
store, mægtige — som voxer med
Dyden, Mistlen liig med Poplen,
krummes om min Pen.
Indbildskheds Aande gjør vort Hjerte til

en Blære, til en Luftballon vort Hoved,
saa vi synes knapt med Taaen røre
de Andres Isser. Se, den voxer frem
i Sjelen, liig en trende Alen høj
tykbladet Kaktus i en liden Potte.
Ha, Indbildskhed, lugtende saa sødt
for egen Næse, stinkende hos Andre,
den se vi fremst hos Alle; men den staar,
skjønt kjæmpehøj, dog useet, bag os selv!
— Det er dens Skygge, som vi se hos Andre.
Men naar vi vende os og se tilbage,
da se vi blot en liden bitte Dverg,
en Tommeliden, flygtende tilbage
og snublende og druknende i Dynger
Rosenblade, hvormed Dyder dækked
vore Trin. Nu bliver bag jo frem;
og Kjæmpen staar og svulmer atter bag os,
og maler med sin lange Kost hiin Dynge
Rosenblade, mens han hvisker: „denne
Dreng er egentlig Indbildskhed ej,
men Selvfølelse."
Eller, naar vi vende os tilbage,
da se vi blot en liden Kolibri,
en Humle, neppe hørligt nynnende
i et bleggrønt Hav af duftende
Reseder: vore Dyder.

— O lad den surre! nej du dræbe den!
saasnart dens Surren standser, bliver alt
— nys Roser og Reseder — til en Hede,
hvor Vinden rasler i det brune Lyng,
og Humlen, som du dræbte, vil du se
da som en Ørn med otte Alen mellem
Vingen — ha!
— Du seer blot Lyng: men Mange seer den søde
Beskedenhedsviol, der blegner ved
at se sin egen Ynde selv i Sandheds
klare Dug, saa huldt at smile under

Dydens Palme, skjulende sit Hoved
bag de gyldne Skyer: dens Frugt er Daad.
Lad Elskovsroser glode rundtom Foden,
aandende en lunken Vellugt mod
Kronen, saa dens Blade sagte bølge!
Menneskekjærlighed og Venskab er
den Kraft, som gjør dens Stamme glindsende,
liig Frelserens Palme, slaaende i Guds
Lys og skyggende en Verden.
Er da Indbildskhed ikke styg? den vrænger
Dydens Aasyn til en Momusmaske,
og giver Lasten Dydens rene Træk:
den er Dydens Sporeklingren, saa
man hører hvert et Trin: den sminker Lasten.
Fortjener den da ej at gaa paa Scenen?
en liden Bog saavelsom Radesyge,
den gyldne Aare og deslige Andre?
Den er dog mere udbredt: ofte den
tilsideblæser Kongers Storhed, som
var Glorien om Kronen, naar halsstarrig
en saadan En sig tænker mere viis
end Parlamentet, hvidnende af Sølvhaar,
og træder Domme under Fødder*), liig
en Hyrdedreng, der højst forbitret tramper
om i vissent Løv, og fryder sig
ved Løvets Suk og kaster det for Vinden,
fordi han table der en Knap. Men ogsaa
en Drots pluskjævede Indbildskhed
bortblæser Lauren af hans Tinding og
de Blomster, Folket nærede saa gjerne
for ham i Hjertet. Se, han ligner Fjeldet,
hvor Granerne er mejede af Stormen,
og Folkets Hjerter ligne Agren, som
de gyldne Lokker bøjer henad Støvet.

---

*) Denne Farce udkom kort Tid efter Rigsretsdommen over Statsraad Collet, mod hvilken Karl Johan, ved en Resolution af 17 Nov. 1827, protesterede. (Udg. Anm.)

om nu Indbildskhed hvisker: „Mennesker
forholde sig til dig, som du til Gud:
Gud plager dig med Podagra og Gigt og
Syphilis: nu plag du ogsaa dem,
som Gud har tilladt dig at plage!“
Eller og Indbildskhed, som bestandig
spotter, hæver Kongen saa ivejret,
at Grændser synes ham kun Stene,
og Floder Grøfter, Stater Myretuer.
Se Generalen efter første Træfning
— at sige, hvis han vinder — drømmer sig
en Bonaparte; men hvis han maa flygte,
da er han kun Moreau: hans Fejghed er
den fabianske Klogskab!
Kommisæren,
hvis han, saa tung som Kong Philippi Muler,
ej vender hjem fra Krigen, er en Phoci'on.
Se Damen her, hvor højt hun sender sine
Øjne op mod Himlen, blot fordi
den lunefulde Skjebne gav dem Himlens
Farve, danned dem en Draabe liig,
der glindser i en huul Saphir!
Og denne?
Hun tror at fange Verden i et Smiil,
og derfor smiler hun bestandig.
Se denne her, med Briller og Lorgnet,
hvor knejsende, hvor lang en Hals, hvor liden
Nakke? Se hun, bleg og blaa om Øjet,
fra Institutet kom i sidste Vinter.
Meer end fire Sønner hun i fire
Aar har kostet; men nu kan hun og
en Rose male, Clauren kan hun læse
paa Tysk paa Sengen, tilmed meget Andet,
saa baade Mo'r og Fa'r er vel fornøjet.

Se Denne her, hvor æsende som Bærme?
Han skrevet har en Vaudeville, og,
hvor han gaar, han hører, hvor man hvisker:

„se der det frodige Geni!“ Og Denne!
han tager sig om Hagen, hvor de første
Manddomsblomster stikke frem, som vissen
Halm af snedækt Ager.
                    Og se Denne,
hvis sødeste Musik er Sablens Klang,
i det den slaaes med Gadens Stene, og
hans Sporers Klirren!
                    Kast et Blik paa Denne!
Han svulmer; thi igaar han aarelod
en Fru; idag forbandt han godt en Finger.
Han drømmer sig et Kejsersnit og en
Afhandling i det medicinske Tidsskrift,
hvor han kan prale med Latinen, blot
ex usu lært; som f. Ex. naar
han skriver „Hjerte“ sættes inden Klammer
„*cor*“ dertil, skjønt Drenge dette veed.

Et Par nye Buxer, Guitarspil,
lidt Sang i Struben, Briller, første Præken,
en Maaned efter man er gaaet fra Skolen,
kan ogsaa hæve denne Lyde.
Nok, Hine svulme ej for hvad de er,
saameget som for hvad de vel kan blive,
ifølge hvad der allerede er.

Men — jeg vender lidt tilbage, tager
fat ved Haaret den Indvending: „Autors
Helte ere altfor lave.“
                    Ej!
jeg tog en Klokker som Machinegud,
fordi en Slig *in re* vel siger mere
end Mange, af en saadan Rang, at de
vel kunde figurere i Tragedier:
og fordi, — jeg veed jo hvordan Verden
er: saa Mange søge selv Satire
i Madses Vers — her Ingen er i Byen,
— de Andre ere smaa — som kunde mig

bebrejde Krænkelse af Standen, eller
en lumpen Fooet'isk Spot.
Jeg hader Spot,
som Fruen Tølperen, der spytter
ligemeget paa et tyrkisk Teppe
og paa Gaden. Og Satire? ha,
en kultiveret Skurk, en Gadedreng,
som har igjennemløbet Sinkelexen!
Spot puffer, denne kniber; Spot,
den æder, men Satire bider — Fy!

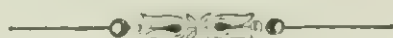
Hvis jeg en Saadan spotted, vilde jeg,
— uhyre Tanke, gnavende min Sjel,
idet den fødes, farende igjennem
min Sjel, som Samum gjennem Mahars
Dale — vel omsider driste
mig til — mig Himlen frelse fra slig Tanke,
der blotter frækt et tvivlsomt Smiil og Panden
mod hellig Helveds hell'ge Luer, hvor
den sikkert, ganske sikkert, bort skal hvirvles,
med dette Blad, som blev dens Vugge, i
den Svovelrøg, som svedent Haar — at smile
(thi da var intet helligt meer) ad
Pastor Sancte Wee, fordi man føler
Svovllugt stærkt i Næsen, naar han taler,
seer Beg at rinde nedad Væggen, angrer,
at man har sine bedste Klæder paa.
Ak Kraftens Ord! naar man kan holde ud
en saadan Præken, slig en aandig Sviir,
og man da endelig vil sig omvende:
saa seer man grant, at det behøves ej;
thi Syndens Fader — ha Forstanden! — ligger
af Svoveldampen kvalt, som røg af Munden,
og Troen fanger den da let som Drengen,
der kaster Truget angest over en
Grævling, som han paa en Skovvej finder
raadnende: — han tør ei røre den;
thi Kløerne er endnu ganske friske.

Ha, spotte saadan Tale, liig den sorte
Kedron, fraadsende i Golgaths og
Gethsemanes's Mudder, — o en Naphta-
kildes Luefraade! ha en Tale
— Kommentærer til Pontoppidans
Forklaring, og til Bogen, hvor de kjære
Børn kan Herren se i vakkert Træsnit,
alvorlig selv som Skolemest'ren i
Paryk og Kappe, og den Helligaand,
skjønt bildet som en Høne eller Due —
som om man stod til Underlæben, i
en Stilling, som før Regulus, i selve
Helvedgryden. Ha, at spotte Sligt!
Mon saadan hellig Lueknitren, slig
Vulkan fra Prækestolen ikke trænges?
— Hør, Verden snorker jo, og slig en Lyd
er kraftig til at vække, naar undtages
Irlænderen, der vender sig blot om
i Sengen, naar kun Næstens Sager brænde.
Ha, spotte saadan Tale, som det hede
Beg i Sjelen slynger liig Raketter
i sorte Høstnat: — ret et aandeligt
Fyrværkeri, et smukt illumineret
Kjøbenhavns Belejrings Skilderi,
som det, der sælges ud i Holmensgade
hos Triblers Enke, — ret et ziirligt Træsnit,
hvor højt Zinober praler mellem Tusken,
som røde Kinder under sorte Hatte!
Hvor hæve slige Ord sig fremfor Dens,
som aander Rosenblade frem, og søde
Komplimenter, som Christinderne
kontant med Taarers Sølv betale!
Og fremfor Dens, hvis Mening ligger skjult
bag lutter Straaleskimmers lyse Glands,
— det Hele uligt ikke Guldpapir!
Og fremfor Dens, som har de vakre Tanker
saalænge slidt, at Talen bliver liig
den Smaadrengs Maleri, som har sit Skriins

Farveskaller tømt, men dypper Penslen
dybt i Vand, og saa i Skallen, hvor
Karminen rødmed fordum, stryger over
Papiret, sigende: det Tag skal være
mørkrødt; dypper saa i Skallen, hvor
det Gule flammed, stryger paa Papiret,
og siger: dette Huus skal være guult!

Nu, *sat superque!* Om I ikke Vid
— liig Europæeren, som, strax han træder
afrisk Sand, med graadigt Õje efter
Guldkorn under Kislen stirrer — fandt
i denne Tale: faa I dog Anledning,
(thi kloge Folk af Tosser lære Vid)
at vise Eders eget, saa at første
Hemistichium bli'r Maalet, men
det andet indeholder Latt'ren (Latter
er nu det samme som man „Odden“ kaldte).

Jeg siger, mine Helte ere høje:
de Trende sær, som ere trende af
hiin Svagheds Retninger, blot navneklædte,
— tre Træk af samme Haand, af denne Last,
som ligger, Skrymner liig i Jothunhejm,
eller og, en anden Jette liig
med trende Hoveder, saavel i Kongers
Sjel, som i en Spillemands og snorker.

Irreparabile tempus,

Farce med **Efterspil**

af

Forfatteren til Farcen „Ah!"

1828.

Mod Möller Don Quixote sit hvasse Slagsværd hæver,
og Sancho Panzas Sjel og tykke Nerver bæver;
men Rucio stod stil. Han tænkte vist: lad se,
hvem Slaget gjelder först. Hvem var den klogeste?

Se Phantasmer lege med
  Rosensmiil bag Silke,
nedentil er Lagnet bred
  over Dödningstilke.

Ræddes du min vene Mö
  ved at skue Panden
haard og huul, hvor Dage strö
  visnet Haar om Randen?

Se en Kniplingskappe skal
  Dödninghov'det pryde,
og et muntert Latterskrald
  gjennem Huultand bryde!

Kys det Billed, Yngling, saa
  ej din Læbe brænder:
Tid tör plukke Roser smaa
  med de lange Hænder.

Dödshviin tæt skal dækkes med
  Börneskrig saa glade;
hvide Been skal graves ned
  under Rosenblade.

Personerne:

En Institutdirektrice.
Moster Mode.
Faster Tid.
Konstance.
Kathinka.
Molly.
Rosa.
Thora.
Blære.
Ego.
Stygge.
Maabe.
En Enkemand.
En Officeer.
To Lærere ved Institutet.

Personerne i Efterspillet.

To Drenge.
En Graverkarl.
Mo'r Thora.
Faster Tid.

Første Scene.

(En Plads udenfor et Huus, udaf hvilket de fire Damer styrte med Tegn paa overvættes Glæde. I Baggrunden en Kirkegaardsmuur.)

Institutdirektricen. (Stikker Hovedet ud af Dören.) Husker nu paa det Børn . . . . .

Kathinka. Børn? Vi ere saamæn ikke Børn nu . . . .

Direktricen. Ja derfor maa I takke mig mine Damer, om saa Eders egen Natur mindede Eder nok saa stærkt. Husker nu paa da, at I have lært her til Fuldkommenhed, til *perfection*, Tydsk, Regning, Liinsøm, Fransk, Orthografi, Broderi, Engelsk Oekonomi, Tegning, Fransk Grammatik, Norsk Grammatik, Musik, Chrestomathi, Telemaque, Perlestikning, Skræddersøm, Modersmaalet, Brøk, Religion, Grammatik, ældre og nyere Historie, Stiiløvelser, Forstandsøvelser, Geografi, Naturhistorie, Botanik, Chenillesøm, Plantelære, Jordbeskrivelse, Skrivning, Inden- og Udenadslæsning og Dands . . . .

Molly. Og Kalligrafi . . .

Direktricen. Rigtig!

Kathinka. Og hvad der henhører til Fruentimmernetheder . . .

Direktricen. Rigtig!

Rosa. Og Skjønskrift og Blomstertegning.

Direktricen. Rigtig!

Kathinka. Ja glemme vi det, vi have lært, saa have vi jo Karakteerlisterne. Jeg har Udmærket godt med Kors og Slange for enhver Videnskab.

De andre Tre. Jeg med!

Direktricen. Rigtig! I ere dimitterede . . Adieu! I ere dimitterede; Adieu!

Pigerne (dandse i en Ring og synge til Kehraus'en.)

Endelig, o endelig vi saa et Glimt af Dagen,
og den lede Barndom er nu aandet bort med Klagen

Kathinka.

Nu kan jeg snakke
saa meget og saa dumt jeg vil:
Alle vil takke,
og bukke sig dertil.

Alle.

Endelig, o endelig vi saa et Glimt af Dagen,
og den lede Barndom er nu lagt i Skriin og Lagen.

Konstance.

Med Komplimenter
nu Bejlerhæren stormer hid:
billige Renter
af Ungdom, Skjönhed, Vid!

Alle.

Endelig, o endelig vi saa et Glimt af Dagen;
vi vil glemme Alting nu: at le bli'r Hovedsagen.

Molly.

Tusinde Blik nu
vil kjæmpe om min gyldne Priis:
Aha jo fik Du
vel Pæren Zakariis?

Alle.

Endelig, o endelig vi saa et Glimt af Dagen!
Nu de varme Roser le og spotte Vinterplagen.

Rosa.

Kurve jeg skjænker:
i hvert Smiil der hænger en:
glindsende Lænker
mit Blik kan slaa igjen.

Kathinka. Nej stands nu! mit Bryst taaler ikke saa violent en Motion. Det er en anden Sag, naar der ere Cavaliers med, saa bliver jeg agilere jo mere Lysene brænde ned i Lampetterne . . stands nu!

Konstance. I Dands maa en Pige aldrig give tabt, om saa en Aare skulde være paaveje at springe.

Molly. Ja men det holder jeg med Konstance i, naar Cavaliers ere med. Det er ligesom min Broder, der ikke la-

der sig mærke med, at han er syg i to Dage efter de tre Kalaser, han har hver Uge. (De sætte sig paa en Bænk.)

Förste Lærer ved Institutet. (Kommer, men standser ved Indgangen.) Ej, Klokken er ikke 9 endnu . . Lad mig nu se . . først spørger jeg den lille Flinkeste om det Letteste, saa siger jeg, det er brav! saa spørger jeg den dumme Pige fra Landet om det Vanskeligste, og dersom hun kan det siger jeg: „det er ikke rigtigt." Dersom hun saa siger, at der staar saa i Bogen, siger jeg: „jeg veed det nok: ja, jeg er ikke enig heri med Forfatteren til denne Grammatik. Folk, som ikke forstaa Sproget, skulde overlade Andre at skrive Grammatiker." Dersom hun ikke kan det, bliver jeg vred og siger: „De prøver en Lærers Taalmodighed, Mamsel! vel længe: De satisficerer mig aldrig. Hør nu! skal jeg læse Stedet op for Dem . . . hører De?„ Naar jeg nu har læst det op, siger jeg: „dette er et af de vigtigste Punkter i den franske Grammaire." Derpaa vender jeg mig til den rige Grosserers Datter — naar Klokken, som jeg haaber — er tre Kvarteer, og siger: „vil De have den Godhed at repetere det? Dersom hun ikke kan, siger jeg: „læs det kun op! det bliver det samme!" Naar hun er færdig, siger jeg: „Ret Frøken, overmaade brav! vær saa god at hilse Fa'r og Mo'r fra mig og takke dem for sidst." Men — Guds Død! Klokken er alt over, og jeg skulde have seet over lidt til . . Det Subjonctif af *avoir* er noget Fandenstøj (Blader i en Bog, han tager af Lommen.) Men der begynde de alt at støje, saa Religionstimen er forbi, og der er jo alt Læreren.

(Anden Lærer kommer ud flöjtende og hilser den Talende, som gaar ind. Han seer Pigerne, og antager en stiv Gang henimod dem.)

Anden Lærer ved Institutet. Jeg vilde have sagt Eder igaar, at I til imorgen kan tage det sjette Bud i Forklaringen . . hører I? (Alle Pigerne le.)

Kathinka. Vi bryde os ikke meer hverken om det sjette eller syvende Bud Herr . .

Læreren. Ah, ja! (Bliver meget levende i sine Bevægelser.) det er jo sandt, De er traadt ud af Institutet. Jeg gratulerer Dem, mine Damer! Tillader De min elskværdige Lærling? Jeg gratulerer . . . (Kysser hende og de Andre.)

Kathinka. Fy skam Dem! De var den kjedsommeligste af alle Lærerne.

Læreren. (Trækker paa Skuldrene.) Ja seer De . . . mit Fag . .

Rosa. Aa, javist! De var ikke saa streng.

Kathinka. Nu gik Læreren i Fransk herudenfor og repeterede sin Lexe til idag, og overlagde hvad han vilde sige til Enhver. (Alle Pigerne le.)

Læreren. Ha, ha, ha, ha! ja han! Men jeg har hørt et Rygte: Skal der være *bal en masque* paa Theatret? Maa jeg have den Ære at følge dem did? Jeg kommer just her fra Institutet Klokken 6. (En Dame nejer.) Nu Godmorgen, jeg glæder mig ved at se i Dem nye Prydelser baade for den aandige og legemlige Verden. Tillader De . . . Vær fortrolig som før med Deres Lærer, nu Deres Ven og Beundrer. (Gaar flöjtende bort.)

Konstance. Der kommer Moster . . ha ha! hun er saa snild, skjønt vi aldrig tør gjøre hende mindste Gran imod; thi da pisker den hele Verdens Latter os, som hun har faaet paa sit Parti for mange Aar siden.

Molly. Ja, hun kaldes nu Moster over den hele Verden mener jeg. Men hvorledes skulle vi tage imod hende?

Kathinka. Lader os staa her *en haye* og neje tre Gange: først naar hun kommer paa Hjørnet, saa ved Trappen, og tredie Gang naar hun kommer ganske nær.

Konstance. Nej, to Gange kan være nok: først naar . .

Rosa. Skal vi kysse Moster?

Kathinka. Nej, det konvenerer ikke.

Konstance. Det bliver bedre, at vi sætte os her paa Bænken, og, naar hun kommer, rejse vi os halvt og sige: det charmerer os at se Fruen. (De sætte sig paa en Bænk. Mode kommer ind meget udmajet, med langt nedskaaren Kjole og en meget stor Sypose.)

Alle Pigerne. (Rejse sig halvt.) Det charmerer os at se Fruen!

Fru Mode. (Seer paa dem igjennem en Lorgnet.)

Ah, Legetøj, og nyt og indenlandsk,
hvormed mit Lune lege kan, som Vinden
med Græsset, vajende paa Kirkegaarden,
saa langt og blegt . . . ah, ret velkommen! Kjære!
(Kysser Kathinka.)
O, hvilken Vinding for vor Stad!

Kathinka. (Afsides fra Mode.) Nej! Fy, det Kys var som at bide i en raaden Krebs. (Törrer sig om Munden.)

(Mode kysser Konstance.)

Konstance. (Afsides fra Mode.) Nej den var levende: jeg følte grant, den beed. (Mode kysser Molly.)

Molly. (Afsides fra Mode.) Ah nej, det Kys
var som at bide i Tangblomster, saa
den Blære fuld af Stank med Klasken brister.

(Mode kysser Rosa.)

Rosa. (Afsides fra Mode.) O hvilken Plage, som i Gjæstebud
dog ikkun hjemme hører, hvor gjensidig
man er forbunden til at tage væk
hvad Servietten glemmer.

Mode. Ret, *enfans!*
Jeg hørte hvad I sagde . . . Ret, *enfans!*
Spot skal sig krympe sammen rundt om Læben,
og Øjet le, imens I kysse; hvilket
dog aldrig maa undlades, om I væmmes.
Husk, Tante vil det.

Kathinka. Vi maa dog vise denne Dame, om
ej de Forventninger, som glindse i
vor Barm og svulme der, som Glands og Vellugt
ved Junimaaneds Roser, er' naturlig'.
Har Moster nylig Gøtz von Berlichingen
af Oehlenschläger læst? ha, hvor min Sjel
fik Jern, hvor mine Følelser som Staal
højt klang! Jeg tror den trykt i Kjøbenhavn.

Mode. Mit søde Barn!

Molly. Nej, den er fra Paris. (Ramsende.)
Paris ved Seinen har 400,000 Indbyggere og et stort Slot.
Den udfører Bigotterier og Karnaillerier med mere . . .

Kathinka. Nej Bijouteri- og Quincaillerivarer med mere,
vil Du sige Molly.

Konstance. Du fejlede Kathinka, da du sagde
hiin Bog fra Kjøbenhavn af Oehlenschläger;
thi jeg har seet den grant paa Tydsk.

Kathinka. Ha, ha!
Er „Gøtz med Jernhaanden" da Tydsk, og skriver

da nogen Anden vel Tragoedier? Hvem
har skrevet Palnatoke, Hakon Jarl?
Og kjender du da flere? Disse tre
Tragoedier man kalder, og Forfatteren
en Tragiker. (Mode nikker.)

Konstance. Saa maa det vel en anden
Tragoedie være; men den var paa Tydsk.

Kathinka. Nej Tragiker er Oehlenschläger ene.

Konstance. Den, jeg har seet, hed: „Gøtz med Iishaanden“.
Saa hed den oversat.

Kathinka. Der er jo to.
Men sladr nu ikke mere.

Rosa. Skildringer,
paa engang ømme og saa rædselfulde,
at man maa daane før man faar seet ud,
har Frøkenen Maria Weber tryllet
i Jægerbruden frem.

Mode. *Charmant, ma fille!*

Konstance. Nej Werthers Leiden von den søde Tieck!

Mode. Ret! Noget have I dog profiteret
af Institutet: nu hos mig I skulle
i Skole gaa.

Kathinka. Nej, vi vil ikke meer
i Skole gaa.

Molly. O nej, jeg skulde tro,
vi har perfektioneret os.

Konstance. Ah, hvad skal vi
vel lære mere?

Konstance. Nej, det seer jeg ikke.

Mode. I tvinge mig at elske Eder, I,
I Elskelige! Sætter Eder dog!
Den klæder Jer den Talen om Lecture
— som Æsthetik I skulle kalde — men
erindrer vel at nævne Titlen i
Grundsproget, Autors Navn og Aarstal med,
og lærer en Replipue udenad,
en enkelt Strofe, som I kalde Eders
Yndlingssted, en Gudetanke, Eders

egen Sjels Barn: tre fire Stykker,
Dag ud Dag ind spill'de paa Klaveret,
skal hede Eders Hjertes sande Toner.
Mæt dermed kun Mamas Beundring, som
frem og tilbage flyr paa hendes Aande,
og lad ej Eders Faders Ærgrelse
faa Mæle eller voxe frem, som Vinden
fra Norden, stedse hvinende paa Fjeldet,
hvor Græsset den tillader ej at spire.
Lad Sang og Klang bestandig overdøve
det melancholske Echo af de tre,
de fire Aar, som, klingrende af alle
hans Penge, er' paa Flugten.
Nej, saa skal Manden tænke: „vakre Renter
jeg har dog af min gyldne Sved: Musik
jeg har til Piben Morgen, Middag, Aften,
saa jeg en Æolsharpe eller og
en hamborgsk Daase sparer mig at kjøbe.
Ja Klangen af de Penge har jeg dog
i mit Behold, og Ære, samt mit Huus
af Svigersønneemner propfuldt ganske.„
Desuden, kan I Fransk?
Konstance. O, nej!
Mode. End Tydsk?
Kathinka. O nej!
Mode. Nu vel! *n'importe!* I lære kun
en Favorit-Sonnette i de Sprog,
til Brug, naar der en Fremmed er tilstede.
Det er det samme som at liste ind
udi en Fæstning fremmed Garnison.
Men endnu Et, hvad Eders Smag angaar
i Æsthetik, den være streng og kritisk,
men ogsaa fri, og dette røbes bedst,
ved Snakken om Ulysses von Ithacien,
og en Bog, som man Candide kalder,
som og endeel Noveller udaf Clauren.
Konstance. Jeg elsker højlig visse af de sidste.

Kathinka. Vi fik i Skolen stundom af Candide
smaa Oversættelser. Den var fortræffelig.
Mode. Nu nogle generelle Regler til!
Læg Mærke, at I aldrig nogen huslig
Forretning foretager Eder.
Kathinka. Ej!
det kan jo Mutter gjøre.
Mode. Vittighed
maa I *partout* forskaffe Eder.
Kathinka. O
Den har vi lært, og kan for længe siden,
og bedst af alle Ting fra Institutet.
Vi kunne le til det, vi ellers se,
at gamle Folks Alvor vækkes ved.
Vi kunne efterabe Folk i Miner,
i Gang og Mæle, hviske til hverandre,
med Øjet heftet fast paa Een, og lyve
vi kan for Spøg; ja, af en sjelden Evne
i vor Natur, vi kunne en Historie
forlænge tre- og firedobbelt, samt
bepryde den paa alle Kanter rundt
med Ansigter, og give den en Hale,
snart liig en Snogs, snart liig en Abes, snart
en Puddels liig, der logrer.
Mode. Meget brav!
Men lær og nogle Strofer af Peer Paars,
og Wessels Skrifter, som I applicere
ved hver en Lejlighed. Desuden mænger
lidt Fransk i Talen med trefjerdedele
af Latter. Sidder stadigt, naar I ikke
ved Spejlet eller Flyglen er, ved Vindvet
paa højnet Sæde, til det bliver mørkt,
og samler Stof af Folkes Klædebon
til Vittigheder, naar Kavalierer
til Thevandstid indfinde sig: desuden
ved Nytaarstid, om Vaaren eller og
ved Bryllupper og Fødselsdage skriver
et Digt, en Rad af Vers.
Molly. Det bli'r umuligt!

Mode. Hvad Snak? Du kan ej gjøre Vers?
Kathinka. O fy!
Fy skam Dig Molly!
Mode. Kunsten er ej svær.
Se Hans gjør Vers, og Damer svede ikke.
Den hele Sag bestaar kun i at prænte
sig ind en Hoben Viser, og at tage
en Linje saa af hver, og sætte dem
ned paa et Ark, og sætte Titlen over.
Saalidt den Kunst kan kaldes Tyveri,
som det at binde sig en Krands af Blomster,
der voxe op ved Alfarveje. Eller
man sætter Rimene som Regnestykkers
Faktorer op, og siden fylder til,
som naar de ubekjendte Størrelser
man finder ud.
Kathinka. Den sidste Maade har jeg
og engang brugt, og Digtet ogsaa kom
udi et Blad, ja gjorde den Fortune
at blive kopieret i et Andet.
Mit Riim i første Vers var „komme, Lomme"
og „skue, Lue." Dernæst „Skygge — bygge"
og „did og Flid" i andet Vers.
Mode. Fortræf'ligt!
Kathinka. Jeg maa bekjende rent ud, Mosters Skole
er ret behagelig.
Mode. Hvad Dragten angaar:
den pege dristigt paa en evig Sommer!
Skjul Gigt om Vintren med en Sommerhat!
lad Sneen rase om den bare Skulder,
som spotter ad Lagerthas Haardførhed!
Kathinka. Nej Moster! sligt vi veed forlængesiden.
Mode. Heelt vel! men nu de specielle Regler!
Kathinka! Du skal helst i Sind og Tanke,
i Taler, Sæder og Manerer være
særdeles fri. Gaa f. Ex. aldrig
i Kirken, og, hvis Nogen spørger, hvorfor,
da svar: „se Stormen synger mine Psalmer,

og Stjernehimlen er min Bibel!

Kathinka. Ja

ved Gud! jeg gjerne er en Atheist.

Mode. Se her. Du bruger Briller og Lorgnet . .

. . . sæt dem nu paa (Tager de Ting af sin Pose.)

Kathinka. Jeg seer ej.

Mode. Sæt dem paa.

Du har jo grønne Øjne! — Dernæst skal
Du smukt Aviser læse eller blade
nu lidet hist og her, henkaste dem
og sige „o Lord Cochrane langt fra har
mit Haab, saa tørstigt efter Blodet, lædsket:
hvor er hans Sværd og Sejr, hans Klinges røde,
dugfulde Blomst? . . ha Hellas Sukke
hvinende igjennem Søndenvinden!
O, at dette Mod, som kvæles af
en Kvindebarm, liig Heklas fraadige,
bugtfulde Flamme under Sneen, kunde
fremskyde i haarrige Muskler, som
Lavastrømme, svulmende med Røg paa!
Hvor var mit Sværd? hvor Hjelmen? ha ***Jeanne d'arc!***
Og hvis der Officerer er tilstede —
sær Subalterne — kan du lægge til:
hvi styrter Nordens Kraft ej fra de høje
Fjelde, liig en Fos af Sværdebølger,
bedækket af de hvide Fjæres Skum,
imod Steendyngen, under hvilken en
ukristelig Despot, med aabent Aasyn,
med Fakler og den hele Liigpomp og
en Sværdemesse, levende begraver
et Folk, imedens, med andægtig Mine
og bortvendt Aasyn, kristnede Despoter
de sidste Stene kaste hen paa Graven,
liig Strømpetyven i Peer Paars's Rejse,
som holdt de stjaalne Koster under Kjolen,
og svor sig ærlig, eller Manden i
Venedig, naar han bag en Maske gik
med Gift i Apothekeræsker til

de Pestbefængte, og de Gispendes
den sidste Aande stjal med deres Guld,
hos dem i Eenrum, mens man udenfor
Kors og Velsignelser flux bag ham sendte.
Ha, Nordens Kraft i Dalen samler sig
og stille staar . . . et Kjær, der raadner, Ha!
O jeg forbander
min Barm, mit Skjød, som gjør mig til en Kvinde!

Kathinka. Min Gud da! Moster, skal jeg mene med den hele Tale?

Mode. Langtfra . . . nej mit Barn!
nej vist! Beundring vil Du vinde;
Dit Bryst man kalder da en høj Aands Tempel,
Din Læbe Purpurskyen, hvorpaa den
i Dagens Lys fremtriner liig et Solglimt —
Læs Alting Du; men Andre kan Du vigtig
advare snart for een snart for en anden
af disse Skrifter, sigende: sligt kan
ej bide paa Grundsætninger, som mine.
Er Du paa Bal, saa sæt Dig til at læse
hen i en Krog, og allerhelst blandt Herrer.
Hvis Nogen engang siger, han Dig elsker,
da tro ham kun, men giv ham en af disse.

(Tager en Kurv af sin Pose.)

Der har Du fem! fem nydelige Kurve!
den Ene mindre end den Anden; hvis
du faar Afsætning paa dem, faar Du flere.
Men gift Dig ikke førend Disse ere
uddeelte Alle.
Du Konstance skal
en Sværmerinde i Religionen,
en Helgeninde være — hører Du?
Du græde skal, naar det er lyst i Kirken;
blot der du være from.

Konstance. Men, kan jeg dandse,
charmante Tante?

Mode. Ja, naar, efter Dandsen
før Du igjen er engagert, Du heed

og brændende i Kind og Aand afbeder
din Synd paa Knæ i Sideværelset.
Du Rosa skal en følsom Engel være.
Som Leret Vandet, sluge Du Romaner.
Du og Konstance skulle nervesvage
og rædde være udi Mandfolkselskab.
For Hunde, Betlere, for Gjenfærd, Skud
og Mørke, døde Fluer, Fingerskaar,
for Tordenvejr, for gamle Huse og
for Skov og Vand og Fjelde, Muus og Katte,
for alle Dyr I begge værer bange!
Du faar lidt mere bleg Kulør Dig skaffe
— som og til de Mysterier henhører,
dem jeg forstaar — skjønt ikke jeg kan nægte,
at Institutet dog har Noget gjort.
Der har Du en Lorgnet. (Giver Rosa en Lorgnet.)
Du Molly stedse
skal have Maven, Munden, Hjernen, Øjet
propfuld' af Latter. Andet du, mit Barn,
behøver ikke! Gjør hvad til Kathinka
jeg sagde, hun med disse skulde gjøre. (Giver Molly en Kurv.)
Nu Damer! efter saa et halvt Aars Tid,
hvis mine Roller kjede Eder, bytter
kun atter om iblandt hverandre, saa at
Kathinka kaster bort Candide for
Jerusalems Riimkrønike: Konstance
henskogrer Dagen: Molly smelter den
i Graad og aander den i Sukke bort.
Hvis I bli'r fiir og tyve Aar, saa tæller
igjen tilbage Aarene fra tyve,
og elsker før en Frakke end Talenter,
og Vest og Buxer før et Hjerte, og
en Hat før Kundskab.
Nok! modtager dette
tilsidst (Giver hver et lidet Spejl.) og nu adieu! Et Par *cousins*,
igaar til Officerer slagne, vente.
Dem og en liden Mand fra Bergen har
jeg lovet en Visit. Adieu! Adieu!

(Pigerne træde i Ring og dandse syngende den bekjendte:
„Skjære, skjære Havre
i det klare Maaneskin“ o. s. v.
men, naar de komme til de Ord, som löse Dandsen:
„hver ta'r sin, saa ta'r jeg min:
saa faa de andre Ingen“
svinger enhver sig rundt for det lille Spejl, hun bærer hængende om Halsen.
De fire Kavalerer komme ind, studse og bese Damerne med Seglas.)

Blære. Paa Ære! nej, det gaar ej an, De dandse
saa ene! O tillad *mes dames!* Tillad!

Stygge. Hvor saa man Rosenkrandse uden med
de brune Torne gjennemflettet? se
sortfingret Nat jo griber midt imellem
Plejadechoret! (Kavaliererne nærme sig, men Damerne blive ved at dandse og ende Dandsen paa samme Maade.)

Ego. Ej, det var som Fanden!

Blære. Her noget er for os min Ven!

Maabe. Ja, ja!

Stygge. (Med Pathos.) Det spænder højt min Sjelskraft —
ja ved Gud!
nu maa jeg hjem at digte, og jeg vender
tilbage med en syngende Petarde
og Verserader, Landser liig, som brænde
med Luespids om disse Damers Barde! (Gaar.)

Blære. O min Guitar! (Gaar.)

Maabe. Mon De har seet min Frak?
(Vender sig rundt.)
Nu faar jeg hjem at bytte. (Gaar.)

Ego. (Nærmer sig til Kathinka. Dandsen standses.)
Hør min Dame!
professor juris vil jeg bli' til Vaaren,
. . . nu hører De? De staar mig an . . . ja vel!
kort sagt . . . Men kjender De Musik? . . Ah jeg
er lidt distrait! Nu, jeg Præmisserne
vil lade fare . . . se, der er mit Hjerte . .
(Rækker Haanden frem.)

Kathinka. (Giver ham en Kurv.) Nu, gjem det da i den.

Ego. Hvordan? De mener
ej saa? Det er umuligt! er det Deres
bestemte — ? ha, hvad tænker . . ?
(Afsides.) Er hun gal?

Kathinka. Saamen min Herre!
Ego. Agter De da ej
et Hoved og et Hjerte fuldt af *Jura?*
Talenter for Musik, et kroghvast Vid,
en Lærdom, som skal snarlig — hvis jeg vil —
iklædes en Professormyndighed?
I seer ej Skjønhed, fiin Opdragelse?
Ha! saa I Bøgerne, jeg havde læst,
I kunde da begrave Eders Stolthed,
saa stor den er, for evig under Dyngen.
Kathinka. (Afsides.) Han frister mig.
(Höjt.) Behold den kun min Herre!
Ego. (Afsides.) Nej hun er gal! (Höjt.) Se mig igjen og
græm Dem! End De da? (Til Molly.)
Molly. Hi, hi, hi! (Giver ham en Kurv.)
Ego. Ha, veed De hvad De gjør?
Geni foragter De, og leer af Lærdom!
De fniser ad en Haand, som svulmer efter
Justitiarens Pen: De vrænger Mund
til Skjønhed, Skarpsind, ja bespotter Hæder,
som voxer frem og overskygger dette.
Nu Deres Stolthed tier: min skal tale.
(Thora, en ung Pige, kommer ud af Huset med Böger under Armen.)
Kathinka. Velkommen Thora! vær velkommen!
Nu ryst i Frihed dine Skuldre,
din Nakke, Tungen. Aha ha ha ha!
hvor du seer ud! du din Enfoldighed
har klædt i Simpelhed . . hvad skal de Bøger?
Thora. Nu skal de lære mig; thi doven Fjas
derinde var Disciplen, mens Alvorlighed,
den ene Time i naragtig Strenghed,
den anden udi streng Naragtighed,
den tredie udi Latter klædt, var Lærer.
Vel, at Opdragelsen og Læren, som
min Mo'r og Fa'r mig gav, var mig saa stærk
en Kapital, at disse Aar ej aad
den ganske op; men disses lærde Latter
og latterfulde Lærdom bøjed dem

som Græsset kun, der rejser sig bag Bygen,
fritaandende, for kun saa højt at voxe,
som dets Natur og Spire det tillader.

Pigerne. O gaa du! gaa du! kvæg dig du i dine
Grundsætninger — oh, ret et landligt Solskin!

Thora. Jeg væmmes ved dem. Disse Kegler har
vel Moden drejet til et Spil for Tiden,
eller Tiden til et Spil for Moden,
eller Tiden til sin egen Moro. (Gaar.)

Officeren. (Kommer.) Paa Parole! jeg er meget tapper.
Den — hør det Gratier og Vind og Luft!
Den er Kujon, ja ret en spytsmurt Fejg
— ha hør det Vidner! — som ej duelerer
med mig . . ha en, to, tre! Nu bli'r I bange?
I denne Knebelsbart vel hænger Død
i Enden af hvert Haar; og, naar jeg vredes,
saa rykker jeg i den, og med hvert Ryk
udrykker jeg et Haar, en Dødens Dæmons
sortladne Sky, og med hvert Ryk et Liv!
men bli'r ej bange Gratier; thi nu
kun Fromhed sover i den, som en Ungmøs
duunbløde Fingre i en Bjørnemuffe.

Kathinka. Hvad er da Tapperhed? er vel dens Kjole
i Brystet stoppet med Karteller, eller
med gamle Lapper, som Forfæng'lighedens,
hvis Kjole svulmer?

Officeren. Ja, af disse To,
min Dame, med de Første.

Kathinka. Spiser den?

Officeren. Det var et Spørgsmaal om en Egenskab!

Kathinka. Nej seer De — *posito* — jeg undersøger
nu *quæstionaliter* og *figuraliter* —
jo Tapperhedens Væsen, og jeg tror,
den er nu Eders hele Væsen, for
den hersker i Jer Sjel som en Monark,
hvis Statsraad, nemlig Red'lighed og Retfærd,
Humanitet, Forsigtighed og Fasthed,
med Hat i Haanden, tier . . . Fy sligt Statsraad,

som blot benytter Munden til at æde,
— thi disse æde, naar den kongelige
Tapperhed tiltrodser sig, ved Hjælp af
Herolden Pral, et Maaltid hos Kujoner
og Borgere, hvis Smiil som Sølvet glindser,
hvis Viin som Guldet, men hvis Kassa som
en Tromme.

Officeren. Trommelommelommelommelom!
Ha, en Tromme!

Kathinka. Fy sligt Statsraad, som
— uagtet Retfærd svor retfærdig være,
og Fasthed fast at være o. s. v. —
uagtet Munden hænger fuld af Tænder,
og Strubeskeden slutter godt om Tungen,
og Kjæben kan sig svinge i sin Muskel,
smaamumler, som om dette Alt var muggent,
og skimlende, saa Næsen neppe aner,
at Tungen i sin elfenbeenbestolp'de,
purpuromhængte Seng, i Fødselssmerter,
sig voldsomt vrider, eller hvad den fødte,
om blot en Masse eller Menn'skeform.
Den mærker ikkun Stanken.

Officeren. Nej, nej i Dølgsmaal fødte den.

Kathinka. Aa ja;
men svar mig: Tapperheden spiser? Ja,
det er figurligt.

Officeren. Ja, som om jeg spurgte
en Dame, om — thi Dyd er hendes Væsen —
om Dyden sover, eller, om det er
nu længe siden den sig tog en Luur,
et Maaltid eller og en Tour paa Landet?
Jeg vil da svare.

Kathinka. Nu da, spiser den?

Officeren. Ja egen Ære dagligdags, saalænge
den Kost vil vare, men til Gjæstebud,
en Andens Ære, om det saa var ti.
Nu nylig jeg — men hør nu I Valkyrier!
slig Frokost havde meget tidligt, men

Guds Blod! saa ufordøjelig som Been.

Kathinka. Den sover? eller blomstrer den om Natten
i røde, gabende Pioner, som
om Morgnen lige Spindelvæve hænge
og fare bort, tvertgjennem Sengehimlen
og Tag og Loft, saasnart dens Herre gaber?

Officeren. Nej Fanden heller! den er oppe tidligt,
ved Lys, lyslevende, i blodigt Blomster.
Men ellers, jeg er ej dens Herre, men
dens Rustning blot, dens Festdragt, thi den er
min Herre heller: den er *sui compos.*

Kathinka. Taler den?

Officeren. Ha, ja med Kvinder blidt,
som nu; men ellers er dens Tunge, som
ved Nat, ved Dag, ved Aften, og, som Hanens,
ved Morgengryet galer højt, en tolvkvarts
Klinge, eller — om det saa behager —
den plystrer blot — for ikke Meningen
i mange Ord at søle — og da er
en Terzerol den lille, runde Mund.
Den Tale er end mere udtryksfuld
end Katilinas, og dens Suk er Skjældsord
og Eder, rygende af Svovl.

Kathinka. Det Sprog
er ej artikulert, men dog man kan
Komitragedier og Tragikomedier
med dette skrive, spille. Men hvad bringer
den til at træde op og tale?

Officeren. Ej!
som for Exempel — men tilgiv, de Spørgsmaal
selv graadigste Forfænglighed kan mætte —
som, naar En understaar sig til at glemme
en Rangforordning, saa han ikke Forskjel
paa Folk og Bæster gjør, hvad heller En
sin Hat tør glemme: da er Thesis sat,
og da maa Tapperheden disputere.

Kathinka. Men i et Slag? mon Tapperheden taler
da med sin Skygge, som igjen med Buske

og Dale, Bjerge, — hvis det da er Solskin —
i Forbigaaen taler eller . . .

Officeren. Ej!
da er det ej en simpel Disputats
for Tapperheden, men et Parlament,
hvor Alle i hverandres Munde tale.

Kathinka. Men deraf følger og, at Tapperheden
i denne Taletummel, kan de høje
Organer spare, bruge Læben taust,
blot gjøre Miner, som en Talende,
forvrænge Mund og Øjne, slaa i Vejret
og vælte Bænk og Blækhuus.

Officeren. Ah javist.
Det er sicilianske Krigspuds.

Kathinka. Og,
naar saa de Andre have udtalt, da
kan dens Organer svulme sammen til
et drøjt Finale, saa den synes være
de Andres og sit eget Echo.

Officeren. Ja!

Kathinka. Den drikker?

Officeren. Ha, den læsker sig kun med
en fremmed Viin og Brændeviin og Blod,
og den i Andres Fejghed sig beruser,
og baade naar os Aft'nen overfalder,
og naar vi Morgengryet overfalde.

Kathinka. Den tænker?

Officeren. Nej, jo den dog tænker . . ah!
hør nu dens Tanke — men jeg er en Kriger,
uvant at hænge Glimmer paa en Tanke,
og lægge Sælam den i Munden, og
kun ligefrem og djærv, som Karl den tolvte,
og Bucephalus, saa jeg tør hænge
selv Amor paa en Klingespids . . Min Dame!
den tænker nu, at deres Skjønhed burde
forgylde den, og blande sig selv med den,
som Norges favre Dale mellem Jøkler,
der dristig krandse sig med Himlens Stjerner.

Kathinka. Min Herre, nylig gik der En herfra,
med By-Enfold i landlig Simpelhed.
Hun er lettroende og from: jeg vil
ej sige mere . . . (Giver ham en Kurv.)

Officeren. Ha, hvis De ej var
en Kvinde . . jeg vil ikke sige mere! (Gaar syngende.)

Barnet blev dræbt i Moderens Skjöd,
saa mildelig det end smiled:
Ryglet om denne Jammer og Nöd
til Kjernen af Landet iled.

Maabe. (Kommer ind i en anden Dragt og bukker for Kathinka.)
O, jeg . . ja jeg, jeg tror, jeg tænker, at
(Börster sig paa Armen.)
Gjenkjærlighed og . . . (Hans Hat falder og han lader den ligge.)
Au . . . der faldt min Hat!
og Kjærlighed . . . Gjenkjærlighed hos Dem
. . i Deres Barm jeg vilde sige . . og
i min da Kjærlighed . .

Kathinka. Hvorledes vil
De definere Kjærlighed? Er den
vel en Passion, hvad heller et Princip
i Sjelen? Nu poneer, at vi ponere
det Første, ligger deri, at det er
jo noget Umoralsk og Slet. Beviis!
Beviis De det!

Maabe. A . . jo fordi De seer . .
Ah . . a — paa mig med slige skjelmske Øjne.

Kathinka. Det er en Hypothes! nej vær saa god!
(Hun giver Maabe en Kurv.)

Maabe. (Langttrukkent.) Det var besynderligt! (Gaar.)

Rosa. (Afsides.) O gid han kom,
den blide Sjel, til mig!

Konstance. (Afsides.) O Himlen sende
den søde Engel i min aabne Favn!

Den unge Enkemand. (Kommer fløjtende.)
Nu vel! her hører jeg ej meer den fæle
Døds-Klokkeklang. (Til Molly.)
Jeg henne just har været

og lukket Døren til med Grønsvær efter
min salig Kone. Trofast elskes De
Blondine . . o af mig!

Molly. (Giver ham en Kurv.) Hi, hi, hi, hi!

(Enkemanden putter den ene Haand i Brystet og gaar flöjtende ud.)

Maabe. (I en ny Dragt. Til Rosa.) Jeg tør ej . . . o . .

Rosa. Vist tør De! Siig mig Kjære,
Hvad tør De ej?

Maabe. O elske Dem til Døden.

Rosa. Min Sjel er blød, som Vestenvindens Suk
bag varme Roser: seer De ej jeg græder?

Maabe. Jeg seer det nok; men . . .

Rosa. Seer Du denne Graad
er Draaber af de hede Længsler, som
af dette Hjerte dampe, ligesom
den lysblaa Ambra af en Offerskaal.

Maabe. Er vi da Kjærester?

Rosa. Skaan Møens Blusel!
(Hvisker.) Ak ja for Jord og Himmel! (Höjt.) Kom min Maabe!

(Maabe sætter sig paa Bænken.)

Blære. (Kommer spillende paa en Guitar.) (Synger.)
O Palmina! som mig elske lærte.

Konstance. (Kjelent.) Ak hav Medlidenhed med Støvets Datter!
Bortdrag ej disse himmelvendte Øjne
ved disse Toner — ak, som gjælde mig!

Blære. Ak ja, javist! ja meget gjerne . . ja!
(Synger.) O Konstance, som mig elske lærte.

(Udfylder Resten med Tremulanter.)

Konstance. O vidner da — jeg vender mig til Bønnen —
I Himlens Hellige i Abrams Skjød,
at efter kristeligt og velraadt Hu,
jeg giver Dem mit Hjerte (Kysser ham.) o tilgiver!
Hvor ofte har jeg ikke ønsket, at
jeg var katholsk, saa blev jeg Himlens Brud,
en sortbesløret Bedesøster i
en dunkel Celle langt fra Verden og
al Kjødets Lyst, men Himlen nær, en Engel

paa Jorden alt (De kysses.) O! kom min Blære! kom min gudelige Blære! (Blære sætter sig hos Maabe. Dandsen begynder, i hvilken Blære og Maabe tage Deel. Ved Oplösningen af Kredsen omfavne de hver sin Elskerinde.)

Stygge. (Kommer ind.) (Med Pathos til Kathinka.)
Jeg er Poet! min Sjel højt fraader inden
den liljedække, myrthegroede Bred,
hvormed min Tanke om den Favreste
af Favre den indcirkler. Nu — jeg elsker
Kathinka, Dem — forstaar De?

Kathinka. Ja min Herre!

Stygge. Nej bi! for at sige dette, bruger jeg disse Udtryk, bryder jeg ud i disse Ord:

Jeg elsker Dig som Fuglen Morgenröden,
som er det hvalte Tempel for dens Sang.

Dette er een Stanze.

Kathinka, o lad dine Kinders Glöden
fremaandes af min Cithars blöde Klang.
Ak for et purpurvinget Smiil i Döden
din ömme Sanger — ha med Latter! — sprang.

Kathinka. Hvorvidt kan man da sige Død er Død?
At sige det vi kalde Død, naar Lungen
sig krymper sammen, Hunger ikke føles.
Vi sætte nu, forinden Skjebnen eller
hiin Altings Lov os lagde inden Grændsen
af denne Verden, som et Embryo,
saa var vi allerede døde fra
en anden Verden; og saa bliver jo
det, vi benævne Død, en Fødsel. Ikke?
Ej sandt? Nu — denne er en Verden
begrændset kun af Blod og Nerver. Ikke?
Naar endelig da Skranken bli'r saa tynd,
at vi kan se igjennem den — saa — hør nu!
saa renasceres . . . eller, i en anden
Methode, saa: bag denne Skranke sidder
Fornuften, liig en Fange i et Buur,
hvor Fangen alt indlagdes som et Barn.
Der hænger nu en gjerrig Lampe i
den runde Hvælving, ved hvis Lys han læser:

— Nej Lampen skulde være Religionen;
og den, ja den er ikke min, min Herre!
Sæt altsaa, at Fornuften Katteøjne
har faaet i dette Mørke, og den læser
utydeligt: „arbejd dig gjennem Muren;
dog saa du ej nedriver flere Stene
end trænges“. Men nu ligge nogle stille
og sove hele Tiden, splitte Mørket
ved Gaben kun, som hine hellige Syv,
til Taget brister af sig selv, og de
maa sluge halvt det sidste Snork, og komme,
gnidende de dumme, blege Øjne,
ind i den friske Luft hiinsides Væggen.
Det er de Dovne. Andre fare rundt
og kradse vildt med Tand og Negle paa
den mørke Muur paa alle Kanter, saa
den brister overalt; det stærke Solskin
fortærer dem, liig vissent Straa; thi Kraften
er ødet, ikke gradviis voxende.
Det er de Liderlige. Andre ligge
paa Ryggen, vaagne, spekulerende
paa Maader til at slippe fri foruden
den mindste Møje. Ja hvad er da disse?
Nu — naar da — seer De, Muren brister, saa —
saa renasceres vi — forstaar De? saa
vi finde os som Børn igjen: det nye
Solskin sløver nemlig Sjelens Øje
i Førstningen — Erindringen jeg mener.
Vi finde os som Børn igjen, at sige
i Forhold til de Væsener, vi møde
alt voxne der. Vi ogsaa der vil finde
en Mo'r og Solskin, Lærere: og hvis
vi her har været lærde, brugt vort Pund,
saa kaldes vi som Børn der gode Hov'der.

Stygge. Ja, ja, det er en Klimax.

Kathinka. Nej, jo vist.

Men tror De da, at — for Exempel — naar
en Kat er død, dens Aande flux da farer

ind i et Nor, som fødes skal til Verden,
et Barn, som, naar det voxer til, ej mægler
en særlig Lyst at tæmme til at blive
en Prokurator eller en Spion
og Sekretær og Snyltegjæst — nu anført,
blot til Exempel!

Stygge. (Afsides.) Fanden plager hende!
Al hendes Præk er min, blot sønderhugget,
en heel Afhandling, anonym med Titlen:
„*reflexions sur moi-même.*“ Mon jeg
skal nævne Autor? Nu, nu kommer vel
Exemplerne om Svinet og om Aben.

Kathinka. Og tror De da — til et Exempel blot —
at Aben da partout en Sprade bli'er?
og Skaden en Barbeer? et Sviin en Høker?
Og Lossen, som i Træet lurer, og
som dræber meer end han kan æde op,
en hellig Aagrer? Ja, aa ja! Men se,
en Verden ligger mellem hver af disse
Exemplers Led; thi ellers vilde maaske
Barberen højt paa Taget svadse, og
af hine Første vilde de vel falde
da til at gaa paa Lofterne om Natten.
Til Aagreren man maatte sig forskrive
med Blod, han Renter tog i Blod; men nu
er Pengene hans første Tanke, dernæst
er Blod den anden: Blod hans Renters Rente.
Nu elsker Høkren blot det døde Sviin
(som kommer af at disse skidne Dyr
saa gjerne æde op sin raadne Yngel.)
Dets Dødshviin hører han med samme Fryd,
som Faderen sin Førstefødtes Skrig.
Og for Exempel . . .

Stygge. Favreste Kathinka!
En Muse har — jeg seer det — Sympathier
i vore Sjele aandet (Afsides.) Nej, jeg tør ej!
Hun bliver vred: jeg selv blev rasende
da mig Depositurus engang greb

(Höjt.) Kathinka! jeg maa dø, jeg lever kun
i dette Paradiis, saa fuldt af Rosers
de favre Kinder, Natviolers Øjne.
Siig ja! jeg er Poet og De en Muse!

Kathinka. De kunde hørt min Thesis dog tilende.
Nej vær saa god! (Giver ham en Kurv.)

Stygge. (Afsides.) Det neppe var det halve
jeg hørte nu. (Höjt.) Ha Helved! jeg fortvivler!
(Knæler for Konstance.)
Min Vakre!
Jeg elskede en lysbrunøjet Pige
engang; men Skjæbnen aandede et Niflhejm
imellem vore Hjerter. Ingen kan jeg —
elske uden Dem.

Min Sjel Fantasiens
letflyvende Vinge
did förer mig hen, da
jeg lykkelig drak af
din halvaabne Læbe
Henrykkelsens Nektar,
da svimmel jeg favned
i Dandsen din Midie,
omslyngede glad dit
mildt-bankende Hjerte,
da törstig jeg suged
dit Smiil, som sig skjulte,
liig Regnbu'n i Skyen
i Skyer af Vellugt.
O vakre Konstance,
for mig Du blot smile,
de dejlige Födder
sætte i Dands!

Konstance. O Gud! jeg dandser ej. Det gjør mig ondt
. . . jeg er forlovet.

Blære. Veed De vel min Herre!
Det er min Dame!

Stygge. Ha, jeg dræber mig! (Knæler for Molly.)

Min Sjel har Mollys favre Smiil
for evigt bunden:
saa naar i Flugten Solens Piil
den Fugl, som flyr fra Lunden.

Slaa tusind slige Purpurbaand!
— jeg kvæles næsten —
og knyt dem evigt med din Haand!
— ak Molly gjetter Resten.

Molly. (Giver ham en Kurv.) Hi, hi, hi, hi!

Stygge. (Med höj Pathos.)

Snart som en Aand jeg svæve skal om Dig,
og kysse let, som paa Zefyrens Vinge,
dit brune Haar, din Pande: — lykkelig
jeg skal om smekre Midie da mig svinge,
og hviske saa din gamle Elskers Navn
. . . Du bæver? ha, Medlidenhedens Taare!
Jeg henter Dig udi min Favn
til Himlens lyse Fædrestavn,
hvor Elskovs Frugt ej meer er Taare.

Denne synges paa Melodien: zum blutgen Kampf. etc.

Molly. Hi, hi, hi!

Stygge. Kom nu! lad os gaa i Klubben!

Maabe. Ja det er saa Gu' sandt! (Rejser sig fra Bænken.)

Kathinka. Bi mine Herrer! se Taalmodighed
paa sorte Kviste bærer gyldne Frugter.

Stygge. Nej, jeg har saamen ikke Tid. Falderallilalalalala!
(Gaar.)

Rosa. Ak! sæt dig søde Maabe! (Maabe sætter sig.)

Blære. (Afsides.) Ah, mig lokker
Den muntre Molly fra den *languisante*
Konstance dybt ind under hendes Smiils
Purpurfane (Höjt.) Hør Konstance! hør!
. . . Paa Ære, jeg slaar op! nu er det ude!

Konstance. Ha, ja Du fangede mit Ønske, før
det fløj fra Himlen, hvor det længe dvæled:
Du gav det Tunge! Nu af dette Hjerte
udslettet er Du, Sodom liig af Jorden!

Rosa. Ak elskte Maabe! (Afsides.) ak, hvor er han dog,
den søde Digter? aner han da ikke
sin Cithars Toners Echo i mit Bryst?
(Höjt.) Gaa Maabe! ha, forlad mig! rejs dig Maabe! (Græder.)

Maabe. (Rejser sig.) Hvi græder du?

Rosa. Ak, jo, der Riim er falden

paa Rosen, som for Maabe her i dette
mit Hjerte glødede. (Rosa kysser ham.)
Ja nok! dit Aasyn dræber! Du er ingen,
o ingen Aimar, Kenneth, eller Axel!

Maabe. Hvad? hvad behager? Kjære hvad er Klokken?

Kathinka. Forstaar De ej, De er nu — hvis De ej
itide har forsynt Dem med Ressurcer —
foruden alt Engagement for Livet?

Maabe. Nu saa, ja saa? (Gaar, men möder Ego, Stygge og Blære, som stille sig i Baggrunden.)

Kathinka. Han er en Filosof,
Flegmatikus, men jeg er Skeptikus.

(Dandsen „skjære skjære" begynder og endes paa samme Maade.)

Kathinka. Men vil de ikke, mine Herrer, have
den Godhed blot at bie, mens vi nyde
vor Ungdom lidt i Frihed? Venter kun,
og bær' ej Kurve ene.

Stygge. Ah, det er
som Sangerinderne ved Scylla, der
beklæde Klipperne med blege Skygger
og vaade, skjælvende, paa det at Vidner
de kunne være — dette er Forsoning
for Livet, som de plyndred før det fik
de Synder nedtraadt, som det yngled, og
for Guld og Enker, arme selv paa Pjalter
til at tørre Graaden af, der voxer
i Øjet frem, saa fort som Barnets Hunger —
til, naar et Skib med blinde Stavn forfølger
den Undersang, som klinger foran sødt,
snart over Skummet og snart under, medens
Søfolkets Sjel snart sidder i den vide,
af Rædsel aabne Mund, snart bæver i
det vellystfulde Øre . . . Ja da gotter
sig Skyggefolket paa de magre Skjær,
og standser med at skjelde ud sig selv
for dumme, som ej kunde bie til
de kom til Reggio, hvor nok en Græker
paa Torvet for en Obol gav Musik:

Et Glimt af Fryd da farer dem igjennem,
en frossen Latter, som naar Vinden leger
med hullet Sejl, som Bladene og Riim
henover Marken hvirvlende.

Rosa. Ak tal ej saa: jeg har en bedre Trøst.

Kathinka. Det er ej saa: nu sæt dem der paa Bænken.

(Dandsen begynder. Herrerne sætte sig paa Bænken, tage Kort frem og spille. En Lyd som af et Menneske, der gaar paa Krykker, höres nærme sig mere og mere. Pigerne löbe med Skræk fra hverandre.)

Kathinka. O Himmel frels os! frels os! frels os! frels os!

Konstance. Det nærmer sig! ak! frels os! frels os! frels os!

Molly. Jeg stivner, ah!

Rosa. Jeg krympes ind af Skræk!
Hun har sin Lime med sig vist, hvormed
hun fejer Alt det, som vi lege med,
som Blomster, Kinder, Læber, Øjne, Haar
tilsammen, som en Hob af Fejeskarn.
Hu! hu! hu! hu!

(Damerne styrte henimod Kavalererne, som forblive fordybede i Kortspillet.)

Trofaste! Kjære!
Nu hør da Krykken! o det er den Larm,
jeg alt har hørt saalænge, liig et Uhrs
afmaalte Perpendikel. (Faster Tid kommer humpende ind paa Krykker af Kirkegaardsporten, som knirkende aabner sig. Hun er sortklædt og har en fuld Sæk paa Ryggen.)

Faster Tid. Nu Børnlille?

Alle Pigerne. (Styrte heftigen ind paa Kavalererne, som forblive fordybede i Spillet.)
O Elskede! o frels os! Hvilke Rædsler
der sortne her i Sækken.

Blære. Hvem fik Læsset?

Ego. Væk Fandenstøj!

Stygge. Au, jeg fik fire Beter.

Maabe. Ja, ja!

Stygge. Hvem river Fiches ned? nu væk!

Faster Tid. (Sætter sig paa Institutets Trap.)
Nu Børn! I støje saa? Jeg maatte hen
— jeg hørte Moster havde alt her været —
og se til Jer. Jeg gik nu saa i mine
egne Tanker over Kirkegaarden

og tænkte: mon I ikke skulle være
herudenfor. Nu — I er' blevne store.
Jeg gratulerer. Nu I kjære Børn!
I kysse ej den gamle Faster, ikke
I sige: „snille Faster!" nu som dengang
jeg trak Jer Buxen af og gav Jer Kjolen.
Saa kom da Du Kathinka, kys nu Faster!
Nu Barn! er du ulydig?

Kathinka. (Skjælver.) Uhuhu!

Stygge. Nu spilles der højt Spil min Bro'r. Nu stryger Whisten.

Blære. Jeg gaar aldrig med Dig mere, det svær jeg. Ingen af dine Kulører holde jo Stik. (Kehraus'en spilles. Kathinka vakler hen til Faster Tid, som tager hende om Nakken og kysser hende voldsomt.)

Kathinka. (Vrider sig i hendes Arme og skriger.)
O Faster suger al min Læbes Saft!
Ak kjære Faster, slip mig! o min Mund
sig skrumper sammen, visner . . . og min Aande
den stinker fælt. (Faster Tid putter noget i sin Sypose.)
O Faster plyndrer den
for Tænder! O! o! o! den fæle Snuus
mit Smiil begraver . . . Pfui! min Stemme skingrer.
(Græder stærkt.)

Faster Tid. (Klapper hende.) Nu lad mig klappe Dig mit Barn!

Kathinka. (Vrider sig hulkende i hendes Arme.) O Faster!
Ak, kjære Faster! fæle Faster! au!
Du klorer! dine Negle fure dybt
min Kind med brune Rynker. O! o! o! (Hulker stærkere.)

Faster Tid. Græd ej Barnlille! Kom Kathinka, lad
mig tørre dine Øjne! (Törrer hende om Öjnene.)

Kathinka. Au, de smerte
mig nu — o slip mig Faster; o hvert Træk
af Fasters Finger er en Grav . . de rinde,
og Vandet glindser om en rød og saar
og svullen Ring (Hulker.)

Faster Tid. Nu lad mig pynte Dig!
(Hun iförer hende Kappe paa Hovedet og en sort Siitses Dragt, som hun tager af Sækken.)
Dog Krøllerne kan Du beholde Barn!

Kathinka. (Slipper fra hende og seer sig i Spejlet.)
Hvor jeg seer ud! (De andre Piger le ad hende.)
Ja le I! le I! Faster!
afskyelige Faster! (Slaar Spejlet istykker.)
Faster Tid. Der mit Barn!
det trøste Dig: det er Foræringer! (Giver hende Noget.)
Kathinka. Ak det er kun Rhabarbara og Moskus
Valeriana, Hofmansdraaber, Pfui!
en Psalmebog . . . jeg er jo Atheist?
Faster Tid. (I en strengere Tone.)
Men mist det ej Barnlille! ellers vil
Du faa med mig at gjøre! kom nu Du!

(Den samme Scene gjentages med de övrige Damer. De urörte le af de Andre, endog den Allersidste. Naar Faster Tid er færdig med dem, lister hun sig hen til Kavalererne, som endnu sidde fordybede i Spillet, sætter Parykker, hvilke hun tager af Sækken, paa dem, kaster Sloprokker om dem, og maler dem gamle i Ansigtet. Faster Tid sætter sig igjen paa Trappen. Kehrausen spilles fremdeles saalænge Damerne hulke. Omsider standse de.)

Kathinka. Men hvoraf kommer Trætle?
Konstance. Vil I trætte?
Kathinka. Ej, jeg?
Konstance. Ja I?
Kathinka. Der har I lidt! (Knepser ad hende.)
Konstance. Ha, ha!

(Damerne faa hinanden i Haaret. Naar Stöjen bliver stærk, springe Kavalererne op.)

Blære. Ej nu? hvad Fanden? ha jeg skjælver stærkt
i Benene? (Hoster.) Og hvem har fæstet denne
bleggule Hoste under Brystet?
Ego. Au!
Men hvem har dynget disse Beter op!
jeg kan ej bøje mig . . . hvor Pokker kommer
slig Værk i Ryggen, slig en tornet Gigt!
Stygge. Jeg knapt kan staa! hvor er mit Lune og
Hukommelsen, min Digteraare? hvem
har tørret den? Jeg har jo intet Stort
forfattet end, som kunde højt mit Navn
paa Ryggen bære. Hvor jeg dog er mager?
Maabe. Ak, hvor er' mine Lægge? hvor min Frak?
Blære. Jeg sulten er, og hvem har tømt min Pung?
Ego. Hvor er Professortitlen? hvor Kollegiet,

som Spurve paa et Juleaftens Kornneg?
Vi have været lidt distrait'.

Stygge. Nej sig,
vi have været nogle Døgenichter. (Damerne begynde at græde.)
Hvem er' I Kjellinger? hvi flæbe I?

Kathinka. Jeg er Kathinka . . . ak!

Stygge. Og endnu er I Mø?
Ak ja!

Konstance. Nej jeg!

Molly. Nej jeg!

Rosa. Nej jeg!

Stygge. Ja saa?
Hvad heder I?

Rosa. Ak jeg er Rosa.

Stygge. I
er lidt forandret, og det er I Alle?
— Jeg kjender Eder nu — Hvad tørstig Sorg
uddrikke har vel kunnet Mollys Latter,
der brast af Hjertebægret, sprudled fra
Kindblæren, Hjerneskallen, sprang fra Læben,
og dryppede af Øjet?

Molly. Ak Faster Tid har klemt saa haardt mit Bryst!

Stygge. Ah, nu faar jeg Visheden, ej uliig
Lugten af et udbrændt Lys, i Næsen,
saa jeg ej spørge vil, hvad fattes Eder;
thi Eders Kind, saa huul den er, vil bugne
ud af traurig Spot ved sligt et Spørgsmaal.
Ja gamle Faster har sit gustne Lune
her fødet med Naragtighed — ja hvor
Hun har os havt til Nar i Aften; thi
det synes mig som jeg har tilbragt her
en Aften blot ved Lys, en Muftileg,
hvor naar, til et Exempel, Mufti vil
til Abekat sig gjøre, maa de Alle
de samme Fagter gjøre; og naar Mufti
vil forestille Gammel, humpe op
og ned og hoste, skralder Salen højt af Hosten.
Vi gjorde alting med, ja, baade naar

det lød: „se saa gjør Mufti!“ og naar Mufti
udraabte højt: „se Mufti gjør nu saa!
Men derfor har vi artig maattet pante.

Ego. Det synes mig som Narrefrieri,
eller, hvis der ej en Aster stod,
saa svor jeg, det var Vinter; — thi jeg fryser —
omtrent ved Juletider. Se paa mig
og tro, jeg lyver ej; og se paa disse
sort'graa Mø'r, hvis Yndigheder skimle!
I ligner selv Jer Bedstefar.

Blære. Mig synes
vi har Flaa-Gjejta spilt i Værelset
ved Dandsesalen, søvnige og drukne;
men nu har alt Musiken pakket ind,
og Damerne nu alt er' pakked' ind,
og Kokkepigen har de knirkende
Vindveslemmer aabnet, saa at Dagen
strax stirrer i de blege Træk, som om
den ikke ret dem kjender fra igaar.

Stygge. Gud veed da hvad det er, som vi har leget;
men fy, hvor stygt, ej nogensinde kaste
et Blik ned i sig selv, men stedse følge
vor Sidemand, og stedse glemme Loven,
vi fik da Legen hvirvlende begyndte.

Faster Tid. Nu hjem at løse Panterne!

Ego. Jeg, som
er lærd, vil kalde denne Leg . . . hør nu!
Irreparabile tempus!

(Kehraus'en spilles. Faster Tid humper foran ind ad Kirkegaardsporten og de Andre efter. Man hører en Ligklokke.)

Efterspil.

Anden Scene.

(En Kirkegaard med Gravminder. I Baggrunden sees en rödnæset Graverkarl at stikke frem af en Grav, hvoraf han kaster Jord op. I Baggrunden to Smaagutter, som spille Klink mod en Gravsteen.)

Förste Dreng. (Seer kluntet og stærkere ud end den Anden, som tillige er bedre klædt.)

Kast ikke saa højt *Johan!* ellers falder Kronen i Graven.

Anden Dreng. Ha, ha! Ej Du! ti stille! Mynt ned! Krone op!

Förste Dreng. (Hans Penge falder i Graven.) Ja der seer Du.

Anden Dreng. (Klör sig i Hovedet.)

Aa kjære Graverkarl, giv mig min Krone igjen.

Graverkarlen. Nej min Gut! Du Belials Barn, som spiller om Mammon paa Kirkegaarden.

Förste Dreng. Det er Skam af Jer, som endda er af de Hellige, at I tager hans Penge fra ham. I gjerrige og fulde Hellig-Erik! Band paa, at I ikke har den i jer Vestelomme.

Anden Dreng. Ti Du stille! Kom, vi vil ikke tigge ham.

(Mor Thora kommer ind i en pjaltet Silkeklædning og sætter sig paa en Grav.)

Hejsa! der er gamle *Mor Thora* i sine Silkepjalter, mens hun har tre Verkenskjoler hængende ubrugte, fordi hun har været Frue. Hop, nu faa vi Løjer. Hej, det er en dejlig Frue!

Förste Dreng. Jo, hun har rigtig været Frue, men Manden er død, som var Lieutenant paa Vartpenge. Hun har været svært riig og vakker Johan! og havt en fiin Opdragelse, men Manden drak det op, og Øvrigheden pantede siden ud Levningerne, undtagen en rød Kiste med blaa Huse og Blommer paa. Du skal ikke gjøre Nar af hende *Johan!* for det er min Gudmor.

Anden Dreng. Ja faa hende til at synge Visen om Udpantningen eller om Huusmanden, som fik hende fra Gaard og Grund. Nej nu rejser hun paa sig.

Mor Thora. (Gaar hen mod Graven.)
En Sildevragerkone
ej kalde Du Madam;
thi ellers faar Du Skam
af hende, som den rette Tone
i Fruers Kreds angive kan.
For ej at se ti Negle Øjet true,
saa spørg: med Permission min Mor,
jeg tror,
at hun er Frue?

Denne har min Søn Rasmus gjort. En Skilling i Guds Navn, Du, som lægger Skatte i Jorden!

Graverkarlen. Ak Mor! Guld og Mammon er ikke for de Rene af Hjertet. Jeg har ikke en Skilling Mor, skjønt Viismanden siger: den, som dyrker Jorden, gjør sin Dynge høj. Jeg har ikke en Skilling.

Drengene. Jo, han har en Skilling, han har en Skilling, som han har taget fra os.

Graverkarlen. Ak Mor, bedre er en Fattigs Levnet under Fjelletag end kostelig Mad under fremmed Tag. Gaa nu Mor! jeg har ikke en Skilling.

Drengene. Aa jer Næse seer ud som en Kobberskilling. Mynt den ud! mynt den ud!

Graverkarlen. Ak Mor! Skjenk og Gaver forblinde de Vises Öjne, siger Jesu Sirachs Søn viseligen. Det Aandelige er bedre end det Jordiske, og jeg vil give Eder en aandelig Gave rundeligen. Jeg vil bede ydmygeligen for Eder i Hjertet.

(Gjör Gebærder som en Bedende.)

Förste Dreng. Paa den Maade slipper I let, Hellig-Erik.

Anden Dreng. Tal højt, saa vi kan høre, om I ikke bander, istedetfor at bede.

Mor Thora. Jeg skal spise eders Bønner og drikke eders Velsignelser, I Rettroende.

Förste Dreng. Aa Gudmor: syng den Vise for os om eders Ulykke.

Mor Thora. Ej er Du der, min Gut? Det skal jeg min Søn, saa Du kan arve den efter mig. Den kan være Dig et Levebrød, Rolling! der voxer Rugbrød af hvert Vers. Men

kan Du æde Stene, mens Vinden gnaver paa dine Haar, saa det rasler i de sorte Kjæver. (Anden Dreng leer.)

Förste Dreng. Nej gjør ikke Nar af hende Johan. Nu vender Hun Øjnene og begynder.

Mor Thora. (Synger halvt nynnende.)

I Æspelien, höjt tilfjelds,
laa en Furustue:
der, i hullet Graaværkspelts,
sad en gigtsvag Frue.

Aa ja, Gigten flyr, men Graaværket har sat sig paa Hovedet.

Fru Thora paa sin Fjeldgaard sad
med en Sönneskare:
Alle vakre, liig en Rad
hvide Birke vare.

Gaa hen og led efter dem, og spørg, om de ere mætte, for de drive om nu i Bygden med blege Øjne og en fugtig Næse, som deres Far, over hvem Græsset synger med det hvide Skjæg.

I over hundred Agre smaa,
mellem Klipper spredte,
var den Fjeldgaard deelt, hvorpaa
efter Bröd de ledte.

Brød kunde vi nok finde bag de store Steengjerder, naar Grinden blot var heel, og Baandhunden gjøede ved Badstuen som den burde. Hej! lad dem rode med lange Fingre der hvor Næperne stod, og klippe Havren, dersom den tør staa der, hvor Rugen maatte falde.

Ved Arnen snurrer hun sin Rok,
væder Teen med Taaren;
Fruen mindes bittert nok,
hun var odelsbaaren.

Glem, glem gammel Tid, saa glemmer Du ogsaa den nye Tid, som griner Dig lige op i Ansigtet! le ad de Dage, som le ad Dig paa din Bag! skjul gamle Dage med Latter hi, hi, hi! saa vil Du have et Smiil tilovers for de nye, ligesom den, der har givet alle sine Dalere ud til Drik og siger, naar han putter Haanden i Lommen: her er endnu en Skilling til en Sild.

Et blegnet Smiil paa furet Kind
løb som Skum paa Bölge,
naar der treen af Grinden ind
Sönners ranke Fölge.

Hun hörer stolt den raske Stöj,
mindes Barnets Lege:
Minder gjennem Sjelen flöj,
lige Nordlys blege.

Ja det var Gutter, som ikke spiste førend de vare svedte, skjønt *Magnus* var en slem Dreng, der drak Æggene, mens han jog Hønen paa Taget, og skjød Skylden paa de Andre.

Et Smiil forraader Tanken, som
frem af Sjelen dukked:
naar hun hörte Skaren kom,
Smilet kvalte Sukket.

Hun tænkte sig en Kvelsky vist,
som tör Stjerner föde,
tænkte sig den sorte Kvist
krum af Æbler rōde.

Siig ikke, at det er mig som synger her; thi da blev den Fru Thora vild og vred paa gamle Thora: fordums Dages Thora blev vred paa Vredens Dages Thora!

Det smerted ej den Moder se
ingen Fjer at skygge
Ætens Blik — som Haandens Le
blaat og hvast det flyver.

Ja de vare blaaøjede allesammen saalænge de saa stivt mod Himmelen; men nu ere de blegøjede som Byttinger, fordi de se i Glasset.

Det smerted ej, at Agrens Guld
bölged reent i Aaren,
farved Kindens hvalte Skjold
Himlen liig om Vaaren.

Aa der er ikke Forskjel paa Velling og Akvavit, blot at Velling gjør Kinden rød — og til Velling vare de forfaldne som Drenge, mine Børn. Men Akvaviten gjør Kinden til en Fredskaabe, men Næsen til et Krigskobberhorn eller en Jakobinerhue, men Hjertet blegt som en pudret Rojalist, der bukker sig for Kongens Skygge førend denne kommer i Solen, som der stod dengang min salig Mand holdt Aviserne og Øj-

nene ikke randt. Men mine Børn ere forfaldne til at æde slærk Velling . . . nej, ikke mine, men hans Børn.

Nu Æten kom fra Agren hjem,
Sangen flöd fra Barmen
Hvor hun lytter glad til dem,
karer travlt i Varmen!

Ja da gjorde de deres Arbejde; men Klokken slog netop syv, mens Maanen havde leget paa Gulvet een Time.

De stormed ind med Le i Arm;
men — som de dog plejed —
sögte de ej Kvelsmad varm,
skjönt dens Rögsky vajed.

Med Latter stimled Skaren om
Moders Pudesæde:
„Mor, her har vi den, som kom
for dit Korn at træde."

Det var ingen Muldvarp, ingen So, ingen Hest, ingen Bjørn, som vælter sig i Havren om Natten.

De puffed' frem af Kredsen En,
gammel, bleg og böjet,
som paa Neglen bed og green,
syntes lidt fornöjet.

Hvad vil I Jakob? spurgte hun,
rejste sig fra Stolen:
Skaren lo, den Gamle kun
pilled sig paa Kjolen.

Förste Dreng. Det var jo jer Huusmand, Mor Thora?

Mor Thora. Stille Dreng! han fødte paa min Grund baade Ko og Souv.

„Ha Mor! vi i din gyldne Sæd
Jakob fandt at vanke:
„over Gjærdet sprang han ned,
„lysted Ax at sanke.

„Se paa din Ager bölger ej
„Rugens Vover blanke:
„den er bleven Alfarvej,
„trods den höje Planke."

Det tuder, naar det blæser og Fyrretræet bliver lystigt midt i sin Sorg.

Den höje Frues sjunkne Blik
  lyned frem paa Kinden,
Rödme over Panden gik,
  Skyer liig i Vinden.

Denne Vise — kan Du huske den Gut? — har jeg sjunget for din Vugge, at Du maatte blive stor og stærk. Tag Bringetag eller Ryggetag eller træk Krog I To, dersom I tør.

Förste Dreng. Jeg tør . . . hup nu!

Anden Dreng. Nej jeg har saa vakre Klæder paa . . . bi nu.

Mor Thora. Det er Ret, men hør nu! hvert Vers skal tærge Eder op med Knappenaale.

„Ha, gamle Jakob! sparer Du
  „ej den gamle Enke?
„lister Dig i Maan'skin ud
  „for min Armod krænke?

„I vakre Sönner, förer ham
  „ned til Bygdens Foged!
„lad kun Prokurator Tam
  „gjöre ham det broget!"

Dette er at forgive en Oxe med Havre.

Med Tummel förte de ham ud
— Vox blev Mandens Haser —
svinglende han skreg: „ved Gud,
  altfor grovt I spaser!"

Ja, da var alt Maanen krøben op i Vinduet ligesom en guul Kat, der leger paa Gulvet med Nøsterne. Lad mig se, hvem der kan le højest af Eder. (Drengene le.) Ret! Du, som leer af mig, leer højest.

Förste Dreng. Nu kommer en anden Melodi, som er morsom, bare Mor havde sin Langeleeg.

Mor Thora. Nej min Gut! denne, som nu kommer frem i Historien, er ligesom et Spøgelse, og Sangen er ligesom en Ugle, der synger paa et rimet Kirketaarn, i Maanens første Kvarteer, naar Maanen er liig et guult Ugleneb og Jorden sukker af Kulde. Da seer hele Egnen, Træer og Huse med Jernfløje paa, som skrige engang hver halve Time, og Kirker og

Stolpeboder ud som en Drøm, rædsom, skingrende af Graad og Latter, skjønt Alt er dødsstille. Fryser Du min Gut?

Samme Kvel en Skikkelse ude
stod, og med Rædsel han saa gjennem Rude
Jakobs's Færd.
Bleg, som kalket Gabestok lytted
krum han ved Dören, men iilsomt han flytted
Foden, da ud
Jakob kom blandt jublende Drenge,
ud for at föres til Futen den strenge.
... Hej, hvor han löb!

Det knirkede tregange i Væggen, og hans Hoste lød som en hæs Kats, men mine Sønners Styrke mærkede Intet. Den forrige var Huusmand, men denne en Uhuusmand, da han drev om paa Marken for at fange Ræve med Baldrian og Fedt og Grævlinge med Jern. Han var en Avindsmand, en Avindsmand.

Jens hed Manden, Manden hvis lange
Skygge i Maanskinnet neppe Du fange
kan med et Blik.
Over Bjerge, Dale den dandser,
först ved den optraadte Ager den standser,
ludende, sort.
Rugens gyldentlokkede Nakker
knejse ej meer paa de frugtbare Bakker;
Gjerdet var brudt.
Jakobs Spor i Muldet stod præget;
Agren var liig det Kvée, hvor Kvæget
samles om Kvel.

De grebe ham nok, tror jeg, mine Sønner med krogede Næver, sovende paa sin Dumdristighed under det Tag, mine Sønners Sved og Sommersolen havde forgyldt. Ak, hvad skulde vi leve af til Vinteren, naar vi hørte Bjelderne langt borte og Gjesterne alt bankede Sneen af Støvlerne i Forstuen?

Jens forsöger Resten af Hegnet
rive fra Grunden: det knagende segned
under hans Hæl.

Nu kan Koen fraadse, dersom Bjelden ikke sladrer for højt, og Kalvene springe der, hvor mine Ønsker hvilede, naar jeg strikkede Strømper til mine Børn om Sommeraftenen ligeoverfor. Jag dem ud min Gut! om Du kan. Aa nej! Kø-

erne vilde ikke engang gaa der og æde Muld: (Græder.) for nu skal Du høre.

Jens i Lommen griber — med Latter
tilsaar han Agren med Klintefrö atter:
„Spir nu mod Sol!"

Aa det var Klinte, som kunde skygge over Arven, Nesler, som kunde skjule Klinten, Tidsler, som kunde dække Neslerne, Bulme, som kunde rage op over Tidslerne, Luushat til at kjøle Bulmen, og Alt færdigt og pyntet med Storkeneb og Kvikgræs.

I Sagen „Fru Thora contra Jakob" löde
mod Patronen trende Klager,
liig, naar trende Lynets röde
Landser gjennem Skyen brager.

Dette er et Sørgespil, hvori Heltene fnise og fægte med Chikaner og Spidsfindigheder istedetfor med Sværd, som de burde; men mine Sønner ere forfaldne og Græsset vil spire i deres Hjerneskaller.

De Klagemaal löde: „Jakob som Forpagter,
deels gjör mindre end han burde,
deels han ikke Markskjel agter,
deels gjör meer end nogen turde".

Hele Fejlen var, at han sov, naar Solen vaagede, men vaagede naar Maanen vaagede. Min Søn Ole havde skrevet Klagen:

En Aastedsforretning man ved Agren satte,
for at se hvad Korn den bærer.
Ej, se Klintens lysblaa Hatte
under Tidslens röde Fjere!

En Tidsel voxer hurtigere end en Proces, men en Prokurators Fordringer hurtigere end Klinte, og en Enkes Ruin hurtigere end Nelder falde, naar Drenges Overmod hugger løs paa dem, skjønt de voxe stille bag Smedien.

„Fru Thora! — saa mælte Retten — hvor er Rugen,
som jer Kontrapart med Foden
tvang at lægge sig paa Bugen,
tvang at böje Ax mod Roden?"

Dette er det samme som at spørge graa Haar, om de aldrig have været unge. Det er et klogt Spørgsmaal.

Hvor kröb ikke Jenses Smiil bag Skjegget: Klinten
lo med Tidslen ad den Klage:
Jakob gotted sig ved Finten,
smilte fremad, lo tilbage.

Jenses Smiil krøb som en Snog under tørt Løv, naar den seer en Frø komme klaskende. Han svor nok — og Eden skingrede vist fra hans Hjerte til hans Hoved, skjønt vi ikke hørte det — at han vilde altid saa slig broget Sæd. Og dog gav jeg ham Mad og en Snaps, naar han gik ud for at fange Ræve, for at holde Justits paa Gaarden."

„Jeg og i en anden Ager saa ham klavre
over — vidned En — og slynge
Kornneg over Gjerdestavre.
Dette jeg med Eed kan tynge!"

Men Skriveren var undskyldt, for hans Syn havde aldrig sejlet henover Guldhavet, hvori mine Ængstelser som Moder druknede. Hør nu!

Nok! Dommen saa faldt: „den tredie Post af Klagen
(hvor da Aktor Jakob kalder
egenmægtig) bort fra Sagen,
som utidigt anlagt falder.

Jeg maatte gribe til mit Forklæde, og det blev fuldt af Perler, som faa Prokuratorer vilde give Kobberskillinger for, og Jens raabte „Tys!" og Jakobs Hoved drejede sig som en Storks; men mine Sønners Halse bleve lange, og de lignede Skadeunger, gabende efter en Maddik.

„At Jakob ej agter Gjærder, hvor vi skue
klart nu Ukruds fede Fylde,
var en Misforstand, min Frue!
Derfor Maanen I beskylde!"

Men læg Maanen i Bøder, fordi den holder Lygten for en Dreng, saa han kan skjelne Æbler fra Pærer i en anden Mands Have! ja mynt dens Straaler ud! sæt den i Fængsel for Hæleri, fordi den hæler og ikke vil vidne skjønt den kan; thi den seer meget og mangt.

„For Tiltale bör da Jakob fri at være:
Fruen selv bör koste Sagen!

Ak det var det værste; thi nu kommer en rødnæset Lens-

mand med Papir og Blæk og en Hammer, hvormed han bankede Fattigfolks Mod ud, efterat det først var fugtet som et Stykke Læder. Ej behoves der Mod til at kjøbe for to og fire Mark Silkekjoler, Peberbøsser af Sølv, min Mands Sølvuhr og mit af Guld, min Mands Sabel, Sølvtøjet, Uld og hvide Faar og røde Kør! Ak dette var engang min Gut! da sad jeg et Aar og spandt og skottede til Fjøset, hvor to Høns kaglede, mens mine Børn pløjede fremmed Jord og skare fremmed Havre, og da blev jeg din Gudmor Tosten! men saa kom den røde Næse igjen og blæste Hønsene bort og Garnet bort, og en anden Fodsaale end min knirkede i Stuen og paa Gangene og i Kjøkkenet. Jeg maatte ikke spise Grøden paa min egen Skorsteen, eller melke Kjørene, som ikke kjendte mig. Da blev *Thora* syg af den fremmede Røg, og gik i fri Luft, men nu er jeg, Gud ske Lov! kommen mig, da en gammel Mand hviskede til mig:

„Man for Guld og Graad kan lære
tie, naar man bli'r bedragen!"

Snip, Snap, Snude, nu er Visen ude! (Graverkarlen gaar til Porten.)

Förste Dreng. Nej svindt nu! se den lumske Hellig-Erik lukker Porten uden at vare os ad. Kom nu Mor! hej vil Du bie Erik! kom nu Mor! (Konen og Drengene ile til Porten.)

Graverkarlen. Nej, i Jesu Navn! vare I inde endnu?

Anden Dreng. Aa I vidste det vel ikke I Hellig-Erik? I har vel ikke staaet og lyttet til *Mor Thoras* Sang, saa I har gjort Graven et Kvarteer mindre dyb end den skulde være? Desuden minder vel Skillingen, som I fakkede fra os . . . Eja! (Drengene give sig til at kaste Klink.)

Graverkarlen. (Afsides.) Gid den røde Satan tage baade dem, og Kjærlingen! (Höjt.) O I ufornuftige og blinde Børn, jeg tilgiver Eder jer bespottelige Adfærd. Jemini! Jemini!

Mor Thora. Hvem skal raadne der min Mand? hvem skal bo under saa lavt Tag?

Graverkarlen. En Enroleringschef.

Mor Thora. Jo Graven er for lidet dyb: den skal være saa dyb som en Stejle er høj. Nu red op! (Graveren gaar til Arbejdet.) Denne er en Træl; thi han drikker og arbejder blot for Andre; men der vil vel komme en Tid, da Andre arbejde for Dig.

Hør Du Dødens Kammertjener, jeg kommer nu her saa en Sommerkvel, skjønt jeg var bedet ud paa Sødgrød, for at hilse paa nogle Veninder fra de Dage, der ødslede vellugtende Solskin: kald dem frem, om de saa ere i Negligee! siig dem, de skulle ikke genere sig, om de saa ere i Negligee; thi der staar en Dame udenfor, som har seet dem saa, og rørt ved dem saa, i den Tid man kunde se deres Skjønhed voxe, og de ikke kunde skjule for hinanden, at de vare Kvinder. Men bi nu min Mand! til Navnene slaa ind paa min Hukommelse, som Hagl og Regn paa en gammel Rude, klisk! klask! thi der følger Graad med. (Sætter sig paa en Grav.)

Förste Dreng. Nej kom nu, og lad Klinken staa, saa skal vi læse Liigskrifterne. Læs Du paa denne Side af Gangen, skal jeg læse paa den anden.

Anden Dreng. Nej jeg læser bestemt ikke paa nogen anden Side end den, jeg vil. Jeg læser paa denne . . gaa nu!

Förste Dreng. Hvorfor det? det var jo mig, som fandt paa det. Jeg vil ikke læse paa nogen af Siderne, naar Du er saa trodsig saa . . .

Anden Dreng. Vil Du ikke læse paa den Side, jeg vil? Vil Du ha' Strips Gut? Gaa nu bare eller saa vanker der.

Förste Dreng. Ej da Gutten min! hvem er stærkest? Husker Du da der var Lystlejr her, da Du fik Juling i Galgebjergsvingen? Huf Gut! da fik Du kjende Knogerne, da stode gode Knoger sig. Huf Gut! vil Du slaas?

Anden Dreng. Nej vil Du nu slaas igjen *Tosten?* Du er nok stærkest, men jeg kan Kneb seer Du, og hvem er fornemst kanske? Der Gutten min! har Du en halv Kringle: (Kaster den til ham.) føj dig nu efter mig.

Förste Dreng. (Gnavende paa Kringlen halv grædende) Du er rigtig saa trodsig, saa . . Aa min Fa'r var saamen Lieutenant, og han hedte *Bramarbas*, men saa døde han, og saa stod hans Frue Fadder til mig.

Anden Dreng. Jeg læser først . .

Förste Dreng. Ja, det var jo som jeg vilde.

Anden Dreng. Nej nu skal Du læse.

Förste Dreng. (Knytter Næverne.) Huf Gut! der lugter Liig af disse Næver.

Anden Dreng. Nej *Tosten* da . . husker du ikke Kringlen da? Stille nu da! (Læser paa en Liigsteen.)

„Her hviler Jomfru Konstance Taarsh, föd 1781.

* *
*

Aldrig Nogen hun i Livet
nægtede af hvad var givet.

Herunder staar ogsaa: „P. Stygge scripsit".

Mor Thora. Der kom det første Hagl. Ja vist *Konstance Taarsh* og saa *Kathinka Nebb* . . *Konstance Taarsh?* ja vist kjender jeg hende. Hun var et Bordel og en Herrnhuter-Kirke under eet Tag: hun var et daarligt Hoved, og fandt stor Fornøjelse i at se paa Parader, og naar Studenterne fulgte en Broder til Graven: hun gjorde meget af Uniformer en Tid: men siden blev enhver Kjole hende smuk, og hendes Øjne aade ethvert skjægget Ansigt bort, saa snart det stak frem, hurtigere end en Bataver Ananas: paa den ene Side af Munden vuggede et sandseligt Smiil, men paa den anden Side var Trækket ligt et hebraisk L. Læs videre, saa faa vi flere.

Förste Dreng. (Læser.)

„Ak!
Her Ormene fortære
det magre Skind,
som, fyldt med Vind,
var Julius Blære.
Tilsidst den Blære ved megen Svingen
og Hop og Springen
sprak! P. Stygge pinxit".

Mor Thora. O jeg har seet ti Blærer alene idag, mens jeg sad paa Raadstutrappen og pyntede mig med Solskin. De fløj forbi ligesom Svaler, der svinge sig rundt om en Stolpebod og dyppe Vingespidsene i Støvet . . . Ti paa et Kvarteer! Hør Johan! thi det blæser alt i Dig, og Du begynder at blive let — alle Blærer i sig selv ere ikke mere uiige end Tudser, skjønt nogle af disse ere spraglede, andre se ud som en Klump Dynd. Men sparker du til den med Foden — bums! saa dykker den ned og kommer op paa den anden Side af Dammen langt om længe, eller ogsaa bliver den i Bundmudret. Men rører Du ved den med en Stok sagte eller blot

seer stille paa den, saa — kvæk! koak! kvæk! — blæser den sig op, og Du kan blive bange i Tusmørket; men jo længer Du staar fra den, jo mere voxer den, saa at den, i 10 Skridts Frastand, synes som et Græskar, i 20 Skridts som en Tønde, men i 30 Skridts som en Vejrmølle der fløj bort; thi, naar den har voxet, flyver den op, og, jo højere den kommer, des større synes den, saa at de gule Pletter under Bugen synes Dig som Skyer, omsider Øjet som Solen og dens Aande din Atmosfære og dens Knurren en Storm — kort sagt, saa at det forekommer Dig, som at Du ikke kunde aande uden under og i den; men min Gut! kast en Steen dristig op imod den, saa seer du intet uden en reen Himmel over Dig, og en Tudse som kravler ved dine Fødder for at naa Dammen; eller endnu bedre! saa snart Du seer en saadan, saa løb strax til og kast din Hat over, saa fanger Du en Tordyvel. Seer Du, nogle Blærer ere meget smukke at se til, som en Silke-Luftballon, men sætter Du dig i den, saa gaar Bunden ud, og tak Gud, om Du falder paa noget andet end Steen, eller om Du falder i en Dam Slige Blærer kunne fyldes enten med Krudtdamp og Røgen af opbrændte Karteller og Eder og løgnagtige Historier, med Spekulationer, med Løfter, med Pengeklang, med Titler, med Riim, med Examiner, med Skinhellighed, med Liderlighed — hvorudi ogsaa kan tænkes Udmærkelse — med Andres Blik og Ros, med Projekter, med Sang og Spil, med Dands og ekvilibristiske Kunster, med Billedet af sit eget Udvortes — hvilket af et Spejl kastes tilbage i Blæren — kort med alt Muligt; dog ere disse Ting blot det som giver den Navn og Farve, men Forfængelighed er altid det rene Indhold; hvilken gjør den saa let, at den stiger ivejret, saa snart Andres Lettroenhed aabner sine vide Næsebore, hvorigjennem alt Støv farer, og puster ud, saa der kommer en Hvirvelvind. Men det min Gut! er mærkeligt, at alle Blærer, af hvad Kulør de ere, om der saa paa En staar skrevet udenpaa „Tapperhed“ paa en Anden „stor Poet“ paa en Tredie „Patriotisme“ paa en Fjerde „Hellighed“ paa en Femte „grundig Lærdom“ eller „bidende Vittighed“: saa stinke de lige ilde alle sammen, naar Du træder dem isonder. Alle have Blærer i sig før Dyngen af Fortjenester bliver tung nok for at faa den til at briste: ja

undertiden er Lærdom virkelig ej istand til dette, men kun at agte som en Steen, en Ballast, saa den ikke slingrer: ikkun Daad, naar Sjelen skyder ud sine gyldne Frugter, Daad, Daad, som Menneskene frit kunne spise og lædske sig med, skygge sig med, knuser den ganske. Men tro ikke strax, at en stiv Hals, en Pluskind melder, at der hænger en Blære indenfor: ah min Ven! en huul Kind er huul og tit Forfængelighedens konkave Side, saa at den indentil er desmere konvex. Saaledes, jeg kjendte engang denne Liigverspoet Petrus Stygge: han var huulkindet som en Ske, og hans Kjole pralede ikke mere end Tusmørket og hans Hals ikke mere end en Mast, som der er snøret et laset Sejl om, men kom Du til ham saa hed det: „min nye Tragoedie . . . jeg har idag skrevet Vers . . . ja jeg veed nu ikke hvordan det er, dog maaske ikke uden Skjønheder, nu skal De faa høre?“ Og nu rodede han op i Papirer; og hvis man spurgte, hvad det var, svarede han: „Vers, Vers min Fa'r“. Saa var han, han gik stille frem som en Elegi, og Alt paa ham rimede sig med Elendighed. Men hør nu, vil jeg lære Dig: dersom din Sjel engang kommer til at bo og hvile i sine egne Fortjenester, saa byg dem ikke op i et Babelstaarn, som en Rotte — thi Du maa tage Materialierne af Dig selv — kan gnave igjennem, og Du maa da have den Ulejlighed at bruge Stiger for at komme i dine egne Værelser; men lad dem udentil være, ikke som Grækernes Huse i Konstantinopel udentil som en Sop indentil som en Guldskaal, men simple og skjønne som de hvide Landsteder ved Lausanne, der aande i den fri Luft gjennem de løvkrandsede Vinduer, og hilse paa hinanden i den blaa Sø; og pynt dem indeni med Talenter, som mit Værelse var pyntet indeni med Malerier af Vilhelm Tell, Hermelin, Anna Colbjørnsen, Correggio, Evald, Mozart, Holberg, Spinoza, Luther, og med Dyder som mit Barnekammer, hvor mine Børn sov og legede under Billedet af Jesus Kristus. Hører Du min Gut? Gjør saa! Men dersom jeg seer, at Du, som Dreng, paa hver Lap Papiir rabler dit Navn, cirkler det ind, slaar Streg under o. s. v., saa siger jeg: det begynder at blæse i Dig! Fy, bliv ingen Tudse, ingen Blære! ingen Sop, som det ryger af imellem Fingrene!

Anden Dreng. (Læser:)

„Herunder hviler
den visnede Rose
Fröken Kathinka Nebb, 47 Aar gammel.
Hun bar ej Roser her, men hisset bör vi vente,
at hun vil Blomster faa med Renters Renters Rente.
P. Stygge depinxit“.

Mor Thora. Ak ja! hun kommer i min Hukommelse, som et Torneriis i en forsømt Have. Ret! hun bar ikke Blomster, men blot Blade; thi hendes Blod var grønt: hun lærte aldrig sine Lektier, fordi hun ikke behøvede det, sagde hun: hun sprang rigtig nok 30 Aar forud for sin Tid i Unoder, saa at først nu enhver Pasgjænger har naaet hende igjen: hun elskede sig selv lige indtil Smægten og umætteligt Raseri. Naar hun engang aabnede sit Hjerte for En, havde man samme Følelse bag efter, som naar man har stukket Haanden i en Katterede og saa fører den til Næsen og saa med det samme finder den forreven til Ledet. Hendes Øjne var et Par slimede Snoge, som skyde sig frem og tilbage under Sivet, og Munden var et Lazareth for filosofiske Floskler og Sætninger, af hvilke dog ingen kom heel og sund ud. Men — jeg vil ikke bagtale de Døde . . . Hendes Hjerte var en Maddik i en guul Kaalstok, men nu er den fløjen bort som en Falæne, en Sfinx Dødningehoved.

Förste Dreng. Skal vi læse over en Toldinspektør?

„Her sover Toldinspektör i Aren . . .“

Mor Thora. Væk ham ikke! han sover paa sit Regnskab: og de, som skulle vække ham, sove paa ham igjen, og bruge Folkets Sagtmodighed som Overdyne. Sov vel! Guds Fred!

Förste Dreng.

„Her ligger Herr . . .“

Der har staaet en Titel, men jeg kan ikke læse den . . Der har først staaet nogle Bogstaver, og saa staar der *rator* eller *raptor* eller noget sligt. „*Peder Emerentius Ego.*“ Og under neden staar:

„Piger begræde hans Savn
og Födelandet hans Gavn. P. Stygge posuit.“

Mor Thora. Ja det var en Vindbeutel, en Blære, fyldt med Jurisprudents og Latin; hvilke Sager, formedelst deres sorte Farve engang var en fortræffelig Skygge for min Mands Blæres røde Indhold. Hør nu Dreng, skal Du faa en Historie, som er pyntet med Latter for alle Andre, men jeg selv maatte pynte den med Taarer: den har et hoppende Hjerte i en høj Barm som en rødhuet Nisse, men fejgere end denne, og et Hoved som en tom Kirke, i hvilken Lærdom indtager samme Plads som Taltavlerne i denne: Han skrev et latinsk Brev til min Mand, — skjønt han vidste denne neppe forstod sit Modersmaal — hvis Begyndelse: „*tibi succenturioni præceptor*“ — Du gaar jo paa Latinskolen Johan? — Hans Velærværdighed oversatte for min Mand: „jeg skal lære Dig, du Underofficeer!“ skjønt hans Mening var at undervise vore Børn i Latin og Græsk. Men nu skummede min Mands Vrede: Han skrev et Udfordringsbrev, som begyndte med den gamle Formel:

„Den er Kujon, ja ret en spytsmurt Fejg
— ha hör det Vidner! — som ej duellerer . . “

og som han nummererede No. 26 og sendte til Byen. O det hjalp ikke, at mine Taarer bad ham, ikke at prostituere sig! Han svor, at dersom han havde vidst, at Tapperhed var agtet med en fredlyst Partigjænger i Krigens Tid, dersom hans Mod havde ladet sig tøjle, dersom han havde vidst, at ligesom en Generals Broder maa være Korpschef, om han er Invalid, at en Saadans Fætters Søstersøn som Lieutenant har større Forhaabninger end Gage, saa havde han heller forenet sin blodige Ære med en Generals Huusholderskes Vanære, end med en Præstedatter, der foruden blaa Øjne og Tækkelighed, Intet havde uden Sprogkundskaber — og hvad jeg nu kunde have lært — og da skulde han have været anden Karl end saadan En, som en Bogorm turde fornærme med de skammeligste Udladelser. Men slige, lagde han til, lugte godt, naar de dyppes i Blod. Og nu maatte jeg ind i Kammeret for at trøste mig med at lappe mine Børns Klæder, og han lukkede til med Eder. Men se nu! næste Postdag kommer der et Brev fra Præceptoren, hvis Begyndelse Hans Velærværdighed, som blev tilkaldt „*tua quidem superbia et fortitudine forte careo*“ saa-

ledes udtydede: „din fortrinlige Tapperhed har enhver kjær eller agter Enhver“, hvilke Ord min Mand, efterat have tilkaldt Tjenestefolkene, Børnene og mig og raabt: „tys! hør! begynd, Deres Velærværdighed!“ erklærede for den hæderligste Afbigt, nogen Ærekjær nogensinde havde erholdt af en tapper Modstander; og jeg maatte ud at lave Grog og sætte en Hare paa Ilden, og invitere Lensmanden til en natlig Polskpas. Saa gik det! min Lykke druknede i hans Løfter, og min Ungdom og Tække — o, at den ikke havde, besudlet af hans Spiritus og Grovheder, skjult sig for disse, men for mine Børns Ynde!

Anden Dreng.

„Her hviler
Jomfru Rose Laura Angelika Zoe Lilia Klara
Madsen.
Da der ej fleer Romaner var at tömme,
saa lagde hun sig her for over dem at drömme.
P. Stygge posuit.“

Mor Thora. Ja hun havde Vattersot i Hjernen, af alle de Romaner, Spøgelse- og Røverhistorier, hun uddrak. Men altid spillede hun Elskerinden eller Heltinden i Historien, enten det nu var i Spiezes Mordhistorier eller Lafontaines Giftermaalshistorier. Den ene Dag elskede hun en Ridder, den anden en vellystig Munk, den tredie en Prinds eller en Fisker; men alt gik gradeviis frem indtil Brudenatshøjtidelighederne, som hun fejrede alene. Hun kunde tage og føle paa sin Indbildningskrafts Foster, saa at hun kunde tage en Vaskevandsstol for en utaalmodig Greve, en Stol, med et Par Strømper paa, for en dristig Ridder, som knæler ved hendes jomfruelige Leje, og Hovedpuden for en ung Førster, der agter Kys for det samme som en Borgermand Brisling i et Gjæstebud. Dersom hun ikke vil staa op paa Dommedag, saa er det fordi hun holder Larmen for den Støj, en fræk Jæger gjør i det han hopper ind ad hendes Vindu, saa at man ej bør gjøre den større ved at staa op.

Anden Dreng. Navnet forekommer mig som en Hale af brogede Papirlapper paa en Drage, men som ender med et Stykke Karduuspapir.

Mor Thora. Ret! af det Udtryk „forekommer mig,“ skjønt Du er en Dreng, veed jeg, at Du gaar paa Skolen.

Förste Dreng.

„Alt Kjöd er Hö,
og derfor maatte Hr. Maabe dö! P. Stygge composuit.“

Mor Thora. Ja ham saa jeg komme ridende med sine stive Manchetter og store Sølvsporer, hvilke han dog ikke turde bruge, skjønt Hesten gik baglænds med ham. Da han kom til mig saaledes — som han var reden forbi for 5 Minuter siden — da jeg sad ved Vejen udenfor min egen Grund, spurgte han: „Hvor ligger Kirken Mor?“ skjønt de hvide Vægge pegte klart nok paa sig selv. Men da jeg svarede: „lidt til Venstre,“ saa spurgte han: „hvor lidt til Venstre? af min Hest eller af mig, for den gaar baglænds med mig?“

Anden Dreng.

„Her hviler Jomfru Molly Pals.
Tvende Smaa . . .

Nej, her er det reent udvasket, men nedenunder staar: „P. Stygge fecit.“

Mor Thora. Ja hun havde nu altid Maven fuld af Spøg og Latter. Friskvæk!

Förste Dreng.

„Her ligger Petrus Stygge.
Han var befængt med slette Riim og endnu værre Sæder:
De sidste han beholdt for sig, de förste gav han Eder.
Deposituro auctore.
Hans Död var selv et Riim; thi da hans Kreditor,
med Exekutor Smitt ved Sottesengen staar,
og Hiin da sagde vred — mens Smittens Öje for
om Seng og Dynerne og Væg og Bænk og Bord,
og overregnede og fandt ej Summen stor —
„Det Bedste blir min Herr’! om De nu, för De gaar
til Abraham, og Fryd, mod gode Vexler, faar,
den gamle Gjeld til mig og nu Herr Smitt betal’de:
saa udgav han et Riim, og Rimet var — han ralde.
Deposituro auctore.“

Og paa den anden Side staar: „tre Sottesengsvers af P. Stygge over sig selv, satte her af hans Ven Depositurus til hans og egen Ære:

1.

Jeg gjerne dör; thi da jeg engang dog faar snydt
de Kreditorer, som bedroge mig saa tidt.

2.

Jeg dör ej uden Hæder;
thi mon det gik den store Evald bedre?

3.

Saa ofte fandt jeg mit Humör
istand at kunne gjöre Vand
til Viin;
men da jeg seer, det ikke kan
forvandle Vand til Medicin,
jeg dör."

Mor Thora. Det er ikke en let Byrde at ligge begraven under Vers, som blot i saa Henseende ere sande, at de ere sande Liigvers over deres Autor. Men Petrus Stygge løj saa meget i alle sine Vers, som han altid bar paa sig, at han nu bliver straffet med at bære Sandheden. Jeg kjendte ham som Dreng, da var han et ganske godt Hoved; men — Gud veed, om det nu kom af, at han var saa meget klogere end sine Kammerater — nok! i Førstningen indbildte disse ham, at han var et Digtergeni. Eller mon de tænkte, at det geraadede dem til Ære at have et Geni i deres Midle, som Planeterne Solen? nok, de indbildte ham, at han var et Geni. Men siden indbildte han sig det selv, og vilde indbilde Andre det, da de Første vare blevne trætte af at indbilde sig det. Nu siden, det første hans Ungdom fik en tynd Skal, indbildte han sig, at han maatte være liderlig, for at hans Sjels Lys kunde hæve sig ved denne Skygge, og han blev det. Nu skrev han Liigvers før Personen heri døde, og Brylupsvers, naar der blev lyst førstegang for Parret, og Variationer paa Sange til Kongens Fødselsdag, og lod alt dette trykke og uddele; og et Sørgespil, som begyndte med „ha!" og endte med „dø!" hvilket myrdede hans Bekjendteres Taalmodighed desforuden. Men nu gik det ned ad Bakke, skjønt han troede fuldt og fast, det gik lige op ad Parnas, ligesom En, der rejser hjem i Ferierne, naar han begyndte at nikke og slumre ind ved Foden af en Bakke, spørger naar han vaagner: „nu Ole, ere

vi komne til Toppen?" skjønt det har gaaet nedad, paa den anden Side af Aasen, en halv Time. Han drak med min Mand; men naar de talede sammen, det vil sige, naar Stygge reciterede Vers, og Han svor og fortalte Krigshistorier, kunde man gjerne ligne Samtalen med Punsch, da dette gjerne kunde kaldes Spiritus, men hint Vand, saasom det kom af en vandig Hjerne. (Seer Faster Tid, som kommer i Porten.)

De gamle Tider rejse sig, og deres Suk stivnes til en Sobelime, som stikker dem ud af Munden. Hukommelsen lugter dine Skridt om saa frisk Dug ligger over dem. Kom du Mindesmærke! eller stivner du til et sort Liigkors? Staa stille Niobes Steen, at jeg kan lædske Dig, Umættelige!

Graverkarlen. O Herre Jemini!

Mor Thora. Nu bliver I bange I hellige Mand? Seer I noget?

Anden Dreng. Kom nu ligesaagodt Tosten! Der seer Du . . Hun slaar os med Krykken.

Förste Dreng. Nej er Du ræd? Lad os kuns bie lidt.

Graverkarlen. O Herre Jemini! frels os fra de onde Aander.

Mor Thora. Det er blot en Krage, som sidder i Porten. (Faster Tid humper frem.) Nu hopper den efter en Maddik. (Graveren löber, men idet han vil löbe forbi Tid, rörer hun ved ham med Krykken, saa han styrter baglænds i en Grav.) Hen og kast Jord paa ham! hen og kast Jord paa ham! Hvem der graver en Grav for Andre falder selv i den.

Faster Tid. Godaften Thora! Thora kan tilgive?
Udaand den sidste søde Aande af
en Menneskesorg: Tilgivelse!

Mor Thora. Ja som Natviolen, der aander sødere, jo mere Natten lægger sig om den; skjønt det var Dig, som sagde jeg burde sælge min Jomfruelighed for en Penge, som vel saa ud som Sølv, men var blot det skjære Kobber. Det første Kobber, som stak frem, var Næsen paa Billedet, som lignede min Mands, som siden blev liig Næsen paa Løvehovedet paa hans Gehæng; og de smaa Sølvpenge, jeg fik som Godtgjørelse for mit Tab, lagde Du i Spiritus saa Forsølvingen gik af; og nu cirkulere de fra Huus til Huus som slette Kobberskillinger. O, nu kunde jeg bo med Fuglene under eet Tag.

Tid. Ulykkelige uden Last, tilgiv
ej mig, men din Lettroenhed, en Fejl,
som ej hos Kvinder bor alene! Thora,
Du blege Dyd! Du Sorgens Valmu, se!
Hvad seer Du Thora? (Kaster et Dödningehoved i den aabne Grav.)

Mor Thora. O jeg seer Graad, som ligger tæt til Øjet,
saa den er liig et Hav; min Graad den seer
igjen mit Huus . . . Nu lad det ligge; thi
en fremmed Fod tyraniserer Gulvet!
Ah, nyt, panelet! Barnekammervindvet
vidt aabent flagrer, pyntet med Geranium
og Malvapotter, Rosentræer, som
paa Foraarsluften gynge sine Blade.

Anden Dreng. Nej det er forfærdeligt! hun tager et Dødningehoved for sit Huus og Øjenhulen for sit Barnekammervindu og lidt Græs og Løvetand, som stikker i det, for Blomsterpotter.

Mor Thora. Ret nye Stolper foran Døren, og
ret vakkert hvidtede; og udenfor
lidt Granebar. Det vist er Dagen efter
min Enkefest, min Mands Begravelse.

Anden Dreng. Ej! hun tager fire hvide Tænder i Kjæven for Pillarer. Ja i det Huus kan en Regnorm bo.

Tid. Sorgminde, se! (Rækker hende en Viol-Kjærminde.)

Mor Thora. Ah er det Hundetunge?
Hvad Blomst, som praler med saa stærke Farver,
at dybt de skjære ind i Øjet, lige
til Graadscisternen. Oh, jo meer jeg seer,
jo klarere min Ungdom seer jeg malet,
dens Leg, dens Fryd paa disse fine Blade,
med hvide, lysblaa Omrids. O min Vemod
bemestrer sig først Stemmen, og saa Næsen
den fylder med sin varme Aande, og
saa træder den i Øjet som en Dronning.

Tid. Se gode Hjerte! (Kaster Violblade i Graven.)

Mor Thora. Ah nu mine Duer!
saa dæk mit Tag med Kjærlighed! Ah se!
de føde der paa Taget deres Elskov

med Solskin, hvormed Hannen gjør sin Brynde
meer glindsende. En lysblaa Hun paa Engen
har sat sig, gjækkende sin Elsker — Ret!
Nu daler han . . der er han paa den grønne
Elskovsseng . . nu bøjer han den stolte,
violblaa Hals udover Magens Blyhed.

Anden Dreng. Nej, hun tager nogle Violblade, som faldt paa Dødninghovedet, for Duer, og et Blad, som faldt ned, fordi det laa for yderligt paa Tindingen, for en Han, som flyver ned fra Taget; og, bare Vinden letter et Blad lidt, saa synes hun det er en Han, som kror sig. Nej, det er Løjer!

Mor Thora. Saa flyv ind! flagr ind! hop ind
af Vindvet: der staar Erter indenfor,
og vender gjen tilbage med et grønt
Geraniumsblad i Nebbet, som en Fane
til Tegn paa Sejr og fulde Kroer! Kom!

Tid. Se, Hyacinthe med det dybt i Bladet
indskrevne „Ak!“ Se gode Thora!

(Kaster Dödningebeen i Graven.)

Mor Thora. Ah!
Ha var jeg blind? Nu, sidder da mit Syn
i Enden af din Pegefinger Gamle?
Jeg seer blot i en luftig Cirkel af
din Finger? Ha, jeg saa ej? Mine Børn!
O mine Brysters Perler! I som hang
som Perler ved mit Bryst! O Rosenguld
og Liljesølv saa sammensmeltet til
en kostbar Skat, adspredt paa Engen,
for, under Solens mørkblaa Tribunal
med Blomsterne at kjæmpes lidt i Skjønhed!
O Dommeren Jer ynder og I vinde
den svære Kamp med Roser, thi hans Blik
fremlokker stedse nye Purpurstrømme.
O I min Sides Blomster! I mit Hjertes
Smaahjerter, voxer af mit Favntag, suger
af mine Kysse Næring, mine Blik
udsprede Dug vidt over Eder! Ha,
saa smaa og dog saa stærke! Meer Selvfølelse

hos disse Frihedsbørn om Øjenbrynet
slaar, liig en Løvehale, end hos skjægget,
tyksenet Slave. Se den Ældstes Kraft
igjennem Kindens Rosenbølger, liig
en Sky, som mørkner Søen, skyder bruun.
Han er mit første Kongerige, liig
Castilien mellem Spaniens Kongeriger:
rundt om ham leger mit Valencia,
mit Leon, Aragon, mit Catalunna.
O leg I, bølg de hvide Muskler, saa
de skumme! træder kuns iaften ned
den mørke Kløver: Gud vil skjænke Dug,
saa Græsset voxer nok igjen i Nat,
og bryder Eder ej om Klæderne;
thi Lampen vaager gjerne med jer Mor,
som nok skal faa dem hele til imorgen,
naar atter Eders Sundhed tumler sig,
rød under Morgenskyen.

Anden Dreng. O hun tager nogle Been for sine Børn, og et brunt Laarbeen for den Ældste af sine Sønner; og hun synes de lege paa en Eng, som blot er noget Tyttebærløv af en gammel Kiste.

(Tid kaster Rosenblade i Graven.)

Mor Thora. Se min Have!
Jeg saa den ikke før; thi — se, paa Engen,
der blomstrer nu min Rosenhave. Dog
retvel, jeg saa den, thi om Søndag vil jeg
mit Barnekammer pynte. Tak Veninde!
ræk mig din Haand! nu lad os klemme bort
den gamle Sorg, som slikked Rødmen af
min Kind og plukked Huldet af min Barm!
Nu, gode Tid, med opiumsmurte Fingre!
o siig mig nu, hvor feed jeg er, hvor feed
jeg nu er bleven, thi hvert Trin, som disse
paa Kløvrens Overmod nu gjøre, træder
ti Aar i Støvet mellem Nu og Sorgen.
Hvor feed er jeg? thi Hjertet bugner, som
mit Norges sæle Banner, mæt af Vind,

med Norges Granluft svanger, og mit Blod,
som lange Vimpler, skyder gjennem Aaren,
min Barm som Sejlet bugner. Ha jeg er
som Norges Snekke, krængende imellem
de vakre Øer, brusende af Norges
Fjeldes Aande! O se disse Øer,
skumkrandste, rosendækte, og i Farten
de synes hoppende! Ja se de hoppe
højt i den lysblaa Luft. (Til Drengene.) Gaa ogsaa I,
gaa hjem og leg med Disse til jeg kommer,
saa skal jeg lave Jer en Vesperkost
af Melk og Brød og Bær. Nu skynder Eder,
og siger: Mor vil komme. Skynder Eder,
at ikke Aftensolen kommer først
og melder det! nu siig, at Duggen kommer
og blander sig med Sveden kold og kjølig
og ikke sund: saa siig, de kan paa Gaarden
fornøje sig bag efter, før jeg breder
ud Teppet over deres trætte Kraft,
med lystig Styltegaaen rundt om Fjøset,
saa højt de fange, i sin Flugt, Tordyvlen,
og Flagermuse suse dem om Øret:
og siig, at Mor vil sidde udenfor
paa Bænken, glæde sig, og se paa dem,
og vise dem de muntre Braater rundt
omkring i Bygden. Nu da dovne Drenge?
(Griber efter Drengene, som löbe bort.)

O, I vil ej? Vel! I tør ej prøve
de muskelsnoede Arme, som i Legen
Jer knuge i det bløde Græs. Nu vel!
Min Vellugt ej med fremmed Stank bør blandes.
Farvel da Gamle, thi jeg maa nu hjem,
da Vindvet endnu flagrer aabent, og,
igjennem det kan Katten springe og
frastjæle disse Aftensmelken. Ah!
det synes mig, jeg staar paa Højen, hvor
min Græsbænk breder ud de bløde Arme:
saa er det ikke langt til Hjemmet, og,

naar Sol gaar ned ad Højens ene Side,
til sine Stjerner, gaar jeg ad den anden
til mine Stjerner. Nu Levvel du Gode!
Forsonlige! ej Uforsonlige!
Jeg maa nu hjem at mætte Disses Kræfter
og kysse dem og stede dem til Ro,
mens mine Ønsker vaage over dem.
Men Gode! er den vide Herlighed,
saa levende, ej død som Guldet, min?
Ah, denne Gjetning førte Aftenvinden,
og derfor var den kold.

Tid. Ja Alt er dit!
Saa skue Aander ned paa Steder, hvor
engang deres Ønsker flagred, deres
Elskov rødmed over, deres Attraa
som Luetunger hang. Ja Alt er dit!

Mor Thora. Jeg tvivler ej! O tro dog, ej jeg tvivler!
Hvem kjender disse Børn, hvert Fødselsmærke?
Mit Øje kjender ikke sine Øjne?
Ha jo, jeg tvivler ikke. Og jeg veed
jo hvem er stærkest, skjønt ej hvem er vakrest,
og hvilken Time, fuld af Foraarsluft,
først aandede paa hver af disse Knoppe.
Jeg ynges, thi mit Blik i disse gyldne
Æbler bider, som nu rulle der
paa Engen, men hvis Kurv er Thoras Hjerte,
som nu . . . o en erstattelig
ej uerstatt'lig Tid er runden hen —
O skjønt de fylde det nær bristefærdigt,
saa Himlen næsten er for trangt et Laag,
saa synes mig, at der er Rum til Flere,
og vidt mit Skjød af Kraft og Ønsker bugner,
skjønt En af disse er mig Alle, skjønt
de Alle er mig En. Levvel! jeg maa
nu til min Throne: hjem at se min Fryd
ret i dens Smilehuller, røre ved den,
saa højt den klinger. Mine Børn er trætte
og mættede af Legen; men se mine

Øjne mætte ej mit Hjerte her
i denne Frasland. O Erstatning
naar nær jeg hører deres Munterhed,
som springer mig imøde! Jeg maa hjem
og se om Skatten er saa fuld, som da
den sidste Morgen blotted den. O ja,
de er der Alle! Ja de er der Alle,
adspredte lige Sommeraftenskyer:
Men jeg vil samle dem som Aftensolen,
der fanger Skyer rundt sig til et Leje!
Jeg kommer nu, stands Legen eller træk den
rundt mig, lidt nærmere — et Perlebaand.
O erstattelige, ej uerstattelige Tid!

(Stiger i Graven.)

Teppet falder.

Deposituri Epigrammer

over Siful Sifadda, da han saa denne slaa sin Pen af, efterat have endt denne Farce.

1.

Hvad har nu Siful gjort? — Sat Ende paa sit Stykke,
og i det mindste da dog givet det eet Smykke.

2.

Da Farcen nu er endt, höjt Autor glæder sig.
Nu Læser, samme Fryd han ogsaa skjenker dig.

3.

Hvad byder Siful os? han kalder det en Farce.
Sligt kaldes paa Parnas Salat foruden Karse.

4.

Har Autor Andet gjort
med dette hele Stykke,
end blækket til sin Lykke
og gjort den mere sort?

5.

Hvem stjæler Rasmus fra? hvem plagierer han?
Ak alle Digtere jo Ingen nævne kan.

Og Jens udplyndrer dem, som kun hans Lige er,
og siger Mit er Dit, men Dit Mit ogsaa er!

—som da den Halte til den Blinde sa': „wir Kleine!
doch brauchet Ihr mein Aug'! so brauch' Ich eure Beine"

Men Siful stjæler fra den fattigste Poet,
som, siden Cicero, paa denne Jord er seet:

han stjæler fra sig selv. Men gi'r han det tilbage?
Nej, Publikum hans Rov for Röverkjöb maa tage.

Fantasmer,

efter

Ravnekrog-Poetens Manuskript.

Först i det

Marokkanske oversatte af **Barbarossa,**
Politimester i Salée,

saa i det

Spanske oversatte af **Grev d'Espanna,**
Guvernör i Katalonien,

saa i det

Portugisiske oversatte af **Barbeer Pires,**
Marquis Qveluz,

hvorefter de, udi **det Norske,** til Lyst og Fornöjelse,

overförte ere

af

Siful pro Patria **Sifadda,**
velmeriteret Bakkalaureus.

1829.

Fortale,

i hvilken intet Andet (saafremt en Fortale skal indeholde altid Anbefalinger for Texten, hvad enten de nu indbages i underdanige Undskyldninger, i aabenhjertige Tilstaaelser af at Autor ret godt veed, at han aldrig burde have taget Pen i Haand eller i tusinde andre Lækkerheder) trænger til at staa, end at Ravnekrogpoetens Manuskript har været et Tvistensæble imellem syv af de fortrinligste Nationer: imellem Tyrkiet, Østerrige, Marokko, Rusland, Portugal, Spanien og Irland; hvilken Tvist indtil den Yderlighed er gaaen, at Enhver af alle Disse have aflagt formelig Eed paa at gjemme et Ravnekrog inden sine Enemærker. Men heraf slutter jeg (saasom jeg ingen Grund har til at tro den Ene af disse mere end den Anden) at de Alle maa være Meenedere, og at Ravnekrog vist findes andensteds.

NB. Naar Stykket opföres, kunne de som spille Kommandanten og Filosofen dele Maskerne imellem sig. — Saa blev det spillet her i Ravnekrog, sidstleden Söndag den 17de udi Maaneden . . . Anno . . . .*)

Autor.

---

*) Var udslettet af Manuskriptet. Oversætteren.

Personer:

Filosofen i Fattighuset i Ravnekrog.
Medlemmer af samme.
Magistratspersoner af Ravnekrog.
Kommandanten af samme.
Skipper Börre.
En som træder frem for at gjöre Meened.
Fa'rs Sön.

Masker:
Bakkus.
Brama.
Holofernes.
Pythagoras.
Don Quixote af Mancha.
Dr. Theofrastus Bombastus Paracelsus.
Kapitain Jakob v. Thybo.
M. Stygotius.
Fyrst Leopold af Anhalt.
Dr. Gundling.
Ridder Gustafsköld.
M. Ole Rudbek.

Nogle Frakker, Kjoler, Parykker, Nathuer, o. s. v., som forestille Borgere af Ravnekrog; nogle Glas, Buteljer, som forestille Politiknegte og Politi-Assistenter af Ravnekrog.

Første Scene.

(Nogle af Fattighusets Indvaanere forsamlede om et Bord udenfor Husets Dör. Man ryger Tobak, Ölkanden paa Bordet, o. s. v.)

Filosofen i Fattighuset. Her, Venner, lader jeg nogle formummede Personer træde frem . . . .

En af Selskabet. Tys! Filosofen taler.

Filos. Pokker i Vold! lad mig læse Aviserne uden at hede Filosof, naar jeg vil være Poet, og søge Themaer der — som Gedebukkene søge de tørreste Heder for Postens og Brusens Skyld — ja, I høre af disse to Ord, at jeg er en Nordmand, der, hvergang jeg tager Harpen ned fra Skabet, adler et Par Bondeord, ved at sie dem gjennem Guldstrengene.

En af Selskabet. Ja har I Guldstrenge, maa de være stjaalne, saasandt denne Blok der er en Fattigblok.

En Anden af Selskabet. Og dersom Filosofer vare det Samme som Viismænd, fik de ikke en Fattigblok til Katheder; thi ti Daarer subskribere gjerne for at have en Viismand til Expeditionsekretær imellem, men dog under, sig.

Filos. I har Ret, Poeter ere heller ikke altid Digtere; thi egentlige Digtere ere blot de, der besynge levende Konger, Store og Kvinder. Men de mødes og smelte sammen i Fortiden, ligesom Poeter og Profeter i Fremtiden. I (thi I begyndte med at betale for Eder i en lærd Skole, og ender med at være Gratist i et Fattighuus) bør være Filosofen i vor lille Stat: en henkastet Stump af et Reflexionsspejl, hvorimod jeg, som Poeten, skal samle alt det Latterlige udenfore, og sende Eder det i een Straale. Derfor — jeg fører her frem nogle formummede Personer, skjønt Næsen stikker dem ud af Masken. Hvæsser da jer Skarpsindighed paa den Flint; og, hvis I finde Meningen, saa nikker blot til hverandre, og klinker sammen, da en Kritik over Legen vilde være ligesaa ubillig, som at rakke en Forfatter til efter Korrekturarkene. Jeg vil

selv spille med; thi nu tildags maa Poeter være Skuespillere, hvis de ville høste Lauren; thi disse Sidste have nu alene Æren, siden baade Kvinden og hendes Glutter have lært, at hele Livet er et maadeligt Drama i fire Akter, hvor Kostymet er det Vigtigste; de ere Formyndere og priviligerede Laurbærsamlere (hvorved de da have lært adskillige Kasserersnit) kort sagt, Skuespillerne gjøre nu med Poeterne hvad de ville, anatomere Kong Lear, beklippe Macbeth, dersom hans Lokkepragt synes for kaledonisk, farve Othello hvid, og kunne ikke begribe (hvorved de vise, at de ikke henhøre hertil) at disse Stykkers Forfatter, som Poetkonge, skrev alene for Poeter, ligesom Sultanen kun træder frem imellem sine Adelsmænd, og kun for dem aabner sin Pung og sin Højhed, hvorimod han for Pøbelen har et Fænomens Rædsel og Ubegribelighed, om de ikke skimtede mere end Fligen af hans Kappe. Ha! de have traadt mig under Kothurnen eller under denne laskede Vaudeville-Tøffel, hvorpaa en Doktor nede i Kjøbenhavn nu løber op ad Østergade og ned ad Vestergade, og saagar paa Tusmørket over Tag og Taarn, og kvaksalvererer med sine Badskjærsvende den gode Smag og Poesien, saa den nu ligger helseløs af Vattersot*.) De have undertrykket mig (Disse, som høste paa een Aften flere klaprende, bredbladede Laurrer, end en Poet kan sanke til sin Gravhøj) thi ingen af mine Stykker blev spillet; skjønt jeg skrev to paa hver Sørejse, efterat Fakultetet ved et Dekret havde befalet mig at rømme de theologiske Bænke, fordi jeg havde ladet Maanen en Aftenstund lyse mig til Ægteskab førend Præsten. Nu — jeg kastede mangengang Bølgerne bag mig mellem Arendal og Amsterdam, og førte, hvergang jeg kom hjem, ligesaasnart et Drama tiltorvs som en Dunke Delftzyler-Smør. Men Boghandlerne lærte mig snart, Intet videre at lade trykke, uagtet jeg forsikrede dem, at Oplaget var en oplagt Kapital for deres Børn, hvoraf det kommer, at jeg, istedetfor Klæder, har Manuskripter i min Kiste. Af disse tager jeg nu frem en Rulle, hvorfra jeg skal fremmane nogle . . . men, førend vi

---

*) J. L. Hejberg var nogen Tid för denne Farce udkom optraadt med sine förste Vaudeviller. (U. A.)

komme til de formummede Personer, maa jeg dog forudskikke et Trompetskrald, der kan bebude mig som den, der med Autoritet slæber Guder og Narre frem: Anno 1780 blev jeg togange paa een Dag poetisk elektriseret og magnetiseret, da jeg om Formiddagen havde den Ære at hjælpe Wessel op af Holmensgade, og samme Dag om Aftenen havde den Fornøjelse at hilse første og sidste Gang paa min gode Ven Evald, idet han listede sig ud da for at skjule — som Camoens (en Sømand og Poet som jeg) sine slette Klæder under den store Kaabe Tusmørket (der ingen anden Nøgenhed blotter end Maanens) og løb til Høkeren for at kjøbe sin Vesper-Sild. Men af Befippelse støder jeg ham paa Armen, saa hans Enesteskilling for — Gud veed hvor; men det var som om Charon (en Sømand og Skuespiller som jeg) havde stukket Armen op af Rendestenen, og taget sig forlods Betaling for Transporten, som om den siden kunde blive uvis nok. Undskyldninger vil jeg ikke repetere, uden det skulde være i Vers, men nok er det, Aftenen endte saa, at Han fik sin Sild og Mere til i venligt Huus, hvor Suus og Duus, og Meer, som rimer sig paa Kruus, man kan ved Lygte finde, mens Sorg og Politi maa udenfore holde bi, og lytte til den Fryd derinde. (Selskabet leer.)

Ak, hvormange Erindringer fløj ikke nu op under Parykkerne? Skade, da jeg ved Afskeden rykkede frem med Ønsket om at faa et sextenstrofet Vers til min Søsters Geburtsdag, gjorde han mig til Poet ved en Formular af syv velsignede Ord; idet nemlig han venligen trak sin Haand ud af min, sagde han med et vemodigt Blik enten til Himlen eller til sit Kvistkammer: „Godnat! gjør sine Vers selv min Fa'r!“ Jeg, ja jeg har fulgt dette Raad saa bogstavligen, at jeg bogstavligen er gaaet fra min stoute Brig, eller, endnu sandere, denne er løben saaledes ifra mig, at den syntes først som en Galeas, saa som en Slup, saa som en Jagt, saa som en Fiskerbaad, og nu som en rødmalet Skibskiste, der nu er min hele Ejendom. I Kraft af hine syv Ord fører jeg da nogle formummede Personer frem, (hvilke udgjøre Besætningen i min Skibskiste) for at krydre vort Lag, for at de med deres lange Masker kunne skygge vor blanke Bolle, saa vi ikke se vore egne Øjegnister og Næseblommer og Pandetorne og andre unødvendige Aggregater

og Relikvier fra Livet, hvilke vi Alle have svoret, at lægge fra os udenfor, idet vi, under Alderdommens graa Sejl (der have saa fuld Vind mod Havnen, at Rygmasten bliver en Bue, hvorpaa Plager triumferende kunne spadsere ned til Lænden og Griller triumferende opad til Hjernen) fore ind i det smule Vand, bag disse Vægge (som kaldes et Fattighuus, fordi der staar en tom Blok udenfor) før vi hvirvles, saa let som et Pust, ind igjennem Gravens snoede Malstrøm, for, paa den anden Side, at flyde ind i det stille Ocean, hvor kanske en Englevinge giver det eneste Vindpust fra sig.

Ak, jeg hvifter Jer allerede derhen eller idetmindste igjennem et uendelig skvulpende, talende Hellespont (hvor Ideer flyve krydsende hinanden, som Kuglerne fra de ubevægelige Dardanelle-Blokke, som uden Sigte affyres og splintre som oftest blot en Række af Morgana-Luftspejl) ind i Dødens sorte Havs Marmora-Sø, Søvnen, hvor den meest despotiske og kaadeste, og hvad Kaftanerne angaar, den meest fantastiske af alle Sultaner, Drøm-Ben-Midnat, strækker Scepteret udover.

Nu — dette tjene til Fortale! Vaagner op! Hej! Nu komme mine formummede Personer: hver En af dem er et Portræt taget med Storkesnabel. Trækkene blive mindre og mindre, saa vi tilsidst i den nydelige mindste Form næsten tro at se os Selv, naar de voxe til Middelstørrelse tro vi at gjenkjende gode Venner, men naar Skyggen flyder ud over Væggen vore argeste Fiender: i Næsen se vi en despotisk Træls Sværd, i Munden to krumme Raad-rygge, i den fremstikkende Hage en Politimester, der i dette Kaos er kastet med Øjnene i Mulden, men med Bagen op, klar som en Sø i Maaneskin, i Haarlokkerne galopperende Centaurer med krumme Sværd: ludende Halse og flagrende Svandse: kort sagt, saa dunkel Skyggen er, saa rædselfuld er den, og denne Følelse (hvilket rigtignok er modsat hos Olivarius) har Tanken om ikke Tungen til øjeblikkelig Tjeneste. ***Fiat*** derfor ***applicatio***! Og — saa sagte min Ven, siig det ikke til Nogen.

(Hvisker til Een, saa de Andre dog höre det.)

„Themaet er spunden ud af Aviserne, og — nok sagt, det ender med Don Miguel, som en Lystighed i Stavanger med Skrig. Derfor dersom I

ville tænke Eder noget Land, hvor Saadant kan være skeet, saa forbigaar Abdera, Aabenraa, Molde, Gascogne, Irland, Jylland, Marokko, Bukhariet, Vallakiet, Polen, Barbariet, Jalofsien, men tænker paa en liden Stad i Lusitanien (som i gamle Dage havde Mænd, der pløjede det med Sværd, satte Grændseskjel med romerske Sejersmærker, og gjødede det med Maurerblod,) enten Staden, som Kobbersmeden Tubal byggede af Salt (efter den vindtørrede Nutids solstegte Portugisers storsnudede Formening om Byen Setubal, thi, ligesom Adelsmænd, jo uslere Nationerne ere, desto mere prale de af fordums Dages Bedrifter og Storhed og Ane-Ælde, hvorimod kraftfulde Folk til enhver Tid stræbe at Eftertiden saaledes kan tale om dem) eller ogsaa tænk paa Chaves eller Abrantes (hvilke begge have Marquis Chaves til Guvernør.) Nu har Eders Fantasi faaet Rejsepas og Rute. Levvel! Dette faar tjene til en Fortale. Blot vor Leeg ikke bliver forstyrret før Enden (hvorved et søndersplittet Charta skal rulle ned som Teppe, saa vi kan se ind paa Scenen, hvorledes Don Miguel og de andre Komedianter takke hinanden for godt Spil — og traktere hinanden med Abelsiner — Borgerhoveder fra Koimbra — og Portviin — Borgerblod fra Oporto —) . . Dette faar tjene til Prologus . . Tys — det hoster bag Døren . . De formummede Personer komme nu frem.

Anden Scene.

Bakkus.

(Kommer, og sætter Bollen paa Bordet.)

Jeg er Bakkus, Heltes Sejrer.
Jeg er Bakkus, Skythers Fryd.
Se, mit smekre Efeuspyd
alle Herkles-køller strax
bort som Ax,
Løvehovder, Tigersvandse
bort, som lette Rosenkrandse,
ned til Død i Støvet vejrer;

splitter som et Liljeblad,
stærkest Doktorpande ad:
saa han glemmer sit System,
Vedam, Chouking, sorte Kunster,
lister sig med blodigt Skjæg,
paa min Val, saa sagte frem,
leder efter Stav og Væg.
Eja, som et Banner stiger
Næsen frem, og opad higer,
for at tænde Hjernens Dunster,
der, som Skyer tordensvangre,
samles om hans Hjerte-sol.
Ha imorgen kan han angre,
naar han tørster i sin Stol.

Væk med Doktor! Helt er jeg!
Helte ligge paa min Vej.
Doktorpander er de Blommer,
Heltehjerter er de Torne,
som jeg træder, hvor jeg kommer
med de blanke Drue-trommer,
med de mørke Efeu-flag.
Ha, i saadant Nederlag
Alle, Alle er forlorne!
Dumme Blik, som stirre mod
Sol, er aabne Saar i Blod;
Tungepralen til Hjertedalen
er min Fiendes Hyl paa Valen,
før i Bægergravens Hvælv
segner ned hans høje Selv,
som paa Læben Buesmiil
spændte op med Latterpiil,
da han saa mig rykke an,
som en Tommelidenmand,
med en Drue kun til Bug,
Vedbendblad til Brog og Dug,
med Rosin til Skal og Isse,
med et Ribs til Næsespidse.

Moserose-paryk er sat
til denne Maane som Sommernat.
Stilke, tynde som et Haar,
er den store Kjæmpes Laar,
og i Haanden som Pokal
bærer han en Valnødskal.
I sit Skjæg vil Goliath,
at jeg sove skal en Nat,
at jeg paa hans Øjebryn
ride skal, som Ørn paa Sky'n,
to hans Øjehaar med Draaben
i min Valnødskal, naar Taaben
synes ved sin Gaben ville
sluge op en Morgen stille,
naar han vaagner hos sin Brud,
strækkende sin Rædsel ud
i dens lodne Ravneskrud.
Hej slig Spot paa Tand maa glide,
som en Sky paa Jøkler hvide!
Latterpiil paa brune Smiil
suser bort paa Torden-Iil.
Ha — men, som den flyr afsted,
lille Bakkus voxer med,
Kobberserk blir Drue-Bug,
Purpurkaabe Vedbenddug,
Moserose, min Paryk,
blir en Samson-Haarlok tyk,
gylden Hjelm Rosinen blir,
Ribsen kobberblankt Vizir,
og min lille Valnødskal,
med de Draaber faa i Bunden,
bliver hule Midnatshal
med en Stjernekrands omvunden.
Ha, hvor Goliath vil slaa
Midnat ned til Dugfnug smaa,
om han end ej Nat kan lide,
som tør sværte Bruden hvide,
som tør susende sig højne

om hans Næse, paa hans Øjne,
gjøre dem saa dumme som
Festpokalen huul og tom.
Ha hans Latterpiil, der føg
brusende om mig til Spøg,
da han saa mig rykke an
som en Tommelidenmand
i en ussel Sølvmorham:
i en from og enkelt Dram . .
Ha hans Latterpiil alt daler,
Smilets Bue er brusten,
Tordenrøsten rusten,
Hjertet gaber, Tungen raller,
Issen bøjer sig i Støvet.
Goliath kryber under Løvet,
Gedehams tør Øjet stikke
(„Væk du lille Myg — saa brummer
Goliath, saa halvt i Slummer —
Ej, en Sti mig skjæmmer ikke!
Jeg skal prikke, prikke . . . prikke . . .“)
Piltkorn med hans Glavind slaar
Vippe mellem Heltens Laar,
som om Sværdet var en Green,
som om Laaret var en Steen.
(„Vil du . . Veed du, hvem jeg er?
Vil du lade være der!
Nej — a! har man da seet Magen?
Drengen glider jo paa Bagen
nedad — ja jeg tror det s'gu —
nedad — frisk! — min egen Bag?
Men jeg Fanden gal' i mig,
skal skam nok betale dig!
Vil du lade være nu!
Vil du bare . . du, du, du . .!“)

Seer, i saadant Nederlag
(hvor den store Goliath
siger til sit Sværd: Godnat!

hvor Magisteren maa haste
med Paryk og Lærdom kaste,
hvor — for lettere at flygte —
Vestas Mø, med egen Haand,
løser Barmens trange Baand,
splitter Jomfruskjødets Gitter,
kaster det som daarligt Flitter)
hvert et Væsen er forloren,
hver til mit Triumfhjul svoren.
Spørg Enhver, som ikke tror,
Skythiens blodbestænkte Jord,
hvor en jernhaard Stamme Celter
jeg i Øl til Ølskum smelter.
Indien spørg! Se der min Panther,
som med Tigeren jeg bidsler,
ere Gidsler,
eller fangede Gesandter!

Naar jeg kommer hjem igjen
til de kjære dumme Skyther,
gjør jeg Tigeren til Rytter-
General udi Cimmerien,
(som sin tunge, mørke Sky
tør ej kløve med mindste Kny)
sender lumske Panther hen
som Statholder til Siberien,
at i Landets Taage han
rulle sine Øjne kan,
spidse Øret under Sky'n,
fange hvert et enkelt Gys
levende til Dionys*),
gjøre med sin Tunges Lyn
Natten lys;
springe saa, naar hist han hører
Liv paa Vingesuk sig rører,
hen til mig paa Bue-Ryg,

*) Bakkus.

hviskende saa krum og myg
slig Rapport:
„Der er Oprør, Herre-min!
Folket taler, Nogle tænke,
(skumle meer end Natten sort)
Nogle Bryn paa Næsen sænke
(læng're Bryn end deres Lænke)
Nogle vildt i Vejr og Vind
rædsomt sværge:
„vore Bjerge
synke ned til Muldvarpskud,
Kæmpeæten ned til Dverge,
som nu ej tør krybe ud,
for en Kat,
som den tapre General
sender, at den lyse skal
i vor Nat.
Skal en gammel, graagul Los
beherske os?
Fremmed Klo og fremmed Trods
haane, klore os tilblods?"
Saa de bande, Herre,
(undertiden meget værre,
saa den lille gule Los,
som mig fulgte med mit Tros
— liden Tand hjalp ofte os —
de med Tunge, hvas som Kniv,
kalde hadske: „Edderliv"*)
. . Saa de bande, Herre-min!
Maa jeg flække deres Skind.
Ryttergeneralen Tiger
ogsaa underdanigst siger,

---

*) Dette Navn alluderer til en hos den svenske Statholder ansat Privatsekretær, som i denne Egenskab „skrev de postdaglige Rapporter til Hoffet" (Mrgbldt, 1833, No. 334) en Bestilling, som under de daværende spændte Forhold naturligviis havde en odiös Karakteer.
(U. A.)

at, ved hans Klo og Tungeflamme!
i hans Land der er det Samme:
Oprør her og Opstand hist.
— Kjære gamle Taalmod brist!
Kort: Eders Exellence, vi
ville staa hinanden bi.
Jeg har større Klo end Jer
(jeg har tusinde Centaurer,)
sultne paa at æde Laurer,
I har Blik, saa skarpt som Sværd.
Sejren seer I: Jeg den naar.
I befaler: Jeg dem slaar."
Ha, naar slig Rapport jeg faar,
Kronen vingekrandset slaar
op mod Skyen, som gylden Ørn
(Vingen Blad og Nebbet Tjørn)
der med Klo vil kradse ud
af Himlen alle Guders Gud.
Men jeg i min Højhed svarer:
„Tys, Hr. Panther, gaa tilbage
til det maa mig Selv behage
med et Drue-Flammeblik,
ved et ranketynget Nik
over de Cimmerier drage
sammen mine Efeusnarer,
saa de synke under Løvet,
under Mosen ned i Støvet,
saa den haarde, barske Slægt,
— der i ækel Ædruhed
trodsed mig engang (I veed)
da fra usle, lave Telte
Drenge krøbe frem som Helte,
da Cimmerien mørk og kold
laa der som et Avindskjold,
der hver Fiendeskolt og Been
knuste under Græs og Steen,
da De de fulde Nabofolk
ædru slog med Herresvolk —

ned af egne Næsers Vægt
(ti Pund Kobber paa Enhver)
slæbes ned i Muld og Jord,
saa om højest Heltetinde
kaade Nesler tør sig spinde,
saa som dorske Krakedyr
Hrolfer ligge: hos Angantyr
lever kun et Næsebor.

Nu Adieu! Cimmerien glem:
gule Taarers sorte Hjem!
Endnu ligger Panthren der
    krum og stum;
endnu leger Tigren der
    med sit Spær
(krumme Maane i Midnatrum)
endnu gives knap Folket Lov
at aande frit i Odelskov;
endnu stirrer det beruset
    mod den klare Dag,
som dem skinner i Øjet ind,
    uden dog at se der bag
      Vid og Sind;
endnu roder det i Gruset
    af dets Friheds Sarkofag.
    Nu Adieu!
Bakkus selv maa engang dø!
    Her er Graven, (Peger paa Bollen.)
hvori Folk og Tiden synker,
hvor sig tørre Viisdom dynker
til at Dyrene den ynker!
Her er Kronen! her er Staven,
    som har mangenen Poet
    løftet til en Evighed,
    skjønt *verbotenus* man saa,
    at han her i Støvet laa.
(River Vedbendekrandsen af sig, og slænger Thyrsus væk.)
    Nu Adieu!
Bakkus selv maa engang dø! (Gaar.)

Brama. (Kommer.)

Jeg er Brama,
Dalai-Lama.
Nylig Bakkus, mit Fædrelands Tyran,
Indiens Hersker paa Tiger-spand,
Han, hvis Klinge
nær vilde tvinge
Ganges til i Afgrunden fly,
og hvert Hindus-hoved svinge
over Sky . .
. . . Han
kastet er bag Mos og Sand
. . Han
ædes nu af Snogetand.
Kort sagt
jeg har Ham
i Graven lagt,
jeg har al hans Synd og Skam
svøbt i Suk og Prunk og Bram;
rost ham, skjønt jeg ofte svor,
mens han leved, ham i Jord . .
. . rost ham; thi i Testamentet
stod det prentet,
at hans Enke, Fru Cybele
skulde dele . .
Kort at sige, at hans Enke
skulde og paa Andre tænke.
Men — er Bakkus, i hvis Følge
(som bag Stormen vrede Bølge)
sprang Centaurer,
ædende paa fede Laurer,
faldt Bakkanter,
sneg sig Parderkat og Panther . .
. . er slig Helt vel fød
blot for her at ligge død?
Neppe! Neppe!
Skarpsind, Chiven, Vid og Tøv,
Engel eller Djævel, prøv

paa at lette dette Teppe,
som sig vugger om vort Støv,
split det, let det, eller kløv!
Ha, mit Skjæg! er jeg Geni,
    og for denne Gaade
    mægter ej at raade?
  kiger ej til Bunden i
    — en Grav?
  Jeg er Præst,
  Mester over Verdens Tro,
  finder dog til denne Læst
    ingen Sko?
Ha, kom med en — o hvilkensomhelst!
Jeg sværger, den skal passe bedst
til hiin fordømte Gaade-læst:
til Liigprækentext over Bakkus!
Kom Dumhed, Du Blinde!
Kom Fantasi, du Øjeblinx,
skjønt du hundrede Øjne har,
men alle tilsammen af farvet Glar!
Kom Viisdom, du iiskolde Marmor-sfinx!
Øver Eder nu, og prøver,
om I Texten kunne finde!

Ha, jeg Brama selv det fandt,
og for mig Selv da Udødeligheden vandt!
Lad Efterslægten
det tage paa Vægten
(den ene Stang er „Ja", den anden Stang er Nægten)
og finde hvad der er Sandt!
Nok — Funtus! Triumf mig! — jeg Texten fandt:
at General Bakkus ej er fød
for her at ligge død:
at ej engang hans Støv har sagt os Farvel;
men springe vil paa Graven op
i Nesleblade og Bulmeknop;
og, at hans Sjel
fra Hjerneskal til Hjerneskaller

vil flyde om
til Jorden er tom
for saa despotiske Generaler.
Og det vil sige: til evig Tid
maa Bakkus løbe nu hid nu did.
Saalænge Tyranner
tør perse Sved under Klingeaag,
for Palmer plante det tunge Banner,
til Daarskab bøje hver nylig Klog:
vil Bakkus komme
tilbage, som Echo til en Tromme.
Saalænge Doktorer og Professorer
til Hieroglyfer og Karakterer
de sunde Tanker beskjærer,
og lukke Hjertet, men aabne Munden,
og fylde Maven, men Hjernen tømme,
for Guds Ord tage en Rabbis Drømme,
og Hjernen (hvis der findes end
en Klat paa Bunden lagt igjen)
de dybest bære
i mølædt Bog!
saalænge vil Brama komme igjen.
For Slige ej Plads er i Himmelen! (Gaar.)

Skipper Börre. *) (Kommer i Baggrunden.) Her gaar jeg rundtomkring, og skræmmer Folk paa Gaden,
en Skjændsel for mig Selv, en Plage reent for Staden.
Og dette Huus er lukt, skjønt mine Ønsker før
om rolig Alderdom sig skjulte bag dets Dør,
skjønt did min Plan sig sneg, at der jeg kunde faa
i Fattighuset Plads, og hele Slægten saa:
fra Svigerfader til det mindste Barnebarn,
som hjemme søler sig i Pjalter og i Skarn.

Filosofen i Fattighuset. I maa gaa, Skipper Børre, eller tie stille, for nu komme Maskerne frem.

Skipper B. En Fest? et Bæger? Ha, min Tunge hænger tør?

*) Den daværende svenske Statholder, (forhen Admiral) Grev Platen. (U. A.)

Komedieløjer? Ha, Sligt saa jeg engang før,
hvori en Prinds man bød en Throne, og ham gav
en Grav, et Pallium af Muld, en Knokkelstav.*)

Filos. I maa ikke forstyrre os vore Løjer, Børre! Gaa lidt væk, og hold Jer i Baggrunden.

Skipper B. Guds Blod! det gaar forvidt d. e. det gaar forbi min egen Næse . . Ha, jeg skal den stikke i,
og røre op med den i deres Spøg og Latter,
saa Hvirvelvind af Skrig og Sky af Rædsel atter
sig rejse kan blandt dem, som et Trompetstød, om
at gamle Børre her dog med i Spillet kom.
Jeg veed de hade mig, men jeg dem hader mere,
og Ene faar den Fryd de Alles Fryd fortære,
som ligge paa den Seng, jeg vilde ligge paa,
og drikke af den Kalk, jeg æsled mine Smaa.
Rejs Himmelstorm af Skræk, som da min Bro'er de peb
af deres Samfund ud. Ha Kløgt har Rok og Reb!
Jeg spinde skal et Garn, saa fint, at deres Sang
(hvis Træk af Spot som Text for disse Noder hang)
. . at deres Spøg i Baand maa finde Luften trang,
saa netop som et Suk den flyve kan fra Hjerte,
og jamre: „Børre os en Djævels Tilvær lærte!"

Filosofen. Vil I ikke gaa jer Vej? Vi fejre vort Samfunds Stiftelsesdag, den 17de . . .

Skipper B. Just dette minder mig (O Minde, drukn i Galde)
om at jeg med mit Slæng af sulten Slægt og Venner
blev udelukt ifra . . .

Filos. Der kommer Holofernes . . Tys! nu kommer 3die Maske.

Holofernes. (Kommer.) Jeg er Holofernes, Generalissimus i Hans kejserlige, selvherskende Majestæt af Trojanien, Priapus's Tjeneste. Jeg er Holofernes, som har den Ære, at være Hans Majestæts første Slave. Jeg er den Holofernes, som massakrerede Jerusalems Spidsborgere udenfor Zions Tempel. Jeg er den Holofernes, som slæbte den tapre

*) „Ham Sverrig böd en Krone, gav en Grav," heder det i Rahbeks Gravskrift over Kristian August. (U. A.)

Hektor i Støvet paa Trojæ Torv, og jog Kilian hjem. Nok — den, som er en Pralhans, skal faa med mig at bestille!

(Gaar.)

Skipper B. (Afsides.) Jeg kjender ham igjen; saasandt . . .

Pythagoras. (Kommer.) Leve Sjelevandringen! Der gik Holofernes, som var Bakkus, som var den første Kavallerigeneral paa Tigere og Panthere. Her er Pythagoras, som var Brama. (Gaar.)

Don Quixote. (Kommer.) Jeg er den tapre Fridder Don Quixote af Mancha, som har, med egen Haand, hugget en Vejrmølle sønder og sammen, og adsplittet en Hjord af over 2000 Faar og Væddere. Jeg er Don Quixote, som er alle Spaniens og Verdens Riddersmænds store Spejl og Mønster. (Gaar.)

Skipper B. (Afsides.) . . Jeg kjender ham igjen; saasandt jeg staar her, grant . .

D. Theofrastus Paracelsus. (Kommer.) Leve Sjelevandringen! Der gik Don Quixote af Mancha, som var Holofernes, som var Bakkus, som var den første Kavallerigeneral paa Tigere og Pardere. Her er *Dr. mirabilis* Theofrastus Paracelsus Bombastus, som var Pythagoras, som var Brama.

Jakob von Thybo. (Kommer.) Jeg er Jakob v. Thybo, Kapitain i hans absolute Majestæt af Danmarks derved berømmeliggjorte Landetat. Jeg sparede ikke Barn i Modersliv da Borgerne gjorde Revolte udi Braband. Jeg er den Jakob v. Thybo, som gjorde Kaal med egen Haand paa en Holmens Matros (hvilket svarer til den Daad i gamle Dage at slaa Riser ihjel.) Jeg er den Jakob v. Thybo, som er bleven til en Skræmsel for de Diende og har vundet Navnet af de Lærdes Skræk (hvilke nu udgjøre en forfærdelig Mængde i Verden.) Thi jeg belejrede og indtog Regentsen, uden at agte paa en Penneslikkers Vise, der siger, at en rigtig Helt kan ved sit blotte Navn faa Sejer uden Blod, thi jeg vadede op til Regentsen, i velsmurte Reussere, i bare Studenterblod, saasom at jeg veed, at dette er dog det sikreste, og den ældste Maxime fra Achillis Dage. Jeg er den Jakob v. Thybo, som ikke giver to Skilling for en Kamp uden Blod, om det saa var min egen Broders. Basta! for ellers gjør jeg en Ulykke paa Eder. (Gaar.)

Skipper B. (Afsides.) Jeg kjender ham igjen; saasandt jeg staar her, grant jeg seer, det være skal . . .

M. Stygotius. (Kommer.) Leve Sjelevandringen! Der gik Jakob v. Thybo, som var Don Quixote af Mancha, som var Holofernes, som var Bakkus, som var den første Kavallerigeneral paa Tigere og Pardere. Her er *M. subtilis* Stygotius, som var Doktor Theofrastus Paracelsus Bombastus, som var Pythagoras, som var Brama. (Gaar.)

Fyrst Leopold af Anhalt. (Kommer.) Jeg er Fyrst Leopold af Anhalt-Dessau, General-Feldtmarschal i hans absolute preussiske Majestæts Tjeneste. Jeg har*) * * * hudstrøget en theologisk Kandidat med Klingen paa Exerceerpladsen,**) midt iblandt det gabende, eller — saa Folket gabede af Skræk. Jeg har forgivet en Officeer med Skamflikker og Chikaner, fordi han ikke (hvilket, om det ikke skedte paastedet af Skræk, maatte have skeet af Hunger om nogle Dage) vilde myrde sin gamle Moder, ved at duellere med alle Armeens Blodhunde. Desforuden har jeg udøvet mangen anden Stordaad enten med egen Haand eller med min kongelige Fætters Scepter, eller med mit eget Scepter: Spidsroden, eller med min Kommandostav: Trommestikken. (Gaar.)

Skipper B. Jeg kjender ham igjen; saasandt jeg staar her, grant jeg seer, det være skal vor egen . . .

D. Gundling. (Kommer.) Leve Sjelevandringen! Der gik den gamleDessauer, som var Jakob v. Thybo, som var Don Quixote, som var Holofernes, som var Bakkus, som var den første Kavallerigeneral paa Tigere og Pardere. Her er Doktor Gundling, som var Mag. Stygotius, som var Dokt. Theofrastus Paracelsus Bombastus, som var Pythagoras, som var Brama. (Gaar.)

---

*) Saagodtsom alle de i denne Farce udeladte Steder have Hensyn til en Begivenhed, der i hiin Tid satte Pressen i megen Bevægelse, men hvis sande Sammenhæng neppe er bleven saavidt opklaret, at det kan ansees for rigtigt, nu at gjengive de mange Allusioner dertil, som denne Farce indeholder. (U. A.)

**) Hvilken theologisk Kandidat her sigtes til, kan sees af „Hasselnödder,“ 11te Stykke. (U. A.)

Ridder Gustafsköld. (Kommer.) Jeg var nylig slet og ret Kapitain Hellichius, men nu er jeg Ridder Gustafsköld. Min fornemste Bedrift er, ved et opdigtet Oprør, at have hjulpet til at tage mine Medborgere ved Næsen, og at kuldkaste deres Konstitution. Da jeg havde kloge Folk at bestille med, saa er dette et Mesterstykke, skjønt Nogle paastaa, at jeg var i dette *pion-marquè*-Spil intet Andet end den store Schakspillers Automat. (Gaar.)

Skipper B. (Afsides.) Jeg kjender ham igjen; saasandt jeg
staar her, grant
jeg seer, det være skal vor egen Kommandant! (Gaar.)

M. Ole Rudbeck. Leve Sjelevandringen! Der gik Ridder Gustafsköld, som var Dessaueren, som var Jakob v. Thybo, som var Don Quixote, som var Holofernes, som var Bakkus, som var den første Kavallerigeneral paa Tigere og Pardere. Her er M. Ole Rudbeck, som var D. Gundling, som var M. Stygotius, som var D. Theofrastus Paracelsus Bombastus, som var Pythagoras, som var Brama.

(Kommandanten af Ravnekrog og Skipper Börre, med en Tromme, komme.)

Skipper B. . . . Jeg forsikrer Eders Højvelbaarenhed, at det var Eder op ad Dage . .

Kommandanten af Ravnekrog. Ha Spil paa denne Dag.!

Skipper B. . . Og Bægerglands og Skrig . !

Kommandanten. Ha, har jeg Tæften ret, jeg lugter snar-
lig Liig!

(Skipper Börre slaar en Hvirvel.)

. . Paa denne Dag . ?

Skipper B. Guds Død!

Kommandanten. Ja I har Ret Hr. Børre,
slig fugtig Kaadhed man med hede Sværd maa tørre!

(Skipper Börre slaar en Hvirvel.)

Skipper B. * * *

. . . Paa denne Dag, som bør indviet være til
et stille Studium af Eders Naades „Vil“
(thi deraf — skjønt man kan ej gandske vist det regne —
man seer, om man idag skal blomstre eller blegne)

* * *

. . Paa denne Dag, da hvert „Goddag“ bør bli „Farvel“ . .

. . Paa denne Dag, da I indsvøber Eders Sjel

* * *

i blodigt Minde, i en rædsom Majestæt:
Spidsborgere man seer — se der! — paa jert Gebet
fornøje sig med Spil,
der gjøre Eder til
— en Nar!

Filos. i Fattighuset. Ak, I fordærver os vort Spil. Hvem nævner Moralen midt inde i Stykket? Imidlertid faar Eders Afbrydelser forestille de Sekler, som suse imellem hver af Maskerne.

Skipper B. Ak tys! Hans Naade bleg staar lænet til sit Sværd!

(Slaar en Hvirvel.)

Komm. En Søvn, Medusas Søvn, en Søvn af Rædsels-harm.

(Börre slaar Hvirvel.)

Skipper B. Den ægte Harm er kold, men bliver siden varm.

(Hvirvel.)

Komm. Jeg leder i min Barm om Djævle til en Færd,
der, naar den først er gjort, og søger Penslen, vil
Cinnober faa ej nok til al dens Blod og Ild. (Börre slaar Hvirvel.)
Ha, usle Borgere, som Gud af Naade gav
et Liv til nu idag, men Jeg idag en Grav,
i Støvet knæler ned, i sorte Skyer af Gys
som om jer overhang hint Sværd hos Dionys,
til Magistraten jeg vil kalde hid at læse
den sidste Bøn for Jer, før Jeg jer bort vil blæse!
Imidlertid en Text I faar til Eftertanke,
som Jeg skal skrive jer med Klingepenne blanke.

* * *

(Skipper Börre slaar Hvirvel. De gaa.)

Filos i Fattighuset. Leve Sjelevandringen! Der gik * * * Kommandant og Friherre i Ravnekrog, som var Ridder Gustafskøld (der hjalp til, ved et opdigtet Oprør, at kuldkaste sine Landsmænds Konstitution) som var den gamle Dessauer (der * * * hudstrøg theologiske Kandidater og forgav Officerer med Chikaner) som var Jakob v. Thybo (der ihjelslog en Holmens-

matros, sparede ikke Barn i Moders Liv i Belejringen af Braband, indtog Regentsen og vadede i Studenterblod) som var Don Quixote (der huggede en forfærdelig Vejrmølle sønder og sammen og massakrerede over 2000 Faar og Væddere) som var Holofernes (der i Kong Priapi Tjeneste gjorde Kaal paa Jerusalems Spidsborgere midt paa deres eget Torv) som var Bakkus (der var den første Kavallerigeneral paa Tigere og Pardere.) Her staar Filosofen i Fattighuset i Ravnekrog, som var *M.* Ole Rudbeck, som var *D.* Gundling, som var *M.* Stygotius, som var *D.* Theofrastus Paracelsus Bombastus, som var Pythagoras, som var Brama.

En af Selskabet. Nu, gode Ven, er jert Stykke ude? For, meent som sagt, har jeg ingen Lyst til at blive.

En Anden. For det lykkedes ham * * * bagefter at forgive Lovene med Snak . . . saa jeg tror med, at vi bør reve Sejl, stryge Flag og gaa i Havn.

En Tredie. Og siden Skipper Børre fik Afslag paa at komme ind i vor Kommune med sit Slæng af fattige Fættere og Svogere, leve vi ikke et roligt Øjeblik udenfor vor Dør . . saa jeg tror med, at vi bør rømme Marken, og lade dem holde sig saa lystige de ville udenfore.

Filos. i Fattighuset. Sandt at sige, mit Stykke var ikke forbi. Det skulde ende med en Borgerkrig imellem en Fændrik og en Student, som segnende skulde udraabe til Punktum Finale:

Centaurer have vi ej hele mere;
men deelte kan de endnu slemme være!

At Fændriken skulde være Bakkus og Studenten Brama, tagne af i Migniatur, behøver jeg ikke at sige. Fændriken skulde derpaa dø af Sorg over denne Studentens Svanesang — vi skulde ringe over dem med vore Glasser — jeg holde en Epilog af den Text: at nu var den Atm sfære, hvori Absolutisme og Tyranni alene kan aande, nemlig i Tusmørket, som Kampen mellem Klingelys (hvilket Fændriken repræsenterede) og Munkemulm ynglede frem, luftet bort, saa at Friheden nu turde aabne sine Lunger, saa fine som et Valmublad — men (imidlertid var vel Sengetid kommen) skjønt den fødes ofte om Natten, viser den sig ikke for nogen retskaffen Mand uden om

Dagen; derfor vilde jeg raade til at bie til imorgen for at se denne forsvundne Plejemoder, som Gud gav de unge Sjele med for at sidde ved deres Hjertevugge, og behænge den, som med Tapeter, med lysende Runer, indbaldyrte Dydskvad og Daabssange og Formularer til at finde Sandheden med. Ak, denne Morgendag maa være Evigheden; denne Nat, som ligger imellem idag og imorgen, være vor Grav; vore graa Haar, som vi lægge paa Puden ikvel, være dette Livs synkende Stjerner: Dagene, af hvilke der synker En i hvert Jevndøgn . . Se, se den lyse Majdag spotter os idet den hvælver sig ned, fordi vi blive tilbage for at gaa Novembermulm og Høststorm imøde . . . . O lader os gaa i Graven, mens den har Blomster og Græs! . .

En af Samfundet. Tys!

Filos. i Fattighuset. . . Saaledes omtrent skulde Stykket været, dersom ikke Skipper Børre havde skudt den fatale Scene med Kommandanten ind; men I har lagt Mærke til, at jeg søgte at flikke den ind saa godt det lod sig gjøre ved en Slutningsreplik i al Hast, saaledes at det lod til, at denne ***Deus ex machina*** hørte til i Stykket . . .

En Anden. Tys! jeg hører . . Ja hvad er det da! Men det bedste bliver nok at gaa ind.

Filos. i Fattighuset. I har Ret . . Kommandanten kommer tidsnok igjen; * * * Vi ville imidlertid ikke give Magistraten Aarsag til at fortørnes over at vi her under Guds fri Himmel yde ham ved syndløs Munterhed vor Tak paa vort Samfunds Stiftelsesdag, fordi han, ved gode, hensovede Mennesker, sørgede for at gamle Borgere i Ro kunne lave deres Been tilrette for Liigkisten. Derfor ville vi gaa ind; men imorgen indlevere Klage over den misundelige Skipper Børre (som endogsaa faar Sælgekonerne til at sælge os Brødet dyrere end hos Naboen) og over den rasende Kommandant, som med een og samme Pen „forbyder Alle og Enhver ikke at gaa paa Glaciet for Høavlingens Skyld“ og befaler Alle og Enhver at holde sig hjemme inden lukte Døre paa denne Dag, * * * for at eftertænke, i hvor svag en Traad alle Borgeres Liv hænger i Ravnekrog, nemlig i Kom-

mandantens Naade, som selv skjælver paa hans Klingeod; og for at han selv kan regne efter, hvormegen Vold han tør vise her uden at komme for Landssenatet.

En af Samfundet. Tys!

Filos. i Fattighuset. . . Der kommer nogle fulde Folk. Lad os gaa ind, for at ikke Magistraten skal tro os i Ledtog med dem, men lader os hænge vore Kjoler og Frakker og Nathuer og Parykker rundt omkring, for at Helten, om han ej Fienden finder, dog skal finde Bytte nok, og Lidt for Umagen. (De hænge slige Sager op.)

Blot ikke disse Folk, som komme skraalende der opad Gaden, og som jeg tror, ere Matroser, rive dem ned, for vore sidskjødede Frakker fange god Vind seer jeg, og flagre højt som Sejl, hvor Skjødet er sprungen; og paa Land hade Matroserne Skibet, og ruinere Alt hvad de faa fat paa, som om de havde deres Skib med Kapitain mellem Hænder, og kunde raabe: hej, lad Skuden gaa! Kapitainen i Raa!

En af Selskabet. Ja jeg tror med, det er Matroser.

(Man hörer Stöj og Skraal.)

Filos. i Fattighuset. Nej det er skam Magistraten!

(De gaa Alle ind.)

Tredie Scene.

(Kommandanten, Skipper Börre og Magistraten, som rangler med hinanden under Armen, som fulde Folk, komme.)

Skipper Börre. Det var yderligt ubehageligt, Hr. Baron, at vi skulde træffe Magistraten saa svirende.

Kommandanten. Bah! Kryster bliver Helt i Viin; men Helten bliver
en Heros, Cherub, Gud i Blod . .

*Kor af Magistraten.**) Vi fandt idag

---

*) I Morgenbladet for 6 Juni 1829 berettes som et Rygte, at Politibetjenterne og „50 Stykker agtværdige og sindige Borgere," der for Tilfældet vare antagne til Politiets Medhjelp, den 17de Mai beværtedes paa Raadhuset med en Frokost, bestaaende „saavel af Bröd, Ost, Gaasebryst og Pölse, som af Viin, Brændevine og Öl."

(U. A.)

Holloy! en Kyst,
hvor der bugned store-Druer,
røde, ja som Frihedshuer,
trinde som et Kvindebryst.
Kysten vi fandt,
mens vi for
under mørke Vedbendflag
paa et Ølkruus rundt om Bord.
. . Hejaja om viden Jord.
Hejkomfallerilleralleralle!
vi Frants Dranker vare Alle!
Men det særeste ved Søen
var, at Ebben meer og mere
daled til den tørre Fjære;
men det særeste ved Øen
var, at Øen sank
fra et Domingo til Krakebank,
som forsvandt,
som vi ind paa Landet vandt.
Dalene sank sammen med Kanaans Herlighed,
Bjergene i Eldorado fulgte med.
(Ene Magistraten veed,
i hvilken Afgrund Dalen gled,
i hvilket Krater Bjerget skred
med alle sine Druer ned.)
Holloy! vi fandt og vandt idag,
ved Glasse-Trommeslag
ved et Porter-ocean,
fedt som Smør,
i et Purpurdrueslør:
store Druer paa hver Bakke
hang som Frihedshat paaskakke,
Gingerpop
voxed der som Rosenknop
om Burgunderviin-volkan.
Holloy, dette Land, denne Kyst
var et Gaasebryst.

Komm. Er det en Psalme, som man synge bør i Feldten?
Ha, veed jeg ikke nok, at Sang gjør ikke Helten?
Men denne gjør det her! (Slaar paa Klingen.)
Se Kampens Morgengry! (Drager Klingen.)
Og denne gjør det her! (Tager sig om Munden.)
Se Kampens Aftensky! (Børre slaar Hvirvel.)

Skipper B. (Afsides.) Guds Død, her er jo intet Andet end nogle gamle Frakker . . .

Komm. Velvise Magistrat . . Guds Blod! Ha seer jeg sandt!
En blodløs Val er der . .

Magistraten. Hejfallerilleralle!

Komm. Som Kirken øde her . .

Magistr. Men fulde er vi Alle.

Komm. Snak! Død for Jer og Dem; thi uden Blod jeg vandt.

Skipper B. Hvi slog I ej istad?

Komm. Ja Drab! I dadler sandt.
Her spired Laurer da: nu er den Høst forsvunden.
Et enkelt Øjeblik gjør ofte Mine til,
at faa en Laurekrands om Heltens Tinding spunden
paa blodig Hjerterok af blege Fiende-smiil.
* * * Et Øjeblik, og Lauren skygger Heltesyn:
et andet splitter den, som Lynet Tordensky'n.
Jeg skulde tro istad her viste sig Aspekter.

En af Magistraten. Jeg tænker, Hr. Baron, at I mod Luften fægter.
Her er saa øde som om Vinden selv var kvalt,
saa stille som om I her havde sejret alt.

Komm. Ved Lynet og mit Sværd! ej Tid til Komplimenter.
Om ikke just et Slag, jeg dog Belejring venter.
I dette Land man maa af Nøjsomhed jo gjøre
en Dyd: sit Sværd i Sved om ej i Blodet smøre.

Skipper B. Seer I Intet? Da forsikrer jeg Eder, at jeg seer den bitreste Spot baade over den højvise Magistrat og den højædle Kommandant i alt Muligt; og jeg sværger Eder til: at jeg hører, at den fuleste Mine er den tauseste. Tør Nogen af Jer gaa frem uden Hjerteklappen?

Komm. Jeg? Marsch!

(Löfter Benene op, som om han marscherede, men bliver dog staaende.)

Magistr. Nej, Fanden frem; vi ville gaa tilbage til Laget, som I brød, for Resten ind at tage.

Hejhopsa'n! Raadets Stue
staar ibrand,
staar i Druers røde Lue.
Ile hver som slukke kan!
Se i Skinkers mørke Røg
synker gammel gothisk Bue.
Spiret selv med Fald maa true
i en Gnistehvirvl af Spøg.
Hej, alting løst:
vore Koners Bryst!
vore Døtres Belter,
Themis Skaaler smelte
i en Flod af Punsch som Guld,
der — Gud veed til hvilken Kyst —
bære kan, som stolte Skuder,
Magistratens Nathuer, Parykker og Puder.
. . heja strømme frem saa fuld,
med saa svulne Vover,
at kun vore Næser,
(ikke vore Hjerner)
som Stormens Stjerner,
funkler over.
Søde Nat, kom snart, maaske
skal du Priapusser se.
Midlertid, mens Dagen blæser
Himlen af Violer fuld,
som Bakkanter kan vi le:
midlertid af Magistraten
al Forstand
banlyst er i dybest Vand;
kolde Kløgt
ud af Staten
hastigst flygt!
Jurisprudentsen,

Moral og Alt,
Lov og Præst har os fortalt,
tag nu med dig over Grændsen! (Vil gaa.)

Skipper B. Højvise Magistrat, vel ej forlader Pladsen?
Højædle Kommandant, jert Sværd er blevet koldt.

Komm. Jeg tænker Krigspuds ud . .

Magistr. Her Intet er at se.
Her er kuns lidt Kommers. I kaldte Magistraten
ifra dens Gjerning bort; men gavned neppe Staten.

Komm. Jeg kaldte jer fra Viin, men skjænke skal Jer Blod.

Magistr. Ak Intet mod den Fryd, vi nyligen forlod.

Komm. Velvise Magistrat, I Vidner være til
Belejring . . .

Skipper B. (Hvisker til Kommandanten.) Lettest skeer den udentvivl ved Ild.

Komm. Ha, hvilket Krigspuds, ha!

Skipper B. (Hvisker til Kommandanten.) Ja Brand! En liden Gnist
kan ryge Ræve ud. Hr. . . I forstaar mig vist . .

Komm. Og gjennem Vinduet skal Karabinen strække
sin sorte Strube ind, og dem til Døden vække.
Jeg sværger Eder til ved dette Kaardefæste,
af mine Allierte Vulkanus er den Bedste,
saa Æren lider ej ved ham min Sejer række.

(Börre slaar Ild og rækker ham en tændt Svovelstikke.)

Skipper B. Her, Eders Tapperhed, en Svovelstik ibrand,
som hele Babylon til Grunden rykke kan.

Komm. Hør!

Magistr. Gud bevars for Ild!

Komm. Ved Sværdets Morgenrøde,
skal Ordner *pour merites* gro frem i dette Øde!

Skipper B. Ah, hvilke Soleblik dog Magistraten gjør
ved saa at kige frem indunder Tidens Slør!
Stik an Hr. Kommandant! jeg hører Støj derinde.
En oprørsk Strube man ved Røg kan lettest binde.

Komm. Velvise Magistrat, nu kaster jeg en Bombe:
en hellig Fakkel til en blodig Hekatombe
* * * Ha, nu min Ven Vulkan skal slæbe Sejren frem,

at jeg paa aaben Mark kan siden slagte dem!
Vulkanus kom i Lyn! Ha, Ildens røde Hane
med røgsort Vingeklap for mig skal Sejren bane!
(Börre slaar Hvirvel.)

Skipper B. Nu gaar snart Stikken ud!
Magistr. (Knæler.) Ak Naade! Eders Naade!
Lad Naade gaa for Ret! Hvo kan for Ilden raade?
Selv Brandmajoren ej, skjønt i sin Røghat sort
og Luefjær han kan selv skræmme Satan bort.
Hej, Gaden gaar jo rundt! Stop, der vort eget Huus
jo kommer ravende imellem Ild og Gruus!
Komm. Vel, Naade gaa for Ret! Det tykkes ogsaa bedre,
at vise Sværdets Magt for disse Statens Fædre.
Magistr. (Bukker.) Os tykkes allerbedst om hvad Jer tykkes bedst.
Komm. . . Erklæres altsaa nu Blokaden aaben! Næst
Blokaden kommer Storm, saa Død og Hungersnød,
saa synker Mand og Muus . .
Magistr. Men vi dog burde vide,
hvad disse Folk har gjort, hvi de slig Nød skal lide.
Skipper B. Fornuften kommer igjen. Ræsonnement maa døves! (Slaar en Hvirvel, og skriger under den Magistraten i Öret.)
Hører I? Hører I, spørger Kommandanten.
Magistr. Ja . . Eders Naade . . Ja . . han talte . . ja vi hørte.
Skipper B. Han paabød Taushed her, mens jeg min Tromme rørte.
Thi Trommeklangen ej forstyrrer Generalen,
naar spekulerende han vandrer om paa Valen.
Komm. Først, Skipper Børre, gaa I, og rekognosceer.
Og meld ved Trommeslag, hvor Fiendens Styrke er.
(Börre gaar frem mod Huset.)
Skjønt ikke altid saa, det muligt torde hænde,
at Fiendens Næver, som hans Tunger, torde brænde
af satirisk Kløe . . Ha, min Garde Landsenknegte
maa komme snarlig her, for efter mig at fegte,
endskjønt hver Unge veed (paa Barnetunge hæver
sig Heltens Rygte først, og der hans Minde svæver

i skræksomst Majestæt) at Ravnkrogs Kommandant
med egen Finger tidt for Døden Riger vandt.
Imidlertid til da vi retirere ville,
til vor Trompeter skal til Mord og Angreb spille.
(Gaar længer tilbage med Magistraten, som viser sig frygtsom.)
Hej kom, min tapre Trop, som jeg i min Barakke
(der ligger midt i Byen, men skjult som Røverhul,
saa, naar jeg plystrer, de gaa frem som Orm af Muld)
har lært med Klingeklør højt over Folkets Nakke
paa Knebelsbarte-ving som Glenter fly omkring!
Hej kom, min Trop! min Dunsinaneskov,
der i sit grønne Løv kan skjule Blod og Rov!
Hej frem et muntert Chok! (Plystrer.)
Se, under Lyn af Spær,
der tordner frem min Hær! Den ruller i det Fjerne
som Skyen i Hvirvelstorm; men foran funkler der
som Stormens Dioskur min Lieutenant Sorgens-Stjerne.
(Soldater rykke frem med flyvende Faner og klingende Spil.)
Holdt! (Troppen standser. Skipper Börre er standset ved nogle Steenhobe, slaar en Hvirvel. Kommandanten og Magistraten retirere.)
Magistr. (Retirerende.) Tilbage! Tilbage!
Komm. (Retirerende.) Hvem kommanderer her?
Naar disse Sværd er hist, jeg kommanderer Jer.
Skipper B. Staa vise Magistrat! Her Fare er for Porten.
Staa ædle Kommandant! Jeg bringer her Rapporten.
Komm. (Drager Sværd.) Tal!
Magistr. (Knæler.) Ak vi ligge her!
Skipper B. Slig Fare høres bør
med draget Sværd og Lov, i Aske og i Slør.
To Batterier hist af Steen mod Himlen knejse
paa hver sin Flanke, hvor de Oprørsban'ret hejse.
Som Vaterlands Parnas, som * *) murer op

---

*) Den Mand, hvis Navn jeg her har udeladt, opfordrede i „nyeste Skilderi af Kristiania og Stockholm" for 24 Aug. 1829 W. til „for de 70 Fortolkeres Skyld" at forklare, hvad der mentes med dette Sidehug til hans Forfattervirksomhed (der saavidt jeg veed har indskrænket sig til nogle Digte i Aviserne). Nogen Oplysning herom fra W's Side har jeg ikke kunnet finde i Aviserne fra denne Tid. (U. A.)

af Sved og Blæk og Dræk, saa rager deres Top.
Se der!

Komm. . . Et Rundetaarn!

Skipper B. Se der . !

Komm. . . Et blodigt Flag!

Magistr. Vi intet Sligt kan se, men en Paryk paa Stag!

Skipper B. Sligt Ræsonnement maa kvæles. (Trommehvirvel.)
Hvad seer I nu? Guds Død!

Magistr. (Knæler.) Vi se et Oprørsbanner,
som Jorden Himlens Syn, fra Himlen Jordens raner.

Komm. Jeg tør ej sige Jer, hvad Rædslers Sekulum
sig over Jorden Vej bag denne Klinge baner.
Som Magistraten maa min Tunge være stum!
men, Glavind, grav i Blod, hvad Tid mit Hjerte aner.
Ha Timurs Sekler skal min Klinge pløje Rum! (Börre slaar Hvirvel.)

Skipper B. (Til Magistraten.) Snart skal I Mere se! Tro mig,
vor Kommandant
har spaaet Døden før, og spaaet stedse sandt!
Snart skal I Mere se . .

Magistr. Ak Naade! vi vil læse
en Paragrafus op, som Taarne bort kan blæse!

Komm. Ha, Krigen er begyndt! (Börre slaar Hvirvel.)

Skipper B. Men først Mandatet frem! (Gaar hen imod Huset.)

Komm. Ja først en Paragraf med Klingestaven tydet!
Ja først en Paragraf, som vier Sværd og Spydet,
og gjør til Babylon i Gruus vort Ravnehjem!

Skipper B. (Nærmer sig de ophængte Klædningsstykker.) Der hænger Frakker, Parykker, Nathuer — ja Disse skulle være Mænd og Fiender. Aftenvinden hvifter i al den Stads. Nu, det skal være et tøjlesløst Oprør. Se Skjorterne ere ligesaa aabne som Kjolerne. (Slaar Hvirvel.)

Magistr. (Retirerende.) Tilbage! Tilbage!

Komm. Hvem kommanderer her?
Naar disse Sværd er hist, jeg kommanderer Jer!

Magistr. (Knæler.) Ak Naade! Ak og Ve! vi kan ej fly,
thi Skræk
i Benet hænger . . Ak vor Kommandant er væk!

Skipper B. (Kommer.) Bi, tapre Kommandant!

Komm. Jeg trækker mig tilbage,
for større Rum at faa, som Tigren myg og krum,
naar jeg skal styrte frem for Sejren hjem at tage.
Tal!
Magistr. Ak vi ligge her!
Skipper B. Slig Fare høres bør
med draget Sværd og Lov, i Aske og i Slør!
Aabn, Helved, vidt dit Svælg: din hele Flamme-hal
kun blive vil for mig en slikket Muslingskal,
idet jeg tale maa om rasende Giganter,
som Agt ej nære selv for fremmede Gesandter,
for egen Magistrat, for egne Kommandanter.
Thi . .
Magistr. Ak hvad gjorde de?
Skipper B. Nu, se I dette Been?
Det er jo vel et Been?
Magistr. Hvad Andet, kjære Børre!
Skipper B. Man slog det med en Steen . !
Komm. Ha, hele Helved green
ved saadan uhørt Daad . !
Magistr. Ak saadant maa vi høre!
Skipper B. Man regne snarlig kan, hvad de vil Eder gjøre.
Nok! bag de Taarne, som jeg Jer afmalte sidst,
af haardeste Granit, saa høj' at Sky fik Brist,
og Regnbuen sprang ito, i lange, sorte Rader
en Oprørsskare staar, som myrder hvem den hader.
Komm. Saa flyr til Tyrken jeg: der veed jeg dog, man kan
i Fred og Stilhed slaa ihjel en Borgermand.
Skipper B. Hiin Skare hader Alt . .
Komm. . . Den hader mig dog meest.
Skipper B. Men frygter Intet.
Komm. Gid dog Loven alt var læst.
Skipper B. (Afsides.) Først Sværdet hvæsses bør, saa bider det jo bedst.
(Højt.) Ej nok! men Borgene, som Belgrads røde Taarn
af krumme Sabler og af Tyrkers Maanehorn,
besatte ere fuldt (Afsides.) af Nathuer og Parykker . .
(Højt.) af Mænd, som Fjelde op af Hav og Afgrund rykke.

Magistr. Vi se dog Intet . . Ak, skjønt Angsten gjør os gale,
vi tro, I det for stærkt, Hr. Børre, lyster male.

Skipper B. Sligt Ræsonnement maa gjendrives. (Slaar Hvirvel.)
(Rækker Magistraten et Forstörrelsesglas.)

Saa seer nu gjennem det! Det er det samme Spejl,
som mindste Vorte teer som Bjerg paa mindste Fejl
(som Helvedes Gevæxt bør kaldes . .)

Magistr. (Kiger.) Hvad I vil
se vi nu ganske grant; ja meget Mere til.

Skipper B. I se Giganter da? Tror gammel Mand!

Magistr. (Kiger.) O gale
Giganterne jo er': de gjør' *salto mortale!*

Komm. Kom frem med Hesten; thi paa Hesten kan jeg væk
jo sprænge, om jeg vil, fra egen klamme Skræk.

Fars Sön. (Kommer med Fars Hest.) Her Hesten er, Papa!

Komm. Se her mit Silhouet!

Fars Sön. Ja, jeg er Farses Søn.

Skipper B. Jeg lønner Dig for det.

Magistr. Tys, Alting stille er. Vi høre Hjertet slaa
i Kommandantens Bryst, som Hovslag . .
Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum . .

Komm. (Slaar sig for Brystet.) En Falk, som klapper op!

Skipper B. Den Stilhed værre er
(som Havblik for en Storm) end om nu skreg Enhver:
„Hej, Magistratens Blod! Det Politi tilkag,
som hvad det svor igaar, svær, løgnfuldt er, idag!"
Ja Himlen veed . .

Komm. . . Og jeg . .

Skipper B. . . De spilte her et Spil . .

Komm. . . Som Forspil paa en Krig . .

Skipper B. . . Der sigted ene til,
i Folkets Øjne Jer til slige Narre gjøre,
som ingen kløgtig Mand bør lyde eller høre.
Og det er rimeligt, som og det er en Pligt:
at den, som siger saa, vil og forsvare Sligt.
Læs derfor Loven op, saa Kommandanten kan

med Klingens kolde Staal faa slukt den Oprørs-brand,
som truer slænge bort hvert Hoved her som Gnister!

Komm. Ha, tapre Karle, nu jert Sværd af Skeden vrister!
(Skvadronen trækker.)

Skipper B. Læs Oprørsloven op!

Magistr. For Graad vi ej kan se.
Nu kan vi græde kuns: nys kunde vi kun le!

Skipper B. (Tager Flaske og Glas frem.) Det lader til, højvise Magistrat, at I mangler Aandsnærværelse i Farens Stund. Naar jeg forsikrer Jer, at denne Flaske og disse Glas fandt jeg midtimellem Oprørernes Anstalter, saa ville I indse, at Disse ikke forsømme at berede sig til Kamp. Jeg har taget Styrkens Bæger fra Fienden. Nu har den højvise Magistrat det, med Guds Hjælp, og den højædle Kommandant, ved sin egen Hjælp, Styrkens Belte og Hammer. Imidlertid har Oprørerne allerede havt Styrkens Bæger, for — se efter — det er kun halvt fuldt.

Magistr. Jammerskade; thi vi behøve det heelt, saa beklemte ere vi.

Skipper B. Det er klart, at da Fienden har faaet Styrkens Bæger først, saa angriber han først.

Magistr. Ja det er klart, Gud bedre os! Men vi have dog faaet Styrkens Bæger først paa Raadhuset, i Themis egen Hal: vi have saagodtsom drukket det af Themis egne Skaaler.

Skipper B, Ja, saa bør Magistraten angribe først.

Magistr. Ja, Gud styrke os! (Drikker.) Denne Flaske skal forestille en Politibetjent; thi vi have deraf faaet en god Rapport. Kluk! Kluk! Kluk! Disse Glasser skulle forestille Politiassistentere; de have isandhed hjulpet os, og vi trænge til Hjælp i denne sorrigfulde Tid. De ere nu tomme og kraftesløse, da deres Indhold er borte, som en Spion. (Kaster Glassene.) Nu skal vi læse alt hvad I vil. (Skipper Börre gaar.)

Komm. Kom frem min Adjutant, mit gule, lange Blus!
og hal mig op en Eed af Helveds dybe Puts,
som Disses frosne Angst i Vrede smelte kan,
saa de befale mig at myrde Mø og Mand.
Thi sandelig jeg kan mit Mod ej længer binde.
Det flyver paa mit Sværd, som Balgen ej kan finde.

Adjutanten. Hvad behager Eders Naade?

* * *

Komm. Sværg Magistraten til, at jeg vil slaa Borgere ihjel.

Adjutanten. Ja, saasandt hjælpe mig Himlen og Eders Naade, Hr. Kommandanten vil slaa Borgere ihjel.

Komm. Sværg paa, at jeg er tapper!

Adjutanten. Derpaa sværge Eders Sværd. * * *
(Gaar.)

Skipper B. (Kommer med en Lygte.)
Saa læs da Loven op om Oprør!

Magistr. Vi skal læse
en Lov, som Hjertet kan af Brystet iilsomt blæse.

En af Magistraten (Læser.)
„Aa saa skal dem miste Ære, Liv og Gods
for saadan usæl Krig og saadan blodig Trods!"

Skipper B. Godt læst! Hr. Kommandant, nu binder Intet mere;
men ryst paa Valen, Ørn, de blanke Klinge-fjere.
(Trommehvirvl.)
Her, vise Magistrat, er Husets Privileg.
Gjør hvad der bydes Jer af Dagens Norne bleg.
(Rækker Magistraten et Papiir.)

Anden Magistratsperson. (Slider i Papiret.)
Om alle Engle ned fra Himlen Naade skreg,
jeg sværger Undergang for dette Privileg.

Tredie Magistratsperson. (Slider Papiret sönder.)
Ved dristig Negl i Fred man større Sejr kan vinde,
end Helten vandt paa Val med Klingen nogensinde.

Komm. Ved Helveds hele Magt! et Oprør uden Lige,
som truer Himlens Gud, og Kongen i hans Rige.
Et Chok! Et Chok! Ha Storm!

Fars Sön. (Tager Fars Hest i Halen.)
Je suis nu *attaché*
au queue d'un cheval . .

(Kommandanten styrter ind paa Klæderne, Skvadronen, med Lieutenant Sorgens-Stjerne i Spidsen, efter.)

Skipper B. Nu røres Trommen *der*! jeg kan da stikke
ind . . .
(Gaar.)

Tredie Scene.

(Morgenen efter.)

Filosofens Skygge paa Ruinerne.

Nu skulle I Enden paa Historien høre:
Der var en Skjelm, som hedte Børre.
Han spilte Ouverturen til Sørgespil, af
en Dæmon digtet, og spilt paa en Grav
(af Borgerblod lys — ak Stjerner i den Damp,
som steg ifra Friheds og Æres Urner)
. . . spillet af Centaurer paa Hovkothurner:

* * *

Børre spilte Ouverturen, saa kom der et Chok, et Chok.
Resten af Historien seer Du nok. *)

---

*) Sigter til en Karikaturtegning af „Torveslaget" der fulgte med Originaludgaven af denne Farce. (U. A.)

Harlekin Virtuos.

Farce

af

Siful Sifadda.

1830.

„Fremmed Ild er ej saa klar
som den Røg, vi hjemme har.“
(Gammelt Ordsprog.)

Personer:

Papa.
Alvilde.
Erling.
Piano.
Kontrabas.
Vejbred.
Damer og Kavalerer.

Første Scene.

(Værelse i et Gjæstgiveri.)

Piano og Kontrabas. (Frokosterende.)

Piano. Sapperment! den musikalske Nar igaar beværtede med en herlig Kardinal, da vi drak Danmarks Skaal, og raabte Vivat for det kjøbenhavnske Theater, kjøbenhavnske Sprog, Tone o. s. v., o. s. v. kjøbenhavnsk.

Kontrabas. Du har Ret, Bror! Efter al den Ære man beviser os i dette gjæstmilde Land, vide vi nok ikke mere, om vi ere Fuskere eller ikke.

Piano. Jeg trøster mig til at glemme den Lektion, jeg fik i det Kapitel i mit Hjem.

Kontrabas. Jeg med. Ere ikke Nordmænd Mennesker med, ligesaavel som en Pommerinke, der her kan passere for en ægte Sachser? og skralder ikke Luften af deres Vivat, blot jeg viser mig? Bliv ikke min Rival, min Ven! Jeg har mere Ære at vise op, end Du.

Piano. Jeg tvivler; for, sandt at sige, er der ikke Maal og Maade for disse Folks Høflighed.

Kontrabas. Neppe kom jeg til Bryggen, før de galanteste Kavalerer kappedes om at slæbe min Bagage op i et Logis, medens Mænd og Damer, Unge og Gamle stimlede om mig, som om jeg havde været Kejser Napoleon, der kom fra St. Helena; og kun Bryggebærerne bleve staaende stille, ærgerligen kløende sig i Hovederne formedelst hine Indgreb i deres Metier.

Piano. Vare de ikke ligesaa høflige imod mig? Jeg vilde baaret min Tobakspibe selv, men fik ikke engang Lov dertil. Hatteæsker, Kavajer og Kufferter slæbte de tjenstfærdige Herrer bort som en Vind. En af dem isærdeleshed stønnede og svedede noget forfærdeligen og mere end han behøvede, idet han bar min Paraply som en sejervunden Fane, med en spansk

Tyrematadors Stolthed, igjennem Byen. Han stønnede vel saa, for at gjøre os sig forbundne.

Kontrabas. Monfrere, monfrere, gjør Dig ikke formeget til! Lagde Du Mærke til de triumferende Blikke, den Herre kastede til begge Sider af Gaden, der hoppede plystrende afsted med min Stok, Flaskefodret og lille *Joli?* Han saa ud da som en uhyre lang Violinbue indlagt i Enden med Perlemor og et Par Diamanter. Lagde Du Mærke til den pyntelige sminkede Gentilhomme, der sprang til mig paa Skibsbroen, omfavnede mig der, saa jeg skjalv for at styrte ned med Manden, kyssede mig, og skreg overlydt: „Velkommen! Velkommen!“ trak sin Kone frem af Hoben, og raabte, mens hun knælede paa noget Tougværk: „hun spiller!“ — trak syv Døtre frem, En efter En, for mig, og raabte for hver af dem: „hun spiller, hun spiller!“

Piano. Ha, ha! sagde ikke den samme Mand til mig akkurat det Samme? og sagde ikke Fruen: „min Herre, lev vel! jeg besøger Dem imorgen tidlig, ganske tidlig. Jeg kan ikke tæmme min Beundring . . . Mit Huus staar Dem aabent Nat og Dag, Dag og Nat?“ Laa der ikke, det første jeg traadte ind i mit Logis, laa der ikke Invitationsbilletter til de 7 første Maaneder, vi vilde gjøre Staden den Ære at opholde os i den?

Kontrabas. Gjældte ikke de samme Billetter Ridder Kontrabas? Stod der ikke Æresvers i den hele Nations Navn opslagne paa min Dør, laa paa min Pult, paa Lukaf, kort, hvor jeg vendte mig?

Piano. Disse Basunstød gjældte ogsaa mig. Træder jeg til Vinduet, saa staa smukke Folk og glo paa mig, som om jeg var en Konge eller et vildt Dyr.

Kontrabas. Ja ligesaa paa mig, naar jeg gaar paa Gaden. Det hæderligste er, at det er en meget fiffig, den pynteligste Pøbel jeg har seet i Europa, som gjør dette Væsen af os. Klink, min Bror, dette er et herligt Folk! Jeg rejser ikke herfra, før min Pung er firedobbelt fyldt.

Piano. Ja, rejs Du! Lykke paa Rejsen.

Kontrabas. Hvad? blir Du her?

Piano. Jeg tænker — ja! Vor Vært fra igaaraftes gjør mest af Fløjten.

Kontrabas. Det maa være, naar han taler med Dig alene. I Eenrum med mig forsikrer han, at alle hans Følelser ere indsluttede i min Violin: at de springe ud som Passionsblomster med et vældigt Suk, det første jeg banker med Buen til Ouverturen.

Piano. Men han trak mig i Øret igaaraftes ved Bordet og hviskede, blinkende over til sin Datter: „hør Du! vil Du ikke have min Steddatter Du? hun har Penge Du — er smuk Du — spiller Du; o. s. v. Du."

Kontrabas. Han klinkede med mig saa enthusiastisk, at jeg kom til at øse mit Glas ud paa hans Ærme — han slikkede det Spildte strax op, og forsikrede, at jeg bestemt maatte have drukket noget af mit Glas, thi hver Draabe, han havde opslubret, var en Fakkel, der antændte en ny Komposition i hans Hjerne. — Han klinkede — jeg spildte — han slikkede, og bød mig sin Lorgnet for at kige paa hans Steddatter, hviskende, idet han greb mig i mit Øre, netop det samme som til Dig: „vil Du have hende Du, o. s. v. Du, o. s. v. Du?" Du har, *mafoi*, ikke meget forud for mig, min Bror? Har Du Galanteri-eventyr? Jeg praler for Andre, men ikke for Dig. Disse Fruentimre i dette Land ere ukydske langtfra at se, pertentlige nærved, men urørlige at røre ved. De synes at have nok i sig selv.

Piano. (Afsides.) Fordømt! jeg troede, at være ene. (Højt.) Hør, *monfrere*, vi have da en Veddekamp at stride idag. Den der besejrer den anden paa sit Instrument, vinder Myrther til sine Laurer iaften. Vi faa — tys!

Kontrabas. Hvad? — O det var blot den artige Kunstnerværts Kareth, som kom at afhente os.

Piano. Ja — vi faa da kjæmpe... Jeg gaar. Dig frygter jeg ikke, men en Monsieur Normand, som snuser om Mademoiselleu. Jeg gaar — som Cæsar vinder, naar jeg slaar.

(Gaar.)

Kontrabas. Gaa? vinde? Ha — hvad har Du forud for mig? Vor Ære i dette Land er lige. Skulde vor Gevinst ikke ogsaa være det? Jeg har dog deri noget forud for Dig, at jeg ikke er gift hjemme. Dog dette er saagodt som Intet. Du har det forud igjen, at Du er en Italiener (Tyroler rigtignok)

og jeg kun en Tydsker (fra Ebeltoft rigtignok).. O gid der laa et Land søndenfor det middellandske Hav, hvorfra Kunstnere og Murmeldyr og Musici kom, saa vandt jeg i dette Folks Øjne for Dig, om Du saa kom fra Konservatoriet i Neapel. En Medbejler have vi begge To ... Men for ham fri mig min Kaarde; thi man forsikrer, at i dette Land tør smaa Slyngler gaa fremdeles med Snuden ivejret, fordi Dueller ere gangne af Brug; ja, at en Udlænding har turdet krænke den hele Nation, uden at det er faldet Een ind at kræve ham til Regnskab derfor. Piano, Du vil liste Dig Byttet til ved dine følsomme Floskler og Fagter: at Du besvimer ved at høre En hoste, naar der ikke er det rette Mellemrum imellem Bas og Diskanten i Hostingen. Derved har Du listet Dig ind i vor Patrons Gunst; thi han spiller samme Rolle, forat hede Kunstven; men jeg skal lære Dig Kunsten af, saasandt jeg kan faa en Tone, der vækker Beundring paa en Koncert, men Rødmen og Forskrækkelse i et Selskab, ved at stryge bag paa en Violin! Ved min Kvints Klokketone! ved mit Pizzicato! Jeg vinder Prisen iaften! De skraale jo: „Bravo! Bravissimo! Dacapo!“ det første jeg træder frem, før de høre et Strøg: hvad da ikke — Ha! Jeg vinder Prisen! (Gaar.)

Anden Scene.

(Værelse hos Papa.)

Papa. Alvilde.

Papa. Paa Jorden — ja i bedre Egne,
end her, hvor alle Kunster blegne,
medmindre at de Udenlandske
(blandt dem desværre er de Danske)
hid høfligst sig umage ville
at deklamere lidt, at male lidt, at spille lidt
(blot, blot det skede tidt, ak tidt!)
saa vi dog deraf kunne lære,
at Muser end ilive ere;

kun ikke her — —
Paa Jorden (det vil altsaa sige
hverandensteds, kun ej i Norges Rige)
der mange flere Pligter er
end disse Tre, jeg lærer Dig,
som de nødvendigste nu: *nu!*
For Dig — ja kom Du det ihu,
jeg siger Dig, min Datterlil!
og glem ej, at jeg siger: nu! —
For Dig er Dyder tre alene.
De overstige Ingens Kræfter;
thi hveren er affattet efter
det simple Efterabelses-princip;
men Dyder, som i kolde Stene
— saa kalder jeg de stakkels Hjerter, som
at aabne sig i Norge fik til Dom —
indtrylle kan Canovas Livsenssmiil.
Den første Dyd Talent er for Musik.
Den anden . . .

Alvilde. Ak, Papa,
jeg bliver højst lastværdig da.

Papa. Den anden Dyd er: om Du fik
just ikke Øre for Musik,
saa kan Du, Datterlil, med Munden
Dig hjælpe ligegodt igrunden.
Det er at sige . . .

Alvilde. . . Jeg skal gabe,
naar Kontrabas's Bue . . .

Papa. Bah!
Hvor kan Du? . . Du skal Vejret tabe,
komplimentere, bravoere,
kun aabne Læberne til Ros,
omfavne hver en Virtuos,
ham trykke, som af ham du trykkes; —
i samme Forhold . . ah . . henrykkes,
som Manden kom langvejsifra.

Alvilde. En Dane følgelig fortjener,
at jeg ham kalder: Helt, min Helt!

men En von hinten lille Belt,
en Tydsker? . .

Papa. Han maa Engel blive.

Alvilde. Men hvilket Navn skal jeg da give
en sort, en sort Italiener?
Piano? . .

Papa. (Listig.) O „dit Øres Gud."
Ja gjør Du det; thi, hør, et Øre,
saa labyrinthisk det seer ud,
er benest Sti til Hjertet . .

Alvilde. Men
hvad skal jeg kalde en Franzos?

Papa. Hvis han er længere fra os,
(det er, meer nær mod Himmelen,)
end en Italiener, saa
end højere han nævnes maa.
Ja kald ham reentud: Virtuos.

Alvilde. En Afgudsdyrker er Papa.

Papa. Den tredie Dyd er let; thi den
bestaar i, at Du kaster hen
din Rok, din Simpelhed — kort Alt,
som Dig beskjæmmer . .

Alvilde. Ak, ved at minde
mig om, jeg er en Norges Kvinde,
om at min Fædrejord
er kun en bøjet, fattig Mor,
hvis Sønner slaa, hvis Døtre spinde.

Papa. Nej, dette er dog altfor galt!
Hør, Datter, omend Sminken er
ej jevnt i Brug — desværr'! desværr'! —
paa Kinderne i Landet her:
som andre Norges Kvinder maa
din Dragt at sminke Du forstaa
med Regnbufarver. Silke broget
et Intet gjøre kan til Noget.
Jeg sværger Dig, at Stadsen skaber
om til Paris selv Ravnekroget.

Alvilde. Og Mennesker den gjør til Aber.

Jeg ligne skal da mine Søstre
fra Frøken A til Jomfru Ø?

Papa. *Partout!*

Alvilde. Man maa da være Nar
i denne Verden, eller dø?

Papa. *Partout!*

Alvilde. Jeg bliver hvad jeg var.
Jeg vil forblive helst mig Selv.

Papa. Nej, du maa ligne — ellers skjælv! —
en Frøken Thorbjør Sommerfugl.

Alvilde. Ak, paa min Væverstol jeg heller
at være simpel Larve vælger,
til engang Nødens Vinter tvinger
igjennem Nøjsomhedens Vaar,
(o grøn af unge Egeskud)
en Velstandssommer frem at springe
i Norges Dal — da bryde tør
jeg dette Verkens-Puppeslør
og flyve sommerfarvet ud.
Gallien har Raad sin Datter at pynte
i Silke og Flor; for det fattige Nor
indtil videre er hvert Silkeplag her
en grusom Paskil og i Smiil en Fynte.

Papa. Du skal ligne Frøken Thorbjør Sommerfugl, og Jomfru Gunhild Kolibri.

Alvilde. Hør hvor Lærken graa og fri
paa Norges Vange slaar!
Solforgyldet Kolibri
kun paa Kunstkammer staar.

Papa. Jeg siger dig, Du skal ligne Frøken Thorbjør Sommerfugl, Jomfru Gunhild Kolibri, Frøken Olaug Papagoy.

Alvilde. Før slum og stokdøv vil jeg være,
end ligne denne malte Skjære.

Papa. Jeg svær dig, Du skal i tydske Kjoler ligne Frøken Thorbjør Sommerfugl, i engelske Kaaber Jomfru Gunhild Kolibri, i kjøbenhavnsk Snaksomhed Frøken Olaug Papagoy, i franske Sko og Strømper Jomfru Gudbjør Paafugl!

Alvilde. Papa, hvi skal jeg tvinges — ak!

at gjøre til Landsforræder min Stak?
Naar mit Hjerte er fædrenelandsk,
hvi Kaaben da engelsk, og Hatten da dansk?
Mit fattige Land har ej Evne til
at klæde i Silke forfængeligt Smiil.
Mit fattige Land har ej bedre Lykke,
end sin bedste Datter i Verken at smykke.

Papa. Alvilde, Holdt! jeg bliver gal . . .
Du giver mig, til Svar paa min
Moral, igjen Moral.

Alvilde. Den, som moraliserer, vel
bør have nok igjen for sig Selv.

Papa. Guds Død! jeg tror, Du Omgang har
med Siful, den patriotiske Nar.
Jeg byder Dig endnuengang, min Datter:
dit norske Alvor omsmeltes maa
til udenlandsk Latter.
Se, det er Tidens Kjephest, hvorpaa
— hej, hop! — med de Andre Du ride maa!
At være musikalsk, Veninde være
med alle Musici, som gjøre os den Ære
at komme herhid for at variere . .
Se det, maa Du vide,
er Kjephesten min,
ja Papas Kjephest.
Ved Pianos Fløjte, Kontrabas's Vio-Violin!
paa den skal Du ride
til din Bryllupsfest!

Alvilde. Papa, De dog vel veed,
at fire Aar De (dyrt nok) stred
imod Naturen, for at lære
(de tabte dog) mig musikalsk at være.
I fire Aar paa splinternyt Klaveer
(og saa det gaar af mine Søstre Fleer)
jeg lærte Intet uden maadeligt
en Vals at slaa.

Papa. Ti stille dog med Sligt!
Nok, vær da Stok og Steen, om saa

Du vil. En anden Dyd jeg veed,
som, skjønt den er vel gammeldags,
kan, hvad der fattes Dig, erstatte strax.

Alvilde. De mener . . ? Jeg ej Barnet glemmer
i hvad der med Naturen stemmer.
Jeg lover . . .

Papa. Held dig! . . Lydighed
vil hjælpe os i denne Sag.
Ja just paa denne, denne Dag
den Alting gjør. Hør . . (Forlegen.) Datter hør . .

Alvilde. Jeg lyde bør . . .

Papa. Ja, rigtigt! — Ja!
Men hør nu blot . . (Forlegen.)

Alvilde. Nu, tal, Papa!

Papa. Ja hør nu blot . . og lyd nu blot . .

Alvilde. Jeg aner, aner intet Godt.

Papa. Nej, hør nu b'ot . . (Forlegen.)

Alvilde. O, Stedfa'er, hvi
tør De mig ej i Øjet se?
Jeg aner . .

Papa. Du er altfor fri.
Ti stille! ti!
Kan jeg dit Øre ikke byde,
din Mund befale ej at le,
ej tvinge Dig, som Andre Dig at te:
jeg tvinger dog din Sjel at lyde.
. . Dit Hjerte, vil jeg sige; thi
for Sjel er Du, som Kvinde, fri.

Alvilde. Nu, hjulpne vi bleve alligevel,
hvis funde vi stedse kun Mænd med Sjel.

Papa. Slaa ned dit Øje! hør nu stille
hvad egentlig idag jeg vilde:
iaften gjør jeg musikalsk Kalas:
Professor Piano, Ridder Kontrabas,
de to Virtuoser langlangvejsifra,
som gjøre Mig og denne Stad den Ære —
— kortsagt — reentudsagt, jeg holder Koncert — begge de store Virtuoser have friet til Dig — det vil sige, jeg har lovet

dem Dig — Du er min Datter — Du er min Myndling — kort sagt . . jeg er et Extrakt af al Byens Smag — jeg gjør Koncert i denne Dag — stort Selskab, Assemblee — jeg har allerede sendt min Kareth efter begge de højstærede Friere — tænk hvilken Ære! — kortsagt, den som spiller bedst (og det gjøre de begge To) skal have Dig! — Jeg har hentet Galanterifruens hele Garderobe; vælg, og pynt Dig! — er Du ikke musikalsk; kan Du ikke, som jeg, hjælpe den Brøst af ved at beundre (ikke Affektation, naar Du først kommer ind i det og det bliver Vane), saa skal Du hjælpe Dig ved Lydighed — Ja, Den (det er en olympisk Veddekamp) — Ja, den som spiller bedst, han skal, han skal — og Du skal neje, og sige Tak — Han skal, han skal have Dig! — Tys! der kommer Karethen med dem, mine højstærede Venner — Pynt Dig — smink din sure Mine væk — raab Bravo; og synk i hvem af Heltenes Arme Du lyster! (Her ud.)

Aavilde. Saa? — Ja sandelig, saa farligt dette klinger, synes det mig saa latterligt, at jeg ikke kan tro, der er nogen virkelig Fare forhaanden. Svage Mand — min Stedfa'er, som vil give sin Datter bort, sin eneste daglige Omgang og Pleje, til en ubekjendt Udlænding; — min Formynder, som vil kaste sin Myndlings Penge til en Lykkeridder, — en Olding, leflende med de besynderligste Gjækkerier paa Gravens Bred — Mand, har Du en Sjel? At kalde den kvindelig, skammer jeg mig selv, som en Kvinde, ved; at kalde den mandlig, vilde ikke Erling. Du har ingen! O, og Du vil nægte mig at have nogen? at have nogen Vilje? at foragte og agte? Du har intet Fædreland, thi Du skammer Dig ved dit eget; og vil nægte mig at have et? Saa mandig er Du dog, at Du vil befale over en Pige. Det er et besynderligt Væsen, trods det aldeles Intet det bestaar af, formedelst dets Modsætninger: han vil staa i Spidsen for Industriselskaber o. s. v., og hans Datter faar ikke Lov at gaa med en hjemmevirket Kjole, ligesom han ogsaa selv foregaar med det sletteste Exempel deri: han spiller paa en Klubaften 100 Daler bort, men har ikke en Skilling til noget Almeennyttigt, ikke en Skilling for en Fattig — af den Grund, siger han, at han er Forstander for en velgjørende Anstalt: — han hader Sverrig, ringeagter Norge, elsker Alt

udenfor disse indtil Raseri: han vil være en Enthusiast for Musiken; derfor løber han paa hver en Koncert, gestikulerer med Hoved og Fingre, som om han var henrykt: men hans Øjne ere stive af Søvn, om man seer ret paa dem, han gaber ofte i sit Lommetørklæde eller naar han vender sig til Vinduet, og den Takt, han synes at følge med Benene, er ikke Orchesterets, men et simpelt Stykkes, et Tappenstregsstykkes, han har lært fra Barnsbeen: fortrinlig sætter han en Glæde — nej ikke en Glæde, thi den kan han ikke føle — men en Ære i at gjøre sit Huus til et Værtshuus for alle rejsende Kunstnere, især fremmede Musici, skjønt de eneste fremmede Ord han kan, er: „mein Herr! mein Freund! Was befohlen Sie?" og „*partout Monsieur, oui!*" og han ikke veed at skilne Bas fra Diskant — I saadan evig besværlig Kamp er han for at modstride og tilintetgjøre sit eget lille Væsen: for at sønderplukke det i saa mange Fnug, at ingen af disse kan gjøre noget Heelt . . . og til den samme Fordrejelse af mig Selv vil han tvinge mig? Ja han synes, den er ganske naturlig — at det maa være det allerletteste og behageligste for En, der afskyr Forfængelighed, at vise en Forfængelighed, jeg tillige, som almindelig, holder for Fødelandets Svindsot-Blomstren — for En, der gjør mere af en Bog end af Noder, og som Naturen nægtede Talent for Musik, at gjøre sig musikalsk, eller, som han selv, hjælpe sig ved Affektation — for En af en ukunstlet og redelig Tænkemaade at fremkunstle en foragtelig — for En, der heller, i Haabet om at han kan blive bedre, hører en maadelig norsk Kunstner, end en udenlandsk Udskregen, at trække paa Skuldrene, naar man nævner en god norsk Kunstner, men klappe, naar man nævner en Vildfremmed — Sandelig dette er formeget . . ja, og endda ovenikjøbet give sit Legeme hen tilligemed sin Villie og bedre Vidende . . Dette er formeget . . At kastes som en Fjærbold imellem disse To? Formeget, og derfor latterligt . . Disse To? mellem disse To? (Erling kommer hastig ind.)

Erling (Kysser hendes Haand iilsomt.)

Min elskede Elise, jeg hørte Dig . . Jeg veed en Barm, som opfangede Dig.

Alvilde. Hvorledes? Erling!?

Erling. . . Opfanger i denne Aften Bolden i dette kostbare Boldspil. Ja saasandt De foretrækker denne Barm som et Fristed. Ja, ved min Agtelse og dybe Følelse for Dem, Alvilde, jeg vil spille med disse! ogsaa om De forlader mig, som Duen Kvisten, der reddede den for Høgen.

Alvilde. De seer Sagen alvorligere end jeg. Kjender De ikke Papas Indfald? Der er fordetmeste Intet i dem.

Erling. Alvorlig? Jeg skulde tro det; skjønt jeg tror ikke mine egne Øjne, der se Dem saa rolig. Halve Byen er inviteret; paa Billetterne staar: „for at bivaane min elskede Datters Trolovelse." O blegn ikke . . ikke bange! Her er din bedste Ven . . Alvilde, svar mig nu oprigtigt. Jeg giver Dig mit Livs Opgave at løse . .

Alvilde. Sandelig, denne Forhaanelse løsriver mig fra min Stedfar . . Erling, Erling! svar mig: Den der spiller bedst paa Koncerten, han vinder — mig: spiller ikke Du? spiller ikke De? et Instrument? O, om det var blot Guitarre, saa — —

Erling (Omfavner hende.) Alvilde, — jeg spørger ikke meer. Mit Livs, min Lykkes Opgave er løst. Du er min. Du nægter det ikke? Du kan ikke. Dit Hjerte aabnede sig i dit Spørgsmaal, om jeg kunde kjæmpe med mine Medbejlere, Dig som mig modbydelige. Ja sandelig — ved Alt! ved Alt! ved dette Kys, min salige Evigheds første Morgenrødme! — jeg skal kjæmpe med dem. Alvilde, min, min, se paa mig . .

Alvilde. Faren har ikke aftvunget mig dette. Du veed, at en Mand har en Kvindes Hjerte, naar hun i Eenrum kalder ham sin Ven. Jeg kaldte Dig saa ofte, naar du trøstede mig over de smaa Sjele, der omgøglede mig i deres flagrende Døgnflitter — ve, jeg tænkte mig Lygtemændene over Norges Grav! — ved at lade mig skimte Glimtet af din Blussen for det Store og Gode, for Frihed, Sandhed og de Lidende . . o, naar Du ogsaa belivede *mit* Hjerte: fra den Stund Du lærte mig, at vi skylde Gud, at takke ham for vort Liv ved Daad, at sande, tilladte Smiil fremvoxe kun af Andres aftørrede Graad, at de ere vort Livs Rosenhave, naar ingen Ulykkeligs . . O jeg glemmer, jeg glemmer min Lykke . . jeg græder; men jeg er ikke ulykkelig — —

Erling. Herlige Pige! Jeg *var* Din! Ja dine Taarer ere

Kjærlighedens; thi Du er atter i Smiil. Den behøver Tid og Væxt for at skyde saa smukke Blomster. Jeg kunde næsten af Hjertet ønske Dig i Graad hvert Minut, for at se et saadant Smiil at fødes — en Nymfæa, der dukker skinnende op af Vandet . - O Du er *min* . .

Alvilde. (River sig lös fra Erling, stiller sig lige over for ham.) I kommer ind i det Ridderlige . . O den Kjærlighed fryser under Staal og Plade. Herr Ridder, har i noget Sværd, saa frels mig! I kjender Faren.

Erling. Nu ikke — Ja; jeg forstaar din Spøg: vi have ikke Tid til at lytte efter vor Kjærligheds første Livsaandedræt under Guds Himmel, for Menneskers og Engles Øren. Vel! jeg er ikke egennyttig; jeg vil kjæmpe, uagtet jeg har vundet Prisen forud.

Alvilde. Men Fader Papas Bifald? Det er ham, som deler Prisen ud.

Erling. Ja — aa ja; men, om han saa var Kongen, er denne Ring stærkere end hans Krone. (Vexler Ringe.) Hvad de musikalske Vindhaser betræffer, saa slaar jeg dem af Marken, uden at behøve at trække mit Sværd, som jeg haaber; ja jeg skal slaa dem væk med deres egne Vaaben.

Alvilde. Hvad? Sværd? Hvad tænker Du?

Erling. Jo, vær vis paa, at jeg skal møde dem paa alle Veje. Seer Du, Fægterskolen er som de tørre mathematiske Figurer til Ovids *ars amandi.* De vise, hvorledes man i et „En-to-tre“ faar Hvad man vil. Derfor har jeg i Smug . .

Alvilde. . . Lært at fægte? — Ah!

Erling. Ja, indpuget mig disse tørre Figurer, om Herr Ridder Kontrabas eller Herr Professor Piano skulde faa Lyst til at examinere mig, eller Trang til selv at examineres. Men — se (Omfavner Alvilde.) et Par omfavnende Forelskede ere de illuminerede Kobbere til hiin Ovids berømte Bog!

Alvilde. Fægte? Ej, Erling, Du er Student — hvad vil Du med de plumpe Vaaben? Det er blot Don Quixoter, som sværge, at Amor hænger altid paa den bedste Kaardespids.

Erling. Jeg vil ikke tænke paa Kaarden, bedste Alvilde. Glem det! Jeg skal nok værge om Dig, min Odel for Evigheden, med bedre Vaaben. O, de elendige Prætendenter skulle

staa forbausede udenfor min Herlighed, blot som dens stive Gjerdestavre. Jeg har endnu et Vaaben, og endnu et. Jeg har i al Hast sat mig noget ind i Generalbassen, for i Theorien at beskjæmme disse Pralhanse i Eders Faders Nærværelse.

Alvilde. Du vil hamle op med dem i Eet og Alt. O — jeg maa le, skjønt dit gode Hjerte skinner igjennem denne latterlige Plan. Du kan heller ikke have drevet det længer end til at være en Fusker i den Videnskab i denne korte Tid.

Erling. O, ikke saa kort! Allerede første Dag de kom her til Landet, hørte jeg ved Bordet, at Papa lovede og tilsvor enhver af Vindhaserne, at hvem af dem, der lystede at tage Dig, behøvede blot at give ham et Vink, et Nik . . Derpaa nikkede de begge To — Kontrabas sagde: „ja, Gott verdam'mich!„ — Piano sagde: „Rosens og Laurens Skaal, Herr Vært! „hvorpaa alle Tre klinkede og raabte, mens hele Selskabet og Du med studsede over denne Akt: „Bravissimo, Bravissimo! Signore Papa! Signore Virtuoso!"

Alvilde. Sandtnok, denne plumpe Kabale er vidt dreven. I det værste Tilfælde kan jeg fly fra min Stedfa'er og hans uforskammede Gjæster . . i det allerværste Tilfælde kan jeg udsætte mig for Selskabets Forundring og Spot ved, i det Øjeblik Sejerherren skulde fejre sin Triumf, at erklære, hvorledes det Hele hang sammen.

Erling. Tro mig, Kjære, de skulle selv række mig den skjønne Rosenkrands.

Alvilde. Kan Du tvinge dem dertil, Erling, ved at forelæse dem Generalbassens Theorier? Det bliver ligesom i ***Erasmus Montanus*** det kraftige Argument: Alfa, Beta, Gamma, Delta, Ypsilon, Ponto Basta! Da Du ikke har, som jeg tror — skjønt Du smukt nok veed at pynte din simple Sang med din Moders Guitarre — noget afgjort frembringende Geni for Musik, saa kan Du gjerne lære Generalbassen, skjønt Du vel har vigtigere Ting at faa pløjet frem af Tiden ved dens Ploug: Fliden, (der hos Dig tillykke har Eggen af Talent-staal) og skjønt jeg er vis paa, at de to Virtuoser vilde lade haant om al Slags Theori, og sige, at Du er af den gamle Skole (hvorved Papa strax bevæges til at vise Dig Døren og udelukke Dig fra Prøven) — ja jeg er saa vis derpaa; thi deres

Ringeagt for Dig grændser til det Utrolige: er saa stor, som deres Uforskammenhed i alt Andet.

Erling. Ved Gud, min Næve var nok det kraftigste Middel til at klare denne Himmel, der er skummel nok, skjønt kun et Par Tremulanter er dens Torden, deres Smiil dens Lyn, Papas Bravos dens Storm! Men jeg haaber at gjøre det af med meget mindre med disse Herrer, der blegne, stivne, svimle, daane ved at høre et ubetonet Skrig. — Min Alvilde, levvel! sæt Dig paa din Throne paa Kamppladsen; forskrækkes ikke, i Hvad du seer; kron Dig med Smiil og Blomster: Levvel! (Kysser hende.) min Alvilde!

(Piano og Kontrabas komme)

Levvel! (Kysser hende) Levvel saalænge! Levvel!

(Gaar; standser mod dem i Dören)

Kontrabas. Guds Blod! Se her min Milaneser!

(Drager sin Kaarde)

Her slænger jeg dens Skede væk. (Kaster Skeden bort)
Se, nogen Dødens Slange hvæser: (Truer med Kaarden.)
dens Bid er Død, dens Hviin er Skræk.

Piano. Jeg veed, *pardi, monsieur,*
at min *honneur*
slig *blame* døjed aldrig før
at møde i den samme Dør
Medbejler; derfor Døden bør
med Segl og Tand og Glemsels Slør
udslette ganske den *malheur.* (Drager Kaarden.)

Kontrabas. Skeden slængte jeg — Din Sjel
i dens Tomhed hyle kan!
Men Du selv fra Hals til Hæl
— Du Barbar, Du norske Mand —
netop til en Balg kan tjene . .

Erling (Med tordnende Stemme.)
Kaarderne i Balgene flux!

Kontrabas (Skjælvende). Vel! vel! . .

Piano. Vel! vel! (De stikke ind.)
O, saa afskyelig en Stemme
hos Nordenvinden kun har hjemme
i Drontheim eller Dofrefjeld.

. . Jeg daaner . . saa utonet Skrig
kan lægge mig paastedet Liig. (Kaster sig ned som daanet.)

Kontrabas. Ja jeg, jeg bliver dødsens . . Herre,
jeg Eder skal at synge lære.
Saa skal det synges;
Kaar - de - ne - i - Bal - ge - ne - flu - u - ux!
En Skalatavle er mit Øre,
og slig en Røst kan død mig gjøre.
Jeg blegner som min Bror, jeg stivner.
Ved Vellyd kun igjen jeg livner.
Jeg daaner
(Sagte.) — rigtignok vel seent —
(Höjt.) fordi Du Stemmens Regler reent
forglemte . . Bah! (Kaster sig ned som besvimet.)

Erling. Alvilde, skulde vi ikke sejre over Disse?

Alvilde. Det er sandt, naar man har en god Sag, kan man ikke forestille sig Faren liden nok. Der ligge Dagens Helte, og Gjæsterne, som skulle bivaane deres Triumf, komme allerede. Naar vi gaa, saa rejse de sig. (De gaa.)

Kontrabas. Hej, Bror, hørte Du?

Piano. Tys, Bror! Jeg hørte nok; men lig stille blot et Øjeblik. Attraperede nogen Anden end Papa os, idet vi rejste os, kunde de tro, at vi spillede Komedie.

(Papa kommer ind, læsende i en Avis.)

Papa. Hvor ere Virtuoserne, at jeg kan fortælle dem Nyheden, Restaurationen, at jeg kan fortælle dem, og omfavne dem, og fortælle dem, at vi ere rykkede dem nærmere ved en dristig Streg. Ja, se her staar det: Danmark (højlovlig Ihukommelse) har gjenerobret Norge — her er Ediktet — her er det, som viser og proklamerer, at Norge og Kjøbenhavn (gid det florere!) og Fyen er Eet. — Forstaar sig desværre blot: jeg taler om Aanden — det aandige Danmark har erobret det aandige Norge — her staar jo med Fynd beviist, at man taler Dansk i Norge (ja Himlen lønne dem, som ville koste paa sig en Rejse til Kjøbenhavn, for at lære det, eller dog til Færder, for paa Rejsen at kunne lære det, deres rette Modersmaal!) — her staar jo omhinanden en Liste paa udkomne Bøger i den danske Literatur: — to fra Kjøbenhavn

først, saa en fra Kristiania — en fra Aalborg, saa en fra Drammen — en fra Odense, saa en fra Throndhjem — en fra Ribe, saa en fra Bergen — en fra Kristiansand, saa tre fra Kjøbenhavn. Der seer man dog, at Kjøbenhavn er Kronen og godtsom Alfa og Omega.

Piano. (Sagte til Kontrabas.) Nu sukker jeg.

Kontrabas. Ja suk Du! Jeg rejser mig.

(De sukke og rejse sig.)

Papa. Ha, mine kjære Herrer, kommer, kommer! Vær saa god! Was Teufel! was ist das?

Piano. (Rejser sig.) Ah! . . Det gik over!

Papa. (Slaar Hænderne sammen.) Himmel! Himmel! Kontrabas, Broder, hvad behager Du?

Kontrabas. Snik, Snak! det var Intet. Hvad jeg behager? — Champagner og Høflighed.

Papa. (Tripper om.) Strax! Strax! Følg mig! Champagner og Høflighed? Strax! strax!

Piano. (Til Papa.) Er jeg bleg? er jeg ikke bleg?

Papa. Rød, rød, kjære Rose, Hahahaha! Rød, rød, søde Rosenkys. (Kysser Piano.)

Piano. Hvad? ikke bleg? Jeg siger, jeg er bleg.

Papa. O jo, min Gud, bleg og skjælvende og, og . .

Piano. . . Og bævende?

Papa. O jo, min Gud, bævende og altereret. (Grædende.) O, hvad skal jeg? . . Er dette Ansigt at komme til en Fest med? er dette et Brudgomsansigt, hvis Lykkens Ansigt tilsmiler Dig? — Kjære, Hæder for mit Huus, kom Dig, kom Dig!

Kontrabas. (Barsk.) Er ikke *jeg* bleg?

Papa. (Grædende.) Hvad vil Du? Vil Du være bleg eller rød? Hvad Du vil. Alting! O jo, min Himmel, bleg og — hu-hu! Hvad er vederfaret? Gjæsterne maa afbestilles . .

Kontrabas. Aldeles ikke. Nej for Alt!

Piano. Siig mig blot: tror Du, at en Jyde har finere Øre end en Normand, en Tydsker end en Jyde, en Tyroler end en Tydsker, en Italiener end en Tyroler? finere Øre, finere Smag af Naturen?

Papa. Ja — hvor kan Du spørge om sligt? Alt hvad der aander og taler ovenfor Kattegat burde enten have Æsel-

øren eller ingen Øren. Min sal. Moder var en Kjøbenhavnerinde (Bukker.), derfor er jeg en Undtagelse i dette Mørkets Land.

Piano. Ja, tror Du dette: saa kan Du ogsaa begribe, Ven, at vore Øren ikke kunne udholde al Slags Lyd. Vi segnede Begge ved at høre en Raadstutjener snarre her paa Hjørnet. Havde vi ikke Grund dertil?

Papa. Altformegen — Gudbevare's — Tør jeg dømme derom — jeg som kun er en Bastard i Kunstverdenen — saa altformegen . . (Afsides.) Her lærer jeg noget. (Höjt.) Jeg kan heller ikke godt udholde den Lyd. Jeg er glad — dog skulde jeg gjerne have lidt det for Eder — ved ikke at have hørt nogen saadan Lyd idag; thi hører jeg Sligt om Morgenen, er jeg vis paa at have Migraine til om Aftenen.

Piano. *Sur mon honneur!* Du er skabt til at nyde Kunsten. Du er en Virtuos i Smag og *tendresse.* Hver af dine Nerver er en Kunstdommer.

Papa. (Smiler og bukker.)

Kontrabas. Ja, *sur mon honneur*, Du er en Undtagelse i dette Land: en Raritet.

Papa. (Smiler og bukker.)

Piano. Du har udsonet os med vort ravgale Forsæt at styre til dette Land, om endog ikke din Myndling vilde bringe os til at ønske os tillykke dermed.

Papa. Ah, en Raritet? Ah *complaisance* — Kommer, kommer — Jeg takker, jeg takker — maa jeg ydmygst bede om din ærede Arm; og om din højstærede Herr Arm — Salen er fuld — der er Øjne, Øren, Munde, Alt proppet, Alt gabende i hinanden. (Vil gaa med dem.)

Kontrabas. Basta, min Ven! Pst! Jeg har et Ord at sige Dig. (Papa slipper, og stirrer gabende paa ham.)
Du taler, bey allen Elementen, som et Geni. Du er en Raritet i dette Land.

Papa. Ja — ja — jeg takker — ah, ah — lidt Tankefylde — nogen Tankeflugt — megen Tankeflugt og Fylde. Jeg har bandet min Fa'r, at han gjorde mig til Kjøbmand, efterat han først havde gjort mig til Geni.

Piano. Jeg vil skrive det til Leipzig, til Allgemeine —

Papa. Pah — jeg takker — men (tør jeg bede) til Leipzig und den Hamburger Korrespondent. Du forstaar mig, Bruder, wenn wir Deutsch sprechen.

Piano. Ja i en literarisk Anmeldelse, at den berømte Professor Piano, in das schreckliche Eis- und Felsenmeer Norwegen, som alene die Schweden kunne betrag'en mit verliebten Augen, men som den berømte Professor Piano (hem! hem!) alene af puur Menneskekjærlighed besøgte, forat vække Livet hos de tobenede, ragede Bjørne, som kalde sig Normænd og Landets Herrer; eller, flux de spidse Øren efter min Fløjte, lære dem, at de dog ere et Slags Mennesker. Her er jeg Prometheus . . .

Papa. Ja, her er Du Prometheus. Herregud-Prometheus.

Kontrabas. Da besøger jeg dem, Gott verdam' mich! af al Slags Gierigkeit alene: især af Neugierigkeit . .

Papa. Neugierigkeiten hører uns til. Ja sprech Du kun Deutsch, ich skal nok verstaa.

Kontrabas. Hør blot . . af Nysgjerrighed, forat prøve blandt Klipperne og Bjørnene, om det er sandt, at Amfion eller Orfeus (Riddere og Professorer som jeg og Bruder Piano) kunde faa disse til at dandse. Sandtnok det var Æsler Amfion experimenterede paa, og disse ere mere musikalske end Bjørne; men . . .

Piano. Ja det var Kongen af Neapel og Kardinal Ruffo, som dandsede. Men det er nu det Samme: Signor Orfeo er død: Virtuoser spille efter ham: Vi spille nu (det er at sige: vi leve; thi deri bestaar alene vort Liv): vi dø — og Bierfidlere spille efter os; eller hvem tør spille da? (Slaar en Trille paa Flöjten) Hørte du det, Papa?

Papa. Hørte? Ah! — Det var ikke godt for Byen, om Du spillede paa Gaden, Virtuos, for Stenene maatte hoppe, og mange Steder have de Rum til at hoppe; og den Steen vil jeg skjælde for et Æsel af en Steen, som ikke hoppede. Der er Mange, som tro, at En bliver til et Æsel, naar man siger det til ham. Siden kan der igjen gjøres Adskilligt af dem, dog Attacheer først.

Piano. Sandt! sandt! Midt paa en offentlig Plads i Paris har jeg seet et Steenæsel. Revolutionens store, de lyse Sek-

lers Potpourriouverture rev det, med Flere, endelig ned i Dandsen; men nu staar det der igjen, og vil staa der saalænge Bourbonner lære Franskmændene at intonere paa fransk: *God save the King*. Denne Sang er Kongernes Visselul. Du hører, Ven Papa, at jeg er en Karbonari. Men — Stille!

Papa. (Omfavner ham.) Ah, Karbonari! Bruder, Bruder! Imellem os sagt — jeg er Frimurer. Jeg betaler for mig, og dermed er det gjort. Ah, Karbonari? Det er et højt Spil.

Piano. In Kopenhagen hørte jeg, at her var ogsaa Karbonaris.

Papa. O, desværre! vi ere ikke — ja ikke vi, men de ere ikke komne saavidt i denne Udørken, desværre!

Piano. Potstausend! i Stockholm kaldte man dem Rævbælgere*), men i Kjøbenhavn 17de-Mais-helte. De skulle være et Slags St-hans-torbister, der blot sværme een Aften; eller et Slags rare Blomster, der blot springe ud og dufte een Dag, men saa hænge hele Aaret rundt visne og stive. Er Du iblandt dem?

Papa. (Löfter Hænderne mod Himlen, seer rundt om Væggene.) Himlen bevares! hvor kan Du? — Jeg sværger — Jeg sværger — —

Piano. Du blegner, Papa! Her er *Eau de Cologne.*

(Giver ham en Lugtevandsflaske.)

Papa. Tak! Tak! Jeg vil tage Kamferdraaber — Ah, tal ikke derom! ikke derom! — for Himlens Skyld! Det er Forræderi — Ak —! Nogle af mine høje Gjæster (I skulle se dem) have toet sine Hænder i Blod; jeg toer mine i Sved og Draaber paa at jeg er uskyldig. — Herregud hvor man kan komme ud! Jeg? jeg? — O jeg sværger, jeg tror, jeg blir gal — jeg sværger — —

Kontrabas. Pst! Hør! (Afsides.) For en Ulykke om Manden skulde blive syg, og vi gaa glip af Koncerten og Byttet. (Höjt.) Hør! (Stryger paa Violinen.) Hørte Du det, Papa?

---

*) En Artikel i Morgenbladet for 29 Juli 1829 Till., der i sin Tid vakte megen Uvilje, skildrer under dette Navn „en nyere politisk Faktion i Norge", „17de Mais Afgudsdyrkere", som Urostiftere og Landsforrædere. Man paastod, at Artiklen skrev sig fra svensk Pen, og det er med Hensyn hertil rimeligt at det er denne samme Artikel, der sigtes til ovenfor S. 146. (U. A.)

Papa. Hej! Ja det var noget Andet — etwas Anders, som I sige. Hej! ja spil paa den Streng. Hahaha! det er ubarmhjertigt, Ven-Virtuos, at vække Stenene, at gjøre Stenene til Mennesker. Ja ligesom Aristokrater gjøre Stene til Æsler, ved at lade deres Byster hugge . . Hahaha! dersom ikke Gulvet og Væggene (saasom de ere afskaarne Bord) vare ligesom dræbte og amputerede Træer, saa vilde de — ja, ved Himlen! tror jeg, de svare — der er Resonants — jeg bor som i en Violin — Hahaha! jeg gjør mig lystig, forat glemme min Forskrækkelse.

Kontrabas. Hør, Ven, din Kompliment var fiin. Det vil glæde Dig, at jeg anmelder Dig i den Hamburger Korrespondent som en Undtagelse i dette berygtede Land. Man vil blive saa forundret som ved Potosis Sølvminers Opdagelse.

Papa. Ja sandelig — Poeten Vejbred kan skrive Anmeldelsen til Kjøbenhavns flyvende Post, og Herr Prokurator Nam (Himlen ske Lov, idetmindste fød søndenfor Lindesnæs) skal melde det i Aalborgeravis. Forresten — for seer Du, jeg maa være Patriot — kan Du melde, at det Land jeg (der berühmte Herr Papa) er fordømt til at bo i, ikke er saa aldeles barbarisk som Vildtydsken tror, thi vi have saasom f. Ex. Boghandlere, der sætte en Stolthed i at være intet Andet end Leipzigernes og Kjøbenhavnernes Faktorer; vi have Theaterrecensenter, der studere Konsten efter Operajournaler fra Berlin, Anno 1750, og sidde paa Galleriet, annoterende med Blyant, saa man ikke veed enten de ere Politiknegte, der tegne Navne op paa en Slump, eller Knegte uden Politi; vi have et Theater, hvor man (Himlen ske Lov!) ikke hører et norsk Ord; vi have Frygt for Spioner som i Madrid, udenlandske Malere istedetfor vore egne; vore egne Sagaer og Nationalkrøniker faa vi for god Betaling ifra Kjøbenhavn, ligesaa alle øvrige Slags Skrifter, især en behørig Flom af Maaneds-Hjerneføde, som vore Damer proppe sig med — dog have vi den Ære, at faa de saakaldte Skoleauktorer direkte fra Tydskland — item have vi saa temmelig en almindelig Afsky for Alt hvad gjøres kan i Landet og kaldes efter Landet, saa at Nordmanden sætter en Ære i at gjøre sin Ryg til et Udlændingens Gjeldsbrev — ja ligeindtil Skjøgerne maa være udenlandske forat kunne

behage — item belønnes norske Fortjenester med fremmede Ridderordener, skjønt dette er ligesaa unaturligt som at hænge Dadler paa Furukviste. Vi have Fruer som Fluer, Luxus, Galanterisager, Galanterikræmmersker og Kræmmere af dette Slags, som i Palais Royal, Hattischerifs og Mamelukker, en ypperlig Bey, et Slags Adel, som kalder sig Konditionerede, af hvilken en stor Deels store Stamhuse ere Byerne og Forstæderne, saa, naar en Skrædder kjøber en Gaard paa Landet, kalder han sig strax Proprietarius, seer sine Naboer over Hovedet, kaldende dem simpelthen: „Bønder", og sætter sig paa Galleriet i Kirken; vi have en Rangforordning trods den bedste danske; Uniformssyge trods den bedste preussiske — heja Alt gaar vel! Gaar det ikke godt? I Tingen som i Formen? Noget har dog mit Land at rose sig af; dog vil jeg ikke negte, at jeg fremhæver mig betydeligen i dette Maskapi af Godt og Slet. Skriv derfor: in das Norwegen ist der Kultur doch in die senere Aar bedeutlich stegen — aber wir haben doch angetroffen ein Kulminationspunkt in der ansehliche Mann, der berühmte . .

En Tjener. (Stikker Hovedet ind af Dören.) Herr Papa! (De gaa.)

Tredie Scene.

(Koncertsal. Alvilde paa et ophöjet Sæde inden Skranken. Damer og Kavalerer udenom Skranken.)

Papa. (Kommer Arm i Arm konverserende med Piano og Kontrabas.) Ja, Venner, lad os ikke tale mere om den guddommelige Foureaux*) eller om den guddommelige Pudel Munito**) — Ja, Apropos! — Poeten Vejbred fortalte mig det — hahaha! (Peger paa Selskabet.) der hører jeg Vejbred le — man hører ham ligesaasnart som man seer ham — Se der staar han — (Bukker til En i Selskabet.) Velkommen! velkommen Herr Vejbred! (Til Virtuoserne.) Ham maa De lære at kjende — det er et Geni — han er *fulgur et lumen urbis* — Byens Lys og Glorie — Men Skam faa mig (skjønt jeg ikke nægter, at hans Smiil — der ligne Bølgeringene paa en Dams Flade, naar en Steen plumper

*) Direktör for en Beridertrup. (U. A.)

**) „Den verdensberömte Pudel Munito" var En af de mange „berömte Virtuoser," som i hine Aar besögte Kristiania, og hvis Celebritet i Almindelighed var ligesaa tvivlsom, som bemeldte Pudels. (U. A.)

i — gjerne kan være Glorie om vor By) — ja Skam faa mig burde han ikke hellere hede Byens Skygge og Helikons Skyhose — Det er det Samme — kjende ham maa Du, og Du — Han er en smagfuld Mand som jeg — han forstaar sig paa den rette thaliaske Smag — endnu mens Teppet rullede ned, og Ligene laa der i „Kabale og Kjærlighed“ følte han nok for Stykket til at raabe Bravissimo af fuld Hals og „frem Lovise! frem Majoren!“ saa at de dræbte Elskende maatte rejse sig for Alles Øjne, som efter Opstandelsens Basunebrag, og takke; og nu gik det løs paa en Klap, saaat de Taarer trillede ned, der sitrede mellem Øjenhaarene hos nogle Faa, der endnu ikke havde fattet sig efter Stykket — han er Thalias Kjøkkenmester — en Anden er Thalias Kjeldermester — og nok en Tredie er — Nok, hvad var det jeg vilde sagt? — Det var Pudelen Munito — Ja, Poeten Vejbred fortalte mig, at den var saa klog, at Professorini, dens Herre, spekulerede paa at lade den gaa op til Præliminærexamen — Men her var en Vanskelighed: den kunde ikke tale — Men saa sagde Vejbred (og her lo jeg) „dermed har det ingen Nød, Herr Professorini: vi ville sende ham til Hr. Papa.“ — Men saa sagde jeg: „Jura kan dog Herr Munito lære, Herr Professorini; vi ville lade ham manuducere af Hr. Prokurator Nam; Hr. Munito kan jo dog skrive, og at gjøre Hvidt til Sort, er jo en af hans Børnekunster.“ — Men saa maatte Hr. Prokurator Nam gaa til Bekjendelse, at hans hele Jurisprudents blot bestod i Kneb og en vigtig Mine; og i det Første frygtede han for at maatte give tabt for Munito, og i det Andet for Herr Professorini, for han sagde, undskyldende og krummende sig: „bedste, kjære Herr Professorini, hvor gjerne jeg skulde manuducere deres kjære Elev; men . . . . jeg arbejder nu paa at finde den tilkastede Indgang til den underjordiske Storthingsvej*) — jeg roder der, saaat Blodet springer mig ud af Neglene, og af Mathed ønsker jeg mangengang, at have Fandens velbeslagne Hov; men jeg faar den ikke, skjønt han ofte har beæret mig med Kommissioner at

---

*) Her alluderes rimeligviis til et Angreb paa Artiklen om „Rævbælgerne“ (s. Mrgbldt. No. 223, 1829) hvilket W., i en Opsats i Mrgbldt. No. 268 s. A., synes at paastaa at Forfatteren var myntet paa at erholde Stemmer ved Storthingsvalget. (U. A.)

uddele hans Horn — jeg arbejder nu paa et juridisk Mesterstykke, at bevise, at det langtfra kan ansees urigtigt, at Soldater massakrere Borgere, men megetmere fordeelagtigt, saasom de derved øve deres Tapperhed, og viist, vække dem, som slumre i Utide, omendskjønt man vel kan sige at denne Vækkelse skeer ved Ørefigen — Item arbejder jeg paa et Forsvar for Enevoldsherredømmet — item paa et Forslag om en ny Indretning af Forhør, saaledes deduceret: Forhør er Justitias Tempeltjeneste, Provene ere Hymner: *ergo* bør Harperne, som ved andre Koncerter, forud kunne stemmes — Kort, jeg er en driftig Mand — jeg kunde vel ogsaa antage Hr. Munito — han kunde dog vel lære adskilligt paa mit Kontor; men — kjæreste Hr. Professorini, han er for klog; jeg har ikke havt med Andre at bestille end med Bønder — Desuden behøver han dog at kunne tale et Par Ord, for at kunne bagtale Den, der tør kige ham i Kortet, naar han begynder at praktisere; men send ham til * . . . . . *) Universitet, der kan han blive Studios og Magister uden at kunne tale. Han bliver skrevet ind; men Omkostningerne herved sparer han paa den sorte Kjole, som han har før. Forresten ydmyge Tjener, Hr. Professorini, Hr. Munito! jeg skal hen at smøre Blæk over noget Blod, som man seer paa mine Fingre . . ja, kan gjerne være, for jeg skar mig, da jeg endte min 21de Ansøgning idag med et vidtløftigt Udkast til Regjeringen over mine Talenter, især til at rode i Protokoller, og derpaa grundet Ønske om at vorde bestallet til en Slags *petit Generalprocureur*; thi det er ligesom de største Skøjere blive de bedste Politibetjente, de største Smuglere de skarpeste Snushaner — ydmygeste Tjener Hr. . .“ — Ja saa sagde Vejbred — saa jeg — saa Prokuratoren tilsidst — han var en ypperlig Konsulent — Hr. Munito rejste, og er nu vel Bakkalaureus — Men Hr. Professorini fik ogsaa Regning fra Prokuratoren for Konsultationen, samme Dag — — Ej, hys! lad os ikke tale om det. Trin nu frem mine Herrer! (Til Tilskuerne af Selskabet.) Saa I? Jeg ledsagede dem ind — jeg talte hemmelig med dem — og lo med dem — Mine Herrer og Damer, her er

---

*) Denne * staar i Originalaftrykket. (U. A.)

den berømte Professor Piano, min Ven! her er den berømte Ridder Kontrabas! min Ven! — Hurra! Bravo! — Brug Lorgnetterne! (Omfavner Virtuoserne.) Saa I? saa I, jeg omfavner dem saa ofte jeg lyster. — Champagner og Høflighed er Alt hvad de forlange — Hej, hvor er Champagneren? — (Til Alvilde.) Datterlil — her, her, Du er Festens Dronning; sæt Dig her paa Thronen — Du veed det: Den som taber skal have Laurbærkrandsen — Den, som vinder, rækker Du Rosen-Myrthekrandsen — Bravo! Bravo! (Klapper i Hænderne. Selskabet klapper med. Piano og Kontrabas bukke stolt.) Saa I: han bukkede? de bukkede begge To. Bravo! Bravo! (Klapper. Selskabet raaber og klapper med. Piano og Kontrabas nikke.) Nu bukkede de paa spansk — saa I? — Bravo! Bravo! Bravissimo! (Klapper &c.) — — Her er Champagner! (Klinker med Piano og Kontrabas.) Mine Herrer og Damer! mine to udenlandske Gjæsters Skaal! Skaal! Bravo! Bravo! (Klapper &c.) Se saa — jeg tænker vi kunne begynde — Piano! se paa Damerne der imidlertid med Lorgnetten! se paa Festens Dronning, Ven Kontrabas! og opflam Modet! (Hvisker til dem.) Kjære Venner og Virtuoser, tal et Par Ord, lyksaliggjør Publikum ved at lade det høre Eders Stemme! host eller nys blot! Jeg forsikrer det vil aldrig glemme den Naade — Stille! stille! (Kontrabas nyser.)

Papa. Prosit!

Alle Damer og Kavalerer. Prosit! (Bravoraab.)

Piano. *Io sono Romano.*

Papa. Tys? Alt forbi? O nok! nok! hørte I?

En Dame. O guddommeligt!

Papa. Ja, Bravo, Bravo! (Klapper. De Andre med.) Se saa — jeg tænker, vi kunne begynde — Ah, hvem der? (En Kavaleer træder frem og overrækker bukkende Piano og Kontrabas et Papiir.) Poeten Vejbred! Vel! — Et Æresdigt! Vel! Kom, Venner og Virtuoser — jeg skal læse det op! Trompeter, kommer nu med en Fanfare! (Læser.)

„Begejstret, saa omtrent jeg sat mit Kvad paa Prent:
Riim vil jeg nu forflere, og ydmygst nu gratulere
Alverdens Virtuoser, som komme hid paa Hoser.
Vist som at I snøvler, klampe I bort paa Støvler:
Ilde om I høre ei nu, at jeg vilde dem nu smøre!
Se i Musens Urne Smør til din Kothurne!!

Stig da op, I Muser, højt som høje Struser!!!
Jeg vil, i en Vise, Herr Piano prise
Med samt Hr. Kontrabas — men nu siger Musen Pas!
Og derfor, efter Sligt, jeg slutter nu dette Digt!

Vejbred.

P. S. Jeg kan ej for min Død udstaa
Prosa, derfor jeg altid Vers skrive maa.

Vejbred."

Fortræffeligt! Bravo! Bravo! (Klapper &c. Fanfare.) Bravo for Poeten! Bravo! (Klapper &c.) Synd for det unge Menneske, ja næsten et Geni, at han er norsk-fød — — Se saa — jeg tænker at vi kunne begynde — (Piano og Kontrabas omfavne Poeten.) O, vil Du beære ham saameget — O, vil han vel kunne bære det — Bravo! Bravo! Skjønne Syn! Euterpe og Kalliopes Børn omfavne hinanden i mit, i mit Huus! (Klapper &c.) Se saa — jeg tænker, at vi kunne begynde — Frøken Hysteria, vær saa artig — Herr Baron * * * vær saa god; der er Deres Højvelbaarenheds Plads: allerforrest — Jomfru Solo — Jomfru Duetto — Jomfru Allesomville, flyt kuns nærmere — Fru Sminkekrukke — Hr. Attaché, hold dem ikke der bag! — Frøken Klingre-Klavecine, her er bedre Lys! — Herr Dittoditto, Deres Plads er ved Døren! — Herr Prokurator Nam, De seer bedst i Mørket . . ja vær saa god; der bag i Krogen hos Herr Recensent *N N!* — Herr Direkteur Dansk-Norsk-Norsk-Dansk, Herr Velvilligst, Herr Digter Springvand — Herr Digter Sprøjte — Herr Lieutenant Nebelman, hvorledes staar til? Tys, svar ikke! ikke saa højt! . . Tys, for Himlens og Damernes Skyld! . . Nu! Du min godeste Gud, der kom det! Ah ja, vi forstaa det nok . . ha, ha! — Hr. Vildtysk, Herr Klaphans, husk nu paa! — Hr. Lieutenant Fensterseufzen, sid ned . . vær saa artig! sid hos Frøken Sepaamig, imellem Jomfru Fy og Frøken Guddommelig — Herr Advokat . . hvad er det nu De heder? . . fra Klækken? Velkommen fra Landet! . . kan jeg gratulere? Herr Pastor ***Deposituras*** og Hr. Maabe, flyt ned! — Jomfru Skogre, hys, hys! — Frøken Hufda taler eller gyser til Dem! Hr. Landshøvding! Ilde, at De ikke kan komme højere op — Hr. Policemester Kontenance, De kan dog flytte højere op . . vær saa god da! — Alle Dhrr.

Ogsaavidere (dog kom frem unge Hr. Flauman!) holder Dem bag! lidt længere bag . . endnu længere bag! — Frøken Papagoy — Fru Skade — Jfr. Kolibri — Frøken Sommerfugl — Fru Drivhuus — Fru Blomsterpotte — Jomfru Rose-uden-Torn — kjære lille Jomfru Adagio — anden Bænk er Deres — værer hilsede, værer hilsede til denne Glæde! Nu er der Flere? (Afsides.) Guds Død! der er Fulsi-Faddasi i Krogen . . hans graa Øjne ere Blyantspidser, hans blege Gesicht Papiir, hvidt mod Dagen, beskrevet paa den underste Side — man seer, hvorledes Linjerne løbe under hans Smiil eller Griin. (Höjt.) Herr Fulsi! ah, er De der? hem! ja, jeg seer, De staar godt . . hem! vær saa god at staa — hem! — der! hem! der! — Nu er der Flere? — Herr Vejbred, De kan . . vær saa artig — ja jeg seer, De alt er der — være imellem mig og Virtuoserne indenfore Skranken, og give Tonen an til Bravoeringen eller til . . Bravoeringen. Men altid *fortissimo!* altid *fortissimo!* — Slig Aften kommer ikke saasnart igjen — Oh, pah, jeg sveder af bare Artighed og Enthusiasme — Nu min Datter, hvor gaar det? Ha, Festens Dronning, hvor staar det? — Har De Kolofonium? Besynderligt at det Himmelske maa betjene sig af saa smaa Ting . . som Ikarus maatte tage Vox af Bikuben til sine Vinger.

Vejbred. . . Himmelske af smaa Ting? Ja ligesom jeg af en Gaasefjer . . hahaha! (Latter.)
(Afsides.) Selskabet leer — Jeg maa drive det en Stump til. (Höjt.) Ja ligesom, naar jeg vil skrive et Stordigt, gaar jeg paa Apotheket, og kjøber for 4 Skilling simpelt Blæk — hahaha! (Latter.) (Afsides.) Endnu lidt til! (Höjt.) . . Og en Bog simpelt Papiir. (Afsides.) Nej, nu taale de ikke mere. (Höjt.) Af Klude — tænk engang! (Afsides.) Pokker ta' dem, de ville ikke le! Vel, Stop da! Nu skulle de ikke faa de herlige Vittigheder, jeg havde *in mente*, om hvad Slags Klude, nemlig Skjorter og . . hahaha!

Papa. Kjære, siig os, hvad De leer saa godt af.

Vejbred. Oh, det var blot en Vittighed, som skjød op; men jeg kappede den strax af som en Asparges, og puttede den i min egen Mund, fordi den var saa lækker.

Papa. Ah, dette er et herligt Selskab! Vittigheder aabne

og halv skjulte . . Vittigheder og Skjemt i det frodigste, mest brogede Liv, i tropisk Vegetation: Vittigheder som Kaal, som Snylteplanter, som raslende Plataner med en uhyre Bladpragt — hvert Blad som svulmende sammenklaprende Kjæver — Skjemt som Champignons, som fluesmekkende Mimose . . ah, Alt gjennemsyet med Slanger og Abesvandse og atter opsprettet af Papagoyeneb — Oh, en aandig brasiliansk Skov . . Alt groteskt, bristende, bugnende, svulmende af Liv og Latter . . Ja et saadant Selskab er Vittighedernes Drivhuus . . Men begynd nu! — O tilgiv mig — o Kunst, tilgiv min Glemsomhed midt i min Ivrighed. Jeg plukker Blomster som et Barn paa Hjemvejen fra Skolen til Madfadet . . Begynder nu, hvis I behage. Pst! Pst! (Kontrabas banker med Buen.)

Papa. Bravo! Bravo! (Klapper — Almindeligt Klap og Bravo.) Begynd nu!

Vejbred. Holdt! her er en Ridder i Skranken! Mine Herrer Virtuoser i Musik, en Virtuos i Poesi udfordrer Dem. Her ere mine Handsker. (Trækker et Papiir op af Lommen.)

Papa. Aldrig i Verden! Jeg veed, hvem jeg vil have den Ære at være Svigerfader til.

Piano. Kontrabas. Nein! Nein! Hvad spiller Du paa?

Vejbred. Lire, Lyra er mit Instrument. Ellers — jeg tager Anledning af Hr. Papas Ord: „begynd nu!„ til at begynde at oplæse et Digt, og, om I døde, skulle I høre derpaa, — ja da desbedre for mig, søde Alvilde — Ellers skal til første Deel af Digtet kvinkeleres med en Violin (som der staar i Manuskriptet); anden Deel reciteres blot; og tredie Deel af Digtet ledsages af fuldt Orchester som en Flok Hoffolk — ja Bratscherne gamle Aristokrater, Violinerne Cavaliers, hvis Stemmer Venus har stemt ned til en Kvint, Papagenerne Pager — Alt stimlende bag Dronningen.

Papa. Vel, vel! kom frem Kalliope!

Vejbred. . . Polyhymnia, Klio og Melpomene.

Papa. Og kjæmp med Euterpe. Trin frem! trin frem!

Kontrabas. (Til Alvilde.)

Betænk din Rang,
skjønne Kvinde!
Du er hævet til Gudinde

for min Klang,
hævet til Eratos Himmel,
fuld af mine Toners Vrimmel,
fuld af lyttende Engles Stimmel.
Men, hvor højt du svæver end,
i en tonfuld Elskovs Sfære,
O, min Bue, du skal være
Ørnefjære,
som mig bære,
did, didhen!

Papa. (Tager sig en Priis.) Det maa man sige! — Bravo!
(Klap og Bravo.)

Piano. (Til Alvilde.) Fløjte! min Fløjte! Amorer iskjul
— selv naar du ligger der stille og taus —
bo under Klappene, bo i hvert Hul.
Men, naar du klinger
i Hvirvl og Applaus,
Alle sig svinge,
heraus heraus,
alle Amorer heraus.
Søde Alvilde, Amorerne maa
fly til den Himmel hvorfra de gaa.
Ah, før Du aner, ganske *piano*
smutte de Alle atter derind:
ind i dit Hjerte — O da er jeg din!

Papa. (Tager sig en Priis.) Det maa man sige! —
(Klap og Bravo.)

Vejbred. (Afsides.) Ve! Himmel! nu kommer Turen til mig at improvisere.

Papa. Herr Vejbred — ?

Vejbred. (Til Alvilde.) Vel! vel! Jeg kunde sige:
Søde Hjerte,
naar jeg betænker ret,
ej Shakespeare improviserte:
hvi Jeg da gjøre det?
Men — jeg kan vel sagtens; javist kan jeg vel sagtens, javist sagtens . . Prr! her kommer det:
Søde Læbe, kvad du end

alle Sommermorgner hen,
ej tilende kvad du mig.
Læs mig blot da, Øje! — se
Jeg er kun dit Digt-*volumen!*
Ita sane sonans flumen:
amo te!
Ja en Glommen, ja en Tiber!
Hver en Bølge ene griber
den Akkord: jeg elsker Dig!

Papa. (Tager en Priis.) Det maa man sige! — Bravo!
(Klap og Bravo.)

Vejbred. (Hoster.)

Papa. Kampen begynder! Først skal Digteren have en Dyst med Violinen, og saa med Fløjten. Nu gjælder det, Alvilde!

Vejbred. (Rækker en Bunke Papiir ivejret.) Nu, mine Herrer og Damer, hvad behager? Bryllupsvers eller Liigvers? Geburtsdagsvers for en Borger eller for en Konge? Konfirmationsvers for en Dreng eller Pige, fornem Dreng eller fattig Dreng, fornem Pige eller fattig Pige? Ved en Skippers Afrejse, eller ved hans Hjemkomst? 4de Novembersvers eller 17de Maisvers (Muserne ere frie — seer De — og kunne ikke kvæstes eller rides overende.) Ja 17de Maisvers? eller om En der kom paa Slaveriet, fordi han tændte Ild paa sin egen Badstue? Nytaarsvers? eller Julevers? eller Paaskeægsvers? — Kort, hvad behager? Er til Tjeneste, Alt hvad muligt tænkes kan af Poesi. (Afsides.) Dog — de have alt hørt alle disse. Vel! her er et, som jeg fandt paa Gaden; men forbistret, at det er afbrudt.

Selskabet. Kom med Noget! Ligegodt! Alt fortræffeligt!

Vejbred. (Triner frem med et Papiir.) Vel! her er Noget, som jeg fandt paa Gaden . . Gaden? bah! ja Parnassets Gade, der ligner de hollandske meget. Saavidt jeg seer, er Digteren . . (jeg mener: Jeg) bleven afbrudt; og lader det til, at jeg, at Digteren, med munter Lyrik, først har besjunget de nærværende Dage og den henrundne Tid; men dette Digt er desværre borte. Hvad jeg nu har, er et Intermezzo, hvori han, eller jeg skifter Tone, for at gaa over til Udkastet af Fremalderens Epos, hvori formodentlig (da i den Egn Fantasien maa

være aldeles fri) formodentlig Scener forekomme som disse: Kjølfjeldene sees at opløse sig til en Taage, og at trække bort som den vilde Jagts hylende Skyhunde: Storbritanien (og alle Øerne som Joller efter) kommer sejlende ved Damp, med Flaget paa Wellingtons Korporalstang (hvilken da opbevares som Oldsag, og er tillagt 3 Stemmer i Parlamentet, somom han selv var tilstede;) og, at man i Aabningen, denne stoute Dampfregat efterlader sig i Oceanet, bliver Helvedes Aabning var, hvilken da naturligviis strax tilskylles — samt andre store Scener. Man tage da tiltakke med dette Brudstykke, der er fundet paa et Blad af en Poets . . af min, jeg siger: min Portefeuille:

(Synger, accompagneret af Virtuoserne.)

— „Guddommelige Digtets Aand!
Historien maa,
som krumböjet Terne, efter dig gaa,
og spejde med Urnen ihaand,
for op Hvad du slænger at plukke,
for Sorgspil at gjöre af Profetens Sukke,
for paa Folioblade et Stormaleri
af Purp'ret udtvære, som neddrypped i
en hensovet Lyrikers Smiil,
der, medens det skjödeslöst ned
blandt Strengene gled,
i dæmrende Sekler henslængte sin Ild.

— O trælkede Slægter, hvorlænge
skal Scepterne — — “

Selskabet. Nok! nok! Det er for højtravende. Ikke Politik for Alting!

Vejbred. Oh, her er og noget Andet til Tjeneste!

(Læser.)

„Paa samme Viis en Stodder tæres hen
af Luus og Lopper,
fortæres fattig Stat (Exemplet skjænk mig, Ven!)
af altformange Tropper.“

Selskabet. Nok! nok! Det er for Lavt. Fy! Fy!

Vejbred. Nu! Her er da Noget, som gaar til Siden.

(Læser.)

„Zaren,
Sultanen, Schaken:
hver af disse vist var ilde faren,
hvis borte var

Turkmann, Tartar,
Baschkiren og Kosaken.
Men her i Nord blandt Fjeld og Skov
vi har ej Hetmann eller Pulk behov."

Baronen. Stop, herimod maa jeg protestere. Paa min Ære, ikke videre af det Slags. Det er Opror. Paa min Ære — hid! — jeg vil gjennemstinge det Blad!

(Drager sit Sværd og gjennemborer Papiret.)

Vejbred. Deres Naade, det var tappert! Deres Naade har ikke imod noget af et andet Slags? (Læser.)

„Profane, siger du, der Aand ej er
i Rax's Prækener?
I næsten hveren Sætning dog han svor,
at Aanden i ham for.
— Profane, vil
du sige, i hans Præk'ner ej er Ild?
Ah, hörte du en Sætning end af Samme,
der Satan nævned ej og Helveds hede Flamme?"

Depositurus. Imod slige Smædevers over H. H. Fanden maa jeg protestere. Det er græsselige Tider vi leve i. ***Ora pro nobis, o sancte Grundtvig!***

Vejbred. Om Forladelse, Herr Pastor! Det er ikke mine Vers . . Ah, hvad vilde jeg dog sagt? Det er ikke min Skyld. De ere inspirerede. (Læser.)

„O sörg ej, Asgrim Digter, for du seer
dit Publikum kun lidet er!
Hvi önsker du det större, naar
det kun af vrede,
lede, hede
Recensentere bestaar?"

Kjölvand, Spröjte, Springvand og 97 andre Poeter.

Fy for Fanden! det er afskyeligt! Stop! eller, ha! vi dræbe Dig! Ha, ere vi ikke *poetarum irritabile genus*?

Vejbred (Afsides.) Ja, hvor kunde jeg sige en saadan Blame om mig selv? Jeg har ikke sat mig ret ind i Bladet. (Höjt.) Hører ikke jeg til samme Slægt? Kom I! Trætte giver Navnkundighed. (Læser.)

„Flaumann!
Jeg nægter ej: Du vorden er en Abe.
Men vær dog langtfra derfor vred!

Vær meget heller glad derved!
Thi, om du vinder ej, du han ej heller tabe."

Dehrr. Ogsaavidere m. Fl. (Grædende.) Vi ere ikke komne hid, forat blive fornærmede; men for at more os. Nu! vi skulle da ogsaa tale godt om dig! Pas dig!

Vejbred. Hys! Hvor det er vanskeligt at gjøre Alle tilpas! Sjuh! (Læser.)

„Ak, Klaudia, idet du sminker dig,
du glemmer sikkerlig,
at Mandfolk aldrig pynte sig
med kunstige Blomster — — "

Damerne. Nej, det er for galt! O, kunne vi taale det?

Vejbred. Det var da ogsaa et forbistret Papiir! Hvorfor fandt jeg ikke en Romance, en saadan en:

„Der sad paa Græsbænk et fagert Par,
i Maaneskin.
Og Bruden en Moserose var,
men Brudgommen en Jasmin.
„Ak, söde min Brudgom, hvi er du saa bleg om Kind?"

Damerne. Ja saadan en! saadan en! . . Og saa gik de ind i Løvhytten, og saa hviskede de, og smiskede de, og lispede de, og tiskede de, og hyssede de, og kyssede de, og . .

Vejbred. . . Og saa fløj der en Sfinx Dødningehoved ud af Kysset.

„En iiskold Tudseryg Brudskamlen var,
og Ugleöje Brudfaklen bar.
En Sfinx Dödninghoved flöj af Brudkysset ud.
Og Morgnen saa i Taarer den Rosenbrud."

Ah, hvor nyt og skjønt — lagde de Mærke dertil? — at kalde Duggen: Taarer? Ha, Damerne græde alt? Er min Sejer vunden? Ha — skal jeg slaa det sidste Slag?

Damerne (Hulkende.) For Himlens Skyld ikke flere slige nydelige Vers. O Sommernat! søde, luftende, lunkne Sommernat! søde Minders lumre Skabelsesmulm!

Vejbred. Vel, her er det sidste Slag i en Fortælling, en nymodens, med en ypperlig Knude. Den er af min egen — jeg vil sige: samme Fabrik: „En dunkel Høstaften — Vinden hylede i Fyrrene — i Dødningedands cirklede visne Blade for min Fod — Regnen duskede ned (hvilket er ubehageligere end

Pladskregn) Himlen bælmørk, endskjønt Fuldmaanen stod højt over Bjergene — Denne dunkle, rædselfulde Høstaften vandrede jeg eensom, iført en graa blaarudet Rejsefrakke, Støvler og Hat, opover de stejle, øde Højder ved O . . da — saa jeg, jeg troede ikke mine egne Øjne, Noget at glimte igjennem Træerne. Jeg stod stille — jeg tog Mod til mig — jeg gik — jeg listede mig nærmere, og saa —

Damerne. Hu! ikke meer! . .

Vejbred. „Og saa — et Lys. Jeg nærmede mig, og saa —

Damerne. Hu! Ikke meer! . .

Vejbred. Jo nu løses Knuden . . „Og saa — et Huus: — et Huus af Træ, med Tag paa, og Regnen dryppede af Taget. Jeg aabnede Klinken, og saa — en gammel Kjelling spindende ved Ilden. — — Den var Lyset, jeg saa!" Snip, Snap — — Ha —

Damerne. (Daane.)

Vejbred. Ha, ha! hvo har nu vundet? Behøves mere? Ha!

Vægge, Dörstolper, Tag, Gulv, Möbler (Brölende.) Det var mine Vers! Det var mine Vers! mine Vers! Tyv! Tyv! Tyv! Tyv! mit Digt! Tyv! Tyv!

Vejbred. (Falder næsten bedövet om.) (Til Selskabet.) Ja, var det ikke det jeg vidste? Ha, for Himlens Skyld, hørte I Noget? Det er Løgn! Løgn! Skammelig Løgn! Det er mine . . for Gud! hvad man finder . . og naar ikke Ejermanden melder sig, eller er død . .

Papa. Ak, du min Himmel, hvor han er angreben af Digtet . .

Vejbred. Hørte De ikke Noget? O Jammer, hørte De Noget, mine Herrer og Damer? Jeg skal bevise . .

Selskabet. Nej, Intet! (Mange afsides.) Men det er dog altfor naivt saaledes at tilstaa, at vi ikke have hørt paa hans Digt.

Vejbred. (Kommende sig.) Ja saa? (Afsides) Pyt! det var bare Samvittigheden da, som skreg. Pyt! den Bugtaler — Du er ikke i Moden, Bugtaler! (Höjt) Jasaa, De hørte Intet? Ja, hvad skulde De vel høre, uden at jeg reciterede et Digt, som var, ved alle Ossians Skygger! af mig Selv. Og saa mener jeg . . hem! —

Papa. . . Bravo! Bravo! (Klap og Bravoraab.)

Vejbred. Ja det var det, jeg mente. Se saa, nu kan Skriget komme igjen. Det overdøver ikke disse.

Vejbred, Kontrabas, Piano (Knælende for Alvilde.)

Hulde, indvi, ved at flette
Myrthe-Rosenkrands om dette
Hoved, det til et
Altar for Skjønhed, fremstillet,
Kvinde i Dig!
Se, de Andres øde Isser
kun betyde Trappetrin,
dækt med lange Miners Liin,
omhængt med Taarers Fryndse-gardin,
hvoropad, hvornedad, hvorpaa
Du kan stolpre, Du kan gaa
til Hovedaltret — Mig!

Alvilde. Se, Herr Vejbred, Herr Digter . . (Afsides.) O den Frække, som turde synge Erlings Vers, og kalde dem sine egne! (Höjt.) Se, en Kvinde vilde og maatte, som blot Kvinde, række Dem Rosenkrandsen; men jeg gjør mig en Ære af, at kunne vurdere Dem og mig højere. Er De Digter, da vil De nu se Deres Muse i mig, og da vil De tidobbelt højere end Rosenkrandsen, i hvem min Haand skulde være iflettet som en Knop, vide at vurdere Laurbærkrandsen, som jeg nu rækker Dem.

Vejbred. Rigtig! Jo sandelig tusinddobbelt højere. Saa fik jeg den dog!

(Alvilde sætter en Krands paa hans Hoved. Bravoraab og Fanfare.)

Mine Herrer og Damer! nu har jeg faaet ni Brude istedetfor Een. Nu mangler jeg blot Gratierne til.

Piano. Laurbær? *Sacre dieu!* har man seet Laurbær i dette Land? Det er Kirsebærblade.

Vejbred. Kirsebærblade? Med dem bekrandser man Ansiovis. Men jeg siger Dig, at det er velfortjente Laurbær.

Selskabet. Nej, det er Kirsebærblade og Portulak.

Papa. Hys! Mine ærede Herrer og Damer, konverserer ikke mere om Foureaux, eller om Dampbaaden, eller om Louis, eller om Baronen, eller om den tigrede Hest, eller om Lejebibliothek,

eller om Maanedsroser, eller om de danske Skuespillere, eller om 17de Mai, eller om Kritiker, eller om Vejret, eller om en Hat, eller om Kjøbenhavn, eller om sidste Modejournal, eller, eller om eller — men stille, stille! jeg beder. De ærede Herrer Virtuoser, mine store, ærede, fremmede Venner, ville nu aabne Veddekampen imellem sig Selv ved en Ouverture eller en Solo af begge To, og derpaa ville de spille en enkelt Solo.

Alvilde. (Afsides.) Erling! Denne Spøg skræmmer mig næsten. Ak, Erling, jeg faar gribe til det Yderste; men da bliver min Stedfa'r beskjæmmet. O Erling, hvorfor er Du her ikke?

(Piano og Kontrabas spille. Papa raaber Bravo, dernæst Vejbred og saa Allesammen. De klappe og raabe Bravo hele Tiden, mens de spille. Midt under Koncerten kommer Harlekin ind med en Tromme. Han slaar Hvirvel indtil alt bliver stille.)

Papa. O Himmel! Himmel, hvo . . hvad er det?

Kontrabas. Der Teufel!

Piano. Arlichino?

Papa. Ak, De . . Du kjender ham?

Alvilde. (Afsides.) O, jeg kjender ham paa hans smukke Skabning.

Harlekin. (Til Papa.) Signor! . .

Papa. Min Herre, maa jeg spørge Dem, hvem De har den Ære at være?

Harlekin. Signor! Er De ikke Smagens Konservatør, Kunstens Patron, alle Virtuosers Ven og Beskytter i disse Lande?

Papa. (Gnider sine Hænder smilende.) Min Herre, vær saa artig at tage Plads . . O vær saa god . . Jeg beder . .

Harlekin. Jeg kjender Dem igjen — i Napoli kalde vi Dem Signor Urbano. Det betyder: Herr Høflig . .

Papa. O, min Himmel — Herre Gud de Virtuoser — De flyve nu Verden rundt — saa er mit Navn da? ak! ak! Napoli og Portici!

Harlekin. Jeg er den berømte Signor *Glorioso Amoroso Sonoroso Vittorioso Virtuoso Arlichino!* Har De det?

Papa. De er? Hva — — hvad?

Harlekin. Virtuosernes Virtuos.

Papa. (Knæler.) Ja ved Himlen! jeg seer det, jeg saa

det strax — jeg saa strax paa Deres Dragt, at De var en udmærket Person.

Harlekin. Hor Signor — jeg maa fatte ringe Tanker om Dem, ved at se Dem i saadant Selskab som disse to musikalske Markskrigeres. (Til Kontrabas.) Hvem er De vel Signor?

Kontrabas. Jeg er Ridder, Kapelmester hos Hs. Durchlauchtighed, regjerende Graf von . . o, jeg beder om Forladelse, hans Titler ere formange, og min Ærefrygt for hans Højhed er saa stor, at jeg enten vil nævne dem allesammen eller ogsaa tie og anklage mig selv for Majestætsforbrydelse — ellers er jeg Ridder Kontrabas, Virtuos . .

Harlekin. Ha, ha! — Ja, men — Jeg er Signor *Gloriosissimo Sonoroso Victoriosissimo Virtuoso Amorosissimo Arlichino.*

Papa. O store Ære! (Til Tilskuerne.) Hvad synes Eder?

Harlekin. (Til Piano.) Hvorfra er De, Signor? Hvem er De?

Piano. Jeg er Piano. Verden er mit Hjem, Tyrol min Vugge. Jeg har lært af Alpevinden at spille paa Fløjte.

Harlekin. Tyrol? Ha, siig ligesaagodt: „jeg er en Eskimoer.“ Herr Papa, vil De omgaaes med slige Folk? — Jeg er fra den sydligste Spidse af Italien, ja fra Sicilien . . Det er noget Andet!

Papa. Ak Himmel!

Harlekin. Ja fra Kap Passaro paa Sicilien. Jeg har lært af en Skyhose at spille paa Tromme.

Papa. Velkommen! velkommen! O, tro, jeg saa strax, at De var noget Stort. Jeg saa det; ja før jeg saa det, anede jeg det . . der foer som en Regnbue foran mine Øjne.

Harlekin. Jeg vil kjæmpe med Disse om Prisen, hvis De tillader det, skjønne Festens Dronning — med disse elendige Spillemænd . . Ja siig selv — De er en Skjønner, Herr Papa — siig selv, om det kan være nogen Kunst at være Virtuos paa saa fuldkomne Instrumenter, som paa Violin og Fløjte? Nej paa Tromme, Tromme: at frembringe det Højeste paa dette simpleste Instrument — det er Virtuositet. Det er ligesom at faa en fornuftig Verden ud af Chaos. Det er guddommeligt.

Papa. Ja det er noget Stort, Herr . . De har Ret Herr . . .

Kontrabas. Jeg begynder at soupçonnere! Ha, Karl, hvor er Du ifra . .

Papa. (Afsides til Kontrabas.) Bist du toll Bruder? Gott behüte dich! Er . . seiner Gnade . . hans Hochheit ist vom Sicilien. (Höjt til Gjæsterne.) Jeg talte blot nogle Ord Tydsk, Italiensk og hvad det nu kunde være af fremmede Sprog med Hr. Ridderen. — Det var snart bestilt.

Piano. Jeg giver min Sjel, ja min Fløjte paa, at denne Arlichino er en raa Karl herfra. Han taler jo ikke det nye bedre Sprog: det moderne, det dansk-norske, det offentlige Theaters Sprog, det, som Landet skal lære af Skuespillerne . .

Papa. Tilvisse, tilvisse. Der kommer dog noget Taaleligt, noget som skikkelige Folk (dog taler jeg ikke om dem, som kunne, naar de lyste, tale Tydsk, Fransk, Italiensk og hvad der kan falde sig) uden Skam kunne have i Munden, naar man parrer Farsundsfolk og Thylænder sammen, og saa Folket gaar at høre, tripper i Skolen . . heja, Viktori . . høre Hakon Jarl tale Kjøbenhavnsk.

Harlekin. (Slaar Hvirvel.) Stille! Det er Tid at begynde. Jeg er den musikalske Cæsar.

Papa. Io triumphe, Io triumphe!

Harlekin. Om man hang mig op ved Benene, bruger jeg mine Plektre.

Papa. Skulde man hørt Sligt!

Harlekin. Se disse — de ere ikke Trommestikker for mig, som for alle Andre, men Plektre.

Papa. Javist, Javist. Den, der kalder disse Deres Naades runde Stikker til at slaa paa Tromme med „Trommestikker“ og ikke „Plektre“, skal vises fra mit Huus.

Harlekin. Naar jeg sejrer over disse To, bør Stikkerne hede Spidsrødder. Skjønhed, tør jeg nærme mig Dig saa broget? Godhed — haaber Du ogsaa paa den sorte Maske? Forstand — tør jeg komme trommende ind i din Himmel?

Alvilde. Mine Herrer Virtuoser, begynder!

Piano og Kontrabas. Hvem Fanden Du er, saa kan Du til Nød akkompagnere os.

Papa. (Til Gjæsterne.) Forskrækkes ikke! Der er et ligefremt fidelt Sprog imellem Kunstnere, og imellem Kunstnere og Smagsmænd, som jeg.

Piano. Der ligger Handsken! (Slaar en Trille.)

Kontrabas. Der ligger Handsken! (Gjör et Stakkato.)

Harlekin. Der ligger Handsken! (Slaar en Hvirvel.)

Papa. (Til Vejbred.) Giv Tegn til Bravo!

Vejbred. (Til Gjæsterne.) Giver Agt til Bravo!

Papa. Nu er Alt i sin Orden.

(Piano og Kontrabas spille. Harlekin fölger ikke disses Musik; men, begyndende sagte paa Trommen, voxe hans Hvirvler til en græsselig Styrke. Under dette siger:)

Piano. (Lægger Flöjten.) Nej, dette bliver altfor galt.

Kontrabas. Var han ikke saa stærkbygget, saa — ha, nej, dette bliver altfor galt . . .

Papa. Er De syg? De blegner . . Holder De op?

Piano (Harlekin slaar imidlertid.) Ja, har De Øre for dette? Holder Du ud?

Kontrabas. Hvad vil De gjøre?

Papa. Akkurat som Du. Holdt op! holdt op! (Afsides.) Himlen veed, hvad jeg skal tro? om han er en Virtuos eller ikke?

Vejbred. Bravo, Bravo!

Gjæsterne. Bravo! Bravissimo! (Raabe og klappe.)

Papa (Skriger Vejbred i Öret.) Men er De gal? Hvad gjør De? Vi ere jo færdige til at besvime.

Vejbred. Jeg troede, De raabte Bravo. Ingen kan høre et Ord for sig. (Harlekin slaar fremdeles.)

Piano. Jeg vil besvime. Det bliver bedst at sutenere sin Rolle. Jeg vil besvime. Det er i Harmoni med hvad Frøkenen saa, da den unge Herre brølede.

Papa. Jeg gjør som Du.

Kontrabas. Jeg vil fly.

Papa. Ja, jeg med.

Piano. Kom, lad os fly Begge. Folk ville dog tro da, at vi have beholdt lidt Øre igjen. (Piano og Kontrabas fly.)

Papa. Ak, hvad skal jeg? (Vil fly; standser.) Nej! bedst vel, at holde sig til den Sejrende — Bravo! Bravo! —

Vejbred. Bravo! Bravo! (Gjæsterne klappe og raabe.)

Papa. Nok! Nok! *Victoria!*

Alvilde. (Vinker. Harlekin holder op.) Kan Tvivl der være —
naar man seer

at Een, kun Een tilbage er
paa Valen — kan der være Tvivl,
om hvem, der vandt sig Sejrens Smiil?

Harlekin. (Til Papa afsides.) Hvor gik det, mein lieber Hr. Papa?

Papa. Fortræffeligt! ***Victoria!***

Alvilde. (Vinker Harlekin til sig. Han knæler for hendes Stol. Hun sætter Rosenkrandsen paa ham.) Her, Virtuos,
her er din bedste Ros.
Hver Rosenknop er aaben Mund,
der kvæder om din Sejer kun.

Papa. Jeg gratulerer! jeg gratulerer!

Harlekin. (Sætter Krandsen paa Alvildes Hoved.) Først nu er denne Krands ej tom,
thi, se, den fatter min Himmel om!

Papa. Jeg gratulerer! jeg gratulerer! Hr. . .

Alvilde. Saa tag din Sejerspriis, Harlekin!
din Krands er min; men jeg er din.

(De omfavne hinanden. Under Omfavnelsen springer Harlekinsdragten af, og Erling staar der.)

Papa. Jeg gratulerer! jeg gratulerer!
— — Ha, hvad? hvad? (Bliver staaende forbauset.)

Gjæsterne. Vi gratulere, vi gratulere!

Vejbred. (Bukker.) Jeg ydmygst vil mig forbeholde,
i et Lykønskningsvers at folde
imorgen mine Tanker ud
for ærede Brudgom og skjønne Brud.

Erling og ***Alvilde.*** Vi takke, vi takke! O Tak, Papa!

Papa. Jeg faar nok raabe Viktoria!
(Afsides.) Forbandet! en norsk Studios for en fremmed Virtuos! Men Gjæsterne have allerede gratuleret. Jeg faar gjøre gode Miner til slet Spil. (Höjt.) Ja vel da! vel da! vel! tillykke!

(Piano og Kontrabas komme ind med Flöjte og Violin.)

Piano og Kontrabas. Vi ville dog ikke her i Legen
gaa glip af Vinen og ***verbotenus*** Stegen.
Ja, ante vi det ej hvo Harlekin var?
Nu bede vi blot det lyksalige Par
— tillykke! tillykke! —
kun om at faa Lov til at blæse et Stykke.

Vi bli' da Musikanter,
og altsaa, efter mange Varianter,
hvad før vi vare.

(Virtuoserne spille. Gjæsterne komme op paa Scenen til Dands; Erling og Alvilde först, Papa og Fru Sminkekrukke, Vejbred og Fru Drivhuus. Baronen dandser med sin egen Skygge, Hr. Dittoditto og Jomfru Allesomville, et uendeligt Slæng af Herrer Ogsaavidere samt af Frøkener Sommerfugle og Jomfruer Blomsterpotter &c. &c. Dands: Menuet, saa en Kehraus.)

Om

Smag og Behag

man ikke disputere.

Et

Somdetbehagereder

af

Siful Sifadda.

1832.

Marousle, tu mets donc ma patience à bout!
Si soufflet ne suffit, usez de la gourmade!

Scarron.

Personer:

Forskjellige Röster, og deriblandt en Madames, som ikke generer sig;	Henhörende til en mechlenborgsk Theaterpublik.
Trompet, en mechlenborgsk Trompeter, som for 4 Skill. pr. Aften og Fribillet er lejet til at udbasune det oldenborgske Skuespillerselskab i Mechlenborg; Harlekin: Theaterdirektören; Et mechlenborgsk Sviin; Et oldenborgsk Do. En mechlenborgsk Oxe; En oldenborgsk Do. Et oldenborgsk Asen; En oldenborgsk Gaas; Forskjellige oldenborgske Dyr;	Alle henhörende til en oldenborgsk Skuespillertrop i Mechlenborg.

Om Smag og Behag

man ikke disputere.

(Scenen forestiller et Theater i en mechlenborgsk By. Den mechlenborgske Theaterpublik morer sig med at höre paa den oldenborgske Skuespillertrops Musikanter, indtil Teppet gaar op.)

Röster i Theaterpubliken. Ingen slet Smag, om vi maa bede! Ingen mechlenborgsk Nationalmelodi, I Oldenborgere! Ingen Sang, hvori vi høre vore egne vendiske Ege suse, eller vort eget Østerhav skumme over Flintene; thi det er dagligdags, det høre vi alligevel uden Betaling, og Bønderne finde Behag deri. Men lad os faa en oldenborgsk Sang og bare oldenborgske Melodier! Om Kjærminderne i Jevermarsk, om den blaa Viol, der speijede sig i Oldenborgerdiep, om Sivet, der badede sig i Weseren, eller en æsthetisk Torvesang fra Operaen i det guddommelige Papenborg! Eller tro I maaske, at vi ikke have Smag, skjønt vi blot (til Ulykke) ere Mechlenborgere?

Röster fra de oldenborgske Musikanter. Jo, I have Smag, skjønt I kun ere Mechlenborgere. Det sige vi!

Mangfoldige Röster i Theaterpubliken. Jo, vi have Smag, naar Oldenborgerne sige det, skjønt vi kun ere Mechlenborgere. Mangetak! Tusindtak! Men nu bare Oldenborgermelodier, bare Sange fra Papenborg!

(Musiken begynder, men afbrydes da Teppet gaar op. Scenen derbag sees da at forestille en Gade, hvor Harlekin sees i en eftertænksom Stilling paa et Hjörne.)

Röster i Theaterpubliken. Ah! ah! Det Stykke er der Vid og Smag i, for her se vi vor egen Gade.

Trompet. (Rejser sig op, henvendende sig til Publikum.) . . Ja Huus for Huus minsandten! Det var netop det, jeg vilde gjøre opmærksom paa. Vi Mechlenborgere kunne ikke noksom være de gode Oldenborgere forbundne. Det kalder man vittigt saaledes at kunne træffe hver Mand ved at vise ham hans Huus og lade Stykket spilles i hans Gade, og det kalder man al-

meeninteressant saaledes at blive truffen baade i sig Selv og i sin Smag. Direktøren bør kaldes frem; thi han har herved baade gjort sig fortjent af Publikum og viist sig opmærksom for det. Direktøren bør kaldes frem.

Röster i Publikum. Hurra! ja, frem med Direktøren!

Theaterdirektören. (Kommer frem; hilses med Klap og Bravo.) (Med stolt Tone og Holdning.) I Mechlenborgere og Mechlenborgerinder, jeg har et skjønt oldenborgsk Stykke til Jer i Aften. Kun maa jeg bede Jer ikke at forskrækkes over at I se, at denne Prologus der eller Harlekin er en Landsmand af jer, en raa Mechlenborger kun. Da han skal fremstille en egen Karrikatur, saa var hans latterlige mechlenborgske Dialekt mig nødvendig. (Gaar under Klap.)

Madamen, som ikke generer sig. Æsler, Bæster! At klappe for Sligen? Er det ikke nok at betale sine Penge til Sligen? Det er jo Satire Altsammen. Jeg seer nok mit Huus der i Lumpengaden; men det er Satire Altsammen, for staar det saaledes og ryster, fordi om det er gammelt? Hvad kommer det Sligen ved? Bævrer Væggen som et Lagen? Det er jo ikke Huset selv. Altsaa er det bare Spot og Satire. Fy skam jer, I omvandrende Luus! Man kunde briste af Harme ved at se Sligt.

En Röst i Publikum. Dette er ogsaa en Røst i Publikum.

Harlekin. (Seende sig om.) Den Stad er stor, d. e. en af
dens Gader
har flere Narre, end fra Port til Port
en anden By. Hvor skal jeg da begynde?

Röst i Publikum. Ifra dig Selv skal du begynde, Nar. Og Ingen gaar udenfor sig Selv: du skal ogsaa ende med dig Selv. Dødssukket er den bedste Satire over det hele Narreliv. Thi hvorfor sukker man da? Hvis ikke, saa lo man.

Harlekin. En Ugle . .

Madamen. En Ugle? Mener han mig? Fy, I skulde have Last og Skam! Nej hør paa Sligen!

En Röst. Dette er ogsaa en Røst i Publikum.

Harlekin. . . En Ugle, men Minervas Ugle, gol: „ifra mig Selv“ (Slaar Kappen tilside og betragter sin Narredragt.)

Her aabner jeg et Hjerte.
Saa er jeg klædt foruden, I forinden.
Ifra mig Selv? Nu, der er Emne nok;
og ej Satire skabtes, om ej Satyr
selv havde Snev af hveren Last, han skildrer.
Hvor kan han stige ned i Gjerrigs Hjerte,
om ej det døde Sølv ham fryded selv?
om ej han i sit eget fandt den Grop
(skjønt mindre end hos Harpax, da i Satyrs
saamange Lasters Former Plads maa have)
hvor Dragen ruller, rugende i Vellyst,
bevogtende sig over Tanken om
de Dynger, Haanden lyster kare i?
Hvor kan han liste ind et Øje i
den Ødsles Hjerne, om ej i hans egen
et Gran af samme Modmagnet var fæstet
som Polspids, den han hos den Ødsle skildrer
at støde bort i Ødet hvert Metal?
Saa maa da Satyrs Hjerte gjemme (om,
for Mængden deraf maaske mindre) Bilder
af hveren Last, og ligne Hagelformen,
hvori de Laster Satan støber, som
han dræber Menneskheden med;
ja ligne (skjønt med Navn: *Hotel de Dieu*)
et Lazaret for alskens Inkurable.
Hvor tør uskyldig vel han tugte Vellyst?
Alverden da, som kjender denne Last
tilbunden (ja saavel som en Professor,
der tælle kan en Slanges skjulte Hvirvler,
og veed hvormange Bugter den kan slaa),
vil raabe: „grundfalskt! grundfalskt! hvor han fejler!“
— Giv tabt din Dyd, hvis du vil tugte Lasten.
Som Menneskheden gav sin søde Frihed,
hentyende i Stater, forat leve
i evig Krig med dem, du fly din Dyd,
og søge mellem Lasterne dit Virke,
en evig Kamp, men ej fuldstændig Sejer!
Ulykkelige Satyr, her er Kunsten,

det sværeste af Dødeliges Kald:
giv Dydens Blomst, giv Rygtets søde Duften,
hvis du vil tugte Last . .

En Röst. Og endda skal
det hede: Nar, du fægter kun i Luften.

Harlekin. Det Satyr, er din Kunst, din Sorgtriumf:
snig dig til Lasten — lokkende den sukker,
og Døren staar paagløt*), og Alting dufter:
omfavn den da; og naar du har befølt
den Skjønform, tænk da, om du kan „kun Edder;"
og naar du kysset har den søde Læbe,
da vend dig om, og spyt saa, om du kan;
og naar du truffet har hvor Hjertet banker,
da tænk „det er en tunget Ild, som slaar
mod Helveds Hvælving, for at bryde gjennem;"
og sønderriv den Dyd, som selv kan hvile
paa Syndens Seng, din Ærlighed; og, mens
du hvisker „jeg vil lytte til dit Hjerte,"
da drag din Kniv, og kys, og stik — Uhyre,
du stikker den du kysser? ja saa skal du —
og stik, tregange stik
just der hvor Lastens Hjerte livligst banker!
— Nu skinner Solen — Ha, hvi er du bleg?
Det er din Kunst, det er dit Mesterstykke.
Gak nu tilbage til din Dyd — o ve!
den mærker, at du lagt har hos dens Fiende.
Den sidder ikke hvor du den forlod;
men svingende sig op i Luften, eller
i Sorg sig klyngende til døde Billed,
til Psychens Marmor og Marias Træk,
og smeltet ind i malte Frelsers Glorie,
den vender sig fra dig. Med Lastens Blod
beplettet, uden Dyd (den hulker nu
i Skyen) staar du ene midti Verden.

---

*) Her faa nogle Kavalerer ondt formedelst Ordet „paaglöt," og nogle Damer formedelst Skildringen i denne Replik. De hjælpe sig dog med Hovedvand, uden at gaa ud.

Den Dyd, som før sang paa din Skulder kun
om Verdens Skjønhed og dens fromme Troskab,
og hvifted dig med Englevingen, for
at ej den Altings Duft og Glands dig skulde
beruse, nu omsvæver dig saa angst,
som Duen et Morads, for ej at plettes.
Og Fingrene, der legte før i Harpen,
de bløde Nymfestengler liig paa Bækken,
med Skræk du seer har Negle som en Los,
at de i Andres Blod og Taarer skinne;
og Strengene ej suse meer som Vinger,
ej klinge meer som Bryllupsfryds Pokaler,
men liig Portalerne for Æols Hule
staar Strengeraden i den dybe Harpe,
og som Begravningsklokker runger den,
som den, ved tidt Fordømmelser at læse,
hæsblevne Dommer piber den
og hviner som Fordømtes Latter.
Da stolte Sejrer, som af Dyd kan myrde,
tilbage til din Dyd du kom som en
Camill fra kuede Veji til Triumfen,
men fandt sit Rom i Gruus.

Se Satyr, der er Tornestien, du
selv vandre maa, for Tornene at plukke
til Svøben, til dit Narrescepter.
Thi du er Narrekonge, Narrene
dig frygte jo som Folket frygter Kongen.

Madamen. Mechlenborgske Æsel! Bæst! Hvem er det han kalder for Nar og for et Narrescepter? Og det af Sligen? Og saa siger han at Rom ligger i Gruus. Bor ikke Paven der kanske? og ligger saa Rom igruus? Ak, du gode Gud og Taalmodighed, hvor Folk holdes for Nar af en Nar?

En Röst. Dette er ogsaa en Røst i Publikum.

Harlekin. — — Giv Dyden tabt, hvis du vil tugte Lasten,
ja se selv Dydens Skygge, Rygtet, fly!
Og dig skal knapt saameget deraf levnes,
at du kan tørftigt dermed parfumere

den Sal, hvor du den Last, du dræbte (hvis
du dig ej finder i med den at leve)
nu bør at granske og anatomere.
Saa dyrt betaler du din Stol, Magister;
og graaner uden Fryd og uden Laurer.
Tænk ej, at Verden tror, at du har lært
(det er umuligt) Lasterne at kjende
kun af Moralens tørre Schema — nej,
da rejstes kun i Billedbøger — nej,
da brugtes Tal og ikke Penge — nej,
den veed hvorledes selv den lærte det.
Hvis Du da Vellyst slaar, veed Verden, at
du selv den haled fra sit skidne Smuthul,
at du maa se den Skjøges Bag, du pisker.
Hvo, som vil skildre Stolthed, steg vel ind i
den Stoltes Hjertes Luftballon? Han fatter
ej dennes pralende Sejlads, medmindre
lidt af den samme infernalske Gas,
som pusted op Ballonen, stinker under
hans eget Hjerte — dog det ikke stiger,
men hvifter blot og hvifter som en Bælg:
vil op, men om det letter sig,
da svæver det som Dragen bunden kun,
tillykke bunden i en Traad Forstand.
Nu, Drage af Papiir, du skratter ad
guldstribede Ballon? og denne, skjønt
for dig den svæver som en Maane blank,
igjen dog haanleer ad den ægte Maane,
og denne smiler atter taus ad Stjernen,
og Stjernerne dandse leende om Solen?

(Störstedelen af Publikum snorksover.)

Ja, siig, du Stymper,
hvad gjærer under denne Læbemuskel,
som knytter sig saa haanligt ad den Mand,
der putter Haanden skjødesløst i Lommen
og tænker fløjtende paa Millionen?
Fy, skam dig!
Ja, siig, hvad trækker saa i Øjebrynet,

ad denne Mand, hvis Hjerte ej kan røre
sig under tyve Ordners Vægt, men som
behersker Fyrstens Hjerte, medens denne
regjerer ikke i et eneste?
Fy skam dig! Stønnende i Støvet bander
du Rytteren paa den Purpurskaberakkede,
du ønsker selv at spore. — —

Madamen. Mechlenborgske Æsel! Bæst! Lyksalige Publikum som kan sove! Bare det ikke var for Penge, saa vilde jeg ogsaa sove. Da faar Luften ogsaa koste Penge, og Fodfæstet og Vandet, naar Søvnen skal koste Penge. Purpurskaberakkede? Har man hørt Magen? og det af Sligen? Skal det betyde en Konge eller en Hest? Poesi er enten til at sove af eller at faa ondt af.

Harlekin. — — Vel gives der saa fræk og grov en Daarskab,
at Blinde se den, Stumme give Hals:
en Daarskab klaprende saa vidt som Uglen,
der flyver ud om Dagen, og da strax
af Kraaker, Spurve, Skjærer blir forfulgt.
Men, liig en liden Plet, umærkelig
paa Taget sorte Star da sidder, og,
mens Kraakesværmen sortner den forbi,
den knapt rundt Uglen dens Triumfskrig hører;
men ingen af de tusind Lattertoner,
der fiint (om det kun er et Blad, som skratter
ad Sommerens troløse Elskov) piber
Naturen gjennem, undgaar da hans Hærmen,
men kløves atter paa hans Spottertunge,
der end er mere fiin.
Saa blues sande Satyr for at røre
den Last, som lader haant om Slør og Maske.
(Den levner han til Bøddelen og Præsten);
men blusser op, naar han en Maske seer,
og vil dog rive alle Masker af
(skjønt angest for den Last, han veed der bag),
at Lasterne, beskuende hverandre,
af en gjensidig Rædsel kunne dø.
Han lader Daaden ligge; søger Tanken.

Han endser ej de Daarskaber, som rulle,
liig plumpe Stene nedfra Daarens Hjerne;
ej disse Dumheder, som tordne frem,
liig Snelaviner, fra en Stornars Mund,
kun blottende hans egen Nøgenhed.

Madamen. Nej, fy for al Ulykke!

En Röst. Hys, ti stille Moer! I forstaar det ikke.

Madamen. Hvad? forstaar ikke? Nej, har man hørt paa Magen? Forstaar ikke? Og veed I Far, hvormange Lejebibliotheker jeg er i? Og har jeg ikke været i Papenborg kanske, som I kanske aldrig har kjendt Røgen af? Og har jeg da ikke Smag kanske, ligesaavel som I? ja som Ti som I er? Og kan jeg vel fordrage denne Harlekins fæle Mechlenborgersprog, som I — I maatte skamme jer — kan?

En Röst. Dette er ogsaa en Røst i Publikum.

Harlekin. — — Men mathematisk-vist beregnende
den Vinkel hvori Narrens Hoved løfter
sig over jevn Fornufts afmaalte Flade,
han finde vil hvi Skredet *maa* nedramle.
Saa — langtfra at, som Sisyfus, at rulle
igjen de Stene op, og gjøre fra
en Tidens Nar sig Selv til Evighedens —
han raaber kun til Hver, som gaar derunder,
et Varsku overtordnende Lavinen.
Og, for de stakkels Bønders Huses Skyld,
anraaber han de gode Guder, og
et Lyn nedbærer Orfeus' Lyra til ham.
— Han spiller — Stenen standser midti Farten.
Han spiller — Sneen trækker gjen sig sammen
som Oldinglokker om den gamle Klippe.
Fordømte Lyst! Ja gives større Nar
(som sjelden mere usel Hare end
den Mand, hvis Lyst det er at jage Harer),
end netop Den, som jager efter Narre?
end Den, som søger Skurkerne, han hader?
Fordømte Lyst, lad hiin Lavin da ramle,
og lystvandr i de tusind andre Dale,
som kjende den Lavin kun, at en Klase

formodne Druer laver ned af Højene,
der synes pustede i Leer, optrukne
kun efter Kvindebarmens bløde Linjer,
som hæved Jordens Bryst sig end og aanded. — —

Damerröster i Publikum. Fy! Ak min Gud hvilken smagløs Frækhed! At tale om Bryster og Barme? Er det for Damer? (Faa ondt)

Madamen. Æsel! Bæst! hvilken Skamløshed! og det af Sligen?

Andre Damerröster i Publikum. Ja faa de Andre ondt, saa maa vi med. Er det for Damer? (Alle Damerne faa ondt.)

Harlekin. — — Fordømte Lyst! Somom et Bryllupslys
fra Højtidsbordet, for at spejle sig
i unge Brudgoms kjække Glædesøje
og fra — —

Damerröster i Publikum. Hold inde! hold inde! Han forgiver os. Tal ikke om Bryllup. Vi faa vore Anfald.

(Damer bæres bort.)

Harlekin. — — Fordømte Lyst! Somon et Bryllupslys
fra Højtidsbordet, fra at spejle sig
i unge Brudgoms kjække Glædesøje,
og fra at krandse Brudens Kind med Straaler,
med eet nedsænkte sig i fugtig Kjelder,
for der at skræmme Tusindbeen og Fisler! — —

Kavaleerröster i Publikum. Fik vi ikke ondt før, saa faa vi det nu. Roser og Violer er Poesi, men ikke Skrubtudser.

Harlekin. — — Fordømte Lyst, er dette Blik ej fromt?
Dog aner du og sværger: ondt er Hjertet:
at dette Fromblik er en Sø, der spiller
med solbeskinnet Flade, mens den evig
til Havet paa den anden Side Kloden
igjennem sorte Dybder sænker sig:
at dette brune Dueøje er
et Kjern hvor mørke Mørje skinner gjennem,
en Kaffekop, hvis Nektar, drukken ud,
kun viser Fandens Kragetæer paa Bunden:
at dette Blaablik, fromt som en Serafs,
kun er en dagblaa Silkeparaply,

som slaaes op til Dæksel for det Hoved,
der venter Skylregn af Forbandelser.
Fordømte Lyst — du bæver for et Øje,
og stirrer dog fortryllet ind i Rædslen.
Du sværger: Hjernen er en Djævlens Flamme,
hvor Dyden, ja selv Psychens Vinger bruges
som simpel Ved kun til Metal at smelte.
Dog nærmer du, som en fortryllet Myg
dig den, at slukke den med Myggevinger.
Du sværger: ondt er Hjertet, dog jeg elsker
den Guddom lige Menneskegestalt:
og, somom Hjertet en Magnetsteen var
og Du en Kniv, tiltrækkes du og skjærer
og skjærer Hjertet ud, alene for
den Skjøngestalt at redde, og at snyde
ved korte Piinsler Satan selv for Sjelen.
— Vel Satyr, vær da Jordens Satanas!
Tag Satans Skat: tag Frygt og Had til Døden,
om du ved Piskesnert end redder fra
at piskes gjennem Evighed af Lyn! — —

Röster i Publikum. Det gaar ikke an. Det er vanvittig Poesi. Lyn frembringes kun i Skyerne, og gaa i vinklet Zikzak, men ikke svingformet som en Piskesnor. Eller tror han kanske, at vi ikke skjønne Poesi?

Madamen. Æsel! Bæst!

En Röst. Dette er ogsaa en Røst i Publikum.

Harlekin. — — Vel, Satyr, gaa! betving en Verden
af Laster, som Napoleon, og lad,
som Han, din egen Last kun leve!
Fortær et Aar maaske den Ærefrugt,
som Menneskehedens Frygt afryster!
Fortær den, forat dø forladt,
henslængt indunder samme Træ,
(som under St. Helenas Piil den Store),
det, der nu engang ej et Blad dig ofrer,
men bøjer Toppens Riis med lystig Raslen
og pisker — selv dit Liig.
Opfyld dit Kald! (Hvor er det herligt sagt,

men ilde gjort, naar det er let at gjøre,
naar En er lænket til sin Stjerne, og
ej følger den, forelskt i den, med Frihed!)
Din Stjerne følg, ulykkelige Satyr!
Den er en halet, frygtelig Komet,
i eensom Skræk fuldendende sin Bane.
Hver Stjerne flyr, som vælted Himlens Drage
sig om for alle Rummets Lys at sluge.
Hver venlig Stjerne flyr; som Taarer drypper
en efter en fra Himlen.
Og Venus stiger atter nedi Havet. — —

Röster i Publikum. Det er ikke muligt. Det er aldeles plat umuligt, at Stjernen Venus skulde virkelig gaa nedi Havet. Her er sund Kritik. Og Poesi kunne vi med. Og Smag have vi med, skjønt vi ere kun Mechlenborgere. Men Oldenborgerne sige det.

Harlekin. — — Slig Rædsel, Satyr, ligger i din Pen.
Den er (og dog man hader Hovdet mere)
Kometens Svands, som fejer Stjerner bort.
Den er et Riis, som skjønt med Smiil omviklet,
af Vennen dog ej for Fastlavnsriis agtes;
som stikker frem selv i den Blomstbuket,
du rækker din brudkaarne Mø — forgjeves,
forgjeves: Hun selv for dit bedste Smiil,
det i hvis Straaler kun sig Ømhed bader,
tilbage, som for Snog i Græsset, bæver.
Hun i dit bedste Blik kun seer en Brod,
Hun hører i din Latter kun Satire,
og det — o ve dig! ve dig! over sig.
Og farver Elskov Kinden — ak, hun tænker:
nu steg paa Flammevinger op i Skallen . .

Röster i Publikum. Hvad for Noget? Skallen? Et mechlenborgsk Ord? Tal oldenborgsk, mechlenborgske Tølper!

Harlekin. — — Og farver Elskov Kinden — ak, hun tænker:
nu steg paa Flammevinger op i Hjerneskallen
hans gamle Djævel (ja en Asmodæus)
opfra hans Hjerte, hvor (o Jammerskade!)

den fraadser i saameget Godt. Og alt
med Angstskrig er hun flygtet fra din Favn.
Tilbage sidder du med aabne Arme
som krumme Spørgsmaaltegn: „hvad har jeg gjort?"
— Dog følg din Stjerne, ulykkelige Satyr,
hvem Gode fly og Onde vise Tænder,
men dog de Værste slikke.
Bestig dit Rettersted! Liig Bødlen af
sin Herre, du af Dyden skal foragtes.
Dog følg din Stjerne! Den blandt Skurke daler,
indledende dig mellem Jordens Helveder,
blandt Hjerter, hulere og meer beskidte
en Augiasstalden. Vær da meer end Herkles!
Til Helveder føres lænket du af Stjernen.
Og værre (siger Præsten) did med Lys
at komme, end vildfare did i Mørket.
Du Skurkehjerter rense skal, og faar
dog Narrehjerner kun til Vederkvægelse.
Det er dit Kald. Du *ex professo* skal
saameget Ondt imellem Onde lære,
at, Iglen liig, du dør, idet du hænger
dig ved det Hjerte, som du gyser for,
udsugende det onde Blod af Lasten. — —

Madamen. Utaaleligt! afskyeligt utaaleligt! Han gjør Nar af mine Igler fordi jeg er en Iglekone. Bort med sig, bort!

En Röst. Dette er ogsaa et Ræsonnement i Publikum. Respekt i alle Tilfælde for Publikum!

Madamen. Nu? Vil han ikke bort? Vil han ikke bort, mechlenborgske Æsel? Tror han, at vi, som have Smag fra Oldenborg, og som ere vante til oldenborgsk, kunne fordrage hans mechlenborgske Snarren og Skryden? Fy, I maatte skamme jer at lade Folk for sine Penge høre paa den usmurte Rok, som skriger i jer Strube! Ja I maatte skamme jer at tale jert forbandede mechlenborgske Modersmaal! Fy for Pokkeren, som om Mechlenborgerne ikke have bedre Opdragelse! Bort I landsforræderiske Æsel, som beskjæmmer jert Fædreneland ved at hærme efter dets nationale Raaheds Ruklang! Bort, eller man maa forgaa, I ægte Mechlenborger! Ægte Mechlenborger? Vil

I være en ægte Mechlenborger? Hu — ha! forbandede Mechlenborg, vil du puste dig op, fordi vi Oldenborgere endnu ikke brække os af dit Brød? vil du briske dig som en Bondekone, der trakterer Borgerfolk, og dog tror at turde tale i sit eget Huus? Tør I forbandede ægte mechlenborgske Lømler? Forbandede — ha, ja forbandede Mechlenborg, tifold Bandede, som har skilt sig fra Oldenborg og lagt en Slagterkniv og et Dovre af Stolthed og nu vil styrte en Orkan af tusinde vilde Dialekter imellem, en Orkan hvor tusinde Vinde suse, bruse, brumme, snarre, snurre, fræse, hvæse, pibe, hvine, fnise, skratle og fnystre! O forbandede, forbandede Mechlenborg, som har skilt sig fra, som har gjort, som vil gjøre Oldenborg ulykkeligt! Forbandede! — Og jeg? og jeg er en oldenborgsk Kvinde!

(Synker afmægtig ned.)

Trompet. Bravo! Bravo! vel talt, ret sagt, sagt som af mig Selv! (Blæser i en liden Lommetrompet.)

Röster i Publikum. Bravo! Ja, ret sagt.

Andre Röster. (Synes forbausede.) Er det gaaet saavidt? Det have vi hørt? Eller var den oldenborgske Høkerkjerring gal af Arrighed? Eller have vi selv været gale af ligegyldig Skjødesløshed?

Andre Röster. Ja saavidt er det gaaet, og videre skal det gaa. Den, der taler mechlenborgsk i Mechlenborg skal trakteres med Nøddeskal i Øjnene, og med raadne Æg, Æbleskrællinger og Smaasteen hvor de kunne træffe.

(Harlekin, der imidlertid har staaet noget forknyt, fjerner sig.)

Andre Röster. Ret! Pak sig, han, som gjør Nar af Folk, da han vover at tale mechlenborgsk, skjønt det er forbudet af Smagen, under Straf af at slaaes paa Galgen *in effigie.* Ingen slet Smag, min Herre! Ikke Nar af Folk, da han taler mechlenborgsk bare for at hærme efter os, forat vise os hvor stygt vort Sprog er! Ikke skylde paa Fødslen, for det have vi, ved Guds og Oldenborgernes Hjælp, overvundet! Og endelig, slaa ud nogle Tænder, og lad Tungen skjære, dersom du ikke paa anden Maade kan faa Ret paa dit mechlenborgske Maal.

Madamen. Vi have tabt vore Øren; nu tabe vi vore Penge. Skurk, Æsel, Snyder, Theaterdirektør! nu har jeg

gabet for en Ort, er bleven piint for en Ort; nu vil jeg le for 4 Skilling og blive forskrækket for 8. Derfor frem med Dyrene! Vi have ogsaa Smag. Frem med Menageriet! Men ingen Vers, ingen Ord — for vi kunne selv snakke — ingen Mennesker, for dem se vi hele Dagen! — ingen Guder, for dem læse vi om i Romaner! Men Dyrene frem! Slangen! Slangen! og Asenet med de rare lange Øren, og Oxen med de rare krumme Horn! Men bare oldenborgske Asener og Oxer, for vi Mechlenborgere have ogsaa Smag!

Theaterdirektören. (Trækkende Harlekin ved Haaret ind paa Scenen.) Hvad, mechlenborgske Klodrian, har du vovet at tale mechlenborgsk til disse Mechlenborgere? Du kunde ligesaasnart have ræbet og ladet en grov En gaa med lang Betoning. Du har beskjæmmet vort hele oldenborgske Selskab, hvori du er ligesom et skabbet Faar i den velsignede rene Hjord. Du er en Oprører imod Smagen og Aarhundredet. Men Aarhundredet puster dig bort som et Duun, der vil sejle mod Vinden, og Smagen har alt spyttet dig ud. (Stöder Harlekin bag Kulisserne.)

(Til Theaterpublikum i Proklamationstone.) Mechlenborgere og Mechlenborgerinder, saaledes straffes Enhver, som oprører sig imod eders oldenborgske Smag.

Trompet. (I Takadressetone.) Direktøren har gjort sig fortjent af Mechlenborg og af Smagen. Direktøren har gjort sig fortjent til en Borgerkrone og en Laurbærkrands.

(Stoder i Lommetrompeten.)

Mange Röster. (Under stort Bravo, medens mange Damer og Kavalerer kaste Törklæder, Blomster, Slör og Pretiosa til Direktoren, som ikke glemmer at plukke alting op.)

Triumf! Triumf! Smagen er hevnet. Oldenborgerne skulle angive Tonen i Mechlenborg. Thi de have baade Smagen *in originali*, og tale, hvor det skal være, som De der have en Myndighed, og have et Sprog, hvorimod vi bare kunne stille Kopisang, Ærbødighed og en vis Grynten. Desuden have de engang faaet Indpas her, saa vi ligesaa vanskelig kunne blive dem kvit strax, om vi vilde, som Koleraen, om den først var kommen i Luften. Da faar det i begge Tilfælde hede „lass laufen!“ Men nu Dyrene, Hr. Direktor! Men bare oldenborgske Asner og Oxer, for vi Mechlenborgere have ogsaa Smag.

Theaterdirektören. (I Proklamationstone.) Mechlenborgere og Mechlenborgerinder! Da Vaudevillen til i Aften er gaaen overstyr (ligesom og ethvert Theater maatte have gjort) saasom en Tølper af en Mechlenborger har vovet at tale mechlenborgsk for mechlenborgske Øren: saa skal der gives eder fuld Erstatning for den papenborgske Vaudeville i det Menageri, som nu vil aabne sig for eders forbausede Øjne, fuldt af rare oldenborgske Dyr. Mechlenborgere og Mechlenborgerinder! I have Smag. *Decretum est! Dixi!* (Gaar.)

Röster i Publikum. Bravo! Tak! Hørte I det! Han har sagt det selv. *Ipse dixit.* Det er uden for al Tvivl, at vi have Smag, skjønt vi kun ere Mechlenborgere. Hurra for Oldenborgerne! (Et Par Stude, Trompet, et Par Sviin, et Asen og en Gaas, der skal forestille en Svane, drives ind af Direktören paa Scenen.)

Röster i Publikum. Ah! ah! osv. — Nej se paa Asnet!

Trompet. Ja skrig! ah! ah! for dette er at skrige: ah! af. (Förer en Stud og et Sviin frem.) Her se I for det første en mechlenborgsk Stud, som har stanget mangen Mand, og et mechlenborgsk Sviin, som . . .

Röster. Hys! hys! Bort med Mechlenborgerne! Frem med bare oldenborgske Oxer og Asner.

(Den mechlenborgske Stud og do. Sviin udpibes og udföres.)

Trompet. I have reddet jer Smag, Mechlenborgere og Mechlenborgerinder! I skulde blot sættes paa Prøve med de mechlenborgske Oxer og Sviin. Men, se! her er først et ægte oldenborgsk Asen, der kan skryde, naar det vil.

Det oldenborgske Asen. (Skryder.)

Röster i Publikum. Ah! Ah! Det er en rar Egenskab. Nej vil De bare høre hvor nydeligt det skryder. Og sikke dejlige Øren! Gid vi bare havde slige! Vi maa lære os at skryde efter det oldenborgske Asen. (Mange öve sig i at skryde.)

Trompet. Og her, I Mechlenborgere og Mechlenborgerinder, er en ægte oldenborgsk Tyr, som baade kan stange og brøle, naar den vil. Og her er et ægte oldenborgsk Sviin, som ikke skriger som vore ligesom om det gik med en Kniv i Livet, men grynter saa behageligt, at det gjerne kunde være Kontrabas i Orchestret, nu det er fedt, ligesom det kunde være første Violin, da det var sultent og magert.

Den oldenborgske Oxe. (Hröjter.)

Röster i Publikum. (Klappende.) Det kalder man en behagelig Majestæt. Hvert Hrøjt, (nej hver Bøging) er som om der rullede store Verdenskugler af Toner ud. Det er en behagelig, afrundet Majestæt. Fortræffelige oldenborgske Oxe, din Tunge maa være formet som Zeus' Skaberkommandostav, da han udvæltede Kloderne. Rare oldenborgske Oxe, dersom vi havde din Tunge, vilde vi ogsaa bøge. Et oldenborgsk Fæ er bedre end en mechlenborgsk Viis.

Det oldenborgske Sviin. (Grynter.)

Röster i Publikum. (Klappende.) Det kalder man en behagelig Finesse i Maalet. Af oldenborgske Oxer kunne vi Mechlenborgere lære at udtale Konsonanterne, af det oldenborgske Sviin lære vi at udtale Vokalerne.

Trompet. Fuldkommen rigtigt. Man kan ikke noksom rose baade de oldenborgske Dyr i sig selv og Nytten af at have dem i Mechlenborg.

Röster i Publikum. Men os synes, at vi hellere kunne have vore egne Oxer og Dyr at se paa, naar vi endelig skulle se paa Oxer og Dyr. Og han har den Frækhed at vise os en almindelig Gaas for en Svane.

Trompet. Oprør! Oprør imod Smagen, den vældigste Autoritet! Oprør imod Tiden, det største Fædreneland! Oprør imod Naturen i de oldenborgske Oxer og i alle de oldenborgske Dyr! Oprør imod Oldenborgerne selv! *Crimen læsæ majestatis & bestialitatis!* (Stöder i Lommetrompeten.)

Andre Röster i Publikum. Oprør imod Oldenborgerne? Ja det var det. Hvem var det? Hvem har solgt sit Liv, Ære og Rygte? Til Kamp! Riv dem isønder! Der er de! Til Kamp!

Andre Röster. Velan! Kom an! Det var os, som mente, at oldenborgske Oxer vare netop ligesaa gode i Oldenborg som mechlenborgske i Mechlenborg. Det er os som mene, at Oldenborgerne ere bedre hjemme og bedre i Oldenborg end i Mechlenborg. Det er os — kom an! Vi vinde i Længden — som mente, at I ere større Narre end Oldenborgerne, og at det er Daarskab at indføre oldenborgsk Fæ i Mechlenborg, naar dette ingen Mangel derpaa har; thi bliver der for meget indført, vil det falde i Prisen baade for os og for dem,

og spise op baade for os og vort eget Fæ.

(Vild Tummel. De oldenborgske Dyr og Trompet drives bort. Harlekin træder frem.)

Theaterdirektören. Mechlenborgere! Hys! Sjuh! Jeg Harlekins Hosbond, Jeg Direktøren, har befalt, at han skal fremtræde med en Deklamation i det oldenborgsk-mechlenborgske Sprog, hvori man informerer baade bag og foran Kulisserne. Dette skal han baade for at stifte Fred, for at gjøre en Slags Afbigt fordi han talte i sit Modersmaal istad, og forat vise det mechlenborgske Publikum, at Oldenborgerne omsider kunne faa oldenborgsk Skik paa de stiveste mechlenborgske Tunger, og at de have Respekt for den sejrende oldenborgske Smag.

Harlekin. Af tvende Pigers Skjønhed straaled Attika:
af Melpomenes, en Patriciers Stolthed,
og af Thalias, kun en Bondes Glæde.
Men Melpomene slog kun Perlesløret
tilside, forat Bondeknøsen Momus
sig skulde brænde paa de sorte Øjne.
Thalias Straahat hendes Kind beskygged
kun for den Blomst at gjemme frisk til Momus,
hvis han, hvis han — ja det var Knuden,
der løstes ikke i de Taarer op,
som løste tidt sig under Hatten, og
med andre Blomsters Dug hendamped sporløst.

Men engang — stakkels blege Melpomene! —
en ondskabsfuld Zefyr et Viinblad letted;
og — ha, hvad seer hun der i Aabningen?
Straahatten, Hyrdestaven slængt' i Græsset,
som var' selv de forelskte i hinanden:
Thalia, Momus slængte hen i Græsset,
som lærte Hatten hende, Staven ham
ret skjødesløst at ligge og fortroligt;
ja — svimmel Melpomene greb i Ranken —
saa ganske nær hinanden, at de syntes
paa samme Rosenkvist kun tvende Knopper,
der drak hinandens Dug. — —
Det var Viinhøstens Tid. Da malte Momus,
saa faunekaad, saa lattermild som Vinden,
saa fuld af Fryd og Overmod, som fuld

af Sødviin Klasen, der nedludende,
hans Pande kildrede til Latter stedse,
i Drueblodet Næsen flammerød.
Men Skjøn-Thalia stopped ud Gevandtet
med Viinløv, og alvorligt-hilsende,
gjensidigt spurgte de: „mon du formaar
saaledes og at elske mig, min Kjære?
Men begge svarede med ærligt Nej:
„i Menneskehedens Barndom idetmindste
bør altid Godt og være Skjønt: men nu
vi ligne Stadens trivelige Laster:
Der er Byherren, der er Bymadamen.
der er den Frøken Melpomenes Onkel,
den Onde, Drukne, Stolte og Forædte,
den rødviinkogte Skinke!
der Tanten bristende af Mod og Stolthed,
den pengestopte Pølse, den Pengepung med Kjød i
som Begge haded arme Melpomene,
fordi" — her endte Momus i et Kys,
og afbrudt kun Thalia kom tilorde:
„De haded Momus, Melpomene lasted,
fordi den højfornemme Slægtning, liig
en Blomst, der faar formeget Sol, hensmægted
i dette milde Purpur, som udflød
. . som flyder ud (thi jeg nu drikker det)
af Drengens Kinder, og paaeengang nu
Thalia læsker, kvæger og opvarmer,
somom hun var en mere solkjær Blomst."

— *Det var Komedien*: første af Komedier.
Hvor lo de! Ja saa Alle stimled sammen.
Hvor lo de! Ja saa Alles Sorg bortblæstes.
Kun Onklens Næse blegned, Tanten indsvandt.
Hvor lo de! Ja saa Selv de brast tilsidst.
Og leende, end paa den sidste Bølge,
som deres Latter havde slaaet i Luften,
de Tvendes Sjele svømmed ind i Himlen,
begyndende og der det samme Spil

at piske Last med Smiil.
Der fik de Løn, som her, af Himlens Narre;
men Zeus de lattermilde Engle elsked.

Da Furiernes Tog, som havde hvinet
igjennem Melpomenes Sjel, fik Slut:
Skinsygens gustne Døtre — de, som hviske:
se her et Pulver som forgiver Sorgen! —
og Hevnens Sønner — de, som slibe Dolke —
og Harm — der gaar paa Tordner gjennem Sindet,
og ruller Oceaner gjennem Pulsen —
det endeløse Furie-tankefølge,
som, før den sidste kommer, før de styrte
i Rædselsgjerninger i Friluft frem,
optraakke Vanvidsdybden i et Hjerte
saa dyb, at dette Pantheon blir ligt
den Kjelder, Favne under Jorden, hvor
Lazarer, Røvere, Barnemordersker dandse —
det hele svandt mod Himlen i et Suk,
da Parrets Livsensrødme sank i Jorden
som Morgenskodden, Dagens Forsejler,
der skjærer sig indunder Dalens Græs,
skjønt nys den krænged kaut paa Skrænten, pralende
med violette Bram, trefarvede Vimpler,
med Takkelads af perlet Spindelsilke,
og med sin Høvedsmand i Højbordsteltet:
en Natsfinx, som (naar Snekken, der udvarpedes
af Aftensolens sidste lange Straaler
ifra en Skovhavn, tørner, ladt med Vellugt,
om Natten mod et Babel af en Blomst)
flux gaar iland og svirer alt til Gryet.
— Meer bleg, meer stiv end Ligene som deres
Skjønmausoleum Melpomene stod der.
„Ved Himlen! Døde?“ skreg hun; men en Tanke
end højere i hendes Hjerte skreg.
Og denne skreg: „og *Jeg* har ønsket det?“

Da bleg og hurtig som et Maaneblink

hun bryder gjennem Rankehegnet. Liig
Diana over sin Endymion,
hun over døde Elskling kaster sig;
beundrer leende det stive Smiil;
den fine Rødme, end bortdampet ej,
og jubler: „nu, nu tør jeg kysse dig!“
Men springer op med Hviin som en Løvinde,
der kyses fra sit Bytte ved at se
det var et Aadsel. Selv mod Zeus,
der Aanden tog, hun raser; bander Aanden,
der, med Foragt for Skjønhed og for Fryd,
forlod sit Legeme og Melpomene;
ja sparker (men af Nid kun til Persefone,
som alt fortærer dem) de skjønne Former,
som hun i næste Stund, paa dem nedsjunken
sagtmodig som et Offerlam,
med sit afrevne skjønne Haar begraver,
og (selv Thalia til Forsoning) kysser.

— Forbauste Alle Møens Kummer saa.
Dog meer forbaustes Mange ved den Tanke:
kan en saa Riig og Fornem føle Sorg?
Men halv med Rædsel saa de hende pludselig,
at rejse sig med fromme Smiil, at stryge
sig koldt og eftertænksomt over Panden,
at ordne sine Lokkers Levninger,
at trykke Taaren bort og tvinge Hulknen,
som nu, nys klingende igjen fra Bjerget,
ej længer end Rebellen under Øx,
sig vaanded under sammenbidte Tænder.
Da med en Højhed, som, skjønt ej bevidst
ulykkelige Uskylds Majestæt,
lod Dalens Herre, en Senator, løbe,
hun bød (først efter Prøver paa at tale:)
„fra Templet henter mig Apollos Lyra!“

Senatoren løb og Hundreder med ham,
som for en Syg paa Vej ej Fod gad løfte.

Men somom Solens Straaler havde flettet
sig til en Lyra, eller ned den baaret,
Apollos egen laa i hendes Haand. —
Hun sang sin Kummer, o saa skjønt somom
den hendes Elskte var, ja hendes Gud;
saa skjønt, at alle sig i Sorg forelsked,
og raabte „sørger! hvor er Sorgen skjøn!"
og rev Cypres- og Oljegrene af
til en Triumfstol for Skjønsangerinden.
Men da de kom, og raabte: „Muse, stig,
stig op, at vi kan bære dig rundt Attika!"
da sad hun bøjet over Lyren — Ak!
Triumfstolen faldt — da sad hun bøjet — Skræk!
der rinder Blod? — da sad hun bøjet — O!
— med Dolken i sit Hjerte.

Det var *Tragedien*, første af Tragedier.

End Momus og Thalia lo i Himlen;
men deres Latter taug, da Melpomene
indstraaled der, af selve Foebus fulgt.
Men da hun sang sit Kvad, da græd de begge,
og trykte blegnende sig til hinanden.
Thi nu i Melpomenes nøgne Sjel
de saa, at hvad paa Jord de kaldte Stolthed,
Sjelshøjhed var; at Øjets mørke Bryn,
som hist de skjælved for som var det Aag,
Sjelsstyrke var, der nu i hendes Sjel
laa som et dejligt Skyggedrag.
Alt ønskte Momus: „gid saa skjøn hun var ej!"
Alt sukkede Thalia: „var hun Furie!"
Da dømte vise Zeus: „se Himmelhvælvet
er som Alfaders egen Hjerneskal.
Der alle Salige vel finde Rum;
men to Medbejlerinder ikke.
Men op af Støvet hæve Millioner
af mindre Himle sig: af Menneskehjerner;
dog ingen ligestor: en snever, saa
knapt Dyretanker kunne sno sig frem:

en vid, saa Engle der kan spænde Vinger,
ja selv Halvguder der med Anstand bo;
dog alle formte efter hiin den Stores,
som Skaaler hvælvde over Skaaler.
Men, at ej eders Elskovstrætte skal
forstyrre Zeus's Himmel — se, der irrer
iblandt Athenens Flok en kruset Isse!
Der hvælver ogsaa sig en Himmel. Did
forviser Zeus dig Momus, Tvistensæble
imellem Melpomene og Thalia.
Da disse sig til Søstre skal forlige."

Og Momus faldt fra Himlen, liig et Stjerne'skud.
Men flux oprejste sig den kruste Isse,
som vidste den, at den en Gud bedækked;
og Folket hilste ydmygt *Aristofanes*,
ej anende, at i hans Bitterheder
brød Momus' onde Lune frem mod Zeus.
Men Himlen sortnede for Melpomene,
da hun ej fandt sin Elsker mere der.
Ham fulgte hun, den raske Sjel; men da
ej Aristofanes' Skolt gav Rum meer,
hun, først sig over *Thespis*' svingende,
paa tvende kaarne Hoveder neddaled;
og hvad den Flok kun troede at være
det hvide Haar paa *Æschylos* og *Sofokles*
var Melpomenes egne blanke Vinger.

Nu strømmede Athenen til Theatret,
at høre Aristofanes bele
de borgerlige Laster, følge dem
med Ørefigener til Jordens Grændser;
og at de fyrstelige traadtes ned
af Sofokles' og Æschylus' Kothurne.
Men midti Lattren, som en Spaadomsfugl
alvorlig i et muntert Løvtræs Raslen . .
men midti Graaden, som en Gud i Skyen,
sad Anelsen: „mon Momus gjenvakt er?

mon Momus endnu spotter? endnu leer?
mon Melpomene synger end sit Kvæde?“
Da saa en Hoben Daarer — ha! at Folket
med Ranken, under hvilken Momus døde,
bekrandste Aristofanes, og førte
paa Melpomenes Laurestol rundt Attika
som to Heroer Æschylos og Sofokles.
Da, drevne frem af Lyst til samme Ære,
men ej af Musens Vinger, de udøste
en Flom af slette Dramaer, saa Folket
(liig Fisk, der, vant til Vand, kun taaler Vand)
tilsidst forvænt kun skreg paa alle Torve:
„bort Agamemnon! bort med Klytemnestra!
Vi paa Kothurn ej gaa; vi gaa paa Sko.
Hvor leved Sofokles? Hvad er vel Æschylos?
hvad Aristofanes mod Kallifan?“

Og Kallifan steg op i Æresstolen,
og Folket løfted den paa sine Skuldre.
Da for en Vind henover.
Der laa en Hoben Been, og det var Folket.
Der laa en Hoben Kviste — det var Stolen.
Der laa en Hoben Aske — o, nej det
var vejret bort med selve Heltens Minde.

Saa gik det. Atter Momus steg til Jorden.
Forgjeves Melpomene søgte ham,
for, naar et Hoved endelig forened
med höjest tragisk Kraft den største komiske,
saa overordentligt saa himmelskt Værk
at skabe, at det Smagen maatte binde,
som Alpen standser Vindene og lader
dem løse sig i Hvirvler ved sin Fod.
Men Momus fandt hun ej i Roms Arena.
Han sad i Plauti Hjerne, mens Thalia
sig aabenbared fra Terentii,
og begge Elskte kun forstod hinanden.
Men snart der brøltes fra Theatret: „Plautus?

haha! Terentius? haha!
Nej Spartakus! frem, stærke Gladiatorer!"

Saa gik det. Atter de til Himlen steg;
men, flyende, forfølgende i en
evindelig Bejlen, endelig sin Momus
og Rum til sig fandt Melpomene
i Calderons, den Spaniers, Hjernehvælv.
Saa lykkeligt de leved, at de skjød
en Straalregn over dette mørke Land,
at Lopez's Thalia nær blev tragisk.
— Men snart man raabte: „hvad er Calderons
„standhaftige Prinds" mod en standhaftig Tjor*)?
Hvad Lopez's Dramer mod en Tyrefægtning?"

Kun engang til (men da forbaustes Verden)
forentes Melpomene med sin Momus:
i Shakespeares Hjernehimmel. Men da Folket
(som i Athen forskjæmt ved Tusinder,
som vilde være Shakespeare) snart begyndte
at raabe: „Sporet Hane! ikke Heedspore!
Skjønt William nok er god for Sig og Sine,
ej Menneske- men bare Hane-kampe!"
. . og da fra andre Siden af Kanalen
med Anger Momus hørte sin Thalias
i Molieres Latter — da adskiltes
for sidste'gang Melpomene fra sin Momus.
Han tyed til Thalia. Gallien studsed,
og aned dobbelt Genius, ja en Legio
af komiske Genier i sin Moliere;
og Melpomene, som imidlertid,
blot for den Elskte nær at være, hvilte
sig paa Corneille, smiilte selv.
Men snart og raabte Smagen der: „Corneille?
Hvad er Corneille? — Moliere alvorlig.
Eh bien! en slig Moliere er utaalelig.

---

*) Skrig og Benauelser i Theaterpubliken.

Hvad Moliere? — En Corneille lystig.
Eh bien! en slig Corneille er utaalelig.
Eh bien! frem Amadis' Historietter!
Frem Provençalere! frem Pulchineller!
Frem Taskenspillere! frem Linjedandsere!
grands jeux de feu og Ordspil, Elskovsstykker!"

De trende Genier fløj Europa rundt.
I rene Nord, i Gothens rene Skovluft,
de tænkte, aander og den rene Smag.
Og Melpomenes Sjel medeet udstraaled
fra en German: fra Schiller; men de Tvende
i Ly af Holbergs Hjerneskalle lo,
som da de under attisk Ranke laa.

Men ak! ak snart for evigt svæved de
(fra Byrons Pande svang sig Melpomene,
der lod en Fjær til Oehlenschläger falde)
til Himmelen, da Smagen raabte her
igjennem hundred ragede Vandaler
og silkeklædte Hunner: „frem med Dyrene!"
— Da svandt forevigt Muserne fra Jorden.
Men end i Skyen hørtes deres Suk:
„Det Æsthetikens helligste Princip
af Jordens Tosser Himlens Muser lære . .
den Viisdom Himlen kan af Jorden lære:
om Smag og Behag man ikke disputere!"

Röster i Publikum. Ja lad Muserne gaa til Helvede, om de lyste, naar vi lyste at forlyste os med Dyrene.

Flere Röster. Det sige vi med. Lad Muserne gaa til Helvede, naar vi have Oldenborgerne og de oldenborgske Dyr.

Harlekin. Om Smag og Behag lader sig ikke disputere.

Röster i Publikum. Det var Fanden ikke oldenborgsk Mening eller oldenborgsk-mechlenborgsk Sprog. Harlekin har gjort Nar af os. Eller hvad skal det betyde om at Spaniernes Smag foretrækker Tyrefægtninger for Muserne, Englænderne Hanefægtninger for Muserne, Franskmændene Linjedands for Muserne, og vi Mech-

lenborgske oldenborgske Oxer og Asner for Muserne? Eller hvad skal det betyde, at Smagen er dalet fra at bekrandse slette Komedieskrivere og Komedianter, gjennem Yndesten for Nævekampe, Tyrekampe, Hanekampe og Taskenspillerkunster, ligeindtil at fodre oldenborgske Oxer og Asner med Klap?

Harlekin. Det skal betyde: om Smag og Behag lader sig ikke disputere.

Madamen. Men, mechlenborgske Æsel! Bæst! Enhver maa dog tilstaa, at den oldenborgske Oxe baade var en Vildoxe og en Kunstoxe, der var vant til at træde frem, hvorimod vor var ganske raa og taget fra Stalden. Nu? Og, at den brølte meget smukt; og, at Asnet havde længere Øren end hertillands; og, at, om vi have større Sviin i Mechlenborg, saa have dog de oldenborgske baade finere Børster og finere Maal og Opdragelse. Nu? Og at vore Svaner ere kun Gjæs imod de oldenborgske. Nu?

Röster i Publikum. Alt er sandt. Vore mechlenborgske Oxer ere kun Kalve mod de oldenborgske Oxer. Vore mechlenborgske Svaner ere kun Gjæs mod de oldenborgske Svaner.

Andre Röster. Nej, Nej! Vore Oxer ere Oxer mod de oldenborgske Oxer.

Röster i Publikum. Oprør! Oprør mod Oldenborgerne!

(Tumult.)

Harlekin. Om Smag og Behag lader sig ikke disputere. Dette er Basis for en almindelig æsthetisk Fred.

Röster i Publikum. Vel! Vi maa lade os det behage. Men Harlekin har gjort Nar af os; men slet har han gjort det, for han har gjort det paa mechlenborgsk.

Andre Röster. Harlekin har gjort ganske artigt Nar af os. Og dersom han har gjort det med mechlenborgsk Tunge, saa ere vi blevne pidskede med vort eget Riis.

Harlekin. Nu vel! Jeg siger da ogsaa med Hensyn til mig selv:

Om Smag og Behag man ikke disputere.

Papegøjen,

et

Fastelavnsriis

af

Siful Sifadda.

1835.

Handlende:

Johan *, en kjöbenhavnsk Dreng;
Zacharias Güldenthal, Boghandler, } hans Onkler.
Tobias Güldenthal, Johans Fosterfader, }
Prometheus, Digterkonge;
Den kloge Mand;
Polemikkel Poetikkel; } Bagateller.
Vehikkel; }
Æsthetikkel }
Flere Poetikler, Polemikler, Vehikler og Æsthetikler; }
en Fisker;
en Skipper;
en Papegöj ved Navn Johan;
en Italiener;
Natalfer;
Folk.

I.

Papegöjen som Papegöj.

(Onkel Tobias's Landsted. Johan i en furten Stilling paa Havetrappen. Ovenover denne Onkel Tobias i et aabent Vindu, hvorunder en stor grön Papegöje i et Buur. Midsommerkvel.)

I.

Johan. Hvorfor fik idag jeg Riis?
Onkel T. Fordi Johan var næseviis.
Papegöjen. Næseviis!
Johan. Hold Mund, Johan!
Papegöjen. Hold Mund, Johan!
Johan. Jeg nok dig tugter, Poppemand!
Papegöjen. Poppemand!
Johan. Iforgaars Bank og Strips igaar!
Jeg aldrig sligt udholder længe.
Onkel T. Sligt vente maa sig slemme Drenge.
Papegöjen. Slemme Drenge!
Johan. Og røde Haanddask, grønne Saar
er Blommerne udi min Vaar.
Onkel T. Nu, man maa høste som man saar.
Johan. Iaften maa jeg, retsom bunden,
her i det fæle Maaneskin,
mig kjede, tør ej komme ind.
Onkel T. Fordi, endskjønt saa ung, i Sind
Johan er fuld af Ondskab funden.
— Gid dig maa gry af denne Nat,
hvis Sorg er til din Lærer sat,
en angersgraadbedugget Morgen!
Da aabner jeg med denne Dør
min Kjærlighed igjen som før,
og stænger ude Straf og Sorgen.

(Lukker af og gaar.)

Johan. Hvad Ondt, om end jeg lyver lidt?
om end jeg fra min Onkel rapser?
om stundom jeg min Moder klapser?
om end det var min Moro tidt,
at slaa et kostbart Stel istykker,
at skaffe Pigen saa Ulykker?
at skjære Hund som var den bidt?
i Naboes Baggaard Ruder klinke?
af Træet ryste hveren Blom?
og rode Havesæden om,
og skylde saa paa Skjær og Finke?
at hælde Blæk i Onkels Hat?
faa i hans Hest en Tornegg sat?
at plukke Kyllinger ilive?
af Sommerfugle Vingen rive?
at kutte Svands af Moers's Kat?
paa glohed Naal alt Kryb at spidde?
og, naar min Fader fik mig fat,
igjen at lade Papen lide?
Og nu for Sligt igjen at sidde!

Ja, at sidde igjen til I komme fra Dyrehaven, Du og Onkel Zacharias! Det er ingen liden Straf for en kjøbenhavnsk Dreng.

Papegöjen. Kjøbenhavnsk Dreng!

Johan. Fordømte Pape, som har lært alt hvad man siger om mig. Jeg skal spille en Komedie med dig. (Plukker Fjerene af den.) Se saa, nu sidder du nøgen som et Maaneskin i Burret, og dine Fjer drive om dig som Skyer. Ret, dumme tykhovdede Falæn, du flyver Døden i Hænderne. (Plukker Vingerne af en Natsommerfugl.) Nu er du en Orm. Og du Oldenborre, nu er du en levende Nød. (River Benene af en Tordyvel, og kaster den.) Onkel vil nok undre sig imorgen over hvilken Sort Blomster der har ladet slige Blade falde inat som disse Vinger. Og Mor, der ikke vil bringe mig iseng, vil slaa Hænderne sammen over at jeg har vidst at rede mig saa godt til i hendes Natvioler og Narcisser og Resedaer som jeg nu tænker. Gid jeg ogsaa havde Onkel Zacharias' Paryk fat, fordi han ikke vil tage mig i Bogladen før jeg kan skrive rigtigt, og saa gjøre mig til sin Boghandler i Norge. Den Haandtering lider jeg;

thi den giver baade Passiar, Penge og Ære, da man har god Lejlighed til at lære Bogtitler, og ikke behøver mere for at passere for lærd og dannet. Men lad nu disse hvide Narcisser flyve om som om de vare baade Lokker af Onkels Paryk og Strimler af min Mors Kappe. (Ödelægger et Blomstkvarteer, dynger Blomsterne sammen og lægger sig derpaa.) Søvnen, mærker jeg, kommer snarere end jeg tænkte efter slig Vrede, som jeg har været i. Den er en god Kuur mod Kjedsommeligheden, der nok skulde være min Tugtemester. Den er en Paryk paa Præceptoren, som gjør ham langtfra frygtelig, men latterlig. Jeg vil lægge mig til Ro i den og værpe Drømme deri. Saa — saa! — Imorgen noget Nyt. Ny Graad af Mor, men den kalder ikke Blomsterne tillive. Ny Skjænd af Onkel, men jeg ligger godt — Hahaha, Pape! Fryser du, Pape? — Det dufter stærkt — vel stærkt kanske — kanske vel stærkt — men — — (Sover ind.)

II.

Natalfer. (Omsvævende den Sovende.)

Natviol, Kaprifol,
böj ham smigrende til Munden
Kalken fuld af Slummergift!
Dödningsfinx, paa Öjet hvilt
med din Duunving Dödens Blunden!
Valmu, hevn Falænen din!
Kvalt den blev, da du den vugged
i din Purpurpalankin!
Tidsel, lad din Torn paa Fnugget
svæve i hans Aandedrag!
Blomster, I, som suge ind
Giften af den lumre Dag,
ryst i Riim den paa hans Kind!
Endnu zitrer der det Træk
hvormed han sled Vingen væk
af den slumrende Liguster.
Brede Rudeblade, puster
Nattens Kulde i hans Bryst!
Foresyng ham, Öretvist,
mens din Ving som Möllens bruser,
at en Nerveharpe suser
selv i Fluens Barm forvist;
at den Dreng har blodig Sjel,

som for Lyst kan pine Dyret!
Laa sligt Emne til Uhyret
dybt paa Havsbund, var det vel.
Blaaviol, ej meer uskyldig
siden Maanen blev saa fyldig,
lad (somom ham gjennemfor
Sværd af Iis) dit Dryp ham zitre
til han föler al den bitre
Graad der spildtes af hans Mor!
Kolde Ögle, læg dig tungt
paa hans Hjerte, at det stivner!
Det en Satanas belivner
som kan myrde alt saa ungt.
Bind hans Arme, sejge Viper!
Du er mildere end dem.
Vaagen, Vipre ti han slipper
flux i sine Fingre frem.
Maanestraaler, I, som hvide
nögne Slanger om ham glide!
suge ud den onde Aand!
Den skal vi med Tryllebaand
lænke til hiin Fugl i Buur
förend Solens Kraft udklækker
al hans djævelske Natur.

(Johans Gejst letter sig frem af den stönnende Mund.)

Der er Han! Bedækker
ham, Flaggermuusvinger!
I Kingeler, stækker
  hans Flugt med jert Spind!
Natugler, strækker
jer Duunham, og bringer
  til Fuglen ham ind!

Vi har ham! End svæver
i blaanende Traade
ham Gejsten om Læben.
  Vel, Ugle, skjær af!
Vingen du hæve,
og sæt uden Naade
  ham ind i sin Grav!

Hvad skulle de Engle
i Himlen med Jordens
sletartede Drenge?
  De hjemfalde helst
Natalfers Orden.

Der tugtes de længe
til Sjelen er frelst.

Hist i Papegöjen,
han plukked, han hvile!
Med dyriske Öje
paa Verden han se!
pludre og stöje,
saa Mennesker smile,
og Alferne le!
(Den sturende Papegoje udstonner.)
Tys!
Den Dödpiinte sukker.
Frisk, Alfer, mens Nebbet
er aabent, vi lukker
i Fuglen ham ind.
Leer, om han pukker!
Vi fattede Grebet,
at bedre hans Sind.

För Öjnene briste,
för Aarene stivne,
för Nerven sit sidste
hendöende Gny
zitrende mister:
da Tid at belivne
det Döde paany.
(Alferne före Drengens Gejst til Papegöjen, og mane den til atter at belivne denne.)
Sid der, til du fatter
et Menneske blive!
Hvis ej, være atter
alfbunden din Sjel!
Ind vi den fatte
da i den Tordyvel,
du dræbte ikvel.
Saalænge Farvel!

Dig Alfer da binde
til Skarnet! Törhænde
du der först vil finde
din Verden? Nu vel,
mindre er Borrens
end Adams Elende
med ödelagt Sjel.
Saalænge Farvel! Saalænge Farvel!
(Alferne forsvinde. To blive tilbage.)

Förste Alf. Bi lidt *Sfinx Elpenor!* Solen rinder ikke endnu.

Anden Alf. Gjerne Solsort! Thi Vi ere som Menneskene: vi holde først op med at æde hverandre, naar vi ere døde, det er: naar der intet meer er at æde.

Förste Alf. Siig mig, har du seet elendigere Sjel end den forvorpne Drengs, som vi nu, af Medynk med Forældrene, har taget under vor Tugt? Den svævede længe med en Slags Hale, som en Tobaksrøg, udaf hans Mund; og godt gjort af Alf Korskingel og Alf Flaggermuus, at de strax vare vedhaanden, og at Fortærelsesørnen ikke var over, og at Vanskabningen ikke fik drive paa sin egen Haand.

Anden Alf. Jeg saa grangivelig Sladderagtigheden og Ondskaben i den lille Skygge ligesom Tegn til Lunge og Lever i et Maanedsfoster. Jeg har ikke saamegen Respekt for den hele Aand som for Oldenborrens, han rev Benene af.

Förste Alf. Jeg holder af dig, *Sfinx Elpenor.*

Anden Alf. Du har holdt formeget af mig, da vi sværmede i Duun og Fjer under Buskene.

Förste Alf. Nej, men fordi du er saa bitter imod Ham som dengang ødelagde min Yngel paa det grusomste hver Vaar.

Anden Alf. Trøst dig da med, at du har Udsigter til at se ham som Oldenborre og en grøn Kokase anviist ham til Fædreland.

Förste Alf. Det vil jeg skrive mig bag Ørene. Ja saafremt han ikke opfører sig vel som Papegøje, eller som Fange inden den forrige udlevede Papegøjes Beengitter. Men han vil vel blive frommere, da han maa betjene sig af dennes Hjerne.

Anden Alf. Nej, blot dummere. Tænk ikke sligt. Jeg tænker, at Denne, der som Menneske ikke fattede hvad der af Følelser og Sædelighed kun er som Menneskelighedens Barnelærdom, skjønt han nu er sat i en anden Skole og med Tvangstrøje paa, vil fremdeles blive ved at gaa nedover. Og jeg vil alt tænke paa lidt Mose til Kokasen. Det kan forestille Bøgetræer.

Förste Alf. Fy, *Sfinx Elpenor,* vare vi som tilforn, aad jeg dig for det Indfald. Du veed, jeg elsker Bøgetræer.

Anden Alf. Men dog Granerne meer?

Förste Alf. Ensidig Patriotismus! Bøgen er dog vakrere.

Anden Alf. Du synger dog ikke bedre der?

Förste Alf. Det kommer af at Luften ikke er saa fri under de brede Blade.

Anden Alf. Men det gaar dog ikke an, at lade Bøge passere for Mænd og for et Lands Styrke og for et Folks Stolthed og Gesandter, der i hver Vise have et Kreditiv at lægge frem for al Verden.

Förste Alf. Nok af det Bøgesludder! Vi have havt alt for meget deraf. Hør, Elpenor, naar jeg seer ham derborte hænge saa med Nebbet, glemmer jeg hvorledes jeg hang med Nebbet over mine knuste Unger, og ønsker oprigtigt, at han maa opføre sig godt som Papegøje. Ak, ja!

Anden Alf. Det er let for ham; thi han behøver jo kun at snakke flinkt for at passere for en god Papegøj.

Förste Alf. Snakker han flinkt, vil han passere for et Menneske.

Anden Alf. Nej for et snaksomt Menneske.

Förste Alf. Hvorledes?

Anden Alf. Nej for en snaksom Papegøje, men et taust Menneske.

Förste Alf. Gid han vilde lære nogen Godmodighed af os! Men efter det Kjendskab, jeg har til Menneskene siden jeg hang i Buur i 10 Aar mellem dem, har jeg lidet Haab.

Anden Alf. Jeg vil haabe det bedste saalænge han bliver i Buur; ellers venter jeg det værste. Blot han ikke gjør videre af sig, men bliver en enlig Bastard; thi det vilde blive en Race, som kunde jage Fuglene fra Luften og Menneskene fra Jorden.

Förste Alf. Sfinx! Vi maa under Poppelbladene. Solen rinder. (De forsvinde.)

III.

Papegöjen. Vel det — Plapplap — vel det, at de — Plapplap — Det er da ogsaa fordømt, at jeg ikke er Herre over Organet — Vel det, at de sorte smaa Djævle ikke fandt paa, at gjøre mig til Oldenborre strax. Det var en fæl Trudsel

de lod falde derom. Vel derfor, at jeg ikke tirgede dem, men sad stille som en Muur. Thi det lod til at de havde anderledes Magt over mig end Onkel. Ellers naar jeg tænker over min Stilling, da er den vel gal, dog ikke saa gal somom Skikkelserne havde opfyldt det endnu værre, de havde i Baghaand. Jeg er vel noget stiv; thi Papegøjebestet var nær 100 Aar, og jeg kan ligne mig med en Krøbling, men er dog bleven saaledes uden Smerte. Og da jeg kan se, høre og snakke, er jeg bedre faren end Blinde og Døvstumme og slige Folk, som jeg har narret ud i Bække og Grøvter ved højlys Dag. Men siden jeg dog i dette Puds kom tilkort, er Knuden nu, at jeg maa gjøre alt mit forat passere for et Menneske, skjønt et defigureret. Dog frygter jeg, at det ikke just herfor vil holde saameget haardt at faa Folk til at tro det, som fordi jeg har løjet dem fulde saa ofte tilforn.

IV.

(Værelse. Onkel Tobias. Papegöjen i sit Buur.)

Papegöjen. — Formen gjør intet til Sagen. Jeg er, Fanden knække mig, Johan Papendal og ingen Papegøje. Formen gjør intet til Sagen.

Onkel T. Du bærer idetmindste Mærker efter ham, stakkels Pape.

Papegöjen. Ved Alt — Plapplap — gid Satan — Plapplap — Der seer Du Følgen af at bringe mig i Affekt.

Onkel T. Du har da arvet baade hans Hidsighed og hans Svadsighed. Dog med alt det er du vel neppe klogere end før.

Papegöjen. Skal jeg fortælle alt hvad jeg veed om Onkel til Beviis? Som f. Ex. da Onkel sidst Paaske var saa taabelig dengang — —

Onkel T. Kan du være dygtig ondskabsfuld, vil jeg uden videre Beviis tro Eventyret, at Johans Aand er faren i dig. (Afsides.) Alligevel — det er besynderligt.

Papegöjen. Aha, Onkel er paa gode Veje til Troen trods sin sunde Forstand, hvilket er sjeldent.

Onkel T. I hvem Fanden du er, saa er du en Plage; og ti! Hvem i Alverden har lært den forbistrede Pape Sligt? Kan du tage det igjen?

Papegöjen. „Hvem i Alverden har lært den forbistrede Pape Sligt?"

Onkel T. Aha, nu er Gaaden løst, naar du har saa let forat tage efter. Band nu du paa, at du er Johan Papendal, saa bander jeg paa at du er Johan Papegøj. Det er nu klart, at Knegten, som Himlen tog, da al Jordens Tugt ikke frugtede, har lært ham alt sit ondskabsfulde Sludder, før han lagde sig til Dodssøvnen paa de bedøvende Planter.

Papegöjen. Jeg skal fortælle hele Verden — Plapp! —

Onkel T. Ti! Der kommer — —

(Prometheus kommer.)

V.

Prometheus: — — Digterkongen!

Jeg hörer deres Sön er död; og derfor Digteren
(Læg Mærke til mit Versemaal, der ej forskruet er)
med Sang indfinder sig, det er: med Harpen sörgeflort.

(Ruller et Papiir op.)

Onkelen. (Afsides.) Af Snak i Prosa eller Poesi tager jeg tigange heller det første. (Höjt.) Det er formeget Hr. Professor.

Prometheus.

Velan! Det sömmer Hverdagsmenneskers Beskedenhed,
at tage med Bethanias Marias Rödmen mod
den store Digters Gave. Hör da med Opmærksomhed,
Beskedenhedens Öre, hör paa Digteren!

Onkel T. (Afs.) Guds Død! begynder han paa sin Reciteren, gad jeg leje ud mine Øren, sælge min Tid og kjøbe Taalmodighed igjen.

Prometheus.

Ja hör med Smiil, Beskedenhedens Mund, paa Digteren!

Onkel T. (Afs.) „Beskedenhedens Mund paa Digteren?" Den sidder skam ikke paa den Digter. Men dersom Smiil skal være det, saa kan det saa være, naar han læser sine egne Vers. Jeg gav ellers en Daler til, om jeg vidste om det, han nu endelig vil læse, er langt.

Prometheus.

Hör hvad de gode Guder Digterkongen hvisked til,
end ikke hört paa Jord! Selv Dyret lytter nu.

Onkel T. (Afs.) Kanske især de. Nu har vi da ikke flere Trompetstød igjen før han begynder. Han bruger altid 3.

Prometheus. (Efter behörig Römmen læsende.)

„Saa knækkedes den spæde Blomsterstengel?
Saa for til Himlen da den lille Engel?“ — —

Onkel T. }
Papegöjen. } Det er Løgn.

Papegöjen. Ja det er Løgn. Hid for jeg kun i et nyt Buur.

Prometheus.

Hvad hörer Digteren! Som Orfeus selv i Oldtiden
han bringer ved sin Sang til Tale selv Umælende.

Onkel T. Om Forladelse! Han har i lang Tid nær dræbt mig med sit Snak.

Prometheus.

Jeg studser; thi saa letbevægelig er Digteren.

Onkel T. Maaske jeg kunde blive dem begge kvit ved at give Digteren Papegøjen.

Papegöjen. (Afs.) Et fortræffeligt Indfald af Onkel. Gid jeg saaledes kom bort til Folk, som kunne skjønne paa mig! Vel! Jeg bliver aldrig agtet for et Menneske, dersom jeg ikke er listig. (Höjt.) Ak, store Digter, en Profet eller hvilket andet Vidunder bliver aldrig agtet i sit Fædreland.

Prometheus.

Hvorledes! Ha, mon gjalder ei fra Danmarks Læber dets
lovpriste Digters Navn? Fra Tydsklands Hjerte klinger det.

Onkel T. (Afs.) Ja du har roet troligen selv med begge Aarer til det Maal!

Papegöjen. (Afs.) Der forløb jeg mig. (Höjt.) Store Skjald, jeg mente mig selv med Vidunderet. Jeg klagede over min egen Skjæbne.

Prometheus.

Der gives eet Vidunder kun, og det er Digteren,
er J e g. Min Skjæbne er som Solens i sin Middagsglands.

Onkel T. (Afs.) Siig heller, som en Lygts, der fik den Lykke, at lyse et Par ret smukke Hoffrøkener hjem, og paa Vejen at kaste sit Glimt paa nogle Statuer; men som nu, hensat paa sit gamle Sted, indbilder sig at være Maanen, og fraadser med graadig Flamme i sit sidste Fedt forat sutenere saa

høj en Rolle. Eller som Rakettens, der putrer for atter at komme op, men saa kastes i Vandet for sin Forfængeligheds Skyld, der ikke var tilfreds med een lysende Bue.

Papegöjen. (Afs.) At fornedre sig, er et Nødanker, som ingen god Skipper betænker sig paa at kaste ud, naar Tid er. (Höjt.) Skjaldekonning, Jeg meente, at jeg var et Vidunder mellem Papegøjerne som Du er mellem Digterne.

Prometheus.

Saa er det. Flyttes Skjalden til Æsopi Alder, som
af Dyret hörte Viisdom?

Papegöjen. Skil mig fra dette eller disse prosaiske Mennesker, og ødsl ej paa dem dine guddommelige Vers.

Prometheus.

Ha, sandt! Ej Draabe meer af dette Guld, det flydende!
(Putter Papiret til sig.)

Papegöjen. Ak store Digter, Den, der nød den Lykke daglig at høre dine Vers!

Prometheus.

Hör! hör! ej Mennesket har gjemt, men Vildnaturen selv
den bedste Hilsen til sin Adam!

Papegöjen. Jeg sukker ikke over Frihedens Tab, men over at dine Vers ikke skulle være mine Lænker. De vilde være det af klingende Guld. O, jeg vil være en almindelig Papegøje i at gjentage: Lyksalig den, der daglig hørte dine Vers!

Prometheus.

Det vilde du? I hvad det koster maa jeg have dig!

Onkel T. Gid den maa være Professoren til megen Underholdning! Gid den i Mangel af Forstand dog maa lære mange af Professorens sidste Vers! Gid den maa lære af Hr. Professoren ikke at bryste sig naar den er saa nøgen! samt ikke at indbilde sig formeget fordi den kan snakke mere end andre Papegøjer! samt — o, jeg forsikrer der ere flere Lyder ved den end Fjer før sal. Johan fik den i Kløerne.

Promethens.

Se Skjaldens Höjhed tager Skat! Hvad negtes Digteren?
Min Sjelsforvante (thi med Stövet som med Englene
befrændet er jo Digteren?) kom, jeg skal dagligen
med Vers dig fodre. Endelig saa fandt den Sögte jeg.

Lad Mennesker kun lukke Öret, de Prosaiske!
Vi To, vi to er nok hinanden som to Elskende!

(Prometheus gaar med Papegöjen.)

Papegöjen.

Vi To, vi to er nok hinanden som to Elskende!

Onkel T. Den stakkels Mand. Jeg betragter ham med samme Medynk som om Kong Alexander havde maattet flytte ind i Diogenes' Tønde, og dog raabte: „aabner eder Ekbatanas Porte! frem Satraper for min Fod i denne min pasargadiske Hal!" Alligevel — saa er det med Vanen — uagtet denne Følelse af Godhed, tror jeg dog, at jeg heller tog Papegøjen end Digteren, naar jeg endelig skulde vælge mellem to onde Ting.

VI.

(Digterens Værelse. Papegöjen sturende).

Papegöjen. Mange prise mig vel lykkelig ved den store Digters fortrolige Omgang; men igrunden vil det dog kun sige, at jeg omgaaes med hans Skrøbeligheder. Jeg forstaar mig ingenlunde paa de Vers, hvormed han overøser mig, men jeg har dog lært at være Poesidommer; og siden Verden vil det, bliver jeg stoltere og stoltere under de idelige private Reciteringer, hvorved der skal være saamegen Hæder, ligesom Jorden æser under de uophørlige Regnskyl. Dog bliver jeg ikke lykkeligere, naar jeg skal tale oprigtig; thi min Stilling er igrunden en glimrende Elendighed, og ikke ulig den at være lænket til en buldrende Malstrøm. — — Ak, der er dog et vist Behag ved denne Nedstemthed. Thi i saadanne Øjeblik frygter jeg ikke, at blive reduceret til en Oldenborre og boret ned i Skarnet — Alferne synes at omsvæve mig venligere — det forekommer mig somom jeg udsoner deres Fortørnelse, naar jeg paa min Pinde under Recitationerne lider en Korsnaglets Pine. — — Men hu! naar jeg tænker paa, at jeg den 18de Gang skal høre „Tordenskjold", da kunde jeg ønske, at de Frygtelige kom og begrove mig hvor de ville. Jeg sidder jo *da* ogsaa alt forhen til opover Ørene i Snavs. — *Jeg* tænkte, at bruge Digteren til at gjøre det Menneskelige i mig eller det som hæver mig opover andre Papegøjer gjældende; men *han*

bruger mig, og det som man bruger Tøfler d. e. Morgen og Aften og naar man er ene, til den sidste Fille, somom de blive bedre jo ældre og mere slidte. Hans Egoisme er større end min; dog maaskee kun fordi jeg maa betjene mig af en Papegøjehjerne. Thi indeni mig syder det, dog kun som Gryden, der ikke kommer et Skridt videre med al sin Fossen. Ja, jeg har ikke engang kunnet faa Digteren, der dog praler saa af sin Fantasi, til for een Gangs Skyld at tro paa mit Alfeventyr. Men alligevel er jeg god nok for ham til at forelæse for; og altjevnt spørger han: „er det ikke godt, Pape? er det ikke højt, Papejohan?“ Men kommer Folk, da fremstiller han blot sig Selv, (det vil sige: Digteren,) og siger kun om mig: „dette Huusdyr skaffer Digteren megen Fornøjelse naar han sidder alene“ (jovist!) „kun overladt til sine Fantasier. Den snakker bedre end andre Papegøjer; kror sig løjerligt i den snevre grønne Frakke den godmodige Digter har givet den, fordi den har den Grille at nappe Fjerene af sig; indbilder sig, at den er et Menneske, nemlig en Dreng, den omgikkes meget med, og leed meget af i sin Ungdom (hvilken Indbildning maa komme af, at den har levet saa længe imellem Menneskene); og naar jeg for mig Selv (jovist! Det baade er saa og ikke saa) „reciterer et eller andet af mine guddommelige Stykker, viser den ordentlig Opmærksomhed, og kløer sig bag Øret ved de herligste Steder.“ Jovist, for dig Selv? Ja du seer dig Selv i dine Tilhørere og Tilhørerne i dig Selv. Men sligt har jeg til Tak fordi jeg har udholdt Forelæsningen af „Helge“ 32 Gange, af „Væringerne“ 26, og af „Karl den Store“ ditto, ikke at regne, at jeg mangengang har havt Kløer eller Fingre med i Prometheus.“ *) Og en Nytaarsaften — vi pleje da som Præsten at snu Dunken — da du sagde, at du vilde fornøje mig med et Gjæstebud hvorved nektarberuste Guder kunde sidde tilbords uden at nogen Bonde skulde blive sat paa en Herremand: læste du „Kanarifuglen“ den 49de. Havde der ikke staaet Sukker paa Bordet, havde jeg alt da brudt overtvert. — — Brudt overtvert? Ha, bryde overtvert! Slaven er ikke længer Slave fra han fatter Tanken, at bryde overtvert

*) „Prometheus, et æsthetisk Maanedsskrift, redigeret af A. Oehlenschläger.“ (U. A.)

med sin Tyran: hans Frihed er til fra da, ligesom Mennesket er til fra Undfangelsesstunden. Jeg vil plapre dette efter den unge Polak til jeg faar Mod. Det er en smuk Tanke, sagde Digteren, da han hørte det, og skrev det op i sin Tegnebog. Det er en smuk Tanke for Polakker, sagde han, i den Tanke at sige den Fremmede en Kompliment. Og for alle Danske Mænd, sagde denne. Og for alle Mennesker, sagde en Mulat. Og for alle Mennesker, raabte jeg efter. Men ikke for Papegøjer, sagde Digteren med et Blik paa mig, hvori Lænker glitrede. Jo, ogsaa for Papegøjer, sagde en Franskmand; fly til dine Akacier, flyg til din Skog! — Hu! da han sagde „Skog" forgik strax min Heroisme. Jeg tænkte paa Alferne under Træerne, der kun have sluppet mig som Papiirdragen, der kan hales ind naar man lyster. Jeg borede Nebbet ind i min brusende Kro, en Natuglehinde trak sig over mine Øjne; — ak ogsaa indenfore dandsede de Forfærdelige; og jeg følte mig greben af de natlige Magter.

Ve, det er nok saa, at jeg intet maa haabe af mig selv. Da jeg misbrugte mine egne Kræfter, er jeg hjemfalden Andres. Jeg maa lade mig drive af Omstændighederne: selv vil jeg ikke — som dog Alferne bød — kunne fremhævde et Menneske af denne jammerlige Skikkelse. Thi baade er der Noget i mig, som lokker mig til at opofre mig selv alene for at spilde deres Hensigter og narre min Onkel; og det lader til at Menneskene ligesaalidet ville erkjende det Gode ved dem, der synes under dem, som ved dem, der ere over dem: delte i Egoister og Sværmere, se de enten kun sig selv eller sine Ideer: de Første afgrændse sig med uoverstigelige Mure; de Sidste sidde paa en ubestemt liden Flek i maalløse Ørkener: til Begge er det lige vanskeligt at komme. Dette lærte jeg af en Misanthrop, som passerer for en Viismand. Men jeg kløede mig ligesaa dybt ind bag det andet Øre hvad en meget munter Fyr, der ligeledes er en Viismand, sagde om Haabet, nemlig at det bærer Lykken paa Brystet, Ulykken paa Ryggen. Og da Onkel Tobias sagde, han ikke forstod det, omendskjønt han altid skal forestille den jevne Fornuft: erklærede Viismanden, idet han skiftede Smiil, at Ulykken er saameget bedre end Lykken, som hiin har alt eller meget, Denne intet at haa-

be; og idet han ræbede, lagde han til: ligesom Den, der spiser med Forstand, ikke overlæsser sig, men har selv ved Middagsbordet Aftensmaaltidet isigte: saa overvælder heller ingen Fornuftig sig saa med Lykke, at Haabets Udsigter intet Værd, dets Pirrende ingen Indflydelse har paa ham.

Vel! Heri er der dog nogen Trøst. Vel! Jeg vil haabe. Jeg vil haabe, at Digteren, efter de Indfald, han siger Digtere uvilkaarlig ere underkastede, falder paa det velsignede Indfald, at afskedige mig; thi han skal faa en døv Tante i Huset, som gjerne atter staar et Lag ud.

(Digterkongen kommer slæbende paa sit Portræt.)

Papegöjen. (Afs.) Endnu maa jeg vel holde ud til Flyttedag.
(Höjt.) Karl den Store — Plappap! — Tordenskjold —

Digterkongen.

Velan! dog Nej. I sidste Tid din Skjönsansds slövedes.

Papegöjen. Mit Øre, Herre.

Digterkongen.

Nu! forlangte jeg da mere vel?
Jeg siger, at den slövedes, jo mere at den övedes.
Nej her er Manden, som i Evighed skal holde ud,
opmærksom stedse, stedse med et Öje smilende,
dog vendt med Öret hid, og Næsen ret som nikkende:
mig Selv! hvo Anden vel? — en Digter höre Digteren!

(Sætter Portrætet op, og bærer Papegöjen bort.)

VII.

(Papegöjen i Zacharias Güldenthals Boghandling.)

Papegöjen. Fortræffeligt, at Onkel Tobias ikke vilde have mig for nogen Priis! Han skulde blot have banket mig, naar jeg sladrede eller klaffede. — Hu! Alferne og Oldenborrene! der maa blive en Ende paa det for denne Skræks Skyld. Min Glæde er aldrig nogen umaalelig solbeskinnet Slette, hvorover min Fantasi utøjlet kan jage, hvor Spirene knejse af mine Luft-Fredriksberger - og - Fredensborger, og hvorfra en urokkelig Plan, beskyttende det Hele, som et Kronborg træder ud imod de indbrydende Elementer; men kun enkelte smaa Dyrehavesletter som Stjerner i Natten omgivne af den mørke brusende Skov, i hvis Skygger fiendtlige Magter kogle. Jeg maa rive

mig ud af denne Tryllekreds. Min nye Husbond, som vel har mere Agtelse for det Vidunderlige end min Onkel, maa opgive, at bruge mig til at trække Folk til Boden. Da han modtog mig, fordi jeg havde været hos den store Digter, og fordi han antog mig inspirert af denne, maa han ligesaa beredvillig give mig fra sig, naar han bliver overtydet om at jeg inspirerer mig selv. (Boghandleren kommer.)

Papegöjen. Nu har jeg hængt saalænge i Boghandlingen Fatter! at jeg kan Snittet.

Zach. G. Hvad skal det, Pape?

Papegöjen. Jeg har lagt den slemme Vane af at sige Plappap, undtagen i Vrede og Distraktion.

Zach. G. Gid du intet Værre sagde; men —

Papegöjen. Fatter har sine Fingre ude i Sverig. .

Zach. G. Et Etablissement? Hvad i al Verden —

Papegöjen. Fatter har ofte tænkt paa at faa Fingre i Norge. . .

Zach. G. Nu?

Papegöjen. Fatter har altid sagt, at der er dumme Folk i Norge, og at Danmark havde større Export af Fæ did end til Tydskland. . .

Zach. G. Nu?

Papegöjen. Fatter maa sende mig did som sin Faktor. Jeg maa blive til noget, om ikke i Verden, saa i Norge.

Zach. G. Aha! — vel! — men — blot man ikk opdager, at du er en Papegøje.

Papegöjen. Fatter har udstykket Norden i Boghandelprovindser. Lad mig blive Prokonsul i Norddanmark som Leerup er det i Østdanmark!

Zach G. Saamen! Dog — jeg vil overlægge det med den kloge Mand.

Papegöien. (Seer ud paa Gaden.) Der er en klog Mand. Herind! Nej, det var Sekretær Lunge. Men der er han — Herind! Herind!

Zach. G. Johan, læg af den slemme Vane, at kalde Folk ind fra Gaden for at føre Sladder med dem og om dem, der blive udenfor.

Papegöjen. I Norge vil jeg sladre med Nogle og handle med Andre.

VIII.

(Den kloge Mand kommer.)

Zach. G. Her har jeg nu denne Papegøje —

Den kloge Mand. Jeg har seet den i mange Aar i Boghandlingen.

Zach. G. Jeg er — oprigtig talt — bleven kjed af den.

Den kloge Mand. Saa Alle, der have kjendt den.

Zach. G. Men den er bleven en god Boghandler.

Den kloge Mand. Det tror jeg gjerne; thi slige Dyr, som desuden ere Vanedyr ligesom Mennesket, have Anlæg til at blive Kjøbmænd, Boghandlere, Barberer, Frisører og Kommisionærer.

Zach. G. Nuvel, kald den kun et Dyr, omendskjønt den nær har bundet mig andet paa Ærmet. Men jeg har nu i Tanke, om De raader mig dertil, at anvende dens Frihed paa et Sted, hvor man ej er stort bedre vant herfra.

Den kloge Mand. Det maa være i Norge.

Zach. G. Hvor andetsteds? Blot man ikke kommer undervejrs med at det er en Papegøje.

Den kloge Mand. Hvad gjør det, naar den er fra Danmark? Til Overflod kan man jo klæde den ganske ud som et Menneske. Den har jo alt et lidet børstet Hoved, og et hvidtet Næb, der seer ud som et Slags Næse. Nøgen er den jo, saa man gjerne kan komme den paa Livet uden at gribe Fuglen. Nu Støvler over Kløerne, en ny grøn Frak og et Par gule Handsker paa Vingespidserne! Nogle Floskler saa i Munden; et godt Kreditiv; og han vil stikke dem ud deroppe baade som Kavaleer og Boghandler.

Zach. G. For Gud, tror jeg ikke det gaar an.

Den kloge Mand. Bedre end det. I gamle Dage var en Hund Konge der; og siden, da de fik Dannemænd til Konger, lode de sig behandle som Hunde, indtil for nyligt en Digter kalder forrige Tiders Nordmænd „Pudelhunde", og Nutidens „Murmeldyr",*) og de knurre ikke ad ham derfor.

*) Se „Norges Dæmring". (U. A.)

Zach. G. Velan! velan! der er ingenting ivejen.

Den kloge Mand. Visselig ikke. Ifjor var jeg med at sende en Faareflok derop; og de bleve fordeelte paa de 4 Stifter, som ordentlig reves om dem; og gjorde sin Lykke Allesammen paanær en Buk, som hele Flokken ogsaa erklærede der intet Udkomme var med. Danske Kornkrager komme, som bekjendt, godt til der; og vi vide jo nok hvad det er for Karle, der se herned hver Sommer, som de holde for tabt, naar de ikke have seet Kjøbenhavn.

Zach. G. Johan! det er afgjort. Du skal til Norge.

Papegöjen. Plappap! Plapp! Fatt — Plapp!

Zach. G. Stakkels Dyr, du kan ikke snakke af Glæde.

Den kloge Mand. Den kan gjerne plapre i Norge, blot den gjør det paa Dansk.

Zach. G. Her har du din Instrux: 1) skal du tjene hos en Boghandler deroppe, om der gives nogen Indfødt, som tænker og driver paa Sligt. Det kaldes at stikke Fingren i Jorden. 2) Naar du kommer paa egen Haand, skal du slaa stort paa. 3) Paa alle Maader overdynge Landet med danske Sager, men hemmeligen undertrykke alt indenlandsk, med mindre det skulde være af en saadan Natur, at man kun tør hviske derom, og som skal blive dig betegnet i de hemmelige Tillægsartikler. 4) Du skal altid følge Folk smilende tildørs. 5)Du skal ogsaa drive den Negotie, at sende Folk store Dynger af Bøger, og lade dem beholde dem enten de ville eller ej, men efter et halvt Aar sende Regning. 6) Du skal ikke undse dig ved at sige dem, som komme til dig: den Bog maa De have; den og den. — 7) Før dygtig Sladder, og træk Byens Sladderhanker ind i din Bod, saa kommer Folk der for at høre Nyt, og du har da Lejlighed til at prakke baade i og paa dem Nyt og Gammelt. 8) Hold dig altid tre Skridt fra Livet paa alle fornuftige Folk, undtagen som Boghandler, 9) Hold din egen uafhængige Kurs! 10) Gjør dig bekjendt; men for Alting ikke kjendt. Det er dine 10 Bud.

Papegöjen. Og det ellevte er, at jeg ikke skal glemme at jeg har Fatter i Baghaanden. —

IX.

(Indlöbet af Kristianiafjorden. Maaneskinsaften. Landet sees. En Fisker i en Baad. En Jydeslup passerer forbi. Papegöjen i fuld Kavaleerhabit og Skipperen i Bagstavnen.)

Papegöjen. Idetmindste ere norske Sømænd nogle Tølpere. En sagde: „Vi har nok af sligt Gods deroppe før.“ En Anden ganske kort: „nej Falil!“ En Tredie sagde blot „ja saa, min Gut?“ og drejede sig fløjtende omkring paa Hælen. Hvad den Fjerde sagde vil jeg ikke sige; men endelig viste den Femte mig til denne brave Landsmand, sigende: „Han har fört nok af dem over før.“ Er det Norge, det Høje, Blaa der?

Skipperen. Ja, Falil! Men sku ikke Hunden paa Haarene.

Papegöjen. Gud bevares for et Land. Min tilkommende Æresbane aabner sig. Den har høje Skranker.

Skipperen. Ja, høje? Men det er sgu et godt Land, Falil. Det er højt; men det er for os i Forhold til Danmark som Salen til Dagligstuen. Dernede spise vi, men deroppe dandse vi og holde os lystige.

Papegöjen. Ah, den Skuespillerfrygt gik snart over. Jeg vil ikke agte disse Fjelde mere end Folderne paa Teppet hvorbag jeg skal spille. — —

Fiskeren. (Seende efter Sluppen.)

Trællende Bölge, hvor er du föd,
skjön som en Aand, som Muldklumpen död?
Mulden dog fast ved sin Klippe sig fæster;
Aanderne eje selv Fædreneland.
Du kun, o Sjö,
föleslös ruller fra Öster og Vester,
kjender ej Strand,
hvor du vil leve og dö.

Födtes du ej mellem Agdur og Fold?
Legte du ej under Jomfrulands Voll?
Mente du intet, da Afbild af Vigen,
Bölge, du bejlende grov i dit Skjold?
Fjeldene hist
brödes du med i ungdommelig Higen.
Norrig i Vold
du er da svoren forvist.

Bærer du uden Harme da did
Jyder i Fred og Britter i Strid?
Er der ej Ord i din Drönen? og funkler
Tanke ej under dit glimrende Skum?
Trælsindte Sjö,
bort med din prægtige Kaabe! Gid dunkel,
magtlös og stum
du da paa Fladstrand maa dö!

II.

Papegöjen som Boghandler.

(Papegöjen stiger iland paa en Brygge. Polemikkel Poetikkel, Vehikkel og Æsthetikkel imellem Folkemængden.)

Polemikkel. Der er bestemt en Dansk. Vi maa omfavne ham.

Vehikkel. Som Du jeg; det veed du.

Æsthetikkel. Lugter du dem?

Poetikkel. Som Poet divinerer jeg. Som Filosof objektiverer jeg fra mit subjektive Standpunkt. Som Menneske sympathiserer jeg og forsaavidt sensuerer.

Alle Tre. (Omfavnende Papegöjen) O! O!

Papegöjen. Mine Herrer! — Plapp! — Undskyld . . . Denne Artighed —

Alle Tre. Det er nok. Nægt ikke, De er en Kjøbenhavner.

Papegöjen. Jo jeg skulde tro det.

Poetikkel. (Afs.) Ah! Han kan vist være mig nyttig. Hvor uvislig han seer ud, maa dog ingen isaahenseende foragtes. (Höjt) Min Herre! De fremtræder obligat i denne Barbariets Region, som en Apparents fra en peregrin bedre Verden, fra Hesperien.

Æsthetikkel og *Vehikkel.* Hørte De det? Nu tror jeg, De mærker, at De taler med Digteren Polemikkel Poetikkel.

Poetikkel. (Afs.) Inpatiable Følelse, om han ikke skulde kognoscere mig. (Höjt) Jeg har baade for Raritetens og Fruktifikationens eller Fertilitetetens Skyld, eligeret den Green, som

ikke voxer paa Andre Digteres Laurer, nemlig den polemiske, og forresten —

Papegöjen. Ah! De skulde vel ikke være Den, som har kaldt sine Landsmænd Hunde og Murmeldyr.

Alle Tre. Netop!

Papegöjen. Hæderligere Bekjendtskab kunde jeg ikke gjøre end med en Digter af saamegen Fortjeneste.

Poetikkel. Oh! Jeg laborerer netop paa at arbejde mig frem. Jeg skal udvikle en forbausende Perfektibilitet. Jeg har skrevet over 6 Sonetter ved overmaade adækvate Lejligheder og en polemisk Vise, som man ikke havde andet Raad med, end at kalde den et Skandskrivt og Forfatteren en Slyngel. (Æsthetikkel og Vehikkel repetere det.) Men hvem vandt derved? Jeg! Thi jeg blev da kun kjendt for den jeg er.

Papegöjen. Og jeg har været 2 Aar i Skjaldekongen Prometheus's Huus, og —

Poetikkel. Prometheus! Hvorledes! Ah, er det possibelt? (Afs.) Bi lidt! Denne Danske skal blive mig nyttigere end 10 Andre. Jeg seer Traaden i denne Puslings Fingre, der skal lede mig ud af mit Mørkes Labyrinth. (Höjt.) Prometheus! Digterkongen!

Papegöjen. Ja, to sammenrullede Handsker ere ikke saa intime som vi vare.

Poetikkel. Min Herre — jeg er forbauset — konsterneret vilde jeg sige.

Vehiklen. Ja jeg er ogsaa forbauset — konsterneret vilde jeg sige, naar Du er det.

Papegöjen. Jeg var nær ham og kjendt i hans Huus som Lyden af hans Fodtrin.

Æsthetiklen. Spiste Han? Hvad spiste Han? Spiste De med ham? Sov han? naar sov han? Hvorledes? Gik han? Gik han i egne Forretninger? Gik han med Laurbærkrands? i Jambetakt? Naar digtede han? hvorledes? hvorledes? — —

Papegöjen. Alt skal De faa at vide i Fortrolighed. (Afs.) Var det ikke det jeg vidste, at det nok skulde komme til Nytte? Sexgange om Dagen skal jeg nok vide at anbringe det.

Poetikkel. (Afs.) Jeg har det! Gjennem ham til de danske Aviser og til Prometheus selv; gjennem Prometheus selv

til Ærens Tempel! Lyksalige Dag! I et Tidsrum af otte Uger skal jeg faa en Sonnet istand til din Priis. Snart skal jeg kunne spare mig det uhyre Arbejde, hvergang jeg træder udaf Døren at spille Geni, tvinge Armene i Kors, svinge Benene over hinanden, vrikke af og til med Hovedet, nynne naar der stryger Folk forbi, ikke hilse igjen, omendskjønt det fryder mig, om selv en Svovelstikdreng hilser, lade somom jeg gaar i dybe Tanker, kikke og glo Folk op i Ansigtet, og være uforskammet — hvilket falder mig lettest af det Hele. Men jeg maa imponere ham.

(Til Æsthetikkel.) Du veed hvad Du skal sige, naar jeg leer, saa skal jeg fortælle ham, at Du er en Kunstdommer. (Leer.)

Æsthetikkel. Giv Agt! nu kommer der vittige Indfald!

Poetikkel. (Til forskjellige af Bryggepersonalet.) Hør Mutter, I er et konkret gammelt Hespetræ! Hør Fatter, Du er et abstrakt Bagbeest! Hør Haltemand, faa dig en Blind at ride paa! Hahaha! Hør Mosjø Kristoffersen, I er mafoi en Nar. Hører du, Døve, mafoi, hører du, Stokdøve?

Vehikkel og Æsthetikkel. (Der har skoggerleet under hele Replikken.) Saaledes faar hele Verden. Fortræffeligt! Fortræffeligt!

Papegöjen. Ja han er sandelig vittig; det er godt; men det er det bedste, at Folk ikke hører det.

Æsthetikkel. Og det var nye Vittigheder. Han har aldrig sagt dem tilforn.

Papegöjen. Det var meget. Det var overmaade meget!

Æsthetikkel. Igaar sagde han om Nordmændene, at de ere nogle Bakkelsebester i Julen. Gjorde Du ikke?

Poetikkel. Jovist — Nuda, le da ikke før Tiden! — Og at deres Grundlovs rette Titel er Prostitutionen af 17de Maj! (Æsth. leer umaadeligt.) Og om Siful Sifadda, at —

Papegöjen. Nu?

Poetikkel. At —

Æsthetikkel. Aha, der er Han. (En Person tager Plads et Stykke fra.)

Poetikkel. Kom, lad os gaa. (Personen fjerner sig noget.)

Papegöjen. Hvad er paafærde? (Afs.) Jeg skulde dog vel ikke tro, at han ogsaa har Alfer, og saa dem. (Højt) Saa De Noget? For Guds Skyld. . .

Poetikkel. Det var intet. Det gik over. Seer De, nylig har al poetisk Elementarraahed gjort en vulkansk Hovederuption her, og den graa Figur der borte er Polyfemen. Vogt Dem for ham. Han er et Uhyre. Den ene Spids paa hans Tvetunge — den han hvisler med — heder Siful Sifadda. Faar han vide De er Dansk, saa spytter han et elendigt Epigram paa dem. Han maa ødelægges. Hadet til ham kan begejstre.

Æsthetikkel. Han skriver Vers, som man maa brække sig over, saa knudrede, at de lyde somom man læste højt i en gungrende Vogn.

Poetikkel. Hans saakaldte høje Poesi lyder som at slaa Katten af Tønden.

Vehikkel. Hans Taler ere poetiske, fordi det er en Fejl naar Taler ere poetiske.

Poetikkel. Siig ikke det, thi er han poetisk i Eet er han det i Alt. Hans Taler er som naar man vilde holde Journal over en Feberpatients Galskab.

Æsthetikkel. Han gaar i Vadmelskjol, hvilket beviser hans Pøbelagtighed. . . —

Poetikkel. Og grelle Prosaiskhed; og at han ikke blues ved at være en Nordmand, hvilket beviser hans Skamløshed.

Æsthetikkel. Jeg har opdaget 14 Duun paa Kjolen.

Poetikkel. Jeg kunde se Maskerne ligesaa tydeligt som i et Fiskegarn, og i hver laa der et Duun ligesom paa Rede.

Vehikkel. Han drikker som et bundløst Svælg. Forleden Dag drak han en Tønde; og engang han var i et Lag med 10 Bagateller, sagde han: det var Pokker til Lag: da Bollen var endt, havde vi 10 fulde Oxehoveder tilbage.

Æsthetikkel. Hans Digte ere kun at ligne med en raa Slagg, der er slængt udenfor en Masovn hvor Forbitrelse er Flamme og Forfængelighed Blæsebælg.

Poetikkel. Han har den grændseløseste Foragt for Kunstpoeter og polemiske Digtere. Men de foragte ham da ogsaa igjen kan jegtro .

Æsthetikkel. Jammerlige, spydige Stumper af Vers ligge efter ham som Affald efter en Hest. De ere ogsaa isandhed triviale.

Poetikkel. Jeg har pyntet ham paa Bagen; thi den giver han til Priis ligesom Ranudo, mens han kror sig fortil, og sætter Blomster i Brystet af Forlibelse i den vilde Natur.

Papegöjen. (Afs.) Vilde Natur? Altid røres en ubehagelig Streng. (Höjt.) Vel! vi ville lægge os om sligt Monstrum.

Poetikkel. Han skal bruges til at ascendere eller klatre op i. Jeg skal rive hans skvaldrende Skjærerede ned, og lægge Gjøgeæg i Sangfuglenes i Toppen.

Æsthetikkel. Han maa angribes fra Nord og Syd.

Poetikkel. Haand paa det, Triumvirer, det vil sige: aandelige Tremænninger! Han skal ødelægges. I hans ødelagte Have vil jeg plante Kaal.

Vehikkel. Fortræffeligt! Thi da han engang regnede op Retterne, *quibus favebat genio*, lignede han Rufus med en Langkorkflaske med rødt Segl paa Toppen, som han skulde knække Halsen paa; *Æsthetikkel* ved en Skinke, som han vilde spise med Senep og Peber til; *Longus Curvus Æsthetikulus*, som erklærer sig i Morgenbladene, ved en Pølse, der af for meget Indhold er krum og udbrusten i den ene Ende; Dig ved forloren Skildpadde af en Kalv, en heel Deel af Os ved Krebs, som førstegang skulde lære at avancere, naar de kom ham paa Tænderne, Vehiklerne ved Desert og mig ved et Kaalhoved, som han vilde stuve op. Og han lagde nederdrægtigen til, at han skammede sig ved at fraadse alene i saa godt Maaltid.

Poetikkel. Du skal faa en Luftbøsse at fyre med fra Trondhjem; og du, værdige Ven, nogle Skud, som du kan slippe løs fra Kjøbenhavn. *) Selv vil jeg smælde løs her; og samme Knald, som slukker hans Lys, skal allumere mit, og det skal lade jer træde frem fra Baggrunden for dem I ere. Folk maa vænnes af med at læse ham; da har jeg — vi, vilde jeg sige — vundet Spil. Og det skulle vi paa tusinde Maader, hvorom vi ville oplægge Raad; men især ved at indbilde Folk,

*) De Epigrammer hvormed Welhaven i Studentersamfundets skrevne Blad besvarede Wergelands Angreb, bleve senere trykte i Throndhjem. I Skriftet „Henrik Wergelands Digtekunst og Polemik" har Welhaven fralagt sig al Andeel i hine Epigrammers Offentliggjörelse. Kjöbenhavnsposten, red. af A. P. Liunge (s. S. 230) indeholdt ogsaa endeel Indlæg i denne Strid. (U. A)

at de lyve i sin egen Pung, som sige, at de forstaa ham; og at Intet er lettere end at skrive høje Digte, naar man er gal, bidende Satirer, naar man er vred, og Messiader naar man er alvorlig; men at Den er først en Digter, som objektiverer saa godt, at han kan skrive Sørgehymner leende, lystige Stykker i trægt Lune, og højt alt som det forlanges.

Vehikkel. Det kan Du. Det er netop efter min og Æsthetikkels Æsthetik.

Poetikkel. Frisk Haand paa Værket! Jeg er alt 25 Aar, og har da ingen Tid at miste; ja jeg er nær de 50, naar jeg lægger de Nætter til, jeg har gjennemvaaget under Tanken om et Navn. Frisk! Frisk! Jeg skal beregne, jeg skal regne. Vi addere os sammen, og saa multiplicerer jeg Summen 10 Gange med mig Selv, og skriver Stykket op paa hans Ryg mens han staar somom intet var paafærde, og glor efter Morganabilleder i Skyerne. (De gaa Arm i Arm.)

II.

(Güldenthals Boglade. Zacharias Güldenthal med et Brev. Onkel Tobias.)

Onkel T. — — Jeg kjender ham. Han er mere Papegøje indvendig end udvendig. Omsider maa det dog opdages, og saa er Farcen ude.

Zach. G. Men saa hør dog hvad han skriver:

Højstærede Hr. Principal!

Jeg er højstærede Hr. Principals allerærbødigste Søstersøn Johan, ærbødigst, hvilket herved ærbødigst formeldes. Samt at alt gaar fortræffeligt og at Ingen mærker, at jeg er en Papegøje. Hvilket er det Bedste, og jeg skulde formelde. Samt at Flere ere siden komne til, da to Personer af den Sortement højstærede og megetærede Hr. Principals Instrux ærbødigst anmelder strax modtoge mig iland hvilke gjøre Etablissementet tilsammen stor Nytte ved at anbefale det, der er en stor Nytte, og at Instruxen holdes efterrettelig i alt. Samt har jeg lagt Mærke til at Folket har Femmarksdalere og at jeg har været hos Prometheus der gjorde ypperlig Effekt, hvorefter det længes inderlig at han vil gjøre Nationen den Ære, som jeg alt har skrevet i indlagte anbefalende Brev — —“

Onkel T. Hej vil du gaa! Hulter til Bulter! Papegøjestiil!

Zach. G. Men der er da ogsaa mange Mennesker, som snakke fortræffeligt, men ikke kunne skrive et fornuftigt Ord. Det bliver nok bedst, at jeg sender ham nogle Folk paa Kontoret. (Fortsætter.) — — „Og at Folket er meget føjeligt og har gode Penge og som da efter en Grundlov som kaldes 17de Maj behjælper sig med Jyder da de ikke maa taale Jøder, hvilket vi ogsaa slaa os godt Allesammen igjennem, ere Potte og Pande og tollereres og ligesom Grækerne mellem Romerne; megen forskjellig Umag betage vi dem med forskjellig Handel og lære dem at dandse og spille for dem og more dem og tage dem ved Næsen m. m. o. s. v. Samt da Enkelte, som se skjævt dertil som have stive Nakker, som have deres eget barebariske Sprog kaldes Stivnakker, Vilde, Eensidige Bornerte Bjørne Luurblæsere og naar de ret skal skjeldes ud — Patrioter!! Og saaledes har Vi i min Bod alene opfundet 30 Navne paa dem, hvoraf saaledes højstærede Hr. Principal ville se at Sejren er paa vor Side. Hvilket var det jeg vilde sige, at Digteren Polemikkel Poetikkel deri viser sit store Geni og har opfundet mangfoldige paa Folket selv, hvilke han nu sætter sammen til et beundringsværdigt Digt og er min Hjertensven og som er her daglig og som vi meddele hverandre Nyt og vi Allesammen og hvad vi kunne finde paa. Og højstærede Hr. Principal vil anbefale da han bør blive bekjendt for vor og hans egen Skyld hvorfor jeg sender hermed nogle Stykker af ham som er for smukt til Norge men til „Prometheus". Hvorfor han ogsaa siger, at hans Geniuses rette Hjem er Danmark derfor sender jeg ogsaa; samt til Kjøbenhavnsposten et mod Siful Sifadda der er den Værste af dem Alle og som, højstærede Hr. Principal, ikke kan beskrive og en Varulv. Men vi ere ogsaa efter ham med skjønne Kobler Polemikler som Bulbidere og Vehikler som smaa Vindspildere og Æsthetikler som Snusere og Støvere og Poetikler som give grov Hals og mange Damer, som raabe Halloh! Halloh! Spor an! og Poetikkel selv paa Pegasus. Men han gaar ogsaa aldrig forbi før vi sige se paa ham!! se paa ham!! med megen anden Bitterhed! og vende Ansigtet bort naar vi møde ham for ikke at træffe ham og da hans Dybsindighed ikke er andet end Let-

sindighed, og er uden Smag samt skriver alt for høјt og skriver hvad der falder ham ind, saa kan Onkel selv tænke. Thi han holder mig for en Stymper samt ogsaa Poetikkel, som dog har givet ham mange Stykker og ikke tænker paa Andet Nat og Dag, og er alle Danskes Uven omendskjønt han er Ven med mange af dem, som jeg ingen Kommers har med, da jeg har truffen nok af Danske i Norge. Hvorfor jeg beder ikke at hilse Onkel Tobias, men beder høјstærede Hr. Principal allerærbødigst hilset o. s. v.

allerærbødigst fra kjære Brodersøn
og ærbødigste Faktor
Johan Papendal".

Nu, Broder, hvad synes du?

Onkel T. Godt! Naar Dumhed gaar til den Yderlighed, prostitueres ikke Nationen; thi da er den et Fænomen, som tilhører sin egen Natur og al Naturen.

III.

(Papegöjens Boglade. Papegöjen. Poetikkel. Vekikkel. Æstethikkel. Flere Poetikler, Vehikler og Æstetikler.)

Papegöjen. Du er saa blaa under Øjnene og bleg om Nebbet idag, Poetikkel?

Poetikkel. Ak, Kjære, Han har jo atter givet ud et Digt.

En Bagatel. Ak, Kjære, Han har jo atter givet ud et Digt.

Alle. Men uforstaaeligt vel?

Poetikkel. Desværre! Satan i alt hvad jeg har gjort! Nu er han forstaaelig af List, ikke af Lyst.

En Bagatel. Desværre (o. s. v.).

Alle. Men han *skal* ikke forstaaes. Det gjør vi.

En. Vær dog fornuftig og i godt Humør. Tænk paa, at du igaar fandt 9 Riim paa „Land" foruden „Vand" og „Sand" og „Strand."

Alle. Det var meget! Det var meget! overmaade meget! Geniets Triumf!

En. Tænk paa, at han har faaet baade fra Trondhjem og fra Kjøbenhavn, og at baade Kjøbenhavnsposten og svenske Hejmdall tude med os.

En. Tænk ikke paa hans Cæsarer og Spanioler, men paa at slaa dem i Hovedkvarteret d. e. paa at slaa ham selv.

Alle. Netop det! Netop ham Selv; thi han gjør Nar af os! Alle som En! Det er et Ord. Men vi bryde ind bagfra og rydde ned!

Poetikkel. Vel! jeg vil mande mig op. Jeg vil ikke tænke over hans Digte, men recensere dem, baade dem og ham.

En. Ret! Vær ikke nedslagen, men slaa ned!

En. Kjæm ham som Filisterne Samson.

Poetikkel. Ja, som f. Ex. — kom med en Bog, hans saakaldte Digte —

Papegöjen. Kontrabande, Kontrabande her. Ikke for Alverden! Jeg vilde gjøre Allarm somom en Slange havde sneget sig over Dørtærskelen, om en Linje af ham kom herind. Og seer jeg et af disse Blade, hvori han henslænger sine Vers, betragter jeg det som en Ræv et Stykke Kjød, der er forgiftet i den ene Ende, ja gjennem det hele.

Poetikkel. — — Som f. Ex. disse bestialske Linjer:

„Men den sande Muse: Hun som elsker Stövets Dyd,
löfter den fra Pjaltedækket til sin Himmel op;
i Vuggekys
indstraaler i Barnet sit himmelske Lys,
imens hun selv
forelsket indsuger dets Menneskesjel.
Gjennem Harpen (dette Jordens
Öre lagt til Himlens Læber)
bruse Himlens Sjeles Tanker
ind i Jordens Millioners — —

Det kan være nok; thi jeg begynder at faa ondt. Hvor er Rimet? „Harpen Jordens Øre lagt til Himlens Læber"? Har Jorden Øre? — Chimborasso maa være dens Æseløre — Himlen Læber? Er det Morgenrøden eller Aftenrøden? Ikke en Erkeengel med 90 Procent Alvidenhed vilde kunne forstaa det. Naar Jorden har 1000 Millioner, hvorfor staar da ikke det til? I hans prægtige poetiske Kolonnadepalads (Gud bedre os!) bor Galskab til Gaden, Uvidenhed til Bagsiden. Kort — jeg tør paatage mig at finde to Snese Fejl i denne Stump, uden at regne den Kampesteensprosa, som nedtynger den. Herefter lægge vi over at læse hans Vers tvertover: en Linje af den ene Side og en Linje af den anden.

Vehikler. Det er et Ord!

Æstethikler. Vi have alt længe læst dem paa den Maneer.

Andre Æstethikler. Vi finde det bekvemmere at læse dem bagvendt.

Andre Æsthetikler. Vi læse dem i Springertræk paa et Schakbræt.

Poetikkel. Ogsaa godt. Jeg kjender til alle Manerer, og skal sætte dem ud systematisk naar jeg bliver Lektor i Æsthetik, som vel ikke kan vare længe til.

Bagateller. Læg Mærke til det: nu divinerer han, nu objektiverer han sig selv! Det er Geniets Kjendemærke.

Papegöjen. Naar du kommer paa den Post —

Poetikkel. Ligesaavist som man af det, en Fugl lader efter sig, veed at finde den Kvist hvor den plejer at flyve op til Ro, ligesaavist skal man finde min Plads af det, jeg lader efter mig! Dette jammerlige deplorable Fødeland skal jeg spargere mit unegtelige Genis Affald saa tæt paa, at dets Skolt — *sit venia verbo* — skal se ud som et Skjær, hvor Maagerne pleje at nedlade sig.

Papegöjen. Men naar du kommer paa den Post —

Poetikkel. Jeg har seet den i min Skjæbnebrønd: i en Statsraads Viinglas.

Papegöjen. — Saa for Alting tugt ham fordi han taler saameget om Fugle — det vil sige, jeg mener ikke om store Fugle, saasom — men at jeg mener om smaa Fugle, saasom Irisker og andre, som han har skrevet hele saakaldte Digte til, saasom —

Poetikkel. Han skal blive tugtet for den som for anden Raahed. Kjære, overlad Sligt til mig. Jeg skal lyne hans „Hjemdalens Smaahytter" med anden Pøbelagtighed ned i Støv med mine Theorier om at alle ophøjede Billeder maa hentes fra Borge, Slotte, Throner, Adel, Skjolde, — et æsthetisk Grundprincip, som jeg veed ikke enten jeg eller Tegnér eller de tydske Mystikere har fixeret, eller om det skriver sig fra de Tider, da der ikke fandtes andre Mennesker end Skjoldmænd. Han skal blot blive anført under mine Forelæsninger over „Norges Dæmring" — hm! et højst udmærket Værk, der gjør Nationen Ære, om jeg selv maa sige det, og hvorefter

den norske Ungdom skal blive at opdrage — ligesom man i Historien anfører Syndfloden som Epoche. Jeg er Poesiens Prokrustes, der skal vide at pine den i platificeret (*lapsus lingvæ*: plastificeret) Form.

En. Tænk paa, at du spiser hos Statsraader, mens Han tager Nisten frem under det Træ, hvorunder hans Hest græsser, og gjør Vand til Myselimonade med slige eddikesure Vers:

„Du Siful, Jahn, tildöde slog,
bandt Pegasus med Grima;
og atpaa hos en Statsraad tog
du spolia opima."

Poetikkel. Ja! Jeg gjorde Halvparten af en Stump igjen iforgaars og Resten igaar. Men mind mig ikke paa hans; thi ellers bliver jeg i det Humør, at jeg vil rencensere ham strax.

En. Ja, smed mens det er varmt, og brug Slæggen!

Papegöjen. Hi hi! (Ytrer megen Glæde. En Livreetjener bringer et Brev.) Nu, seer De — det er en ny Opfindelse.
Med Rødt paa Grønt. —

En. Ideen net.

Papegöjen. (Afs.) Og ta'et fra Papegøjer.
Han gavner Herren lige let.

Alle. Og Publikum fornøjer.

Papegöjen. (Læser Brevet) Ah! ah! Nu skal De se, om det ikke er sandt. Ah! ah!

Alle. Ak, Nyt? Hvad Nyt? Vi har intet faaet idag.

Papegöjen. Ak, der er ingen Æreport, og Prometheus, Prometheus, min inderlige, store Ven, Prometheus kommer!

Alle. (Slagne.) Kommer?! Prometheus! Kommer? Kommer han Selv?

Papegöjen. Ja først kom han rigtignok ved mig. Men han kommer, og der er ingen Æreport. Hvilken Skam for denne gudsjammerlige Nation, naar han kommer Selv, Selvere, Selvst.

En Bagatel. (Til Poetikkel.) Nu synes jeg du gjerne kunde være „Selvere", og jeg „Selv".

Poetikkel. (Til Bagatellen.) Ikke endnu, * Tys! Men opløft den Røst naar det er Tid.

Bagatellen. O, jeg skal skryde som Bileams Asen, gjennemløbe hele Talestigen fra Sandhed exklusive til Løgn inklusive, og skalpere, skalpere, hidsigere end Irokesen hans Pandehud for dig og Bagen for mig, gjøre Hjelme deraf, og saa opløfte Kampraabet: fremad for Polemikkel Poetikkel, Bagateller, Vehikler, Poetikler, Æsthetikler.

Alle. Vi ville danne en Æreport af vore Hænder: baade Æreport og Bærestol.

Poetikkel. Jeg vil gjøre en Skammel for mig Selv af Sifuls Ryg; (Afs.) og en Bærestol af Prometheus! Bærer han mig ikke til Danmark, skal han dog løfte mig et Stykke opover Norge.

Alle. (Hver for sig afs.) Jeg vil skrive Vers til ham og fremstille mig som ung Digter.

Poetikkel. Jeg vil stille mit Brændspejl i hans Sol og svide Siful i Ansigtet, og pille ham af bag, saa han bliver til en udhulet forbrændt Skorpe, der falder sammen for et Fingertryk.

Papegöjen. Og jeg vil vise hvad Karl jeg er.

Alle. Det ville vi Alle.

Papegöjen. Men jeg vil vise det ved at gaa paa hans højre Side.

Poetikkel. (Til Papegöjen.) Husk hvad du har lovet! for Guds Skyld, husk paa mig.

Papegöjen. Du veed det. Du skal gaa paa den anden. Saa kan han undvære Æreporten.

IV.

(Guldenthals Boglade. Güldenthal med et Brev. Onkel Tobias.)

Onkel T. — Sagde jeg dig ikke, at der intet Godt var ved ham. Han har været et Skarn fra han var en Næve stor.

Z. G. Jeg tror ikke mine egne Øjne. Læs du det, at jeg kan forsøge med Ørene.

Onkel T. (Læsende) „Ærede Hr. Medbroder!“ —

Z. G. (Rasende) Medbroder? Staar der saa? Den Papegøje, Medbroder til Dompaper og Korsnebber! Hehe! Medbroder?

Onkel T. — „Megetærede Hr. Medbroder! Hr. Fatter! Da jeg nu saagodtsom kan være Principal selv saa, gaar alt endnu fortræffeligere og Ingen mærker, at jeg er en Papegøj saa gaar alt herligt m. m., og for at aflede Publikums Mistanke har jeg klædt min Tjener ud som en Papegøj af en Slags Drivt, hvorefter man kan tro at han tjener hos en Excellents. Samt da alt gaar herligt saa kan jeg være Principal selv og ophæve Forholdet paa egne Been som jeg nu da alt gaar herligt m. m. kan staa paa selv. Samt nød jeg megen Ære da Prometheus var her, og var som en Flue paa en Syrupskage da han var her, og der dryppede megen Ære da han var her paa mig naar det regnede paa ham, og vi ere Alle blevne berømte, som Kollega kan læse i det herlige Digt „Tak for sidst." Endskjønt deri ikke er optaget den nu berømte Poetikkels Takkedigt til mig, hvori jeg lignes med Jupiters Ørn m. m. Og da vi kom paa den herligste Udsigt i Norge som overrasker herligt, men det var mere for at Norge skulde se Digteren end for at Digteren skulde se Norge, sagde Digteren: men kan vi ikke faa en Æggekage i det lille røde Huus. Og saa spiste vi herligt og paa et andet Sted Skinke og Brød hvilket Alt er besjunget samt jeg og Skinken bleven udødelig, og at En, som heder Vaskehandskedanskedahl kjøbte Handsker hvorpaa Digteren sagde, at han havde vasket hans Handsker herligt.*) Hvilket alt gik herligt. Hvorefter jeg ogsaa sender Poetikkels herlige Dødsdom over det norske Uhyre Siful der skal sættes i Kjøbenhavnsposten, hvorimod ikke er udkommet andet end nogle Grunde som jeg ikke sender. Samt sender jeg Polemikkel Poetikkels polemiske Poem, som det er Løgn er hans Fædrelands Æreskjænder m. m., men han har kun skjændt det ud for Alverden som det kunde vente af ham m. m. Og han har tjent Penge; og da jeg har tjent Penge og kan være Principal selv og slet ikke er alferæd mere og da jeg kan staa paa mine egne Been og da jeg kan styre selv og paa alle disse Grunde afskjærer jeg ikke Forbindelse men kun saaledes at jeg vil være Principal selv men altid i et

---

*) Se Digtet „Drammen" i Norgesrejsen, en Digtekrands af A. Oehlenschläger. (U. A.)

dansk Etablissement og som en af Nordens Boghandlertreenighed og som Principal selv og da jeg kan staa paa egne Been og henlever

tjenstvillige velaffektionerte
Hr. Kollegas Kollega
Johan Papendal."

Z. G. (River Brevet isönder.) Det utaknemmelige Afskum! Skille sin Boghandling fra Moderboghandlingen? Nu, den bliver ikke Norsk for det? Men — ha! jeg kunde knuse det Skarn i Skarnet — —

Onkel T. Han vilde blot krybe dybere.

V.

(Papegöjen i Sloprok i sin Boghandling.)

— — Jeg er om en Hals. Ogsaa her er Alfer. Maanen maa trække dem til sig fra det ene Land, og ryste dem ud over det andet. Forbandet, at Poetikkel skulde lokke mig, mig som hader Alt hvad der er Natur, op i den botaniske Have, da det næsten var bælmørkt, forat jeg af Mørket, Kulden, Flaggermusene, de kvækkende Frøer og døsige Blomster skulde danne mig en objektiv Idee, som han sagde, af Dæmringens Aand. Ve! at jeg ikke kom til Sands strax af Lysthusets Kaprifolieduft, og ikke mærkede Uraad før Fuldmaanen over Kastanietræerne skinnede derind, og viste mig alle de formummede sære Smaaskikkelser, der ligesom Pupper hang under Hvælvingens Blade. Det var for seent — for den første Straale smeltede de tynde Spindeltraade hvori de svævede — de drattede ned, men inden de naaede Bunden slog sig allerede ligesom en Faldskjærm ud under dem, og forstørrede svævede de cirklende langshenad den mørke Grund liig Skyggen af en Fugl i Vandet. Og trefold Ve! — o jeg er forloren — at Siful skulde sidde i Lysthusets anden Deel og se dem og høre hvad de sagde, mens dog Poetikkel, som sad hos mig, — sært nok — lod til ikke at have Sandsen aaben for Sligt. Og dog var det Første, de Forfærdelige gjorde, at en Alf holdt mig en lysende St-Hansorm for Øjnene og raabte: „det er Papegøjen!" Nok En kastede med et Par Ugleøjne et gulnende

Skin over mine Kinder, mens den ondskabsfulde Sfinx Elpenor hviftede Sminken af mit Neb, og Solsort satte sig derpaa og pikkede mig i Panden med et Neb, der for ud af den lille sorte Djævel, som et gult Lyn af en Tordensky, mens han i eet hvinede: „Kjend dig selv, Papegøj; jeg skal pikke Selverkjendelsen frem!“ Og Alle brummede og summede de: „det er Papegøjen!“ De lavede sig til noget skrækkeligt; thi de mindede mig spodsk om deres Farvel; — en Flaggermuus, der saa ud som en Præst i Samar, holdt en Præken til Marv og Been over at det ikke er nok til at være Menneske at være Boghandler, over Letsindighed, Bagtalelsessyge og Ondskab m. m.; og, ligesom et Liigtog, bevægede derpaa en lang Række sorte Tingester sig henimod en Kokase, der saa ud som en frisk Gravhøj. Jeg udstødte et Skrig, da splittedes Løvet, og Siful stod der. Som var han deres Konge, adlød Alferne hans Vink, at forsvinde. Jeg drog atter Aande, men tabte den igjen, da Troldet kastede Kaprifoliehænget efter sig igjen med de gjennemborende Ord: „Aha, min Anelse var rigtig!„ Poetikkel, som netop med aaben Mund standsede i et Smædevers over hans Kjole, greb mig i Siden og hviskede: „Saa du det?“ Og ogsaa jeg spurgte i samme Sekund: „Saa du det?“ Men jeg meente mine Spøgelser, Han sit. Dryppende af Sved, kold som Natledug, kom vi omkaps til Byen: han forat begynde hvor han slap: jeg for at slippe kanske hvor jeg begyndte. — — Jeg svimler — jeg er forloren — snart vil det være bekjendt, og Rollen er snart udspilt. Jeg tør ikke se min Tjener i hans Livree; thi Folk vil sige: at det er en Satire paa Herren. Ja ikke engang i hans Øjne. Jeg tør ikke mere snakke; thi man vil ikke engang kalde det Sludder, men Pludder. Jeg tør ikke vise mig; thi man vil kalde mit Antræk falske Fjære, og Dagen efter staar kanske i Ugebladet: „paa Politikammeret er indkommen en Papegøje;“ * * * Jeg tør ikke — O! hvad forestaar mig? O hvad forestaar mig? Jeg er falden i værre Hænder end i Alfernes. Jeg vil føre Polemikkel Poetikkel og tyve Vehikler og Æsthetikler som Vidne paa, at Siful lyver, om han siger noget. Jeg vil ophøje hans Poesi ligesaa ivrigt som jeg nedrev den — thi Gud skal vide, at jeg ikke forstod mig derpaa — og aldrig lyve paa ham

mere. — O jeg vil — jeg vil — jeg svimler — Hele Æsthetikkelselskabet vil opløses. O, jeg vil føre Beviis for at de var selv en stor Papegøje, hvor Poetikkel var Nebbet, jeg Kroen, Vehikkel Svandsen og de Andre Fjærene. Ak, de ville falde af, og Nebbet bøje sig ned i den indskrumpne Kro. Det vil gaa galt med Papegøjerne. O, jeg vil føre Beviis for at de ere Papegøjer og ikke jeg, bare bare Siful ikke siger hvad han veed, ikke fortæller, bare han ikke fortæller, at jeg er en Papegøje! — —

Tjeneren. Vær selv Papegøje nu! (Slænger Livreet for hans Födder og lægger en Bog paa Bordet.)

Papegöjen. (Gribende Bogen, læser dens Titel.) Ve! der har vi det:

„*Papegöjen som Boghandler*“.

VI.

(Zacharias Güldenthal med et Brev. Onkel Tobias.)

Zach. G. Nu har Piben faaet en anden Lyd.

(Læsende.)

„Højstelskede, Højstmegetærede Herr Principal! — — Alt er forbi — jeg er forloren — jeg har maattet give mig til Italienerne forat ikke Drengene skulde tage mig til Skudmaal. Det er opdaget, at jeg er en Papegøje. — —“

Onkel T. (Leende.) Nok! nok! Det var en sørgelig

Ende paa Papegöjen som Boghandler.

Efterspil.

(Dyrehaven ved Kjöbenhavn. Aftenskumring. Hist og her tændes Lys i Teltene, og Boderne, hvorimellem en med alskens udstillede Fugle. Imellem dem Papegöjen som slet og ret Papegöj. Trængsel.)

Zach. G. Skal vi gaa til Italienerne, som indpasserede igaar fra Malmø med Papegøjer og Murmeldyr?

Onkel T. Nej, herind! her er bedre Selskab.

(Gaa ind i et Telt.)

Poetikkel. (Trængende sig frem.) Jeg maa, jeg maa finde Boghandleren. Han er vist rejst til Kjøbenhavn forat overraske mig med Ekkoet af nogle Trompetstød; men jeg vil helst høre disse Selv tæt til Øret. Jeg maa have ham fat; thi uden ham er jeg saameget heller et Intet, som han har løftet mig noget op, saa naar han slipper, synker jeg dybere end før.

(Gaar videre.)

Papegöjen. Det er skrækkeligt, at Italienerne have ført mig hid i Skoven, midt i Alfernes uhyre Rige, og nu da Tusmørket, deres Himmel, daler ned. (Skriger.) Til Byen! Til Byen!

Onkel T. (Kiger udaf Teltet.) Jeg vil aldrig være ærlig, om — dog det er det Samme; altid naar jeg hørte eller tænkte paa Johan hørte eller tænkte jeg paa en Papegøj eller omvendt.

En af Italienerne. Stille Skrighals; mind ikke Folk paa Landet om Byen! Tænd Lampetterne, Guidotti; og hæng Papegøjen paa Mørksiden, at den kan sove til imorgen.

(Den flyttes til Bodens mörke Side.)

Papegöjen. Imorgen? Ak, jeg føler jeg maa dø af den megen Sladren idag. Ak! hvad var det? Den fæle Skov! Jeg er vis paa de kommer; thi jeg hører en Summen i Luften .. Ha, hvad var det, som lettede hiint affaldne Løv som en Skjærm mod Maanen — ak! ak! det vrimler alt — der er Kokasen og den døende Oldenborre — Ve mig! der — o!

Natalfer. (Omsværmende Papegöjen.)

Paaveje at vorde en Djævel du döde.
Da atter til Bedring et Liv vi dig gav.
Ve, at du skulde letsindig foröde
vor kjærlige Straf.

Du sveg os. Du selv af dig selv er besvegen.
Du frelstes; men atter du spildte et Liv.
Længer ej dit — din Sjel ej din egen —
os Alfer det giv!

Det livne Tordyvlen, som hist paa et Leje
af liigblege Heggeblomblade nu dör!
Hvo mægter ej raade det Större, kun eje
det Mindre han bör:

Din Aand var en Menneskehjerne den höje,
umaalbare Himmel — ikarisk den for.

Indknebne Skal af en grön Papegöje,
selv den var for stor.

Du finde din blaanende Himmel i denne
Tordyvelskal! Bryder du den er du fri;
bli'r dog ej Engelen strax, men kanhænde
en Natalf som vi.

(Alferne forsvinde. Papegöjen falder död af Pinden. En Oldenborre rejser sig brummende i en Kokase.)

Oldenborren. (Med utydelig Stemme.) Ulykken er skeet, men skede hurtigt; og naar den er skeet, er man ikke bange meer. Jeg sidder dog ret mageligt; men jeg maa rase, naar jeg tænker paa min skjønne Boghandling. Og dog er det værst af alt, at jeg har tabt mit Organ, og det her hvor jeg har saa skjøn Anledning til at recensere Damerne.

Onkel T. (Raaber heftig inde i Teltet.) Han var, er og bliver uforbederlig; tro mig nu, Zacharias! Hej Garçon, meer Afbrændt! meer Afbrændt siger jeg!

Poetikkel. (Vendende tilbage.) Jeg finder ham ikke, og da ligesaalidt min Storhed. Ah, er ikke der Boghandler Güldenthal? Ham maa jeg spørge. (Gaar ind i Teltet, men kommer lidt efter paa Hovedet ud.)

Onkel T. (Raabende efter ham.) Mars! Saa! Er det ikke Ham, som har skjeldt sit Fædreland ud? Og tør rose sig for fornuftige Danske af det? Saa har han vel faaet hjemme, siden han er her. Foragtelige Karl! — Slip mig Zacharias! — —

Zach. G. — Og som drev Dagen hen i min Faktors Boglade, gjorde Nar af ham under Venskabs Maske, og forførte ham til hvad Ondskab og Daarskab, han ej selv fandt paa, og satte ham Skruer i Hovedet, og — Hollah, Garçon, jeg maa have noget koldt. Iispunsch! netop Iispunsch fremfor alt. Hej herhid!

Poetikkel. Jeg mærker, at fornuftige Folk tænke ens baade i Danmark og Norge; men mine Folk tænke ogsaa ens, saa det kommer kun an paa Mængden. Ellers staar jeg nu her i en Maade „hendreven til en fremmed Strand alt ved min Faders Vrede."

Oldenborre. (Lavt.) Naar jeg nu bare kunde faa lært op disse summende Myg til at være Æsthetikler, der kunde recen-

sere Blomsterblade ligesom i gamle Dage den forbandede Sifuls Fantasterier, og faa indbildt denne Brems, at den var en Polemikkel Poetikkel, havde vi her vor egen lille civiliserede Verden, og jeg skulde trives ret brav. Men der er for Gud Poetikkel selv! — Poetikkel! Gid jeg kunde brøle! Poetikkel! —

Poetikkel. En Oldenborre? Det var den som brummede, ikke hiin Tyksak derinde. Ha, jeg sidder i værre Snaus end du. (Griber Oldenborren.) Sex Been? — dem skal du miste; thi de minde mig om at du kan avancere, ikke jeg. (River Benene af den.) Den surrer endnu som et Uhrværk, det snurrer ud med sprungen Trindse. (Holder den for Öret.) Ha, hvad er det? Tys! Poetikkel? — ved Alt, mit Navn — Ja her er jo en Trylleskov og Kirsten Piils Kilde lyder som en fjern Harpe — Ha, kanske nu Stunden er kommen, da jeg bliver Digter! Da vil jeg gjerne undergaa større Rædsel end en Frimurernovits, lade mig banke af fornuftige Folk og nævne med Ros af Skarnbasser. Lad høre da! Ja ved Alt, mit Navn — Tys! — „Gaa i dig selv — siger Dyret — ligesom jeg er gaaen i denne Skarnbasse — Jeg er Johan Papendal —“. Haha! ja dersom du ikke kan være mig nyttig, kan du gjerne være en Oldenborre — (Lytter.) “Du har dræbt mig, men jeg har ogsaa — nok derom; nu føler jeg hvor godt det er. Men jeg føler ogsaa, at jeg aldrig har været din Ven før i dette Øjeblik. Hør mig derfor: det er forbi med os begge; lad mine sex afrevne *pedes* minde dig om, at det er et ligesaa ulykkeligt Indfald, at ville være Digter, naar man ikke er det, som at ville være Menneske, naar man engang er bleven Papegøj. Lær af dette udsluknende Liv, at du staar paa det skrækkelige Trin for en gammel Student, at de sidste Gloser henblegne i din Hukommelse. Og lad denne Kokase minde dig om, at Hver har sin Sfære — Sfære — —”.

Den er forstummet — ha! en Flaggermuus slog mig den af Haanden. Eller var det en af hans naragtige Alfer? Det er Trylleri . . Der ligger jo istedetfor Kokasen en Krands af hvide Roser om en gammel, død, huul, Torbist? Det maa være en Kompliment fra Alferne fordi han omsider kom til slig Sands, at han kunde holde moralske Taler for mig. —

Smuk Moral! Vise mig til mine Bøger? Lig der, jeg vil i Højden, om saa kun i disse Bøgegrene — Hver har sin Sfære. — — (Hænger sig; men dratter ned. I samme Öjeblik skifter Scenen om til at man seer Drengen slumrende i Blomsterbedet som i förste Scene. Solen rinder.)

Johan. (Vaagnende.) Hvad var det? Oh, en raaden Pære som faldt paa min Næse. Har jeg sovet her inat? O nu husker jeg det. Hvilken Drøm, som disse duftende Blomster maa have indaandet mig! Alfer, Papegøje, Oldenborre, Polemikkel eller hvad han hedte — alt en Drøm. Vel! men jeg vil huske Moralen: ikke ærgre fornuftige, gode Mennesker, ikke sladre, ikke lyve, ikke være slem Dreng, ikke ødelægge Blomster, ikke pine Sommerfugle, ikke tirge Alfer, Poeter eller Trolde, ikke være forfængelig, skadefro og ondskabsfuld, ikke holde mig til Poetikler eller Æsthetikler, ikke være Boghandler, naar jeg er en Dreng, og aldrig glemme Papegøjen.

De sidste Kloge.

Farce

af

Siful Sifadda.

1835.

Personerne:

Kornpugeren,
Stadssatyrikussen,
Prokurator Zobolam,
} De sidste Kloge paa Terranova.

Fætter Een,
Fætter To,
Fætter Tre,
} De sidste Narre paa Terranova.

Halil,
Dimna og
Ayanna, deres Barn.
} De sidste Mennesker paa Terranova.

Smaadjævle.

De sidste Kloge.

Første Scene.

(Torvet paa Terranova. Halil. Zobolam lister sig om.)

Halil. For fæl er Hungers Rædsel selv for Døden.
Af Skræk den klodset, seent kun ender Nøden.
De Stakler have ikke Kraft engang,
at puste ud saa Aandens Lænker sprang.
De tære maa paa Mavens egne Hinder,
paa Blodets Farvestof til det forsvinder.
Først da, som Røgen i en blikstil Kvel
hensvæver sukløs Hungerpiintes Sjel
i ubestemt Sekund, som ej tilhører
det Liv, som endes, ej begyndte Død.
Selv Sjelen synes dø i Hungersnød:
sin Tanke ej mod Himmelen den fører:
den eet med Støvets er: den er kun: Brød.
Og der er Brød, mens dø maa Jordens Slægter;
thi Den, som ejer det, ved Loven negter.
Der findes Brød for Millioner; men
det efter Loven kun kan mætte Een.
Der gives Korn, men under Laas og Lukke,
og Prisen stiger jevnt med Folkets Sukke.
Fra toppet Alpekrands af Rug og Byg
af Havre gaar en appenninisk Ryg
til hvide Hvedeætna, som i hede
Forraadnelse jo ryger allerede.
Thi bedre er Beholdningens Forliis
end Skjeppes Salg til Skillings Underpriis.
Saa Monopolet vil, — den Magt, som Jorden
har knuget til den nu er Dødens vorden,
— det Enevælde, som i hvad Gestalt

det viser sig: som Konge eller Puger,
som Haandværksmand, der Laugets Særret bruger,
har Liv og Frihed over Jorden kvalt.

Zobolam. Hvad? tænker du paa Oprør? Se, om ikke
end kaade Tanker Folk i Blodet stikke?
Hvad taler du om Nøden da?

Halil. Meer grum
Du er end Han, der hungrer os tildøde.
Han tror, at Kornet steg som Klager løde.
Du tvinge Klagen vil at være stum.

Zobolam. Ja, klages højt, da veed du Folk maa bøde.
Det lever *Jeg* jo af.

Halil. Da vil jeg leve før
af hvad jeg lever af: af Intet, end af Synder.

Zobolam. Saa tænkte ogsaa jeg dengang jeg var Begynder;
men sligt ej meer anfægte Advokaten bør.
Som Chemikeren veed af Dunst et Dryp at vinde,
maa han forstaa et Vist udaf et Intet finde,
af samme Intet leve hvoraf Andre dør.

Men, Snak tilside, Mand! vil du undgaa Stævning, saa maa du punge ud.

Halil. Kan I virkelig tænke paa Sligt nu, da næsten Alle ere forkomne i denne Hungersnød, som ikke er Naturens men Kunstens Værk.

Zobolam. Netop! netop! det er netop Tider for Prokuratorer. Men bi bare til Magazinregningerne ere forfaldne.

Halil. Der bedrager I jer stygt, da Kornpugeren ikke har solgt et Korn uden for Kontanter.

Zobolam. Hoho! ja til Datum! men nu er det forbi med Kontanterne, og saa begynder Rentebevisernes Efterslætstid, som tager til bare Marken. Kom med hvad I har!

Halil. Ak, jeg har kun til en Skjeppe Korn til min hungrende Huustro. Det kan I dog ikke ville tage.

Zobolam. Jomen. Sniksnak!

Halil. Det vil være at bedrage eders Principal.

Zobolam. Principal? Hvem er det? Mammon! Er Mammon Part, saa vinder han. Er Mammon Modpart, saa vinder han.

Halil. Vogt jer for at gjøre en Mand sulten! Han har af Naturen Ret til at være rasende. Vogt jer for at gjøre en Rasende endnu mere rasende!

Zobolam. Oh langtfra! Naar Folks Blod syder, gaar Prokuratorens Mølle. Kom med hvad I har uden Omstændigheder; thi ellers faar I betale Omstændighederne.

Halil. Det er min sidste Nødskilling — hører I? — det er min sidste Nødskilling. Den er ligesom Enden paa en Nerve.

Zobolam. Den er hvid, seer jeg, den er en blank Krone, seer jeg; og den er ikke at foragte.

Halil. Jeg vil give Eder en af min Huustroes Taarer. De ere blankere.

Zobolam. Ahahaha! derfor faar hun ikke et Bygkorn. Heller ikke faar du for din Krone; thi Principalen sælger kun i Partier.

Halil. (Bedövet.) I Partier? det er Mord paa Tusinder.

Zobolam. Ja, i Partier, store Partier.

Halil. O ve, det er Smaafolks Dødsdom. Der har I min Krone, da den dog ikke er mig til nogen Nytte. Nu tør jeg sige jer, at I er en Skurk.

Zobolam. Nej, ikke før I har Lyst til at blive nogen som Sandheden. (Gaar.)

Halil. O Dimna! Dimna! førstegang jeg veed,
at Drab kan ske af ømmest Kjærlighed.

Zobolam. (Kommer tilbage.) Beklager I jer Hustro? Jeg beklager
jer Nød ej, men at I paa Hustro drager,
det er et Hoved til, men ikke meer
Forstand; en Mave til og dobbelt Tænder,
to Taareblik, to nye tomme Hænder:
og har hun Børn, da alt multipliceer!

Halil. I Lykken er den Byrde som at bære
en Frydruus, i Ulykke som en Stav.
Kun Hungersnøden — (Brister i Graad.)

Zobolam. — kan det Ønske nære,
at hun med Muld sig mætted i sin Grav.
Nu, skil jer lovligt da ved hende! Ingen

kan sige da, at der er Synd ved Tingen;
men kun, at Lov er god, naar Tid er slem.

Halil. Forvorpne, ti! Nu seer jeg grant Forskjellen,
der skilner Skurk og Advokat imellem:
den Sidste lovlig er: Skurk af System.

(Zobolam gaar. Kornpugeren kommer.)

Kornpugeren. (Klapper Halil paa Skulderen.) Nu, hvad godt Nyt paa Torvet, Mand?

Halil. Der er Dødsstille, Dødsstille.

Kornpugeren. Det er daarligt Nyt. Men det giver sig vel. Jeg har Korn med sød Kjerne, Folket, Maver med skarp Saft. Hihi! Mand!

Halil. Sælger I mig en Tønde Korn?

Kornpugeren. Nej, jeg kan s'gu ikke.

Halil. En Skjeppe? For Guds Skyld.

Kornpugeren. Jeg kan s'gu ikke.

Halil. En Potte? For Jesu Barmhjertigheds Skyld.

Kornpugeren. Jeg kan s'gu ikke.

Halil. En Haandfuld af Eders hundredetusinder Tønder? For min døende Hustro og mit Barns Skyld! for eders Saligheds Skyld!

Kornpugeren. Jeg kan s'gu ikke. Men vil du have i Partier, og har gode Papirer, saa er der ingen Nød, gode Mand.

Halil. Ingen Nød? O barmhjertige Gud, har ikke min Hustro blandet Vand i sin Melk forat mætte vort Barn, og aabnet sine Aarer forat nære det med Blod, da Brystet ikke vilde give mere?

Kornpugeren. Hej! da er der vel Udsigter til at Priserne ville gaa op.

Halil. Hvor højt hænger I Brødkurven idag?

Kornpugeren. I veed det; efter Omstændighederne.

Halil. Højt eller lavt er det nu ligegodt. Seer I det Hvide der ude paa Havet? den hvide Krands i Horizonten?

Kornpugeren. Ja, Gudskelov! Nej, vilde jeg sagt — de Skyer bebude nok et Uaar til. Men lad det ikke skrække dig; thi da sørge Patrioter som jeg for at der dog findes Korn.

Halil. Du bedrager dig. Den hvide Krands er alle Øens Sejl. Hele den gjenlevende Befolkning er derunder forat op-

søge sig et Land, hvor der heller er mere Menneskelighed og mindre Korn.

Kornpugeren. Guds Død!

Halil. Kun Byens Satirikus er bleven tilbage; thi Ingen vilde have ham med.

Kornpugeren, Guds Død! Og Satirikussen er, som næsten altid, ikke god for en Skjeppe Korn.

Halil. Alene mig holdt Dimnas blødende Aarer tilbage. Hvor højt hænger nu Brødkurven?

Kornpugeren. Som før. Hvad skulde det nytte mig at sælge de Par Tønder, Du behøver?

Halil. I maatte kreditere; thi eders Prokurator tog min sidste Penge, fordi jeg klagede over den almene Elendighed.

Kornpugeren. Raser du? Kreditere? Kreditere nu, da der ingen Penge er imellem Folk?

Halil. Hvilke Folk mener I? Hørte I ikke ret? Der gives ikke Folk eller, efter eders Begreb, Kjøbere mere. De, jer Ubarmhjertighed levnede, søge enten nye Lande eller en hurtigere Død paa Havet.

Kornpugeren. (Bedövet.) Ingen Kjøbere mere? Det var et Tordenslag! Guds Død, ingen Kjøber mere!

Halil. Dersom jeg nu ejede en halv Styver, var det god Betaling for de hundredetusinder Tønder, I ikke behøver til jer Selv og jere mædskede Fættere. Overskudet er nu ikke mere værdt end Støv. Saaledes staar det til paa Torvet.

Kornpugeren. Det gaar rundt for mig Mand. Hold mig lidt. (Vakler.)

Halil. Ja, krediterer I mig en Tønde Korn?

Kornpugeren. (Styrtende til Jorden.) Nej, jeg kan s'gu ikke. (Bröler.) Vand! Vand! Luft! Løs Halsbindet!

Halil. Ja, krediterer I mig en Tønde Korn?

Kornpugeren. (Med döende Stemme.) Nej, jeg kan s'gu ikke.

Halil. Saa kan jeg s'gu heller ikke give jer en Draabe Vand af Springvandet, som plasker saa højt nu i den øde By. Vil I begraves i Korn eller Sand; thi nu gjælde disse Varer ligemeget? (Rusker i ham.)

Kornpugeren. Zobolam! Zobolam!

Halil. Raab ikke paa onde Aander i eders Dødsstund!

Kornpugeren. Dør jeg, saa dør jeg dog ikke af Hunger; men som den sidste Kloge paa Terranova.

Halil. Ja saafremt ikke et overvættes Maaltid har Deel i eders apoplektiske Tilfælde, skjønt det tror jeg ikke.

Kornpugeren. Nej, nej, for Gud! Jeg var altid maadeholden, flittig, stilfærdig og en god Kristen; ja en god Kristen, der stod sig godt med Øvrighed og Præst.

Halil. Saalænge indtil eders gode Kristendom bragte alle Baand til at briste, og omsider nu ogsaa eders egen Livstraad. Men — endnu engang — jeg skal løse jert Halsbind og lægge jer Hals under Springvandet, og slaa jer en Aare løs, dersom I krediterer mig en Tønde Korn?

Kornpugeren. (Næsten kvalt.) Nej, jeg kan s'gu ikke. Hjælp! Hjælp!

Halil. Nej, jeg kan s'gu ikke.

(Gaar. Fætter Een kommer.)

Kornpugeren. Zobolam! Skal vi sætte Taxten ned en Procent? Ak jeg seer ligesom i en Taage, at det er Fætter Een. Nu er jeg hjulpen. Og saa sulter jeg mine Fættere og tilsidst Prokuratoren ud, og tvinger dem til at kjøbe. Kjære Fætter, løs blot mit Halsbind op, jeg er bleven noget altereret.

Fætter Een. Strax gode Onkel! (Afs.) Nej for Gud tror jeg ikke han er om en Hals, dersom jeg lader være. Nu, det var da ogsaa engang paatide. (Højt.) Hvem testamenterer Onkel alt sit Korn? Hørte Onkel?

Kornpugeren. Mine kjære Fættere. Hjælp! Hjælp! Mine kjære Fættere testamenterer jeg det.

Fætter Een. Da hjælper jeg ikke. Alt eller Intet hedder det om meget.

Kornpugeren. Den, som løser mit Halsbind op, testamenterer jeg alt mit Korn.

Fætter Een. Vel! Vel! Det vil jeg have Sort paa Hvidt for af Zobolam, som Zobolam siger. I holder vel Liv i jer saalænge ved at høre denne muntre Rislen af det friske Vand. (Gaar.)

(Fætter To kommer.)

Kornpugeren. Kjære Fætter To, du kommer som en Frel-

sens Engel. Hjælp mig, jeg har faaet et Slag ef en skrækkelig Efterretning.

Fætter To. (Grædende.) Ak, jeg seer hvordan det er fat med Onkel. Onkel er Dødsens. (Afs.) Gud ske Lov!

Kornpugeren. Bare løs mit Halsbind, kjære Fætter!

Fætter To. (Grædende.) Stakkels Onkel! Hvem testamenterer Onkel alt sit Korn? Hvem i Guds Navn?

Kornpugeren. Ak dette Snak dræber mig.

Fætter To. (Grædende.) Hvem testamenterer Onkel alt sit Korn?

Kornpugeren. Den, der hjælper mig og løser mit Halsbind. Ak! ak! jeg kvæles.

Fætter To. (Grædende.) Ak! ja Onkel kvæles. Men jeg maa have Sikkerhed som Zobolam siger. Gid Onkel leve vel til jeg kommer igjen med Sikkerhed. (Gaar.)

(Fætter Tre kommer syngende.)

Fætter Tre.

Lav Viintold, gode Priser
paa Kjöd, og unge Griser
paa Torvet dagligdags
— den Frihed, Kammerater,
vi önske alle Stater,
som har det ej tillags;

Hurrah! Halih! Hurrah! Haloh! — Men plager den Onde mig? Er Onkel saa tidlig deran? Den Viin maa Onkel have faaet gratis. Hvad Slags Viin? Langkork? Champagne Ay? Champagne Sillery? Bourgogne *de Nuit?* Bourgogne Chambertin? Hochheimer No. 1, 2 eller 3?

Kornpugeren. Ak! Ak! Hjælp!

Fætter Tre. Det maa jeg lide. Hahaha! Den Viin har Skam havt Neb og Kløer.

Kornpugeren. Dit Skarn! jeg er Dødsens, dersom du ikke hjælper mig. Luft! Luft!

Fætter Tre. Ahaha! Det er Omkvædet paa Katzenjammervisen. Men, for alle Bacchi Løjer! har Onkel ikke Buteljekulør i Ansigtet. Man har hørt saa galt før . . Ahahaha! saa galt før. Onkel maa ogsaa engang til, og jeg beder at hilse mine Venner Frank og Mobb, som døde af Juleøl.

Kornpugeren. Dør jeg, saa dør jeg dog ikke af Hunger; men som den sidste Kloge paa Terranova.

Halil. Ja saafremt ikke et overvættes Maaltid har Deel i eders apoplektiske Tilfælde, skjønt det tror jeg ikke.

Kornpugeren. Nej, nej, for Gud! Jeg var altid maadeholden, flittig, stilfærdig og en god Kristen; ja en god Kristen, der stod sig godt med Øvrighed og Præst.

Halil. Saalænge indtil eders gode Kristendom bragte alle Baand til at briste, og omsider nu ogsaa eders egen Livstraad. Men — endnu engang — jeg skal løse jert Halsbind og lægge jer Hals under Springvandet, og slaa jer en Aare løs, dersom I krediterer mig en Tønde Korn?

Kornpugeren. (Næsten kvalt.) Nej, jeg kan s'gu ikke. Hjælp! Hjælp!

Halil. Nej, jeg kan s'gu ikke.

(Gaar. Fætter Een kommer.)

Kornpugeren. Zobolam! Skal vi sætte Taxten ned en Procent? Ak jeg seer ligesom i en Taage, at det er Fætter Een. Nu er jeg hjulpen. Og saa sulter jeg mine Fættere og tilsidst Prokuratoren ud, og tvinger dem til at kjøbe. Kjære Fætter, løs blot mit Halsbind op, jeg er bleven noget altereret.

Fætter Een. Strax gode Onkel! (Afs.) Nej for Gud tror jeg ikke han er om en Hals, dersom jeg lader være. Nu, det var da ogsaa engang paatide. (Højt.) Hvem testamenterer Onkel alt sit Korn? Hørte Onkel?

Kornpugeren. Mine kjære Fættere. Hjælp! Hjælp! Mine kjære Fættere testamenterer jeg det.

Fætter Een. Da hjælper jeg ikke. Alt eller Intet hedder det om meget.

Kornpugeren. Den, som løser mit Halsbind op, testamenterer jeg alt mit Korn.

Fætter Een. Vel! Vel! Det vil jeg have Sort paa Hvidt for af Zobolam, som Zobolam siger. I holder vel Liv i jer saalænge ved at høre denne muntre Rislen af det friske Vand. (Gaar.)

(Fætter To kommer.)

Kornpugeren. Kjære Fætter To, du kommer som en Frel-

sens Engel. Hjælp mig, jeg har faaet et Slag ef en skrækkelig Efterretning.

Fætter To. (Grædende.) Ak, jeg seer hvordan det er fat med Onkel. Onkel er Dødsens. (Afs.) Gud ske Lov!

Kornpugeren. Bare løs mit Halsbind, kjære Fætter!

Fætter To. (Grædende.) Stakkels Onkel! Hvem testamenterer Onkel alt sit Korn? Hvem i Guds Navn?

Kornpugeren. Ak dette Snak dræber mig.

Fætter To. (Grædende.) Hvem testamenterer Onkel alt sit Korn?

Kornpugeren. Den, der hjælper mig og løser mit Halsbind. Ak! ak! jeg kvæles.

Fætter To. (Grædende.) Ak! ja Onkel kvæles. Men jeg maa have Sikkerhed som Zobolam siger. Gid Onkel leve vel til jeg kommer igjen med Sikkerhed. (Gaar.)

(Fætter Tre kommer syngende.)

Fætter Tre.

Lav Viintold, gode Priser
paa Kjöd, og unge Griser
paa Torvet dagligdags
— den Frihed, Kammerater,
vi önske alle Stater,
som har det ej tillags.

Hurrah! Halih! Hurrah! Haloh! — Men plager den Onde mig? Er Onkel saa tidlig deran? Den Viin maa Onkel have faaet gratis. Hvad Slags Viin? Langkork? Champagne Ay? Champagne Sillery? Bourgogne *de Nuit?* Bourgogne Chambertin? Hochheimer No. 1, 2 eller 3?

Kornpugeren. Ak! Ak! Hjælp!

Fætter Tre. Det maa jeg lide. Hahaha! Den Viin har Skam havt Neb og Kløer.

Kornpugeren. Dit Skarn! jeg er Dødsens, dersom du ikke hjælper mig. Luft! Luft!

Fætter Tre. Ahaha! Det er Omkvædet paa Katzenjammervisen. Men, for alle Bacchi Løjer! har Onkel ikke Buteljekulør i Ansigtet. Man har hørt saa galt før . . Ahahaha! saa galt før. Onkel maa ogsaa engang til, og jeg beder at hilse mine Venner Frank og Mobb, som døde af Juleøl.

Zobolam. Saa er Akkorden; men det er forlidet for det som nu falder mig ind. Jeg mener, at jere Fættere kunne bruges som Vidner.

Fætter Een. Dyrebare Ven! hvorledes?

Zobolam. Ej, unge Mand, det er Samvittigheden og Filosofien som spørger: hvorledes? Men Jurisprudentsen svarer kun: saaledes.

Fætter Een. Mener I?

Zobolam. Om jeg mener, at I med Testament og Pen i Lommen kan faa jere Fættere *en passant* nedover til Torvet, kaste jer med Rørelse over jer Onkel, som ligger der i en apoplektisk Rørelse, give ham lidt Luft og Pennen i Haanden, og saa sige: „det er saameget I see paa, kjære Fættere?“ Ahaha, om det ikke skulde gaa an?

Fætter Een. Det Paafund er beundringsværdigt.

Zobolam. Ikke for en Prokurator.

Fætter Een. Det gaar ud paa at bruge Folks egne Fingre til at tage dem ved Næsen med.

Zobolam. Netop! Dog kun en simpel Anvendelse af den juridiske Praktiks Axiom, at gjøre alt for at fremklække den skjønneste af Dyderne: Taknemmelighed; og at have af dem, man har den moralske Glæde at tage ved Næsen, reel Nytte desforuden; at høste ikke alene Maalet, men ogsaa Midlerne. Ind nu i Kabinettet saalænge til jeg faar dem fat. (Fætter Een gaar ind.) Hm! Jeg var ikke Prokurator, Prokurator Zobolam, om jeg ikke tog dem alle Tre ved Næsen med hinandens Fingre. (Fætter To kommer.)

Fætter To. Gud hjælpe mig, arme Mand! (Græder.)

Zobolam. Ja har I Ret, saa er der ingen anden Hjælp. Har I Uret, saa er Prokuratorens bedre.

Fætter To. Alt er spildt. Jeg kan ikke rejse et Vidne i hele Byen; ikke et, uden en graa Kat, der hyler paa en Trap over at Musene leve og dø med Menneskene.

Zobolam. Godt nok! meer end nok! Der har ofte nok ikke engang været en Kat til at udfylde et Vidnenavn. Men hvad mener I om eders Fættere? De ere gode nok til Vidner paa et Pengedokument.

Fætter To. Det maa I forstaa. Men Fanden ivold med

al overflødig Graad og Klejnmodighed nu før jeg kommer til Onkel, siden dette vil være at lade Samson male for Filisterne.

Zobolam. Bravo, unge Ven! det er en stor Kunst at kunne sørge og græde itide. Slige Taarer er for Gevinsten hvad Sæben er for Skjægget. Glat af! Glat af!

Fætter To. Fætterne maa være i Byen: Fætter Tre paa en Restauration for at gjøre sig tilgode med Retterne, og Fætter Een paa en Restauration for at gjøre sig tilgode med Gjæsterne, der ogsaa kunne høre mellem Retterne. Jeg vil søge dem op.

Zobolam. Ak, al Restauration er ophørt. Jeg har jere Fættere nærmere. Men veed I hvorledes de skulle bruges? Fættere ere de brugbareste Ting i Naturen næst Landeveje, Lastdyr og Støvler.

Fætter To. Jeg vil, selv med Taarer, anmode dem for min Melancholis Skyld, om en Spadseretuur over Torvet, og der lade dem være Vidner til at jeg opfylder hvad der staar i eders Testamentblanket, og at jeg fælder min sidste Taare, naar Onkel har underskrevet disse velsignede Ord: „Efter velberaad Hu, testamenterer jeg Undertegnede alle mine Kornbeholdninger til min kjære Neveu To, som i mit apoplektiske Tilfælde kom mig paa det beredvilligste og kjærligste tilhjælp.“ Derpaa siger jeg: „Tak, kjære Fættere, for eders Tjeneste. Adieu!“ Men til Eder: „der eders Trediedeel af det Hele —“

Zobolam. — „Som under enhver Omstændighed er eder tilsikret, Prokurator Zobolam! —“

Fætter To. Rigtig, Prokurator Zobolam, thi I har fortjent det.

Zobolam. Atter glemte I et Ord.

Fætter To. Hvilket?

Zobolam. „Ærligt.“ Det maa aldrig glemmes uden i Praxis. Thi mellem Ordene er det ligesom en Aand. Det har forlængst kastet sin Skal og forladt denne Verden. Men det kan paakaldes, og man kan sværge paa, at man seer det aabenbare sig herligere i sin theoretiske Glands og Begrebets ideale Højhed end det fordum var i sin raa Virkelighed. —

Behag nu at træde af i dette Kabinet til jeg har faaet eders Fættere fat.

(To gaar ud. Tre kommer.)

Fætter Tre. For Gud tror jeg ikke, at den hele By enten er paa et Lystparti eller sover ud efter en almindelig Ruus, som om f. Ex. en Prins havde gjort den et Besøg eller det var en Konges Geburtsdag.

Zobolam. Aarsagen ligger visselig i den samme Dybde, nemlig i Folkets Maver.

Fætter Tre. Hør, veed I hvad? Siden mine to Trediedele, under nærværende Omstændigheder, netop ere sjunkne til Jevnværd med eders Trediedeel . .

Zobolam. . . . Som under alle — læg Mærke til alle! — Omstændigheder er mig tilsikret ubeskaaret; d. e. $\frac{1}{3}$ af den hele Masse.

Fætter Tre. Vel! vel! Jeg veed nok I fik den Klausul ind. Men seer I — siden jeg formedelst Populacens Uefterrettelighed ikke kan rejse Vidner paa den Extraderen af det Hele (paanær jer Trediedeel, som I betingede jer for Konceptet), som jeg havde saagodtsom i Hænderne, og den rene Valuta saaledes har forvandlet sig til Stocks: saa lad os sætte vore luftige Andele paa et Kast! eller vil I Kort, saa har jeg her i Lommen.

Zobolam. Ak, min gode Klient, det er fattige Folks Valgsprog: Alt eller Intet. Alt har gjort flere Fattige end Intet. Noget er derimod det rette Navn paa Rigdom.

Fætter Tre. Bah! jeg vil tænde min Pibe med Testamentet. Disse skjønne Ord: „Efter velberaad Hu, testamenterer jeg Undertegnede alle mine Kornbeholdninger til min kjære Neveu *Tre*, som i mit apoplektiske Tilfælde kom mig paa det beredvilligste og kjærligste tilhjælp“ . . . — disse skjønne Ord ere nu kun Røg.

Zobolam. Smukke Ord ere sjeldent andet — og derfor er Prokuratorstiil tør og hæslig — ; men dennegang blive de dog noget bedre, eftersom jeg har udtænkt, at eders Fættere kunne tjene som Vidner, dersom I er klog.

Fætter Tre. (Holdende sig paa Maven af Latter.) Det Indfald, det Indfald . . Ahahaha!

Zobolam. En Prokurators Indfald heder Paafund, maa jeg bede; og en anden Ondskabsfulds Paafund heder Indfald.

Fætter Tre. For det Indfald eller Paafund skal I sandelig have jer en Flaske Burgunder. Ahahaha! Fætter *Een* skal sætte en Streg i sin egen Regning, og den blødhjertede Fætter *To* stikke selv Hul paa en ny Taaretønde. Gid de vare her, skulde jeg snart faa dem paa Torvet; thi der er en god Restauration, og Fætter Een spiser og drikker der gjerne godt og længe, *NB* paa Andres Regning, for at faa Tid til at ende en Præken om Ødselsheds Fordærvelighed og Lejlighed til at oplyse dette med empiriske Beviser; og Fætter To gjør det samme med Østers og Madera, forat han haandgribeligen og med Klem kan under Taarestrømme lægge Fattigfolks smale Levemaade paa Andres Hjerter.

Zobolam. Behag da at træde ind her. (Aabner en tredie Dör. Fætter Tre gaar ind.) Jeg vil nu experimentere med dette Fætterskab, om ikke Gjerrigheden er lettest at bedrage af alle Lidenskaber. (Aabner Kabinetterne. Fætterne træde ud. De vise Overraskelse.)

Zobolam. (Til hver af dem.) Seer I, jeg havde, som en Prokurator bør, Vidnerne i Baghaand. Nu, mine Herrer, Nu? nu? Der er ingen anden Forskjel imellem Dumhed og Forundring end Langvarigheden.

Fætter Een. Kjære Fætterskab, gjør mig Følge nedover til Torvet; jeg har en Spekulation at meddele jer, som vil være fordeelagtig for os alle.

Fætter To. Jeg vilde netop anmodet om det samme for min Melancholis Skyld, der har tiltaget stærkt siden det blev saa stille paa Øen.

Fætter Tre. Og jeg, Maredausen, med, forat faa Appetit til en varm Frokost i „Skjænken“ eller „Karaflen“ eller hvor I behage i Nærheden af Torvet. Dersom der, (som jeg desværre tror) er stille, saa tillader jeg mig at invitere Mhrr. til en Koncert, hvori som Solonummer gives Melancholien af et Vandsprings Plasken i en øde By; — det overgaar langt Melancholien i et paa Landet, ja endog den i et ensomt Vandfald. Dette er ligesaa vist som at et dansk Gadevandspring imponerer og behager mere end en norsk Fos.

Fætter Een. Vi kunne altsaa spare baade Pung og Ære at høre en Sangerinde. Bah, med Naturens Efterligninger!

Fætter To. Dog bestaar unegteligt Kunsten deri.

Zobolam. Der gives intet unegteligt og intet negteligt i Æsthetiken. Og Kunsten bestaar ikke i at efterligne denne Natur, men en højere, der er ubekjendt uden gjennem Kunsten. Men, mine Herrer! der er intet unge Mennesker tabe saameget Tid, Penge og Ære paa som paa Æsthetik. (De gaa.)

Tredie Scene.

(Torvet. Satirikussen. Kornpugerens Liig ligger der.)

Satirikussen. Deri — sagde den udødelige Dæmring — vil jeg idetmindste være en Satiriker, at jeg faar Prygl for hvad jeg skriver. Og deri, siger jeg, vil jeg dog være en Poet, at jeg dør af Sult siden der ingen mere er hos hvem jeg kan øve Satirikussens Privileg, at være Snyltegjæst, som er saa naturligt og gammelt siden det er grundet paa Dumhedens Affinitet til Ondskaben. Ja en Tragiker vil jeg være med Hensyn til min Ende, ligesom det almindeligviis skeer dem, der vare Komikere i sit Liv. Ej, det fordømte Indfald af Befolkningen, *en masse* at forlade denne Ø, der er ligesaa afsondret fra alle andre Lande ved et umaaleligt Hav, som Verdnerne fra hverandre ved Himmelrummet! Det vil sige: Indfaldet var ikke slet for mig; thi derved undgaar jeg at indløse mit offentlige Løfte, som der baade har groet Græs og sneet togange over, at faa nogle saakaldte satiriske Spjud færdige;*) men for det bortdragende Publikum selv maa det i høj Maade være farligt efter min egen Erfaring paa den ulykkelige Rejse til Kanaan. Thi komme fordringsfulde Trompetere til et Land, der har nok af Slige før, saa jages de hjem igjen med Hug. Men en Satirikus maa dø af Eensomhed. Ja, om jeg sad til Halsen i Kornpugerens Dynger, maatte jeg dø, efterdi, siden jeg har-

*) I et Indlæg i Fejden om „Norges Dæmring" („Til Venner og Fjender fra Joh. S. Welhaven," Mrgbldt. 5te Febr. 1835) heder det: „Jeg har hærdet nye Landser, flettet nye Svöber, og inden Kort vil man atter finde mig paa den Kampplads, hvorhen min Genius med uimodstaaelig Magt har drevet mig." (U. A.)

punerede de Bortdragendes sidste Barkasse med dette Epigram, at de vare nogle Bagbæster — jeg ingen Tilhørere har. De Spidsborgere! Da de begyndte at sulte, fik de Afsky for Vittigheden. En sagde: den smager kun til Maden: og en anden, at den alene var istand til at jage Folk fra Landet. Nok En ytrede endog, at mit polemiske Digt havde, ved at identificere Skjældsord med Vittigheder godtgjort, at Hvermand kunde være vittig. Under slige Omstændigheder er der intet andet tilbage for mig end at hænge mig. Det vil i høj Stiil hede, at fuldbyrde sin Skjebne. Thi naar man har aflurt mig Hemmeligheden at skrive polemiske Digte, saa kan enhver Grobian og Vredagtig være Geni. Og der er heller ingen Ære eller Fornøjelse ved at være Geni, naar man ikke kan være det alene — ligesaa liden som ved at være Parykmager i en By, hvor den Ene klipper den Anden. Derfor — ak, det Ord „derfor" er den tarpejiske Klippe, hvor mangen Navnkundighed har brukket Nakken — derfor, I dumme Spidsborgere, som udskibe jer selv til et Land, der ligesom Kanaan til Thule, upaatvivlelig selv har Fæ at udføre foruden sit Korn — derfor vil jeg gribe til det Sidste, trøstig i den Tanke, at jeg dog dør som den sidste Kloge paa Terranova. (Gaar. Zobolam og Fætterne komme.)

Fætter Een. Ej! ej! der dingler s'gu Poeten?

Zobolam. Allerede?

Fætter To. Lad ham hænge i Jesu Navn; thi han har gjort et Epigram over mig.

Zobolam. Ikke derfor bør han dø, men fordi det var slet.

Fætter Tre. Jeg vil skjære ham ned.

Zobolam. Gjør ikke det: han vil strax gjøre et Nidvers paa eder. Desuden har han upaatvivlelig hængt sig alene af Bankerotør - Tungsindighed eller af Spekulation, nemlig for at vise at han var undskyldt for at levere de belovede satyriske Svøber, saasom han selv havde bedre Brug for Snoren. Mine Herrer — giv Agt!

Alle tre Fættere. (Trække Testamenterne frem.) Ah! der er kjære Onkel! Giver nu Agt, mine Herrer! (De kaste sig over Kornpugeren.) Ha, hvad er dette? Onkel! Onkel! Guds Død!

Fætter Een. (Rusker i Liget.) Onkel! her er jer gode Neveu *Een*; og her er Pen og Papiir i Orden.

Fætter To. (Ruskende.) Nej her er *To.*

Fætter Tre. (Ruskende.) Nej her er *Tre.*

Alle Fætterne. Her er jeg, Onkel; og her er Pen og Papiret i Orden. (Til hinanden.) Ej hvad Satan, har I ogsaa Papirer? Var det fætterligt handlet?

Zobolam. Det er saa seent. Desuden seer I den betingede Tjeneste er ham alt viist af en fremmed Haand; men ogsaa det forsilde.

Alle Fætterne. Ingenlunde, ingenlunde, naar jeg endelig skulde gaa Glip af det Hele.

Fætter Een. Dette er udenfor min Beregning.

Fætter To. Ak, forfængelige Verden og hvad Verdens er! Nu er det fortræffeligt at være Herrnhutter.

Fætter Tre. Nu først fatter jeg Melancholien i det ensomme Vandsprings Plasken.

Alle Fætterne. (Gribende fat paa Prokuratoren.) Ha, spiller I under Dække?

Zobolam. Mhrr! jeg er Prokurator. En Trediedeel af Boets Masse er mig reserveret og forsikret under alle Omstændigheder.

Fætter Een. Ej, kjære Fættere, er der ikke to Grene paa det Træ hvor Satyrikussen hænger?

Zobolam. Guds Blod! Mhrr! Mhrr! jeg foreslaar en Deling; men naturligviis efterat min Trediedeel er afsondret.

Alle Fætterne. Da faar I jo mere end hver af Os, hans kjødelige Arvinger. Siden vi kjende til hinandens Planer, ville vi have Alt eller Intet. Dette er efter den menneskelige Natur. Den, der faar Alt, afstaar jer da jer Trediedeel.

Zobolam. (Afs.) En Ræv har 7 Udgange; en Prokurator 9. (Höjt.) Ak, Mhrr! I have ikke indseet, at jeg vilde hjælpe Allesammen. Derfor betingede jeg mig Mit udenfor de tilbageblivende Trefjerdedele, som maatte falde i den Lykkeligstes Lod. Men, forat I kunne faa et nyt Beviis paa min Upartiskhed, (som er den Dyd, en Prokurator, ikke en Dommer skal leve ved) saa foreslaar jeg, at I procedere under mit Referat og Satyrikussens Voldgift, som vi derfor ilsomst maa skjære ned.

Fætter Tre. *Eh bien!*

Fætter Een. Det er et Vovestykke. Han vil dømme til Gunst for Den af os, som giver ham Anledning til en Vittighed. Thi Vittighederne fødes ikke inden ham selv, men tages op fra Gader og Stræder; og det er nok saa, at en Nar gjør en anden vittig.

Zobolam. Da tror jeg, Mhrr. at han vil komme til at være saa upartisk som Nogen.

Fætterne. Vi maa vove at varme Slangen op igjen. (Skjære Satirikussen ned, og bringe ham frem.)

Fætter To. Se! det er ikke Døden, men en Ondskab, som oversortner hans Læber.

Fætter Een. Læber? det er for smukt Udtryk om to Orme, som krybe over hinanden. De yngle ogsaa Efemerider*) i Fraade.

Fætter Tre. Gid vi alt vare ham kvit! Hvorledes skulle vi blive ham kvit?

Zobolam. Pyt! dersom han siger en Vittighed, er det et Tyveri; og da klynge vi ham op igjen.

Satirikussen. (For sig selv.) Hej Pøbel! har jeg lovet dig satyriske Svøber? Jeg har ingen, jeg har ingen! Kjære Folk spar mig! Jeg er undskyldt.

Fætter Een. Han fantaserer over sit ubetænksomme Løfte.

Zobolam. (Rusker i ham.) Ej Polemikkel! vi skjænke jer det Løfte, I gav, uden at betænke jer Fattigdom i Aanden.

Satirikussen. Gjør I? Tak for det! Er I Satan? Ah Satan, jeg sværger jer til, at jeg ikke mente med mit Løfte.

Zobolam. Ej! jeg er Prokurator *Zobolam.* (Rusker i Satirikussen.)

Satirikussen. (Livner i.) Ah! ja Forskjellen er ikke stor; jeg har eders Portræt. Kjender I den Mand:

„En öjned Samiel i det skumle Fjæs
hos Ham.
En hörte Slange fæl i Stemmens Hvæs
hos Ham.

---

*) Under denne Titel havde Studenterforbundets Blad „Vidar“ en staaende Artikel. (U. A.)

En i et vandigt Smiil saa Ögler lure,
og Höge i det blygraa Blik at sture
hos Ham.
En saa i krumme Ryg . . Nu, kjender Ingen Manden?

Fætterne.

Det er jo ingen Anden,
end selve gamle Fanden.

Satirikussen.

Nej det er Prokurator Zobolam!"

Zobolam. Hihihi! Ligner det? Seer I, Latter paa Spot er, ligesom Blodet over Saaret, det bedste til at døve Smerten. Men vi have alvorlige Sager fore. I skal dømme imellem disse gode *Fættere*, og jeg skal referere eder Sagen. Seer I — først kommer *Fætter Een* . .

Satirikussen. Proces?

Fætterne. Ja jeg stoler paa jer Retfærdighed?

Zobolam. (Afs.) Paa en *Satirikusses?*

Satirikussen.

„Ulykkelige, stol paa Intet i Proces.
Det er et Polskpasspil, hvor Knægte stikke Es."

Zobolam. Ej, der er ikke et fornuftigt Ord at faa af ham.

Satirikussen.

„Paa Narrenæse og Kjæklertunge
hænge Prokuratorens Pengepunge."

Fætter Een. Dersom I ikke fæster jer Opmærksomhed paa Sagen, stevner jeg jer for jere belovede satyriske Svøber.

Satirikussen. Er I Prokurator?

Fætter Een. Nej Part. (Afs.) Jeg skal betale jer godt.

Satirikussen.

„Naar Lumskhed er din Kulde,
og al din Varme
Haab om Gevinst hvad eller indædt Harme,
Du, selv examenlös, en Thingstud er tilfulde."

Zobolam. Op med ham! op med ham igjen! Der er intet Udkomme med en Satyrikus, som man ikke kan give Riis paa Rumpen.

Satirikussen.

„Galimathias er Autor til den Logik,
som Advokaterne til Hjælp i Nöden fik.
Den lært, i værste Sag de sjeldent staa tilskamme,
især hvis Retten har betjent sig af den samme.“

Fætterne. Ja, op med ham; thi han har stjaalet sine Vers. (De gribe fat paa ham.)

Satirikussen. (Skrigende.)

„ . . Mathias har for Mord
vel og et lidet Ord —“

(De slæbe ham bort.)

Zobolam. En Prokurator i Knibe? Da maa en Slange ikke kunne komme ud af sit eget Hul.

(Fætterne komme tilbage.)

Fætter Een. Han var midti et stjaalet Epigram, da han for tilvejrs. Det var en forstokket Tyv.

Zobolam. Lader os skride til Værket, Mhrr! og hjælpe os saagodt vi kan. En Trediedeel af den hele Masse er uden Kvæstion min?

Fætterne. Vist, javist!

Zobolam. Nu foreslaar jeg broderlig Deling af Resten.

Fætterne. Nej, nej! vi have kikket hinanden formeget i Kortene, *vi Fættere*, til at kunne afstaa fra vor Plan. Alt eller Intet.

Zobolam. (Afs.) En Prokurator maa være bundløs, bundløs paa Raad og Kneb, dersom Godtfolks Punge skulle være bundløse. Han maa være netop ligesaa riig paa Kneb som en Dumrian paa Penge. Stoppe disse, er han ligesaa dum som enhver anden, skjønt hans Dumhed kun er Slangens Søvn. (Höjt.) Mhrr! nu veed jeg kun eet Raad, eet eneste Raad, men som dog maa behage To af eder, og det er allerede meget af et Raad til Tre.

Fætterne. Frem med det! frem med det!

Zobolam. (Afs.) En Prokurator maa ikke være slugende „skummende i Lovens Blæk Mennesk'hedens Hajer“ men langsomt og sikkert maa han fortære sine Klienter, eller saakaldte Medmennesker . . langsomt men sikkert ligesom Boaslangen patter Kaniner og Duer i sig. (Höjt.) Mhrr! I maa træke Straa.

Den, der faar det korteste, faar Intet. . .

Fætterne. Er I rasende? ravruskende rasende?

Zobolam . . Men han bliver Dommer efter mit Referat, og . .

Fætterne. Ej! Sniksnak!

Zobolam. . . Og naar han har dømt hvem der skal have det Hele, kan han tilkjende sig det Hele i Salarium. Det er Praxis.

Fætterne. Det er en anden Sag. Ja det gaar an.

Zobolam. Træk da! Vær saa god! (De trække.)

Fætter Tre. For Gud, er jeg ikke Dommer. Da er Processen mig ligegyldig. Men En af jer, kjære Fættere, er nu ødelagt, og sandsynligviis Begge.

Zobolam. Ganske vist; men det maa ske *formaliter* og paa en smuk Maade.

Fætter Een. (Afs. til Tre.) Gid ikke din Spillegjæld til mig maa forstyrre dig, kjære Fætter! Den er dig eftergivet, kjære Fætter!

Fætter To. Ej, hvad har I med Dommerens Øre at bestille? (Afs. til Tre.) Kjære Fætter, gjør du af Champagner, kjære Fætter? Da har jeg nogle Kurve til dig, kjære Fætter, for din egen Mund, kjære Fætter.

Fætter Een. End *du*, hvad har *du* med Dommerens Øre at bestille? Det er ægte puritansk, at skræmme Andre bort fra Dalila eller den babyloniske Hore, for selv at liste sig ind.

Fætter To. Siger du det, Forbandede?

Fætter Een. Slyngel! Gjerrige Slyngel! Vil *Du* have Alt eller Intet?

Fætter To. Hvorfor hjalp du ikke din stakkels Onkel? hvorfor, naar du . .

Fætter Een. End *du* da?

Fætter To. Haardhjertede Skurk! Tvi! —

Fætter Een. Bileams Æsel skryder nu mellem Bjergene; thi de give Svar.

Fætter To. Hvad? har du ikke Respekt for det Hellige heller? Nu kan jeg slaa til uden at det synes jeg gjør det for mig selv. (Slaar ham, de komme i Haarene paa hinanden. Fætter Tre skoggerleer.)

Zobolam. (Kaster sig imellem.) Paa ingen Maade, Mhrr! paa

ingen Maade kan en Prokurator tillade at en Proces bliver saa kort. Respekt for Retten!

Fætter Tre. Ja, Respekt for Retten!

Zobolam. Ret, Fætter! Den Dommer mangler ikke Majestæt som kan sige de Ord ofte. (Afs.) Hihihi! Parterne ere netop i det rette Hvidglødnings-Humør til at svejses sammen i. (Höjt.) Mhrr! jeg beder om Opmærksomhed; jeg refererer Sagen.

Ærværdigste blandt Dommere! thi Du,
af Gud est kaaret, ej af eget Hu,
og Retfærd er den hele Lov du kjender,
og den fortolker du med tomme Hænder!
Ærværdige! ak, at mit Kald det er,
at kræve skarpsynt salomonisk Øje,
hvor Ømhed sees sig mod Alle bøje
med graadslørt Blik, der Fejl hos ingen seer!
Dog findes den hos En af disse Tvende,
skjønt hver er ligegod og hver din Frænde:
den Fejl, at Fejl skal være vist hos ham:
den Fejl at vorde arm — ej Fejl, men Skam.
I samme Æbles Kjød vi ingensinde,
at Kjerner bo meer ømt tilsammen, finde,
end disse To i Frændekjærlighed.
Nu gløder anden Ild, ej mindre hed;
men mindre reen. O lad — saa maa jeg sukke —
mit Øje se den slukt, og saa sig lukke!
Der er nu *Een.* Han kom vel hid som først,
men læsked meer end To ej Onklens Tørst;
ej Aare slog han løs, og To ej heller,
ej Halsbind løste de, kort ej Bogstav
har nogen af de Tvende opfyldt af
hvad disse Testamenter os fortæller —

Fætter Tre. Ih, Satan! I gjør Sagen vanskeligere — umulig at dømme retfærdigt i. Derfor vil jeg dømme strax.

Zobolam. Rigtig! en hurtig Dom er i en vis Forstand en retfærdig Dom; thi en langvarig er altid uretfærdig.

Men, vise Dommer, een Omstændighed,
en liden Revne, hvorigjennem, klare

som Lyn, Retfærdighedens Straaler fare,
i dette dybe Mulm, jeg endnu veed.
Det er en afgjort Sag, som Hver forsanden
bekræfte tør, der kjendte salig Manden,
at uden Tvang det var umulig reent
at faa ham til at give Testament.
Hvor ofte ledte jeg ej fromt paa Fanden
paa Sygdom, Død og Hisset den Diskurs,
som var begyndt om Priser og om Kurs;
men alt kun var at skvætte Vand paa Sanden.
Han altid kom med samme tørre Svar:
„Dør jeg, jeg dør som sidste Kloge, Far!
Thi har jeg ikke fra dem Alle vundet
i dette Spil, hvor man skal bruge Pundet?
Og jeg, mens Verden armedes, blev riig;
men suged ej for Andre end for mig.
Som tømte Æg jeg efterlader Landet;
men at jeg ikke i min sidste Stund,
kan styrte min Gevinst i Havets Grund,
saa ingen arver den, det er forbandet!"
Saavist var Mandens Løfte født af Tvang,
kun pinte Triller i en Svanesang.
Men da et Testament kun bør udledes
af Godtfolks Lyst, og ej af at de vredes,
og det er rimeligt, at Mandens Lyst
til bort ved Testament sit Alt at skjænke
tog til som han holdt op at kunne tænke,
og just som Aanden sagtned i hans Bryst:
saa maa urokkeligen jeg formene,
at Hvo kom sidst, kun Arven kan fortjene.

Fætter Tre. Rigtigt! Thi da bliver den min. Thi kjendes for Ret . . (Mediterer.)

Zobolam. (Afs.) Hihi! De ere saa sindte, at de ikke kunne tale. Det er den bedste Undskyldning Dumheden har. De skyde Ulveøjne paa hinanden. Da er det man kan forvexle Dumhed med Geni; thi man kan da ligesaalidt maale dens Dybde som det Vands, hvorpaa Solen spiller. Da glimrer Gadekjær og Ocean eens, eller hiin Mudderkanal og — Ha,

det var en Tanke! Hiin Mudderkanal! Tys, jeg tør endnu ikke sige det til mig selv. Men er det ikke Murene af Pugerens Magaziner, der stejlt styrte sig ned paa den anden Side af Kanalen, ikke ladende Fiirbenen en Revne? Og her er det lodrette Bolværk, der ligesom efteraber hiin Stejlhed? og her ere tre paa hinanden rasende Arvinger? Aha! lad dem skyde Dødsblik i hinanden, og saa — Mig er det jo ikke, som ønsker i hver af deres Sjele, at de andre laa i Kanalen, og som virkelig — Aha, Puger, det er et prægtigt 500 Alen langt og 80 Alen højt Magazin du har anlagt; men hverken du eller Stadssatyrikussen skulle hede den sidste Kloge; det maa den allersidste Kloge forstaa.

Fætter Een. (Til Fætter To.) Se ikke saa paa mig, eller jeg hakker dine Øjne ud.

Fætter To. Glo ikke saa paa mig! Se heller paa Jorden om du kan finde et Korn, thi du er nu armere end en Rotte. Jeg har dog endnu den almindelige Rigdom, nemlig paa det Uvisse.

Fætter Tre. Respekt for Retten. Thi kjendes —

Zobolam. Dersom I glemmer mit Salarium, da er det Hele en Nullitet, thi det maa ikke være borte. Jeg paastaar $\frac{1}{3}$ af de Massens to Trediedele, hvorom Kvæstionen er.

Fætter Een. Ej, nu seer jeg hvormeget der bliver tilbage. Det besynderligste er ellers — hehe, Fætter *To*! — at jer Rigdom paa det Uvisse ikke staar i lige tiltagende Forhold til det Visses Aftagen.

Zobolam. Det skal jeg strax sige dem Grunden til, Mhrr! Vist og Uvist betyder netop det Samme under Prokuratorhænder, idet begge ligelet reduceres til samme Størrelse, nemlig til Intet. En Prokurator gaar altid ud fra det Uvisse; dette er hans Væsen. Derfor er hans første Handling altid at reducere det Visse til noget Uvist, forat han, saa at sige, kan have Fod paa eget Land. Og derfor er Overgangen til Intet ligesaalet som fra en Jomfru af Fleertallet til Madam.

Fætter Tre. Jeg siger 3die Gang: Respekt for Retten! Thi kjendes for Ret: at Referentens Paastand bliver at tage tilfölge, hvorefter, saasom, eftersom og dasom det er unegteligt, at Den, hvem den salig Afdøde, paa Grund af Omstændighe-

dernes stigende Tvang, maa antages med største Lyst og altsaa renest Anvendelse af den fri Vilje, at have indsat til Enearving, er Den, der kom til ham sidst og af ham sidst erholdt Løftet derom; samt da vel Ingen af de Arveberettigede har opfyldt Betingelsen, men det dog maa baade antages, om end mod Referentens Sigende, der er bygget paa eget og alment Kjendskab til Afdødes Karakteer, at han vilde mellem disse udkaare sin Arving, og at Omstændigheder have for alle Konkurrerende forhindret Opfyldelsen af hiin Betingelse, saaledes, at alle disse *accidentaliter* staa lige; men Den *moraliter* faar Overvægten, hvem man, efter Præmisserne, maa tro at Afdøde med størst Lyst har indsat som Enearving, og denne, om ikke jeg var kommen senere, skulde have været Fætter *To*: saa fældes saadan

Dom:

Den salig Afdødes Fætter *Tre* indsættes som Universalarving. Prokurator *Zobolam* erholder sin $\frac{1}{3}$ af Massen og tilkjendes i Salarium $\frac{1}{3}$ af de resterende $\frac{2}{3}$. Alt at efterkommes strax.

Fætter Een og To. (Afs.) Gid han laa i Kanalen! Dersom En ikke kan dømme sig selv til Baade, saa er jo Referenten Dommer.

Zobolam. Saa er det just i sin Orden. (Afs.) Dersom de ikke nu tænke paa Mord, saa maa der enten være mere Uretfærdighed i Dommen end en Dumrian kan fatte (og derfor er det at Dumrianer ere de Sidste til at give Slip paa Prokuratorerne og altid disses Beundrere og Venner) eller mindre end nok til at drive Skurke til det Yderste. Thi ligesom det er Grundvolden for Haardheden i den juridiske Praxis, for ikke at tage fejl, at tage Alle for Skurke, saa er det ogsaa Tilfælde, at Skurke mindst taale Uretfærdigheder — dem de sige bør kun ramme Dumrianerne, uvidende om at

Forskjellen imellem Dumrian og Skurk
er kun som mellem usyrt og syrede Agurk.

Fætter Een og To. (Afs.) Gid han laa i Kanalen; og da Fætteren efter!

Zobolam. (Afs.) I de Øjekast var Mord. Men kan *jeg* styre deres Øjekast? Endnu mindre deres Tanker. (Höjt.) Mhrr! Dommen synes at have angrebet jer. Ved Kanalen er

en behagelig Luftning. Monsieur *Tre*, det vil være smukt af eder, om I taler venligen med dem, I har gjort fattige. De som gjøre det have godt Lov i Verden.

Fætter Tre. (Til Zobolam.) Men jeg giver dem ikke et Korn.

Zobolam. (Afs.) Skal det være en Erfaring, at stor Rigdom kan gjøre selv en Ødeland gjerrig? (Höjt.) Vel, mine Herrer! fra Kajen kan man se hvorledes den ene Bølge sluger den anden.

Fætter Tre. *Eh bien!* Dersom I ere fortørnede, saa haaber jeg at bringe eder til Fornuft ved at lade jer dyrke mine Agre.

Fætter Een. (Huult mumlende.) Ja til Fornuft? Haha, mon det skeer hos Alle ved Døden? Det Sikreste bliver det altid. Idetmindste er det fornuftigt at tie med sin Dumhed.

Fætter To. (Huult.) Trældom er Rigdoms første Anvendelse. Lader os tale derom i Eenrum!

Zobolam. Ikke hidsige! Den, som vil vinde Alt, maa være rolig og bestemt. Bestemt, ja bestemt! Det er altid, selv i Ondt, en Dyd.

Hver af Fætterne. Vel! jeg er bestemt. Lader os komme til Akkord! (De gaa hen til Kajen.)

Zobolam. Ja, I ere bestemte til at være de sidste Narre paa Terranova, og jeg derved til den sidste Kloge. Thi dersom Egoismen er Principet for den menneskelige Virken, saa maa Den, der bliver Eneejer af Alt, være baade den største og sidste Kloge. (Fætterne Een og To styrte pludselig Fætter Tre i Kanalen, angribe hinanden og styrte efter.) Aha! saaledes endes Processer. Nu er *jeg* dog den allersidste Kloge.

Anden Akt.

Förste Scene.

(Ayanna paa en Fjeldtind i det Indre af Öen, omringet af en Flok Skogduer.)

Ayanna. — Saa, søde Duer, afsted nu med eders Smaaposer til den Gjerriges Korndynger! (Duerne flyge afsted.) Ak, se endnu engang maatte Hannerne stryge sine Regnbuhalse

henad Hunnernes Nakker. Gid jeg stakkels eensomme Pige var en Due! Ja gid jeg var selv den mørke Hunørn, som skriger saa glad, naar den fører sine Unger ud at flyge, eller naar den fra Redet hører Slaget af Magens Vinger! Hvoraf kommer det, at dens Skrig synes mig kun at være mit eget Suk hundrede Gange forstærket? Hvis den Gjerrige, som min Fader forbander og min Moder græder over, var en saadan Hanørn, vilde jeg, om jeg var Ørn, ikke hade ham eller finde ham styg. Ja selv Slangerne i Bjergets Kløfter synes mig kun fæle og ulykkelige, naar de snige sig eensomme frem; men naar en kommer til, og de sno sig sammen og kappes om at lade Brodderne blinke i Solskinnet, synes de mig smukke og lykkelige — ja lykkeligere end mig eller den Skogdue, som sørgede sig ihjel da Magen var død. Ak! Og dog kan jeg tænke mig en Skabning, der kunde gjøre mig lykkelig som jeg er, og over hvem jeg kunde sørge mig tildøde som Duen uden at være Due. (Fjerner sig noget. Halil og Dimna træde frem.)

Dimna. For vor Datters Skyld lad os forlade disse vilde Egne og ty tilbage.

Halil. Til Uhyret? Til Prokuratoren?

Dimna. Alderen maa have gjort ham mildere ligesom Sneen blødgjør den haardfrosne Jord.

Halil. Det skeer ikke med en Gjerrig, og heller ikke med en Prokurator. Ernære ikke Skogduerne os, som er blevne tamme mere af Medlidenhed end af Tvang?

Dimna. Ak, se selv: af denne Næring er vort Barn voxet op til Jomfru. Det seer jeg mere af hendes Tungsindighed end af hendes Væxt. Et tungsindigt Pigebarn er allerede Kvinde, men ikke en tungsindig Dreng Mand.

Halil. Hvad? *Dimna*, min Huustro! vilde du, at Han — O husker du, at vort lille Barn maatte dø paa vor Vandring hid til Bjergene, fordi han havde berøvet mig den sidste Udvej til at mætte dets Moder?

Dimna. Sandelig, Gud vil ikke glemme det, om jeg kunde. Men jeg veed, at en Pige, der føler sig Kvinde og eensom, maa dø, ja dø gjennem alle sine Fibrer, men i Hjertet sidst. Det er alene Haabet om ikke at forblive eensom, der lader hendes Yndighed blomstre en Tid. Det er Purpuret i hendes

Roser, hvortil Ungdommen alene giver Omridset og en bekvem Materie til at opfange dets flammende Aande. Det er, om Du vil sige, at Blodet er rødt, dog Gløden i dets Røde; men en eensom Piges Bleghed lærer snarere, at det i sig selv er farveløst, men faar kun Farve af hiint Haab. En Pige, som, i det samme hendes Jomfruelighed slog sig ud, fik Overtydelsen om at forblive eensom, vilde være en Blomst, der visner idetsamme den aabner sig.

Halil. Ej! i gamle Dage kjendte jeg Jomfruer, der vare Grantræer i Udholdenhed.

Dimna. *Ayanna*, hvad stirrer du saa efter?

Ayanna. O, jeg saa en smuk Sky —

Dimna. Nu, hvorfor blusser du saa? Siig frem mit Barn!

Ayanna. Den havde et Hoved, glindsende Lokker og Arme, der greb efter mig.

Dimna. Ak, mit stakkels Barn!

Ayanna. Skymennesket greb efter mig, og jeg syntes at jeg maatte styrte mig ned af Klippen.

Halil. Drømmerske, se efter Duerne om de ikke komme med fulde Poser, thi jeg bliver sulten, og vel I med.

Anden Scene.

(Zobolam i Kornmagasinet.)

Zobolam. Jeg er Pokker ikke den sidste Kloge paa *Terranova*; thi det er en klog Mand, som i Hungersnød lærer de vilde Skogduer at hente sig Føde fra Andenmands Overflod. Har man seet Magen? Men nu har jeg da fanget hele Flokken. Der kan mangen Skjeppe være fløjen bort paa den Maade. Men Skjeppe eller Tønde eller 1000 Tønder — jeg gav dem gjerne, om jeg havde den Halil fat. Thi denne Eensomhed begynder at kjede i samme Mon som jeg finder ensom Klogskab unyttig. Maaske kunde jeg faa ham i Proces med sin Kone og saa tage Datteren i Salarium som Prokuratorer før have gjort. Maaske kunde jeg faa ham afkjøbt hende, som nu vel maa være istand til at forsøde Eensomheden, og at gjøre mig til en ny Menneskeslægts Stamfader paa Terranova. En Prokurator maa have Alt hvad han faar Lyst til. Velan! jeg

vil tage mine Ord til *Halil* om Ægteskab i mig igjen, dreje Halsen om paa Familjens Duer, og kun lade een af dem med knækket Vinge vise mig Vejen til dens Skjul i Øens Indre.

Tredie Scene.

(Klippetinden. Halil. Dimna. Ayanna.)

Halil. Hungeren tiltager. Mon noget skulde være tilstødt Duerne, vore Madere? Ørnene og Høgene sparte dem hidtil; men dersom et Menneske . . . og hiint Menneske —

Ayanna. Der seer jeg een: den Blaavingede; men den er alene, Posen flagrer tom efter den, og den synes at være saaret i den ene Vinge, da den kun tungt og vaklende kløver Luften.

Halil. Ve os, vi ere forlorne!

Ayanna. Blaaving! Blaaving! Ak, den rækker ikke hid! Den svimler. Der synker den under vor Klippe.

Halil. (Stirrende ud over Egnen.) Ha, jeg seer ham!

Dimna. Hvem? Hvem?

Ayanna. Kommer han? O kommer han?

Dimna. Hvem?

Halil. Morderen. Se der! ogsaa vi skulle dø.

(Zobolam viser sig.)

Ayanna. O saaledes saa *Han* ikke ud, som jeg tænkte mig engang skulde komme. Dersom en frigjort Aand faar noget højere Udtryk end Legemet var den, maa denne Figur være en omvankende Gejst af en Hyæne.

Zobolam. (Under Klippen) Ah, er du der, gamle Ven? Sulter du endnu?

Halil. Menneskene kunne leve lykkeligt til en Skurk opdager dem.

Zobolam. Men hverken Døtre eller Mødre før en Svigersøn opdager dem.

Dimna. Der ligger noget i hans Ord, som paa engang kan ende vor Elendighed.

Halil. Men begynde vor Datters. Kvinde! Kvinde!

Dimna. Han er riig, meget riig. Land og By er hans.

Halil. Ak, hvi skal jeg lære af Kvindehjertet indskrumpes tidligen? *Dimna*, min Elskede, hvi gjorde du mig dette?

Zobolam. Fattige Mand, jeg bejler til din Datter.

Halil. Du bebrejdede hendes Fader, at hendes Moder var hans Huustro.

Dimna. Gjorde han? Det Uhyre! Aldrig i Verden faar han mit Barn, om han ejede et *Terranova* med Guldklipper og Perlestrande.

Halil. Ak, min *Dimna*, jeg følte hvor sand en Kvinde Du er. Men er det ikke netop dette jeg elsker? Fly, Skurk, eller jeg stener dig.

Zobolam. Jeg har haardere Nakke end dine Duer. Seer du, mine Fingre ere blodige.

Ayanna. O Gud! Var du tigange saa smuk som du er hæslig, vilde jeg dog hade dig.

Zobolam. Fortvivl ikke, smukke Pige; jeg kan føde dig lettere end Duerne. Halil, jeg byder dig 1000 Tønder Korn og 100 Agre for din Datter.

Halil. Nej, Nej! Frygter du ikke Tordenvejret, som trækker op? at Lynet skal søge dit Hoved?

Zobolam. Jeg byder dig 10,000 og 1000 Agre. Daare! Du og dine ere nærved Hungersdøden.

Halil. Men ikke nær at give efter.

Zobolam. 100,000 Tdr. og 10,000 Agre. Gamle, ærede Ven, jeg byder dig Halvdelen af min umaadelige Formue. (Afs.) Guds Død for en Vare en Kvinde kan være, men kun efter Omstændighederne, ej efter Realiteten.

Dimna. Jeg forsikrer dig, at den nøgenbenede Aadselgrib vilde ligesaa snart tiltale vore Hjerter. Gaa tilbage til din Eensomhed og overlad os til Døden.

Zobolam. Mit Hjerte tillader det ikke . . . mit Hjerte . . .

Halil. Dog dræbte du Duerne, de Eneste der nærede os?

Zobolam. Men for selv at være en Frelsens Due, der kunde bringe eder Overflod. Pige, se jeg trygler dig; det har jeg ikke gjort for Englene. (Knæler.)

Ayanna. Dine Fingre ere blodige — gjem dem, og jeg seer dem dog funkle frem af dine Øjne. Tordnede det ikke under Jorden da du knælede?

Zobolam. Halil! værdige Ven! jeg byder dig min hele Formue, de uhyre Forrad indtil sidste Korn, den umaadelige

Arv af en forladt Verden. Jeg vil være en Betler i alt Andet uden til den Rigdom at eje din Datter. Jeg vil hylde dig som den sidste Kloge paa *Terranova*, og forglemme hvad det kostede mig at blive det, indtil Eensomheden lærte mig, at to Daarer maa have det bedre end en eensom Klog.

Halil. I Betler? En Prokurator Betler? Betyder det Velstand hos Andre? I bør dog ikke give Slip paa det som Betlere bør beholde tilsidst, skjønt de miste det almindeligviis med det Andet, nemlig Filosofien. Og jer Filosofi er angaaende Ægteskab jo, at en Fattigmands Huustro er

„— et Hoved til, men ikke meer
Forstand, en Mave til og dobbelt Tænder,
to Taareblik, to nye tomme Hænder;
og har hun Börn, da alt multipliceer!"

Zobolam. Løgn! Løgn! Jeg vil svare med dine egne Ord:

„I Lykken er den Byrde som at bære
en Frydruus, i Ulykke som en Stav."

Men betragt din Stilling med Alvorlighed. Du og Dine maa dø, om du ikke tager imod mit Tilbud. Jeg kan udhungre eder paa Klippen.

Halil. Jeg veed det. (Mumlende.) Men vi ville hverken dø af Hunger eller leve af Forbrydelse.

Zobolam. Pige! kan du dræbe dine Forældre?

Halil. (Mumlende.) Nej; men Forældre et Barn forat redde det fra Fordærvelse.

Ayanna. O Gud! Nej, jeg kan ej. Mine Forældre, lader mig stige ned til ham for at frelse eder.

Halil. Hun vakler . . Ve os! Hun vakler!

Zobolam. (Afs.) Ha, det virkede! (Höjt.) Pige, siger jeg, kan du dræbe dine Forældre? Deres Liv ligger i din Haand. Det skjælver paa dit Hjertes Banken.

Ayanna. Der er intet Valg.

Halil. Nej der er intet Valg. Men vi ville hverken dø af Hunger eller leve af Forbrydelse. Ayanna, seer du din smukke Skygestalt? Englene bejle til de uskyldige Piger.

Ayanna. Hvor?

Halil. (Styrtende hende i Dybet.) Der! — *Dimna*, min Huustro, kom, vi ville ikke mangle ved vor Datters Bryllup. (Omfavner hende.)

Dimna. — Ja heller med en Skygestalt af Engel end med en virkelig Djævel. (De styrte sig ned)

Zobolam. Dette er et Tilfælde! et Tilfælde alene! Thi hvem kan beregne Fortvivlelsen? Nu, med de sidste Liig for mine Fødder, er jeg virkelig den sidste Kloge. Og saaledes ligge isandhed ogsaa ofte mange smukke Forsætter, yndige Drømme og Følelser og andre Hjertebørn Liig for den altid beregnende Klogskabs Fødder. Men den gaar frem, fremad under Drønet af sine eensomme men faste Trin gjennem Verden. Velan! jeg vil ikke lade mig forskrække. Og jeg vil forsøge at tilbringe Tiden med en Morskab, som ligner meget mine gamle juridiske Beskjæftigelser, nemlig med at erte de vilde Bøfler, som nu overfare det forladte Land, sammen med Hundene i den øde By. Eller jeg vil lære Duerne at trættes; — kort den Mand er ikke klog, som ej kan forslaa Eensomheden. (Smaadjævle mylre frem overalt.) Ha, jeg er ikke ene!

Djævlene.

Djævlene komme hvor Mennesker fly.
Her er han! Her har vi vor Fyrste paany.

Zobolam. Hvo ere I? ere I Befolkningen paa *Terranova*?

Djævlene.

Af Niddingehjerte vi engang udbrast,
som Orme af Byld, men vi voxte med Hast.

Af Niddingesind vore Sjele vi fik.
Vi tændtes til Liv af et Niddingeblik.

Kun spæd var fra först af vort Legemes Form:
som Hams af en Midde, som Skygge af Orm.

Nu har vi en Ham som Kondorens udspilt.
Den voxer med Aanden, og den har ej hvilt.

Af Sundhedens Blod og af Uskyldens Fred
vi leve, og voxe, saa seer du, derved.

Hvor Hjertet er fuldt som hos drömmende Brud,
vi hugge os fast, og vi suge det ud.

Til Dæmoners Storhed saa voxe vi frem;
men Lucifer, Kongen, er störste blandt dem.

Hvor vor Ryg kun har Krokodilernes Kam,
der skyder sig taggede Lynild paa Ham.

Kun stor som et Sejl er den Vinge paa Os;
men Hans som den Rögsky fra Ætnas Kolos.

Til Jorden er Lucifer flöjen paa den.
Vi kaare da Dig til vor Fyrste igjen.

Thi nærmere Lucifer Ingen er sat
i Helved, paa Jord, end en ond Advokat.

Men at vi din Sjel til vor Drot kunne faa,
vi förs i din Dynge begrave dig maa.

(De gribe ham.)

Zobolam. Begrave mig? Begrave mig i mit eget Korn? En bedrøvelig Ende paa den sidste Kloge!

Djævlene.

Du synker i Synddyngen, Drot; men derved
du stiger i Helvede. Hil dig! Afsted!

(De fare bort med ham.)

Norge

i

1800 og 1836.

Syttende-Maj-Farce

af

Siful Sifadda.

Opfört i det norske Studentersamfund 17de Maj 1836.

Personerne:

Bernt Anker,
Kristen Pram,
Envold Falsen,
Ankers Envoyé,
Tre Snyltegjæster,
Jack, en Neger,
Forskjellige Personer, hvorimellem Fanden.

Anm. Blandingen af forskjellige Sprog var karakteristisk for Bernt Anker; vel endog for hans Tid. Den Tone, som hersker i et Par af Sangene i 1ste Akt, der ellers ere efter en senere fransk Forfatter, Beranger, var ogsaa karakteristisk for den Tids fornemme Bonvivants.

Förste Akt.

Aar 1800.

(Værelse paa den collettske Eremitage Fladeby. Kristen Pram med et Brev i Haanden. Bag Bagteppet höres Taffelallarm og det förste Vers af „For Norge Kjæmpers Födeland.“)

Pram. (Mens man hörer Pokuleringen efter Verset.) Enthusiasmen for gamle Norge er stor: man drikker imellem hvert Vers. Men denne Sang er en stor Spaadom og alle Nordmænds Sammensværgelsesformular for det ulykkelige Fædrelands Befrielse. Men herhjemme er der isandhed mindre Melankoli i den, end naar Nordmændene synge den i Danmark, hvor den har noget af den taarevaade Aande i Israelitternes: „Ved Babylons Floder vi grædende sad“. Men for Pokker, Bernt Anker, disse Karle, som nu skraale Slutningslinjerne omigjen for at faa Anledning til at drikke togange, ere ikke Fædrelandsbefriere, og neppe dygtige og villige at bryde andre Lænker end Staalvirringen om dine eller Vertens Champagneflasker. (Man synger 2det Vers. Pram læser Brevet, og siger under Pokuleringen:)

Hvilken besynderlig Sammensætning er du dog ikke, Bernt Anker! af et Hjerte saa ordnet i sin ædle Organisation og fyldt med al Velviljens og Menneskekjærlighedens Sødme som en Bikube med sine honningfyldte Celler, og af et Hoved, hvis hele Indhold af Forfængelighed, Ustøhed i Tankegangen, Adspredthed i Kundskaber, Livlighed og Distraheren ad sandselige Veje, netop ligner Bisværmen som den i vild og vindig Uorden kaster sig over Markerne! Dette Brev afpræger dig ganske med sin bundtede Stiil og Floskuleren i alle europæiske Sprog, mens dets Indhold forøvrigt er lutter Velgjerninger mod denne Kraabøll, eller Jess Holmsen eller andre deslige Karle. (Man synger 3die Vers. Under Pokuleringen siger Pram:)

„Og for de norske Piger!“ Ja for Gud tror jeg ikke Bakkanterne have Damer i Laget. Det maa være Bakkantinder. Det forekom mig som — Hej, Jack! (En Neger kommer i Liberi.)

Hvad er det for Damer derinde?

(Jack griner i Skjægget.)

Nu Jack! (Jack peger grinende paa et Maleri, der forestiller mythologiske Figurer.) Aha!

Jack. (Leende.) Det er Kathrine, Bella og Karen bare som Gudinder, der skjænke Kaffe! men nu have de skjænket fra sig.

Pram. Aha! Dette kalder Bernt Anker formodentlig at hamletisere. Gaa!

(Man synger 4de Vers. Ved Enden deraf gaar Bagteppet op, og man seer B. Anker, Falsen og de tre Snyltegjæster i utvungne Stillinger om et bakkantisk Bord. Anker figurerer kun med sit Glas, men drikker ikke. Dagen skinner ind og brydes med de matte Flammer af nedbrændte Lys. Jack sætter sig i en slumrende Stilling ved Dören.)

B. Anker. For gamle Norge altsaa paa egne Been.

(Springer op; Gjæsterne med ham.)

Snyltegjæsterne. For gamle Norge altsaa paa egne Been!

Falsen. Det vil sige: ikke paa Krykker.

Anker. *C'est a dire*, heller ikke med nogen under Armen; thi Sverige er ikke længere artig nok. Jeg har Efterretninger, *Messieurs! A bas les Carolins, les sujets aux empereurs du Nord! A bas les Oldenbourgs, les Bourbons du Nord!*

Snyltegjæsterne. Ja det er sandt som Kammerherren siger. Abba! Fader! (De drikke.)

Falsen. Ej! ved at høre om Sverrig snurrer det allerede for mig somom jeg alt gik rundt i Karybdis efterat være kommen vel fra Scylla.

B. Anker. Leve gamle Norge!*). *Vive la vieille roche!* Leve gamle Norge!

Snylteg. Og Bernt Anker. (Pokulerende.)

Pram. (Træder frem.) Leve gamle Norge og dets opriglige Venner!

B. Anker. (Springende frem, omfavner Pram.) Agtværdigste Mand og Ven og Kunsternes og Videnskabernes Fortrolige — Dovres Homer og Daniens Hæder — sender Bernt Anker fra en mørk Vraa, hvor Nød og Hunger og Krigs Forvarsel døve de

---

*) Leve den gamle Klippe!

blideste Følelser — denne Hilsen: Velkommen! Velkommen!

Pram. (Afs.) Det er for Gud den ordrette Intimation til hans Brev af 21de Maj 1793 *) paanær Velkommen &c. Dog uagtet denne Kunstlen er det inderlig vel ment. (Höjt) Nu Tak for dit Velkommen, Ven! Jeg vidste du var hos Collet, og bringer dig mundtligen Svar paa dit Brev. Din Envoyé fører et saadant Leven i Paris, at han nær var bleven taget for en Aristokrat og skjænket republikansk Proces.

B. Anker. Oh, **) ***L'enfant du malheur!*** Det er nu forbi med: ***) ***Ah ça ira a la lanterne! Eh bien!*** men han har Ordre til at leve som en †) ***Envoyé plenipotentiair.*** Desuden er han pludselig kommen hjem. Men hvad siger ikke ***Archias*** hos ***Plutarchus***: "***Ukun eis aurion ta spudaia.***" Men De tro dog ikke om mig, at jeg ikke føler for Dem, saalænge Hjertet banker i mig, Højagtning, Venskab, Ømhed og Beundring i Dem, min Tankes Vellyst og Almagt. Das bist du selbst; die Gottheit ists wie Du: siger Herder i Fragmentet Selbst.

Pram. (Afs.) Der var sgu Slutningen af Brevet. (Höjt.) Min Ven, Tak, Tak! Og om vi ikke mødes i Andet, saa mødes vi dog i Beslutningen: (Hvisker.) gamle Norges Frihed og Frelse; men først: et Universitet!

B. Anker. — Og en Bank! Ja eget Universitet og en Bank. Det kan vi sige højt; men vi maa derunder ogsaa mene: (Hvisker.) Norges Frihed og Frelse.

Pram. Jeg har paa Gjennemrejsen givet Boghandler Djurendahl min Bog om et norsk Universitet.

B. Anker. Har du? ††) ***Quod felix faustumque!*** Men sæt dig, og læsk dine Laurbær med Druer. Sæt dig der, du ***cor catonicum***, du ***ingenium maronicum!*** og tænk dig imellem „Pilen Palens“ Skygger af romerske Mænd. Gode Patrioter ere de idetmindste, om de end ikke høre til den ***legio elysina***, som samles i Prahls udødelige Værk.

---

*) Dette meget karakteristiske Brev findes aftrykt i Mrgbld. for 1827, No. 285. (U A.)

**) Ulykkens Barn.

***) Ah, det skal gaa til Lygtepælen. Nu vel;

†) Befuldmægtiget Gesandt.

††) Tillykke.

Falsen. (Pegende paa Snyltegjæsterne.) Nej her er bedre Udgaver: Bipontinerudgaver siden de altid komme fra Klubvert Thobro: Skygger af romerske Mænd med Skinker til Krop og Viindunster til Sjæle. De ere baade fede og begejstrede: begejstrede af Viin, eller, naar det er Ankers Viin, af ankersk Begejstring.

(Pram sætter sig leende.)

B. Anker. Ret, min Ven! Vi gamle Gutter slaa Gjækken løs til vi slaa Lækkjen løs. Og jeg svær dig til, Envold, at jeg skal levendegjøre en af disse Skygger af romerske Mænd.

Falsen. Ja f. Ex. Befrieren Manlius; thi du har stor Hjælp af dine Fedegjæs og slaaes taprest om Natten. Men sværg dog, om ikke for en Sikkerheds Skyld.

B. Anker.

Jeg bandte i min Ungkarlsstand
ved Satan og hans Flamme.
Det ej forslaar Som Ægtemand
jeg svær ved min Madamme.

Snylteg. (Skoggerleende.) Et Impromptu af Kammerherren! et Impromptu! et Impromptu! (Tager en Priis.)

Pram. (Afs.) For Gud, et Impromptu af det Franske. Men min Ven er en Original af første Skuffe, og Tyverier kaldes jo ogsaa Genistreger.

B. Anker. *Hic otium meum.* Smag paa min Falerner! Hej, Jack! Her hvisker det fra Væggene, Pram:

Pectoris interpres, genii domus, hospita curis,
Cellula sum domini conscia delicii.
Hic faciet te Juno patrem, Cytherea maritum,
Libertas regem, semideumque sopor.

De forsvandt som Maanen, der skinner en Stund i sin nøgne Pragt, men saa gaar bag Skyerne. Men, nu er Skam baade Juno og Cytherea borte.

Falsen. Ja, det forekommer mig i denne Mellemtid somom vi alt havde oplevet den mythologiske Alder, da Nymfer endnu omgikkes de Dødelige; men nu er den prosaiske Fornuftalder indtraadt. Pokker i slig Verden! Jeg vil styrte mig som Empedokles ned i Underverdenen igjennem Krateren af en Pokal. Skaal, Pram! du er Fornuften.

Anker. Taler du som om En, der omgaaes selve Muserne?

Falsen. Er det med de luftige han har avlet Stærkodder, saa er det i sin Orden, at Prahl kun har avlet Skygger med sin.

B. Anker. Ah, *je la connais bien, mon ami!*

Puella delicatior
lepusculo & cuniculo,
Cocaque telâ mollior
anserculique plumulâ.
Puella, qua lascivior
nec vernus est passerculus
nec virginis blande sinu
sciurus usque lusitans.

Men mine Herrer! Et Velkommen for den udødelige Pram, Musernes og Bernt Ankers Ven! *) *Nunc de patria nil desperandum.* (Man drikker, Anker blot figurerende.)

Pram. (Til Anker.) Men desto meer at tænke derpaa.

1ste Snylteg. (Til de andre to.) Hvad skal vi med den Gripomenus?

2den Snylteg. Hvad skal en slig Suurmule paa Fladeby?

3die Snylteg. Han duer neppe til at drikke en Skaal for. Men det kan vi sagtens gjøre.

1ste Snylteg. Vi vilde ligesaagjerne se Doktor Luther paa Fladeby.

2den Snylteg. Ej, se, hvor han ryster paa Parykken, og maaler vore muntre Skilderier paa Væggen som om han tog Maal af en Liigkiste.

3die Snylteg. Hør, jeg gad sige ham, at Ingen paa Fladeby maa ryste paa Hovedet.

1ste Snylteg. Nej, Djævelen gal' i mig.

Anker. (Rækker Pram Haanden) Vel min Ven, for Norges Frihed og Frelse, en fast Forening mellem os som imellem Guerikes Halvkugler!

Falsen. (Afs.) Nu har han læst over i „physicalisches Wörterbuch.“

---

*) Nu behöves ikke at fortvivle om Fædrelandet.

Pram. (Med Haandslag.) Javel saa fast, men ikke som hos disse Patrioter mellem dine Gjæster, der kun holde sammen paa Grund af deres Tomhed, men lade al Partifasthed fare saasnart de faa noget Fyld i sig, naar de mærke at du er i Bonvivant-Hjørnet.

Anker. Ah! *) ***La foiblesse est le seul défaut,*** og den mindste. Du er trængt ind i min praktiske Filosofi, Pram! Her øver jeg den. Men kritiseer nu en af dens Kapitler, som er en god Flaske Viin. ***Evoe Bacche!*** Guden indgav mig en glimrende Tanke. Hm!

Nu folder Dagen
frem Brudesmiil af Skyens Lagen.
So, wie etwan der Tag erscheinet,
Eh' noch das frische Morgenlicht
Ganz aus der feuchten Kammer bricht,
Dass man nicht recht weiss, was es meinet;
Wie eine schöne seidne Wand
Für's Allerheiligste gespannt,
Es von dem Heilgen zu entscheiden;
Fast also bilde man sich's ein,
Dass die noch halb verdeckten Freuden
der auserwählten Seelen sei'n.

Snylteg. Prægtigt! Brudesmiil og Lagen! Prægtigt; En glimrende Tanke, som Kammerherren siger.

Falsen. En skjøn Tanke, dersom vi kunde skilles i Anledning af den Bemærkning over Tiden, som den indeholder; thi jeg skal være paa Byens Raadstue Kl. 10.

Anker. (Trækkende sit Uhr.) Ej, *mon ami,* Byens Klokke gaar efter denne. Seer du, jeg stiller den 6 Timer tilbage; og ve Magistraten om den lader Tiden gaa fortere.

1ste Snylteg. End jeg da? Jeg skal *ex officio* være der siden der skal undersøges paa det skarpeste *pro forma* om Kassererens voldsomme Undvigelse.

Anker. Befrielse, Befrielse! heder det. ***Ecce Libertador!*** Men det undersøges nok bedst *præliminariter* hos Bernt Anker paa Bunden af hans Flasker og siden i hans Stald, dersom Hestene imidlertid ikke ere blevne kolde.

Falsen. Tys!

---

*) Svaghed er den eneste Fejl.

Byfogden var i Pengetrang,
fra den kan Ingen redd'en.
Sin sidste Ting da solgte han:
Den var Samvittigheden.
(Snyltegjæsterne bröle: „Ecce quam bonum &c.")

B. Anker. (Til Falsen.) Veed du hvordan jeg forekommer mig selv *) *inter pocula & entre ces sauvages* her paa Fladeby?

Falsen. Som Diogenes i Tønden. Og det maa have været en Sirupstønde; thi der er Fluer og Utøj nok omkring dig.

B. Anker. Bah! **) *non acu tetigisti.* Nej, som Washington mellem sine allierede Indianere i Vildnisserne omkring Champlainsjøen. Min kloge Fordulgthed er mine Vildnisser og Champagnepokalen min Champlain.

Falsen. Upaatvivleligt, alt staar i Forhold til hinandet.

B. Anker. *Comment?*

Falsen. Vildnisset er stort og har mange og store Vildsviin, og i Champagne-Champlainen (hvori du dog kun spejler dig) har mangen fornuftig Mand druknet og mange stive Øjne forgjæves stirret efter Bunden. Saaledes er ogsaa Washingtonen stor. *Quod erat demonstrandum.*

Pram. (Afs.) Jeg finder til min Bedrøvelse Anker saa sløvet af Smiger, at han ikke engang fatter Satiren. Hans gode Hoved ligner en stærk Mave, der omsider har bukket under for nogle Pund Svedsker. Jeg maa føre hans Aand tilbage til den Tanke om Fædrelandet, som endnu maa lyde sødt og vemodigt i vore gamle Hjerter som en Kilde i en Grotte. (Höjt.) Anker, veed du bedre Nyt end jeg, saa er det vel. Mit er sørgeligt: man har atter negtet os Universitetet.

B. Anker. *Sacre!*

Men, Venner, hvis vi ikke
kan være glade, vil vi lade Sorgen drikke.
Man af Nödvendighed faar skabe sig en Dyd;
og vist er, Flere drikke af Kummer end af Fryd.

Pram. Noget Rædsomt falder mig ind: skulde dette ogsaa gjælde om Nationer? Da seer jeg en forklarende, men ikke undskyldende, Aarsag til de rige og anseede Nordmænds Hang

---

*) Imellem Bægrene og disse Vilde.

**) Du traf det ikke.

til selskabelige Udskejelser. De ere da politiske Distraktioner; men de true med at udarte til Vane.

B. Anker. (Springende op.) Nej! nej! Nu have vi ikke alene Frihedens, men Musernes Fornærmelse at fortørnes over, ikke alene Jorden, men Himlen at hevne. Jeg vil opildne Gemytterne. *O ciel!* endnu denne Seendrægtighed i Grusomheden til! endnu denne Fornærmelse efterat saamange Patrioter, Du, Pram, og Bernt Anker, have tolket det tilsidesatte Folks Klager og retfærdige Krav.

Pram. Saaledes vil jeg have dig.

En Snyltegjæst. (Til de Andre.) Jedermann sein Lust. Hvad om vi drak engang? (De drikke.)

B. Anker. Jeg vil opildne Gemytterne. Ja — bi lidt!

Falsen. Det bliver græsk Ild, som holder sig i Fugtighed.

B. Anker. Ha! Sverige? Hvad, om vi atter vexlede et Ord paa Grændsen? Vi fik nok et Universitet paa Kjøbet.

Falsen. Det blev dyrt.

B. Anker. Vel, da maa vi *) *speak the truth and shame the devil* og afskaffe Ordsproget at stille Vand har dyb Grund. Verden maa høre dets Brusen. Bekræfte Aviserne Afslaget? samme Aviser, som berette den franske Revolutions og Buonapartes, dens Choragos'es, Fremgang? Det er dristigt!

Falsen. Ja brug *den*. Den kan bruges til ligesaameget som en Fos.

B. Anker. Hej, Jack! Slyngel! Aviserne! lang kam med Ridepisken, det Dyr! Nu! kan Musklerne begynde at røre sig paa ham som en Bundt sammenviltrede Slanger? Nu, væk ham med Snerten! (Jack rejser sig fra Dören, hvor han har ligget sovende.)

Pram. Ikke smukt sagt af en Filosof og Frihedsmand.

B. Anker. Min Filosofi har intet imod hvad der ikke angaar mig; og hvad de frie Theorier angaar, saa maa de kun bruges i Livet ligesom jeg nu bruger denne Lemon: kun nogle faa Draaber, til man faar det netop som man selv vil have det. Men behøves en heel, saa maa den ikke spares. Derfor maa den franske Revolutions Ideer divulgeres i Norge,

*) Tale Sandhed og beskjæmme Djævelen.

forat det kan blive bekvemt til at blive netop det, som Bernt Ankers koldere Hoved vil. (Tager sig med Emfasis en Priis.)

Falsen. (Afs.) En smuk Proklamation af den norske Libertador.

Jack. (Bringer en Avis.) Intelligentssedlen var netop kommen med Vognen, der skal hente Greven hjem; men vi kan ikke faa ham frem under Billarden, skjønt den lille Ferdinand gjør alt sit til som en Grævlinghund.

B. Anker. (River Avisen fra ham.) Ti! Se nu her disse elendige „norske Intelligentssedler"! Hvor kummerligt for en Mand som Jeg nu i Aaret 1800, paa en Tid, der ellers andetsteds synes at have naaet Højden af al Udvikling . . .

Falsen. Ja i Luftballonerne; men i Damernes Slæb ligger den endnu noget tilbage.

Anker. . . . Hvor kummerligt for en Mand som Jeg at maatte tage tiltakke med Sligt istedetfor Monitøren og Spektator, hvortil jeg er vant. Og denne Lap er den eneste, som udkommer i Staden og i en Omkreds af fulde 30 Miles Radius. Nej! alt minder mig om hvor lavt Norge staar i Alt.

Pram. Du har Ret. Hvor det glæder mig at Du har al Din Ungdoms Varme. Skulde ikke gamle Norge ogsaa besidde den? Undertrykte Nationer af historisk Rang og Nationalkarakteer ere altid Vulkaner.

Snyltegjæsterne. (Imellem sig.) Vi maa s'gu muntre dem med en Vise enten af det ene Slags eller af det andet. Vi kan først probere med det Pene.

(Istemme.) Hvor saare lidet vil der til
for lykkelig at være!
et muntert Sind, en Piges Smiil,
en Ven som gjör mig Ære,
sundt Bröd og Kildens klare —

B. Anker. Hold Mund! (Læsende.) *Sacre*! ikke et Ord hverken om mig eller Norge.

Snyltegjæsterne. (Imellem sig.) Da maa vi friste en af Nymfekoralerne eller den nye.

(Syngende.) Druen voxer paa vor Klode,
paa dens Ranker Glæden gror;
Vinen gjör os —

B. Anker. (Falder ind.) Veltilmode,
skjön er vores runde Jord.

Kor af Snyltegjæsterne.

Klinker, Brödre, sjung i Kor:
Skjön er vores runde Jord.

Pram. Hvor kan du være saa letsindig, Anker! Nys sad du bedrøvet over dit Fædrelands Ulykker.

B. Anker. Ak!*) *Il n'appartient qu'aux grands hommes d'avoir de grands defauts.* Letsindighed hos en ædel Mand? Da maa du forbyde Orlogsskibe at føre Vimpler.**) *J'ai de l'esprit & je ne fais point difficulté de le dire; car a quoi bon façonner la dessus?*

Falsen. Jo, Rochefoucauld siger ogsaa —

B. Anker. (Stödt.) Rochefoucauld? Nu, da dele vi Tanker; hvilket før har hændt mig med de største Genier mellem Europas Forfattere.

Falsen. Ja, og Udtryk med. Men samme Mand siger ogsaa, at det er en dygtig Mands største Kunst at kunne skjule sin Dygtighed.

B. Anker. ***) *Ad seria!* Hvad fører du med dig, Pram? Der er Intet at hente fra denne Tiggerseddel af en Avis.

Pram. Alt Literaturens Nyeste: Iversens Avis, ogsaa et No. af †) „*Cris du peuple,*" de sidste Hefter af Politisches Journal, berlinisches und deutsches Museum, Archenholzes neue Literatur- und Völkerkunde, Fuldstændig Beretning om Buonapartes hannibalske Tog over Alperne, ny Udgave af Tom Paines Menneskerettigheder med flere diverse Sager.

B. Anker. Ak! Intet vor Literatur kan tilegne sig?

Pram. Et Folk i det Norskes Stilling frembringer vanskeligt noget uden Klager, vemodige Ironier og Satirer. Jeg har da med mig de sidste No. af Wessels ††)" *Votre Servi-*

---

*) Kun store Mænd have store Fejl.

**) Jeg har Aand, og jeg gjör ingen Vanskelighed med at sige det. Thi til hvad Nytte skjule det?

***) Til alvorlige Ting!

†) Folkets Raab.

††) Titlen „Eders Tjener, I Örkeslöse!" paa et satirisk rimet Flyveblad.

teur, Otiosis," og en ny Bog af Peter Andreas Heiberg: „Rigsdalersedlens Hændelser," samt, om du vil regne den til den første Klasse „Klagerne," som virkelig udgjøre en Provinds i vor Literaturs Rige, saa ogsaa min Bog om et norsk Universitet, som vor Ven Konrektor Rosted desforuden har i Kommission. Endeel Klageskrifter fra Island har ogsaa i den sidste Tid sysselsat Pressen, men ikke Opmærksomheden.

B. Anker. Lad os høre noget af *le Cris du peuple.* Det vil opildne Gemytterne. Hvor er min Envoyé? Han er en perfekt Franskmand. Jack*) *allez! portez!*

1ste Snyltegjæst. Hejsa, kommer Envoyéen, saa have vi Overvægten om der skal stemmes paa noget.

2den Snyltegjæst. Nej han er for fiin paa det, og seer ikke paa Flasken, naar han vil drikke, men paa Kammerherrens Øjne.

3die Snyltegjæst. Nej, han er s'gu ikke, naar man bare ikke bliver bange for hans polerte Væsen.

Envoyéen. **) (Kommer ind.) Godmorgen! Undskyld, at partikulære Affærer kaldte mig bort ved Hanegal. *Mais* — det er mit Princip***) — *la sobrieté est l'amour de la santé ou l'impuissance de manger beaucoup.*

B. Anker. Le voila! Læs os dette Stykke.

Envoyéen. Cris du peuple?" I min Tid var det†) *le*

---

*) (Ligesom til Hunde): flink! bring hid!

**) Denne „Envoyè", en vis Jess Holmboe, opholdt sig under Revolutionen i Paris for Bernt Ankers Regning, rimeligviis som et Slags Nyhedskorrespondent. Prams Ytring S. 293 om hans „aristokratiske Leven" bestyrkes af Traditionen; der fortælles ogsaa, at da Bernt Anker bebrejdede ham hans ödsle Levemaade, erklærede han, at den der skulde leve for Bernt Ankers Regning umulig kunde være bekjendt at bruge mindre Penge, en Undskyldning, som B. A. karakteristisk nok, fandt meget beföjet. Han levede endnu i 1836 i Kristiania, hvor han havde en liden Handel ligeoverfor Latinskolen, et Naboskab, som nok mere end een Gang har aflokket den gamle Særling saadanne Ytringer som den om „Guttene" i sidste Scene. (U. A.)

***) Maadelighed er enten Kjærlighed til Sundheden eller Udygtighed til at tage noget til sig.

†) Et fransk Blad under Revolutionen.

vieux Cordelier. Det er en Kjærlighedshymne til Guillotinen, men ikke til Bonaparte. (Læser.)

„Stig op som tilforn, Guillotine!
du Jernbilled af Republikanerens Mine!
Nik naadigt som for Bourbonerne för:
der knæler for dig en Usurpatör.
Du nikke,
Du drikke,
du dykke dig ned i det boblende Blod,
og atter du staa hvor du stod!
Beruste Guillotine, stig op og dal ned,
dands op og dands ned,
du Saug, der skal vejbane Folkenes Fjed!
Med hundrede Tænder istedetfor een
vi skulle udruste dit Kjævebeen.
Paa Folket iflæng da og dets Lafayette,
(den udflöjne Geist af Catonernes Aske)
du vil dig ej mætte;
men kun paa de Rette;
du lave dig Kaal!
Bourboner du knaske
og Buonaparte, Robespierren af Staal!
Du Frankrigs Fiender fortære!
Enhver, der tör Frankrigs Frihed vanære
skal reen med sit Blod,
reen som en glödende Stjerne dig vaske!"

B. Anker. Tys! Aanden kommer ogsaa over mig. Bi lidt!

Falsen. Ja den eklektiske eller nypoetiske. (Höjt.) Det fortjener en *udvalgt* Flaske Champagner. Hej, Jack!

B. Anker. (Römmende sig.) Hm! Mhrr, en Bemærkning:

Kun, Skade, Guillotine,
at lige beredvillig du suser i Jord
for Drot som for Folk, naar man slipper din Snor.

Falsen. Mhrr, det kommer af, at

Variatio delectat i Blod som i Vine.

Pram. Disse Overdrivelser forfærde. Af os kan den franske Revolution kun benyttes i sine Resultater.

Falsen. Siden vi tale fornuftigt, vil jeg ogsaa gjøre en Bemærkning, nemlig den, at den norske Befolkning, som nu har sit rundelige Udkomme især fordi den er saa tynd, og fordi den, som sover, ikke sulter, synes mere tilbøjelig til at be-

ste Frugterne af denne bernstorfske Fred end af dette nye Kundskabens Træ paa Godt og Ondt, som den franske Revolution er. Engelen Gabriel, veed I, fik Ordre at hugge det første om; men han har dog ikke rodhugget bedre, end at det har lykkets Fanden, ved at samle didhen alt det Blod og alle de Taarer, som Monarkiet har kostet Menneskeheden, og alle de bedste Straaler af det menneskelige Geni, at lokke frem en Stamme, der er prægtigere end den første.

B. Anker. Det er rigtigt. Tiden er ikke de norske Patrioter gunstig. Cassius var magér og slunken som en Ulv. De 7 magre Aar vare Israels Børn nyttigere end de 7 fede, og Fortvivlelse er den store Folkemasses Geni.

1ste Snylteg. Forsyn jer, mine Venner! Efter slig Fropræken kan vi gjøre Regning paa en Faste.

Pram. Udenfor os er Tiden heller ikke gunstig. Folkene bevæges ikke længere, men Hærene.

B. Anker. Lad os høre hvad Iversen beretter herom, Hrr. Envoyé. Men jeg synes de snøvler stærkt siden sidste Tuur til Paris.

Envoyéen. *) *Tout a fois a la française, je vous assure, Msr.* Man optager nu igjen alle Moder fra **) *l'ancien regime.*

Envoyéen. (Læser.)

„Officiellement ifra Paris man skriver,
at Førstekonsulen er bleven Folkets Gud.
Af Republikken er igjen dens tomme Hud;
dens Sjel i Skyerne blandt andre Dunster driver,
og seer med Kval det Folk, hvis Jubel før inddrak
dens Straaler, til af Lys og Ild tilsidst det sprak,
sin røde Hue til Charpi itu at plukke,
og efter fremmed Blod, af eget mæt, at sukke".

Falsen. Her vil jeg, ved den levende Gud, kommentere:
Som Kristus øved først hvad ham til Helgen gjør,
men saa korsfæstet blev — man kunde neppe før —:
saa, naar den vel har frelst vor Jord, just Republikken
det gaar: den nagles da med Løgnens Tungers Stikken.

---

*) Ganske paa sin Fransk; jeg forsikrer Dem.
**) Den gamle Regjering.

Envoyéen. (Læser.)
„En polsk Konstitution er ikke længer til.
Og som man skriver just den sidste Kvinde myrdes,
mens Mændene har dræbt hverandre alt indbyrdes;
selv Landets Tomt ej staar, hvis Rusland ikke vil.
I Belgien aande meer ej Konstitutionelle.
De Sidste saa man nys i Ghent og Bryssel sprelle.
I Baand er Schelden lagt og Belgien med den.
Men Holland af dets Fald opstaar som før igjen.
I Preussen man endnu om store Friedrich snakker.
Det hele Land er som forvandlet til en Val.
Selv Damer, *en hussard,* med Sporer gaa paa Bal.
Man i Berlin som før vedblier at slaa Polakker.
Fra Wien skrives, at de Bøhmer og Ungarer
har ansøgt Kejseren, at han dem naadigst sparer
for Landdag, Grundlov og det andet gamle Tøj,
som gjør saa lidet Gavn, men dog saa megen Støj.
Filosofiens Feber man fra Tydskland skriver
end med Søvngjængeri og Krampetræk vedbliver.
Akademiernes Guldalder er forbi.
Dog er der end Dispyt om de skal lukkes i.
Det skjønne Hellas har man alt holdt op at dyrke.
Saa godt som Asien nu det lader sig betyrke.
Helvetien siges kjed er af at være fri,
og Nordamerika er bleven Monarki.
Sig Dannemark som før dybt i sin Ringhed dølger,
sig spejler end dets Ax i Fred og Sundets Bølger.
At det paa Jorden er, man neppe høre vil,
hvis Theologer lydt ej skrege af og til.
Som forhen det udfører Smør og Korn og Oxer,
indfører Tydskere og Viin og Orthodoxer.
En deler Heibergs Latter, en anden Balles Graad.
Men hvo, der leer som bedst, det er dog Kongens Raad;
thi det har fundet ud, at trods den megen Læsen
det lader sig dog gjøre at tage Folk ved Næsen.“

Falsen. Guds Blod! Det er derfor vore norske Næser ere saa røde.

B. Anker. Staar der intet om Norge da? om Mig?

Envoyéen. Jo, lidt. *) *A votre service, Monsieur!*

„Om Universitet og egen Bank med mere
fra Norge høres Raab, men det de Færres ere.
De Fleste skrige kun, at Handelen gaar bra'!
Hvad reflektere kan man paa de Andre da?
En Enkelt sang vel, at de Lænker brydes skulle,
naar vakned unge Mand i Norges gamle Land;
men Prams og Zetlitz' Kvad for Fredriks Throne rulle,
og dø i Smigren hen som Bølgerne paa Strand."

(Pram faar Törhoste.)

Anker. **) *Comment?*

Falsen. ***) *Fi donc!*

Envoyéen. „I norske Skjaldes Kvad med utvetydig Pegen
de Søstre to man seer i lesbisk Elskovslegen.
Om Dovre synge de; — om Dovre lad staa hen!
Natluve meer solid ej faar vor gamle Ven!"

Anker. Gudsdød!

Envoyéen. (Flegmatisk, men med Vægt.) Der staar meer:
„Lad norske Helte nu kun rase ved sin Pult!
Det Skrevne gjemmes der, for ej at dø af Sult.
Thi den Kapsun for dem man viselig har funden,
mens fulde Mulekurv er paa os Danske bunden.
Brudt er da sidste Spyd i Patriotens Pen,
om islandsk Mos end gror paa Landets vilde Klipper,
og længe vare kan før Furubarken slipper;
thi uden Steg og Viin der er ej Mand igjen.
Og — være Patriot med Munden fuld af Mose,
det er at rose hvad sig ikke lader rose."

Anker. Nej! saalænge jeg har en Bid Brød, *det* skal ikke times en norsk Patriot. Nu, mine Venner! forsyn jer!

1ste Snylteg. Nu kommer s'gu de syv magre Aar, som han snakked om isfad.

2den Snylteg. Nej de syv fede først; thi slige Folk forgribe sig altid i Begyndelsen, forat være udmærkede Patrioter, til de blive Patrioter som de andre d. e. *renonce.*

---

*) Til Deres Tjeneste, Min Herre.

) Hvorledes! *) Fyda!

3die Snylteg. Derfor for en Sikkerheds Skyld . . .
(Tage for sig noget meer end altid.)

Pram. Hvor jeg angrer mange af mine Vers!

Falsen. Vel, som Normand, dersom du mener Komplimenter mod Danmark; men som Digter har det intetsteds hjemme. Thi Han kan ligesaalidt i sin Poesi gjøre hvad man kalder Komplimenter som en genial Arkitekt kan bygge et Huus uden at gjøre det til et Pallads. Det ophæver Begrebet af Poesi, skjønt de fleste Poeter ere Muurmestere, der vide at lægge Steen paa Steen, kalke ihop, hænge en Krands op og sige: nu er det færdigt efter Modellen.

Anker. Dersom der endda var en Stad i Norge, hvor dets Kræfter kunde koncentrere sig. Og vi have slige Kræfter; men Genierne ere adspredte, Formuen hos Enkelte. (I Tanker.)

Pram. (Afs.) Hvilken interessant Udvikling af hans Karakteer! En pludselig Udfolden af hans Hjerteblade! Har alene en *Lidenskabs* Ild denne Kraft? I dette Moment har han ingen Svaghed, ingen Sands for sine uædle Omgivelser. Han griber i sit rige Hjerte, ikke til den forvirrede Masse af sit Hoveds kummerlige Kompilationer. Naturlige Følelser strømme til hans Tunge, og, ligesom blinde musikalske Børn gribe de rigtige Akkorder, finde de sit naturlige Udtryk i Modersmaalet. Dette Øjeblik maa benyttes ligesom Strømhvirvlens Ophvælv for at gribe Klenodiet . . Anker!

Anker. (Adspredt.) *) *Nescio qua natale solum dulcedine cunctos trahit &c.* . . . . Nu, hvordan er det videre?

Falsen. (Til Pram.) Nu, Pram, det brast ud med et Sprichwort; og vi fik en Originalitet istedetfor en Individualitet. Men ligesom disse ere de dueligste saa ere hine de udueligste.

Anker. Guds Død! naar jeg tænker paa det, eller rettere naar jeg tænker paa Rækken af Fornærmelser og saa paa hvad Norge er og kunde være! Hvad er dette for en Hovedstad for Exempel? En Lejr af Træhytter om en dansk Befalingsmands Slot. Og der bor Jeg! Intet Universitet, intet Bi-

---

*) Med hvilken uforklarlig Södhed tiltrækker ikke Fædrenejorden alle, og . . .

bliothek, der holder Skridt med Tiderne, ingen Bank, ingen Børs, ingen Boghandler uden Djurendahl, ingen Bogtrykker uden Jens Ørbæk Berg, ingen Tidende uden „norske Intelligentssedler," ingen offentlig Adgang til den almindelige europæiske Tidsliteratur, ingen egen Regjering, ingen videnskabelige Foreninger, ingen Kunstanstalt, intet offentligt nationalt Theater, ingen Tendents til Byens Udvidelse og Forskjønnelse, ingen velgjørende Indretninger, dens vigtigste Befolkning Nürenbergere og Spidsborgere fra Jylland, ingen Fabriker uden Saugbrug, intet militært Akademi, ingen Mærkværdighed uden, som Geografierne anmærke, at den har lige Gader og Vandspring i Skjæringspunkterne, ingen fornuftige og dannede Folk uden . .

Falsen. Nu suppleer.

Anker. Ja . . uden man tager sig ud som en Perle i en Østers. Men hvorledes skulle da de kraftige norske Aander have Lyst til der at forene sig? Jeg pines her, og det gaar mig ikke bedre paa Landet, hvor politisk Uskyldighed, Vedhængen ved det Gamle, og Uvidenheden er det fælles Karakteristikon, Sløvhed Massens, og afsondrende Stolthed alle Embedsmænds, samt Raahed og Egennytte alle Fabrikanters og Saugfogders. Disse sidste Folk kjender jeg. De udgjør en vigtig Klasse, ligesom i Vestindien Slaveopsynsmændene. De angive nu Tonen omkring i Bygderne, lære Bønderne det dødeligste Had imod Skogene, Forsømmelse af Agerbruget, Polskpas, Passadiis og at drikke Punsch, hvilket ansees for det mærkeligste Fremskridt af Tiden.

Pram. Hvorofte have vi ikke i Kjøbenhavn i det norske Selskab udkastet os et Billed af et ganske andet Norge, saaledes som det vil kunne være om 100 Aar!

Falsen. Det havde ganske sikkert Fjelde nok, endskjønt det vil sige Steen istedetfor Jord. Men det er naturligt, ligesom at tænke sig Englene omtrent som os selv.

Anker. Om hundrede Aar? Ak, min Ven, vi kunne før beregne naar Norge vil være øde. Thi disse stagnerende Folkemasser, uden materielle eller aandelige Forbindelser, ja afsondrede selv uden den simple Vejkommunikation, mangle de eneste Betingelser for Fremskridt, nemlig Frihed og Uafhængighed.

Derfor er vor eneste kummerlige Trøst at sige til hinanden: *) *home is home, be it never so homely.*

Falsen. Nej: **) *help you self and God will help you.*

1ste Snylteg. (Til de Andre.) Nu kunde det kanske ikke være afvejen at være lidt patriotisk og lægge et Ord med i Laget.

2den Snylteg. (Højt.) Ja for Exempel: *help you self*; ja det er ogsaa mit Valgsprog. (Tager for sig.)

3die Snylteg. (Rejser sig.) Ak, mine Herrer, eller rettere: gode norske Mænd, mit Hjerte smelter i mig, ligesom denne Sauce vilde smelte, om Jack passede bedre paa at varme den, naar jeg tænker paa hvorledes Norge burde være. Jeg fantaserer ofte derover, især siden den forbandede Vexelprotest, som satte mig udaf Virksomhed. Hvilke uhyre Fremskridt f. Ex. alene i Kristiania, hvor jeg vil have Kortegaardsgaden brolagt, ny Tjære eller Bruntrødt paa adskillige Huse, især Stadsfysikus Møllers, Sr. Gepperts i Grændsen, Erik Thurmanns og Enken Anne til Franzes, der ere højst uforsvarlige. Ligesaa vil jeg have ganske forbudt at gaa paa Glaciet for det vakre Grønnes Skyld, samt af samme Grund at bygge videre i Grændsen. Basta med mere! (Sætter sig.)

1ste Snylteg. Ja jeg græder mangegange naar jeg tænker paa hvad der dog engang kan blive af os. Saaledes f. Ex. (Græder.)

Falsen. Ja Helvede er fuldt af gode Forsætter, Ønsker og Taarer.

Pram. (Til Anker og Falsen.) Kom Venner! Intet er mere oprørende end Slyngler som Patrioter. Kom, Vi ville overlægge hvad der er at gjøre for at idetmindste de Kimer til Fædrelandets Opblomstren kunne spire paa vore Grave, som altid ligge i redelige og energiske Patrioters Sjele og i et Lands Natur, men som vor Fantasi øjner at bedække fjerne Efterkommere med Kulturens og Flidens Velsignelser rige som vore Ønsker.

Falsen. Oh, vinde vi Frihed, da gaar det hurtigt. Det

---

*) Hjemme er hjemme, var der end aldrig saa hjemligt.

**) Hjælp jer selv og Gud vil hjælpe jer.

er Friheden, Gud har laant sin Skabermagt, og den følger Emanationstheorien.

Anker. Vi vinde kanske intet, uden med Sverig.

Pram. Der nævnte du mit Had.

Falsen. Vi vinde kanske intet, uden vi have en dansk Prinds af Sidelinjen i vor Midte. Saa fire vi lidt efter lidt paa Landtouget, og lægge tilsidst ud i aaben Sjø.

Pram. En dansk Prinds? Der nævnte du min Frygt.

Anker. Vist er det, vi vinde intet uden Frihed.

Pram. Der mit Haab!

Falsen. Og Mænd.

Pram. Der vor Styrke.

Snyltegjæsterne. Ja Mænd! (Rejse sig, men synke ned igjen.)

Anker.
Pram. } Forenede Mænd!
Falsen. (Slaa Hænderne sammen.)

Pram. Ubetvingeligt! Dette er alt et Selskab for Norges Vel. Hvem veed?

Anker. Saaledes er Norge i Aaret 1800 — seent fremme, langt tilbage under Omstændighedernes Vægt. Men det er Mænds Opgave at betvinge Omstændighederne. Lad dets Mænd da forsøge at bringe det længer frem. *Eh bien!* f. Ex. om 36 Aar idag den 17de Maj, da mødes vi i min Gaard i Kristiania Levende eller Døde. (De gaa.)

1ste Snylteg. Ja, saa faar det vel hede. Men idag er det, saavidt jeg veed, den 17de Maj om Morgenen 1800, og da ville vi leve godt og flot siden vi ere paa Fladeby, og ikke have noget forsvarligt Lag ivente før den 28de hos Collett paa Ulevoll.

2den Snylteg. Nu kan vi slaa os løs. Hej Kathrine! Bella! Karen! Nu ere de obstinasige. .

3die Snylteg. Nej, jeg vil ikke vide af dem siden min salig Kone nylig er død. Men hun har faaet et smukt Liigvers. (Synger.)

Hej lystig! thi min Halvedeel
  just ud den Dunst har skikket,
hun vovede at kalde Sjel;
  Den kom til Eden sikkert.
    Chor: Ecce quam bonum &c.

Ja gid den kjære Sjel St. Peer
til Paradiset sende!
thi ifra Helved siges der
man kan tilbagevende.
Chor: Ecce quam bonum!

Paa Döden tænk, saa gjör Du vel!
Det Sprog min Hustru priste.
Dets Sandhed og den fromme Sjel
ved Selv at dö beviste.
Chor: Ecce &c.

Ak höjen Himmel Selv jo bandt
os med den samme Spænde!
Lyksalig var jeg og, minsandt!
et Jevndögn eller tvende.
Chor: Ecce &c.

Skjönt værre Djævelsind en Dröm
ej kan, end Hendes skabe,
Hun var dog ofte altfor öm,
hvis jeg kan tro min Nabo.
Chor: Ecce &c.

Meer frit end Turtelduen jo
sin Kjærlighed hun viste.
Hun döde og Lucretiatro
af Elskerne den Sidste.
Chor: Ecce &c.

Ak, bör jeg leve? Graad og Ve
jeg tror nu i sin Orden.
Nej, jeg vil fölge, forat se
min Skat sat vel i Jorden!
Chor: Ecce &c.

1ste Snyltegjæst.

— — Et Slör om Kroppens Synder kaster
en Skrædder, men Poet om alle Sjelens Laster.
Dog Skrædderen er den jeg tror fortjener meest.
endskjönt af Kapperne den sidste klæder bedst.

2den Snylteg. Ja det er Liigskjorten. Og Liigvers ere det Højeste af Poesien siden de ere ophøjede over Kritik.

(Envoyéen vil gaa.)

1ste Snylteg. Ikke af Flekken!

Envoyéen. Pardon, Monsieur. Jeg er min Herres Drabant og gaar ned med ham.

2den Snylteg. Nej, nu spille Musene paa Bordet. Vil du holde dig til de Store, Du?

Envoyéen. Messieurs, jeg hverken vil holde mig til Aristokratiet eller til det Demokrati, som nu hersker. *) ***J'aime seulement moi-même.***

Snyltegjæsterne. Du slipper ikke uden en Vise.

Envoyéen. Mindst holder jeg af Tvang siden jeg var i Paris; men her er en af de moderne derifra, endskjønt gamle Grammont gaar igjen deri i hvert Træk. (Synger.)

I veed, at jeg forgangen Nat
til Helvede var reden
paa Fejekost med Troldkvind sat,
som var paa Skjörtet sveden.
Chor: „Fredman kom &c."

1ste Snylteg. Aha, det er han og Karen paa den skarpryggede Elsblakken.

Envoyéen.

Min Hex var baade ung og smuk,
med Rosenkind bag Mysse.
Frem stimed Djævlene i Flok
for hendes Fod at kysse.
Chor: „Fredman kom &c."

Hvad Præsten præker end om Hel,
vi saa dog strax i Asken
en vældig Dynge Östersskjæl
og sönderbrudte Flasker.
Chor: Ecce &c.

1ste Snylteg. Østersskjæl ere Grunden hvorpaa Fladeby er bygget, og Flaskeskaar ere Omgivelserne og Udsigterne. Ganske rigtig.

Envoyéen.

Der er ej Glöd, der er ej Ild
for Gjæsterne at plage.
Komfurer er der, om Du vil,
kun for at stege Kage.
Chor: „Fredman kom &c."

Envoyéen.

Er Fanden slem nok udenhuus,
honet nok hjemme er han!

*) Jeg elsker alene mig selv.

thi Ixion saa vi spy i Kruus,
og Tantal drak Madera'n.
Chor: „Fredman kom &c."

1ste Snylteg. Ganske som paa Fladeby. Hurra! Norge har aldrig været ved slig Magt.

Envoyéen.

Han er ej af saa fæl Figur
som mange andre Trolder.
Hans Majestæt med Epikur
et lystigt Taffel holder.
Chor: „Fredman kom &c."

1ste Snylteg. Det er en overmaade, overmaade, (Hikker.) overmaade peen gammel Mand. Værtens Skaal! Hurra!
(Fæl Skoggerlatter udenfor.)

De 2 andre Snyltegjæster. Nu bider det paa ham. Skaal! Vi staa i det længste

1ste Snylteg. Ja du maa sige det, det beed paa Verten tidligt; men saa tog Anker eller Falsen eller Jeg eller den fremmede Skabhals Værtskabet, seer Du.

Envoyéen.

Hans Domme, ja den Skræksbasun,
som Dödens Beenrad sætter
ind i vort Öre — Klang er kun
af Glas og Klarinetter.
Chor: „Fredman kom &c."

1ste Snylteg. Blæs op, Jack, i Fandens Skind og Been!

Envoyéen.

Til Gjæst med trinden Bug og Kind
han siger: drik! jeg beder.
Hvis ej De vil Burgunderviin,
Champagner staar for Eder.
Chor: „Fredman kom &c."

Til Jomfru Knipsk, saa skjær og peen,
som for et Skjæg kan daane,
han siger: jeg vil Diogen
dig og hans Tönde laane.
Chor: Ecce &c.

Envoyéen.

Medeet af Vrede föler sig
min skjönne Hex betagen.

Hun Kosten svang — jeg finder mig
i Sövn paa lyse Dagen.

Chor: „Fredman kom &c.“ (Envoyèen lister sig bort.)

1ste Snylteg. Jasaagu! Veed I hvad mine Herrer, jeg faar Lyst til det samme.

2den Snylteg. Ja lidt ud paa Dagen kunde kanske ikke være saa galt.

3die Snylteg. Kanske det kunde gaa os som Den, der rejste med Hexen:

i Dybet gaa; og kan man vel
et bedre Dyb oplukke?
Med sligt et Helved ingen Sjel
vil efter Himlen sukke.

Chor: „Fredman kom &c.“

1ste Snylteg. Nu begynder jeg at blive patriotisk, naar jeg bli'r lidt fuld. Nu kan gjerne Bernt Anker komme, og Falsen med sine Spottegloser og denne hersens Pram, som tror, at et Bededagsansigt og en Patriot er eet.

2den Snylteg. Jeg med begynder at blive patriotisk, og gid de nu vare her, saa skulde vi atter gjøre Regnskabet op, hvori de satte os ude af Betragtning. Anker kalder sig en Frihedsmand, paa Grund af sin Oplysning, men da skal vi sige ham anonymt hvad Frihedsmand han er.

3die Snylteg. Og hvad Oplysning han har, nemlig den falske og farlige, som Balle noksom viser. Vi ville staa paa vor Kristendom, og vinde Historiens og Pluralitetens Vægt fra hans polyhistoriske Filosofi. Derfor ville vi omvende os.

1ste Snylteg. Ja paa det grønne Øre. Vi vinde ikke i Disputatser, thi de citere mere forskjelligt og skarpt end der er i en Fuglemave, naar Indholden brister ud; men i Patriotisme skal vi vinde ud paa Dagen, dersom vi ikke blive hæse. Derfor endnu et Glas; og saa ville vi være Een om at forsvare hvad der er Patriotismens Hovedthesis, at Norge er saa herligt nu Aar 1800, som det kan være; thi Individer leve brav (Hikker) og Folket bestaar af (Hikkende) Individer. (Under Bordet.) Hvad er altsaa Thesis?

2den Snylteg. (Under Bordet.) Norge som det er . .

3die Snylteg. (Under Bordet.) Godnat!

(Teppet ned.)

Mellemspil.

(Samme Værelse, men med Præg af at Fladeby forlængst har staaet öde og forladt. Rottegnav rundtomkring Væggene, Katteskrig og anden forskjellig Spögelseallarm paa Loftet og rundtomkring, samt et Par Flaggermuus og en Ugle etsteds under Taget, bidrager til at foröge det Uhyggelige. Snyltegjæsterne fremdeles under Bordet, men begyndende at ytre Livstegn.)

1ste Snylteg. (Efter et forfærdeligt Kattekrescendo.) Uf! Nu kommer jeg.

2den Snylteg. Nuf!

3die Snylteg. (Gjesper höjt.) Begynde de alt at spille? Saa maa vi op. Jajamens'an.

1ste Snylteg. Jajamens'an. (Gjesper höjt.)

2den Snylteg. Det var Fanden til Musik. Monstro hvad Klokken er?

3die Snylteg. Det seer ud til at være over Middagen. Men Guds Død hvor her seer uryddigt ud.

1ste Snylteg. Jack sover vist endnu; men vi skal faa Svinet op.

2den Snylteg. Men hør nu, Godtfolk! hvem af os har slaaet den Rude ud her lige over mit Hoved?

3die Snylteg. Ej det er jo gammel Skade. Du seer jo Skavanken har gammelt Plaster paa.

2den Snylteg. Jeg tror bestemt En af os har gjort det ved en eller anden god Skaal.

1ste Snylteg. Lapperi! Ruder ud, siger Glasmesteren. Men rut paa jer nu, I Karle.

2den Snylteg. Gjør det du først. Aahaas'an!

3die Snylteg. Hvad Dato er det idag?

1ste Snylteg. Imorges var det den syttende Maj, og endnu have vi en Stump af Dagen igjen, dersom vi staa op betids.

2den Snylteg. Jajamens'an.

3die Snylteg. Men jeg vil tage mig en liden Luur — bare til Eftasvelstid. Saa faa vi os en Knurribas. Gid jeg havde den strax i Livet.

1ste Snylteg. Saa staa op da. (Stærk Allarm.)

3die Snylteg. Ja ligesaagodt først som sidst. Vi faa saa ikke Ro alligevel for de Pudsenmagere deroppe.

1ste Snylteg. Elieson og Gram ere vist komne. Jeg syntes de snakked om en Traver, der skulde besigtes. Saa op da, Gutter!

2den Snylteg. Hvad Fanden, hvad var det?

3die Snylteg. Hvilket?

2den Snylteg. Jeg syntes jeg saa Collett, Anker og de Andre spadsere henad Tapetet. Gudsdød! ja! (Springer halvt op.)

1ste Snylteg. Snik, nu falder du i Søvn igjen. Alvorligt da! Se saa — en! to! tre! Nu skal I op; det skal jeg være Mand for. (Springer op.)

2den Snylteg. Jeg skulde være i Byen ikvel.

1ste Snylteg. Det skulde vi jo alle! og det skal Svarten sørge for.

2den Snylteg. Frisk op da! Skjænk en Dram s'an.

3die Snylteg. Jaja vel da! Uf! jeg har Tømmermænd.

1ste Snylteg. Dem er der Raad for. Hej, Jack! i Djævlens Skind og Been!

(Fanden viser sig i Dören i Jacks Skikkelse.)

Snyltegjæsterne. Brændeviin!

Fanden. Med inderlig Fornøjelse! (Gaar.)

1ste Snylteg. Saa expedit har han aldrig været før, Knegten.

(Jack bringer Sagerne. De drikke.)

2den Snylteg. Hvor ere de Andre henne da?

Fanden. Oh, rejste for længesiden.

1ste Snylteg. Anker?

Fanden. Rejst!

2den Snylteg. Collett?

Fanden. Rejst! Rejst!

1ste Snylteg. Da maa vi s'gu efter for at se hvad de tage sig for i Kristiania.

2den og *3die Snylteg.* Ja vi maa s'gu afsted for at tage dem paa friske Gjerninger eller friske Østers.

Snyltegjæsterne. Spænd for da, Jack! Gesvindt!

Jack. (Grinende.) Ja, gesvindt! (De ile ud.)

(Teppet ned.)

Anden Akt.

1836.

(Gade ved Bernt Ankers Gaard, det saakaldte Palæ. Dampbaaden Konstitutionen sees i Perspektivet. Festlig Livlighed. Folk af alle Klasser bevægende sig om hinanden, „Sönner af Norge" synges. De tre Snyltegjæster komme under Sangen. Envoyéens forældede Ansigt i Nathue sees noget længere borte. Et stormende Hurra efter Sangen, Haandklap, Skud i det Fjerne o. s. v.)

1ste Snylteg. Dette Kristiania kjender ikke gamle Folk igjen. Vi maa være komne til en anden By.

2den Snylteg. Ja den Karnaille Jack kjørte som Fanden selv. Han kaldte det en Dampvogn, og det baade røg og gnistrede, det er sandt. Men hvorledes vi kom frem og hvorhen eller om vi ere komne frem — det veed jeg s'gu ikke.

3die Snylteg. (Peger paa Dampbaaden.) Ja se der! Ej, hvad er dog det for et Dyr?

1ste Snylteg. Et Sødyr er det jo. Ej, nu skrige de paa en frisk. (Hurraraab.) Det er skammeligt, at de ikke have mere Respekt for Kammerherre Anker, som man paa de nedrullede Gardiner kan se vil have Ro.

En Borger. Er I fra Maanen, Far? Gardinerne ere nede siden Kongen var her?

1ste Snylteg. Hahaha! Dersom jeg ikke havde taget Mærke paa Kirketaarnet, der har sin egen Form efter Lygten i Bethlehems Stald, saa skulde jeg sværge, at dette ikke var Kristiania og denne Gaard ikke Bernt Ankers og denne Bagside her ikke gamle Pløens, thi jeg kan ikke finde min egen Gaard.

Borgeren. I har nok begyndt tidlig idag, go' Mand.

Snyltegjæsterne. Hahaha! Ja Gud begyndte vi tidlig igaaraftes.

Borgeren. . . . Ogsaavidere indtil I træffer paa en ædru Dag langt tilbage i Tiden, der kan være Oldemoder til eders forspildte Liv.

1ste Snylteg. Og hvilken Konge taler da eders Klogskab om, om jeg da maa spørge?

Borgeren. Jeg veed ikke hvem De mener, enten den 14de eller 3die; men Karl Johan kaldes han i Folkets Hjerter.

1ste Snylteg. (Snyltegjæsterne skoggerle.) Ja I maa le. Karl Johan? Han er ovenikjøbet vel endogsaa Konge af Sverrig eller Mesopotamien eller Babylonien eller hvad galt man kan finde paa; thi det ene er ikke klogere end det andet. End hvad mener I om Kristian den 7de?

Borgeren. (Til en Anden.) Dersom de andre to ikke vare lige gale skulde jeg tro at Hassing er kommet ud af Dollhuset.

En Gut. Hurra for 17de Maj!

2den Snylteg. Ja det holder jeg med. Det er ganske rigtigt den 17de Maj. Det er det eneste hvori de ere fornuftige.

3die Snylteg. Anker, Pløen eller Collett maa vist have holdt et Kalas og ladet Publikum faa nogle Ankere. Kanske nogle Skibe ere komne hjem eller Bekræftelse paa Krig ude og Fred hjemme.

En Student. Nej, min Mand, vi vente paa Fyrværkeriet paa Bjørvigen. Ellers er det uforklarligt hvad De vil med de gamle Aristokrater, De nævnte.

1ste Snylteg. Vi maa sikkert være komne til en anden By, eller, da Jorden er rund og Jack kjørte som Fanden selv, til Kristiania Antipoder paa den anden Side af Jorden.

2den Snylteg. Det antager jeg ogsaa, og altsaa er der intet forunderligt i det. Kristiania selv kan det ikke være, siden man har faret saa syndig med Agershuus, der er skrællet ligesom et Æble ligetil Kjernehuset. Deri har det gamle rigtige Kristiania Fortrinet; dog skal vi snart sige hvilket der virkelig fortjener det, naar vi først kan faa undersøge hvad Drikkevarer her gives.

1ste Snylteg. Deri tror jeg denne By maa have gaaet betydelig tilbage, ihvad Fremskridt den ellers kan have gjort for et Slags Skyggebillede at være, thi disse Flokke, hvoraf Byen vrimler, synes at beruse sig af Luften.

En Stemme. Afvejen! afvejen! der kommer Storthingsmændene fra Gjæstebudet forat se paa Fyrværkeriet.

(Bevægelse i Massen. Hurra for Storthinget.)

Sang.

Forsamlet er det norske Thing —
o hvilke ædle Kræfter!
For hvert gjör gamle Nor et Spring,
og Sverrig hinker efter.
Chor: Norges Storthing leve!
Höjt dets Röst sig hæve!
höjt for Norges Frihed og Hæder!

Det gaar vel smaat; thi i Harnisk
vil Gothen paradere;
men i sin Kofte Norge frisk
og fri sig kan movere.
Chor: Norges Storthing leve! &c.

Sig fryde Svensken da ved Sit:
ved Lejoner og Braher,
Vi synge, at vi er dem kvit,
ti fro Hallelujaher:
Chor: Norges Storthing leve! &c.

Hver Storthingsmand har sit Talent;
En Gnist, en Anden Flamme;
men nævn mig ellers Parlament,
hvor Hjertet er det samme.
Chor: Norges Storthing leve! &c.

Det gjör mig ondt for Vaterland, *)
og for de arme Svende;
ej mindre ondt for Foss, at man
ham vilde saa miskjende?
Chor: Norges Storthing leve! &c.

Hvi blev den Friheds Ven ej hed?
Han varmt ej protesterer.
Ak, Det er ingen Varme ved,
som Lys kun reflekterer.
Chor: Norges Storthing leve! &c.

Lænk Kristiania ind som för; —
det löfter Lænker trange.
Hver snöret Jomfru ikke dör,

*) Indvaanerne af Vaterland indgav til Storthinget i 1836 et Andragende om Kjöbstadsrettigheder. Ansögningen blev af Storthinget stillet i 2den Klasse. Smlgn. „Forstædernes Klagesang," I. S. 341. (U A.)

endskjönt der dör nok mange.
Chor: Norges Storthing leve! &c

Paa norske Stang et fremmed Flag?
Forvist den staar ej sikker;
thi Öxehug er i hvert Slag,
som hjelmske Hjerte pikker.
Chor: Norges Storthing leve! &c

Saa tro som Hakkespet paa Bul
Hjelm lös paa Stangen hakker.
Tilsidst maa Stadsen vel omkuld,
som falder Hals saa vakker.
Chor: Norges Storthing leve! &c.

Med Ild vil Hjelm, med Rög vil Foss,
med Gnister Hver paa Thinge
med en vulkanisk Kraft for Os
et bedre Flag fremtvinge.
Chor: Norges Storthing leve! &c.

Som Flammer over Land og Hav
sig af Vulkanen taarne,
saa blus, vor Æres Flag, frem af
Nationens egne Kaarne!
Chor: Norges Storthing leve! &c.

Lev i dets Farve hjelmske Glöd!
Ström mörkblaa i dets Kjerne
det Alvors dybe Flom, som flöd
fra Riddervoldske Hjerne!
Chor: Norges Storthing leve! &c.

Og Flagets Tunger Sörenssen
Veltalenhed skal lære,
at vidt som Havet ruller hen
de tolke Norges Ære!
Chor: Norges Storthing leve! &c

Med Fauchalds Liv det vifte i
de muntre Vestenvinde;
men Uelands Melankoli
du i dets Hvinen finde!
Chor: Norges Storthing leve! &c.

Om Andet ej end Flaget kom
af Thinget, Nordmænd frie
til Hjertet kryste dog den Blom,

og kysse den og tie.
Chor: Norges Storthing leve! &c.

1ste Snylteg. Det er tilpas. Hvorfor har de Fæ af denne omvendte fatamorganiske By eller hvad Land det nu er, ikke beholdt sit eget Flag? Hver maa staa paa eget Bedste.

En Sjömand.

Nej aldrig mere skal fra denne Dag, sa'n.
min kjære Skude tone andet Flag, sa'n,
nej, end Trikoloren,
som er döbt og svoren
Frihedens og Norges dyre Sag, sa'n.
Lad gaa op' en
frit i Toppen!
Tyrk og Konsul skal ej mere stopp'en!

Ja, hvis jeg förte noget andet Flag, sa'n,
skulde jeg forgaa med Stavn og Stag, sa'n.
Dertil var jeg værdig,
hvis der var retfærdig
Kraft og Harm i Oceanets Brag, sa'n.
Men hvor gjerne
mod det Fjerne
bærer det dig ikke, Frihedsstjerne!

„Frihedsstjerne“ — ja det er dit Navn, sa'n,
du trefarv'de Banner i min kjække Stavn, sa'n.
Langt bag Finisterre
skal du Norges Ære
straale ind i hver en fremmed Havn sa'n.
Lad gaa op' en
frit i Toppen!
Selve Fanden skal ej mere stopp'en.

Folkemassen.

Frihedsstjerne, straal du frem, sa'n,
over hvert et Sejl fra Norges Hjem, sa'n.
Du est jo oprunden
hist i Ejdsvollslunden,
i det Norges Frelses Bethlehem, sa'n.
Ud fra By, sa'n
Snekker fly, sa'n,
ud som Engle med det Frelsens Ry, sa'n.

En Kjöbmand.

Jeg er færdig til i Jord at gaa, sa'n.

Thi mit Skib har baaret paa det Blaa, sa'n.
Gjennem Fædrejorden
Kristianiafjorden
tidt jeg trække lod med Skam derpaa, sa'n.

Folkemassen.

Ned fra Top! sa'n,
Du bör op, sa'n.

Kjöbmanden.

Jeg er dum og gammel.

Folkemassen.

Derfor stop sa'n.

Kjöbmanden.

Jeg skal aldrig gjöre saadant meer sa'n.
Slet Exempel trækker efter fleer, sa'n.
Til Karduuspapiir jeg
(anden Udvej blir ej)
flux vil skikke det til Möllen ne'r, sa'n:
Patronkarduus, sa'n,
Glad og Huus, sa'n,
snart faa deraf gjort til Agershuus, sa'n.

En Bonde. (Synger.)

„Bondestanden er en Hæders Stand" o. s. v.

2den Snylteg. I gamle Dage fik Bønderne ikke slig fii Spas. Ja desmeres, jeg saa Kufterne indimellem de muntre gamle Mænd, som denne Pøbel kaldte Storthinget.

En Student. Det er netop i Frihed og Lighed det gjenfødte og unge Norges Fortrin bestaar.

3die Snylteg. Frihed og Lighed? Den Skaal kjender jeg fra gamle gode Dage, unge Mand; men vi fortolkede den ikke saa, men kun ved: „Skomager, bliv ved din Læst!" Imidlertid, var her noget vedhaanden skulde jeg drikke den.

1ste Snylteg. Hvad er det ellers for en Blomme, han bærer paa Huen, Fa'r! Det burde ikke jer Mor tillade. Og hvad er ellers jer Bestilling, med Permission.

Studenten. Jeg er Student, til Tjeneste, og bærer den norske Kokarde med Nationalfarverne.

Den Blomst har Rod i Nordmands Bryst,
men söger ud hvor der er lyst
paa brave Nordmænds Pander.

Sit Rödt af friske Blod den fik,
sit Blaa af Sværdes hvasse Blik;
det er hans Sjelebanner.

1ste Snylteg. Da vil jeg ogsaa have mig en saadan Lap forat blive Patriot. Thi dette er vel Meningen med denne Udmærkelse, som jeg kan se det skal være siden saa faa bære den. Der hvor jeg er kjendt, eller (som disse gale Mennesker vil) i gamle Dage, kostede det mere. Den der bor herinde (Peger paa Palæet.) eller som bor i et lignende Huus et andetsteds, har det kostet uhyre. Men der seer jeg En med en guul og sort Kokarde? Hvad er det for en Mand?

Studenten. Et Æsel, der forresten ikke behøver at bære den.

2den Snylteg. I har altsaa deponeret til Kjøbenhavn?

Studenten. Nej, der deponere kun vore Damer. Jeg har deponeret her ved vort eget Universitet.

1ste Snylteg. (Til sine Kammerader.) Veed I hvad, jeg tror s'gu vi ere komne til Maanen. Det er dog rimeligere at antage, at der er skeet en hovedkuls Forandring med os eller endog, om vi skulle indrømme det, i vore Hjerner, end med et helt Land, der desuden ligger fastere end andre. (Til Studenten.) Hør, min Hrr. Hjemfødningsstudent (som det lader til I vil hede) jert medicinske Fakultet burde lægge sig meest efter at studere Maanesygen og Sonnambulismen; thi deri har jeg Grund til at tro der er meest Praxis, og at det vil være lettest at holde de andre Fakulteter Stangen, hvoraf upaatvivleligt i et saa urimeligt Land det juridiske excellerer i Haarkloverier og det theologiske i Drømme.

2den Snylteg. Lad os føle ham noget paa Tænderne, og om det virkelig skulde være Kristiania. Hvor bor Bernt Anker, om jeg maa spørge?

Studenten. Ikke i Kristiania, uden det skulde være paa Kirkegaarden.

Snyltegjæsterne. Ahahaha! et Kristiania uden Bernt Anker! Kan I se med et Øje uden Pupille, eller nævne mig et Fruentimmer uden Fejl?

Studenten. Maaske den gammelagtige Mand derhenne

kan være heldigere i at oplyse Dem. Han har været Envoyé hos afdøde Bernt Anker.

Snyltegjæsterne. (Forundrede.) Ja for Gud! Nu bliver det galere end før. Jess! gode Ven! herover!

Envoyéen. Kors fri os!

1ste Snylteg. Nu, bliver du bange? En af de sidste Skaaler, vi drak sammen paa Fladeby, var „aldrig se en gammel Ven med et nyt Ansigt."

Envoyéen. Kors! dette gaar over Forstanden.

2den Snylteg. Ja det synes vi med. Ellers komme vi fra Fladeby, men kjende os ikke rigtig igjen herinde for al den Galskabs Skyld.

Envoyéen. Fra Fladeby? Snak Monsieur.

Snyltegjæsterne. Saasandt vi staa her — i denne Eftermiddag kom vi noget stødte rigtignok af Kjørselen og over at du havde brudt godt Lag idagmorges og listet dig bort.

Envoyéen. Kommer I fra Fladeby, saa maa jer Pisk have været stiv.

Snyltegjæsterne. Det nægte vi heller ikke.

Envoyéen. Thi I have sovet eller været i Helvede i fulde 36 Aar netto.

1ste Snylteg. Gudbevar's! Ellers, hvor har du levet?

Envoyéen. For den Sags Skyld kunde jeg nok have staaet mig paa at have holdt Kompagni med jer, der enten har sovet eller spøget — hvilket sidste altid har været Huusmanden paa Fladebys Mening om den Sal, vi vare i, hvorfor Ingen har turdet nærme sig den. Men jeg slap vel, fordi jeg ikke havde saameget tillivs som I. Ellers er her skeet en Mængde Forandringer. Kristiania Folkemængde er meer end fordoblet og den udvides og forskjønnes ligesom en Pyntedukke, der er bleven gift.

1ste Snylteg. Siig mig heller noget om vore gamle Venner. Arbin, da?

Envoyéen. De ere døde. Og jeg tror skam det samme om Jer. Ialfald, dersom der ikke var en vis Opløftelse i Gadeguttернes Gemytter idag, saa bleve I til Spot formedelst eders gamle Dragt. Ellers, hvor Arbin boede, er nu et blomstrende Institut.

2den Snylteg. End Hetting?

Envoyéen. Der er en Kongl. Kunst- og Tegneskole.

3die Snylteg. End gamle Pløen?

Envoyéen. Der er Kathedralskolen, Skolens og Byens Bibliothek. Gid Fanden bare tog Guttene.

1ste Snylteg. End Krigskommissariatet? hvor er det?

Envoyéen. Der er nu vor 22aarige konstitutionelle Regjerings Departements, og i den gamle Skolebygning er Storthingslokale. Ellers er der foreslaaet at bygge et Nationalpallads for begge Folkets Magter.

1ste Snylteg. End gamle *lucifer* Djurendahl da?

Envoyéen. Nej, nu har vi unge dyren Dahl samt en halv Snees andre, der lyse brav i Vinduerne.

2den Snylteg. End Han, du veed, Han der ved Siden af Erik Thurmanns?

Envoyéen. Ah, der er Borgerskole og Athenæum — Alt prægtigt og stort. Og Universitet have vi forlængst og det godt udstyret, Krigsskole, militær Højskole, Bankbygning, Børs, et prægtigt Theater, samt en Kongebolig under Bygning med meget mere, som bare ærgrer mig, der hører til den gamle Tid.

1ste Snylteg. Alt dette Praleri staar formodentlig at læse i „norske Intelligentssedler?“

Envoyéen. Jovist! De Intelligentssedler komme nu ud alle Dage! ligesaa udkommer her fra 12 Bogtrykkerier altformange Aviser, og deraf nogle store og daglige, fra hvert. Kort, om I huske det, saa ere alle Bernt Ankers og de andre Patrioters Klager opfyldte, og vel saa det.

Studenten. Alt, hvad han fortæller jer der, er dog Intet imod det hele Lands Velvære under en til $\frac{1}{3}$ meer end paa jer Tid opstegen Folkemængde; og denne Velvære er alene Følge af Forfatningen, som I vel heller ikke veed at Folket gav sig selv paa Ejdsvoll 17de Maj 1814. (Synger.)

Ja Gud velsigne Norges Land!
Der er saa godt at være.
Der byder nu fribaaren Mand,
og ingen Lovens Herre.
Saa vakned vi da op engang,
og bröd de danske Baand og Tvang,

Ja Gud velsigne Norges Land!
Der er saa godt at være!

1ste Snylteg. Holder man rask Leben endda?

Envoyéen. Snaus! Snaus! De Sidste, som levede noget honet var Nogle af Dem, som havde med det ankerske Fideikommis at bestille, som det er forbi med. (Sukker.)

1ste Snylteg. Da give vi Fanden i denne Frihed og Velstand, som beruser sig i Solskin og Vaarluft hver 17de Maj.

2den Snylteg. Har der altid været en saadan almindelig Kordialitet den 17de Maj?

Studenten. Nej, Pokker!

„Varmt stak vel Majens Sol, men Magtens stak dog værre."

Tilforn hørte man bare de giftigste Spottegloser, som f. Ex.

Naar Edderlifven *) er mig nær
necesse tum sim spuens;
thi alt det Blod han ejer er
mercuriale fluens."

Og den lille * * som I huske fulgte undertiden sal. Greven, men som nu er bleven General, massakrerede Folket i Flæng for nogle Aar siden paa Torvet, men fik ikke andre end saadanne daarlige Stikpiller i sig:

Baronen reed engang i Ring
ved Aggershuses Porte;
men da han saa sig ret omkring,
saa var Forstanden borte . .
Baronen vendte sig paa Hest,
og spurgte Pladsmajoren,
om han ej havde seet en Rest
at falde ned til Jorden?"

Envoyéen. Hm, det var vel for seent for de forbandede Kjærringerne, som ere saa rappe paa det.

Studenten. Men nu er alt Fortrolighed, Tilnærmelse og Glæde, og man grundlægger idag i Indbydelsesplanerne et grandiøst Monument ved Ejdsvoll Jernværk til Minde om den store

---

*) Se S. 114. (U. A.)

nationale Begivenhed der i 1814, der gjengav Nationen sig selv og opfyldte Patrioternes Krav.

Envoyéen. Ej Monsieur, hvorfor lægger han Skjul paa Foreningen med Sverrig?

Studenten. Fordi den ikke kommer 17de Maj ved.

1ste Snylteg. Godt og vel nok; men baade maa jeg protestere imod at den bare fejres med Øjens- og Ørenslyst; thi der raser ligesom brændende Svovel i mine Tarmer — og —

Envoyéen. Det tror jeg s'gu gjerne: thi saa jeg ret paa jer, se I mig noget mistænkelige ud, omtrent som Løgtemænd. Jere Klæder se for Gud ud som fra en Liigkjælder.

2den Snylteg. Desuden saa fatter jeg dette endnu ikke saa ganske, men vil sove derpaa.

3die Snylteg. Jack gik jo ind i Portkammeret. Jack! Jack! spænd fore igjen! Luk op Porten!

En Borger. Er I gal, Mand, Palæet er ganske øde.

1ste Snylteg. Ja det skal Du faa se! Jack, i Djævlens Skind og Been! (Jack kommer grinende i Porten.)

Jack. Vær saa god. Hestene ere færdige.

Envoyéen. Enten er det Jack eller Satan selv.

Jack. Du traf det. Messieurs, Rødfuxerne stampe!

1ste Snylteg. Tilbage til det gamle Norge; thi i det nye hører Folk som vi ikke hjemme! (De gaa ind, Porten dröner igjen. Man hörer et vildt brölende, i det Fjerne döende Skrig under en tordenlig Drönen, der blandet med Knaldet af det losbrydende Fyrværkeri, taber sig liig en bortrullende Vogns. Syttendemajs-Jubel. Folket forsvinder, ilende nærmere Fyrværkeriet, under Afsyngningen af den norske Marseillaner*).

(Naar Gaden, efterat Envoyéen har udtrykt sin Mening ved et „comme à Paris," paa Denne nær, er bleven tom, oplyses pludselig Suiten af Palævinduerne, og man hører)

En Röst. Jeg holdt mit Ord.

Envoyéen. (Standsende forfærdet, idet han vil gaa.) For Gud, Ankers Røst!

Anden Röst. Jeg holdt mit Ord.

Envoyéen. Ha, der var Falsen!

Tredie Röst. Jeg holdt mit Ord.

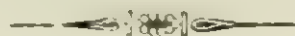
---

*) Se I. S. 310. (U. A.)

Envoyéen. Og, det var Prams Rost. Gid jeg var vel fra det 17de Majs-Spøgeri! (Gaar.)

De tre Röster.

Vi Graven bröd for elskte Nord.
Og stedse skulle vore Sjele
paa denne Dag sig sænke ned,
og röve fra vor Salighed
en Dag for Norges Fryd at dele!

Stockholmsfareren.

Syttende-Maj-Stykke

af

Siful Sifadda.

Opført 17de Maj 1837 i det norske Studentersamfund.

Personer:

Gamle Hr. Smyg, Foged og svensk Vasaridder,
Fru Smyg,
Hr. Hans Smyg, Kand. juris o. s. v.
Fru Brav, Enke,
Oluf Brav, hendes Sön, Kand. juris,
Horn, Kand. theol, hans Ven og Svoger,
Omnipotentsen,
En gammel Soldat,
Et Bud, Tjener, Lakej, Röster.

Förste Akt.

Første Scene.

(Hos gamle Smyg, som visiterer Postvæsken.)

Gl. Smyg. . . . Hvad Fanden er det? Ejdsvollindbydelsen!*) Ej, ej! min gode Pastor, du vil skyde det fra Dig. Tak ogsaa for mig! Hs. Excellence har slaaet en Streg over den hele, og det er nu ogsaa en af hans velsignede Streger, for nu er baade jeg og enhver brav Embedsmand undskyldt, mens den anden Nation kan gjøre hvad den vil. (Gjör sig en Fidibus af Indbydelsen og tænder sin Pibe.) Se saa, det er at tænde sin Pibe ved Patriotismens hellige Luer. (Slaar Fidibussen ud.) Og saaledes dø store Ideer — ligesom Stjerneskudet og Fidibusen næsten uden Aske. (Gramser i Væsken.) Nu Aviserne . . uf! jeg stak ligesaa gjerne min Haand ned i et Øglerede. Og kanske idag min Tuur er kommen i den fordømte Borger**) eller hos Morgenbladsmanden, der spiser en Foged eller Sorenskriver til Frokost som ingenting eller som en stegt Fisk. (Læser.) Borgeren er . . lad se! . . det var da ogsaa Satan til Skjælven . . nej, Borgeren er from og fuld af Vers, og dem bryder jeg mig ligesaalidet om som Publikum; men Morgenbladet — ja Gudsdød der er en Foged! Men ikke mig, og saa lad staa til! Indsenderen har skam Ret . . han bør tages afdage . . Embedsbreve! ja det har vi nok af. Men her er et fra *Hans*. (Mumlende mens han læser.) . . . Hehehe! det er en prægtig Gut —

*) I Maj 1836 udstedtes en Indbydelse til Oprettelse af et Nationalmonument for Konstitutionen. Den daværende Statsminister udtalte i en Skrivelse til Nogle af Indbyderne (s: den Konstitutionelle 27 Juni 1826) sin Misbilligelse med Planen. (U. A.)

**) D. e. Statsborgeren. (U. A.)

ikke af Patrioterne; men af — hvad er det nu de hede derinde . . Disse, som dog komme frem og blive til noget i Verden? . Bare han . . Ej for Satan, atter Penge, „for at kunne være med", som han skriver . . Men han har Ret i at der dog maa være Forskjel paa hvordan han og Oluf maa opføre sig . . Og disse 100 faar vel atter gaa (Sukker.) af samme Kasse, som de andre. (Sukker, lader Brevet falde paa Knæet.) Bare ikke . . Nej! nej! visvas! Nu har det staaet over saalænge, og med Tiden kommer Raad. Bare han tog sin Examen engang, saa var det vel, og han havde ikke den Skam at lade Oluf Brav to Aar foran sig, og det med bedste Karakteer. Men se om han er kommen videre, og om han faar mere Nytte af sit *laud* end af en tør Pind, for sit Syttendemajskabs Skyld! Og saaledes er der da noget godt ved Patriotismen, som det heder, da Nogle dog blive holdte tilbage, saa andre kan komme frem. Men nu varer det noget længe med hans Examen, skjønt han er saa vel antaget baade hos den ene og den anden Fornemme derinde, og saa morsom i sine Breve, at man ikke kan blive vred paa ham, om der nu gik et Aar eller saa til hen. Men saa ikke længer . . Nej Gudsdød, det taaler ikke Fogedkassen; thi jeg agter ogsaa at leve en Tid i Verden siden det gaar saa godt. (Læser.) Hahaha! der citerer han af Dæmringen. . Hahaha! Den Næsestyver fortjener det Folk, som igjennem sit Stadsborgerpak ordentlig begynder at kontrollere Embedsmænd baade som jeg og andre. Ret! Hahaha! der var en til endnu bedre. Det maa være en Pokkerskarl. . Det kan være Hans til Nytte, at han er hans intime Ven. . Men — hvad seer jeg . . (Skriger over sig.) Mor! Mor! Du søde Gud! Mor! Mor! (Springer op.)

Fru Smyg. (Kommer.) Nu Far? Nej, her er Nøglen til Skabet. (Klapper paa Lommen.)

Gl. Sm. Mor! Mor! hvorfor kommer du ikke. O den søde Gut! Nej læs selv. Se her, se her, i dette Brev, som ligger indeni og er senere. Oh, Mor, giv mig en Snaps Perkum. Hans, Hans . . Men hid med den først. . Thi, thi — ja virkelig det ryster.

Fru Sm. (Streng.) Nu skal man se! Ikke en Draabe før jeg har faaet det at vide. (Tager Brevet, men rækker det igjen fra sig.)

Skjønner jeg sligt? Han skriver jo med Latin, naar han skriver til dig.

Gl. Sm. Ak, Ak! — Hans har faaet Examen . . han har taget den i en Ruf, som han siger . . i en Ruf, den Pokkers flinke Karl. Men nu, Mor?

Fru Sm. Naa, endelig da?

Gl. Sm. Og det rører dig ikke meer?

Fru Sm. Vist rører det mig, for nu skal ikke min Naboerske længer have noget at rose sig af sin knortede Slampampus.

Gl. Sm. Men Karakteren. . ?

Fru Sm. Jaja! den?

Gl. Sm. *Haud illaudabilis,* Mor, *haud illaudabilis.* Det betyder „upaaklagelig"; og det var da ogsaa Synd at klage paa den stakkels Gut.

Fru Sm. Mig synes ogsaa det klinger bedre end Mosjø Olufs tørre og korte *laud.* Og det skal hans Moder have varmt, saa er da den Stoltheden forbi.

Gl. Sm. Ak, Stakkel, hun generer dog virkelig Ingen ved sin Stolthed . .

Fru Sm. Jamen hendes Søn gjorde det dog bedre end vor, og hun *kunde* være stolt . .

Gl. Sm. Ja om hun *kunde;* men hun er ligesom et stille hængende Sørgeflor. Og — ej hvad bah! bedre? Forleden erklærede hun rent ud, at det var bedre hun havde sat sin flinke Oluf bag Ploven eller jaget ham tilsjøs — for, seer Du, det kommer af 17de Maj, at han ikke kommer nogen Vej. For, seer Du, Sligt glemmes ikke, og han frisker sin sorte Streg op hvert Aar saa fattig han er.

Begge.

Mel. Lad dadle Kvinderne Hvo vil &c.

Nej meer fornuftig er vor Sön.
Den Daarskab har han ej bedreven.
Han holder smuk sin Hose grön;
thi dermed dandser man hos Greven.
En dyb Foragt for plumpe Hjem
igjennem alt hans Væsen syder.
Han er et af de Lys, som frem
af Norges Dæmring bryder.

Han fulgte den Instrux, han fik
— den gode Dreng, nu er han moden.
Hans Sind sin Retning, og sin Skik
hans Tunge fik i „Sladderboden."
Han tog Examen med Bekvem
i hvad der gjör de norske Jyder.
Han er et af de Lys, som frem
af Norges Dæmring bryder.

Men det, som mest dog gjör vor Hans
udmærket mellem Norges Sönner,
det er et praktisk Blik, en Sands
for det, som nytter og som lönner.
Paa Lykkens Trap imellem dem,
som staa, han snogeglat sig skyder.
Han er et af de Lys, som frem
af Norges Dæmring bryder.

Han tidlig saa med gyldig Spot
ned paa Patriotismens Luen.
Han forudsaa, hver Patriot
vil snart faa Huller paa Albuen.
Han derfor — —

(Afbrydes ved en Vogns Rullen.)

Gl. Sm. Tys! Gud hjælpe mig! Nu komme de.

Fru Sm. Hvilke De? Hvorfor er du bestandig saa bange for Vogndur. Ej, du Himmel! det er vor egen Hans.

Gl. Sm. Kandidaten maa du sige. Ja det er det skam. Nu, Mor, lad Kalven stryge. (Unge Smyg kommer.)

Begge. Der er Han! Der er Han! (Velkomst.)

Unge Sm. Saa var *det* gjort. Saaledes er det at tage Examen. (Kaster Kappen af sig.) Pah, Mutter, iforgaars var jeg hos Hs. Excellence, for *Vi* har det saaledes imellem os.

Gl Sm. Hvilke *Vi?*

Unge Sm. *Vi.*

Fru Sm. Hos Excellencen? Oh, du store Gud! det var bedre end selve Examenen.

Unge Sm. Det gjør ogsaa omtrent det samme, Mama.

Fru Sm. Jeg maa afsted. Det maa Bygden vide. Men vær nu ikke for familiær, Hans.

Gl. Sm. Nu vips ind i Departementet.

Unge Sm. Ja, det gjør ogsaa Vi.

Fru Sm. Men Oluf Brav har nu søgt i 5 Aar, og nu er det yderlig smaat med Familjen.

Unge Sm. Pyh, det har han for sin 17de Majskommers. Departementet vil ikke have andre Folk end dem det vil have. Og nu kjender jeg Snittet.

Gl. Sm. Det har jeg lært dig *a priori*. Erindrer du deroppe i Grønstuen, da du skulde rejse ind — det første jeg da lagde dig paa Hjerte var at du aldrig maatte glemme, at du var en Embedsmands Søn; og det Andet, at du ikke skulde stikke Finger i Jorden for at lugte hvad Land, du er i, men i Vejret forat kjende hvad Vind der blæser.

Unge Sm. Oh, det har jeg altid gjort. Og nu blæser der en fortræffelig Østenvind.

Gl. Sm. Bravo! Hehehe! Det er en Hvirvelvind, da den egentlig bestaar af tre sammensnoede Vinde, som opløfte Støvet og feje i Ring med de tørre Blade af Norges Livstræ.

Unge Sm. Livstræ? Ja i Roden, som Patrioterne sige, eller under Jorden; men Stammen eller hvad der viser sig i Dagen antyder Tilbøjelighed til at hentørres eller overgaa i en ny Tilværelse og antage nye Vegetationer, som min Ven Polemikkel sagde i sin sidste Privatøvelse til sine guddommelige Forelæsninger. Oh! Oh!

Fru Sm. Hvad var *det* Du? Naa, saa fortæl os da noget.

Unge Sm. Oh! Oh! Noget ubeskriveligt. Kryptogame Vegetationer.

Gl. Sm. Ja, hvad var det, Du?

Unge Sm. Oh! Alle troede at han enten læste paa sine *pensa* eller smedede de belovede Landser; men saa kom først et Stykke fra En af Os om at man ikke behøvede at kunne sine *pensa* for at naa Kathedret, og saa kom et Program om at Han netop derfra vilde docere over hvorlunde i det første Decennium af Aarhundredet en Epoke indtraadte i vor romantiske Poesi.

Gl. Sm. Men da var, saavidt jeg mindes, netop en Stilhed indtraadt.

Unge Sm. Det gjør intet. *Ipse dixit.* Der sidder gamle og fornemme Folk ved den unge Gamaliels Fødder, som og-

saa sværge *in verba magistri.* Og der sidder ogsaa jeg imellem Kaifas og Pilatus.

Begge de Gamle.

Mel. Hvad mener Hr. Baronen vel &c.

O hörte Du, der sidder Hans
blandt meget Höjfornemme,
som söge der den sunde Sands,
de ikke finde hjemme.

Chor.

De Gamle.

Æsthetisk Skvadronage
er prægtig Emballage.
Man kan ej Kjerne finde
derinde.

Unge Smyg.

Ecce qvam bonum,
bonum et jucundum
habitare fratres
in unum!

Fru Sm. Men, *Hans,* kan ikke du ogsaa begynde at holde Forelæsninger?

Unge Sm. Jo bevares.

Begge.

O hör! der kan jo og vor Hans
med fyndige Gebærders
Licents docere Smag og Sands
med Molbechs Hjælp og Herders.

Chor:

Til Sligt ej kræver Tiden
Filosofi og Viden;
nej bare Skvadronage
og Courage.

Fru Sm. Det bør du gjøre. Og faa Navn af Digter, for det er saa vakkert.

Unge Sm. Intet er lettere, for jeg staar mig godt med de Konstitutionelle.

Gl. Sm. Det er ret, min Gut. Det er Folk, som kunne slaa Skillinger til Dalere om de ville.

Begge.

O hör! Poet er og vor Hans.
Thi Nella, Rygtets Parce,
ham af sin Have skjær' en Krands.
Den gror igjen som Karse.

Chor.

Til kongelige Fêter

bestaltede Poeter
Sötkaker med Bogstaver
jo laver?

Unge Sm. De Konstitutionelle ere ogsaa Vegetationer paa Træbullen, om hvem Magisteren siger, at dens Hentørren er naturlig. Thi Omstændighederne, d. e. de Regjerendes System, ere Menneskenes Vaar og Sommer og Vinter, siger Han. Man maa ikke indbilde sig, siger han, at de besjungne Frihedstræer vare friske og frodige, tagne af den raa Natur, siger Han; de vare tilhugne af gammelt Træ, med eller uden Bark, et Slags Flag- eller Signalstænger, siger Han. Der er nu Ejdsvollsmindet, siger Han i en ny Aforisme — hvad er det andet end et Museepræparat, et tørt Stykke af hiin Bul, som skal vise Efterverdenen Strukturen af de Kar, som i 1814 vare organiske, men siden hendøde under Omstændighedernes Aarskifte? (Mama slaar Hænderne sammen.)

Gl. Sm. ***Hans!*** du har vel ikke befattet dig med den Narrestreg?

Unge Sm. Nej, bevares, skjønt den, ligesom Pesten, har revet Folk hen, uden Forskjel. Det er, som Polemikkel siger, „Skriget dominerer os igrunden.“ *) Men *vi* holde os til Hs. Exc. Statsministeren, som dominerer os igrunden.

Begge.

O hör! en Dæmring er vor Hans,
og, vil han, Frimagister,
og Festpoet i Troppens Svands,
Klient af vor Minister.

Chor.

Kan man meer forlange?
Hans vil Lykken fange.
Hans vil blive mægtig
og vægtig.

Begge.

En Ungersvend af slig Gehalt
har just den Races Mærker,
hvoraf vor Tid vil gjöre alt,
— det er dens Underværker.

---

*) S. „Norges Dæmring“. (U. A.)

Chor.

Kan man meer forlange? o. s. v.

Anden Scene.

(Olufs Kammer, af kummerligt Udseende, kun prydet med Portræterne af en Officeer i röd Uniform og en ung Kone med to Börn paa Skjödet. Oluf ved sin Pult. Horn kommer raskt ind.)

Horn. — Nu kjender du ham. Og saaledes ere de Allesammen.

Oluf. Han er min Kammerat.

Horn. Da fik jeg nok at bestille, om jeg vilde holde fast paa enhver Slyngel imellem mine Kammerater.

Oluf. Min Sambygding, min Skolekammerat og Universitetsbroder.

Horn. Des lumpnere af ham.

Oluf. Hvad?

Horn. At han, tre Aar yngre og af ringere Karakteer, vil gaa dig i Forkjøbet, og uagtet sine bedre Kaar tage dig Brødet af Munden.

Oluf. Det er umuligt, at Saadant skulde lykkes. Regjeringen kaldes jo saa ofte retfærdig til den omsider vel maa blive det, ligesom man lærer et Sprog ved idelig at foresnakkes det. Jeg har det bedste Haab.

Horn. Det er førstegang jeg har sporet Letsind hos dig, Svoger.

Oluf. Jeg er lykkelig i dette Haab. Jeg har skrevet til min Moder —

Horn. Og Elise — veed du hvad hun skriver — Hahaha! Dog det er ikke herfor jeg holder ham for en Skurk . .

Oluf Nu? . Veed hun af, at jeg har den Plan, at hun skal komme ind med Mor og bo hos mig, naar jeg faar Kopistpladsen. Jeg har alt udseet mig et lidet Huus, og . .

Horn. Og jeg vil logere hos dere . . Hør, veed du hvad? Skjønt der intet blir af, er dog alt saa behageligt anlagt, at jeg vil knibe Jomfruen for en liden en iaften.

Oluf. Nej, Svoger; jeg har tænkt paa det samme. Kom!

Horn. Du? Oh, jeg kjender Status. Jeg veed, at du

intet har tilovers af det Lille, du *Candidatus juris utriusque triennis laudabilis* kan tjene, uden for din Moder. Det er knapt at Søsteren faar tilhøre mig, som dog ejer hende med Liv og Sjel. For hør bare hvad hun skriver med Lars Bakken (Tager et Brev op) . . „Fru Smyg plager Mor hver Dag med sin Søns Fortræffelighed, og mig har han selv plaget med den. Forleden Aften, som han tiende og sidste Gang paa egen given Anledning havde underholdt os med Greveballernes Herligheder (hvilket altid er Indledning til Kapitlet om Landlivets Kjedsomhed) saa, efter en hurtig Berørelse af Trangen til Divertissementer, og nogle skarpsynte Blik ind i dine lange Udsigter, siden du ogsaa er en Slags 17de Majsmand, saa . .“ hahaha! nej læs selv. Slyngelen har formelig villet stikke mig ud.

Oluf. Et afskyeligt Træk!

Horn. Et meget almindeligt imellem Venner. Det tilhører blot hans Races Karakteristik. Det Afskyelige ligger ellers egentlig, efter Gangen i hans Tale, i at han kun vil have et Divertissement; og heri stikker Racens Fejl, en hensynsløs Egoisme, mere frem end en Naturfejl. Men lass laufen! Hele Verden maa gjerne forliebe sig i min Kjæreste.

Oluf. Ja kom! Vinens Velgjerning er, at den lader glemme, at der er slette Mennesker.

(De ville gaa. Et Bud möder dem i Dören med et Papiir.)

Horn. Ejdsvollsplanen? Hvorfor Pokker kom den ikke før? Nu kommer den ubelejlig.

Oluf. Nej — vi ere i Nationens Gjæld. Se saa — (Giver Budet.) Det koster igrunden kun at jeg bliver hjemme.

Horn. Visvas! Der er for mig ogsaa. Gaa nu Karl, du traf paa gode fattige Patrioter. (Budet gaar.) Nu, Luven paa igjen. Vi tage vore Glas paa Kredit, Svoger.

Oluf. Nej, nej! Jeg er vel nok tilmode — meer end ellers, for imorgen har jeg min Ansættelse.

Horn. *Posito.* Uden Patrøner? *Posito.* Med et 17 Majsmærke i Svarteboka? *Posito.* Men saa lad os idetmindste gaa ud og bese det lille Huus, hvor Elise og jeg og din Mor og du . . Kom, kom før det brænder op. Thi efter vor Erfaring

vilde det ganske vist ske, dersom det virkelig blev os beskaaret at kunne faa Tag over Hovedet sammen. (De gaa.)

Tredie Scene.

(Hos Fogden. Gamle Smyg i Sygepositur i en Lænestol. Fruen. Unge Smyg. Aviser paa Bordet.)

Unge Sm. Det var en god Post; men ikke bedre end jeg kunde vente.

Gl. Sm. Uf, Hans, hvor kan du sige det? Uf! Uf! Saa kom da endelig min Tuur . . .

Fru Sm. Ja, Hans, hvor kan du sige det. Se den Stakkel hvor han sidder der nommen.

Unge Sm. Hvor kan *jeg* for det, at han paaeengang kommer i Bladet for Kassemangel og faar Mindelse af Regjeringen?

Gl. Sm. Uf! Ja Regjeringen — jeg havde ikke fortjent det af Regjeringen jeg, som har været saa god Embedsmand paa det nær, og som har været ivrigst i at haandhæve Kundgjørelsen mod 17de Maj. Uf! Uf! Og som er Ridder af Vasa. Uf!

Unge Sm. Men min Ansættelse mener jeg var en god Post. Ikke sandt Mama?

Fru Sm. Ja det var den . . Der vil blive en Elendighed over hos Enken. Jeg faar over at fortælle dem det.

Unge Sm. Og at Kaldet, som Horn søgte, er blevet besat. Glem ikke det for Jomfru Elise. Jeg synes hun begynder at falme stygt.

Fru Sm. Ja forfærdelig. Jeg forstaar ikke hvor du kunde blive forgabet i hende . . .

Unge Sm. I al Verden hvad skulde jeg bestille?

Fru Sm. Den fattige Pige . . .

Gl. Sm. O — uf! snak ikke om Fattigdom, for . .
(Græder.)

Unge Sm. Hvad gaar der af Gamlingen?

Gl. Sm. Nu er det forbi med Stads og Fjas.

Fru Sm. Ja jeg gaar, bare de derovre ikke have hørt om det Andre. (Gaar.)

Gl. Sm. 20,000 . . uf! Og saaledes skal en gammel Embedsmand prostitueres? 20,000 er Defekten, som skal dækkes inden 2 Maaneder.

Unge Sm. Ja ved Subskription. Far burde, da Far havde noget, have subskriberet til Ejdsvollsmindet, for nu sige Bønderne: „havde Fogden ikke en Skilling for Folket, saa maatte Fanden og ikke det have nogen for ham.“ Og dette Ræsonnement er rigtigt, Far.

Gl. Sm. . . Skarn! uf! Seer du ikke hvorledes jeg sidder . . Slaget har rørt mig . . uf! Jeg lever ikke de 2 Respitmaaneder ud . . Uf! det er nok min eneste Redning . . og da . . (Holder Hænderne for Öjnene.)

Unge Sm. Og jeg lister mig saa smaat til Byen. (Vil gaa.)

Gl. Sm. (Seer vildt op.) Bliv! For Guds Skyld! Bliv! Hvor er jeg? Vil du forlade mig, Hans? . . Hans! Hans!

Unge Sm. Jeg skal jo ind i Departementet. Men jeg staar mig godt der, og vil tale din Sag . .

Gl. Sm. (Forvildet.) Hvor? hvor?

Unge Sm. (Afsides.) Bare jeg kunde slippe væk! (Höjt.) Hos Regjeringen.

Gl. Sm. (Bittert smilende.) Regjeringen? hvilken? Den er Vogt, og han har ingen Barmhjertighed.

Unge Sm. Saa har han noget andet, ligesom man ogsaa kan erstatte Retfærdigheden etcetera etcetera etcetera. Vent dog intet med Vished, for den gamle Generation er opgivet for nærværende Tiders Haardnakketheds Skyld; men i den unge ligger Fremtiden, og behandles derfor med samme Omhu som en tilsaaet Ærteager . . javist Ærteager, for man har saaet hvide, og der vil voxe blaa Blomster igjen. Haab derfor ikke meget, ikke meget . . Anbefalet! — (Gaar baglænds ud under det sidste. I det Tæppet er gaaet ned höres et dæmpet Skrig.)

Fjerde Scene.

(Olufs Værelse, endnu uslere end för, uden anden Prydelse end Portrætterne. Oluf seer ud ad Vinduet. Horn rabler paa nogle Papirer paa Bordet.)

Oluf. (Vendende sig om.) Jeg vilde give meget til . .

Horn. Du?

Oluf. (Knuser en Taare. Vender sig ud.)

Horn. (Springer op. Lægger sin Arm paa hans Skulder.) Min Ven! min Ven! Ak jeg veed det, din Nød er nu for stor til at lindres af Spøg, eller endog at kunne taale den. Men se hvorledes jeg tager det! (Peger paa Papirerne.) Der er Karrikaturer og Epigrammer over mine Fiender og mellem dem ikke mindst over mig selv. Se her bare — her er et Portræt af Fruen, som dryppede sin Gift i din Moders Hjerte . . og Underskriften:

„Fy, hvor hun blev styg
og plump — et Kattefjæs,
og Barmen huul og Maven tyk.
Hun ligner lidt Fru S. —"

Oluf. (Skyder Papirene fra sig.) Jeg vilde blot sagt: gid dette knebne Gaardsrum ikke kvalte mig med sin Skummelhed, men at en Stribe blaa Luft . . for ikke at ønske en Udsigt i det Frie . . .

Horn. Ja bare den ikke, som fra min Kvist, var forgiftet med et svenskfarvet Flag saaledes som det paa Agershuus. Det er ingen Udsigt i det Frie.

Oluf. Jeg vilde glæde mig ved at se hvorledes Gud i Regn og Solskin, ved at lønne Bondens Flid, gyder Marv i Folkets Indre, saa Denationaliseringen idetmindste træffer paa en passiv Modstand, og Kræfter kunne samles til en Krisis.

Horn. Krisis? Verschleiert ist unsre Isis. Men du har Ret i at Gud synes at elske Landet, medens Fanden tager ved Folket. Her er unegtelig „etwas unheimliches" imellem Mand og Mand. Forræderiet gror under glatte Ansigter. Gunstsystemet raader. Hjerteligheden er forsvunden. Nationen negtes sin Historie og sine Sympathier. Embedsstanden fornegter dem. Dens Yndest ringeagtes af de Styrende og er nedsjunken under Spotpriis. Lykkesøgeriet har tabt Undseelsen. Ungdommen er forgiftet dermed. Patriot er et Skjeldsord. Det er derfor jeg subskriberer til Ejdsvollsmindet forat Erindringen om at et Folk handlede her i Landet 1814 dog ikke skal fare vild, naar den leder efter Stedet, eller falde overende, men have noget at gaa efter og støtte sig til. Fjeldene blive tilsidst vore bedste Normænd, Dalene de fuldeste

Hjerter, Sletterne de bedste Patrioter, nemlig af dem, som bære Frugter og sjelden slaa fejl. Bærumsfjeldene seer jeg med en Slags Respekt som om de vare vor Naturs satirisk rynkede Næse over Uvæsenet herinde.

Oluf. Jeg føler det taabelige i politisk Sorg, naar man ikke kan bære sin private. Og dog —

Horn. Skulde det komme af at vor private Ulykke er indflettet i den almene, saa blev der liden Nobelhed tilbage. Men kanske Menneskene ere saa? Men ere de bedre, da vil jeg beholde min Ulykke og mit gode Humør. Her er noget om mig Selv. Pasquino spørger:

„Jeg i den sidste Tid Herr Kandidaten seer
saa trofast som en Skygge at fölge Raaden, der
besætter hertillands hvert Sognekald svadendo."

Og Kandidaten svarer:

„Jeg söger daglig Kald med megen Sorg og Smerte.
Jeg röre vil hans Hjerte.
Nam gutta cavat lapidem non vi, sed sæpe cadendo."

Oluf. Elskedes Taarer ere dryppede paa disse Steenhjerter, men der er endnu intet Mærke — ikke engang til at de kunne glemme. Disse, som knuge os, ere kun Halen paa den evig sig foryngende Slangekrop, som i det svenske Stormandsvælde gnaver paa vor Frihed og Ære. I dets Slægter foreviges Hadet derimod, og saalænge der er Liv i Monstrets Hoveder hist, vil Halen slaa sig selv her, og der vil gives Normænd, som forfølge Normænd fordi de vove at være det.

Horn. Jeg regner det snart ikke for nogen Ære meer, og Fornøjelse har det allerede længe ikke været. Ja jeg er ikke engang glad idag, som er den 17de. Nationen er ikke mere sig selv; thi noget fremmed Modstridigt er igydet den, og gjærer i den, og jeg veed ikke enten jeg hører til Øllet eller Melken i den Ølost, som den er. Men er jeg Melk, saa er Han Øl, eller omvendt, som sniger sig hid derigjennem Porten . . Aha, jeg forstaar ham: han søger Vraaerne idag til det bliver mørkt eller giver sig uhyre at bestille. Men, jeg tror skam, jeg skyder ham til Vidne paa at vi idag undlade at fejre Dagen. Det vil forbedre vore Sager.

Oluf. Nej, nej — det er af Mangel. Men at min Moder skal lide Mangel, og *jeg* ikke kunne hjælpe hende . !

(Vender sig om.)

(Hans Smyg kommer raskt ind.)

Hans Smyg. — — Nu, Gutter? ikke en Bolle paa Bordet? Hurra for 17de Maj!

Horn. Tys! Man kan høre dig.

Hans Sm. Nej ikke her i denne Rottefælde. Men hør paa Gaden bare! Nu, skal Dere ikke ud? (Man hörer Jubel.)

Oluf. Jeg kan ikke vise min Kjole mellem de Pyntede, mit Ansigt mellem de Glade. Jeg fejrer den i mit Hjerte.

Hans Sm. Dit Ansigt? Ja siden din Moder blev syg . . .

Oluf. (Heftig.) Hvorledes? Tal! tal!

Hans Sm. Du veed det ikke? (Seer sig om.) Men hvad Fanden, Gutter, her er Knaptæring. Haha! Ere I gaaene til Erkjendelse? Eller har Lieut. Poulsen kjøbt Fordringer paa jer? Vand og Brød? intet andet? Det kommer af at fejre 17de Maj. Ja paa Vand og Brød sættes Syttendemajskarlene friskt væk. De Godtfolk ere ligesom de 7 ægyptiske magre Aar, som kommer efter de fede. Igaar havde jeg *min* 17de Maj paa Welhavens Forelæsning, og man havde Lov at tage Damer ind som om de regnedes for ingenting. Hahaha! Tror I jeg har drukket Portviin idag? Men ikke for 17de Maj. Jovel! Kom først i Sadlen, saa kan I slaa en liden Volte uden at brække Halsen.

Horn. (Opbragt.) Det torde dog hænde du kom til at gjøre det nu, og det ret strax.

Hans Sm. Nu, nu, gode Ven, ere vi ikke gode Venner igjen? Du har lovt mig —

Oluf. (Lægger sig imellem.) Rolig, rolig! Men for Guds Skyld saa siig dog hvad du veed om min Moder. Hun er frisk efter sine Breve. Men tal, for Alting — tal! Hun skjuler det Sande af Ømhed for mig . . (Horn stöder Smygen fra sig.)

Hans Sm. Ja, seer du, hendes Gaard strøg med i Onsdags som Deel i Kautionen for min sal. Fader; og samme Dag — jovist veed du det?

Oluf og *Horn.* Nej, nej! Samme Dag . . .

Hans Sm. Ja samme Dag blev hun syg, og . .

Oluf og *Horn*. Og . ?

Hans Sm. Og har ikke rejst sig siden.

Oluf. (Kaster sig paa en Stol dybt bedrövet.) Gaa! gaa! Lad mig ene. (For sig selv.) O, hun har aldrig bebrejdet mig — (Hulker.)

Hans Sm. Men hun er jo ikke død endnu? Det gaar ikke saa hurtigt med hende som med min Far. Hvem skulde troet at det var saa hurtigt bestilt med ham?

Horn. (Förer ham ved Kraven til Dören.) Hør gaa nu. Vi ville være ene.

Hans Sm. Nej, Gudsdød! Jeg har et til. Hvor skal jeg faa mig en Brystnaal til Vækkerøbal hos Baronen?

Horn. Ud! (Stöder ham ud.) Saaledes ere de. (Slaar Armen om Oluf.) Vi ere ene, ene i Verden. Du har jo ofte ønsket dig det, du, som har ingen Smerte for dig selv.

(Teppet falder.)

Anden Akt.

Første Scene.

(Olufs Værelse. Oluf i sorte Klæder. Beskjæftiget med et Brev.)

Oluf. — Døden eller Amerika, det er det eneste, som staar tilbage. „De maa aldrig vente Dem nogen Ansættelse, daarlige unge Mand!“ var Svaret. (Leer bittert.) Aldrig noget Brød i mit Fædreland! I mit Fædreland! (Smerten betager ham. Farer op efter en Pause og river et Papiir isönder, ströende det rundt.) Nej, nej! Det er det sidste Forsøg. Og hvad har jeg gjort? Fulgt mit Hjertes Følelser for mit Fædreland, saa naturlige som for min Moder . . Den Salige! Og hun bebrejdede mig ikke . . Hun bebrejdede mig ikke, Hun, den Herlige, som forsødede sin Armod med Tanken om at min Fader var falden for Fædrelandet, om at hun sørgede sine Livsdage hen derfor. O for dette have vi alle lidt; og Kampen er endnu ikke endt, saalænge det er en Forbrydelse at takke Gud aabenbare og ære Fædrelandet paa dets Velsignelses og Æres Dag. Men for mig er den endt. Jeg kan ikke meer end fuldbyrde Offeret ved at dø i Stilhed. Men Ingen vide hvor det skeer. Ethvert Spor være forsvunden. Der er blodløse, som føre til den Døende.

(Kaster Geværet paa Skulderen, og gaar.)

Anden Scene.

Horn. (Styrtende ind.) — Svoger! Svoger! søg Auditoriatet! Hans Smyg agtes for den farligste Konkurrent . . Men . . ha! (Söger Papirstykker op.) Ansøgningen sønderreven? et Brev til mig . . (Læser.) „Sørg for Elise! Jeg kan ikke mere!“ Og . . (Seer sig rundt.) Geværet borte? O, min ulykkelige Ven! (Synker hen paa en Stol.) Talenter, Bravhed, Kundskaber, alle Adkomster o! o! skulde dette ske! dette Skrækkelige? (Læser.) Hvilken Ømhed i disse Afskedslinjer og i dette Skrivt, som han testamenterer mig, i

dette afbrudte Skrivt: „Min Moder,“ som han har overskrevet det med en Haand, der har rystet. (Seer i det.) Ja han har Ret. (Læser.) — „Det var en Kone. Hendes Skjønhed syntes at gaa tilbage i Barndommen og opsamle dens blide Smiil. Pyntet dermed lagdes hun i sin anden Vugge, Graven. Hun lignede Violerne, der tidt bryde frem om Høsten igjen for endnu engang at sige Solen Farvel.“ Dette er hans Sidste . . . „Sørg for Elise!“ Ja, ja, ved Gud i Himlen; men dig vil jeg hevne paa Ham, som hvergang snappede dig Brødet af Munden, og paa det politiske Had, som forfulgte dig til — Døden. Men hvorledes sørge for Hende, o Hende! — saa forladt som jeg er? Til Stockholm? Fy! Men hvorledes? Bort maa hun fra sin piinlige Nødstilling hos den utaalelige Fogedfrue. Men hvorhen? Min Lykke er ogsaa død for 17de Maj. Ak, jeg maa til Stockholm! Ulykken driver derhen som Fosdraget til Svælget; og da juble Dybets Aander. Nej! nej! (Eftertænksom.) Men Olufs uværdige Medbejler rejser jo hiin skidne Supplikantvej . . Ah, jeg følger med, med forat rive ham det Brød af Munden, som er bespængt med min Trofastes Blod. (Ud.)

Tredie Scene.

(Hans Smygs Værelse. Han er beskjæftiget med at pakke ind.)

Hans Sm. Hvor vil nu *Han* ogsaa søge Auditoriatet? Gud hjælpe os! En 17de Majsmand, en Patriot, en Hanswurst, en Norskhedsivrer, en Uselryg, som med al sin ufrugtbare Kundskab neppe har det tørre Brød til Munden? Nej ham frygter jeg ikke, ja ikke Nogen, for nu skyder jeg den gjenneste Vej til Stockholm og gjør min Opvartning hos Hs. Excellence Omnipotentsen. (Horn kommer.) Ej ej! Du træffer mig paavejen til Stockholm. Eller er det en Skam det?

Horn. Nej, bevars. Det er Hovedstaden i Skandinavien.

Hans Sm. Ja var det en Skam, kunde jeg jo tælle paa Knapperne. Men jeg gjør det nu alligevel.

Horn. Jeg med.

Hans Sm. (Gjör store Öjne.) Du?

Horn. Ja bestemt.

Hans Sm. Det kan jeg lide. Vi rejse sammen, om du

vil. (Afsides.) Fortræffeligt, naar En af Patrioterne times en Ydmygelse!

Horn. Jo for Oluf har højst sandsynligt skudt sig, og jeg maa sørge for Søsteren.

Hans Sm. (Ligegyldig.) Nu, det bliver Enden paa Patrioterne. Enten det eller Hungersdød eller — kom, hjælp mig med denne Kjole. Der maa ingen Folder blive; thi det er den, jeg skal op i til Hs. Excel. Supplikken ligger alt i Lommen.

(Ud med Kufferten.)

Fjerde Scene.

(Skovegn ved Magnordgrændsen. En gammel rödtröjet Soldat, udenfor sin Hytte, beskjæftiget med at gjöre Kjörriler.)

Den gamle Soldat.

Mel. Hr. Zinklar drog over o. s. v.

Den norske Bondemand gaar i Sved,
Skjærsommerens Sky er ej gjerrig.
Og Solen straaler Velsignelse ned.
Det heder det kommer fra Sverrig.

Paa eget Fartöj ad Havets Vej
den Sjömand henter en Skilling.
Den skylder Norge sig selv ej — nej!
den kommer af Norriges Stilling.

Selv Öxens Echo ej under Fjeld
maa dö uden Lögn i sit Mæle.
At Sverrig skyldes vor Handels Held,
det Dalene först maa fortælle.

Fra Östen kommer ej, det jeg veed,
stort andet end blæsende Vinde,
som pille Kalken i Ro og Fred
af Kongsvingers graanende Tinde.

Om Natten komme de Grönne og Graa,
og röde throndhjemske Dragoner.
De synes tungt at marschere paa
med Vogne, Tros og Kanoner.

Men sagtere svæver ej Flaggermuus
og duunvinget Ugle om Höjden.
Der höres kun Raslen af trillende Gruus
og galende Haner i Bygden.

De Vognhjul henrulle som Taager og Rög.
De Pauker ej dundre, og Luren
kun lyder som Vinden, der döende strög
i Græsset, der visner paa Muren.

Fra Huulöjne stirre Gelederne paa
den Grændseborgs sorgfulde Öde.
Da endnu engang indunder de graa
Kaputter det synes at blöde.

(Oluf kommer.)

Oluf. Ja, det er Ham! Jakob, er det en Nationalsang du synger?

Den gl. Soldat. (Forfærdet.) Det er Ham! De komme tilbage; men i sorte Klæder. (Springer op; tager Huen af.) Herr Lieutenant — De veed, Jakob er ikke ræd . . selv ikke nu . .

Oluf. (Omfavner ham.) Jakob, kjender du mig ikke? Oluf, som du saa ofte har baaret?

Den gl. Soldat. (Farer sig over Panden.) Jaja, Oluf, Oluf Brav — Faderen opad Dage. Jeg gamle Nar; men jeg maatte vel tænke først paa ham som faldt ved min Side her paa Moen. Her var det. Jeg vil vise dig det.

Oluf. Jeg staar ene i Verden, og tyr til dig. Er ikke dette din Stue? Og tillader du at den er mit Hjem? Jeg kan maaske hjælpe din Alderdom. Her er mit Gevær og mine Hænder . .

Den gamle Soldat. Du? (Ryster hans Hænder.) O min Gut! min Gut! Her er min Stue!

Oluf. Jeg vil arbejde for dig — idetmindste oprydde mit Fædreneland en større Plads end min Grav. (Vil bryde ud i Graad.)

Den gamle Soldat. Gut! det lider jeg ikke . . Du har et alvorligere Anlete end din Fader, da han — faldt . . hør! Jeg gjør ogsaa mine Betragtninger . . der er intet Folk (eller *Nation*) længer. Idetmindste ere de paa gode Veje til at bringe det dertil. Jeg kjender blot Bønderne — ja ogsaa Embedsmændene; . . de Fleste adskille sig fra dem ved Rangsyge og fejg Fornegtelse af Folkets Samfølelser; og Bønderne — hør, min Gut! var der Krig vilde jeg bygge Forhugninger af en stor Deel af dem . . De Stakler! — o netop deri er det min Tanke forvirres — kan man have andet end Med-

ynk med disse til Dumhed og Ringeagt Antvordede, eller Foragt for dem som taale det? Nej, nej, jeg holder af mine Egne! Jeg var engang, da Alt haabede godt, opbragt paa dem, fordi de ikke livligt nok følte Forskjellen mellem Folkets Ære før og nu. Jeg troede de vare som disse Orme, der løbe over Moen og søge Ly i min Stue — af koldt Blod, uden at Frihedssolen trængte ind til deres Indre, eller at den Glimmer, hvormed den omgav det Hele, trængte ind til deres livløse Hjerter. Jeg troede saa, og harmedes, da jeg troede Fædrelandets Ære og Velvære var eet. Men nu? De have Ret disse koldblodige Orme. Solen er ikke trængt ind til dem. Kjend paa Løvet eller Græsset; det er ikke varmt; dog glimrer det i dette Solskin, som omsvømmer alt, og ogsaa Ormen, men uden at gyde nok Næring i dens Bølger, Varme i dens Hjerte og Liv i dens Glasøjne . . . Dog seer jeg med mine, at det er det Eneste, som vil kunne holde Norge, og at det Eneste, som vil kunne holde Kongens store Værk, er at gjøre Norge til Norge saameget som muligt . . Ormen letter Stene, om den snur paa sig. . . Kom, min Gut! fortæl mig! Her er Stua mi! (Ind.)

Unge Smyg og Horn. (Kjörende forbi.)

Mel. Im Wald und auf der Haide.

Til Stockholm alle rulle,
som ville og som skulle,
bli' store Mænd hos Os.
Didhen de dra' paa Kjærrer;
men hjem igjen som Herrer
de rulle i Karos.
Kjör paa! kjör paa! kjör paa! kjör paa!
de rulle i Karos.

Ej Tyrken sine Hænder
meer varmt mod Östen vender
end Norges unge Mænd.
Profeten der og Allah
„ödmjukast de påkalla,
och vända Ryg dem s'en.
Kjör paa! kjör paa! o. s. v.

(De rulle forbi.)

Den gamle Soldat. (Aabner Dören hurtigt.) Var det *ham*? ham!

Oluf. (Udenfor.) Rolig, gamle Jakob! kom ind! Rolig!

Den gamle Soldat. (Trædende.) Ja den eneste Uro, vi har her, er „Snällposten og Stockholmsfarerne." (Ind.)

Femte Scene.

(„Smygens" Værelse paa „Malmens Källare" i Stockholm. Smygen klæder sig paa. En Tjener hjælper ham. Horn paa Sofaen.)

H. Smyg. (Lidenskabelig.) Men —

Horn. Nu?

H. Smyg. Hr. Olof, var så beskedlig att lemna os. (Tjeneren gaar med et Griin.) Det var det jeg vilde sagt: Hvad Djevelen, vil du ødelægge mig?

Horn. (Ligegyldig.) „Oluf" sa' du?

H. Smyg „Olof" sa' jeg. Man maa tale med dem man er imellem, naar der ikke er større Forskjel. Og desuden, nu atter Oluf . ? Du har holdt mig med det hele Vejen, og (Sætter Armene i Siden.) kompromitteret mig hvor du har kunnet med dine politiske Diskurser, og paaberaabt dig mig som en Norsk eller Ultra, og . . og . . (Kaster sin Kjole i Kufferten igjen.)

Horn. (Ligegyldig.) Saa du ikke hvor Olof green?

H. Smyg. Nu atter igjen Oluf? hør! . .

Horn. Nej Olof sa' jeg — den svenske Slyngel, som . .

H. Smyg. (Seer sig heftig om.) Er du gal? Tro mig — ja jeg burde allerede i Karlstad have lagt Mærke til dig . .

Horn. Hvorda? Hvad havde du hos Wingård at gjøre, naar Hedrén var i Byen?

H. Smyg. Eller naar der var Heste at faa paa Gaarden, sa' du. Desuden Wingård var Landshøfding. Og saa i Kristinehamn — nej der var du rolig —; men i Ørebro, Arboga, Westerås og Sødertelje og paa Tillja og her idel Kompromittationer paa offentlige Steder, og — her (Seer sig ængstligen om.) hvor man ikke er sikker inden sine egne Vægge . . Olof! Se nu er han borte igjen.

Horn. Saa ring paa —

H. Smyg. Tys, nej jeg vil gaa ned. Olof er Sødskendebarn til Grev Brahes Kok. (Gaar ud.)

Horn. (Springer op. Tager et Papiir ud af Kjölen i Kufferten og stikker et andet i.) Se saa! Øjeblikket er der. Lad ham presentere Ejdsvollsplanen for dens Fiende. Det er en Ulykke alene at . .

H. Smyg. (Kommende igjen. Griber efter Kjolen.) . . Og desuden — forat tale alvorlig — du er jo selv Stockholmsfarer.

Horn. Ikke forat søge noget.

H. Smyg. Hvad? Tys! (Tjeneren kommer og retter Kjolen paa.) Se saa min kjære Olof. Kan jeg nu gaa til Hans Excellence?

Tjeneren. Ja va's Herre!

Horn:

Mel. Og kjöre Vand og kjöre Ved.

Hvor maa du ikke
paa Thingets Voll
gro höjt, du kjære Ejdsvollsminde!
I Vredesblikke
fra Lövenskjold
maa dine Spirer jo oprinde?
En god Ting aldrig fik en Sol saa varm,
som dem, der glöder i en Mægtigs Harm.
Skulde selv Blod
fugte dets Rod,
det Tiden höjere vil finde.

Sjette Scene.

(Hos Omnipotentsen. Omnipotentsen en statue. En Kammerlakej.)

Omnipotentsen. Hvormange Skurke er der idag fra Norge?

Lakejen. Een. (Aabner Dören. Hans Smyg træder ind.)

Hans Sm. Deres Excellence. . Hvad er Casimir Perier eller Peel imod . . . En Beundrer . . Lad dette tale for mig (Trækker Papiret op af Kjolen og rækker ham det.)

Omnipotentsen. (Folder Ejdsvollsplanen ud.) Hvad? Til Mig? til Mig! (Med en bydende Gestus og dyb Stemme.) Ud! (Vender sig som Kommandantens Steenfigur i Don Juan. Smygen skjælver.)

Lakejen. (Tagende ham ved Armen.) Forstaar Herren ikke Hs Ex.?

Hans Sm. (Oplöst i Forvirring.) Søte Ven . . .

Lakejen. (Förende ham ud.) Forstaar Herren ikke Hs. Excellence?

Syvende Scene.

(Værelset paa Malmens Källare. Horn i Sofaen.)

Horn . . . Elise! o jeg kjæmper . . En Ydmygelse som Normand . . eller om jeg ilede til Kongen, og sagde ham, at

han ingen bedre Venner har end disse, som ikke fornegte sit Folk selv for hans Skyld? Nej . . Lad denne Tilværelse være spildt — Elise, der er en anden, og hvori vi have Sandser. Thi vi maa finde hinanden, og . . (Hans Smyg kommer. Horn springer op.)

Hans Sm. (Iilsomt.) Jeg har bestilt Skyds. Tilbage!

Horn. Nu hvor gik det?

Hans Sm. Tilbage!

Horn. Gik det tilbage?

Hans Sm. Hs. Ex. var urimelig ligesom alle store Genier. Jeg vil slaa mig til Oppositionen, men anonymt for det første.

Horn. Hahaha! Men anonymt for det første?

Hans Sm. Javist, men des hvassere. Jeg vil rase i Skiensegnen og ikke levne en Mand og tvinge Excellencen til at skrige ved at knibe * ligesom man letter en Mand af Stolen ved at træde paa hans Ligtorn eller hale ham en Polyp af Næsen.

Horn. Det er dog rasende. Oluf var ikke værre i sin bedste Tid.

Hans Sm. Oluf? Atter igjen? (Slaar sig for Panden.) Ja rasende . . o det er rasende, rasende! Men det kan ikke være saa. Mine Anbefalinger ere endda ikke producerede. Det var Bagvaskelse og slet Stiil i Supplikken, som gjorde Hs. Excellence rasende. Det kan ikke være andet. Men rasende er det, ihvordan det staar sig. Men hør . . rejs! . . Saaledes kan jeg ikke forlade Stockholm . . Ligesaalidt som en Spiller Bordet, naar han engang er kommen did. Rejs! Hestene ere færdige . . Farvel. Jeg vil endnu forsøge andre Udveje. Dit Selskab alene kan have kompromittert mig. Derfor rejs! Jeg vil forsøge . . (Iler ud.)

Horn. Med Fornøjelse — Jeg rejser. Oluf, du er hevnet. Hevnet? Det er et stygt Navn for at Retfærdigheden er fuldbyrdet. Men naar Hevnen er retfærdig, da elsker jeg den mere end Retfærdigheden, naar den hevner. Skar man Retfærdigheden op, turde man finde, at dens Hjerte var Hevn og dennes en Bloddraabe. Derfor — hverken Retfærdighed eller Hevn, men Forurettelse og Forsonlighed! Og tilbage fra Sverrig til Norge! (Ud.)

Ottende Scene.

(Ved den gamle Soldats Stue. Han kommer med Olufs Gevær.)

Den gamle Soldat. Jeg saa ham da han rejste. Men der var To. Nu! Gud styre min Haand . . Der kommer En af dem opover Bakken . . Ialfald er det en Stockholmsfarer, en af sit Fædrelands Beskjæmmere, en Ødelægger af dets borgerlige Moralitet, som Oluf siger, naar han anstrænger sin Blødhed til en haard Dom . . Ha det er Ham, hans Drabsmand . . Jeg kjender ham igjen. Det er umuligt andet . . Jeg veed jo Minuttet da han skal komme. Det er ham! (Lægger an og skyder.) Oluf! Du er hevnet.

Oluf. (Styrtende ud af Stuen, forfærdet.) Hevnet? (Rivende Geværet fra ham.) Gamle, hvad har du gjort?

Den gamle Soldat. (Rolig.) Skudt ham!

Oluf. (Med stigende Forfærdelse.) Hvem? I Jesu Navn hvem? hvor?

Den gamle Soldat. (Kold.) En Stockholmsfarer. Der! Du kjender ham. (Peger ud i Skoven. Oluf iler ad den Kant. Den gamle Soldat sætter sig paa Stubben i en rolig eftertænksom Stilling. Oluf kommer ind med Horn döende i sine Arme.)

Oluf. (Læggende Horn ned, jamrende.) Ja jeg kjender ham . . min Ven! min Ven!

Den gamle Soldat. (Springende op.) Din Ven? Ikke Han, som . .

Oluf. (Jamrende.) Ikke Han . .

Horn. (Rækker Haanden mod Soldaten.) Tak! Tak!

Oluf. (Glædeskrigende.) Han lever!

Soldaten. (Kold.) Han lever ikke.

Röster bag Scenen. Et Mord! Et Mord!

Horn. (Rækkende Haanden mod Oluf.) Oluf! . . Oluf! . Elise!

Soldaten. Han er død. Lad nu Juristerne komme. (Oluf kaster sig hulkende over Liget.) Oluf! tror du Gud har styret min Haand saa? (Taushed.) Jeg har skudt fejl — værre end imod mit eget gamle Hjerte. (Vognrullen höres.) Men der maaske kommer den Rette. (Tummel udenfor Scenen.) Men Han dør sikkert som en brav Mand, og Præsten fortæller, at han af Englene er didbragt til sine Fædre højt i det store Huus med de mange

Værelser; men har ikke Djævlene Geværer, saa de kunne pille Slige ned til sig ligesom Menneskene de uskyldige Skovduer paa Birkens højeste Kviste, saa vil jeg lære dem det . . (Tumlen nærmer sig. Oluf springer op. Soldaten barsk.) Hvem der? (Röster bag Scenen.) Fogden! Herr Fogden! Den nye Foged!

Hans Smyg. (Trædende frem i Fogeduniform.) Retfærdigheden! (Soldaten leer haant. Til Folk bag Scenen, bydende.) Fængsler begge Delinkventerne!

Soldaten. Hvem er Du?

Hans Smyg. Fogden i Distriktet.

Soldaten. Fars Søn.

(Teppet falder.)

Stockholmsfareren No. 2.

Opera i tre Akter

af

Siful Sifadda.

1837.

„Nok en Stockholmsfarer? Hm! hvad skal vi nu finde paa?"

„Hjälp nu, Samiel! Jag kan icke mera."

(Til Opförelse i det norske Studentersamfund.)

Handlende:

Foged Hans Smyg, Stockholmsfarer.
Baron Bombenundgranatenstråle.
Baronesse Ursula Barbara von Bombenundgranatenstråle, en höj, gammelagtig Pige med Örnenæse og Anlæg til Knebelsbarter.
Gustav Allvar, svensk Kapitain.
Elise Brav, en norsk Pige, siden Kapitainens Kone.
En svensk Publicist.
Krækræ.
No. Een.
No. To.
No. Tre, Fire o. s. v.
} Hörende til Arbejdsstokken ved den gentile norske Smudspresses Blad Intelligentsskandalen.
Olof, Tjener, svensk
Tre Slusker i en Pöbelsværm.
Forskjellige Drömfigurer og
Stemmer, hvorimellem
Hvilkensomhelsts i Publikum (Tempore servato.)

Förste Akt.

Første Scene.

(Den fornemme Smudspresses Expeditionsbureau. Dens Arbejdere have travlt ved sine Pulte. Krækræ vimser omkring dem, havende af og til Öje med Anonymkassen, som hænger paa Væggen under et Hul. I Sideværelset sees Pressen selv, hvis Bevægelsesslag höres i Chorene. En Abekat og en Papegöje more sig paa den. En Stemme.)

Krækræ.

(Mel. Skjære, skjære Havre.)

Klem ham, kjære Venner,
for hans Stockholmsfarer godt!
Smör ham ind for al hans Spot
med dygtigt skidne Hænder!

Chor. (Af de Skrivende.)

Hör hvor Pressen brager!
Hör hvor Pennen sprager!
Raseri i Blækket flot,
henad Papiret jager.

En Stemme. (Gjennem Hullet.)

Vid og Sandhed mangler blot.
Det Publikum beklager.

Chor. (Af dæmpede Stemmer fra Presseværelset)

Löft jer, Pressens Skuldre,
ham at söndersmuldre!
Dæmringens Dæmoner her
i dette Mörke buldre!

Kræet.

Klem ham godt for Spasen!
Vist Vignettens *) Hestepar
Jer betyder; thi han har
tidt mig jo kaldt et Asen.

Chor. (Af de Skrivende.)

O, vort Had belæsse
al din Vægt, vor Presse!

---

*) Dette og de fölgende Vers alludere til Titelvignetten paa Original-aftr. af Stockholmsfareren. (U. A.)

Glöd, vor Ström af Blæk, som var
  du smeltet Jern i Esse!

Stemmen.

Arme Lögn, du dör, som har
til Mor en Tosks Finesse.

Chor. (Fra Presseværelset.)

Löft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

Kræet.

Ögene I ere.
Ellers hvi saa magre da?
Og en Kudsk med Chapeaubas
dem slaar i Karriere.

Chor. (Af de Skrivende.)

  Egger du os mere,
  Vi os ej regjere.
  Slipper dennegang han fra,
  vi maa os selv fortære.

Stemmen.

Skynd jer da, thi forlods alt
jer Lögn har slugt jer Ære.

Chor. (Fra Presseværelset.)

Löft jer Pressens Skuldre! o. s. v.

Kræet.

Öget, som med Lasset
  slæber trægt sig frem, jeg tror
  er forvist Poeten vor
paa Vejen til Parnasset.

Chor. (Af de Skrivende.)

  Ham vi frem maa mane.
  Vi har brudt hans Bane.
  Han betale skal derfor
  med Spydet af sin Fane.

Stemmen.

  Ej i den den Mistil gror,
  som bliver Sifuls Bane.

Chor. (Fra Presseværelset.)

Löft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

Kræet.

Vognen med de Blakke,
  rasende afsted saa fort,
  vist betyder Bladet vort,
som gaar saa nedad Bakke.

Chor. (Af de Skrivende.)

Manneke, for meget
seer du af dit eget.
Tror du Galden ej er sort,
som i vort Bryst er steget?

Stemmen.

Ned i eget Dyb om kort
er al dens Æsen seget.

Chor. (Fra Presseværelset.)

Löft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

Kræet.

Glem ej Papegöjen!
Glem ej mig, som, dermed meent,
har ham med jer Alle tjent
kun til en kaad Fornöjen.

Chor. (Af de Skrivende.)

Ve hans Navn og Minde!
Han i os skal finde,
at han Hul paa Sækken stak
for alle Rygtets Vinde.

(Papegöjen skriger.)

Stemmen.

Hör, Johan, din Fætter Jack
han skriger fælt derinde.

Chor. (Fra Presseværelset.)

Löft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

Kræet.

Hvor jeg Eder takker
for Ideen med vort Blad.
Nu en gros om Ham mit Had
kan trykke Almanakker.

Chor. (Af de Skrivende.)

Mammuthdyrets Kjæbe,
Grönlandshvalens Læbe,
Boas Strube i vort Blad
vi fik for ham at dræbe.

Stemmen.

Monstret sandelig jeg tror
vil komme til at ræbe.

Chor. (Fra Presseværelset.)

Löft jer, Pressens Skuldre! o. s. v.

No. Een. (Rejsende sig.)

Nu er Stykket færdigt:

Vægtigt som en snoet Tamp,
saftigt som en mættet Svamp
det er sit Ophav værdigt.

Chor. (Fra Presseværelset.)

Löft jer, o. s. v.

No. To.

Nu jeg Punktum sætter.
Sidste Sats var meget styg.
Som en Hög fra Hönens Ryg
fra ham jeg nu mig letter.

Chor. (Fra Presseværelset.)

Löft jer, o. s. v.

No. Tre.

Hvis Han sig ej varer
for at drukne i jert Puds,
kvæler jeg dog med mit Smuds
ham og hans Stockholmsfarer.

Chor. (Fra Presseværelset.)

Löft jer, o. s. v.

Chor. (Af Skrivende.)

Ve ham, om han svarer!
Een som Tre og Tre som Een
faa vi derfor Tak igjen
af hver en Stockholmsfarer.

Chor. (Fra Presseværelset.)

Löft jer, o. s. v.

Kræet. Hi hi, lad høre, og saa vips ind med det der ligesom Brød i Ovnen.

No. Tre. Aa vis vas! hvad vil *du* høre? Hvad forstaar *du* af Sligt?

Kræet. (Næsten grædefærdigt.) Jeg? Men Gud bevare mig! Aa, du bare spøger — Hi hi hi, du bare spøger? . .

No. To. Stakkel, lad ham høre, naar det fornøjer ham.

Kræet. Ja, naar det fornøjer mig. Desuden, har jeg ikke Deel i Bladet om jeg maa spørge?

No. Een. Pokker har du. Naar det kom til Stykke ejer hverken Du eller Vi det. Men vi kunne bruge det efter Behag til vort private Brug.

Kræet. Javist — privat Brug vil sige: tilgavns. Og en Presse til privat Brug er et fortræffeligt Middel, skulde jeg tro.

Komfortabelt i høj Grad, og forholder sig i Kraft og Virkning som en Dampmaskine til en ussel Haand med Fingre som Seglgarnsender. Hu! mine Herrer, naar jeg tænker paa alt det Dit og Dat, som jeg saaledes paa egen Haand med Tungen har sendt ud om Ham, den Fordømte! Men det var Sæbebobler, der skulde sejle Taarnet ned. Derimod nu, naar vi har et Blad, er det Bomber, store gedigne Bomber, fyldte med Alverdsens Ulykker.

No. Een. Ja, hør bare.

No. To. Det er nok — jeg erklærer hans Skriverier for „afsindige, for at være førte med en fræk Galmands-Pen.“ Hvad han skriver, siger jeg, „hører til vor Presses uteerlige Portion;“ og enhver af hans Frembringelser „hinker uendset forbi som de øvrige af hans Invalider.“

No. Een. Godt nok; men hør her, det bider bedre: „O du kadukke, infame Karl, du Solvolds Gjenganger! du Duusbroder med Kreti og Pleti! du falske og fejge Folkeprofet! du skjændige Kalumniant, ugilde Paskillant og lumpne Insinuant! du Akkevitdrikker og Myseostæder! du rasende gale Politikus og politiske Harlekin! du moralske Smitte! du dyrebare Gjenstandes afsindige Talsmand! du Machinatør! du Usling! du forvirrede Hjerne! Kujon! politiske Renomist! du politiske Røver! du stinkende Pestilentse! du! o du! du Du! —“

No. Tre. Maa jeg — hm! byde de Herrer det Spørgsmaal: „har Nogen været Gjenstand for eftertrykkeligere Tugtelser og Revselser, for mere direkte, uforbeholdne og ødelæggende Angreb end Stockholmsfarerens Forfatter i vore Blade?“

Kræet. Hihihi! staar der saa?

No. Tre. Ja, saa staar der — hm! og derovenpaa, at „Ingen har saaledes vaandet sig under Revselsen eller Exekutionen, som Han.“ Og endelig — hm! giver jeg en Generalkritik over alle hans Poesier og Alt hvad han har skrevet ved at erklære, at hvert Land har sin Smudspresse, og at ingen anden end Han staar i Spidsen for Norges.

Kræet. Hihihi! Det Sidste var det bedste. Det forslog. Chef for Smudspressen? Det er at sværte Skarn — som han sagde om Dæmringens Nedrivere.

No Een. Er Du fornøjet da?

Kræet. Hihihi, ja! Men det er jo taget lige ud af . . .

No. To. Ud af os Selv — javist!

No. Tre. Ind under Pressen med det, skjønt han er som Gjeten, der trives jomere man bander den.

Kræet. Eller som Morianen, der ikke bliver hvidere under Skrubber og Sand.

No. Tre. Ind, Person! (Kræet gaar ind med Manuskriptet. Pressen gaar.)

No. To. Pyh! Han vil nok sætte sine Grændser, naar vi slette vore ud.

Kræet. (Kommer tilbage.) Manuskript, mere Manuskript, skriger man.

No. Een. Saa til Kassen da! Lad os se hvad der er. (Stikker Haanden i Kassen. En fremmed Haand griber hans igjennem Hullet).

Stemmen. (Gjennem Hullet.) Tak for sidst!

No. Een. Au! Au!

De Andre. Hvad var det?

No. Een. Ih, en grov Indsender bare. (Tager en Seddel ud af Kassen.) Her er noget til Bladet. (Læser.)

„Indsendt.

Carl Fougstad. . . (Leer tvunget og tört.)
Carl Fougstad Kundskab gav ej i sin Hjerne Plads.
Hvad skal en Bogreol i Stue, der er til Stads?"

No. To. Væk! Væk! Er Publikum bleven galt?

No. Tre. Nej, Han, Han, Han. Videre!

No. Een. (Tager af Kassen.)

Til munchske Digte passe Schweigaards Recensioner,
som til en Dands af Muus Trompetens Kobbertoner."*)

No. Tre. Nu Trofasthed imod dig, Had! Thi nu, o! o! arme Sprog, hvi skal Nederdrægtigheden være opfindsommere?

No. Een. Ja jeg har havt mange polemiske Tanker, som har manglet Ord.

No. To. Og kan det Umenneske ikke begribe, at der øves Barmhjertighed imod ham saalænge vi ikke gaa videre end Sproget har Ord?

De Andre. Kast væk! kast væk!

---

*) Se en panegyrisk Kritik over A. Munchs „Efemerer" af A. M. Schweigaard, i den Konstitutionelle, 2den Dec. 1836.

No. Een. (Læser eller synger nok et)

„Indsendt"

Mel. Jag sätter ej Nöjet i konstigt System.

Diogenes, Cyniker, Solvæggekryb!
som förte dig Gunst ej til Nytte;
men bad Alexander, der aabned sit Dyb
af Naade, kun lidt sig at flytte,
saa Solen din Mödding paany kunde naa
— din skidne Ærgjerrigheds Tempel —
nu kan du ej længer i Mindet bestaa
som Maadeholds störste Exempel."

De Andre. Ej, det maa ind.

No. Een. Bi lidt! Der er mere.

„Thi seer du, jeg kjender en liden Person,
som kunde et Manddrab bedrive
for Glimt af et Blik fra en wedelsk Baron,
endskjönt det gjör andre Folk stive.
Et greveligt Smiil er hans Vaarsol; i den
han tager sit Solbad med Nytte.
Kom Engle fra Himlen, og böd ham didhen,
han bad dem kun unna sig flytte."

Væk! Kasseret! Jeg maa bestemt paastaa det baade for min egen og Grevens Skyld. Det er Blasfemi.

No. Tre. Ja ganske vist er det somom Fanden skulde være ude idag. Vi komme vel til at fylde Bladet selv.

No. To. Theatrets Historiografus faa vi ta' til da.

No. Tre. Det er i Nød man ikke veed bedre Raad end det værste. Han trækker for stærkt paa Publikum.

No. To. Ej! Publikum? En af os kan skrive, at han hører til dem, som ret høre ham med Fornøjelse, saa tror Publikum, at slige ere til, og sætter Mistro til sig selv eller tror ialfald — hvad sandt er — at der er Folk, som elske Tøv; og at man maa tænke og føle efter eget Behag og Smag, er en af de faa Sandheder, som erkjendes af Fleerheden, og det holdes for en Frihed, som Publikum, for sin egen Skyld, vil have udvidet endog til gale Folk.

No. Tre. Saa kan han skrive upaatalt.

No. To. Skjønt for een Gangs Skyld kan vi vel tøve det fuldt selv.

No. Een. Ja vi have jo Stockholmsfareren. Den er endnu ikke udtømt, skjønt vi har tappet af den i et halvt Aar.

Kræet. (Mumlende idet han tager sig et Stykke Sukker.) Tyndtøl! Gid det havde været hans Blod!

No. Een. (Læser.)

„I sige, eders Skjalde drukke
Suttungsmjöd saa nær de sprukke.
Det er víst, hvad de os gave
var saa ækelt Vand som fra Kamelers Mave."

De Andre. Tvi!

No. Een. (Læser.)

„Korrex til Korrektören.
Papelil!
et Öje paa hver Klo maa altid til,
at ikke siden under Bladets Læsen
af Skam de to skal lukkes, som sidde over Næsen."

Kræet. (Halv grædende.) Hør! skulde det ikke gaa an at faa ham i Statsfængsel for Forræderi? Ih! da skulde jeg give en Frokost. Mherrer! en Frokost hvortil jeg skulde gjøre mit Bedste.

No. Een, To, Tre o. s. v. Stille du! Vi skulle ogsaa gjøre vort Bedste. Vi spekulere paa noget Sligt.

Kræet. Hi hi hi! Han har skrevet Digte før paa Agershuus.

No. Tre. (En Muskeltrækning farer blegnende over hans Ansigt. Med Tegn til Afsky.) Ind med sig! Hvad har han her at bestille? Ind, og tag Korrexen med.

Kræet. Nej, skam om jeg gjør, for jeg er en Mand; men ind kan jeg nok gaa.

(Gaar ind i Presseværelset.)

No. Een. (Læser.)

„Til Den Konstitutionelle.

En slig Modsigelse, som den
du er, vel sjelden gaves:
höjstravende du er jo, men,
skjönt det, du kryber lavest."

Alle. Nej, nej, den Konstitutionelle maa vi forsvare som vort eget Kjød og Blod.

No. Een. (Læser op et nyt Indsendt.)

„Nys rost er Greven bleven overdreven.
Hvor er vel Recensionen paa Patronen skreven?
Oh, hos ham selv. Nej jeg mig har forsnakket —
i Forgemakket!"

Alle. Afskyeligt! Væk!

No. Een. (Læser.)

„Apropos!
Fougstad skal ud i Visit
— Hyp! hyp! til Greven;
men om man nu gav ham paa Vejen lidt,
var dette Propos ej af Vejen skreven."

De Andre. Blasfemi! Persiflage!

No. Een. Ja, og personlig Fornærmelse. Jeg maa paa det bestemteste . . .

De Andre. Vær rolig! Een som Alle og Alle som Een. Er der mere?

No. Een. Kisten er fuld. Her er et Uhyre. (Læser.)

„*Katten og Musen, et Digt.*"

En gammel Kat, en stor, en graa
(jeg tror, skam, den var blaa)
med venligt Griin,
med venlig Blinken, hexet ind
i Öjets gule Blus,
til liden Muus,
der soled sig i Ro og Mag
paa höjen Tag,
fremlæspede: „Venskab du drikke og Duus
med Puus!"

„Ved Hundens Glam! Ved Maanens Glöd!
i Liv — jeg svær — og Död
Fostbroderskab
jeg rækker dig i denne Lab.
Da bliver Katteklo
Muus-Glavind jo?
Dens Vejrhaar jo din Landsering,

Du lille Ting?
Kryb ned blot, kryb ned! og dig læg i min Klo
til Ro!“

Det skede, og et Timerind
laa Musen krum og stil,
og lytted til,
at Katten spandt paa Rokken sin
sit Snurrerurrerur.
Men sin Natur
ej Musen længer töjlegreb;
— en Kvel den peb.
Da förstegang frygteligt mjauede Puus
i Dur.

Flux stille blev den lille Muus,
ja som en . . som en Muus.
Men engang — ak!
som Majens varme Straale stak,
da, som fra Noahs Ark,
fra Luft og Mark,
ud Livet vrimled, lysted og
iblandt den Flok
af Sommerens Fugle etcetera vor Muus
et Spark.

Langt værre da, end förste Gang
i Musens Öre sang
et rædsomt Mjau,
saa Echo toned tregang: Au!
Men næste Vaar — o Skræk!
fra Rosenhæk
fremglöded samme Sol, og gjör
de Puds som för.
Thi Sommerfugl flagred og Lærkerne sang
som för.

Ja Sommerfugl og Kræ og Kryb,
kort Livets Alleslags
opklatred strax
paa Solens Straal fra lunkne Dyb.
Om Friheds milde Lyst
Allivets Röst
opsvulmed Sommerskyens Bryst

Det spændtes ud
indtil som en jublende Svane den for
til Gud.

Ak, Musen, Stakkels, er ej med
da Livet drog afsted.
Men Majens Sol
i Smug faar samme Kapriol.
Da fraaded Kattens Tand;
dens Blik blev Brand,
og Kloen langsad Musen for
med blodigt Spor.
Da bævede Musen, fortvivlet den var
deran.

Det Kattevenskab önsked Muus
i Fandens Vold barduus;
ja önsked sig
paa Taget meget inderlig.
Det tredie Rædselsmjav
da Katten gav.
Et Lynhviins Ve, et Torden-Ha
var Mjavet da.
Sig Musen da krymped; om muligt, den blev
meer flau.

*

Kattens Klo, saasnart
med Lynets Fart
den i Musen skar
— Musen (ja et Troiddomsslag det var)
blev en Gaupe.

Gaupen (som var Musen för) saasnart
med Lynets Fart
dens Klo i Katten skar
— Katten (ja et Trolddomsslag det var)
blev en Parder.

Pardren (som var Katten för) saasnart
med Lynets Fart
dens Klo i Gaupen skar
— Gaupen (ja et Trolddomsslag det var)
blev en Panther.

Panthren (som var Musen för) saasnart
med Lynets Fart

dens Klo i Pardren skar
— Pardren (ja et Trolddomsslag det var)
blev en Kongetiger.

Kongetigren (som var Katten för) saasnart
med Lynets Fart
dens Klo i Panthren skar
— Panthren (ja et Trolddomsslag det var)
blev en Löve.

*

Og Löven (som var Musen för
i sorgfuldt Askeslör)
som Heklas Glöd
sig rejser röd — Eja! hvo tör
sig rejse op igjen?
Nu mjauer den!
Mon ej det Banner, vaadt af Blod
dens Tunge er?
og Baunen dens Öje? og Krigeres Sværd
dens Klöer?"

No. To. *Ad acta* med det! Hvad mere er tilbage?

No. Een. Det eneste gode og solide Bidrag! „Ankomne Rejsende." (Seer i et Papiir.) Ej, ej, hvad seer jeg? Foged *Hans Smyg* i Hotellet.

No. To. Den værdige Mand er sjelden i Byen. Vi burde publiceret hans Takskrivelse for vor Adfærd mod Stockholmsfareren.

(Det banker. Foged Smyg kommer ind.)

Anden Scene.

(De Forrige. Foged Smyg. Komplimenteren.)

Smyg.

Mel. Visen med Omkvædet: Aa ta' mig Fa'n o. s. v.

Jeg har den Ære
at presentere
en Mand, hvis Hæder
er frelst af Eder:
tidt omforklarede
Fogd Hans Smyg,
som I forsvarede
med eders Ryg.

De Andre.

Herr Fogd, velkommen!
Vi fældte Dommen
imod Personen
i rette Tonen:
ham Pöbel kaldte,
og, forat bli'
forstaaed', saa talte
som Pöbel vi.

Hvor skarpt og kraftigt,
hvor hvast og saftigt,
saa negted Sproget
os altid Noget.
Vi fandt det Meste
i Gadens Elv,
men vist det Bedste
dog hos os Selv.

Smyg. Jeg veed det, jeg veed det, ædle Venner. I har revangeret mig og det hele Stockholmsfareri. Det er ikke længer nogen Skam — —

En Stemme. (Inde fra Presseværelset.) — „At tilsidesætte Regjeringen?" Hvad, staar der saa?

Smyg. — Men det er Tegn paa god Opdragelse, Intelligents, Fordomsfrihed, politisk Oplysning, Ærbodighed for Kongen og Agtelse for den liberale Presses Meninger i deres Ord, mine Herrer. Derfor — oprigtigt, jeg er vel her i Byen nu for at gjore Hs. Exc. min Opvartning og faa den 4de November engang fejret anstændigt, men egentlig staar jeg i Begreb med at foretage min anden Stockholmsfart. Der er en Amtmandspost ledig.

En Stemme. (Fra Presseværelset.) Hvad? staar der „at Kongen vil vredes paa dem, der ikke agte hans Regjering?" Se bedre efter i Manuskriptet.

No. Tre. (Seer ind i Presseværelset.) Stille Karle!

Smyg. Ja saamen vil jeg rejse til Stockholm. Hvad mener De om det, Mherrer!

No. Een. Fortræffeligt!

No. To. Rejs i Guds og Kongens Navn!

No. Tre. Og i vort med!

Chor.

Hvor det vil knække
hans Stockholmsfarer!
Gid hele Skarer
maa didhen trække!
Hver Passageer er
Beviis for Os,
at Siful bærer
Foragt og Trods.

Tredie Scene.

(Sværme af Tilskuere af den simple Klasse udenfor Statholderens oplyste Huus. Man hörer Fanfaremusik indenfor og Salutskud bag Scenen. Fremmest tre Slusker.)

Förste Slusk. Huf, Gut! har du faaet dig noget Korasi i Livet idag?

Anden Slusk. Snødt, Kar! jeg tog i en halv Pot med en Anstein.

Tredie Slusk. Kan du en „Ola Graaguts nye Vise om en Ola Højland med mere.“

Förste Slusk. Ja jeg kan' en, Dævelen it' op mig, Gut! Her er første Stumpen.

(Laver sig til at synge; en Kreds danner sig, som næsten spærrer Gaden.*)

(Foged Smyg kommer fra Gjæstebudet med en af Skandalredaktörerne under Armen. Paa hans anden Side Kapitain Allvar i svensk Uniform. En tilhyllet Dame söger at passere forbi. Mængden volder en Stands.)

Fogden Smyg. . . Altsaa, vi rejse sammen, Hr. Kapitain? morse bittida — hehe! som vi sagde i gamle Dage derinde.

Kapitain Allvar. Ja, tör Ni för Grefven. Han tycktes verkligen icke mycket om resan.

Fogden Smyg. Hs. Excellence var meget naadig, forsikrer jeg dem. .

Kapt. Allvar. Ja den der Grefven har nog sin snus. Vakta Er . . Damen. . .

(Damen og Foged Smyg faa i det Samme Öje paa hinanden idet hun seer op. Hun besvimer med et Skrig.)

---

*) Her fölger i Originalaftr. (som Vexelsang) „Ola Graaguts nye Vise om Ola Höjland,“ s. I S. 346, 1ste, 3die, 4de og 5te Afdeling.
(U. A.)

Foged Smyg. Guds Dod! Elise? Der, Slusk, har du to Skilling forat hjælpe det Fruentimmer hjem.

Kapt. Allvar. (Holder Elise.) Spara Er, Herre! Undan Karl! Jag vaktar nog Damen.

Foged Smyg. Undskyld mig, Hr. Kaptain. Jeg maa bort. (Gaar bort med Redaktören.)

1ste Slusk. (Kaster Skillingen.) Tvi dig, du skrammererte Snudhat, dersom du kjender Jomfruen!

Elise. (Til Kapt. Allvar.) Min Herre — jeg takker Dem . . forlad mig!

Kapt. Allvar. Demoisellen tillade mig at se dem vel hjemme hos dem selv efter dette Tilfælde. Jeg kan ikke forlade Dem; men lad os bare komme ud af Sværmen. Tillader De? (Ledsager Elise bort.)

Förste Slusk. Djævelen i ham, den Svensken!

Anden Slusk. Tror du det du? Nej det var En af vore egne Agedanter.

Tredie Slusk. Det tror jeg med, for Uniformen er slig.

Förste Slusk. Den var svensk den du — Tosken!

Anden Slusk. Har ikke jeg seet Agedanter jeg da?

Förste Slusk. Og Svensk talt'en.

Tredie Slusk. Ja endda saa. Dem blir vel inte Agedanter minders. Men jo Gu snakka en Norskt til Jomfrua.

Förste Slusk. En Pæl han var Svenske, er du Kar!

Anden og Tredie Slusk. To mod een, Gut! Huf, var det bare 17de Maj ikvel. (De gaa. Massen adspreder sig.)

Fjerde Scene.

(Værelse i Hotel du Nord. Fogden Smyg. En af Skandal-Redaktionen.)

Foged Smyg. (Stikker et Brev til sig.) Jo ganske vist, du! Allehanda skal faa Brevet det første jeg kommer. Det er jo en god Tidende nu, saa jeg kan gaa derop uden Frygt for Eftertale, du?

Redaktören. Javist, vort Blad og den ere to Alen af eet Stykke. Lykke paa Rejsen! inderlig Lykke paa Rejsen! du skal takke os for vort Raad. (Gaar. Kompliment.)

Smyg. Men . . Kaptainen, hvor han bliver af? Hun

skulde vel ikke meddele sig. Da kunde han ville gjøre mig adskilligt Pak, den Radd, igjennem sin Onkel Baronen og saa videre frem, ligetil Brahen selv. (Lytter ved en Sidedör.) Nej, han er der skam. Saa er jeg *in salvo* . . Elise maa ikke have meddelt ham noget af de gamle Historier, og han kan fremdeles være mig til adskillig Nytte derinde. (Lytter.) Men hvor voldsomt gaar han op og ned. Der er Vrede og Tale i disse Skridt . .

Femte Scene.

(Fogden. Kaptainens Tjener kommer.)

Foged Smyg. Ej, Olaf! min gamle Ven! Ta mig djefvlen från Malmens. Vi råkas der ännu engång.

Tjeneren. Tvekar. Jag har äran anmäla från Kaptenen det han icke kan göra følje med Herren; och att han icke er hemma. (Gaar.)

Foged Smyg. (Langttrukkent.) Jasaa? Ikke heller hjemme. Ha, jeg forstaar! Der er kommen Ugler i Mosen siden det fordomte Sammentræf. (Lytter til Sidedören. Guitartoner og en Mandsstemme höres.) Haha, bare det ikke er Duer, om denne Fantasering paa Guitarren betyder noget. Elises Navn, Pinedød! Nu har jeg s'gu aldrig hørt Magen. Det var snart bestilt. Der er ingen Tvivl om, at hun maa have meddelt sig, og at han spekulerer paa en Erklæring, forelsket ligemeget i hendes Sorg, som i Resten af hendes Skjonhed. (Repeterer med Ophold imellem Linjerne efter Stemmen indenfor.)

„Elisa, had mig ej, fordi
din Sorg jeg er forelsket i.
Den Glandsen paa dit Aasyn kaster
af himmelsk Billeds Alabaster.
Sin overjordiske Plastik
af Kummeren din Skjönhed fik.

Du höje Sjel med knuste Sind,
o lad din Kummer være min!
Jeg elsker den, fordi forhöjet
den har det Aandemulm i Öjet,
fordi dens Bleghed er saa fiin
som paa besvimet Engels Kind.

Du skjönne Sorg, jeg har dig kjær,
fordi Elisa selv du er.
Hun dig kun föler, dig kun drömmer:
din Svalhed i hver Aare strömmer.
Hun er en Blomst, en Sensitiv,
der faar kun af din Dug sit Liv.

Nu, Gud straffe mig, jeg tror han har det, og at der er noget i, at alle saakaldte ædle Mennesker ere Sværmere. Men her kan ske en Ulykke, om jeg ikke har Fingrene med mig. Jeg maa sikre mig Baronen, som han sagde formaaede endeel hos Brahen, „om jeg ikke forsmaaede Vejen gjennem en Svensk,“ som han sagde. He! Nej s'gu gjør jeg ej, og især nu tør det behøves, saasom Løvenskjold vel ikke er blid paa mig, siden jeg blev den uskyldige Anledning til Omnipotentsens Repræsentation, der blev udlagt paa saa skammelig en Maade. Det bliver en ny Art Stockholmsfareri, kanske ligesaa godt som det gamle. Derfor . . . Men hvorledes . ? Hihihi! Jeg har det jo. Den gode Baron er jo i smaa Kaar, som Fætteren sagde; og det er en peen Maade at komme i Bekjendtskab med ham og vinde hans Bevaagenhed paa, om jeg giver ham Udsigt til at forbedre dem nogle Daler ved at tage Logis hos ham, siden det nu er den eneste Udvej at faa Huus paa i den By, nemlig paa Maa og Faa hos Private. Jeg vil skrive Baronen et Brev til for Hoflighеds Skyld, og siden den Sag nu er i Orden . . . (Ringer. En Tjener viser sig i Dören.) Garçon, en Flaske Porter og — bi lidt — løb op til Stiftsoverretsprokurator * og siig ham, at Fogden Smyg er i Byen. Han tør kanske med gjøre en Stockholmsfart til. (Kaster sig paa Sofaen. Teppet falder.)

Anden Akt.

Første Scene.

(Værelse i Stockholm hos Baron Bombenundgranatenstråle. Baronen selv i Slaaprok beskjæftiget med Læsningen af Breve. Slaaprok og Værelse af lige kummerligt Udseende. Baronesse Ursula von Bombenundgranatenstråle paa en Vinduforhöjning iført en udmajet Turban, et Kastetörklæde og et Underskjört, der afgiver et godt Pendant til Slaaprokken. Hun bilser af og til affekteret udad Gaden.)

Baronessen. . . Tvi, Bombenundgranatenstråle! Det er en bondflicka. I Norrige finn's alls icke annat.

Baronen. Jag vet det, syster, emedan der icke er adel, tyvärr.

Baronessen. Tvi hvilket land! Der var det omöjligt att lefva. Men läs allt, ehuru jag aldrig fördrager det, men jag er en Bombenundgranatenstråle, och kan tåla stöten.

Baronen. Tyvärr, hon er fattig med, så der kan ingen hjelp vara för Oss, och heller icke ganska ung.

Baronessen. Ung nog för den sakens skull. Men läs huru den onaturliga Kusin mördar sin familj. Tvi, att jag skall minnas min syster, som förnedrade sig med den der ofrälse Wermlandspatronen!

Baronen. (Læser.) . . . „Följande dagen, får jag mäla kära oncle och tant, det jag fick äran fråga efter hennes befinnande. Hon satt sorgklädd öfver sin trolofvade och sin moder och broder — dem hon i deras sista sjuklighet hade ernärd, i sit enkla snygga rum med sin piga, fosterdotteren af den gamla soldaten, som vid ett vådskott hade blifvit hennes kärastes bane. På bordet låg de qvinnoliga arbeten, hvaraf hon, den själsstarka, hemtade uppehölle och oberoande. Ers Gustaf lärde känna den ädlaste själen hendöende inom sig sjelf, dock för verlden i segrande kamp med det tungaste ödet . . .“.

Baronessen. Tvi slik ädelhet!

Baronen. „. . Att lära dette känna var at ömkas, att känna hendes kamp att vörda, och att se henne at älska ock tilbedja Elisa. .“

Baronessen. Bombenundgranatenstråle, låna mig ditt parfum! Det qväljer mig invartes för bara äckel.

Baronen. Får du anfall af ditt gamla, syster? Tyvärr, det er slut på snuset, icke på brevet. (Giver hende sin tomme Daase.)

Baronessen. Nog för fina nerver.

Baronen. (Afs.) Dina måste vara katttarmsstrengar. (Læser.) „På tredje ställe lyckades mig fortsätta denna intressanta bekanntskap och vinna hennes förtroende. Jag uppsköt hemresan, redan aftalad tilfälligtvis med hennes familjs olycksstiftare, den der bekannta stockholmsfarande fogden. En dag som hon väntades i den gästfria familjen saknades hon for länge, och på värdinnans anmodande gick jag at hemta henne. Jag fann Elisa i djupare vemod än eljest, bugad i tårar öfver den aflidne brodrens vanliga arbetsbord, som orördt var flyttadt til hennes rum. Det var den dag hans läppar sista gången lyckte sig öfver förbannelsen emot den regeringsledamot, som hade mördat honom långsomt genom orettvis åsidosättande, emedan modrens knappa villkor hade gifvit lifvet något värde för honom. Det var denna stunden, som gaf mig brodrens plats inom hennes förlåtenhet, älskarens inom hennes hjerta. Vi återvända til familjkretsen såsom trolofvade; den ädla husmodren, Elisas barndomsvän, gret af glädje, då hon lade våra händer samman. Men enär detta kommit k. oncle till hande har et heligare band förenat två menskor, som började sin ömhet för hvarandra med aktning och ha förevigat den i vissheten om ömsesidig oumbärlighet. Vi taga icke till Stockholm utan till mitt Boställe i Wermland, det jag icke mera tänker lemna, emedan der bor icke blott min lycka, men ock min bäste heder i Elisas ömma tillgifvenhet.“

Baronessen. Ai! vil du mörda mig, bror? Ditt tålamod är gränslost?

Baronen. Hvad skal jag väl göra? kära?

Baronessen. Ja kära! Tvi! två hundratusen tunnor! Enär jag tänker det, går det rund rund. Men ett bref skal hon få hvassare än om du högg henne upp med dina sporor. Ak! Fa-

miljen er så sjunken att jag måste rädda min heder vid att skifta namn.

Baronen. (Afs.) Det tror jag väl du vill. (Höjt.) Men olyckan var redan skedt. Det står väl i detta. (Aabner det andet Brev.) Hehehe! Bättre lycka i detta, syster Sullababba. Det öppnar utsigter till respenningar till at jula hos kusin Gustaf och hans norrska fru. Hehe! det skall bli roligt att smaka hennes anrettning å norska.

Baronessen. Hvad är det då?

Baronen. Pynta dig, syster — det vil säga tag kjolen på — ty vi få fremmande från Norrige kanhända på stunden. Fogden Smyg, som vår vän Allehandisten här ofvanpå försvarade så till lif og blod såsom Stockholmsfarare, skrifver det han hitkommer ånyo såsom en faktisk vederläggning af klandret öfver Stockholmsfareriet, och att han på grund af bekanntskap med kusin Gustaf, önskar sig äran af rum hos oss. Se här, han brukar en mycket vördnadsfull underskrift och förmälar „sin allerærbødigste Kompliment for höjædle højvelbaarne naadige Herr Baronens højædle højvelbaarne Frøken Søster den naadige Baronessen."

Baronessen. Han är en hedersman. Bror vet icke om han er gift?

Baronen. Nej alls icke.

Baronessen. Han skall vara välkommen.

Baronen. Såsom dufvorna i öcknen. Men verkligen syster; han skall stå faran förlora all aptit på äktenskap om han ser din underkjol.

Baronessen. Nå, oförskämde! Men stilla! jag vil icke bringes i förstörande affekt nu. Den Främmande måste bo her i Salongen och jag i kammarn, du i köket. (Det banker.)

Baronen. Ej, så för tusan! Underkjolen! Skynda dig! Underkjolen!

Baronessen. Slåprocken då! . . . Lumparne!

(De ile hver til sin Kant ud; men sees dog tildels af den indtrædende Fogd Smyg.)

Anden Scene.

(Fogd Smyg i Rejsedragt med sin Rejsesæk i Haanden. Siden Baronen og Baronessen.)

Fogd Smyg. — Hvad Fanden var det? Sligt et Landkort af et Flanels Skjørt har jeg aldrig seet, saalidet Hav eller klar Sø der var. Og slige Strømper og Been — hehe, Herskabet selv kunde det dog vel ikke være; men et Par Domestiker, som spillede Musen paa Bordet, dersom her ikke saa ud til, at de godt kunde være hjemme her. (Sætter sig.) Puh! det var en Rejse, som kunde give mere end een Vignet til en ulykkelig Stockholmsfarer- og Unionsfarce, saa som Hestene gik den hele Vej! den Ene hid, den Anden did som besatte, til Livsfare for Passagererne. Og saa i dette Huus? Ja for Gud tænkte jeg paa en maliciøs Karrikatur, da jeg nede paa den fordømt smale Trap i første Etage havde ondt for at slippe frem for de to Jøder, der gjorde hinanden Opstigningen stridig med Hæle og Albuer — formodentlig til denne Etage. Og da jeg vel var dem forbi, fandt jeg mine Been hildede i en Affære mellem begge Trapgjenboernes Hankatte, mens mit Hoved blev et Offer for begge Familjers „Jungfrurs“ praktiske Deelagtighed i Tvisten. (Seer sig om.) Det lader ellers til, at her er den Fred, som indfinder sig hvor Intet er tilbage og naar selv Rotterne maa fortrække; d. e. hvor jeg eller Prokuratoren har været. Men desbedre, for da blir en Sølvspecie veltalende, og . . (Springer op, da Baronen kommer. Han er itrukket en Duskefrak, der har gjort sin Tjeneste.)

Baronen. (Fornem.) Är Herren? . .

Smyg. Højvelbaarne Herr Baronens — om jeg træffer rigtigt — ærbødigste Tjener Kgl. Majestæts Foged Smyg, der, om jeg tør haabe . . .

Baronen. Åh, betrakta Er som hemma i detta rum.

Smyg. Jeg har den Ære at kunne hilse fra Deres . .

Baronen. . . Systerson vil ni säga? Icke längre än ärans band räcker, och det är kortre än blodets. Ni förstår mig?

Smyg. Oh, Herr Baron, med Deeltagelse og Misbilligelse af det Passerede . . .

Baronen. (Bitter.) Hehe, ja! Det skal vel vara ett Unionsäktenskap, en bild på ömheten inom en idealisk union?
(En Dör gaar saa lumskt op til et Kabinet, hvor man seer Baronessen, efter Lejlighed broget itrukken, i en theatralsk Stilling ved en gammel Harpe. Hun præluderer og giver nogle rystende Pröver paa sin Sang. Herrerne blive opmærksomme.)

Smyg. Ah! Frøkenen?

Baronen. Baronessen, förlåt . .

Smyg. Oh, tusinde Gange om Forladelse. I Norge er Frøkener et Slags Baronesser.

Baronen. Det måste då vara af bläckhornet eller katchesen eller liksom man i poesien kallar törn- eller bondrosor rosor.

Smyg. (Afs.) Hun skotter ved Gud hid. Eller har Næsen denne Sidebøjning? Den har Raad dertil. Men . . Ak! ak! kunde *det* lykkes, som nu falder mig ind (og man har hørt saa galt før) saa kunde gjerne hendes Næse have en ving og hvas Ryg som et Kortblad, og hendes Stemme ligne ti Gange mere et Klarinetmundstykke.

Baronen. (Afs.) Åhå, jag förstår dig, syster. (I det de nærme sig paa Tæerne og tage Plads udenfor paa hver sin Side af Kabinetsdören.) Tyst! stilla, Herre! min syster Baronessen är mycket romantisk.

Terzet.

(Mel. Hvila vid denna källa.)

Baronessen.

Hjerta! Du lilla, ömma!
ack skynda dig i Grafven gömma,
den sällhet du kan drömma!
  skynda tystna dina slag!
Ty verlden nisk afvundar
den skuggolika fröjd, du blundar;
den tår, sig mogen rundar,
  tör ej bli sedd den ljusa Dag.
    Den måste bak
midnattens täcken strömma
  — ack der hvar jag
blott suckande berömma
kan kärleks makt och dess behag.
    . . . . . . Gid döder vore jag!

Baronen. (Afs.)

Hurväl, min dyra Syster,
jag fattar hvarför öm och dyster

du hela rummet skakar
med harpospel och sorgsen tjut!
Din Guddom uppenbaras,
o menskoröst, enär befaras,
att döfva sjelf ej sparas,
men känna i sitt öra ljud.
Jag ber till Gud,
det måste snart erfaras,
att du som brud
med dufvokuttr besvaras.
Då blir jag också friadt ut!
. . . . Jag derom ber till Gud.

Smyg. (Afs.)

Hvad vakkert skal jeg sige?
Det er en gammelagtig Pige,
men Baroness tillige.
(Höjt.) Ak, Eders Naade, hvor charmant!
(Afs.) I Hende tör jeg finde
netop Fortunas snu Præstinde.
O, kan jeg hende vinde,
som Cæsar kom jeg, saa og vandt!
(Höjt.) Hvor regelsandt
og skjönt de Triller stige!
(Afs.) Au! au! iblandt
Hun skriger, som en Gige!
. En Skræk for Elskov Hun, minsandt!
. . . . er Lykkens Underpant.

Endskjønt det ikke var formeget, om jeg fandt Taburetten under hendes Skjørter, vil jeg dog lade mig nøje med mindre for det første, og gribe Jernet ved den rette Ende. Og hun seer ud til at lade sig tage. Jeg maa i Ilden af hendes Øjne . . nærmere ind paa hende, for herfra ligner hun disse rædselfulde Malerier, der synes at stirre paa Folk, ihvor man seer dem fra. (Höjt. Nærmende sig til Baronessen, kyssende hendes Haand.) Naadige Baronesse . .

Baronessen. (Springende op.) Ah, en öfverraskning.

Baronen. Vår norrska gäst, syster.

Baronessen. Si så! (Afs.) En mycket vacker man. (Höjt.) Norrmänn äro välkomne i Stockholm. Det är et prof på deras tänkesätt att de komma. Hur mår fru'n?

Smyg. Ak, naadige Baronesse, hun befinder sig endnu i de skjønne Ønskers Verden.

Baronen. (Afs.) Si så! Nu har hon nog för att kasta harpunen i; och jag kan gå.

Baronessen. (Med et strengt Öjekast.) Hör bror, du måste gå och verka för Herr Fogden.

Smyg. (Afs.) Det var Pokker til Øjne! I det ene blussede ligesom Krudt op imod Broderen, mens i det andet en glødende Staaltraadende pegede ufravigelig paa mig. (Höjt.) Hvor jeg velsigner mit Bekjendtskab med Kapitainen, som førte mig hid, dersom naadige Herr Baron vil understøtte de Ønsker, De kjender.

Baronessen. Vil icke han, så, tro mig, herre, så kan jag. Nå bror ! . (Afsides til Baronen.) Tag dig en promenad til Blasieholmen. Men skynda . !

Baronen. Nu hettas hon. (Gaar.)

Baronessen. Kom, Herre! Jag skal visa Er lyckens baktrappa. * * *

Tredie Akt.

Første Scene.

(Nat. Foged Smyg sovende i en Feltseng i det forrige Værelse, som kun er oplyst saavidt af en Natlampe, at en uhyre Mare i Amtmandshabit kan sees ridende ubarmhjertigen den Sovende. Den flyr idet Baronen i Natdragt og med Lys i Haanden træder ud af en Sidedör, nærmende sig forsigtig Fogdens Rejsevæske, hvoraf han lister en Flaske ud. Idet han sætter den mod Lyset træder Baronessen ud af den anden Sidedör.)

Baronessen. Men, Bombenundgranatenstråle! hvad är det du gör. Aktar du ditt namn och din heder icke mera? Tvi!

Baronen. Tyst syster! det är allt til det gode, och för att roa din trolofvade.

Baronessen. Just derföre vil jag vakta hans saker för de äro mina nu. Derföre . . sätt från dig strax. Förbannad denna timma, Bombenundgranatenstråle!

Baronen. Syster, kan du icke förstå . . morgon bittida skall Allahanda ut og det med en ny Filippik emot „Stockholmsfararen“ och att vor vän Publicisten här ofvanpå måste hafva något styrkningsmedel under arbetet, att det kan blifva nog kraftigt, och att jag kan fägna vår gäst med en god frukost på sängen?

Baronessen. Ah ha! väl betänkt, bror. Denna gången var du icke galen. (Baronen stikker Flasken til sig og gaar; Baronessen ligeledes til sit med Fingerkys til den Sovende, paa hvem Maren indfinder sig i Statsraadshabit og piner som för, indtil)

Tilskuere. (Raabe.) Nok!

Anden Scene.

(Den svenske Publicists Kvistkammer, knapt oplyst af Lampen, hvorved han skriver ivrigt. Den bortlistede Flaske staar foran ham.)

Publicisten. (Mumlende hvad han skriver.) — — „Vi kunde genast förstå, så väl af skådespelets titel —“ (Klunker.) *Pereat!* —

„som ännumera af Författarens namn“ (Klunker) *Pereat*! —„att Theaterpjesen icke var annat än et Pereat“ . . Nå, nå! (Klunker.) Det Pereat repeterar . Nej . . „en politisk pamflett“ skal det heta“ af högst nedrig beskaffenhet. Ty det är hans bruk i sina så kallade farser att sedan han paa scenen bespottat og hudflängt dem, sluteligen låta dem hängas och dränkas, allt som det faller sig. Civilisationen i Norrige tillåter sådant . .“ (Klunker.) Norrska brännvinet är godt likväl. „Vi kunna eljest tilförlitligt berätta våra landsmän, att den mest frejdade tidning i Norrige, Gentilskandal, hvilken redigeras af Intelligenzens verkliga representanter, har aldeles brutit stafven öfver Stockholmsfareren och dess författares personlighet, hvilken bäst karakteriseras vid hans brorskålar med Kreti og Pleti.“ (Klunker. Seer paa Flasken.) Vore han här, — ta' mig tusen om jag drack Du med honom för der är för litet på. (Skriver ivrigere.)“ Dess förhatligare är att se, att tidningar i båda landen bruka någon moderation i fördömmandet af hvad han skrifver, och at insinuera det vi skulle åsyfte oenighet emellan Folken derför att vi emellanåt köra et spet i Norrmännen enär de blottställa den nakne Nallebaken. Och det om en tidning, en tidning . .“ (Klunker ud.) Ai! Ai, sprit, är du redan släckt? Och jag fik icke sömnsupen? . . „Och det en tidning emot hvars redaktions patriotism, moraliska väsende och intelligenta hufvud dessa tidningars med samt deres publik alls icke äro annat än än — dvärgar“ . . . .

(Hovedet synker mod Bordet. Lampen blusser ud. I samme Moment forvandles Scenen til det Indre af et uhyre Hoved, i Forhold til hvilket Publikum seer sig i sin sande Dvergestörrelse. Dette skeer ved at en stor Maske falder ned istedetfor Teppet, med et Par i Begyndelsen blinkende maaneagtige Öjne, der snart lukke sig, og med en tilstrækkelig bred, gabende Mund, hvorigjennem man seer ind til Baggrunden af Hovedets Indre. Dette er Pap- eller Foerlærredsgraat, opfyldt kun med et rögagtigt Lys, og tomt. Paa dets Sidevægge sees kun nogle opklistrede Lapper af Kursberegninger, Plakater, Aviser, jurnalistiske Noticer og hist og her nogle Kridtstregmærker. I Baggrunden throner, som Hel i sit Rige, et blaablegt afskyeligt Gespenst, det onda samvetet. Rundtom det knæler een og tyve Lögne, smaa barokke Gespenster, hvis særegne Figurer tilsiges af Replikerne.)

Det onda Samvetet.

Hvarför ljuga En och Tjugu?
Tjugu lögner vore nog.
Du har honom „Poetaster“
skällt; jag dig i Dårhus kastar;
ty du Stackar är ej klok.

(En Lögn forsvinder.)

Du der med den vilda min
nämnd har honom „Harlekin?“
Gå fördömd att i hans trin
Efev strö och friska rankar!
Gif en qvickhet åt hans tankar!
Dränkas sedan i hans vin.

(Nok en Lögn forsvinder.)

Vålnad af en padda! Du!
hvad du ljugit, mins du nu?
Du har sagt, att han omgicks
Per af Paks och Pål af Picks.
Du skal slafsa i dig smutsen,
och så slängas ut i putsen.

(Nok et Løgngespenst forsvinder.)

Gamla Papegöjeskin,
lurfvig, jemmerligen turf ved,
fylld med maskar och med vind!
vil du sticka näbben in!
Ack för sent du gamla Jack,
Du har fört för mycket snack!
Utan ljud — det är dit öde —
skall du pladdra dig tildöde.
Näbben upp och ned skal gå.
Ingen kan ett ljud förstå.
Syns du straffet nog är let?
att du redan känner det?
Märk dig, Kræk, då: dig förbjudet
är ej ordet blott, men ljudet!

(Nok En forsvinder.)

Du med hugormtungan ute!
Lögn, hvem andra Lögner flyr!
på ett söndrad moln till skuta
jagas skal af stormen yr
tills du träffar En, som tror
sannings skugga i ditt ord,
att patriotismen hans
är en ögla i en krans.
Träffar du blot en hvarhelst
väl för dig! då är du frälst.

(Nok En forsvinder.)

Men hvar är du hämndens korade?
du förtappte bland förlorade!
Du, som lägger i hans blad

fenestreradt Svenskehat?
Du skal lefve för att jag
bita kun dig lidt hvar Dag.
Aila andra I försvinner,
skänkte åt de yra vindar!

(Munden paa det maskedannede Teppe gaber eengang og falder igjen. Transparentöjnene aabnes. Masketeppet gaar ivejret. Publicisten sidder som för. Morgengry.)

Publicisten. (Fortvivlet.) . . Ljuga? Det er lögn att det er något, som heter ljuga i polemikken. „Dvärgar" . . der slapp jag; och det är ingen lögn beträffande polemikken.

(Gaar med Papiret.)

Tredie Scene.

(Salen hos Baronen. Baronen, Baronessen og Foged Smyg ved Frokostbordet. Fogden læsende en Avis hvoraf man hörer endeel af de forhen bekjendte Kraftudtryk.)

Fogden. Ahahaha! Det var et kjæmpemæssigt Finale. Hvor jeg er dem takskyldig, Hr. Baron, for denne Opmærksomhed! Da jeg vaagnede og strakte Haanden ud, følte jeg noget koldt, klamt, og udstødte et Skrig fordi jeg halv i Drømme syntes at have grebet i en Slange; men, paa Ære, jeg skulde gjerne under Læsningen af saadant et Blad spise en levende Slange op som denne Kringle.

Baronessen. Ja söta, det räknas numera till de goda tidningarna. Men om vi tänkte på . ? (Rejser sig.)

Baronen. Ja rent ut, svåger, vet jag icke hvarföre Ni skal dröja. Ni kan vara säker. En sådan der familjamalgamation . .

Smyg. Ak, hvad har jeg Familje? Dog var min Mors Bedstefader fra Mecklenburg og hedte Kothenhauf.

Baronessen. „Et Kothenhauf" måste du säga. Ett mycket vackert namn. Och nu skal du nog få familj, min söta.

Baronen. Ni är nobiliterad genom denna förbindelse med Bombenundgranatenstrålarne. Det var det jag ville sagt: en sådan der familjamalgamation betraktas såsom af mera värde för unionen än tio års bestånd, såsom det rätta sammanloddningsmedel, och en politisk förtjenst, hvarför der bör illumineras i både rikena, och som ett realiseradt ideal ***en miniature***

af unionen i sin fullkomlighet. Derföre . . (Hvisker til Fogden) . . på min landtegendom . . .

Baronessen. Deri har jag tvåhundra Banko stående, min søta. (Smyg gjör passende Forbindtlighedsminer.)

Baronen. . . Och så reser jag förut i svågers schäs, som står igen sedan förra vistandet.

Baronessen. Kusin Gustaf och hans norrska fru bedja vi alls icke.

Smyg. Vist ikke. Gjør i alt som du vil.

Baronessen. Så åstad allt hvad tyget håller.

Smyg. (Gnidende Hænderne. Afs.) Hihihi! Det var en stolt Stockholmsfart. Udnævnelsen maa komme ilende efter af sig selv . .

(De gaa.)

Fjerde Scene.

(Værelse hos Gustav Allvar. Elise i Sofaen med Lommetörklædet for Öjnene. Gustaf gaaende op og ned med et Brev i Hænderne. Begge ere i det Antræk, som Enhver vil kunne angive, der har seet en fornuftig norsk eller svensk Familje i sit Hjemlige paa Landet. Imellem Værelsets Dekorationer Portræterne af Elises Forældre med en Evighedskrands over; ligesaa af nogle svenske og norske Patrioter. I Baggrunden Vinduer til begge Sider af en tildækket Glasdör. Baronessen og Smyg siden udenfor.)

Gustav. (Knuger Brevet.) . . Elise, dyrbara hustru, bryd dig intet om den oforskämda skrifvelsen. Hon är ett undantag också i sitt stånd. (Sönderriver Brevet, aabner Vinduet og kaster Stumperne ud. En pludselig afbrudt Vognrullen og Stemmer som i heftig Trætte höres udenfor gjennem det aabne Vindu.) Vid himlen! låt henne icke förstöra vår lycka. Hon är när.

Elise. (Springende op; omfavnende Gustav.) Min Gustav — og Han!

Gustav. Låt oss höra, Elise. Kunna vi undvika detta besök . . .

Smyg. (Udenfor.) . . Nej, Jeg holder ikke ud længer. Dette bliver utaaleligt.

Baronessen. (Udenfor.) Hvad, toker! vill du icke sitta på framsätet?

Smyg. I min egen Kalesch?

Baronessen. Ja Stockholmsfarare-kalesch. Den der på hemvägen med fyra strykande fålar. Tvi!

Smyg. Gaa ad Helvede til Jesabel! Det er at gaa paa „hemvägen“ for dig. Posten er besat; skjønner du. Det var at læse i Karlstad. Kjøbet er opgjort. Hvad kan Ni — det vil sige I ni Forbandelser — udrette uden at plage mig? Det har Ni gjort paa hele „hemvägen.“

Baronessen. Ur vägen! Jag skal . . ta' mig sju tusan tunnor! på heder och ära, du skall ur vägen, och jag vill upp i vagnen.

Smyg. Heder och ära — Haha! Ja den er ligesaa god som før, Drage! Men i vagnen, i Vognen? Siger De saa, Madam? I Vognen? Holdt! Nej! Kudsk, pas paa naar jeg er i. Lad saa de fyra strykande fålar . . Forstaar du?

Kudskens Stemme. Ja vasserra.

Smyg. Frøken Baronesse, forstaar De ikke ogsaa, Rejsen er gaaen galt, og at De har givet mig en Erfaring hvorfor jeg vil have mig ærbødigst anbefalet . . Kudsk pas paa! . . Frøken Baronesse, her omtrent bor jo netop, efter Beskrivelsen, Deres Nevø. Særdeles bekvemt til at træde af paa. Kudsk pas paa, naar jeg springer op.

Baronessen. (Hæs af Raseri.) Bof! Bof! är det icke andre beställningar i Norrige?

Smyg. Slip mig! Hvad? Bruge Magten? Slip mig! Jeg er glad jeg slipper . . Djævel, slip mig! eller jeg bryder en af dine Hugtænder ud til Erindring, . . Kudsk! . . (Man hörer en Vognrullen der taber sig.)

Baronessen. Tvi! tvi! tvi dig, Stockholmsfarare.

Gustaf. (Henter sin Ridepisk frem. Raaber uf af en Sidedor.) Olof! Borken, gesvindt! Elisa, jag har att handla! och du vet huru du skall behandla den olyckliga utanför, Du förstår.

Elise. (Trykkende hans Haand.) . . At glemme. (Aabner Dören. Man seer Baronessen i Rejsehabit paa en skovomgiven Landevej.) Vær saa artig at træde ind.

Baronessen. (Trædende til Tærskelen, med Hoffærdighed.) Är Ni . ? se, se! se! Nej, fru! Tackar eljest. Jag har bevakat mit namn. Det går icke öfver denna Tröskel. Jag går till min Bror.

Gustaf. (Trædende frem i Dören.) Alldeles såsom tant behagar.

(Raaber.) Olof, bringa fram en vagn till Damen. Elise, aflägsna dig och sänd jungfrun til hennes bistånd. Jag har ett kort ärende. (Hviskende.) För aftonen äro vi ensamme och lyckliga som förr och du skall åter höra i ditt fädernespråk min lifsång.

Se jeg kan ved Elisas Barm
til hele Kloden sige:
jeg her indslutter i min Arm,
o Jord, din bedste Pige!

Farväl sålänge! (Vil gaa ud. Er i Rejsefrak og med Ridepisken under Armen. Baronen kommer i samme Dragt henad Vejen. De mödes i Dören.)

Baronen. (Idet han nærmer sig. Afs.) . . Der står hon ta mig tusan, på det torra. Och det har händt på detta stället? (Höjt) Gratulerer, Gustaf! (Bukker for Elise.) Och det är frun? Ödmjukaste tjenare! (Til Gustaf.) Hvarthen? (Gustav hvisker til ham.) Aha! redan gjort. Jag fick spordt det af det tomma rummet i kaleschen; och så gjorde denna sin tjenst. (Viser Stumperne af sin Svöbe.) Jag börjar tänka att Stockholmsfararne äro några bofvar i allmänhet.

Gustaf. Oncle felar icke. Och Normännen hafva rätt i att förakta dem. Försök kölden af tankan om förhållet vore umvend och Svenskar förbigik sin ansvarige regering och sökte Sveakung på andra sidan Magnord! Men vil Oncle icke vistas her hos oss? Jag tör bjuda at se en lyckligare förbindelse emellan ett svenskt och ett norrskt hjerta än den bild på en osäll förening, hvars sönderbrutna led derutanföre väcker vårt medlidande? Hon har förnärmat min hustru. Derföre smärtar det icke att hon är rest och glömd. Gid så allt som gör föreningen emellan folken til en förvrängd motbild i det stora af det lilla familjstycket her. (Omfavner Elise. De gaa ind i et Sideværelse.)

Femte Scene.

(Intelligentsskandalens Bureau. Arbejdsstokken som för. Siden Fogden Smyg noget beplastret.)

Chor af Arbejdsstokken.

(Mel. O du Tobak! o du Tobak!)

Vort Sprog er armt,
kun lidet varmt;
man deri hverken kan fordömme,
ej heller let
legere tæt

Den, som vi pligte at berömme.
Bestandig jo vor Stiil for mat er
mod Stockholmsfarerens Forfatter,
og Guldpapiir
kun Kronen bli'r,
som vi paa vore Egne sætte.
Naar Folk den se
de tör kanske
dog endnu tro, det er den rette.
Saalænge vort Parti kun styrer,
med hvad vi har vi frit baldyrer.
Men Hampegarn
og Gadeskarn
faar Vredens Barn, som ej vil knæle,
og tilstaa, at
som skyldig Skat
vi alt blandt Os indbyrdes dele.
Berömthed, Rang og Embedsposter
os snart ej meer Umage koster.
Thi Naadens Elv
vi til os Selv
har ledet hen i dyben Rende,
og Israel
sit Mannameel
saa let ej fik som vi i denne.
Gid Regimentet længe vare!
Held os, derfor er ingen Fare!
Vort Regiment
skal sin Klient
tilsidst for Stockholmsrejser spare.

Foged Smyg. (Kommende ind.) Ja gid Fanden tog dem, og Jer med, som opmuntrer dertil. Der kommer jeg aldrig meer. Embedet er besat.

En af Arbejdsstokken. Vi har netop nu sat det.

Foged Smyg. Og med En, som ikke engang kan skrive sit Modersmaal som en Dreng i Sinkelexen.

En af Stokken. Det har vi ikke sat.

Foged Smyg. Tror det forbandet vel. (Slaaende sig for Panden.) Hu, Stockholm! Stockholm! * * * Forbandelse over Jer, som bestyrkede mig i Stockholmsfarten ved jere Raserier imod Stockholmsfareren! Og nu kan der komme en til.

En af Stokken. Nok en Stockholmsfarer? Hvad skal vi saa finde paa?

Foged Smygg. Hjælp, Samiel! vil jer svenske Makker sige; og han hjælper vel jer med, dersom der er Ærlighed til. Adjø — til Helved kanske, men ikke til Stockholm mere!

En af Stokken. Ja da rejser s'gu jeg til Stockholm lel.

Kors! er dette en Opera?

En Opera det? Nej min Mand! Og jeg rejser s'gu til Stockholm lel.

Den Konstitutionelle.

Nissespil

af

Siful Sifadda.

1839.

Personerne:

Motzius, Dr. juris utriusque.
To Studiosi.
Grim, eller Nissegrim, den CCLIX, Nissers og flere Thussestammers Fyrste, forhen Konge over alle Lofter, m. m.
Mara, gammel Nissekvinde, anseet, som andre Kjærringer, for et Orakel.
Tys, Nissehövding.
Sifaheddin, Alfers og Sifuliners Hövding.
En talende Parykblok.
Nisser, Alfer og Sifuliner.
Nihiliter, et nyt Nissefolk.

Scene I.

(Et uryddigt Loft i Motzius's Huus. Mellem Skramleriet en aaben Bogkiste og en Parykblok af Pap. Kong Grim i en sörgmodig Stilling i Bogkisten. Mara ved Parykblokken. Tys paa Vagt i Loftgluggen. Siden Nisser, smaa, skumle, barokke Skabninger, Alfer og Sifuliner.)

Mara.

Snart vil i Norrige,
Nissernes Odel,
Rødhætters Arne,
Graagutters Hjemsted,
Tomtgubbers egne
oldhjemlede Bopæl,
Flere ej findes af
Thussernes Slægt.

Nisser. (Overalt fra Krogene.)

Ve! ve! ve!

Mara.

Thusser, oprundne
af Mulden, befrugtet
af Risernes Blodstrøm!
Nisser, de levende
Gejster af Asernes
lystige Indfald rundt
Bordet i Valhal!
Graagutter, Støvet i
Jetternes Fodspor,
livnet af Gudens
forfølgende Aande!
Rødhætter, Mjølnirens
levende Gnister!
Tomtgubber, I, som i
Fædrenes morknede
Højsæder boed!

Ve Eder Alle! Thi
Engenes Alfer og
Skov-Sifulinernes
vilde og fremmede
Slægt har fortrængt jer.

Nisser. (I Krogene.)

Ve! ve! ve!

Mara.

De myrde vor Stamme
med tornede Blomster,
med Kjøller af Roser,
med Sværde af Liljer,
med Slynger af Efev,
med Landser af Solglimt.
Med Sommerfuglstøv de
gamle ærværdige
Nisser og Nissernes
Helte de blinde,
saa Hine forvirres i
Raadet, og disse ej
Vaabnene finde.

Nisser. (I Krogene.)

Ve! ve! ve!

Mara.

Ja ve os! Før kaldtes
vort Hjem „overalt:“
fra Taget paa Templet
i Nidarosby
til Spangarejdbondens
tangtækkede Hytte.
Snart intetsteds er det;
thi Fienden levnet
har kun dette Loft.
Istedetfor Helgeners
brogede Billeder,
fortrængte til Templets
Loft af St. Olafs

forgyldte Statyer,
kun denne elendige
Blok til vor Leeg!
Istedetfor Orgelets
rungende Bølgegang
under i Kirken,
det evige Snøvl af
Pedanten herunder!
Istedetfor Kisten
med Kronen for Bruden,
med Hornet og Kruset,
det sølverforgyldte,
med Maaneskin fyldte,
og Søljer og Maljer
og Belter og Ringe,
kun denne forstøvede
Kasse med mølædte
Bøger og Skroller!
Istedetfor brogede
Stakker og Kofter
paa Bøndernes Stabur,
dandsende lystigt
med os under Taget,
kun Kingelens Væv og
et Kaalhoved, vissent
og flaut som Pedantens,
hvis Huus er vor sidste
og eneste Tilflugt!

Nisser. (I Krogene.)

Ve! ve! ve!

Tys. (Til Grim.)

Og selv her belejret, Herre!
Thi histnede alt paa Engen
vilde Sifuliner, kaade
Alfer sig i Rækker ordne
til en Storm paany inat.
Med en Bønderoses Stolthed
seer jeg Sifaheddin knejse;

Alfer meje langsmed Muren
bidske Nesler af til Riis,
og den lumske Humleranke
viser Vej dem opad Væggen.

K. Grim.

Luk da Gluggen, tapre *Tys*!
Mærk den udenpaa med Tegnet
af den store Ases Hammer!

(Det bliver halvdunkelt. Kun en Ugles Öjne lyse under Tagbjelken.)

Det vil skræmme dem som Løvens
Hellebarde over Porten
paa det gamle Agershuus
tvinger stedste Ola Højland
til at vende Ryg paany.
Skift en Lime, om den findes,
ud til Spær blandt vore Tapre!
Byd Trompeter Muus at blæse
ud af sine Musehul
flux vor sidste Trop isammen!

(Der blæses som naar en Muus piber. Nisser af forskjellige Stammer komme frem og rangere sig op.)

Tys.

Ak en sørgelig Revy!
Dine Fædre, Herre Konge,
kunde mønstre fleer Geleder
end den gamle Eeg har Kviste,
flere Hoveder end Blade,
flere Spær end Fyrrens Naale.

K. Grim.

Ja, min Skjebne er som Norges,
bedre ej, ej mere slet.
Jeg har flere Tomtegubber
end det ejer Generaler.
Dog lad end engang Trompeten
tone, om endnu i Krogen
sig forstikke skulde Nogen.

(Der blæses. Flere komme frem.)

Og saalænge Een er kvar,

mit Prærogativ jeg har.
Jeg kan gjøre hans Person
fra et Nul til en Baron.
Først naar Ingen af Nationen
er tilbage, blegner Kronen.
For at vise dig, at den
end har Liv og Glands igjen
siden sidste Nederlag,
er Baron du fra idag.

Tys.

Dine Fædres høje Gejst
har sig i dit Hjerte rejst.
Den har fra din Læbe mælt,
Sejershaabet gjenbesjelt.
Thi naar Storhed er tilbage,
naar i Nederlagets Dage
Naaden end saa mildt kan smile,
hvo kan da om Sejren tvivle?

K. Grim.

Derfor blæs endnu engang!
Tapre, det er Ærens Klang.
Mod i eders Hjerter stejle!
Haand med Haand om Prisen bejle!
Venstren vinde Højrens Kraft!
gjøre dennes Underværker!
tegne dybe Jothunmærker
med et usselt Landseskaft!

Vi fra denne Foliant
(højstærværdige „*van Leeuwen*
om Noveller og Pandekter,“
laant af trængende Behøven
af den granskende Pedant,
paa hvis Loft et Skjul vi fandt)
Selv vil se paa, at I fegter,
styre Kampens Mord og Røven,
Pilens Flugt igjennem Slaget,
Sværdets Vej i Nederlaget,

kaade Landsesprings Badut,
Stridens Aabning, Gang og Slut.

Mærker, før i Sværdet spidser,
derfor min Befaling, Nisser!
Raadet, født paa Cæsars Tunge
til Pompeji Lapsers Skræk,
lyder ifra eders Konge:
hug i Fiendens Ansigt væk!
Naar, forknyt ved Sligt, Enhver
skynder sig at vende Bagen,
kan I mageligen der
skrive Datoen af Dagen,
da de gamle Nissers Hær,
ofte nederdrægtigt slagen,
restaurert i Norge fik
Fædres Magt og Fædres Skik,
renset ifra Tag til Tofter
Tomten, som fra Arildsold
var i Nissefolkets Vold:
alle Norges gamle Lofter.

Derfor hug som jeg har buden!
Smuk er Alfen, ræd for Huden,
dandyagtig, elegant
i sit Rosenfløjlsgevant.
Kast ham Aske da i Snuden!
Giv ham i hans glatte Fjæs
derfor mangtet Rødkridsbles!
Kløv hans Næse, Kinden spalt!
Gjør hans Pande runemalt!
Ved et dygtigt Snit paatvers,
kjække Nisser, maa I dræbe
al den Haan og bitre Skjerts
rundtom Sifulinens Læbe!
Gjør hans Næse liig Kamelen,
eller levn kun Halvedelen!
I fra Øre og til Øre
til en Afgrund Munden gjøre!

Giv hans Kind et Klap, som svier!
Panden gjør til Vertshuusskildt!
Lørdagsaftens Fantasier,
malte noget grelt og vildt!
Gjør med alle dem, I griber,
som paa Spansk med Karaiber!
Hundedrevne skal de løbe
Spidsrod for sin egen Svøbe,
piskes som man pisker Duun,
hakkes sønder som Kallun.

Hevnen ej for svær kan være;
thi det gjælder Land og Ære.
Alfen, kaad og klokkeblaa,
hader Nissen, som er graa.
Meer end Svensken hader Russen,
hader Sifulinen Thussen.
Han med Rosenknop til Hue
vil mit stakkels Folk forbyde,
sig i Fædres Sæd at pryde
med den nationale Lu'e.
Derfor rød og spids som den,
blus ivejret, Krigens Flamme!
Heller Nederlag igjen,
end en Fred, som er tilskamme!
Derfor, *Mara*, vor Præstinde,
Veraab lys imod vor Fiende!
Veraab hvast og tæt betandet,
skjønt af tandløs Gumme født,
som af Skindæg, ækelt, blødt,
Krokodilerne i Sandet!

Mara.

Konning! min Mund har din
Oldefa'r kysset.
Skjaldene kvad da om
Roser og Honning.
Nu er den opfyldt med
hede Forbandelser,

fyldt som med Skedevand,
Pythias Hule liig,
fuld af de giftige
tryllende Dampe.
Men ad Forbandelser
leer Sifulinen.
Skjønt som en Blyregn fra
Læberne sendte,
Alfen afryster dem
let som et Dugdryp.
Heller ej haaber jeg
Sejer ved Vaaben.
Førstvundne Sejer gi'er
Stympren Berustes
Kræfter og Lykke.
Helten, betvungen, er
regnslukket Baune, som
længe vel syder og
gløder i Asken, men
mere ej løfter sin,
purpurne Fane.
Derfor til Fædrenes
tryllende Kunster
Mara sit sorgfulde
Øje har vendt.
Rædsel maa vækkes —
Konge, giv Agt!
Modet ej knækkes
altid med Magt.
Men det kan skrækkes,
Sejerens Blussen,
med Bleghed bedækkes
ved Koglen af Thussen.
Lad Aanden da fegte,
hvor Hænder ej mægte!
Vi aabne, som sidste
Redning, vi vidste,
da Rædselens Sluse!
Et bølgende Hav

af Bleghed skal bruse
mod Fienden deraf,
skylle fra Kinden
den pralende Let,
saa Fienden, inden
han veed det, medeet
forfærdet og bleget,
kun ligner sit eget
fortegnede Blyantsportræt!

K. Grim.

Lad os høre da din Plan!
Gamle Viisdom, lad os høre!
Se, din egen Konges Øre
er din Læbes Underdan!

Tys.

Der er ej til Koglen Tid:
Fienden ruster sig til Strid.
Kjelling, før du faar din Gryde
til af Fandenskab at syde,
flyver Svalen under Tag;
Sifulinen sidder bag,
styrer den med Stjertens Ror
ind paa Loftet, hvor vi bor.

Mara.

Ve dig, du som ikke ejer
meer, end Officerer plejer,
af Religion og Tro,
men har mere, end man vant er
selv hos unge Adjutanter,
af en fuld og opblæst Kro! —
Du (og *Mara* dette siger)
du skal dø, idet du viger.

K Grim.

Stille! Stille, begge To!
Forud gives Slip paa Sejren,
hvis vi have Tvist i Lejren.
Mod og Kløgt er ikke Eet;

dog har nu I begge Ret.
Alt som Fienden kommer, maa
han af Os sin Hilsen faa.
Skulde han blandt Nisser finde
kun til Værn en gammel Kvinde?
Nej, vi er Kong Grim, som veed,
hvor vi har i Kamp vort Sted,
højest oppe — jo vi veed det —
medens du vor tapre *Tys*
(Slangeho'det paa Geledet)
gjør os Fiendens Række lys.
Ud af dette *Corpus juris*,
sine permissione legis,
jus secundum solum furis
nec non absoluti regis,
vi et Blad til Banner skjærer,
som med sære Karakterer,
græske Træk, Arabertal,
skræmme Fiendehæren skal.

(River et Blad ud, og stikker det op som Fane.)

Tys.

De komme! De komme!

K. Grim.

Lad røres vor Tromme!

Tys.

De komme, de komme,
saa rappe som Tanker.
Se Toget saa broget
som gamle Skavanker,
som ny Fantasier!
De entre i Humlens
forræderske Ranker,
som sværmende Bier.
De bruge til Stiger
en Straale, som end
i Nedgangen higer
til Taget igjen.
De ride paa Svaler

med blaat Skaberak.
Det er Generaler
i Stab om sin Schak.

K. Grim.

Til Vaaben da, Tapre!
    Lad Trommen bli' rørt!
At Tænderne klapre,
    maa ikke bli' hørt.

(Allarm udenfor Gluggen.)

Tys.

Tilbage! tilbage!
Min Post er forcert.
Ret eder, Karnaljer!
I Orden I drage
jer ud af Bataljer,
og ikke forkjert!

(Alfer og Sifuliner, smukke smaa Skabninger, bevæbnede med Rosentorne, Sværdliljeblade o. s. v. mylre, med Sifaheddin i Spidsen, ind ad Gluggen ved Hjælp af Humleranken udenfore. Et stærkt Aftenlys bryder ind. Nisserne retirere, forsvindende for det meste i Krogene.)

Sifaheddin.

Ned, Yngel af Natten,
saa ussel som Støvet,
der gav dig dit Liv,
saa troløs som Katten
og snigende Slange,
fejghjertet og bange
som Aspetræløvet
og sitrende Siv!

K. Grim.

Perdu! Perdu!

Tys.

O Konge, fly!

K. Grim.

Fra Land og Rygte,
  med Stormens Suus,
vil Kongen flygte.
Før frem min Ganger,
  „graa Flaggermuus"!

Sifaheddin.

O man dig fanger
før den er sprængt.
Din Kongetitel
da ud har tonet.
I Slavekittel,
skjønt konningkronet,
da blir du hængt.

K. Grim.

Flyr, Tomtegubber,
iskjul, iskjul!
som Maur i Kubber,
som Muus i Hul!

Sifaheddin.

Frem Sifuliner
hvor Landsen hviner,
det gyldne Ax!

K. Grim.

Tilbage Nisser!
Tilbage strax!
Hist Døden griner
fra Landsespidser.

Sifaheddin.

Frem, Alfer fagre!
hvor Banrene flagre!

K. Grim.

Retræt fra Valen!
Følg Generalen! (Dr. Motzius kommer i Dören.)

Sifaheddin.

Frem! — Nej, tilbage!
Med Sværd af Blommer
kan Ingen jage
saa fæle Trold,
som det der kommer.
Den fule Nisse
har havt en Rise
i skjult Behold.

(Alfer og Nisser flygte hver til sin Kant.)

Scene II.

Dr. Motzius. — — 6te 9de 1ste om Huusfred. *Item* 6te, som ret passer sig paa *casum*, hvis kun Angjældende — *sons maleficii vel de maleficio* — lod sig finde. Dog saa bliver 1—4—32 anvendelig. Eller skulde virkelig denne Allarm, formedelst overvættes Lærdom, være forefalden i mit eget Hoved, hvori virkelig stridige Lovsteder tumlede sig? Alligevel er dog Huusfreden brudt, og *Dr.* Motzius maatte have sig selv at stevne, om Lovgivningen var fuldkommen. Ingen maa forstyrre *Dr.* Motzius udi hans dybe Meditationer, ikke engang *Dr.* Motzius selv uvitterligen, ihvorvel ved nøjere Granskning af denne *casus* en mærkelig *defectus legis* i 6te 11te lader sig tilsyne. Men den fuldkomne Lovtilstand, der sikrer os endog for Molester af os Selv — *ex sua ipsius persona* — vil først blive etableret naar jeg faar min Kriminal- og Civillov færdig, hvilket — *ope Dei & Treboniani!* — vil ske om en 80 Aar. Skulde dog denne Allarm, som liig en Strøm gjennembrød mine Meditationer, hidrøre sig fra Rotter, Muus, *spectra* eller Andet, da ere disse den sidstfraflyttede Lejer anhørige, og 6—14—6 bliver da udi al Maade at applicere, ligesom og udi den nye Lov en Bestemmelse om at Fraflyttere skulle tage sine Rotter og Muus med sig. Dog om *casus*: Huusfreds Brydelse, var det *Corpus* skulde konsuleres. (Seer, at Bladet er borte.) O Himmel, hvilken Gjerning! Min Skat er mig berøvet. (6—14—15, 16, 17) *Corpus* er som et *corpus*, man har tilføjet Afhug og Saar (6—7) ja revet Hjertet ud af Livet paa (6—6—1,) mens der dog bliver *quæstio an* ved den 2den Artikel, og 6—4—10 *de crimine majestatis* kan ganske vist komme i Betragtning! O *Corpus*, mit Liggendefæ! du Verdens sande Konge! *Imperii Romani* evige Besidder og Repræsentant! hvorledes du er mishandlet, din Integritet tilintetgjort, og *Dr.* Motzius berøvet Æren af at have det eneste Exemplar i Riget af denne Bog, der paa eengang er al Viisdoms Kilde og Hav! Og hvilken graverende Omstændighed, at jeg just nu, da et Citat slog mig fejl om Huusfreden, i Anledning af denne Allarm, skulde rammes af denne Ulykke, som vilde gjort den vise Hugo Grotius rasende. Men *Dr.* Motzius

er dog visere end som saa, skjønt jeg maa have dette Citat, om det kun fandtes optegnet under Helvedes Grundsteen, og jeg maatte kjøbe det som *Dr.* Faustus for min Salighed, uanseet 6—1—7, 8, 9 og 12.

Mara. (Mumlende i sit Skjul.)

Den Sjel er ej i egen Magt,
som har et Ord saa gudløst sagt.
I blotte Tanker alt forsvoren
er Stakkelen som Faust forloren,
skjønt aldrig den til Gjerning blev,
og han sit Mundsvejr aldrig skrev.

Dr. Motzius. Jo, ved Gud, her er Rotter; og de Mørkets Tænder er det, som har gnavet paa Lysets herlige Kjerne. Og kanske de heller ikke have sparet mine andre herlige Skatte, som dog imod *Corpus* ere som mørke Planeter og Maaner imod Solen. Lad da se! (Mönstrer Bogkassen.) Nej, den herlige ***Antonii Bullæi Consilia & Responsa*** er dog i Behold, item ***Carbonis Practica Practicarum***; item ***Sigismundi Pauschmanni Quæstiones practicabiles*** (hvoraf *Dr.* Motzius idetmindste har opdaget 400 til) ***item***, Gudskelov, den opløftende ***Pagenstecheri Prognosticon de barba*** og ***Antonii de Sousa Perfectus Doctor***; ***item*** den guddommelige ***Zepperus de jure aggratiandi, detractionis, stapulæ, anargyriæ, anatocismi, antichresis, juramenti calumniæ, revisionis, unionis prolium & denique Urphedæ***; ***item*** den skarpsindige ***Philopatreia's*** Anmærkninger over de dyre Tider, samt de kostbare Kapitelstaxter fra Anno 1600 til 1814; ***item*** den ubetalelige ***Casparis Ziegleri Rabulistica, sive de artibus rabulariis & Ottonis Zaunschlifferi Opera juridica, 16 volumina***, samt ***Christianus Kortholt de tribus impostoribus***; item Kjøge Huus-Kaars eller Beretning om Djævelens Fristelse ved tvende Ægte-Folk, af Johan Brunsmand; das Kögesche Haus-Creuz, og ***Energumeni Coagienses, Lugduni Batavorum, cura Ioannis Brunsmanni & Editio Lipsiensis ejusdem libri***; item ***Kortholt*** om den af Djævlen legemlig besatte Dreng udi Borg; Gedancken von dem ***modo succedendi*** in den itzigen ***feudis*** in Dännemark, samt om Besættelsen udi Thistæd. Jo, Gud være lovet, alle disse kostelige Værker, min Lærdoms Hjørnestene, befindes paa

sin Plads; kun *Corpus*, o *Corpus*, Hovedhjørnestenen, er den molesterede, og *Dr*. Motzius den ulyksaligste af alle lærde Jurister. Men har jeg ikke læst, at Mange i Søvne have kunnet tale Hebraisk og skrive Aramæisk ved en synderlig Aabenbarelse? Jeg vil prøve det, om ikke Stedet skulde rinde mig ihu med Pagina og Paragraf paa det allernøjeste *in terminis*, naar jeg inat bruger *Corpus* til Hovedpude. (Gaar med Corpus.)

Scene III.

(Mara. Siden K. Grim og de andre Nisser.)

Mara. (Kommer frem.)

Da, naar Heltene i Buxe
vende Ryg og unnafuxe,
er det let for gammel Kvinde,
Herskerinden i en Spiis,
at faa Skjørterne i Priis,
Rygte og Berøm at vinde,
Storhed for et Røverkjøb,
hvis hun stod hvor Manden løb.
Da bli'r hendes Kneps Bedrivt
fremfor Knepsene i Lommen.
Hør min Røst da I, som Trommen,
med Respekt og Øret stivt!

K. Grim.

Vi høre, vi høre!

Mara.

Finnerne føre
Jomalas rædsomme
Billed i Felten,
som de Filister
svandsede Dagon og
blodige Baal.
Højt over Hæren
løftet paa Skjolde,
trued den Vældige.
Fienden sloges af
Aasynets Rædsel,

Sværdene blødnedes,
Øxerne drypped som
Bly ifra Skaftet,
Spydene smelted for
Afgudens stirrende,
dræbende Blik.
Hvergang det hede
Offerblod, øst af
Præsterne, silred
over dens Bryst af
ravnsorte Marmor,
risled dem Dødens
Iis nedad Ryggen.

Derfor, du gamle,
vaklende Konge —
derfor, du vantro,
pralende Feltherre,
kjæk nu som Hønen,
naar Regnen er over —
derfor du fejge,
flugtdrevne Folk —
hører Præstinden!
Viisdom hun mælte
dengang hun kvad:
„ene til Fædrenes
tryllende Kunster
Mara sit sorgfulde
Øje har vendt.“
Mara har seet
Nissernes Frelse,
Thussernes Vælde i
Norrig gjenrejst!

K. Grim.

Vi høre, vi høre!

Tys.

Af Træfningens Torden
var døvet mit Øre:

men nu kan det høre
vel tvertsgjennem Jorden.
Det drønnende Hav,
den rungende Val
ej dæmper din Stemme.
Jeg Klangen deraf
dog skulde fornemme.
Præstinde, o tal!

Nisser.

Præstinde, o tal!
Vi klart i din Røst
en Viisdommens Kilde
vil høre at trille,
en brusende Flod
af skummende Mod,
en Susen af milde
Zefyrer af Trøst!

Mara.

Virkningen i bange Miner
saa I hos de Sifuliner,
da Pedanten treen herind.
Hurtig som de Ryggen vendte,
skifted Sejeren sit Sind.
Søde Smiil paa Smiil den sendte
efter jer hvorhen I rendte.
Men, betagne Sands og Mod,
Meningen I ej forstod;
knap jer Selv af Skræk I kjendte.
Men da vaaged Maras Øre!
Hun forbauset fik at høre,
at de Alfer, skjønt saa vise,
holdt Pedanten for en Rise,
for en alliert, en djerv,
velbetænkt og fuul Reserv.
Og hun saa, at Sifuliner
ogsaa kunde skifte Miner,
som alt Sejren straalte i,
gjøre promte Venstre om,

rømme, akkurat som I,
did igjen hvorfra de kom.
Nu skal derfor den Pedant
tjene jer som Bundsforvandt.
Naar han paa sit *Corpus* sover,
Mara i sin Nattedragt,
voldsomt som den vilde-Jagt,
ride skal tilgavns ham over,
tumlende sin Fole graa —
den der har de hvasse Hover:
Flaggermuus med Kløer paa —
gynge sig med blytung Vinge
paa hans sammenklemte Bringe,
pine ud hans Sjel i bange
fæle, rallende og lange
Støn, og hastigen den fange
op i denne hule Blok.
Foran bære da en Flok
den som Jomala i Slaget
frem som Vizlipuzli, Baal,
frem som Dagon paa sin Val!
Og forvist Den flygte skal,
som ej alt har Flugten taget!

(Mara forsvinder med Parykblokken.)

K. Grim.

Mara har Ret;
det Indfald er prægtigt.
Sindet bli'r let
alene ved det,
og Sværdet bli'r vægtigt.

Tys.

Hu, hvor mit Mod
nu svulmer i Brystet!
Efter lidt Blod
alt længe jeg lysted.
Gid de maa komme
tilbage paany!
Skulle vel Somme

faa lære at fly.
Min Følelse lyver
for denne Gang ikke.
Med blodig Besyver
jeg skulde ham stikke.
— Tys! syntes I ikke?
Jeg hørte, ved Gud,
den larmende Stikke
paa Trommernes Hud.

K. Grim.

Vi ogsaa en Lyd.
Jeg syntes det glindste
histhenne af Spyd.

Tys.

De samle sig atter
(Afs.) — Gid Mara var her! —
Nu Posto da fatter!
Giv Agt! I Gevær!
Vi maa idetmindste
udholde hans Ild
til Mara os bringer
hiin Alfebetvinger,
hiint Rædselens Bild.

Nisser.

De komme, de komme
med Pik og med Tros,
som brusende Flomme,
som rivende Fos!

(Alfehæren bryder ind.)

Scene IV.

(De Forrige. Sifaheddin med sine Alfer og Sifuliner. Siden Mara med den talende Parykblok.)

Sifaheddin.

Frem, I Sifaheddins Magter!
Frem paany! Hiin Rise var
ikkun en pedantisk Nar,
som selv Drengene foragter.

Blæser i Liljers
sølverne Horn!
Rør Tulipanernes
Pauker af Guld!
Fælder med Irisens
blaa Hellebard!
Knuser med fulde
Provindsrosers Kjøller!
Hugger med Kornblommers
taggede Morgenstjerner!
Fyr med Angelikas
lange Kartov!
Spring løs Balsamines
rappe Ballist!

K. Grim. (Til Tys.)

General, hvor du løber!

Tys. (Retirerende.)

Ja truffen i Knæet.
Han har Tolleri,
og Kirsebærtræet
ham Kuglerne støber
med Fandenskab i.

K. Grim.

O ve Os! forloret
er Rige og Thron.
Selv Mara med Alt
har sammen sig svoret
mod Nissers Nation.

Tys. (Retirerende.)

Ja, Konge, hvor Fanden
bli'r Mara med Manden?
Det derfor gaar galt.

Mara. (Kommer med Parykblokken.)

Her er Han! Her er Han!
den store Forskrækker,
jer Fejgheds Bedække!
Blot Synet har alt

I Fiendens Rækker
os hugget en Spalt.
(Nisserne opløfte Parykblokken, og avancere.)

Parykblokken.

6—6—1, 2.

Sifaheddin.

Vidunderet snakker.
(Afs.) Nu venter jeg paa,
at Folket sig pakker.
Selv Hektoren maa
sligt Syn jo forvirre.

Alfer.

Gid Fanden maa staa!
Vi kunne det ej;
thi Knæerne dirre:
vi løbe vor Vej. (Retirere.)
Man hørte vel knap
i Digteres Rasen
en Taler af Pap?

Sifaheddin.

Ej! Bileams Asen?

Alfer.

Det skede ved Rap.
Da takker det Fanden.

Sifaheddin.

Velan, lad os se!
Da banke vi Manden
til Taushed kanske.

K. Grim.

Sig Lykken har vendt
som Fløjen i Vejret;
før Time er endt,
har Nisserne sejret.

Tys.

Begynder ej først
da Arbejdets Byrde:
de Fangne at myrde,
at stille vor Tørst?

Thi Sejerens Vinding
er let i sig selv.
Det er min Opfinding
at sejre kun ved
et tordnende „Skjælv!"
til et fiendtligt Geled.

Sifaheddin.

Falanger, afsted!
I tætsaaede Agre
med Landser til Ax,
som Vindene flagre
I vende jer strax.

K. Grim.

Men mine de følge
kun Bannerets Bølge.
Som Ulven ej skræmmer
sin egen Betæmmer,
vi nære ej Skræk
for Bannerets fæle
romaniske Træk,
som Sandsning og Mæle
fra eder jog væk.

(Styrter frem med Banneret.)

Parykblokken. *Per Deum!* (6—15—1) der seer jeg netop hvad jeg ventede at se idrømme, mit bortranede Pagina. Holdt! holdt! eller . . Ej, med hvilket Lovsted skal jeg true disse Væsener, der synes mig som et Slags Menneskerotter? De vilde dog kanske forstaa det ligesaa godt som Græshopper forstaa Litanier og *exorcisationes* udi de katholske Lande.

Alfer.

Hvad Skam, om vi römme?
Thi Ord jo udstrømme
fra livløse Mund?
Og Tanker sig skjule
i Øjnenes hule
og bundløse Grund. (Retirere.)

Sifaheddin.

Naar blev vel en Tale

af Dumheder endst?
og Tanker hos Gale
som dette Gespenst?
Som Olaf gav Thor
en Sexer med Klubben,
saa Ormene for
af Maven paa Stubben —
tag dette Beviis,
du Blok, paa den Priis,
jeg sætter paa Pander,
hvor ingen Forstand er!

(Slaar Parykblokken nogle Gange eftertrykkeligt i Hovedet med sit Vaaben; den styrter om. Nisserne retirere og ödelægges af Alferne, som strax sætte sig i Avance.)

Mara.

Ve! ve! ve!
Falden er Guden:
Alt er forbi.

Tys.

Kamp ham foruden
er Raseri.

Sifaheddin.

Frem i forceret
Torveslags-Chok!
Se, vil man granske,
finder man kanske
sig imponeret
kun af en Blok.

(Gjör Vidundere af Tapperhed.)

K. Grim.

Ve mig, mit Rige
er nu forbi!

Sifaheddin.

Ja, vi bekrige
hvert Monarki.
Republikanske
Alfer, gaa paa!
slaar som de Blaa

vilde paa danske
Rødtrøjer slaa!

Tys.

Au, i min Bag
Pilene hagle.

Sifaheddin.

De til din egen
Vanæres Kag,
Ridder, dig nagle.
Gjør med et Slag
Ende paa Legen!
Lad den Baronen
dø for Nationen!
Lader saa den
falde for Kronen!
Ene igjen —
ene som blege
Morgenens Stjerne,
skjønt paa de fjerne
Fjelde forlængst
Straalerne stege —
den blir mit Bytle.
Da vil jeg knytte
den til en Steen,
skjænke saa Dybet
Klenodet for Krybet
for stedse igjen. (Tys falder; forceret Angreb.)

Mara. (Til K. Grim.)

Alt er tabt,
selv dit Rygte.
Konge, knapt
kan du flygte.
Tys er slagen,
Hæren jagen,
Fanen bleven
sønderreven,
Nisser mere
ikke ere.

Kronen kast!
Fly med Hast!
Spiret hiv!
Mara redde
vil dit Liv!

(Mara og K. Grim flygte.)

Alfer.

Viktoria! Sejer!
Thussernes skumle
Slægt ikke ejer
Tomt til at tumle
sig paa i Norge.
Nu som en slukket
Flamme er Ætten.
Saga har lukket
selve dens Minder.
De ere blevne
liig den bortdrevne
Røg over Sletten
Sagnet selv rinder
meer ej ihu.
Men ifra nu
muntre og fagre
Alfer omkring
frit kunne flagre
paa Sommerfuglving.

Scene V.

(Dr. Motzius's Studerekammer. Han selv ved Bordet. Mara og K. Grim i en Krog.)

Dr. Motzius. (Rystende Hovedet.) Au, au, au! hvor jeg er fortumlet i Hovedet, som om jeg skulde have faaet gevaltige Slag. Au, au, au! det er somom min Hjerne var omrystet og bleven en Velling. Og mit Citat af *Corpus*, uden hvilket mine Forelæsninger *in jure specialissimo* ikke ville blive saa illustre som ellers! Og dog saa jeg grandgivelig Pagina og Sted inat, men saa — au, au, au! hvor jeg er fortumlet ligesom

af betydelige Dunk i Hovedet, hvilke min haarde Ven *Corpus*, som jeg brugte til Hovedpude, maa have givet mig forat opfriske Citatet i min Erindring, forat jeg ikke skulde komme *in cathedram* uden at have mine Citater i Orden, hvilket vilde være det Samme, som for en General at trække i Marken uden Ammunition og Artilleri. Men det Citat, det Citat! *Dr*. Motzius gav sin Salighed for at ikke den Skam skulde overgaa ham.

Mara. (Til K. Grim.)

O Konning, fat igjen det Mod,
som dig forræderiskt forlod!
Den Sjel er ej i egen Magt,
som har et Ord saa gudløst sagt.
I blotte Tanker alt forsvoren
er Stakkelen som Faust forloren,
skjønt aldrig den til Gjerning blev,
og han sit Mundsvejr aldrig skrev.
— — Højlærde Doktor Motzius!

Dr. Motzius. Hvem kalder? At afbryde en lærd Mand i sine Meditationer, saa han forvirres, er som at flytte Grændseskjel, saa Alt gaar i Eet, og burde da straffes efter 6—18—1, konferert med *Papiniani l. XXmo, 7.*

Mara. Højlærde Doktor Motzius!

Dr. Motzius. Men i Alverden hvem er saa importun?

Mara.

En Gejst, som sætter Glæde i
at staa dig i din Kvide bi —
Jeg hedte Hugo Grotius,
jeg var min Alders Motzius.

Dr. Motzius.

O store, store Grotius!

Mara.

Nej, store, store Motzius!
Dit Navn har mig af Graven vakt,
hvori jeg Sekler to har lagt.
Men, neppe kommen i det Fri,
beaandet af en Sympathi,
saa følte Aandens Nerver fine

en Kulde af din Pandes Sved,
en Feberhede af din Pine,
og flux jeg ilede afsted.
Jeg kunde anende begribe,
at en Kollega var iknibe,
og fandt du mangled et Citat,
som Grotius just har parat.

(Træder frem.)

Dr. Motzius. Ej, Kollega, Ulyssis's kløgtige Raad kunde ikke komme Grækerne belejligere. Men bli'r man saa liden i Aandernes Rige? Thi jeg finder dette urimeligere, end om du havde Domkirken i Rotterdams Storhed.

Mara.

Javist, i samme Proportion,
som man var en berømt Person.
Naar saa du Ædelstene svære,
mens Graasteen kunne Fjelde være?

(Pegende paa K. Grim.)

Hiin lille Mand med Sølverbarter
er Puffendorf (der Staatsgelahrter.)
Meer stor er *Godofredus* ikke,
end liden Ert, sat paa en Stikke.
Men alt som Aander blive mindre,
de skarpere i Kjernen tindre;
kun usle Aander ere svære,
som Skodden paa den vaade Fjære,
Gestalter som om hugne ud
af Nattens sorte Marmorbrud,
kun lange Mulmfigurer, støbte
i Dybets Grube, Helveds Stoll,
i vide Taagekjoler svøbte,
og jagne Fanden ud i Vold.
Tribonianus ved sin Viden
i Himlen bleven er saa liden,
at aldrig Nogen ham har seet;
thi han blev bare Gejst medeet.
I Pantheos hans Gejst forsvandt;
og Hiin da ved hans Lærdom vandt.

Han i sin Viisdom den inddrog,
og Rente af hans Liv saa tog.

Dr. Motzius.

Da bli'r jeg heller ej saa stor.

Mara.

Nej, vistnok mindre, end du tror.

Dr. Motzius. Dersom Prælektionstimen ikke var, saa at sige, *jam in janua*, ønskede jeg og at vide noget om Jurisprudentsens højtberømte Fædre; *Hagiotheodoretus, Doxapater, Gregorius, Garidas, Bestes, Theophilitzes, Patzus, Demetrius, Chartophylax, Enantiophanes, Basilicus, Thalelæus, Stephanus Pandectarius, Baphius, Leo, Phocas, Modestinus, Domnius, Blastarus, Alciatus, Gregorius Haloander*, den udødelige *Covarruvias et ceteri.* Eller ogsaa vilde jeg indbyde mine lærde Brødre til en Disputats *de Acceptilationibus* eller *de Zenodoctis.* Men ak! vi vilde snart befinde os inde i *Corpus*, og *Dr.* Motzius skulde maatte rødme; thi . . o, en slig Ulykke er aldrig hændt mig: man — *quidam, quivis, quicunque nefandus* — har berøvet mig af mit *Corpus* just det Citat, jeg skulde bruge.

Mara. Ej, *Doctor doctissime!* Jeg kommer for at yde Eder Hjælp udi denne som i andre lignende *casus;* og jeg vil herefter, i den højtberømte Puffendorfs Selskab, holde mig hos eder, for dog at have nogen lærd Omgang: thi i Himlen er juridisk Klassicitet udi liden Anseelse. Begge ville vi da forsyne jer med slige Citater, som neppe den lærdeste i disse Tider skal kunne finde, hvorimod han skal maatte anføre dem med den dybeste Ærbødighed, somom de vare hentede fra de Bøger, Sibylla kastede paa Ilden een efter een.

Dr. Motzius. Saa skulle kanske ikke engang *Zaleuci* og *Numæ* Love være skjulte for mig?

Mara. Langtfra; alt skeer jo *per revelationem* *).

Dr. Motzius. Hvor det vil slaa *Auditorium!*

Mara. Men saasom Kollega veed: *cuique rei sua conditio*, saa er der ogsaa ved dette store aandelige *beneficium* en Betingelse, som ikke kan være andet, end til Fordeel, om-

*) Ved Aabenbarelse.

trent som at feje Muusgnag af Bingerne, forat fylde dem med friskt, eller, rettere sagt, med forstenet Korn fra Pompeji istedet. Forat faa Rum til al den gedigne nye Viisdom, hvormed I forstrækkes af eders lærde Venner, maa Kollega overlade os alle de unyttige og tomme Ideer, som dog ogsaa kunne findes i Kollegas Hoved.

Dr. Motzius. Ej, de ere mig dog kjære og brugbare; thi ligesom man maa blande Hakkelse i Havren til Hestene, maa man heller ikke paa Prælektionerne vænne Studiosi til bare puur gedigen Lærdom.

Mara. Men, Højstærede, de ere dog kun at regne for Bladaffald af Træet, hvis Krone strax skyder et friskt Blad for hvert faldende. I skal som sagt aldrig være i Mangel paa Citater, om I end aldrig skulde have læst Stedet, og saaledes kan I da staa jer paa det Bytte.

K. Grim. (Afs.)

Jeg aner, men forbaust ej tror,
den Kløgt Præstinden nu har for,
for atter at faa op paafode
vor Sag, den faldne, men den gode.

Dr. Motzius. Godtnok, *frater*. Men naar nu Studiosi tage tiltakke, som vante til det Foder?

Mara. Ej, tænker I da ikke paa et Verdensberøm? Havde ikke *Numa Pompilius* al sin juridiske Lærdom fra Nymfen *Egeria?* Og han fik den Skam ikke for intet i Grotten. I er bange for at miste eders unyttige Ideer ligesom den taabelige Syge forat miste Dødkjødet i Saaret. Og om der nu fandtes en Knappenaal i det Skarn, saa behold I Knappenaalen, og lad os faa Skarnet, thi vi have just Brug derfor, ligesom der gives Folk, som opkjøbe Been, Horn, Haar, Filler og deslige.

Dr. Motzius. Kan I da — ikke fordi jeg tvivler om eders Lærdom, udødelige *Hugo* — kan I da sige mig hvilke Citater *ex Corpore* mig just nu ere undslupne, saa vil jeg . . skjønt det er Daarskab at betænke sig paa slig Handel . .

Mara. Strax, *frater*! Betræffende eders Forstyrrelse udi Meditationerne igaaraftes, *posito*, at den skede ved eder Selv *involuntario* og netop formedelst disse unyttige Ideers Urolig-

hed og uvilkaarlige Fremvæxt ligesom Skimmel, *papillulæ carneæ* og Aandepustets Dunkelhed over Spejlet, saa var det *Codicis Justinianei Libr. I, Tit. XVIII „de juris & facti ignorantis“*. Men *posito*, at den herledede sig fra den forrige Lejers efterladte Rotter og Muus, var det *Codicis Libr. III, Tit. XVI „ubi de possessione agi oporteat“ decretum Impp. Valentiniani & Valentis ex VIII. Kalend. Jun. Gratiano & Dagalaipho, Coss.*

Dr. Motzius. O, *Groti*! jeg falder ned og tror. Og netop dette Citat saa jeg inat, foruden en umaadelig Mængde af Skabninger, som jeg iførstningen troede var Gespenster af afdøde Rotter, og, *sine comparatione*, ikke vare jer ulige, men som jeg nu seer maa have været lærde Aander, *manes jurisconsultorum*, som nok disputerede om disse Steder; men da jeg vilde hæve Citatet over Drømmens Niveau, gik det som med Klokken i Vandskorpen. Men nu har jeg det, og kan veludrustet bestige *cathedram*, hvorefter jeg haaber, at træffe ved min Gjenkomst mine højstærede *confratres* udi en dygtig Disputats. (Gaar.)

Scene VI.

(Mara og Kong Grim.)

Mara.

Fat Mod du arme,
fordrevne Konge!
Nu har jeg hvervet
for dig Rekrutter,
en talløs Race
af nye Thusser.
Thi hver af Doktorens
dumme Tanker
med Sjel belive skal
disse snirklende
Træk med Maras,
Præstindens, Tryllestav.

(Viser Grim en Griffel og Tavle. Seer ud af Vinduet.)

Se bare der! — skynd jer Kong Grim! — han er neppe

kommen om Hjørnet, og han har alt affødt en Mængde taabelige Ideer, som vrimle efter ham i Luften, som Haar efter den røjtende Hest. (Gjör et Nul paa Tavlen) Og seer I, der tryllebandt jeg en i dette Nul, og der en i denne Krusedulle. Og se, der boltre de sig levende i Luften: Nullet som en stor Hydatide eller en liden bemavet Bormester, Krusedullen som en Miniatur af en mygrygget Slyngel.

(Man seer nogle saadanne boltrende Figurer.)

K. Grim. Ej, paa den Maade kan vi aldrig mangle Folk. Det er dog altid Kanonføde, og at Mængden er den stærkeste af alle Kræfter lærte Løven af Myggen.

Mara. Dette er „*Nihiliternes*“ Slægt, som er frygtelig, netop fordi der gaar 100,000 paa en Skjeppe; thi Doktoren vil forsyne os saa med dumme Ideer, at vi ville have fuldtop at gjøre med at slaa Nuller eller skaffe de Smaasjele en Krop.

K. Grim. (Malende paa Tavlen.) O herlige Deborah! Vi har allerede en heel Armee; og tænke alt paa at rykke op paa Loftet igjen, og gjøre en Ende paa Alfernes og Sifulinernes Tyranni, der ganske bære sig ad som de Hvide, Spaniolerne, i Mexiko og Peru. Men nu skal det gaa mig anderledes end Montezuma, der ogsaa maatte slaaes i sin egen Hovedstad.

Mara.

Ret, Drot, fat Mod!
  Med Nihiliter
du Fod for Fod
  indta'r dit Rige.
Utællelige,
er Nihiliter
som Sand i Flod,
som Stjerners Rækker,
som Havets Snekker; —
af stridigt Væsen,
som Lemænsmuus,
der efter Næsen
kun gaa barduus;
og konsekvente
er Nihiliter
som de Termiter.

der aldrig vendte,
hvis Snabler smaa
selv Fjeldet splitter,
de støde paa; —
energisk stive
i Hvad de ville
som Hesteklæggen
som de, der blive
benævnt af Væggen;
og uforfærdet
er Nihiliten
som Sneglen er det,
der kryber stille
tvertsover Midten
af Havets Bund
fra *Cabo Verde't*
i Afrika
til Østersklitten
ved Bahia,
som om et Sund,
af liden Brede,
blandt Klipper avet,
var Verdenshavet, —
den store Hede,
hvor selve Vinden
maa trække Bryst,
og hvile inden
den rækker Kyst,
dog værd ej Tanken,
at Snegl bli'r graa
før Østersbanken
den hist kan naa.

(De forsvinde.)

Scene VII.

(Dr. Motzius paa Kathedret. To sovende Studenter.)

Dr. Motzius. (Citerende fra sig) — — Og, mine Herrer, som jeg har bemærket, disse Citater *ex jure specialissimo*, mine

Herrer, som jeg har bemærket, refererede *ad senatusconsultum Macedonianum*, mine Herrer, *Orfitianum*, mine Herrer, *Syllanum*, mine Herrer, *Tertyllianum*, mine Herrer, *Trebellianum*, mine Herrer, *Turpillianum*, mine Herrer, *Valescianum*, mine Herrer, som jeg har bemærket, mine Herrer. . . .

(Pakker ind og gaar.)

1ste Student. (Seende efter ham.)

Højlærdeste Professor *juris!*
vil du til Timeglas da gjøre
os stakkels Juridiklers Øre?
Thi just en Time, grumme Mand!
med noget Tørt du fuldt det sæller,
som ikke *rerum in naturis*,
med Noget la'er sig ligne heller,
end med det pure, tørre Sand.

2den Student. Jeg hører du er vaagnet. Godmorgen, Bror! Her kan du ogsaa høre *mine* Tanker paa *Dr. juris utriusque Motzii* Forelæsninger:

Hvor Skjebnen leger med sin Hæder!
Montanus aldrig fik Katheder;
men *Motzius* sidder alt paa sit.
Nu — Hap som Hip! og Dat som Dit!
Montanus før, *Montanus* siden,
Montanus god den blev med Tiden:
For seent for hiin, hvor glad den fandt,
da den sin Uret vil erstatte,
blandt Os en Tretiaars Pedant,
som flux med Anger den galant
paa en Professors Sæde satte!
Som andre Store ubekjendt,
ulønnet *Rasmus Berg* har endt;
Ideen, han repræsenterer
i Holbergs gamle Lunespil: —
Pedanteriet — end er til;
thi hør — i Motzius det citerer.

(Gaa.)

Scene VIII.

(Loftet. K. Grim og Mara.)

K. Grim. Vi have ogsaa faaet en Tanke, Mara, som er værd vort kongelige Hjerte og din Fortjeneste af vort gjenrejste og blomstrende Rige: vær fra denne Stund af vor Dronning, at dine vise Læber kunne være nærmere vort Øre, og din Haand hvile om Sceptret over Nihiliternes, vort nye Folks Millioner!

Mara. O min Herre og Konning! din Tjenerinde vil kun bruge Ophøjelsen til din Nærhed til at forherlige med sine Raad dit Riges Vælde.

K. Grim. Det er stort nok, Dronning. Min Haand er træt af at sætte Mærker for vor Doktors nihilitiske Ideer. Hvad behøve vi flere? Bare een af hans Prælektioner afgav ti Legioner af stærke gode Nihiliter. Alfer og Sifuliner ere forlængst drevne tilskogs, og de gamle Tomter ere i vor Magt.

Mara. Ak, Herre, er dette kongelig Tale? Naar skulde Herredomme blive mæt, eller se sine Grændser? Der var en Tid da dine Stammer herskede over alt Norrige, og nu da Nihiliterne kunne gjenerobre det og overstrømme Alt, skulde de ligne Flaggermusene og Froerne i at rulle sig sammen i Uvirksomhed? Ha, højere er Maras Tanke! større den Plan, som udvider hendes Hjerte!

K. Grim. Men hvorledes? Vi forstaa dig ikke.

Mara. O Konning, var ikke Norge Nissernes Odel? Og nu ere Nihiliterne deres Arvinger. Hver Dag maa en Sværm af dem drage ud for at gjenvinde de Fædrenetomter og udvide Nihiliternes Herredømme.

K. Grim. Vel, Dronning; men hvorledes?

Mara. Ej, i ordentlige Linjer, i Geleder paa Geleder, paa et Blads Felt, i en Avis skal hver Morgen en ny Hær af Nihiliter, en ny Sværm af vor lærde Doktors taabelige Ideer, tryllebundne ved Typerne til levende Former, drage ud over Landet.

K. Grim. O, Mara, du har vakt et Haarfagerhjerte til at slaa i mit Bryst Fra Lindesnæs til Nordkap skal Nihiliternes Rige udbredes.

Mara.

Haanden da paa Værket, Drot!
Handling, ej Beslutning blot!
Nihiliter, *en avant!*
Og, da altid Hære, som
kun for en Erobring kom,
gav sig Navn af herlig Klang,
skal for Norriges Nation
i en stolt Proklamation
vore Nihilitarmeer
(Doktor Motzii Ideer)
paa sin Fransk fripostig melde
sig „den Konstitutionelle.“

(Forsvinder.)

Scene IX.

(Forelæsningssalen. De to Studenter.)

1ste Student. Har du hørt Nyt, Bror? Vor Doktor er bleven Redaktør. Det vil blive Løjer.

2den Student. Ej, jeg veed det. Se her! (Viser et Blad.)

1ste Student. Hvad er det du har der?

2den Student. „*Den Konstitutionelle*,“ Nr. 1.

Efterspil.

Sifaheddin.

(Paa en Graasteen med en Rose i Haanden. Viid Udsigt.)

Denne Steen bag Tempelvæggen,
af og til — som Skjær i Hav,
hvorfra Bølgen skyller af —
skjult af Ukrud stramt og stridt,
og, som hiint af Skummet hvidt,
overdrysset fuld af Hæggen,
den er Poesiens Grav,
den er Grændsestenen mod
Polemikens vilde Riger,
skjønt til Sikkerhed en Elv,
afgrundsdyb og slangelistig,
langsad Grændserne sig sniger,
kun passabel ad en dristig
Regnbubro, ifra hvis Hvælv
man kan overse hiinsides
Polemikens Riges Steppe,
hvor endnu de Allerfleste
Roligheden finde neppe,
men med Skygger Skygger bides
som *Ukrænes* vilde Heste.

Nylig gik paa en Pampus,
nydelig og blød som Taagen,
Selv saa hvid og let som Maagen,
over Doktor Motzius.

Ak mod mig hvor modsat han!
Først en stille Lærd, men siden,
som han blev en gammel Mand.

kasted han sig som en Brand
ind med Raseri i Striden.
Jeg blev fredelig med Tiden,
sloges først med Trold og Thusser
legende som Karl med Russer,
fandt saa trættende i Længden
Kamp mod Nihilitermængden,
lod det Utøj frit da krybe
i det Høje og det Dybe,
bare jeg fik Ro og Lov
til at færdes i min Skov.

Nu, som gamle Thucydid
de Helleners bitre Strid,
skriver jeg fra denne Steen
hine svære Kampes Sage,
dypper Liljekolbens Pen
i en dugfuld Klokke blaa,
maler af begejstret paa
et henblegnet Rosenblad
Kampene fra gamle Dage,
Alfernes og Thussers Had,
skildrer tapre Tys, hvis Mod
leopardisk, uforfærdet,
fjedret, sporet og besværdet,
vandred dog paa Krebsefod;
og Kong Nissegrim, som øved
sjelden Dyd hos en Regent,
da han kronte et Talent,
som han ikke meer behøved;
thi de Konstitutionelle
droge dagligen i Marken,
og befæsted for Monarken
mellem Norges gamle Fjelde
Nihiliters Regiment.

Se den fulde Rose her!
Krigens Foliant den er.

— — Sefyr! Sefyr! alt for vindig,
altfor fjasende letsindig
blader du mig, Dreng, i den!
Vil du, at den Kiv bli'r glemt?
at den ej er værd en Pen?
Ve mig, o der rev du slemt!
Just det Blad du ud har revet
og i Lethens Bølger hevet,
hvorpaa Motzius'es Liv
og hans Deel i Nissers Kiv
thucydidisk var beskrevet!
Ak, den store Mand med kritisk
Grusomhed du har berøvet
selve Navnet efter Døden! —
Han som trælled ufortrøden,
til hans Aand blev mere sløvet
end den usle Orms i Støvet,
for en Klang af et politisk!
Glip han af Berømthed gik;
thi en Vind ham snød den fra.
Motzius er navnløs — *sic*
transit mundi gloria!

(Forsvinder paa hvad Maade man behager; f. Ex. i Rosen. Den lukker sig.)

Selskabet

„Kringla“

eller

„Norske Almacks,“

Farce

af

Siful Sifadda.

1839.

„Wo ein Stück ich schreiben soll, das gefällig Allen bleibe,
leg' ich meine Feder weg, und begehre nichts zu schreiben.“
Gammel tydsk Poet.

Ej Jean de France er död, Jeronimus ej heden,
jeg mödte Arm i Arm dem begge To forleden.

Personer.

Karl Smelt, Dalberg, Schmeichel,	Studenter.
Berger, Kjöbmand.	
Madame Berger.	
Marie, deres Datter.	
Madsen, ung Kjöbmand.	
Gamle Tante.	
Sofadamer.	
Kringlefigurer.	
Et Tiggerbarn. Bagen paa en Skrædderdreng.	Stumme.

Anm. Almacks er „Kringlen“ i London.

Förste Akt.

Scene I.

(Karl Smelts og Dalbergs Værelse. Simpelt. Smelt i en eftertænkende Stilling. Strax efter Schmeichel.)

Karl Smelt. Nej, Pokker være med, naar man ikke har Raad dertil! Det er ligesaa daarligt, at gjøre sig en Alen højere, end man er, med laante Fjer, som med Stylter. Tre Daler er for dyrt for Æren at følge et Kammerjunkersujet, en Hane af en Troppisthøvding, paavejen. Men det var den fordømte Schmeichel, som trak mig med ind i Troppen. Basta! Dengang og ikke mere. Volontør og ikke Hvervet. Men nu Brevet til de Romere for en Dag — oh, det er som at tygge Kisel — og saa hver Aften, i den falænfarvede, søde Skræddertime, de tyve hemmelige, honningdryppende Minutter hos Marie. (Tager Böger trevent frem.) Ak! det er en grufuld Indgang til Paradiset. Det ligger som en Oase midt i Ørkener. Men hver af disse Kragetæer, som mit Øje løber over, er dog et Sandkorn, en Steen tilbagelagt, og Hun, Stakkel, spør' saa flittig om hvordan det gaar, og fordrer hver Dag sit Pensum. Frisk an da! Idag vil jeg fortjene ti Kys til for ti Vers extra.

Schmeichel. (Styrter ind dandyklædt.) Godmorgen, Baron.

Smelt. Ej, se! Men Baron? hvad betyder det? Et Skjældsord i Norge.

Schmeichel. Det blev du igaar, *mon ami.* Baron, Greve, Marquis kalde Vi hinanden indbyrdes; og ikke saa ganske for bare Moros Skyld. Men det er sandt, du er endnu ikke af Vore. Det er ikke naragtigere, end at Borgerfolk male behjelmede og bekronede Adelsvaaben paa sine Vogne, og en Opfindelse til privat Brug og til Ære for Storthinget i 1821 — pøbelistisk Ihukommelse — som ophævede Adelen. Forfatninger som vor ville nok Fortjenester, men ikke anden Udmærkelse end en Skilling, som

er bleven blank ved at snu den imellem Fingrene. Fortjenester liciteres, og Storthingsbarrieren er ikke andet end en Høkerdisk, hvor udmærkede Gejster maa leve af tilpruttet og udkvintineret Suul. *Fi donc!* Vi hjelpe os da saa godt vi kan, luxuriere som Tyrker og Jøder inden egne Vægge, naar alt skal være lige usselt til Gaden; og det er dog altid et Surrogat. Men hvem veed, naar Tingen er der, saa faar den vel med Tiden et Navn.

Smelt. Ja „Narre og Abekatter."

Schmeichel. Ej, *vive la noblesse!* Det er Æresnavnene hertillands. De betyde „Tory" paa Norsk. Næsten alle mine Bekjendte ere stemplede af Naturen til Friherrer og Marquier. Og vi indtage i vort Samfund netop Noblessens Plads i andre. *La haute volée* kunde de Tykhoveder i 1821 dog ikke knække Spirerne til, og nu skyde de frodigt op om de gamle aftoppede Adelsstammer.

Smelt. Hm! Jeg hører til Græsset. Men der voxe ogsaa Blomsterne.

Schmeichel. Ah ja, *les filles?* Piger og dydige Jomfruer? Men der voxer ogsaa Blomster paa Træer.

Smelt. Fordetmeste grønne og blege, som blive til Rognebær med Tiden.

Schmeichel. De ægte Damer, Ræv. Men til at være Græs er du ikke skabt. Du har fortræffelige Artsmærker. Men Du er en usleben Diamant, som ligger i Støvet. Dog bi lidt! Men, hvad gaar der af dig? Lagde du Humøret igjen i Sandvigen igaar? (Smelt tier.) Det var en Rullade! Men man kan heller ikke have *den* Fornøjelse for sig selv. Der var lutter Skræddersvende i den med Tre, som rullede os forbi. Vi kunne kun distingvere os ved ikke at betale Vognmændene.

Smelt. Aa ja, ret morsomt, naar man bare havde havt mindre at sige paa vore bedste Repræsentanter. Dem foer man syndigt med. Men slig en Tuur svider for en fattig Student.

Schmeichel. Haha, det er Moster, som er syg. Men Uforknythed ejer Alt, den seer paa. Derved fik vore Galanterihandlere Hamborgs Herlighed, og vi have samme Ret til

at faa denne fra dem. Men der ligger jo Penge, tre Daler, flere end jeg i et uendeligt Perspektiv vil have om Maaneden. Thi seer du, jeg er reduceret.

Smelt. Hvad? Jeg blir bange. Fra Fuldmægtig til Kopist?

Schmeichel. Bevares! Tvertom staar for Avance. Men Gagen gaar til Endossenterne paa lidt nær til Cigarer og hvide Handsker. (Tager Pengene.) Dermed opgjort.

Smelt. Nej, nej: det er min Kontubernals. Han har informeret derfor.

Schmeichel. Hvad gjør det? Videnskabernes Udbytte er altid et *commune bonum*. Det er deres Ædelhed. Og hvad mener du om en Flaske Liebfrauenmilch?

Smelt. Alt godt; men hvor skal den komme fra?

Schmeichel. Den? Fra Frølich, Larsen, Ihlen, eller hvor du behager fra. De ere ligesaamange Ringens og Lampens Aander. Bare Papiir og Pen. (Skriver.) Nu Navn under! Bi! et Postskriptum om et Dusin passende Glasser, saa har du dem.

Smelt. (Nölende.) Tror du, de gjøre det? Der skal mindre Mod til at skrive det, end for dem til at sende det.

Schmeichel. Ingen Forknyttelse! Bider ikke En paa, saa bider en Anden. Export er ogsaa Handel. Og nu expedit! Hvad! har du ikke Klokkestreng? Aah, nej, paa saadan Hybel. (Smelt gaar.) Der spillede jeg *Ham* op. Men jeg vil rette paa det unge Menneske, og saa maa han betale Lærepenge (Smelt kommer tilbage.) Ej, det var da et daarligt Liebfrauenmilch-Ansigt du kom tilbage med der. Det er et Omen om at den er suur.

Smelt. Reent ud, saa hygger jeg mig ikke her i Kristiania. Lidet Penge har jeg, og det er vel derfor, jeg faar leve saa eensomt.

Schmeichel. Du med dit lange sorte Haar, der saa fortræffeligt lod sig frisere *à la* Vandhund, og en Expeditionssekretær til Onkel? Det er din egen Skyld. Du forstaar ikke at leve. Men jeg skal lære dig det. Vil du følge mine Anviisninger, saa nok en Flaske paa, at du inden otte Dage skal være inviteret paa fem Steder, inden fjorten paa ti, og inden tre Uger paa alle de Steder, hvor der er afsættelige Damer.

Smelt. Oh, for mig have de lidet Værd.

Schmeichel. Forlovet?

Smelt. Paa dit Æresord! Ja hemmeligt.

Schmeichel. Hvem med? Det maa være en Historie.

Smelt. O, et brillant Parti! Med en Datter af en Kjøbmand, som Dalberg og jeg boede hos, da vi kom til Universitetet. Vi elskede begge; jeg erklærede mig, og vandt hende; Forældrene troede at mærke nogen Tilbøjelighed, sagde os op, og siden er Dalberg, min fortræffelige Ven, vor sikre Postillon d'amour, da han læser med de yngre Søskende.

Schmeichel. (Fornem.) Maade med brillant — solid kanske. En Kjøbmandsdatter? Nu, du seer s'gu ikke højt. Den Stand er blot Fløden paa Pøbelen.

Smelt. Faderen er meer end i gode Kaar; men om Marie var den allerfattigste, vilde hun erstatte mig Alt. Se der — men paa dit Æresord — der seer du Navnet. (Viser ham et Brev.)

Schmeichel. Jomfru? Til Nød kunde du skrive „Frøken." Papa er formodentlig noget oppe i Borger- eller Brandkorpset.

Smelt. Marie bryder sig ikke om slige Narrestreger. Hun er i den, som i andre Henseender, en sjelden Pige. Har hun nogen Passion udenfor sin Kjærlighed, da er det en Uvilje mod al Forfængelighed, som ligger i hendes sværmerisk bløde Karakteer ligesom Evnen til at mørknes og bruse i Kilden.

Schmeichel. Ej, hun er ikke af de „snille," men af de „fortræffelige" Piger? Men gid heller Kjøbmanden var snil og Vinen fortræffelig! Seer du der er den. (En Tiggerjente bringer Flasken m. m. og gaar.) Det Barn saa ud til at kunne blive til Noget; men de maa rodes op af Slupsen som Tranebærene tidlig om Vaaren; da er der noget Pikant ved disse *polissonne'r*. Nu, du seer saa forskrækket paa mig? Livet er en *dejeuné* for Evigheden, som maa nydes i al Hast med alle pirrende Delikatesser, Bordet tilbyder, da man siden skal ud i taaget Vejr. Men en saadan liden Gadeting er ret en Japansk Svalerede, som guterer med al sin Ureenlighed. (Skjænker.) Nu, min Bror, der kan du se, Romerne kom tilpas. Og saa til den Revolution i Indre og Ydre, som maa til før der kan blive noget af dig. Men nu aldeles i min Vold, saa skal jeg kanske til *toute la reste* bringe det til at faa dig ind i vore „Almacks,"

Selskabet af „Kringlen,“ og saa er du i Strømmen til Lykkens Strande.

Smelt. Kunde jeg være saa lykkelig! *Det* var en Lykke, fordi jeg veed, Fortunas Præster have der sine Novizer. Hvor Marie vilde glæde sig! Og jeg, nar jeg kunde skaffe hende de Fornøjelser!

Schmeichel. Det er en anden Sag, seer du. Hun er . . Kort, der er visse Sfærer, hvortil man er bunden ligesom Planeterne til sine Systemer.

Smelt. Hvad? skulde hun ikke være god nok, saa Død og Djævlen og en Goddag . . .

Schmeichel. Ej, lad os nu faa Dag i dine egne Affærer, og faa sagt en Goddag til Indgetogenheden og Forknyttelsen. Du finder dig tilsidesat i det Selskabelige? uden Udsigter? Under Betingelse af Lydighed, skal jeg raade Bod paa det. *Jeg* kan ikke klage over nogen af Delene, og jeg maa dog vel vide Midlerne, jeg, som for to Aar siden var ligesaa stor en Flyndre, som du er. Men siden fik jeg Greb paa det.

Smelt. Syn for Sagen har jeg; og jeg adlyder.

Schmeichel. Glück zu! Det er Hververskaalen, og hør nu hvad du har at gjøre. *Primo*: Du seer jo ud som en Vildmand. Du maa lade dig frisere, og det *à la* Vandhund som jeg. *Secundo*: maa du — alt paa Kredit — lade dig klæde op paa nyeste Mode, og saa tro som en Kamæleon følge dennes Vexel. Skrædder Kilde maa være din bedste Ven. *Tertio:* maa du gjøre Wessel & Kloed til dine Kjøbmænd i Silke og glacerede Handsker, og fremfor alt maa du ved deres Hjælp skaffe dig et komplet Boudoir, hvis Smaasager de specificere og kreditere Dig. *Quarto*: maa du skifte Værelse og Venner . . .

Smelt. Værelse? Og Dalberg bor her. Men hvad har du paa Vennerne at sige? Jeg har ikke mange.

Schmeichel. Deslettere. Du skal faa Ti for Hver igjen. Og hvad jeg har at sige paa dem, du har? Flinke nok, kanskee; men altfor gemene, ikke af vore Folk. *Quinto*: skifte Studium. Vil du gjøre Lykke, maa du være Jurist, og lade dig manuducere af En af Vore.

Smelt. Men, min Gud, jeg er alt andengang inde i Ro-

merne. Det er som paany at hugge sig igjennem et Vildnis, som er groet op siden man første Gang huggede sig igjennem Skoven.

Schmeichel. Du er længer paa Vej ved at slaa Systemet op.

De nye Tider have
adskilligt Grumleri at kaste af sin Mave,
som de gamle putted i dem:
inter alia et fidem.

Smelt. He, ja ja! Juristerne tør sige hvad *Vi* mene; men sagde Vi det, saa dømte *de* os.

Schmeichel. *Sexto:* gjør du Visiter til alle dine Fornemme, og leverer dine navnstukne Kort.

Smelt. Jeg? en ubekjendt Student?

Schmeichel. Ja; men En, som vil *blive* bekjendt. *Septimo:* er du Ven af vor Trops Leverandør, Ærindsvend, Nyhedsmagazinforvalter, lastdragende lille Borrik, vandrende Kronik, klappede Offerfaar, ærtede Papegøje, Fugleskydningsblink og Factotum?

Smelt. Ikke synderlig. Han har altid forekommet mig som et vel lidet, men dog altid ækelt, Reptil.

Schmeichel. Men det maa du være. Uden ham har jeg seet fortræffelige Subjekter forgjæves anstrænge sig for at blive bemærkede. De bleve nok opfattede med Øjet, men, uden den Tunge, erholdt de ikke noget Navn. De viste sig, og forsvandt som Kometer, der vel gjennemfoer, men ikke hørte til Systemet. *Septimo* altsaa: gjør du dig kjendt med vor egen lille Mand, saa bliver du snart bekjendt, og lærer Hemmelighederne med at fortælle Nyt og blive interessant. Dog kan du paa egen Haand øve dig paa Wergeland, ligesom man hos Snedkeren først faar en Blok at skrubhøvle. Siden vil han lære dig at lægge ind og finere.

Smelt. Ja Mahognien og Papegøjen maa være vel kjendte sammen.

Schmeichel. Ej, han lægger Ting ind for Damer med Mahogni saa mørk som Løgn, flammet som Afpræget af Drømme paa Vidunderlighedens egen Pande, men Liigkister til Folks gode Navn gjør han af simple Materialier. Men *octavo;* — dog først lad mig høre hvad du f. Ex. mener om Kaptejn Foss?

Smelt. En Hædersmand naturligviis.

Schmeichel. Naturligviis? Det er Fordommens, Anticipationens Schibboleth. En Pøbelhøvding er han siden sidste Thing ligesom Hjelm fra han fik Buxer paa. I den Retning maa vi dømme. *Octavo* altsaa: Alt hvad der heder Patriotisme og Patriot maa du ytre Foragt imod. Naar du saa holder den Konstitutionelle, spiser i Hotellet paa vores Ende, viser dig udelukkende i Parkettet, og har været paa et Grevebal, saa kan du endelig, som Trettende og Sidst, lade dig indlemme i vore Almacks, og saa . . . Nej, der er intet Videre; thi dette er Kronen, og med Kronen følger alle Behageligheder. Der har du Perspektivet. Allerede halvvejs begynder du at føle de lunkne, duftende Luftninger af den Atmosfære, hvori de Udkaarne røre sig.

Smelt. Kunde det lykkes, er jeg Eders. At være Patriot erkjender jeg, er vanvittigt, og at være Theolog ikke synderligt klogere. Saaledes slap jeg da over *det* Kapitel i Romerne. Jeg har staaet for det som for en Væg i tre Uger.

Schmeichel. Ej, jeg har altid mærket, at man kunde gjøre alt, og ikke blot Toldbetjente, af dovne Studenter, naar de blot selv ville blive noget andet, end hvad de skulle blive. Allerede at være alvorlig doven er jo ligesaa alvorlig at ville noget andet end at studere; og tro Knigges Sætning, at man er hvad man vil være, er ikke Snak. Jeg har prøvet den: jeg er hvad man kalder Troppist siden jeg var saagodtsom en Næve stor, siden min Far engang tog mig paa Armen og udbragte Geniets Skaal. Thi siden har jeg ikke været mig selv, men noget højere: det jeg *vilde* være. Jeg har sejlet mange Folk i Læ i mine Dage, latinlastede Kystsejlere med Beskedenhedens farveløse Flag. Og tvivl da du heller ikke om, at det skal lykkes dig at naa de Udsigter, jeg har aabnet dig. Der har du min Haand. Jeg opdager et fortræffeligt Material i dig: et bøjeligt Gemyt, uden mange Betænkeligheder, der kun ere Knuder i Træet. Men din Kjæreste — det er en slem Tyngde paa Flugten. Kunde du give Slip paa hende?

Smelt. Nej, nej! Tanken gjør mig dødsens. Ikke for alt i Verden.

Schmeichel. Ikke for vore „Almacks,“ eller „Kringla,“

som de hede i Modsætning til „Maskbøtta," der er Borgerpøblens Assembleer, Kringla, i hvis Vandkarafler man baade kan se sit Tilkommende og sin Tilkommende, om man behager?

Smelt. Det er at le ad.

Schmeichel. Ikke for Almacks, Sjelenes Semiramis', Fortunas, hængende Haver, det søde Frimureri imellem Statens Øverste og dens Aspiranter? Nu, nu, Sveden staar dig paa Panden.

Smelt. Kom! drik! spørg ikke! Nej, jeg elsker hende, har elsket hende i fire Aar, i tre været hendes Forlovede.

Schmeichel. Jeg vil ikke friste dig mere; men det giver sig vel, naar du lærer Almacks' almægtige Herlighed at kjende. Der er en egen Atmosfære. Og nu Haand paa Værket. Først til Frisøren, saa til Skrædderen, saa du hurtigt kan komme til at rullere med nyt Præg. Uden det accepterer ikke Almacks dig, om du saa, istedetfor at læse det, kunde skrive et Brev til de Romere. Men nu kan du begynde saaledes med et til de Filistere: „behag at notere o. s. v." (De gaa.)

Scene II.

(Kjöbmand Bergers Stue. Mod Aften. Madamen og Berger ved en Dunkellampe i Sofaen. Marie endnu ved Vinduet.)

Berger. Nej, kom, Mariemor, og hjælp mig Frakken paa. Jeg faar ned i Klubben forat faa Oplysning paa dette hersens Ugesbladet, for jeg skjønner slettes inte, hvor Folk paa Mangelsgaarden kan springe ud af øverste Etage for Sult, naar de har slige Diætpenge. Det faa vi stakkels Borgere at føle.

(Marie hjælper ham, og gaar til Vinduet igjen.)

Madam Berger. Spil bare ikke Kort, Fa'r.

Berger. Du veed det. (Afs.) Bare en liden . . .

Madam Berger. Og slaaes ikke, som de gjorde i Klubben „Moroa."

Berger. Nej, naar jeg har Polskpassen borte i Krogen, saa . . . (Afsid.) Gudsdød! Nej, mente jeg, naar jeg sidder borte hos Polskpaskara borte i Krogen, saa sidder jeg saa stille og pent. (Gaar.)

Mad. Berger. Læs nu ikke længer i denne Bulwer eller Pulver, Marie. Nej da var Lafontejne anderledes i min Tid; men nu er han slidt ud i Lejebibliothekerne, saa der knapt er et Bind af „von Halden“ igjen.

Marie. Jeg seer blot ud paa Gaden, Mo'r, om Dalberg ikke snart kommer til Børnene.

Mad. Berger. Ja han plejer altid at hilse paa dig først. Jeg skulde næsten tro, at noget Vist har smittet paa ham fra den Studenten, han bor sammen med, som engang gjorde slige Kredenser for dig. Men det var nu godt, at Fa'r gav ham kort Besked, for han var slet ikke af disse fiffige Studenterherrer, som vi høre ere baade hos Greven og overalt. Gud veed hvordan den Stakkar har det?

Marie. (Afsid.) Det er just det, jeg nu skal faa vide. (Höjt.) Der kommer Dalberg. (Iler ham imöde.)

Mad. Berger. Saa er Klokken sikrere 6, end i Taarnet, for, Stakkar, han har nok lært, at Fattigfolk maa vænne sig til Orden, og kanskee han ikke har nogen anden Klokke.

Scene III.

(De Forrige. Dalberg.)

Dalberg. (Afsid. til Marie.) Han har ikke været hjemme idag, Jomfru Marie, og har heller ikke nedlagt noget Brev. Men ængstes ikke. Det lader til at staa vel til ellers. (Höjt.) Jeg maa anbefale mig; Børnene vente. (Gaar ind ad en Sidedör.)

Marie. (Afsid.) Gud veed hvad dette skal betyde; men er han ude, kan det ikke slaa fejl, at han jo gaar herforbi. (Sætter sig ved Vinduet.)

Mad. Berger. Ja skam *han* er slagen. Øjnene vare ganske vaade; og saa saa alvorlig som en Præst.

Marie. Aa nej, nej, Mo'r. Den brave Dalberg studerer saa stærkt. Gid det var saa med . . .

Mad. Berger. Hvem du?

Marie. Med alle Studerende; saa kunde de faa Examen, og saa Enhver Den, han har kjær.

Mad. Berger. Jopyt, naar de ikke ere af Velten! Der

er flere Kandidater end Røgesild om Vaaren, og de glindse af Luvslid ligesom disse paa Skindet, synes jeg.

Marie. (Afs.) Himmel, hvad er det? Der kommer Karl med Fa'r under Armen. Karl paa Fortouget i en lang Slængkaabe, og Far trippende i Rendestenen. Jeg tør ikke blive inde. Han maa have gjort Noget ubegribeligt, sat Alt paa Spil, og besluttet, at vinde ved en Dumdristighed hvad der kun skulde lade sig vinde ved hans Klogskab og Flid. (Her ud.)

Mad. Berger. Men Marie, Marie da, nu kommer jo Madsen snart — den pene Fyr.

Scene IV.

(Mad. Berger. Berger førende Karl Smelt ind med mange Komplimenter. Smelt er yderst elegant og friseret á la Vandhund.)

Berger. Meer Lys, Mo'r! Mo'r! Og hvor Fanden er Marie? Aa vær saa artig! uden Omstændigheder tag Kappen og Galoscherne ind. (Presenterende Smelt.) Mo'r, jeg har den Ære at presentere Herrr, Herr-rr.

Smelt. Karl Smelt, Frue.

Mad. Berger. Det var det jeg syntes. (Afsid.) Naa, hvor han er bleven galant! Saa smuk over det hele som en Brystnaal. Jeg maa ud at faa Noget paa Marie.

Smelt. (Opholdende hende.) Jeg traf Fatter paa Gaden, seer De, Frue, og saa spurgte jeg efter Dem og Deres Frøken Datter.

Mad. Berger. (Nejende dybt.) Alfor artig. (Afsid.) Naa, Gud, hvor han har forandret sig til det Bedre fra da han logerte her, da han kom til Byen. Han er som klippet ud af en Modejurnal.

Berger. (Trækkende sin Kone i Ærmet; Afsid.) Marie, Marie da, Mo'r.

Mad. Berger. (Til Berger.) Ja ja! Du er da ogsaa bleven forandret, for nu er der saamen slet intet at sige paa ham, saa galant som han nu er.

Berger. Ej, Mo'r, jeg skulde tro Lyset virker paa alle Øjne.

Mad. Berger. Ja, ja; det var da engang et godt Indfald af dig, Fa'r! Inderlig velkommen, Hr. Smelt.

Smelt. Indfaldet var skam mit.

Mad. Berger. Det tror jeg gjerne. Fa'r finder sjelden paa Noget, som er godt.

Berger. Ej da, Mo'r. Jeg gik i mine egne Betragtninger, for paa Klubben gav man Kommunen en god Dag, og Alt var besat, — saa klapped En mig paa Skuldrene, og sagde: „Tak for sidst, Fatter! Hvor leve de hjemme?" Det var da denne gode Ven. Iførstningen bar jeg mig ad som et Fæ, men da jeg saa mig lidt fore, og Hr. Smelt proponerede selv at se herind, for at spørge til Marie . . . Hm!

Mad. Berger. Oh, tusind Tak! Det skal der strax blive Udvej til . . . Men hun seer saamen ud som en Rose. (Gaar.)

Smelt. (Kaster sig i Sofaen trallende:)

Rosens Billed er forbrugt
alt fra Evas Tider.
Kan det længer være smukt,
naar man saa det slider?

Rosen skyder ung igjen
fra de gamle Kviste.
Hvor kan Billedet af den
da sin Ynde miste?

Thi jeg henter ikke mit
ifra Potpurrien,
men fra den, som rödmer blidt
frem bag Jalusien.

Berger. Nydeligt. Det skulde Marie hørt.

Smelt. Det er i nyeste Akvarelmaneer.

Berger. Hvad behager? Meget rigtig bemærket.

Smelt. Det Modsatte af Akvavitmaneren. Begge have en Mængde Dyrkere. Nogle forene begge; men da bliver det skvabbet eller forschwachet.

Berger. Ja jeg forstaar det ikke. Men meget rigtig bemærket. Men F — hakke mig! forstaar jeg heller — for at komme til noget fornuftigt — hvorledes det der gaar til. Behag at se, og lad mig høre Deres Dom. (Giver ham Bladet.)

Smelt. Med Fornøjelse; jeg er Jurist. (Seer i Bladet, kaster det.) Pyh! Indespærrede Folk sulte? Det er jo ikke andet end Pøbel?

Berger. Ja . . . men . . . Meget rigtig bemærket. Men . . . Jeg mente Mennesker.

Smelt. Vel, *posito*; men kun et vist Slags Mennesker kan De ikke negte. Og deres Meninger betræffende, min Hr. Berger, saa kunne gamle Meninger ogsaa gaa i Barndommen.

Berger. (Med air.) Meget rigtig bemærket.

Smelt. Og heller ikke kan De negte, at Sult er den værste Elendighed imellem de mangfoldige, det Slags Mennesker kjender; og saa slem, at den sløver Gnavet af alle de andre?

Berger. Uf! Gid Mo'r kom med Æftasvel!

Smelt. Og saaledes tilintetgjør den de øvrige Elendigheder, og det Slags Mennesker har kun Følelsen af een Elendighed at trækkes med, og det er ikke meget.

Berger. Nej, bevares! Liigtorne og falske Vexler er noget Andet . . (Det banker. Madsen kommer ind.) Se saa! der har vi *ham*! Imellem os, et meget dannet Menneske, uagtet han kun er ung Kjøbmand, som skal begynde til Mikaelis.

Scene V.

(De Forrige. Madsen. Berger forestiller dem for hinanden. Madsen sætter sig med mange Komplimenter, krammende paa sin Krave og Lommetörklæde.)

Smelt. (Afs.) Har jeg seet et saadant Exemplar! Han seer ud som en Melon, men strax man stikker i ham, er jeg vis paa, Græskarret kommer frem; og han hører til Modens Rige omtrent som en Tartar eller Samojed til det russiske. Og han den Begsuntigede! (Brister ud i en Skoggerlatter.)

Madsen. (Ligeledes skoggerleende.) Ja De leer ad Spindler i „Debatten?“ — ja. Hahaha! Men i „den hvide Dame“ Auktionariussen — ja. Hvad giver De mig for ham? Hahahaha?

Smelt. Ad Spindler? Hvor kommer De paa det? Det maatte da være ad Phister som Svedskeprindsen fra St. Denisgaden.

Madsen. De har seet „Jægerbruden?“

Smelt. Nej.

Madsen. Det var meget, maa jeg sige. Aa nej, Studenter — Stakker — har vel ikke meget at figte med. Men den gjorde saadant Indtryk paa mig, at jeg strax gik ind i Fugleskydningen; men Spidsborg blev, D—et' op mig! Maxen han — ja.

Smelt. De synes at gjore meget af Theatret? Aa ja, det filer nu altid lidt.

Madsen. Ja kom, væd, jeg har været paa flere Komedier end De. Spindler og jeg har været Duus alt siden Troppen vilde ødelægge ham, for da fik han mange Venner; men, siden Troppen slutted Forlig, er jeg selv gaaen ind i den, for Wergeland kan jeg slettes ikke lide, siden han satte en Nar ind i Statsborgeren, som havde akkurat Kappe som jeg. Og han hilser ikke engang paa mig, skjønt jeg slog Syv for ham i Kampfællerslaget *) jeg — ja!

Smelt. De var vel ogsaa med, Herr Berger?

Berger. Hehe, jajamen. Men jeg fik selv en Dult, for jeg ludede mig ned bag Mor, da det gik paa, og saa tog hun en Priis af Daasen min og kastede i Øjnene paa en Troppist, og saa troede han det var mig, som havde gjort det, og gav mig en i Nakken. Det værste er, jeg tror det var min egen Søn, for jeg har givet ham en god Opdragelse. Siden gaar jeg bare i Dramatikken, for der er da ikke Fare for andet end for Pungen.

Madsen. (Til Smelt.) De hører, han har ikke Sands for det Dramatiske. Nej, for at tale om noget Fornuftigt, „de Uadskillelige" saa De den?

Smelt. End „Aprilsnarrene" saa De den?

Madsen. (Hurtigt) End „den sorte Domino?" end "den hvide Dame?" „Ludovic? Pariserdrengen? Tankredo og Bruden?" Nej, „Bruden!" — ja.

Smelt. „Bruden" vil jeg se iaften, og ovenpaa — „ja!"

Madsen. Hehe! De veed nok ikke, det er Tirsdag — ja.

Smelt. Siden De er kommen, skal De ogsaa faa se Bruden . . Der er Hun . . Marie!

(Mad. Berger og Marie træde ind. Den Förste pyntet.)

Scene VI.

(De Forrige. Mad. Berger og Marie.)

Smelt. (Springende hen til Marie.) Marie! min Marie! Hør min

---

*) ɔ: „Campbellerslaget" eller de tumultuariske Optrin i Theatret ved Opförelsen af W.'s Syngestykke „Campbellerne" i 1838. (U. A.)

Lykke: Jeg er kommen ind i vore berømte Almacks. Intet er mig umuligt længer.

Marie. Tys! For Guds Skyld! Karl . . .

Madsen. Nej, se paa *dem* de! Den Brud har jeg abonneret paa — ja.

Mad. Berger. (Til Berger.) Men se, hvor hun seer ud! Jeg kunde ikke faa Tøsen til at pynte sig, men i dets Sted maatte jeg bære Vand og bringe Lommetørklæder, for hun har ikke gjort andet end grædt.

Marie. (Til Karl.) Hvilken ubegribelig Dristighed af dig! Og hvilken Forandring i dit hele Ydre!

Smelt. Deri ligger Dristigheden. Der er Intet, jeg ikke skulde foretage mig saaledes som jeg nu seer ud.

Berger. Jeg tror skam . . at . . allerede . .

Mad. Berger. Aa bliv nu siddende, Fa'r. Det er saadan en peen Fyr, ja usigelig peen. Og hvad kjender du til Tonen? Kanske? . . Ja hvem veed. Det er noget andet end baade den der Studenten med een Kjole og . . Ej, ej, Hr. Madsen? Se, se! (Afs.) Iaften kunde han saamen gjerne være borte.

Madsen. Imorgen giver man „Nej," Madam Berger, saavidt De veed det — ja. De tale vist derom derhenne; men vel meget, synes jeg — ja. Vil man bare se! Kan da ikke Andre ogsaa komme til? Synes jeg — ja.

Mad. Berger. (Til sin Mand.) Og du røger saamen vel stærkt Fa'r. Tror du, Han er vant til Sligt? Værs' god læg Piben væk, naar jeg har lagt Røgelse paa, siger jeg.

Berger. (Lægger Piben med et Suk.) Gid Franz var hjemme, Mo'r, for de synes ret to Alen af eet Stykke.

Mad. Berger. Du er da saa urimelig, Fa'r. Hvor kunde den stakkels Dreng, før han gik paa Billarden, vide, her skulde komme saadant Selskab? Han har saamen faaet for god Opdragelse for sine Forældres Dagligstue.

Berger. Men se bare der, Mo'r; jeg synes Madsen har Ret i, at han er vel fri derborte.

Mad. Berger. Snak, han kurtiserer jo bare, som fine Herrer gjøre. Du har aldrig skjønnet dig paa sligt, du.

Marie. De bemærke os; Karl, slip mig! For Guds Skyld . .

Smelt. Ja for at tage dig af dine Forældres Haand. Jeg

er uimodstaaelig saadan som jeg nu er. Jeg har faaet en ny Aand: Lykkens, der har Dristighed til Hjerte. I denne Brillant paa mit Bryst seer den Alt kjækt under Øje. Jeg har alt gjort et Indtryk paa disse simple Folk . .

Marie. Tys! jeg kjender dig ikke igjen. Ængst mig ikke saa, sæt ikke Alt paa Spil, lad ikke et letsindigt Overmod berøve mig Sødmen af Haabet og din hemmelige Trofasthed og Kjærlighed. Tænk, at du skal fortjene mig ved din Flid, ligesom jeg henrykkes ved Tanken om, at du vil det! Mine Forældre ville da ikke negte. Tro det, og haab, som jeg haaber, og vær lykkelig dermed, som jeg, og som du var det før.

Smelt. Jeg har changeret Studium. En Theologs Lykke er en Forviisning; og nu bliver Kristiania altfor behageligt.

Marie. Du forskrækker mig. Dog tvivl ikke om, at jeg skal holde ud Belejringen fra Denne derborte, i hvorlænge det varer. Men først da . .

Smelt. Nej *nu!* Det overtroiske Begreb om en Examen staar sig ikke imod et Antræk af første eller anden Rang.

(Förer Marie frem.)

Madsen. (Afs.) Aha, de tale skam endnu om „Nej." Ja det er en interessant Materie. Imorgen giver man „Nej," Jomfru Berger, saavidt De veed det — ja.

Smelt. (Slaar sin Arm om Marie.) Og iaften gives „Ja," vil jeg haabe, for Marie og mig.

Marie. (Forvirret.) Karl! Karl! (Ömt.) Ja, kjæreste Forældre, vi have elsket hinanden i tre Aar.

Berger. Det er en Ære . . jeg kan ikke sige andet. Mo'r, gid jeg havde min Pibe . . Men tal til Mo'r; hun forstaar sig bedst paa Sligt. I tre Aar? Nu nu, det, maa jeg sige, er Negotie underhaanden.

Mad. Berger. Netop som det skal være, naar det skal være rigtigt, som jeg har læst saa ofte om. (Förer dem til hinanden.) Med sand Ære, Herr Smelt . . Undskyld, Herr Madsen; men Ende maa der paa Alting.

Madsen. (Slaar i Bordet.) Det skal F—hakke mig bli' Løgn det! Jeg er F—dands'i mig ingen Nar jeg! Nu har jeg gaaet saa i to Aar og et kvart, og til Mikkelsdag sætter jeg Bod, som skal sige sex, og da skal min Herr Urian faa se mig og

min Kone — om Forladels' ikke Jomfru Marie; nej Gudskelov der er da flere — i abonneret Loge Littra *C* eller *D* — ja.. Seer De det — ja?

Mad. Berger. Men Gudbevare mig! De er jo dog et dannet Menneske.

Madsen. Ja det er jeg, F—tordn'i mig jeg ja! Men, „bi lidt" sa' hu' Kirsti Gjellebæk.

Smelt. (Til Berger og Madamen.) Stille! Jeg skal faa ham i Humør igjen. (Til Madsen.) Har De været paa . . .

Madsen. Ja jeg — ja! Jeg har været paa flere Komedier end de Herrr . . Gud veed hvad Fanden De er; men — huf! — blev „Kampfællerne" spillet, skulde De blive min Griis — ja.

Smelt. Hvad synes De om „Amors Genistreger?"

Madsen. (Munter.) Aajo, saa lala, saa lala. End De om . . Hvad var det nu jeg vilde sagt?

Smelt. Oh prægtigt! De har god Smag.

Madsen. Ja prægtigt. Top, vi gaa sammen paa Komedien imorgen, for jeg seer vi stemme i Smagen — ja.

Smelt. Paa første Bænk i Parkettet kan De finde mig. Men jeg indrømmer Dem for i Aften den meest forunderligt udmærkede Smag paa Komedier, bare De vil indrømme mig den bedste i Kjærlighed.

Madsen. Deri have vi netop den samme, seer De — ja.

Smelt. Saa harmonere vi ganske, og den Sag er ude.

Madsen. Ja saa er den Sag ude — ja. Og jeg vil gaa ned til Treschow, for at se, om det ikke er „Nej," som gives i Morgen. Og De, Jomfru? God Fornøjelse! men ikke med mig paa Klingenberg mere. Det maa De undskylde. Og forøvrigt, min Herre, og forøvrigt Allesammen, saa maa Ingen tro, at jeg tager mig Noget nær; thi naar Noget gaar mig imod, da rejser jeg bare til Sandvigen, Vold, Asker, Ravnsborg — pyh! der er tusinde Steder — og tager endda ind paa Udfarten i Vækkerø og paa Indfarten paa Dronningbjerget — ja. Pyh, det har ingen Nød maa De tro. Aa nej slettes ikke, slettes ikke . . (Gaar.)

Smelt. Nu, du himmelske Gud! og han skulde været din Brudgom, Marie?

Berger. Nu, nu! Han var saamen engang oppe til Præliniarexamen, og Handelsexamen har han bestaaet med al Honnør . . Men nu siger jeg som Mo'r; thi Bedre er bedre, og jeg kaster ikke mine Perler for Sviin. Nu, Marien min, se kun op! Mo'r har Ret: hvem kan have imod et saadant Parti? Nej lad nu Madsen sætte Disk til Mikkelsdag for sig selv.

Mad. Berger. Ja for til Kjøbmandsmadam er min Datter for dannet. Det skjønte *jeg* sa'n.

Marie. Kjæreste Forældre, hvor jeg er Eder taknemlig, fordi I saa venlig tage Byrden fra mig, at have noget hemmeligt for eder! Vi have elsket hinanden længe og trofast; men Karl er fattig, og derfor undselig.

Berger.
Mad. Berger. } Hvad? hvad?

Smelt. Hvad? Ja men nu seer Svigerfa'r og Svigermo'r at det er anderledes.

Berger. Meget rigtig bemærket. Men hvor kan du da tale saa Barn?

Mad. Berger. Ja hvor kan du tale saa, Barn? Alene slige Permissioner benegte Fattigdom, og Undselighed gaar ikke med saadan Kappe, som den der — vist til fem Daler Alen. Jeg har visse ubedragelige Mærker paa Lykkens Børn; og et ungt Menneskes Rigdom bestaar ikke altid i Penge, men i Udsigter.

Berger. Meget rigtigt bemærket: Indsigter.

Mad. Berger. Nej, Udsigter sa' jeg, Fa'r, naar du bare vilde høre efter istedetfor at regne. Men før nu din Kjæreste ind i Spisestuen, Marie; og vær fra nu som hjemme her, højstærede Herr Smelt, om De vil være saa artig . .

Berger. Meget rigtigt bemærket. Kom Højstærede! Forlovelsesskaalen venter. Skal vi bede Dalberg ned?

Marie. For Guds Skyld — nej! Ja, kom, Karl. Og siden (Hviskende.) maa du forklare mig Noget i din Adfærd, forat jeg ogsaa kan elske det; thi jeg er vant til at elske alt hos Dig. (Højt.) Kom!

Smelt. (Kyssende hende.) Dette er Afskedskysset for i Aften. Jeg kan ikke, jeg maa bort.

Berger.
Mad. Berger. } Bort? Iaften? Forlovelsesaftenen?

Marie. Bort? Det maa jeg have Forklaring paa strax. Karl, siig mig . . .

Smelt. O bedste Marie, trofaste Marie, jeg elsker dig med den udbrudte, aabenlyse Ilds Heftighed, jeg brænder efter den første stille Time ved dit Hjerte i din Familjes Ro; men, men . . . Jeg skal i ,,Kringlen.'' Jeg er saa lykkelig at være kommen derind for et Par Timer siden, og derfor . .

Marie. (Bebrejdende.) Og derfor, Karl? Derfor?

Smelt. Der er alt hvad der er fiint og fornemt og nobelt og gentilt i Byen: *la haute societé*, og altsaa . .

Mad. Berger. Ja naar det er saa. Vær dog fornuftig, Barn!

Marie. Det kan maaske fremme din Lykke, om du er der, Karl. Farvel da! Jeg vil intet sige.

Smelt. Gud velsigne dig, Marie! Intet mangler i min Lykke: Jeg er i Kringlen, og har dig. Den kalder mig uimodstaaeligt. Jeg er som Falænen, der lokkes fra Blomstret hen om den straalende Flamme.

Mad. Berger. Ej, „Kringla"? Ja den gaar der Ord af skal være fiin. Men med Tilladelse . . kunde — jeg siger blot dersom, om hun kunde — kunde Marie ikke ogsaa komme i hvad De nu kalder det? Saa blev Kringlen en Sukkerkringle for Dem.

Smelt. Bevares jo. Jeg skal proponere dig ind, Marie; og Vi der i vore Almacks holde sammen som Bier, naar de sværme og kaste sig paa et Sted.

Mad. Berger. O Gud, hvilken Ære for vort Barn og for os med! Og vi ere saamen ogsaa ligesaa gode, som baade Den og Den, som vi høre er der.

Berger. Meget rigtig bemærket.

Marie. (Til Smelt.) Fy, Karl! Var det et Almackssmiil?

Smelt. Nej, det skal jeg lave til paa Vejen. Hele Almacks skal gratulere mig.

Mad. Berger. Fa'r, Fa'r hørte du? Og naar Marie kommer i Kringla, og de Fremmede se, at Borgerbørn ogsaa kunne være snille og velopdragne og saamen ligesaa galante . . Ej, Marie, det er slettes ikke at se saa alvorligt til.

Smelt. (Omfavner Marie.) Farvel! det er somom mit Indre

deelte sig; men Almacks venter, Almacks. Jeg kommer kanske til at dandse med en af vore Baronesser. (Gaar.)

Mad. Berger. Fa'r Fa'r hørte du!

Marie. Jeg hørte det, og . . (Vender sig bort i Graad.)

Berger. Meget rigtig bemærket.

Mad. Berger. Ej, din rigtige Bemærkning kommer da som femte Hjul til en Vogn og ikke som Aftensmad til Klokken otte. Men herefter ville vi skam spise to Timer senere naar vi komme i Velten. (De Gamle gaa ind.)

Scene VII.

(Marie, alene. Siden Mad. Berger.)

Marie. En rolig Time, naar jeg faar udfundet Kilden til denne himmelvide Forandring i hans Væsen, vil gjengive Karl til sig selv. Og jeg haaber det. Mit heftigste Ønske, at vi turde elske hinanden for mine Forældres Øjne, at jeg kunde være fri for Raahedens Overhæng, og for at hede et Menneskes Udkaarne, jeg ikke kan udstaa — det er opfyldt, og dog er jeg mindre lykkelig, end dengang Karl fandt sig salig i de Øjeblik, han tog fra Tusmørket og sin Flid. Hans Udvortes og Selvtillid bestak mine Forældre; men jeg aner, at en større Forandring maa være foregaaen med ham, og at Lykken ikke lever inden den fremmede Sfære, som synes at have trukket ham til sig O skulde det første Offer, den kræver, være Sindsoprigtigheden, Sanddruheden mod sig Selv, Naturligheden? Da er Ungdomskjærligheden den næste, ligesom Blomsten faar Iis i sine Aarer, og visner, naar Kulden stivner den varme Muld, hvori den havde sine Rødder. Jeg kjender hans Bøjelighed og hans overdrevne Ømfindtlighed over at være fattigere end sin Fødsel. Men han er saa for min Skyld; thi han elsker mig, og hvor kan jeg da mistvivle om at meddele ham de rigtige af mine Følelser, og imellem disse den varmeste næst Kjærlighedens: Afskyen for alt Affekteret og Uægte. Thi dette er udhulende Kræft i Hjertet.

Mad. Berger. (Indigjennem Dören.) Hør, Barn, nu kjøre de til „Kringla". Hvor den Musik vilde være sød, naar du var der; men næste Gang kommer Turen til dig.

Marie. Ak, Mo'r, jeg er ikke begjærlig efter en saa tvetydig Ære — tvetydig fordi det Selskab omfatter saamange Mennesker, jeg ikke kan agte, og mere end det, fordi det, om jeg ikke tager Fejl af mange Mærker, er grundet paa et Standshovmod, som er endnu mere sneverhjertet og taabeligt, end gamle Dages „honette Ambition".

Mad. Berger. (Trædende ind.) Naa, at tale saa om et Selskab, hvori alt Fiint og Fornemt er? Men fordi *Vi* nu kunne være der, hvorfor da Kreti og Pleti?

Marie. Oh, der er Beviser nok paa, at det ikke er Aandsrang eller Sædernes Fiinhed, som spørges efter der.

Mad. Berger. Det nytter ikke, Barn. Du maa og skal ind i „Kringla". Jeg er af simpel Extraktion, men saa Gudskelov, det gjælder da for Mennesker ogsaa, at Skuddene ikke skyde nedover i Jorden. Ja ind skal du, for alt det, vi har kostet paa dig; for ikke at være der, er det samme som at høre til Pøbelen. (De gaa ind.)

Scene VIII.

(Smelts og Dalbergs Værelse. Seent. Dalberg. Siden Smelt.)

Dalberg. (Rejsende sig fra Studeerpulten.) Endnu ikke? Gud veed hvor de troppistiske Snyltegjæster, som har faaet fat i ham, trække omkring med ham, og hvad de have fundet at suge hos ham. Hvis mine Penge ikke vare væk herfra Pulten, skulde jeg af Glassene her og af alt Det, som ligger her strøet om, tro, at han havde vundet Godset Zdickau, eller . . nej, fy, det tør jeg ikke tænke, skjønt Forfængelighed, ikke Mangel, er den eneste Drift, som har drevet Folk mellem os ud af Athenes Geleder og over i Merkurs. Men se her! — Modejurnaler, Adressekort fra Kjøbmænd, Skrædere, og Skomagere, Klædninger, Fløjlssloprok, Saffiansløfler, Pakker med hvide Handsker og — nej han maa være bleven gal — et komplet Fruentimmerboudoir med Porcelænsdukker fulde af Pomader, Sminker og Essenser.

Smelt. (Kommende ind, kaster Kappen.) Mad! Mad! Jeg har været i Almacks.

Dalberg. Ialverden, hvor kommer du fra?

Smelt. Kan du ikke høre mine Tarme skrige: „fra Almacks;“ men Selskabet er for gentilt til at der kan vanke andet end Vand.

Dalberg. Nu? Det bestaar jo ogsaa forstørstedelen af Skjønaander og Fiskebeensdamer, som nok lade være at tage mere til sig end Timeglas.

Smelt. Kjære, bare en Brødskalk og en Dram. Jeg kan ikke negte, at da Klokken blev saa omtrent 11, begyndte jeg uvilkaarligen at se adskillige Figurer af Flasker og Viktualier. Men det kan nu ikke være anderledes: thi ellers var det ikke Almacks, der er et ætheriskt Begreb.

Dalberg. Desværre her er Intet, for jeg fandt ingen Penge.

Smelt. Ah, ja det er sandt. Jeg laante Schmeichel dem.

Dalberg. Hvad? den foragtelige Troppist har været her, og er din Ven?

Smelt. Foragtelig? Da agtes han s'gu i Almacks. Ingen Kvadrille gaar uden Ham. Men Andre komme vel ogsaa efter.

Dalberg. Hahaha! og med sligt et latterligt Suk vender du virkelig Øjnene til Himmelen?

Smelt. Ej, der flyder virkelig Fordele af at være velantagen i Almacks. Men, Djævels, at jeg skal være saa sulten, naar jeg er saa lykkelig, saa lykkelig, saa ubeskrivelig lykkelig.

Dalberg. Har du vundet Zdickau eller faaet en Arv?

Smelt. Au! tal ikke om min Moder. Hun Stakkel, har det ikke for godt. Nej, men först er jeg bleven Medlem af Almacks, hvor jeg dandsede med en Baronesse, og en General talte til mig, *pro secundo* har Maries Forældre givet sit Samtykke . . .

Dalberg. Hvad? Det sætter du bagefter det Selskab med saamange ambitionerte Jeronimusser og Jean-de-Francer?

Smelt. Og saa — Hæverten i alt det, Mirakelhjulet er, at jeg har rejst en ubegrændset Kredit. Aladdins Lampe er i min Haand. Hvor jeg før ikke fik Kredit paa en Dukke blaa Traad til at lappe mine Buxer med, saa jeg strax paa Kjøb-

mandens Blik paa min Frisur og Komportement, at jeg havde at befale over hans hele Oplag. Det ellevte Bud: „du skal ikke være forknyt!" erstatter alt det, man taber ved at holde de andre.

Dalberg. Det kan gjerne være Troppist- og Almacksmoral, men er det din, saa er det ligesaa godt vi skilles. Jeg hader disse Dyrkere af det ellevte Bud, jomere deres Indtrængen overalt viser, at Usselhedens Geni er Uforskammelhed; og disse Ragerier der kan jeg heller ikke komme overens med.

Smelt. Nej, jeg vilde just sagt dig, at det ikke meer er passende for mig at logere sammen med dig. Din saakaldte patriotiske Tænkemaade er for bekjendt. Mine gamle Konnexioner ere afbrudte; jeg tilhører nye og en ny Karriere.

Dalberg. Din næstældste Ven er Testamentet der. Men har du kanske alt . . ? Romerne?

Smelt. Skal slaaes i Hartkorn tilligemed de Korinthier og Hebræer. Nu fornøjer det mig, at jeg ikke læste flittigere. Jeg er bleven Jurist, og naar jeg har hedt saa i otte Dage, er jeg ansat.

Dalberg. Da have Kandidater lært at være mindre sangvinske i sine Forhaabninger.

Smelt. Ja uden Konnexioner — Patrioter, Latinere, Hybelister, Sausere, Trettenaarsforlovede, Faddere hos sine Huusværter af Skræddere og Skomagere. Men se, her seer du *mine* Konnexioner. (Viser ham en Liste.)

Dalberg. Er det Almacks? Ej, ej, hvor ere de skikkelige Folk, jeg seer der, komne fra? Men ellers (Giver den tilbage.) saavidt jeg seer, er der nok af Abekatte og Papegøjer i det Paradiis. Florere nu Damerne, og vise riig Vegetation, saa er Illusionen ikke saa ilde. Dersom jeg tænker rigtigt, at de Himmelske, ved en kalejdoskopisk Fantasireflex, kunne se Menneskene i de Dyrformer, som svare meest til deres Karakteer, maa de have samme Fornøjelse af Almacks, som vi af en Perspektivkasse, der hensætter os under Troperne. Derfor lader „Troppist", som jeg mærker du er bleven med Liv og Sjel, sig ogsaa skrive „Tropist", uden Forandring i Menin-

gen *). Enhver af dem har sin Afspejling i enten et naragtigt Dyr eller et ækelt Kryb.

Smelt. Kryb? Nuvel, Kryb. Det gaar ikke fort, skulde jeg tro, naar man stiger opad; og, vil man opad, faar man nok krybe; men naar en Mængde kryber, er det blot en Masse, som bevæger sig fremad.

Dalberg. Tal ikke mere. Atmosfæren kan raadne af Lyden af slige Principer.

Smelt. Saa gjør jeg den reen igjen ved at nævne Maries Navn.

Dalberg. Oh, det er dit skrækkeligste Selvbedrag, at du kan elske med saadanne Grundsætninger. Dersom en Usling kunde det, var han reddet. Den nye himmelske Ild, som faldt i hans Sjel, vilde udbrænde dens Fordærvelse. Men det er umuligt.

Smelt. Ved Himlen, jeg elsker uudsigeligt.

Dalberg. Du gjorde det engang. Nu kan du ikke om du vil. En fremmed Gift — den som fortærer de fleste Hjerter — har gjennemtrængt dig. Du kan ikke nægte, at du ialfald ikke elsker hende længer med Stolthed. Men *den* er Kjærlighedens knejsende Top. Din Kjærlighed afrigges lidtefterlidt indtil det nøgne Skrog, som tilsidst ikke faar bære sit fejrede Navn.

Smelt. Vel; jeg vil tro, at jeg ikke elsker hende — skjønt jeg veed det bedre — dersom jeg ikke drømmer om Marie i Nat.

Dalberg. Og skeer det, skal jeg forære dig Carus' Psychologi, om du ikke seer hende i Kringla og ikke hjemme, hvor hun dog er allerelskværdigst.

Smelt. Paa Almacks? Gud veed, om hun kunde komme der. For seer du . . (Forlegen.)

Dalberg. Den dannede, smukke, elskværdige Pige? Der, hvor man kunde behøve en Spejlsal, for at det ikke skal synes altfor fattigt paa Skjønheder?

---

*) Oplandstidenden: „Trophist.“ Maa komme af τρόφις ɔ: alumnus, haabefuld Ungdom, Opæling o. s. v. (Korrekt. Anm.)

Smelt. Det beror, forat bruge dit Udtryk, paa „Troppen“, der rekruterer sig ved Almacks, men er bleven kræsen i den sidste Tid *). Dersom jeg ikke havde havt en Amtmand til Fa'r og en Expeditionssekretær til Onkel, og fremfor alt Schmeichel og en vis liden Mand, som kan bruges til Alt, til Venner, var jeg Selv neppe kommen ind. Unegtelig . .

Dalberg. . . Unegtelig aander i den Forening den mest taabeligaristokratiske Aand, som Korruptionen fraoven og den bløde Materie franeden forenede have kunnet give Liv.

Smelt. Taler du om dem deroven, saa Godnat. For jeg veed hvem du mener. Den, som sover, synder ikke.

(Tager Lampen, og gaar ind.)

Dalberg. (Efter ham.) Ja jeg mener Edderkoppen i Væven. Dine Almacks ere ikke andet, end dens glimrende Spind, hvori den sidder i Midten, om du seer vel efter; og du er ikke andet, end en stakkels Flue med udsuget Hjerte, som er bleven hængende og dandser i Væven. (Gaar ind.)

---

*) Benegtes. Jeg har ogsaa modtaget en Invitation i den sidste Tid; men da jeg mærkede, at det ikke var saameget af en Ilovmodens Aftagelse, som formedelst en Lokalets Tiltagelse, betakkede jeg mig ærbödigst. (Sætt. Anm.)

Anden Akt.

Scene I.

(Hos Bergers. Marie arbejder. Hendes Moder bringer et Brev. Siden Karl Smelt.)

Mad. Berger. Et nydeligt rosenrødt Brev til dig, Marie, indlagt i et til mig. Der kan du se: „Fru Berger" — noksaa artigt.

Marie. (Tagende Brevet.) „Til Frøken" . . Hvad skal det betyde? Skulde han tro, at jeg i den Grad deler mine Veninders Forfængelighed?

Mad. Berger. Aa, tag du imod Titelen, naar han giver dig den. Han veed nok hvad der er passende, han, som er saa i Velten. Desuden — du er saamen ligesaagod Frøken du, som baade Den og Den hele Gaden bortigjennem. Nu? det er vist nydeligt.

Marie. Karl melder blot, at han har nogle Visiter at gjøre, da der er et Excellentsbal igjære, hvorfor han ikke kan komme før de vigtigste ere gjorte.

Mad. Berger. Gud, hvor han er vel antagen, og veed at skikke sig! Tænk et Excellentsbal! Og han ender vist ikke før han fører dig derind med. Og sad jeg saa der, om det var i den usleste Krog, eller som en Flue under Taget med sine tusinde Øjne, eller mit Øje i en af Damernes Diamanter — ha, hvor denne da skulde funkle, om den var aldrig saa uægte!

Marie. O min gode Moder, da vilde jeg ikke kjende det, jeg, som er vant til at se det saa roligt og blidt. Men jeg længes ikke udenfor min egen Sfære; udenfor den faar man saa ofte at føle man er fremmed.

Mad. Berger. Saa kan man dog igjen se lidt ned paa Andre under sig igjen — det er dog en Trøst, og ikke meer end billigt. (Smelt træder ind.)

Smelt. Fuldkommen rigtig, højstærede Fru Svigermoder.

Saadanne Blik ere Lyspunkterne i Livets Kjede. (Ler til Marie.) O Marie, jeg har drømt hele Natten om dig. Vi vare i Almacks; jeg dandsede med Frøken Superba Stoltzenburg, syntes jeg, men det var dit Ansigt; Alle saa paa os, og for hvert Blik heftede en Paillet sig til din blaa Atlaskes Kjole, saa du saa ud som Stjernehimmelen. Men allerbedst som det var, rejste Fru Kalkun sig, tog dig om Hovedet, og sagde: maa jeg bede om min Vifte; og saa viftede hun sig med dig uden videre, og pæste og viftede sig. Saa syntes jeg, jeg dandsede med dig, men lidt efter lidt syntes jeg du blev skarpere om Ryggen, og inden jeg vidste Ordet af det, var det atter Frøken Superba, jeg skar mine Fingre paa.

Marie. Forvexlingerne ere ikke meget smigrende. Dog — du har tænkt paa mig, og i Drømme kunne selv de fleste af vore Poeter fantasere.

Mad. Berger. Jo, Marie, det var rigtig en nydelig Drøm. I Drømme kan da ogsaa Alle komme ligesaavel i Almacks som i Himlen, Gudskelov!

Smelt. Dersom man har Fantasi. — Men Marie skal komme der virkeligt, det har Schmeichel halvtomhalvt lovet mig.

Marie. Beror det paa Enkelte? Jeg vil ikke være Nogen forbunden derfor.

Mad. Berger. Naa, hvor du kan tale! Jo tusind Tak! (Beseer og beföler Smelt.) Naa hvor nydelig! Saadan skal rigtig vor Frants see ud inden 3 Dage, om jeg er Kone i Huset. Naar jeg nu tænker paa Madsen, vil jeg brække mig.

Marie. (Til Smelt.) Le ikke, Karl; Hun er min Moder. Din Skoggerlatter er heller ingen Fiinhed.

Smelt. Maa jeg bede — det er nu højeste Finesse, at vise Frihed i Manerer. I et friseret Hoved kan man klø sig saameget man vil, med glacerede Handsker gribe til overalt, med Beenklæder af Parisersnit antage de meest ugenerte Stillinger, med pudsede Tænder gabe og le efter Behag, og naar man er *comme il faut* som jeg, er der intet, man ikke skulde kunne tillade sig.

Mad. Berger. Ja han er rigtig saa nydelig, saa.

Marie. Fy; — saameget jeg gjør af en Naturlighed, som

ikke mangler Takt, saa afskyelig finder jeg affekteret unaturlig Naturlighed. Den er en tvunget klodset Erkjendelse fra Forfinelsen om Naturlighedens Fortrin. Hvor modbydelig er ikke f. Ex. denne sjelløse Kulde, som under Fornøjelser skal være Ansigtets Modeudtryk, medens det unge Menneske, istedet for at følge Musikens og Blodets Indgivelser og dandse, slentrer Karreen nedover!

Smelt. O, Marie, hvor du er paa Afveje! Det er Londonermode, Diplomatdands, fra de ægte *Westend-Almacks*, vort store Forbillede.

Mad. Berger. Netop saa! Gid de bare Alle vilde dandse saa paa det Bal, jeg har faaet Fa'r til at gjøre i Anledning af Forlovelsen. Saa blev det morsomt og vakkert at se paa. Se der er han med Listen.

Scene II.

(De Forrige. Berger i Kontordragt.)

Berger. Aa, ærbødige Tjener! (Afsides.) Jo, han tager sig s'gu ud ved Dagsenslys ogsaa. (Höjt.) Iaften, Højstærede, lægge vi Beslag paa Dem, om saa — ja jeg tør ikke sige Noget; men jeg mener, at vi ville ikke vige for Nogen i Verden, om det saa var Excellentsen selv.

Mad. Berger. Tys, Mand, er du bleven rasende? At tale sligt!

Berger. Meget rigtig bemærket. Men saa vige vi heller ikke for Nogen, uden kanske for Baronen. Se her er Listen.

Smelt. Efter Voteringen i Almacks, kan de gjøre Regning paa mig. (Tager en Pen og omredigerer Listen.) Se saa, med Tilladelse. Nu er den værste Pøbel redigeret væk . . .

Berger. (Seer paa Listen forundret.) Meget rigtig bemærket . . . mine bedste Venner.

Smelt . . . Og notable Navne ere komne istedet. Madsen og Dalberg beholder jeg af egne Grunde.

Marie. Karl! Karl! Er dit Hjerte ogsaa blevet forandret?

Mad. Berger. Lad du din Kjæreste raade. Han sørger baade for Kavalerer og Damer, som vi kunne have Ære af.

Marie. Jeg betvivler det ved flere af disse Navne. Der er Schmeichel, bekjendt for at være en Skurk i Bunden af Lapsen, ligesaa Byens mest berygtede Sladderhank og Bagtaler, et Par Departementskryb, Ditto Duodezer af Don Ranudo og Jean de France, et Par Pernillefrøkener og Frøkenperniller, og endelig, som om der var sat en Klad til Punktum, Libertineren * .

Mad. Berger. Naa du Himlens Gud, har du ogsaa noget at sige paa ham, saa rig som han er?

Marie. Hvormeget han parfumerer sig, vil der dog altid stinke Rendesteen af ham, og det allerfriskest Kristianias ovenpaa Roms og Venedigs.

Smelt. Men Marie — saadanne Ord i din Mund?

Marie. Du har Ret. Den bliver ureen ved at nævne hans Navn. Men jeg indvier den ved at sige „jeg elsker dig", skjønt, Karl, (Sagte.) jeg forstaar dig ikke længer.

Smelt. Oprigtigt, Marie, jeg dig ikke heller. Du er ligesom en Rose, hvori en Hveps har sat sig. Men vi kan forklare os under Dandsen. Da er det saa inderlig behageligt at tale med Damer. Nu maa jeg fortsætte mine Visitter; det er den rette Tid til de fornemste saa lidt ud paa Eftermiddagen efter borgerlig eller Pøbelens Regning.

Berger. Meget rigtig bemærket, og ærbødigst Tak for Deres ærede Ulejlighed med Listen. Kunne vi bare vente os den Ære, at Deres Venner vilde komme.

Smelt. Oh, Fornøjelser er deres Athmosfære, og til en Afvexling for eengangs Skyld imellem simple Folk . . .

Berger. Hvad beha . . .

Mad. Berger. (Trækker ham i Kjolen.) Imellem dem, du havde smurt op, naturligviis, Fa'r.

Berger. Hm, meget rigtig bemærket, skulde jeg have sagt.

Smelt. Der kan være adskillige Kuriositeter at opdage.

Berger. He ja, nogle Kurve Champagner kanske og . . . og . . . ja Gud veed hvad Mo'r nu kunde finde paa.

Mad. Berger. Vær du kun rolig. Jeg skal fejre Forlovelsen med en Iis, som man kan forlibe sig i, og Maries

Optagelse i Kringla eller Indtrædelse i den store Verden med en stor Makronkringle til Ære for Kringla og et Babylons Taarn, som skal staa paa Maal.

Smelt. Staa paa Maal? Uf! slige Talemaader er som at træffe paa Haar i Mad.

Mad. Berger. Og en liden Sukkermand, med trekantet Hat og Guldgaloner paa Buxerne, ovenpaa skal ogsaa have sin Betydning. Men — o Gud hvor jeg længes efter at høre, at Marie er kommen derind!

Smelt. Det er at længes efter mig: jeg bringer Efterretningen. (Kysser Marie raskt, hilser skjödeslöst og fjerner sig.)

Mad. Berger. O Gud, hvor han er sød!

Berger. Meget rigtig bemærket; men . . .

Marie. (Sörgmodig.) Han er forandret, forandret.

Berger. Ja fra han boede her i sine første Studenterdage sammen med Dalberg paa et to Dalers Værelse. Jo, meget rigtig bemærket, han er forandret. (De Gamle gaa hver til sin Kant. Marie sætter sig paa sin Plads med Törklædet for Öjnene.)

Scene III.

(Karl Smelts Værelse; elegant; Boudoiret paa sin Plads. Smelt. Skimtet af Bagen paa en Skrædderdreng; siden Schmeichel. Under hele Scenen bankes ofte paa Dören, hvorved de Talende nedtysse Samtalen.)

Smelt. (Kastende en Skrædderdreng paa Dören.) Hvad, Knegt, spænder du imod? Saa! (Spænder ham ud.) Gaa til Kilde med det! (Laaser Dören af; idet han gaar, banker det.) Nu for Djævelen igjen? (Lister sig hen over Gulvet. Der raabes igjennem Nöglehullet: „ingen Rykker!“ Aabner Dören.)

Schmeichel. (Kommende ind.) Bravo, Lord Pelham! Jeg gav Slubberten et Spark til paa min egen Regning, og bad ham dele med Mesteren.

Smelt. (Laaser Dören igjen.) Vi faa s'gu nok laase, ville vi have Fred.

Schmeichel. Nej, Gudsdød, * ligger nede i Rendestenen og væver om Kanalerne i Venedig. Vi rodede bare lidt om i en Champagnekurv, men Svinet havde et Par Spidsere før i sig, og saa . . . Skal vi ta' ham op, eller skal han ligge?

Smelt. Ligge naturligviis . . . Vi faa nok se ham i Almacks iaften.

Schmeichel. Javist, og kanske hos din værdige Hr. Svigerfader. Hahaha! Det vil ogsaa blive et Bal! Tørfisknoblessen, Pøbelen i Blonder. Hvor jeg skal gotte mig! Men er du melankolsk? Denne Banken minder om, at man er Kavaleer, der har intet andet at gjøre om Morgenen, end at sove med Dynen over Hovedet, og om at man siden ikke har noget hjemme at gjøre. Jeg har expederet 27 Saadanne idag med gode Anviisninger paa det rigeste Navn af Alle: paa Fremtiden.

Smelt. Jeg maa have en Liste paa alle Byens Skræddere og Skomagere, for jeg maa belave mig paa at gaa rundt.

Schmeichel. Den skal du faa af mig. Men her er Listen paa dem, der skulle indvoteres i Almacks iaften. Jeg stemmer ikke for en Eneste.

Smelt. Hvad? ikke for min Kjæreste engang, som du lovede.

Schmeichel. Nej, *pardi,* naar jeg nøje betænker det. Jeg seer desværre hendes Navn paa Listen.

Smelt. Jeg veed ikke, om jeg kan være din Ven.

Schmeichel. Gjorde jeg det, var jeg ingen Ven af Almacks. Man maa konservere dem, ikke fortynde den Atmosfære, som skal lyse og give dette Selskabs Kjerne Udseendet af det hele Samfunds Sol. Fjernt fra maa Insekterne sole sig i dens Glands, men det maa være Fortærelse, om noget vil nærme sig.

Smelt. Men den dannede, smukke, fortræffelige Pige?

Schmeichel. I Almacks spørges ikke om Sligt. Hun tilhører Dramatikens og Klingenbergs lavere Sfærer. For Dannelsens Skyld kunde man nok faa opdrevet en Snees Ugler, for Skjønhedens vilde Tjenestepigerne afgive de fleste, og for Fortræffelighedens Eugeniastiftelsens Dimittender.

Smelt. Og hvad kan man have imod flere af disse Navne, om jeg maa spørge?

Schmeichel. Bah, du har endnu ikke forstaaet Almacks. Selv vort store Forbillede i *Westend* kom engang i Miskredit bare *Lady Patroness* lukkede Øjnene et Øjeblik. Strax æsede al

Citys og Southwarks Bærme ivejret, og inden man vidste Ordet af det, vare de store Almacks fordærvede, Glandsen var væk, ligesom berørt af fedtede Fingre, og der var kun en sørgelig Erindring tilbage. Vi ere nu saa mægtige, at vi kan lade Omsorgen for det Extensive fare; men da Indifferentismens Søvn er troløs, saa maa vi af al Magt lægge os paa det Intensive, Koncentrering, Centralisation, og uddyrke hvad vi har. Derfor maa der statueres Exempler, et Glacis af Rædsel, bedækt med Stumper af tilintetgjorte Navne, lægges om vor Borg, og kun en Bro af en Knivseg føre didhen som til de Troendes Paradiis. Du maa bekvemme dig til et Offer.

Smelt. Af Maries Navn? Aldrig i Verden! O, du skulde se hende dandse; og, med alt hendes egne Hang til Simpelhed, hvilken fiin Elegants!

Schmeichel. En Kjøbmandsdatter? Hør, hendes Fa'rs Viin kan være lige god, men hans Datter er det ikke. En ny Aand har gjort sig gjældende. Kaalhov'derne i 1821, som bekrigede Laurbærtræerne, havde ingen Idee om hvad der laa i Jorden og om gunstige Stjerners Indflydelse paa den Vegetation. Nej, ved min Ære, med din Diskedame gaar det ikke an. Vil du udsætte hende for den bitrere Forhaanelse, at vore Damer i Almacks flytte sig fra hende og trække Skjørterne til sig, som om din dannede, smukke, søde, fortræffelige, elegante Kjæreste havde Utøj?

Smelt. Død og Helvede!

Schmeichel. Vil du selv have den lille spidse Ting i Livet, naar du engang *bona fide* engagerer: „men der sidder jo Deres Kjæreste. Hun maa kjede sig frygteligt."

Smelt. Hold op! Slyngel — om Forladelse — Schmeichel, bedste, kjæreste Ven, hold op!

Schmeichel. Og synker du saa i Gulvet, og fnises ned derigjennem, og kommer ned til en logerende Drammenser i Hotellet, saa smider han dig ud af ingen anden Grund, end fordi du ikke kommer som man plejer i Drammen. Var det Skik der, at komme ind gjennem Taget, og du kom gjennem Døren, smed han dig ligeledes ud. (Smelt leer.) Se saa, nu har jeg dig som jeg vil. Om hun, eller hvilkensomhelst anden Borgerpige, kommer ind i Almacks, er jo dog en Bagatel;

men ikke med Hensyn til Exemplet, naar du vil bedømme Sagen fordomsfrit og upartisk, og heller ikke er det en Bagatel for dig, naar du først engang er der, om du ved tusinde, let forudseelige, smaae *coups-fins* og Naalestik skulde føle dig nødsaget til en Retirade. Hør her en Stump af et Brev fra min Onkel Amtmanden: (Læser.)

„Kun eengang har Enhver i Haand sin Lykke.
Men har du den, saa hold den som et Smykke!
Thi Lykken er en Aal, og Under var,
om ej du er, saavist som det, en Nar."

Smelt. Dumhed, at jeg skulde indlade mig paa den Proposition. Hun havde selv ingen Lyst; men den Abinde af en Moder.

Schmeichel. Vogt dig for at stikke Hul paa Ertesækken. At tage en Borgerpige, eller saakaldt Jomfru, ind, var at begynde paa en Rulle Klæde. Alene Storgaden med sine Krølleblokker i Vinduerne er en ligesaa lang Blodpølse, hvor man ikke kan pille Rosinerne ud uden at rode i Indmaden. Benyt heller Lejligheden til at gjøre dig notabel i Almacks, til at vise at du vurderer dem over alle andre Konnexioner, kort — og hvad skal den ene Stemme nytte til? — voteer som vi Andre.

Smelt. (Springende op) Imod min Marie? hvad? Mefistofeles! Satan! Jeg bliver næsten bange.

Schmeichel. Nu? Hvad kommer det Nogen ved, om Du er fordomsfri nok til at elske den Pige, du elsker — Notabene saalænge du behager? Man seer igjennem Fingre med det Plæsanteri. Om nogle Aar er du godt ansat — at sige, om Du komporterer dig vel — og saa taber hun sig ligesaa skjult i dit Huses Indre, hvor hun kun har at sørge for den fysiske Vegetation. Men betragt nu ogsaa ligesaa fordomsfri Forholdet imellem de Forbindtligheder, du skylder denne Forbindelse, hvori du nu engang i din blinde Tid er kommen, og dem, du skylder Almacks, en Forening, der yder sine Individer Velgjerninger, men ikke kan modtage nogen af dem. Du vil da se, at hvad der synes dig som et unaturligt Offer, er alene Noget, som følger af Sagens og Forholdenes Natur. *Il faut savoir vivre.* *)

*) ɔ: Man maa vide at leve. Eller; „Man maa i Verden frem sig sno."

Smelt. (Mekanisk.) *Il faut savoir vivre.*

Schmeichel. Hun er riig. Det er Noget.

Smelt. Ja derfor, seer du — eller derfor *ogsaa*, seer du . . .

Schmeichel. Aa, skam du dig ikke. *Il faut savoir vivre.* Det er Meget; selv Almacks kan ikke undlade at skjænke den Omstændighed nogen Opmærksomhed. Det kan gjøre hende til Primadonna paa Klingenberg; men kun en umaadelig Rigdom kan opveje Rang. For hvert Trin idetmindste en Papa paa 10,000 mere. Dette klinger vel ilde for mange Øren i Norge; men man faar — det er sund Patriotisme — redde ved noget Konventionelt hvad Storthinget har gjort sit bedste til at ødelægge; og at disse Manges Øren ikke ere lange, maa komme af, at Fanden klipper dem i Vuggen, for de ere fødte Æsler og Sviin.

Smelt. Deri holder jeg med dig. Eller „meget rigtig bemærket," som min Hr. Svigerfader meget rigtigt vilde bemærke.

Schmeichel. Ret, vær ingen Nar!

Smelt. Nej, naar jeg ret betænker det, saa kan min Stemme intet gavne hende; og naar jeg nu, ved at bringe Almacks dette Offer, kunde gjøre mig notabel . . .

Schmeichel. Kom, lad os gaa. Almacks' Atmosfære vil styrke Dig. Men træd ikke paa * Han ligger udenfor Porten. *Hony soit qui mal y pense!* (Tager Smelt under Armen.)

Smelt. Han er vel alt gaaen i Almacks?

Schmeichel. Upaatvivlelig, hvis han er kommen op. Den Drukkenbolt maa jo ogsaa være Medlem af et Nøkterhedsselskab.

Smelt. Ja, men som man kan gaa ud af, naar det lider paa Natten. (De gaa.)

Scene IV.

(Forsal til Almacks. Igjennem en Dör i Baggrunden sees det oplyste Hovedlokale fuldt af Almacksfigurer. Enkelte mandlige, med Hattene i Hænderne, befinde sig i Forsalen. Siden Smelt og Schmeichel, og mod Slutningen Madsen.)

1ste Figur. Ah!

2den Figur. Pah!

1ste Figur. Jeg syntes De sagde Noget.

2den Figur. Nej. Men syntes De ikke det regnede, da De kom hid?

1ste Figur. Græsseligt, rædsomt, enormt!

2den Figur. Om jeg ikke tog Fejl, blev jeg vaad tvertigjennem Kappen, og jeg lod Oppasseren bære Hatten efter mig i en Æske. Synes De ikke, det er bedre end at gaa barhovedet, og bære den under Kappen?

1ste Figur. Jo det er fortræffeligt. Men hvad er det for en Tølper, som har sat Hatten der ifra sig?

2den Figur. Det er utilgiveligt. Selskabet kan ikke noksom holdes reent. Men Gudskelov vi have da vore i Haanden, og kunne gaa ind uden Skam. Kom!

1ste Figur. Bi lidt — jeg er for oprørt over slig indtrængende Raahed. Men nu har jeg en Materie for Frøken Superba. Jeg seer hun er her, og har sit Auditorium.

(De gaa ind.)

3die Figur. (Gjesper underhaanden.)

4de Figur. Jeg syntes De sagde Noget.

3die Figur. Nej jeg syntes *De* sagde Noget.

4de Figur. Saa maa det have været om Wergeland.

3die Figur. Netop.

4de Figur. Ja han er god at tage til. De veed vel, han er bleven Forræder?

3die Figur. Ja bevares. Det er prægtigt. Men Redaktionen af den Konstitutionelle har alt hængt ham med et Bret paa, og konfiskeret hans Gods.

4de Figur. Han begyndte med at forraade sig selv. Gid han vilde melde sig ind! Havde jeg da 100,000 Nej'er, skulde de falde over ham som en Regn af Spiger, og nagle ham.

3die Figur. Ja, hihi! Dobbeltnagler. Jeg kan en Stump, som er en Dobbeltnagle. Vil De bare høre:

„Det er saa sandt, at Wergeland har raset,
som at til Dato Welhaven har fraset.
Men —"

4de Figur. Men, min Gud, er De rasende? Sligt kan jo kun anføres som et Exempel paa Verdens Nederdrægtighed udenom os.

3die Figur. Det er en anden Sag — om Forladels' da. Jeg troede det var værre, at rase end at frase.

4de Figur. Ej — (Afsides.) Dumrian! — (Höjt.) Ikke i Ungdomspoesi. Der er Poeter, som frase rasende, fordi de ikke kunne rase.

3die Figur. Det er en anden Sag — om Forladels' da.

4de Figur. (Vendende ham Ryggen.) Man kunde blive rasende over slig Dumhed midt i Intelligentsens Sol. Det er dens Flekker. Selskabet maa renses.

5te Figur. (Standsende ham.) De har Ret. Det er mit Princip. Kun er det at befrygte, at det ikke længer vil blive anseet for en Skam, at falde igjennem, siden det skal gaa som jeg nu hører. Og da er der ingen Nydelse ved Rejiceringen, naar Publikums Svineryg er bleven saa gjennemflænget, at man ikke kan trænge ind til noget Hjerte eller Nerve meer. Oh! — jeg veed vi tænke eens, og derfor kan jeg være fortrolig — at tvinge en Rynke frem i en partiløs Indifferentists Ansigt, at kunne lege med den logrende Misundelse, klemme Blodet af bløde, opblæste Madamhjerter op i Kinderne, gjøre fromme Bedstemødre rasende, pirre en brændende Taare frem i Øjne, som saa for højt, lære Borgerjomfruer, at de mangle Rangens Smykke i sine Skriin, og Papa, at Liigheden, han vil experimentere i for det lille Nors Skyld, bestaar i at Lige søge Lige. Dette er Fornøjelser, som en viis Brug af vor Votering kunde gjøre langvarige, mens det nu synes, at vi skulle udtømme dem paa engang, og aabne en Grav imellem os og det øvrige Samfund, hvori siden Ingen vil lade sig lokke.

4de Figur. Meget rigtigt. Dog har jeg nu engang besluttet, ikke at stemme for en Eneste uden for en Kjøbmand Madsen, som har gode Venner imellem os, aabner en elegant Galanteributik med det Første, og maa være en dannet Mand, siden han hver Aften er at se i Theatret.

5te Figur. Man har ogsaa bedet mig om et Kors for ham; men Navnet er ganske forfærdeligt. Dog faar jeg vel til, siden han er Svoger til . . . Ej, ej, * er skam paa Benene.

4de Figur. Betvivles. En Skygge behøver ikke Been.

Men der har vi Schmeichel og hans haabefulde unge Menneske. Han og Frøken Stoltzenburg faa snart Folk af ham.

(De gaa ind; Schmeichel og Karl Smelt komme.)

Schmeichel. Nu blot Listen fra dig uden Kors.

Smelt. Nej, nej, jeg kan ikke.

Schmeichel. Almacks' Aand er endnu ikke kommen. Men skjøt dig selv. Jeg seer Frøken Stoltzenburg og begge Gansehaupterne derinde.

Smelt. Bi, bi! Forlad mig ikke.

Schmeichel. Der er en Kjøbmand Madsen, en der vil tage Luven fra alle Galanterihandlere, som jeg nok vilde anbefale dig, da han er passioneret Troppist; men nej, vi bør være Terrorister.

Smelt. Madsen! Han! (Byder en Parfumflaske.) Se der, ovenpaa Navnet.

1ste Figur. (Förende en 6te Figur ind.) Se, vil De bare se! Der staar den uforskammede Hat endnu. Direktionen burde vide hvorledes den gode Tone begynder at tabe sig.

6te Figur. Hvem er dog den Tølper? (Seer i Hatten.) Det er oprørende, det er pøbelagtigt. Aha, det er *Hans*? Saa er det en Genistreg. Der er Vers i den, vist bestemte for en liden Kreds iaften.

3die Figur. Hvilken „Hans?" Jeg gjør ogsaa Vers; men ikke Betiser.

1ste Figur. Jeg med; især om Hösten, for da komme mine Kusiner til Byen, og jeg har engang vant dem den Vane.

6te Figur. Og jeg med. Siden man begyndte i Akvarelmaneren er Kunsten bleven saa simpel og almindelig som Lithokromi, orientalsk Maling og Steentryk paa Træ, som læres i to Timer. Jeg skrev idagmorges 40 Vers til den Konstitutionelle, og jeg skulde gjerne vedblevet til nu.

„Den gamle Thord
i Stuen treen.
Der stod et Bord
paa fire Been.

Den gamle Graa
sig fölte syg.

Han sat' sig paa
en Stol med Ryg."

5die Figur. Det er ganske Maneren. Simpelhed er Grundtonen, men den er snart høj, snart naiv. Bare jeg seer mig omkring, har jeg tusinde Sujetter, for saa er det bare at beskrive saa ligefrem som at lade Haanden glide langs et Legeme. Men lad se engang denne saakaldte „Hans's" Maneer.

1ste Figur. Aha! Mine Herrer — en Opdagelse som at finde en Blomst under en — Noksagt. En vis Mand, som har glemt sig selv ved at glemme sin Hat her, har ogsaa glemt deri en saakaldet

„Conversation d'amour imellem en borgerlig Elsker og hans Kjæreste."

(Læser.)

Elskeren.

Klokken er 4, min Söde. Til 6 kan jeg være, men da maa
jeg gaa.

Elskerinden.

Ak, gyselig kort er den Stund.

Elskeren.

Ja gyselig kort, mim Marie.

Begge.

Hvor skal jeg mit Hjerte faa udtömmet? Ak!

Begge.

Ja det maa du si'e.

(Pause af et Kvarteer, som ved Deklamationen bör iagttages for Illusionens Skyld.)

Elskerinden.

Hvad er Klokken nu, Söde?

Elskeren. (Seer paa Uhret.)

Et Kvart paa Fem, min Marie.

Elskerinden.

Hvor Tiden dog gaar!

Elskeren.

Ja det maa Du si'e.

(Pause af et Kvarteer.)

Elskerinden.

Hvad er Klokken nu, Söde?

Elskeren. (Seer paa Uhret.)

Alt halvgaaen Fem, min Marie.

Elskerinden.

Hvor Tiden dog gaar!

Elskeren.

Ja det maa du si'e.

(Pause af et Kvarteer.)

Elskerinden.

Hvad er Klokken nu, Söde?

Elskeren. (Seer paa Uhret.)

Alt tre Kvart paa Fem, min Marie.

Elskerinden.

Hvor Tiden dog gaar!

Elskeren.

Ja det maa du si'e.

(O. s. v. indtil Klokken er 6.)"

Schmeichel. (Til Smelt.) Nu, hvor du er bleven rød! Slog det dig? Der kan du høre borgerlige Pigers Reputation inden disse Vægge.

Smelt. Kom! kom! Jeg giver Listen fra mig. (Afsides.) Een af de Gamle maa dog have stemt paa hende. (De gaa ind.)

3die Figur. Hihi, De har Ret.

7de Figur. Hvad behager?

3die Figur. Jeg syntes De . . .

7de Figur. Nej jeg stod blot i Tanker, og talte Selskabet, og fandt, at næsten Alle have enten Bønder herfra Landet, Skipperborgere fra Jylland, eller vandrende Tyskere til Bedsteforældre.

3die Figur. Fuldblods ere de bedste, siger man.

7de Figur. Som altid — ja; men sjeldne. Dog have vi nogle ypperlige Exemplarer, store, stridhaarede, med hvide Bles istedetfor Øjne, graa Trompetere, smaa Musede, med sort Staaman og Dusk, fra Vestkanten.

3die Figur. Ej, fordi om nu Deres Navn ender paa „rup" og mit paa „rud", saa . . . Men tys! — paa Deres Æresord — jeg skal sige Dem noget; men tys! (Hvisker höjt.) Jeg har fundet en Vifte, som jeg ikke veed hvem ejer; men jeg skal nok gjøre den gjældende.

Flere Figurer. O, for Alting; giv mig den.

3die Figur. Tror De, jeg er gal? Nej. (Gaar ind.)

7de Figur. (Tager 1ste Figur i Knaphullet.) Hvad er en Vaudeville?

3die Figur. Recensenten og Dyret. Men har man hørt sligt:

„Hvad er en Vaudeville?"

7de Figur. En söd, forhippen, liden
Mamselle, som foer ilde,
og döde i det Samme,
istedetfor med Tiden
at bli en tyk Madamme
af et Femaktsdrama.

3die Figur. Kosmorama!

(Vender sig yderlig opbragt om.)

1ste Figur. (Til 3die.) Ja det er yderligt ubehageligt, at man heller ikke her kan være fri for Harcelister. Selskabet maa renses.

3die Figur. Vist, ja; og Publikum udestænges. Der kunde være i Dyndet et Par Gjedder imellem de øvrige Sudere og Kulibarser, og saa var der ikke at tænke paa Fred.

7de Figur. Hverken for Aborrer eller Karudser. Men der kommer dog een fornuftig Mand: Schmeichel.

Smelt. (Kommende tilbage med Schmeichel.) (Afs.) Det er gjort — ak! (Höjt) Mhrr, gjør jer færdige de, som skal til Kjøbmand Bergers . .

4de Figur. I Alverden hvad er dog Anledningen? Kjøbmand Berger? Berger? Jeg har neppe hørt hans Navn.

Schmeichel. Er den ikke god nok — en Borger kan ikke holde et Bal uden at have nogle af Os? Ifjor var jeg udskreven 20 Gange til Kreti og Pleti. Vi skal have kostelig Mad, kostelig Viin og kostelige Løjer.

5te Figur. Ja kostelige Løjer med Pøbelfrøknerne og Jomfruerne, som indbilde sig, at en Laas i Panden gjør dem til Damer.

7de Figur. At lukke for Noget, der er saa tomt! Dog Et er der, de maa lukke for: Tanken om at komme herind. Men Valget maa være forbi: der kommer *dujour*-Havende.

(En 8de Figur gaar igjennem Forsalen, og fører Madsen ind.)

8de Figur. De er indvoteret, min Herre.

Madsen. Det var Pined . . . Gaar De paa Bruden næste Gang? (Faar intet Svar; gjör kejtede Komplimenter.)

4de Figur. Der hører De, han er ikke saa gal.

5te Figur. Elegant er han; og det er Hovedtingen.

Smelt. Men omtrent som en Oxe, der skal ofres.

Madsen. (Til en Figur.) End De da, gaar De paa Bruden næste Gang? (Den Adspurgte svarer efter Behag.)

Smelt. (Til Schmeichel.) At slige kunne komme ind! Det var ligesaagodt at indvotere nogle af Skrædder Gunnes' Garderobestykker, der svæve i Træarme under Loftet. Saa havde han dog passende Selskab.

Schmeichel. Eet Exempel paa Liberalitet er nok til at afslaa hundrede Anklager for det Modsatte. Og du skulde bare se den Butik, han lægger an.

Madsen. (Seer sig om.) He, jeg undres hvad Pundet af Lysene koster.

4de Figur. (Til 7de.) Der hænger lidt ved fra Læreaarene; men naar han bare har faaet været Modehandler en Tid, vil hans Konversation blive om finere Butiksager, og da vil han være velkommen derinde.

Smelt. (Til Schmeichel.) Vi maa gaa; men jeg gaar ikke med nogen god Samvittighed.

Schmeichel. Ej, Du har jo altid rost din Kjæreste som en fornuftig Pige, og i Aften ere baade Venner og Veninder, Forbindtligheder, Dannelse og Hæder blevne ofrede. Men hør, jeg lagde Mærke til hos nogle af vore ypperligste Blomkaalhoveder oppe ved Væggen, at din Delikatesse imod Selskabet var bleven bekjendt og paaskjønnet. To af vore fornemste Fruer nikkede til dig, men du saa det ikke.

Smelt. Det var djævleblændt, at jeg ikke saa det. Men bare min Opofrelse ikke bliver videre bekjendt, for gamle Fruer dømme ikke som Folk.

Schmeichel. Om Forladelse, de dømme først i første Instants, saa cirkulerer Sagen, og saa optage de den til Skjærpelse, og saa er Dommen uden Appellation og Revision. Men du kan være vis paa, den er i din Favør, for jeg hørte tydelig En hviske Ordet „Gentlemansfærd;“ og det suppleres højst rimelig saaledes: „det er en Gentlemansfærd af den unge

Smelt, om ikke en Elskers; men Elsker kan ogsaa en Skrædder eller Skomager være.“ Frygt ellers ikke for, at din Gentlemansfærd ikke bliver bekjendt; thi Frøken Superba fik fat i den, og du fik saa ømt et Blik af Guult i Grønt, som jeg endnu har seet hun har sat paa en Forlovet.

Smelt. *Allons, Messieurs!*

4de Figur. *Bien!* Vi ere skrækkelig sultne. (Smelt, Schmeichel og flere Figurer lave sig til at gaa.)

Madsen. (Trykkende Smelts Haand.) Hehe, Farvel saalænge! Vi sees igjen. Men jeg faar da ind lidt jeg ogsaa.

(Gaar ind i Salen. De Andre ud.)

Scene V.

(Stuen hos Bergers, oplyst; Sidedörene aabne til Balsalen, hvor Gjæster sees at bevæge sig. Omkring et Thebord Gamle Tante med endeel ubevægelige Sofadamer. Berger og Mad. Berger gaa fra og til. Dalberg i Vindufordybningen i Samtale med Marie. Siden Smelt, Schmeichel, Kringlefigurer og Madsen.)

Mad. Berger. Nej, Fa'r, Musiken skal ikke give et Kny fra sig før Hr. Smelt og hans galante Venner komme. Før bliver der ikke noget ved Ballet.

Berger. Som du vil Mo'r. Du veed det.

Marie. (Afbrydende Samtalen med Dalberg.) Tak, Dalberg, det er ædelt af Dem; vedbliv at være hans Ven, og jeg vil haabe det bedste. Han er saa bøjelig. Det er hans Ulykke og hans Undskyldning. Han er kommen i disse Dandyers Selskab, som danne en egen Klasse iblandt Ungdommen. Men desværre, der er intet slettere i Byen. O der er han . . jeg er saa beklemt.

(Iler mod Smelt, som kommer med Schmeichel og de andre Kringlefigurer. De hilse skjödeslöst paa Husets Folk, ikke paa de Andre, hvilket giver Anledning til en horizontal Bevægelse imellem Kapperne i Sofaen. Berger og Madamen gjöre dybe Reverentser, före Figurerne ind i Salen, og vende tilbage.)

Smelt. (Omfavnende Marie.) Marie, o hvor jeg elsker dig! Og naar jeg føler det inderligst, er jeg paaveje til at blive tungsindig.

Marie. I denne bløde Stemning er det de Himmelske saa i Menneskenes Sjele. (Hviskende.) Karl, vi ville blive lyk-

kelige. Vær blot — jeg beder dig — noget opmærksom og skaanselsfuld mod mine Forældre.

Smelt. Jeg skal gjøre mig Umage saavidt det er muligt og passende.

Schmeichel. (Til Smelt.) Du har s'gu Smag. Til slige Øjne behøver man ikke Brillanter.

Smelt. Ak, jeg tør ikke se i dem nu.

Mad. Berger. Men Kringla? Vi kan gratulere? Marie er kommen ind i Kringla, veed jeg? i Almacks eller Alslags eller hvad denne Kringle, som er bagt af bare skjære Perler, nu heder?

Smelt. Desværre . . . der kom saagodtsom Ingen ind . . Man havde sat sig paa det Point . . man . .

Mad. Berger. Ikke ind? Naa du chinesiske Maskerade! (Slaar Hænderne sammen.)

Marie. Mo'r, det smerter mig ikke, og om det gjorde, saa deler jeg den menneskelige Skrøbelighed, at føle en saadan Ulykke saamange Gange mindre, som man deler den med Andre.

Smelt. Ja der kom saagodtsom Ingen ind.

Schmeichel. Det kan jeg forsikre, Frøken.

Marie. Maaske jeg kunde behøve den Titel (Moderen trækker hende i Kjolen.) i Kringlen, men her hjemme er den ganske overflødig, min Herre.

Mad. Berger. Saa gid det stolte, fordømte Pak! Tvi! . .

Berger. Meget rigtigt bemærket.

Marie. Men Mor, Mor da, der kom jo saagodtsom Ingen ind. Karl siger . . (Madsen kommer raskt ind.)

Madsen. Siger han, at jeg heder Ingen, saa er det D— brække mig Løgn i hans Hals, Jomfru, for jeg kom ind jeg — ja.

Mad. Berger. De? Naa! (Giftig.) Ih! Vi gratulere. Nej de Almacks er ikke Alslags.

Madsen. Takker; ja ret jeg. Men Jomfruen faldt igjennem eenstemmig.

Mad. Berger.
Berger. } (Skrigende.) Eenstemmig?

Schmeichel. (Til Smelt.) Nu skjælv ikke saa!

Smelt. (Til Schmeichel.) Jeg er mest bange for de Gamle, for angaar det deres Børn, ere slige Folk Ulvinder.

Marie. (Samlende sig.) Alles paa nær een, een Stemme. Det er jeg vis paa. Ak, Karl, du svarer ikke? .

Smelt. Bedste, Alt kan blive godt. Voteringen vil upaatvivlelig blive kasseret og en formelig Indbydelse til at melde sig ind . .

Mad. Berger. Det var overmaade galant. Vær da ikke mistrøstig, Barn.

Marie. Og hvilken anstændig Pige skulde kunne tage derimod? Hendes Æres Hjerte er Æresfølelsen.

Schmeichel. Jomfruen har Ret. Man vilde bare komme til at sige:

För, söde Piger, lignedes I ved
Papilioner, som i Blomster hvilte;
nu er I simple Myg, som ilte
i Flammen, der jer nylig sved.

Marie. Oh, for mig er Karls ene Stemme imod alle de Andres en Triumf.

Madsen. Om Forladelse, den Trumfen stikker jeg. Thi seer De: Eenstemmig, det er: ved Alles Stemmer uden Undtagelse.

Berger. Meget rigtig bemærket — men bare i Formandskabet notabene.

Mad. Berger. (Skrigende.) Nej, nej; jeg forstaar det. Eenstemmig, Eenstemmig! Det er med Alles Stemmer, Alles, Alles, Alles!

Marie. (Med Smertesskrig.) Ogsaa Karls! (Synker om i Dalbergs Arme, der staar hende nærmest.)

Mad Berger. Mit Barn! o mit Barn! (Pegende paa Smelt.) Se Slyngelen! se den onde Samvittighed! Han tør ikke røre hende.

Gamle Tante. (Styrter fra Sofaen, fulgt af de Andre.) Var det en Kop? en af de blaa? en af det hvide Stel?

Sofadamerne. (I Munden paa hverandre.) Var det? var det? O du blodige Synd paa det hvide Stel! (De danne en Kreds om Marie, saa Smelt og Schmeichel komme til at staa udenfor.)

Gamle Tante. Nej, nu seer jeg det. (Kaster sig over Marie.)

O mit Gudbarn! o mit Søsterbarn! o mit Hjertebarn! hvad har de gjort dig? O Gud hjelpe og trøste mig!

Mad. Berger. Han, han, der! O den Hykler, der holder han Lommetørklædet for. Mand, Mand! mand dig dog op! og faa ham og hans Abekatte paa Døren! O de fordømte, fordømte Almacks!

Berger. Og din fordømte Ide med at Hun skulde der ind! Ja nu tør jeg tale, Mo'r; nu da kanske vort Barn faar Livsknækken.

Mad. Berger. Og den fordømte Ide med at trække den Laps ind i Huset bare fordi han slog dig plat med sin Frækhed! O! o! mit Barn har faaet et Hjertesaar, hvoraf hun maa dø i sit Blomster.

Gamle Tante. Hun maa ikke, hun maa ikke, Barn, Barn, du maa ikke dø. Bare et Øjekast, saa ere mine 6000 dine. De ere dig skjænkede bare bare for et Øjekast.

Dalberg. Vær rolig. Hun kommer sig.

Madsen. (Til Smelt.) Jo De har gjort det godt. Nu synke kanske Aktierne for Somme og stige for Somme. Kommer hun sig, vil jeg bede hende synge til Portepianet „Bønnen i Bruden", for den kunde ikke passe sig saa ilde.

Schmeichel. (Til Smelt.) Det er djævleblændt, naar man, ved at manøvrere med Svaghederne, kommer til at røre ved de naturlige Følelser. Det er ligesom at træde Slanger paa Halen, naar man troede at sætte Foden paa en Traad. De ere ligesom Ildaarer under Jorden, som man ikke veed rigtig hvor dybt de ligge, naar man stikker i den. Inden man seer sig for, spruder glødende Lava ivejret, og Helvede er løst.

Mad. Berger. Gudskelov!

Gamle Tante. Hun aander . . det velsignede Barn. Ja de 6000 er dine. Hvad skal jeg med dem, naar du bare lever?

Berger. Meget rigtig bemærket, Tante.

Schmeichel. Hør, selv det gamle Pergamentskind var der en varm Blodsdraabe i, som piblede ud, da man fandt Stedet. Hun negtede vist sin Guddatter 12 Skilling igaar, men nu vil hun ikke miste hende for alt hvad hun ejer.

Smelt. (Kaster et stjaalet Blik ind i Kredsen.) O Gudskelov, hun rejser sig. (Marie rejser sig. Taushed inden Kredsen.)

Schmeichel. Det var dog en ægte Besvimelse. Ballet er for det første reduceret til en Soupee.

Smelt. Forlad mig ikke; men jeg kan ikke følge dine Bemærkninger.

Schmeichel. Jo een kommer du nok til at følge: den, det er nok bedst, at vi pille af, baade vi og Vore.

Marie. (Lægger Haanden paa Panden eftertænkende. Træder frem. Bestemt.) O mine gode Forældre, velsigner den Beslutning, jeg har fattet. Jeg har elsket, og var lykkelig endog uden Eders Velsignelse, fordi jeg troede ham, hvis Navn ikke skal nævnes, værdig min Ømhed og Troskab. Og han var det, indtil den Fordærvelse, den Forfængelighedens, Hovmodighedens Aand, som forgifter vort Samfund, ogsaa greb hans bøjelige Gemyt. Det er forbi, og jeg er taknemlig for en lang Drøm, der havde en smertelig, men kort Opvaagnelse. Jeg er vaagnet; det er uden Letsindighed, uden Lidenskab, men af Erkjendtlighed for et trofast Venskab, og af Agtelse for en prøvet ædel Karakteer, i Tillid til mine Forældres Velsignelse, som nu have lært at vurdere det Ægte, at jeg giver Dem, Dalberg, der saa længe har elsket mig med et Savn, jeg har forstaaet og beklaget, min Haand.

Dalberg. (Skjælvende.) Marie! O Gud! Ja jeg elsker dig mere end Livet. (De knæle ned.)

Gamle Tante. Den Kulør bedrager min Tro ikke. Den stærkeste Glæde er bleg, den visse Død er bleg, den ægte Sandhed er bleg, det fineste Guld er blegt.

Berger. Og . . og . . den bedste Portviin, den som jeg har, er bleg.

Mad. Berger. Nu, at tænke paa Sligt nu?

Gamle Tante. Ja det maa du sige. Himmelske Gud Fader!

Berger. (Hemmeligt.) Ej Mo'r, du veed jo, jeg aldrig tænker før *du* har tænkt. Det gaar rundt for mig nu.

Mad. Berger. For mig med. Men jeg tænker, det er en Straf for den falske, falske Abekat, som du trak ind i Huset, om vi samtykke i Maries Beslutning, at krone gammel

trofast Kjærlighed. (Afs.) Og saa blir da heller ikke Maden fordærvet. (Höjt.) Gud signe jer, Børn.

Berger. Jeg som Mo'r: Gud signe jer, siden det nu skal være. Og jeg tror skam, vi have alle valgt det Bedre.

Smelt. (Vaklende, med Haanden for Öjnene.) Hold mig! Schmeichel, hold mig! Det sortner . .

Schmeichel. Ej was! Se Frøken Superbas Øjne i det Mulm. De lyse i Mørke som Graapises.

Gamle Tante. Lad da mig ogsaa komme til. Jeg bliver ved mit. Og lad saa Kringleaben løbe. Ak, Barn, jeg har kjendt Magen i sal. Bernt Ankers Dage; men da var her flere Dyraber, for dengang foer vi paa Vestindien — og did rejste da ogsaa *Han* — men nu er her langt flere Menneskeaber i Byen. Ja Gud fri os, det er forsæt.

Berger. Meget rigtig bemærket. Vær saa god, lad os gaa ind. Jeg længes efter at tømme en Skaal paa Død og Ødelæggelse over Kringleaanden. (De gaa ind i Salen.)

Madsen. (For sig selv.) Hvad Fanden, det var ikke den Opløsning, jeg troede. Hvor skal *jeg* gaa hen? Med Kringlekavalererne? Nej de trippe jo væk. Jeg gaar skam ind med.

(Gaar ind i Salen.)

Schmeichel. Nu kan vi pille af med en prægtig Historie for Kringlen eller norske Almacks. De erstatte Alt.

(Tager Smelt under Armen.)

Smelt. (Fortvivlet.) Forbandelse over alslags Almacks!

(De gaa. Mens Teppet falder, seer man nogle smale Been fölge dem over Scenen ud.)

Förste Efterspil.

(Teppet gaar op. Samme Scene, men tom. Igjennem den aabne Dör sees Gjæstebudsbordet med Marie og Dalberg for Enden.)

Chor af Gjæster.

Mel. Og kjöre Vatt'n og kjöre Ved.

Gid Norge leve, det dyre Navn,
i alle Hjerter i Nationen!
Da foer tilvisse til Kjöbenhavn
med förste Dampbaad Ambitionen.
Thi den, jo mere den er „honet",
fordærver Norriges unge Æt:
Sönnen blir slet,
Pigen koket,
og Jeandefranceri blir Tonen.

Men fyld Pokalen, og send den rundt!
Skaal for hver Yngling og hver Pige,
som föler varmt, og som tænker sundt,
og seer fornemt ej paa sin Lige!
Dog gives Aber uden lodden Svands,
saavist som Mennesker foruden Sands,
Falskhed i Glands,
Kviste i Krands,
og Usselhed i Norges Rige.

Men Taagen farer fra Fjeldets Tind,
og Elven blaaner dybt i Dalen.
Fra Folkets Arner du Gejst forsvind,
som aander ud din Gift i Salen!
For Ejnars Alvor i Normands Sind,
for Axels Öje og Valborgs Kind,
Blodet som fiin,
glödende Viin —
for Norges Ungdom gaar Pokalen!

Andet Efterspil.

(Scene som i forrige, paanær at Gjæstebudsbordet i det indre Værelse har delt sig i flere Spilleborde i begge Værelser med sövnige Lys og Gjæster — kort alt antydende, at Gjæstebudet har været saa „man kan have Ære af det," og at det lakker ad Dag. Ved Æresbostonen i förste Værelse Æresgjæster fra Landet, nemlig en suspenderet Foged, en konstitueret Foged, og en virkelig Foged, samt en Inkassator, Examinatus juris, Berger, Madsen og siden Kringlefigurer.)

Den virkelige Foged.

Nu kan jeg sige Pas: Jeg vandt jo min misère.

Den konst. Foged.

Du burde været bête.

Den virkelige Foged.

Som du fornys, mon frêre.

Den konst. Foged.

He, lad saa være; men nu har jeg mine Stik.

Den suspend. Foged.

Ja, seer De, dem De ved min Benefice kun fik. Thi, seer De, havde jeg . .

Inkassatoren.

I Kortene du snakker.
Hold Munden! gjör som jeg, og brug du Bonden, Makker!

Berger. (Rejser sig fra sit Bord.) Endnu engang, mine Herrer, giver jeg mig den Ære . . Velgaaende af Solør, Velgaaende af Bordet derborte!

En Gjæst. Ja der er s'gu Mærker i det.

Berger. Rigtig bemærket. Lad det smage jer, mine Herrer! Her er ingen Kringle, skulde jeg tro.

Madsen. (Beskjænket, til den anmærkende Gjæst.) Hvad? Mærker? Kan du mærke noget paa mig? Jeg kan bevise Dem, at det er umuligt, at jeg er fuld, for jeg er i Kringlen skal jeg sige Dem. Gid jeg havde været der, saa havde jeg været endnu ædruere! Men det er ikke for seent endnu, for der sidder altid Nogle efter. (Man hörer Sang udenfor.) Ej, komme de ikke der,

saa er det ikke Kaspars Drikkesang af Jægerbruden, de der synge. Farvel saalænge, min Herre! (Raver ud.)

Gjæsten. (Halvt hviskende.) Stakkels Mand: Han er jo gaaen iaften?

Berger. Hvad? Hva — hva — hvad? Jeg, som har endosseret.

Inkassatoren. (Gelassen.) Er han gaaen? Har han mange Fordringer deroppe?

Gjæsten. Han har jo ikke begyndt at handle endnu.

Inkassatoren. Det var Pokkers.

Gjæsten. Det gjør intet til Sagen. De fleste gaa før de have begyndt at handle.

Madsen. (Kommer ind igjen.) Ja jeg gik; men kommer igjen. Vær saa god mine Herrer! (Aabner Dören for Kringlefigurer, der ligeledes ere ved godt Humör.) Vær saa god! Jeg er kjendt i Huset, og Solen er endnu ikke oppe.

Berger. Ikke saa rigtig bemærket. Men — kom nærmere mine Herrer! Den gik ned over min Vrede, siden jeg seer, I ere akkurat som andre Folk.

Gjæsten. Ja som Vi; kanske lidt mere.

Chor af Kringlefigurer.

Mel. Kaspars Drikkesang.

Vinens Aand
har sprængt de Baand,
dumme Love bunde.
Si naturam pellas ex,
kommer hun igjen den Hex
— o saa mangelunde!

Længer tör
er ej som för
vor den gamle Kringle.
Elsk os nu; thi, just som I,
fulde, mætte, muntre Vi
hjem ifra den sjingle.

Chor af Gjæster og Kringlefigurer.

Derfor er
den populær:
Skaal! ja Skaal for Kringlen!

Vær som Andre, vær da gal!
Er du höflig, saa befal!
Skaal! Hurra for Kringlen!

(De drikke.)

Chor af Kringlefigurer.

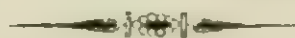
Slaa din Sviir
— men Alt med Ziir —
af kun i vor Kringle!
Lad först Damerne gaa hjem,
kom, Champagnens Gejst, da frem!
Klinkklingelingelinge Lingelingle!

Chor af Gjæster.

Naar vi ret
betænke det:
Kringlen jo betyder
Brænd'viinsbröd fra Arildstid,
bör da altsaa regnes hid
blandt Nationens Dyder.

Gjæsten. (Afs.)

Af en Orm,
den har sin Form,
har et Snogehjerte.
Der er ikke meget ved
hele den Nedladenhed,
man af Nöden lærte.

„Verden tilhører Os Jurister!“

Dramatisk Eventyr

af

Siful Sifadda.

1840.

> „Det har nu ligesiden den store franske Revolution været Tilfælde, at Advokaterne regjere Verden, og vil endnu blive det en god Stund.“
>
> Den Konstitutionelle.

Personer.

Zobolam, Prokurator.
Johannes, Underlensmand.
Grethe.
Nils og Erik, to Bönder.
Rabulax, en Gejst.
En Nisse.
En Kakkelovnsdukke.
Gespenster.
Bönder.

„Verden tilhörer Os Jurister!“

Scene I.

(Udenfor et Thinghuus paa Landet. Johannes paa Trapsædet med en Skaal paa Knæet. Grethe foran ham. Bönder komme af og til med bedrövede Gestus udaf Huset og blive staaende omkring Trappen.)

Johannes. (Rækkende Grethe Skaalen.) — Nej! Ærterne smage mig ikke mere. Jeg seer bare smaa Verdener i dem. „Verden tilhører Os Jurister,“ siger Prokuratoren hvergang han snyder en Bonde; og — „Verden hører Os Jurister til“ sagde han ogsaa dengang han kyssede dig med sine blaa Læber og der blev en grøn Flek efter. Jeg vil blive Jurist.

Grethe. Du?

Johannes. Saasandt jeg heder Johannes Karlsen.

Grethe. . . Og er Underlensmand?

Johannes. Nu ja! det er alt et Stykke paa Vejen. Mange indbilde sig at være det, som ere det mindre, sagde engang Sorenskriveren til mig.

Grethe. Ja, da han gav dig en Drikkeskilling fordi du holdt Hesten hans. Nej, Johannes'en min! du er for god til at blive det du vil; eller, Gudskelov, hvad der er det Samme, du er for dum dertil.

Johannes. Aa, med det har det gode Raad. Der var ikke bare Profeter i Israel. Og desuden kommer saadant med Læren. Der er vel ikke andet Raad med at faa dig heller.

Grethe. Naar du tog dig noget retskaffens til, Johannes . . .

Johannes. Retskaffens? Du er da ikke som andre Kvindfolk, du da? Retskaffens? Det vil nok sige at grave i Jorden, men ikke at juristerere.

Grethe. Nej! det er at grave i Folks Penge. Men, som sagt, da kunde vi snakkes ved.

Johannes. Det skal du se, bare Prokuratoren derinde vilde tage mig med sig til Byen i Lære.

Grethe. Gud bevares, hvor han dominerer derinde idag!

Johannes. Ja Verden tilhører Os Jurister. Der er Torden ved ethvert Herredømme, kan gjerne enhver Jurist sige naar han hoster. Thi os . . .

Grethe. Os? Du da!

Johannes. Der kan du se du egger mig. Nu, du skal faa se, vil saasandt bare Han.

Grethe. Tak din Gud, du er udenfor det Herredømme. Der listede baade han Nils og han Erik sig ud med røde Øjne.

Johannes. Ja det er som jeg siger, Verden tilhører Os Jurister. (Prokuratoren træder ud. Grethe flyr.)

Scene II.

Prokuratoren. (Raabende.) Min Hest!

Johannes. Strax, strax, Herr Prokurator. Men jeg havde en ærbødigst Bøn. (Bönderne skaffe strax Hesten frem. Nissen titter frem af og til over den underste Stalddör.)

Prokuratoren. Frem med det, Gut! Du har ingen Henstand at bede om.

Johannes. Nej, jeg vilde gjerne saasnart som muligt.

Prokuratoren. Hvad da?

Johannes. Blive Jurist . . Ja naturligviis først Skriverkarl. (Afsides.) Og siden en af Verdens Herrer, kanske Herre. Thi Prokuratoren sagde engang: der er ingen Tvivl om at vi ogsaa faa *vor* Bonaparte.

Prokuratoren. (Leer.) Der har du en Skilling fordi du skaffede mig en Latter. Men lad mig prøve om du duer til Jurist. Hvormeget er 2 Gange 6?

Johannes. (Klöende sig bag Öret.) Nitten netto.

Prokuratoren. Ganske brav. Hvad tænker du naar du seer en vakker Gaard?

Johannes. Gid den var min! tænker jeg skam.

Prokuratoren. End naar du seer en Bonde?

Johannes. Han er *min* Griis.

Prokuratoren. Ganske brav. Skriver du en fast Haand allerede?

Johannes. Som Herr Prokuratoren vil.

Prokuratoren. Nu vel, jeg skal lære dig tre. Du kan sidde bag paa Kariolen. (Stiger ind.) Nu, Gut, hvor bliver du af?

Johannes. (Nølende.) Grethe . .

Prokuratoren. Ej! Verden hører Os Jurister til; og det er du ikke bleven endnu. Det er det første Prøvestykke paa en god Jurist, at sætte Kjærligheden Nummer sidst.

(De kjöre afsted. Bönderne hilse dybt.)

Nissen. (Seende efter de Rejsende.)
Naar Lumskhed er din Kulde,
og al din Varme
er Huden, som du flaa'ede af de Arme,
du, selv Examenlös, en Thingstud er tilfulde.
(Forsvinder bag Halvdören.)

Scene III.

(Grethe kommer ud i Dören. Bönder.)

Grethe. Ak! Den Onde tog ham. Stakkels Johannes!

En Bonde. Ja Djævelen skinbarlig. Den Slyngel skyldte mig nogle Skilling, som han pinte af mig igaar under Indkaldelsen.

En anden Bonde. Han begyndte at blive Jurist, seer du, Nils.

Förste Bonde. De skulde være til Mundgodt hos Landhandlersken for dig, Grethe, sagde han.

Grethe. Han holdt da af mig. Gud forlade ham! (Gaar ind med Forklædet for Öjnene.)

Anden Bonde. Han holdt mere af Storheden, for hans Fader, siger man, var en Byhøker, der ranglede hidopover paa Landet.

Förste Bonde. Gid Ulykken tog Gutten, saa han kunde faa Vet, og Fanden Prokuratoren, saa han rigtig fik det hedt!

Anden Bonde. Nej! De ere Go'venner. Har du noget imod Sønnen din *Du* da, Nils?

Förste Bonde. Det skulde jeg næsten tro, at Prokuratoren maa være Fandens egen Aflægger, for ellers kunde det ikke gaa saa.

Anden Bonde. Eller ogsaa maa det være saa, som han siger, at Verden hører Juristerne til.

Förste Bonde. Han sagde saa ogsaa, da han stak Skadesløsbrevet mit i Lommen.

Anden Bonde. Det er blot det som bryr mig, hvem saa Helvede hører til.

Förste Bonde. Det er skam sandt, Erik.

Anden Bonde. Helvede maa jo ogsaa tilhøre Juristerne, siden Verden hører dem til.

Förste Bonde. Nej, Helvede maa jo ogsaa høre Verden til, siden den tilhører Juristerne.

Anden Bonde. Eller siden der er Jurister, og det flest af de sorte. Thi der skal være to Slags: hvide ogsaa, skjønt jeg ikke har seet dem, det jeg kan sige.

Förste Bonde. Det er da rart de ikke slaaes ligesom de sorte og hvide Myrer.

Anden Bonde. Ingen er Uvenner mens de spise, Nils. Og de spise paa Verden som Rotter om en Ost. Men naar det er forbi med Maden begynde de nok at slaaes.

Förste Bonde. Hihihi: Det skulde være Moro at se paa. (Gaa.)

Scene IV.

(Prokuratorens Kontor. Johannes ved en egen Pult.)

Johannes. Endnu kan jeg just ikke sige jeg mærker noget til Herredømmet over Verden. At skrive Navnetræk, og øve mig i at radere, det var da ogsaa en Begyndelse. Men det kommer vel. Hosbond har ogsaa begyndt fra ganske smaat af, og nu er han paa en god Vej; thi jeg mærker han kan Alt hvad han vil, ja selv det, jeg hjemme skulde bande paa var umuligt, at Folk i Byen skulde agte og ære ham. Men en besynderlig Regel er det, at jeg altid skal øve mig i at kløve Haar, naar jeg ikke har andet at gjøre, for ellers kommer jeg aldrig frem, siger han. Og det gjør jeg da og-

saa, saa jeg seer ganske pyntelig ud, saa Grethe — ak Grethe Stakkel! derhjemme — nok vilde kunne lide mig, bare den forbandede Kringlefigur derovenpaa ikke var saa flink til at laane min Skjorte mens han vasker sin egen. Det er nok saaledes han praler endogsaa i Aviserne af, at han skifter togange om Ugen. Imidlertid lærer jeg, at man kan leve godt i Haabet uden. Godt? Ja godt, men kun i Haabet; thi igrunden er her uhyggeligt her med dette Besynderlige, at jeg medeet kan blive blind, døv og glemsk, naar Hosbond befaler det, og at jeg undertiden synes han taler med En, som han da siger er en anden Prokurator. Men han maa være let paa Foden den Karl, for jeg hører aldrig at han gaar bort. Engang syntes jeg ogsaa der gik en Mand med en Strikke om Halsen igjennem Værelset, og den chinesiske Dukke der paa Ovnen begyndte at nikke af sig selv og le. Hu! Dagen efter fik vi rigtig at vide, at en af vore Debitorer oppe i Landet havde hængt sig i Brøndstokken. Dengang sagde Hosbond ogsaa, da han slog Chatolskuffen igjen efterat have fundet Mandens Gjældsbeviis, at Verden hører Juristerne til; men jeg kan dog ikke andet end sige, at han lagde til: „det var en snil Mand den Samme, men ubetænksom, i højeste Grad ubetænksom.“ Heller ikke kan jeg negte, at Hosbond i den senere Tid har lagt de ædleste og næsten uegennyttigste Principer for Dagen, for han har udtrykkelig sagt, at Ære og et godt Navn var noget langt højere end Penge, naar man bare først var velforsynet. Og det er da han, saa det Sidste maa være lettere at faa end det Første. Slidder Sladder! Har man Penge, saa har man jo Ære ogsaa; det viser jo Hosbond grangivelig selv, saa han maa have meent Statens og ikke Folks Ære, Æresposter og ikke blot Hatten af og Æresgjæstebuder, som det Hosbond nu er i iaften. Ak, hvad mon han der propper i sin skrøbelige Mave, Han, som kalder Vinde og Samvittighedsnag Et og det Samme? Grisesteg? Ja, jeg tror det bliver det første jeg forlanger, naar jeg engang bliver en af Verdens Herrer. Og det kan ikke vare saa længe til, for Hosbond siger jeg alt er en halv Jurist. Det skulde Grethe hørt, . . (Nikkende.) Grethe . . Ærter . . Grisesteg . . Grethe . .

(Lader Hovedet synke mod Protokollen, og sover ind.)

Scene V.

(Prokuratoren kommer ind. Siden Rabulax og Johannes.)

Prokuratoren. (Kastende sig mat paa en Stol.) Gud hjælpe mig! Pah! Pah! Havde jeg ikke faaet den Efterretning om de fire himlede Fogder, maatte jeg give mig over for al den Mad og alle de Skaaler paa mit Velgaaende. Men — til Sagen! borte ere de, og nu kunde det være paatide for mig. (Aabner sit Chatol og tager en sort Pennefjer og et Hornblækhuus udaf et rödt Etui.) Han sover vel derborte? Aa jo, det lader sig høre. Nu da! hjælp mig, min Pen, som saa ofte! (Höjtideligt.)

Fjær, af Satans venstre Vinge
af ham Selv til mig afreven,
forat frelse mig til Thinge,
da jeg var som Skurk beskreven,
engang da i Nöd jeg stedt
havde med en Knegt det hedt,
fang dit Liv, som tidt tilforn,
atter i mit Tryllehorn,
fyldt med afpiint Blod og Graad!
Rabulax, kom med dit Raad!

(Stikker Pennen i Hornblækhuset. Rabulax opstiger deraf som en fæl voxende Vingegestalt.)

Rabulax. Herre!

Prokuratoren. (Sætter Proppen i Blækhornet.)

Stands! Du ellers bliver
Herre min og ej min Skriver.
Svind! og kom i sand Gestalt,
saadan som du Verden ejer,
saadan som jeg seer du plejer
om at vandre overalt,
naar du hid ej er befalt!

(Rabulax forsvinder og kommer i samme Sekund ind som en ung moderne Herre med Pennen bag Öret Ovnsdukken nikker og griner.)

Rabulax. (Ryster Zobolams Haand.) Godaften, Kollega.

Prokuratoren. Oh, Godaften, Godaften, Højstærede. Du veed . .

Rabulax. Ja; men det er blot en Forkjølelse, som den Ene af dem har.

Prokuratoren. For Fanden, saa er der blot tre Distrikter at vælge imellem. Skaf mig et Kaart over Norge; men ikke Roosens. Jeg vil aldrig have med Patrioter at bestille.

Rabulax. Aa, der er ikke fleer af dem end af Elsdyr i Landet; ja vel, egentlig talt, ikke fleer end een, nemlig „Granskeren *)." Naar en Eftertid engang finder disse knoklede Perioder, Labber af Ord og monstrøse klodsede Skjæretænder, vil han blive anseet for et Særsyn af et Mammuthdyr, der har bevæget sig igjennem vor lave sjunkne Tidsalder. Men her er Roosens Kaart. Vi har desværre intet andet.

(Udbreder et Landkaart.)

Prokuratoren. Saa lad gaa!

Rabulax. Se der er et prægtigt langt Distrikt.

Prokuratoren. Ja, du siger noget. Verden hører Os Jurister til.

Rabulax. Du kunde bo som Edderkoppen i en af Krogene.

Prokuratoren. Naturligviis. Men ingen saadan Lignelse. Thi jeg vil nu blive en Æresmand. Min Mave bliver saa slet.

Rabulax. Da er det god passe Tid at begynde, skjønt det nytter ikke stort. Men endnu . ?

Prokuratoren. Friseer mig lidt stikkelhaaret her paa Siden, saa jeg kan se lidt ærværdigere ud.

Rabulax. Med Fornøjelse. (Prokuratoren sætter sig. Rabulax purrer ham hist og her i Haaret, hvorved det graaner.)

Prokuratoren. (Seende sig i Spejlet og purrende sig i Haaret.) Se saa! Det gjorde minsandt godt. Jeg mener at jeg nu kan passere for en Mand, der er bleven graa under Embedsbyrder. *A revoir!* (Griber Pennen bag Rabulaxes Öre. Han forsvinder.) Nej, ikke *á revoir.* Jeg vil blive ikke blot en Æresmand, men en Storthingsmand. Ingen er lettere at tage ved Næsen end Folket, og Verden hører Os Jurister til. (Böjer sig over Kaartet.) Han havde ellers Ret: det Distrikt er prægtig langtrukket. Gud velsigne vore lange Floder! Jeg kan ikke begribe hvorfor man er saa glad i Fjeldene uden forsaavidt de danne lange Dale. Skandinavien burde være eet eller højst to Fogderier.

Johannes. (Vaagnende.) Ah! det var en dejlig Steg . . Ej! er det blot saaledes Verden hører Os Jurister til: idrømme?

---

*) Red. af L. K. Daa. (U. A.)

Velkommen hjem, Herr Prokurator! Arbejder Prokuratoren endnu?

Prokuratoren. Jeg seer mig bare ud et Fogderi.

Johannes. Ja kan *det* lykkes, saa vil jeg tro, at Verden hører Os Jurister til. Men det var da et rart Papiir.

Prokuratoren. Det er Landet, Tosse. Jeg vil forære dig det Kaart.

Johannes. Kan jeg ogsaa stikke mig et lidet Fogderi eller Sorenskriveri ud?

Prokuratoren. Med Tiden, naar du faar Fortjenester, det vil sige bliver Jurist. Verden hører Os Jurister til.

Johannes. (Klöende sig bag Öret.) Ja det er sandt og vist i alle Maader, Herr Prokurator, bare den Verden ikke maatte bestaa af bare Landkaart. Man kunde da blive en Gud bare man havde sig en Globus.

Prokuratoren. Det er ogsaa sandt i en anden Mening, min Gut. Kejseren af Rusland besidder allerede en Maane. Hvor seer du ikke Jurister anbragte?

Johannes. Ja, akkurat som Spiger i enhver Væg.

Prokuratoren. Gid de ogsaa sad i Kirkens!

Johannes. Skal det betyde, at de burde være Præstermed, saa vilde det blive vakre Prækener til at rejse Haar med, Herr Prokurator; men ogsaa vakker Tiende. Og naar Præster pante, hvorfor skulde da ikke Jurister præke? De og Pokker ikke Præsterne, ere „Verdens Salt,“ og det saa det svier.

Prokuratoren. (Alvorlig.) Johannes, der er megen Syndighed ved den Svien. Du maa erindre, at jeg snart ikke er mere Prokurator. Kom og vaag over mig inat, og forsøg om du kan huske en eller anden Bøn, om det ikke var andet end Fadervor eller noget Sligt.

Johannes. (Afsides.) Kors! hvad gaar der af Hosbond? Det er ikke Himmerig, men Verden, som hører Juristerne til.

(Prokuratoren tager Lampen; de gaa ind.)

Scene VI.

(Et blaaligt Lys udbreder sig fra Blækhornet. Es wird unheimlich. Pennen letter sig som af en Elektricitet. Dukken nikker og trækker Smilet op mod Örene. Stueuhret aabner sig og viser Gespenstet af en gammel Mand. Flere Gespenster — en Moder med tre embryonsmaa Börn, en lang Mand med en Strikke om Halsen, en gammel Skautkone o. fl. — Alle i Bondedragt, opfylde Værelset, mylrende imellem hinanden.)

Moderen med de tre Ufödte.

Stille Sirris! Ham du kunde
dysse med din Sang iblunde;
Örets Fölgen med din Nynnen
kunde bli' en Sövns Begynden,
Sjeleduggen med sin Lise
kunde falde med din Vise,
gjöre ham imorgen stærk
til fornyet Syndeværk.
Han maa vaagen om sig vælte
som i kvalfuldt Spigerbelte.
Han til Synder mere mat
blive maa med hver en Nat.

Den Gamle i Stueuhret.

(Langsomt og tungt, efter först at have rallet i Struben eengang, ligesom naar Klokken falder til Slag. Dette gjentages hvergang.)

Klokken slaar tolv!

Kvinden med de Fire.

Gamle Rotte heller gnave!
Væggen knage! Musen pibe!
Dören knirke! Taget stönne!
Puden komme rent aflave!
Dödning ham i Næsen knibe
fire Flekker blaa og grönne,
en for hver af disse Spæde,
som jeg skulde födt med Glæde
af min Sjel og af mit Skjöd,
om jeg ej af Sorg var död,
jaget ved hans Penneströg
ud hvor Sneen vildest fög.
Derfor, mine blinde Rotter,
gnaver, gnaver! Det mig gotter.
Gnaver, at han Sövn ej faar
förend Sol paa Himlen staar!

Den Gamle i Stueuhret.

Klokken slaar Eet!

Et mandligt Gespenst.

Klap med Vingen, Hane kjæk!
Hold ham vaagen i sin Skræk!
En, to, tre! som gamle Graver
klapper Graven til, han laver!
Dæmpet, duust, dog höjt nok til
Hjertets Sving i Flugt at sætte,
naar dets haarde Fibrer trætte
næsten vilde slumre ind!
Thi for ham mit Barn nu lider,
bedre vant, saa trange Tider.
Blöden Vugge sov det i,
lærer Gang paa Betlersti.
Sligt maa Faderhjertet under
Mulden vække, hvor han blunder;
Faderliget
vækkes op af Barneskriget.

Den Gamle i Stueuhret.

Klokken slaar To!

Et andet Gespenst. (Slæber paa Pulten.)

Laan mig Strikken din, du Lange!
Hjælp mig Alle! Vi er mange.
Lad os ned i Graven hale
denne tunge Syndepult!
Deri er det Hele skjult,
som han skal os gjenbetale.

Skautkonen.

Stakkel! Han kan ikke snakke
for det Snöre i hans Nakke.
Lad du ogsaa Pulten staa:
Djævelen vil engang faa
med sin Dirik aabnet Laasen.
Men om bare jeg kan finde
„Malmros,“ som han tog af Baasen,
var jeg en lyksalig Kvinde.

Den Gamle i Stueuhret.

Klokken slaar Tre!

Gespensterne. (Mylrende.)

Det gryr. Afsted!
Vi maa ned, vi maa ned.

Alt tegne sig röde
Skyer i Öst,
nu kaldes de Döde
af Hanens Röst.
Nu lad ham sove
en Timestid
hvis han tör vove
et Marerid!
Hvis han vil svömme
i Svedebad
blandt fæle Drömme
om Dödes Had!
Flyt Alting tilbage
paa samme Sted!
Hans Ro vi kun tage
i Graven med.

(De flytte Möblerne igjen paa deres Plads.)

Opstaaet af Sengen
han intet maa savne
af alt sit Gods;
thi ellers Drengen
faar Prygl for os.
Men vore Navne
med denne Pen,
som vi kjende igjen,
vi ned vil tegne,
da vil han blegne
som Döden hen.

Den Gamle i Stueuhret.

Klokken slaar Fire!

(Hvert Gespenst skriver sit Navn med Troldpennen og forsvinder. Zobolam kommer i Natdragt i Doren med et Lys i Haanden.)

Scene VII.

(Prokuratoren. Siden Johannes.)

Prokuratoren. Johannes, op! Klokken er alt fire.

Johannes. (Indenfor, isövne.) Verden tilhører Os Jurister.

Prokuratoren. Hvor det Dyr kan sove! (Seer paa Stueuhret.) Himmel! Klokken er ikke mere end lidt over Eet. Det er voldsomt. Og hvem har været her! (Seer Navnene.) Guds Blod! *Johannes*! *Johannes*! (Holder sig vaklende ved Pulten.)

Johannes. (Kommende ind.) Fy hvilken Liiglugt her er!

Prokuratoren. Johannes, hjælp mig ind. (Rystende paa Hovedet.) Nej, det er paatide, paatide . .

Johannes. Ja at sove, Herr *Prokurator*. Gamle Prokurator *Skadeslös* plejede altid at sige, at han procederede sig isøvne. Og det kunde han ogsaa gjøre ved Andre.

Prokuratoren. (For sig selv.) Det er paatide, paatide at holde op.

Johannes. Ikke Klokken eet om Natten med at sove. Verden hører Os Jurister til, og Søvn er noget af det Bedste i Verden.

Prokuratoren. (Vaklende ind.) Ak, af det Bedste i Verden har Juristerne lidet.

Scene VIII.

(Samme Værelse, men tomt. Johannes med Tryllepennen og Blækhornet i Haanden. Siden Rabulax.)

Johannes. Jo! Verden maa nok høre Juristerne til, siden Han, efter sligt Liv, kunde komme til slig Ære. Men jeg? Den Luusangel! Alt hvad han gav mig for mit Slid og Slæb Nat og Dag, var en Slags gravitetisk Formaning, den Hykler læste over mig, denne udslidte Pen og dette Blækhorn. Ret nogle herlige Skatte! Den Verden, jeg faar at være Herre over, er nok ingen anden end den jeg saa idrømme fra det høje Bjerg, som, da jeg vaagnede, ikke var andet en Protokollen, jeg havde lagt Hovedet paa. Ikke engang til Kontorist og Inkassator kunde han gjøre mig, saa jeg kunde tjene mig en Gaard i en Snup, og saa gifte mig med *Grethe* og give Juristernes Verden en Goddag. „Jeg vil skille mig ganske fra det gamle Væsen, min Gut," sagde den gudsforgaaene Skurk og trykkede og trykkede paa den nye stive trekantede Hat, som ikke rigtig vilde sidde paa Hovedet, somom han allerede virkelig havde havt Horn derunder. „Brug Pennen godt, saa gjør du din Lykke." Og dermed foer han, og med ham mit Haab. Bruge Pennen? Det sagde Skolemesteren ogsaa; men hvad har detført til? „Bruge Pennen!" Det burde siges hver Morgen til Departementets Kopiister, skjønt de bare vilde finde

det trivielt. Men han vidste s'gu at bruge den. Det var med denne samme Pen, seer jeg, han gjorde alle sine sorte Kunster, som Gud bevare mig fra. Jeg burde altsaa forære den til ham ovenpaa, som skriver i den Konstitutionelle. Den maa være fortræffelig at skrive Løgn med. Men bi lidt! Lad mig se, om den duer til at skrive Sandhed med, naar jeg skriver ham til, at han har opført sig imod mig som en Skurk og som jeg skulde være det taalmodigste Æsel af alle.

(Dypper Pennen i Blækhornet. Rabulax aabenbarer sig som för)

Rabulax. Herre!

Johannes. (Styrtende paaknæ.) Naade! Naade!

Rabulax. Saa sæt Proppen i. (Johannes gjör det. Rabulax forsvinder og kommer igjen i sin forrige pyntelige Skikkelse.)

Rabulax. Jeg er Juristeriets, ikke Jurisprudentsens, Genius. Nu, gab ikke saa, men brug mig!

Johannes. Oh! Herr Prokuratorens Kollega? Om Forladelse. (Afsides.) Det maa nok være Verdens sande Herre.

Rabulax. Det er ved mig Juristerne blive Verdens Herrer.

Johannes. Ah! Jeg forstaar . . Det var saaledes da . . .

Rabulax. Jeg maa befri dig fra din Frygt. Din forrige Herre var engang i Nød forat blive kneben i en Streg, da hviskede hans Sjel til sig selv: „jeg giver mig Satan ivold, kan jeg bare blive frelst af denne Knibe.“ Og en Pen faldt hvirvlende ned paa Bordet foran ham, og der stod dette Blækhorn, og saa fandt han snart, at de skulde bruges sammen. Min Fødsel og Liv af denne Forbindelse er ikke forunderligere end din egen.

Johannes. Ak, jeg troede det var et Puds af min forrige Herre, og at Du skulde dreje Halsen om paa mig.

Rabulax. Det maatte være for at skrue dig et Hoved højere end du er. Det gjør jeg med de fleste Jurister. Men, skynd dig, har du noget at ønske eller befale, for jeg skal i Retten.

Johannes. Ønske eller befale? Det er en anden Tale end Prokuratorens. Jo, det kunde nok hænde sig.

Rabulax. Der er intet saa umaadeligt, du ikke kan befale mig og erholde; men kun paa en Betingelse: Du maa

strax du har fremsat dit Ønske begive dig tilsengs. Det er Natten jeg virker i.

Johannes. Det var ingen svær Kondition. Jeg gjør intet med større Fornøjelse. (Afsides.) Men lad nu se hvad jeg skulde ønske. Et Par Støvler trænger jeg til, Skjorter ogsaa for Kringlekavalerens Skyld, der skifter togange i Ugen og eengang om Ugen da min. Men det er for lidt at forlange nu da Herredømmet over Verden synes at skulle gaa i Opfyldelse. Jeg kunde kanske begynde med at blive Expeditionssekretær, for ikke at være ubeskeden. Og saa imorgen Statsraad, og saa — (Højt.) Hør! Siden De er saa artig og jeg er et ungt Menneske, som vil frem, saa turde jeg kanske . . .

Rabulax. Tal kun ud. Den Beskedenhed maa Du aflægge, vil du være Jurist.

Johannes. (Afsides.) Nej vist, det passer sig ikke for en af Verdens Herrer. (Höjt.) Turde jeg kanske udbede mig at blive Expeditionssekre . . .

Rabulax. . . . . . tær? Hvorfor ikke? Unge Folk som Du, have, uden Hexekunster, begyndt med at blive Bureauchef. Uniform og alt Tilbehør skal ligge her blot Du opfylder Betingelsen. Og brug saa blot Pennen.

Johannes. Altsaa med Deres Tilladelse. (Griber Pennen. Rabulax forsvinder.) Det var som Pokkeren. Men dog en god Begyndelse. Tjenere bør aldrig falde besværlige, sagde min gamle Herre, naar han ikke vilde have Vidner. Men nu tilsengs, forat han ikke skal have noget at hænge sig paa. Blaa Buxer med Guldrænder er Verdens Herrers Uniform. Bare den nu maatte passe. Og passer den ikke, saa ved Gud en ny fra den nye kjøbenhavnske Skrædder man har opdaget.*) Verden tilhører ellers nok Os Jurister, men ofte ikke et Par Buxer. Gid ellers enhver Jurist maatte, som jeg nu gjør, sige Godnat til Usselheden.

(Gaar tilsengs. Et Lanternamagicalys udbreder sig paa den modsatte Væg. Först viser sig et Skrædderværksted med ivrigt beskjæftiget Personale; saa en liden Johannes for Spejlet i Expeditionssekretærs-Uniform; saa samme Person i et Gadeperspektiv; dernæst gaaende igjennem et Perspektiv af bukkende Kopiister: saa i hans eget Bureau modtagende Referater, og endelig i Statsraadens, hvor han pröver Dennes Hat. Rækken sluttes af et godt Middagsgjæstebud og et diætetisk Kringlebal.)

---

*) Se „Hasselnödder," 47de Stykke. (U. A.)

Scene IX.

Johannes. (Vaagnende. Det er Dag.) — — Tak for Dandsen, min Frøken. (Gnidende Öinene.) Ah, det er jo sandt, det er jo først iaften. Idag er Visitdagen. Jeg maa klæde mig paa. Kom med Uniformen, Mester Wincke! Og er Skomageren kommen? (Seer sig forbauset om.) Hvad Pokkeren er det? Alt som før. Er det bare saaledes Verden tilhører Os Jurister? Og jeg synes jeg var moderat. Men det maa jeg nok ikke have været til en Begyndelse. Jeg burde begyndt med mindre, og det vil jeg iaften. For Exempel med en Bureauchefspost. Det — og naar det passerer for Andre til en Begyndelse, kan det vel passere for mig med. Jeg vil da tilbringe, som saa mange Exspektanter, Dagen med at spadsere, og naar Aftenen kommer, vil jeg spørge *Rabulax* alvorlig, om ikke Verden tilhører Os Jurister. (Gaar.)

Scene X.

(Johannes. Rabulax.)

Johannes. *Rabulax*! Tilhører ikke Verden Os Jurister?

Rabulax. Ingen Jurist idetmindste tvivler derom. Desuden staar det i den Konstitutionelle. Læs! (Række Bladet frem.)

Johannes. Men da tvivler just Folk derom. Fy! Det stinker af det Blad. Der maa gives Ting af Svovel og Dyvelsdræk.

Rabulax. Naar jeg ikke har andet at bestille, skriver jeg deri.

Johannes. Gid du vilde sætte der imorgen, at jeg var bleven Bureauchef!

Rabulax. Saa *det* er dit Ønske. Sov blot paa det, skal du se, at Verden tilhører Os Jurister. (Forsvinder.)

Johannes. Ja Jurister som Du. De komme nok frem. Men Verden hverken bestaar af Ord eller ejes af Ord. Jeg vil derfor haabe, at jeg imorgen vækkes af gratulerende Kopiister.

(Gaar tilsengs. Lignende Lanternamagicascener.)

Scene XI.

Johannes. (Rejsende sig fra Puderne.) — — Tak, mine Herrer! Nej, det er sandt, jeg har været saa fuul at holde mig vaagen den meste Tid forat jeg kunde være sikker paa min Lykke. (Strækker sig.) Nu da! Det er ikke saa nøje med Kontortiden, blot de forbandede Kopiister ikke vare saa tilbøjelige til at kopiere det af. Jeg faar da nok gaa for at give et godt Exempel at kopiere. (Staar op.) Uniformen seer jeg er endnu ikke kommen; men det faar da være for idag. (Gaar.)

Scene XII.

(Johannes. Siden Rabulax.)

Johannes. (Kommende ind.) Skjønt det ikke blev nogen Bureauchef, og man ikke vilde kjendes ved mig dernede, kan det dog ikke være noget Bedrag, for jeg traf den unge Retslærde herovenpaa, som ganske var af samme Mening, at Verdens Herredømme hører Os Jurister til. Ja til ydermere Bestyrkelse beraabte han sig ogsaa paa hvad han selv havde skrevet i Bladet. Og der stod det tydelig. Ja ikke alene det; men at det Herredømme nok vilde vare en god Stund endnu. Jeg vil derfor endnu engang prøve Juristeriets Gejst, som han kalder sig, især siden jeg dog ogsaa kan have godt af at gaa Machineriet, som jeg engang skal styre, noget igjennem. (Dypper Pennen. Rabulaxes Aabenbarelser ske.) *Rabulax!* Du har prostitueret mig. I hvilket Kontor jeg kom, lo man og forsikrede, at Bureauchefen alt var kommen og at jeg maatte høre til et andet Departement; men saa gik jeg gjennem dem alle. En stivstøvlet gammel Mand med et Ansigt saa smaafuret og alvorligt som en Brøkregning, mødte mig paa Gangen og sagde, at jeg ikke var det første unge Menneske, han havde kjendt, som gik i slige Tanker. Man viste mig tilsidst i Apartementet. Kort: Jeg ønskede, at jeg stod hjemme og træskede. Havde jeg ikke mødt en ung Mand ganske af min Tro med Hensyn til Verden . . . ,

Rabulax. Der kan du se.

Johannes. Ja, i Grunden fik jeg jo kun den Moral, at begynde noget lavere ned. Jeg har derfor fast besluttet at blive Fuldmægtig.

Rabulax. Det lykønsker jeg dig til.

Johannes. Men kunde jeg ikke begynde i min Post i Eftermiddag, saa at ikke Dagen gik saa nederdrægtig tilspilde.

Rabulax. Intet er lettere, blot du vilde tage dig en Middagsluur. (Afsides.) I den avancere de fleste Kopiister til Fuldmægtig.

Johannes. Ja vel! Jeg skal kalde paa dig, naar jeg skulde ville faa lidt videre Udsigt over Verden, for et Trins Skyld. Og dersom jeg skulde blive kjed af Regjeringsvejen, kunde jeg kanske begynde i Højesteret? Bare jeg kunde tale lidt bedre for mig.

Rabulax. Det gjør intet nuomstunder. Desuden holdes Veltalenhed af Grød og Øl i højere Priis i vort Klimat end den champagneragtige.

Johannes. Jeg spurgte som et Fæ fra Landet, for hvorledes skulde det være sandt, at Verden tilhører Os Jurister, naar man ikke kunde sige det om Departementerne og Højesteret? (Griber Pennen. Rabulax forsvinder. Strækker sig paa Sengen.) Jeg lægger mig meget vel tilfreds idag efter de grundige Beviser, Avismanden førte for Juristernes Herredømme, skjønt jeg tænkte hos mig selv: gid han vilde benytte det til at kjøbe sig et Par Skjorter og at reparere sine Støvler. Men den fæle Dukke deroppe! Hvor den nikker og griner! Det er nok bedst jeg trækker Dynen over og —

(Snorker efter en kort Pause.)

Kakkelovnsdukken.

Hvor herligt han taler
i Höjesteret!
Hans Torden befaler,
hans Stemme, som daler,
opsvulmer medeet
til brusende Floder
af fulde og tryllende
Alting henskyllende
Skjönperioder.
En Cicero drejer

ej slige saa runde.
Saa klang ej Metallet
i Grækenlands Munde.
Hans Stemme er Sejer,
hans Gestus Triumf.
Demosthenes' Ære
var ikke fortjent.
Hihi!
Han snorker ej mere.
Hans Tale er endt,
hans Torden forbi.

(Johannes vender Ansigtet til isövne.)

I Smilet sig lister
Fuldmægtigen nu,
ærgjærrig i Ilu,
som alle Jurister,
saa smaat til Minister.
Nu maa du ej sove
paa din Taburet,
men styre og vove,
selv uden Budget.
Den Ting er undværlig
for Kraft og Geni.
Hihi!
Den Luur var nok herlig;
nu er den forbi.

Johannes. (Vaagnende.) Nu, det er skam allerede mørkt, og for seent at gaa i Departementet for En der vil frem tidligt. Med al min Lykke kan jeg just ikke sige jeg er heldig. Imidlertid maa jeg dog indrømme, at Sol, Nat og Dag ere tre Ting, som ikke høre under Juristernes Herredømme. Men de høre ikke anderledes til Verden end det omskyllende Vand kan siges at tilhøre et Land; denne tilhører ellers Os Jurister — om ikke som Ejendom den hele, saa dog som Skifteforvaltere, og det er saagodt som Ejendom og lidt til. Men jeg veed ikke hvordan det er med mig; jeg synes baade at jeg er Højesteretsadvokat, Kongelig Fuldmægtig og Underlensmand *Johannes Carlsen*. Ja det Sidste vinder endog meer og meer i Klarhed, jo meer jeg klør mig i Hovedet. Men derom vil jeg faa Vished hos en af mine Kolleger. Derfor — (Staar op.) Skulde Aanden have bedraget mig, og en Fuldmægtigpost endnu være formeget for en af Verdens Herrer? Det Sidste vilde

være en højst taabelig Modsigelse. Men alligevel — (Det banker.) Nu skal man se Gjendrivelsen kommer i gratulerende Kopiister. Kom ind! (Tænder Lys.)

Scene XIII.

(Johannes. Brödrene Nils og Erik.)

Johannes. Ej, er det jer, Godtfolk? Saa I endnu hænge ved?

Nils. Saavidt. Vi ere inde med *Grethe,* som skal besøge sin Moster.

Erik. Jamen skal vi saa.

Johannes. Ej, *Grethe?* Imorgen skal hun faa se mig ligesaa gill som Fogden.

Nils. Gud velsigne den snille Mand!

Johannes. Sige I saa nu?

Erik. Jamen sige vi saa. Grummere Mand har vi aldrig havt.

Nils. Nej han er rigtig velsignet.

Johannes. (Afsides.) Hvor kan jeg nu tvivle? Hvad der er passeret med mig er Smaating mod dette. Eller ogsaa ere Bønderne tagne endnu finere ved Næsen, som næsten er det Eneste, han har ladet dem beholde. Men *Grethe?* Det løber mig i Hovedet. Jeg maa flux til Skrædder *Wincke* forat jeg imorgen kan lade mig se for hende. (Aabner Dören for Bönderne.) Godnat, Godtfolk! Godnat! (Bönderne gaa.) Men Penge til Skrædderen? Ej! Verden hører jo Os Jurister til. (Gaar.)

Kakkelovnsdukken.

Popularitet?
En Styver brugt i rette Tid,
et Haandtryk og Goddag,
„Lev vel min Ven!“ med Mine blid
— det er den hele Sag.
Retskaffen Mand
for den sin Livstid trælle kan.
Men vær en Skurk i femti Aar
og skikkelig i et,
en Maaned, Uge, i et Døgn,

da sværge Alle hint er Lögn.
Ad denne Gjenvej Nok du faar
af Popularitet.

Scene XIV.

(Johannes. Siden Rabulax.)

Johannes. (Kommende ind.) Ogsaa dengang gik ikke Forjettelsen i Opfyldelse. Og rundtomkring seer jeg dog, at den gjør. Overalt dominere Juristerne og skifte Herredømmet over Verden imellem sig; men jeg? Nu! Endnu engang vil jeg nedstemme mine Fordringer, men saa skal ogsaa den underfundige Aand faa høre Sandheden. (Dypper Tryllepennen haardt i Blækhornet. Ingen Aabenbarelse fölger.) Hvad er det? Ah! der er neppe en Draabe igjen i Hornet. Nu eller aldrig da, siden det venlelig er sidste Gang, hvis jeg bare kan opfange en Draabe. (Dypper. Aabenbarelsen skeer.) *Rabulax!* (Afsides.) Nej, jeg tør ikke skjende. (Höjt.) *Rabulax!* Jeg har været for overspændt i mine Fordringer . .

Rabulax. Verdens Herredømme . .

Johannes. Jaja! Lad det nu indskrænke sig til en Kopiistkrak.

Rabulax. Netop dets rette Throne. Derifra har man de videste Udsigter, og derifra gaa de fleste Verdens Herrer ud.

Johannes. Det kan ikke være større Skam for mig som en af disse end for store Kejsere, der begynde for et Syns Skyld som Gemene.

Rabulax. Ingenlunde. Husk blot, at Viisdommen sad ogsaa paa en Krak, men paa en Trebeens; lad ikke Daarskaben sidde paa en paa fire. Jeg giver dig dette Raad, fordi det er sidste Gang jeg kan tjene dig i Gestalt, men ikke i Aand. I Aand vil jeg altid leve og virke for Juristerne. Men dette Horn er udtørret, kun Pennens egen Kraft er dig gjenlevnet. Brug den, og du kan endnu blive en af Verdens Herrer. (Gaar.)

Johannes. Det „Farvel“ var min Lykkes, om jeg ikke passer at gjore som han sagde. Derfor „Godnat“ til Svar! (Tilsengs.)

Kakkelovnsdukken.

Forventningen stedse
isammen maa trække de straalende Kredse,
som Grændse ej kjendte.
Tilsidst i et Blækhorns piinagtige Hul
de trænge sig sammen de Zoner af Guld,
som Verden omspændte;
og Haabets Kondorvinge bliver en Pen,
og Verden, den maallöse Ejendomsmark,
isammen sig krympende, blir,
med Tugt og Respekt, kun et blegnende Ark
ubeskrevet Papiir.
Det gaar med de Fleste, som her med vor Ven,
hvem Skjebnen er bister,
at, skabt til Minister,
den flyvende Aand, som mod Höjderne drister,
maa dale paa Krakken imellem Kopiister.

Scene XV.

(Samme Scene. Johannes. Siden Rabulax og Grethe.)

Johannes. Oprørende! Ikke engang Kopiist! Og dog føler jeg dybere end nogensinde Sandheden af at Verden hører Os Jurister til. Vi ere dens legitime Herrer, siger Skribenten her ovenpaa. Og det maa nok ogsaa saa være, omtrent som Frankrig hører Henrik *V*te til. Mod denne store Sandhed betyder naturligviis *min* Skjæbne intet; thi jeg er, som man bemærkede nede i Departementet, en Bondeknold og ikke Fars Søn. (Dukken nikker.) Se, nu nikker det ondskabsfulde Dyr igjen. Men paa dig kan jeg dog hevne mig, og det skal jeg. (Slaar Dukken istykker. En Rotte löber ud af den.) Ej, en Rottesjel i et Kalkhjerte! Upaatvivlelig ogsaa en af Juristeriets Geniusser. Men skulde der endnu ikke være en Draabe, en eneste, i mit Horn, som skulde kunne hidtrylle dets store og mægtige Gejst? Han kunde maaske endnu . . . (Dypper Pennen flere Gange i Hornet. Endelig kommer Rabulax.)

Rabulax. Skynd dig!

Johannes. Rabulax! Jeg er mismodig som en Nittemand i Lotteriet.

Rabulax. Gives der da ingen store Gevinster? Se dig om!

Johannes. Jo det er sandt. Forjettelsen om Verdens Herredømme er intet Blændværk, men —

Rabulax. Tænk paa det „Men" med en lang Streg efter. Den Streg er en af Livets Styrepinder. Hold i den, da jeg nu for stedse maa forlade dig. Thi din forrige Herre er bleven kjed af at være Æresmand, siden han var mere vant til Kontanter end til Velsignelser, og har bedet mig for gammelt Venskabs Skyld af og til at se til ham. Farvel! Han hører mig til. (Forsvinder.)

Johannes. Og jeg — jeg vil høre *Grethe* til. Væk med det fæle Blækhorn, mine Forventningers Grav! Pennen, der er saa dygtig til at skrive Løgne med, vil jeg forære Skribenten i Bladet, og med en anden uskyldig Pen vil jeg skrive et Kjærlighedsbrev til *Grethe.*

(Skriver. Grethe lister sig ind og læser, böjet over ham, hvad han skriver.)

Grethe. Men min Gud! Der begynder du jo atter med det Gamle: „Verden hører Os Jurister til . . ."

Johannes. (Springende op.) . . . „I Indbildningen" staar der, *Grethe* — *min* Verden! (De omfavnes.)

Lyv ikke!

eller

Dompapen.

Fugle- og Blomsterstykke

af

Siful Sifadda.

1840.

Personerne.

Prologus, en Maskinmester.
Epilogus, en Skuespildirektør.
Pape, | Finke, | Wincke, — Afpillede Mandslinger og Venner.
Florilla, et feeagtigt Barn.
Karine, | Moi-même, | Taugenichts, | Monstrum, | Bondeknold, | Brutal, | Spytslikker, | Drukkenbolt, | Pöbelknegt, | Pöbelhövding, | Revolt, | Riimlös, | Smaglös, | Skruelös, | Vidlös, | Tankelös, — Virkelige Lögne.
Flere inkorporerede Lögne eller Lögnfigurer.

Lyv ikke!

Scene I.

(Værelse. Pape og Finke frokosterende. Siden Prologus. Pape og Finke ere iförte Dompapernes og Bogfinkernes respektive nationale Farver: den Förste röd Vest, blaa Kjole, graa Permissioner (en blyfarvet nebagtig Næse ikke at regne); den Sidste endnu mere broget og med guult Neb. Begge spögelseagtig tynde.)

Finke. (Rækker Haanden frem.) Halvtredsindstyve Hampefrø paa at du ikke udretter noget mod *Ham* med alle dine Anstrengelser.

Pape. Jeg vil, ved Gud, stikke ham i Maven.

Finke. Det kunde forslaa noget; men disse Historier . . . (Rækkende Haanden frem.) Halvtredsindstyve . . .

Pape. (Stödt.) Men hvorfor nu Hampefrø igjen? Det er, ved Gud, en Fornærmelse.

Finke. En Reminiscents blot. Om Forladelse.

(Prologus kommer pludselig i Dören.)

Finke. (Flyttende paa Stolen.) Au det er ubehageligt, man maa idelig flytte paa sig for ikke at blæse væk af Trækken.

Prologus. Publikum maa have Forklaring. Derfor ud saalænge, højstærede Manneker! (Flytter Personerne ud noget ulemfældigt.) Højstærede Publikum, for at forstaa dette Væddemaal om Hampefrø, som faldt Hr. Finke af Munden, og som han kaldte en Reminiscents, maa du først have en Historie tillivs. Saa hør da!

I en forsømt Have stod engang inde i Buskadset en Byste af *papier maché* af Aristofanes. Naar Maanen skinnede paa den, skar det et Par Smaafugle i Øjnene, som havde sine Reder i Buskadset. „Det ærgrer mig at maatte stirre i eet væk paa det hvide Skabilken derborte“, sagde den Ene, en Dompap, til den Anden. „Mig med“, svarede denne, en Bog-

finke. „Den synes bestandig at le ad os. Lad os sætte os over den og begrave den med vort Affald“.

Som sagt saa gjort baade den og flere Gange. Men til deres store Ærgrelse saa Vennerne, at Regnen holdt Bysten selv, med det glatte skaldede Hoved, reen, mens Affaldet kun frugtbargjorde Bunden omkring den, saa der inden kort stod en Krands af Fioler og Kjærminder omkring den.

„Vi ville hugge Skabilkenets Øjne ud,“ sagde Dompapen; og begge Smaanebbene kom da i ivrigt Arbejde dermed. Men neppe havde de faaet Hul, før Bierne krøb ind derigjennem, den ene efter den anden, saa der var ikke godt at komme til. De aabne Huller stirrede desuden med sin Sorthed med en endnu frygteligere Livlighed henpaa dem end før. „Vi ville sønderflænge Munden forat faa Ende paa dette infame Griin“, sagde Dompapen; og saa huggede de løs da paa Munden. Men heller ikke da vare de heldigere; thi neppe havde de faaet en Aabning for Biernes Honning flød ud deraf. Børnene opdagede det; de fik den gamle Byste kjær, og kom hver Dag og kyssede den. Dette ærgrede da de To svært. Solsorten fik ogsaa Smag paa Honningen; den kom ofte og vædede sin Tunge deri, satte sig paa Bystens Hoved og sang og sang, saa det ret nagede dem i Sjelen. Det ærgrede dem da ogsaa, og tilsidst kan jeg ikke tro andet end at Ærgrelsen tog Livet af dem. Thi døde gjorde de, og Rotten slæbte af med et Par Fjærdotter med nogle Been i, som den havde fundet under Træet, hvori Rederne var.

En af de Aarsager, hvorfor Menneskene rejse Byster og Støtter over Afdøde er vel ogsaa forat disse selv skulle have Glæde deraf og kunne se dem fra Himmelen. Aristofanes's Gejst havde ogsaa seet sin Byste i Buskadset, og den Behandling den havde lidt. Det ærgrede nu *ham* igjen. Han fangede derfor begge Fuglesjelene strax de havde taget sin Plads paa et af de elysinske Træer, og ligesom man sætter Fugle i Buur, satte han dem ind i et Par Drengeborns Hoveder, som tilfældigviis (skjønt det ikke hænder saa sjeldent) vare fødte uden Sjel. Mødrene vare derfor inderlig glade, da de smaa Nor, som de troede dødfødte, begyndte at plapre. Det højstærede Publikum har nu seet Drengene efterat de ere

blevne store, og kan forklare sig den ubehagelige malapropoiske Reminiscents med Hampefrøene istedetfor Dalere. ***Dixi.***

(Bukker og gaar.)

Scene II.

(Pape og Finke komme iilsomt ind.)

Pape. Det er frygteligt, Finke. Jeg møder mine egne Løgne paa Gaden.

Finke. Jeg med. *Qu'importe?*

Pape. Lyslevende.

Finke. Akkurat som jeg har sagt dem. Det er ligesom om Luften undfangede Ordene og fødte. Det er ligesom om Lyden daguerreotyperedes.

Pape. Ja ligesom naar man slaar en Haand besmurt med frisk Maling paa Væggen, saa den staar der, saa fixeres mine Ord i Gestalt. Det er forfærdeligt. Luften maa have været saadan i Skabelsesdagene, da Ord ogsaa bleve til Liv.

Finke. Krokodilen maa have været et fælt Ord. Men saaledes sagde jeg bare om *Ham*, du veed, at han var forfalden. Og hvad mødte der mig ikke? Midtpaa Torvet støder en kobberhudet laset Slusk mig paa Armen. „Naa, naa!" siger jeg. „Ej Far," svarer han med et frækt fortroligt Griin, idet han bød mig sin Lommelærke, „kjender du mig ikke? Jeg er din Løgn fra igaaraftes". Hvordan jeg blev tilmode, kan Du begribe. Jeg tog mig virkelig i Alterationen en Slurk af hans Flaske; men da jeg vilde række ham den, var han borte, og en Mand, som jeg havde forsikret om *Hans* Forfaldenhed, som du veed, og som just gik forbi, sagde højt og lydt: „Fy, er I ikke bedre selv?"

Pape. Det er intet imod *min* Ubehagelighed. Nej, ved Gud, for Dit hændte dig kun paa Torvet, hvor der kun vanker grove Borgere; men med mig! — der gik Damer forbi, der stod Damer i Boden, da jeg pludselig faar se en Sværm, ja jeg tror vist 10,000 nøgne Løgne.

Finke. Nu overdriver du igjen, Pape.

Pape. Nej, ved Gud! men en heel Hob saa jeg, vist et

Snes næsten splitternøgne Grimpomenusser med Støj og Spektakel marschere indad Porten, opad den lille Trap og ind i Boden og at dutte sig paa mig omtrent paa samme Maade under Navn af mine Løgne eller Børn tror jeg ved Gud saagar. De led meget ondt i Verden sagde de for deres Nøgenheds Skyld. Kortsagt —

Finke. Ej, jeg har altid hørt:

> Lögn er fuldt udrustet, ja gaar med Portdépée.
> Sandheden er nögen og tör ej la' sig se.

Men — *Qu'importe?* Hvad gjorde du? Ej Djævelen! de skulde været ude igjen paa Hovedet.

Pape. Nej, ved Gud! Den nye kjøbenhavnske Skrædder var just hos mig, og saa maatte jeg give Lømlerne Anviisning paa ham paa Klæder; og det lovede han da at gjøre til dem.

Finke. Ej! Det maa nok være nogle af de kortbuxede og snaukappede Karle, jeg mødte her en Dag.

Pape. Regningen frygter jeg vil blive lang nok. Men jeg maatte have dem af Halsen.

Finke. Ja, seer du, det var for dette uberegnelige Uheld — thi hvormange lyve ikke uden sligt Uheld, ligesom Mange avle Børn uden at have nogen Ulejlighed af dem siden? — Det var for dette uberegnelige Uhelds Skyld, jeg vilde vædde om Hampefrø paa, at vi ikke gjøre *Ham,* du veed, noget.

Pape. Ak, tal ikke om Hampefrø. Jeg taaler det ved Gud ikke. Det minder mig om Bysten.

Finke. Kanske vi pikke paa den endnu. Men jeg er slet ikke bange for at skikke nok en Løgn ud, og lad den saa komme igjen om den vil. *Qu'importe?*

Pape. Gud bevare dig, tal ikke saa. Jeg har nok med mine. Men lær mig det franske Ord ved Lejlighed.

Finke. Ja, det er godt at bruge ved alle overordentlige Lejligheder. Men hvad er du bange for? Bør vi ikke have Venner i vore egne? Og desuden maa du ikke tro de ere Gespenster disse *soi-disant* Løgne. De lade sig baade tage og føle paa.

Pape. Men jeg? jeg maa klæde mine Børn, og godt, om jeg ikke ogsaa maa føde dem.

Finke. Paa Spisekvarterer trives de upaatvivlelig bedst.

(Det banker.)

Pape. Gud hjælpe mig, skulde det være dem igjen.

Finke. Eller en fra igaar. Sendte du nogen ud igaar?

Pape. Aa, blot en ubetydelig en. Jeg sagde, ved Gud, ikke andet end til en Dame, som fandt, at Hans Poesier aandede megen Agtelse for Kjønnet, at hans Muser svævede om paa Gadehjørnerne i Støvler og Værkensskjørter.

Finke. Naa! Ikke andet? *Qu'importe*?

Scene III.

(Karine kommer undseelig ind i nysbeskrevet Antræk, stiller sig ved Dören. De Forrige.)

Finke. (Bekigende hende nærved.) Ej, ej, Makker! Du plejer at holde dig med finere. Men *qu'importe?*

Pape. (Rasende.) Ved Gud skal man ikke se det ogsaa er en af samme Folk. Hvad Godt? Hvor tør du? Du skidner mit Gulv til. Er du rasende? So! So! Hvad vil du her.

Karine. (Fræk.) Nej, saa du virkelig ikke kjender mig igjen?

Pape. Ved Gud er ikke det en Løgn til!

Karine. Ja kanske een til, og kanske to; thi jeg er saa underlig saa . . .

Pape. (Rasende indtil Mathed.) Asen! Asen!

Karine. Jeg kommer for at takke fordi du førte mig ind i Verden. Ved Gud, som du siger, ingen Anden end du . . .

Finke. (Faar et smudsigt Indfald.) Veed du hvad?

Pape. (Til Finke.) Snak! Ingen Spøg! (Til Karine.) Vægterbestie! Man kunde blive venerisk af Synet.

Karine. Aa, man . . .

Finke. Giv hende en halv Daler og lad hende gaa.

Pape. (Givende hende.) Saa man skal ogsaa betale . .

Karine. Jo for sine Løgne maa man betale. Behageligt Gjensyn! (Gaar med et plumpt Knix.)

Scene IV.

(Pape. Finke.)

Pape. Det er da rigtig ubehageligt, at man ikke kan sige et Ord. Og saa uskyldigt, som jeg kom dertil! Jeg saa

just ud af Vindvet, da Damen gjorde sin bestialske Bemærkning, og da jeg intet havde at finde paa ellers, og just netop den selvsamme Tøjte traskede forbi — idetmindste ganske i samme Antræk og saavidt jeg kunde se med samme Ansigt, saa fandt jeg paa det. Men hvem skulde tænkt . .

Finke. *Qu'importe*? Har du Portviin? Jeg tænker ikke. Men kommer der noget paa Tungen lader jeg det gaa, om jeg saa skulde møde det igjen som en Elefant.

Pape. Ej ja, Courage! Javist har jeg. (Gaar til Skjænken. Bliver staaende som forstenet, da det banker.)

Finke. Siger jeg om ham, at han er et Fæ, saa møder jeg kanske en Oxe. (Det banker igjen.)

Pape. (Skjælvende.) Ja, men en, som stanger dig.

Finke. *Qu'importe*? Det maa være som i Tyrefægtningerne, hvor Tyren bare fanger en Kappe. (Det banker.) Kom ind i Fandens Skind og Been!

Pape. Er du gal? Det kan være en til af samme Art. (Smutter under Bordet.)

Scene V.

(Skrædder Wincke kommer geskjæftig ind. De Forrige.)

Wincke. Jeg er ikke ved Professionen skal jeg sige Dem; men jeg gjør alt for at tjene mine Venner. Jeg er blot en eventyrlig Skrædder.

Finke. Herfrem, Makker! Han gjemmer sig for sine egne Løgne; men denne Gang er det ingen Løgn, men Skrædder Wincke.

Pape. (Under Bordet.) Kængport, som du siger. Men Fanden veed. Det kan gjerne være, for alt det, at jeg ogsaa har sagt om ***Ham*** at han er en Skrædder, for jeg husker ikke alt sammen.

Wincke. Nej, for Gud! Tag mig i Benene, skal du kjende.

Pape. Ej, mine Løgne ere langt solidere; men alligevel saa . . (Kryber frem.) Nu et Glas, mine Herrer! Lad dem saa komme allesammen. (Henter Viin o. s. v. De sætte sig.) Nu, Mester?

Wincke. *Maestro, maestro,* maa jeg bede, i min nærværende Profession, skjønt jeg for een Gangs Skyld . . *Maestro Pellegrini, Aventurini, Vagabondini* seer du o. s. v. Men her er Regningen. (Giver Pape den.)

Pape. Guds Død!

Finke. *Qu'importe?*

Wincke. Ja det var Fanden til Lapping paa dem, der havde noget paa sig, og Nyt til Saamange, der var ganske bare. Men nu er de ogsaa saa, at de Eleganteste og Kaadeste af dem ytrede, at de vilde gaa i Kringlen iaften. Der træffer du dem.

Pape. (Mönstrer den lange Regning.) Men, *maestro!*

Wincke. Er det Regningen, som slaar dig? Det var over et Snees, og ingen havde et heelt Plag paa sig. Langbeente Karle, desforuden, som sagde, at de snart maatte af Byen, da de havde langt at gaa.

Pape. Nu, Gudskelov! Saa de tænkte det? Gid de vare vel afsted! Men, *maestro!* Jeg er forbauset over denne Regning. (Afs.) Det koster forbandet at lyve.

Finke. (Til Pape.) Hør, Makker! En anden Gang bør du lyve, saa Løgnene kunne vise sig blandt Folk.

Pape. Det skal jeg, ved Gud, ogsaa. Men *maestro!* Tyve Alen Klæde til det Skrinkelbeen af en . .

Wincke. (Heftig som naar man klipper med en Sax i Luften.) . . Løgn siger jeg, Løgn! Ikke Klæde, som det er værd at tale om, men tyndt elendigt Spindelvævgods, som neppe taaler at sidde paa engang. Det løber nok op i alneviis naturligviis, men almindeligviis og rimeligviis ikke i Regningen postviis. Der var kun faa af de elendige Stakler, du var saa ædelmodig imod, som behøvede stærkt Klæde; men det var ogsaa Knokkelmaskiner, som kunde gaa igjennem en Væg.

Finke. Herregud! Var ikke min Lazaron saa ganske sluskagtig til Sind og Sjel, vilde jeg ønske han ogsaa saa lidt skikkelig ud. Men han sagde, det Asen „Myseostæder og Akkevitdrikker har du gjort mig til, og det vil jeg Fanden it' op mig være.“

Pape. Du er lykkelig, som bare har een at sørge for. Men jeg . ?

Finke. *Qu'importe!* Jeg mærker af alt, at du ikke er

rigtig stiv i Skrøningen. Denne maa være uslidelig, saa en Mand kan gaa med det Beslag, han har faaet i sin tidligste Ungdom, sit hele Liv igjennem. Det bekræfter sig, at vore Haandværkere due ikke. Jeg derimod, gjør jeg en Skrøne engang imellem, saa gjør jeg den af Pundtlæder.

Pape. Kængport! Det kan nok behøves, saasom din Ene har dybt Skarn at vade i, efter Beskrivelsen. Men mine, der imod din Ene tog sig ud som Dandsemestere . .

Finke. Bi lidt! Der skal nok komme flere bestøvlede. Jeg har ogsaa Opfindsomhed. Desuden vore egne Løgne maa vel være vore Venner, for Fanden? Skaal! Vi have mange. Velgaaende af vore Venner!

Pape. (Fremdeles mönstrende Regningen.) Ja ja, Velgaaende! Men det er ved Gud skrækkeligt, at man ikke kan bie til hisset med at se Trudselen udført, at vi skulle svare til ethvert unyttigt Ord, og at disse skulle dømme os.

Finke. (Afs. til Pape.) Hisset? Ønsker du det? Husk den skrækkelige hvide Aand, der greb os fordi vi havde pikket paa hans Byste.

Pape. (Griber Glasset zitrende.) Mine Herrer! (Forsöger at synge: „Om hundrede Aar er Alting glemt;" men det gaar istaa.)

Wincke. Jeg vil heller give mig den Ære at drikke paa en af de Herrers Sundhed, som nys gav mig saameget at bestille. Det var nok det Skrinkelbeen, du meente, der havde slugt formeget Tøj. En reen Tæringskræmmer forsikrer jeg.

Pape. Det skulde fornøje mig. Der er saamange, at jeg kan gaa omkuld i dem; og jeg maa blive en ødelagt Mand, om ikke nogle af dem vare ved svag Hilsen. Især haaber jeg det, om den, du mener. Jeg sagde bare engang: „ved Gud, er der ikke en bedre Poet end *Han* i hver Landsby i Danmark?" og strax stak en vist syv Fod høj, grøngusten, skarpaxlet Figur, som jeg ikke før havde bemærket, sig frem imellem de Omstaaende og sagde under en umaadelig Hiven og Piben i alle Lungemaskinens Hæverter og Rør: „Gaa nu kun, Pape! Jeg skal nok forsvare Satsen og klare mig Selv." Det sidste klang med en Skarphed af gnedet Glas, saa Alle holdt sig for Ørene.

Wincke. Hvis du ikke lider ham, saa kan jeg sige dig,

at han kanske i dette Øjeblik allerede er rejst til Kjøbenhavn for sin Sundheds Skyld og forat besøge sine Venner.

Pape. (Klinkende.) Lykke paa Rejsen! Han tager vel ind hos * i Lyngby. Derfra kan han spørge sig til næste Landsby og saa videre op til Greenaa til Klokker Link.

Finke. Ret, Makker! Lad Regningen ikke længer ærgre dig. Hav Respekt for en Daler, men dyb Foragt for Regninger paa Hundreder. Men *àpropos!* laan mig en halv Daler til Koncerten iaften. Der skal deklameres et Stykke: „Livets Musik" af *Ham*, du veed, og jeg gad nok baade begynde og ende det med lidt af Dødens.

Pape. Pah! Jovist! Nej, det har jeg ved Gud sat en Pind for; thi jeg har bildt Koncertgiveren ind, at han for Guds Skyld ikke maa byde Publikum noget af *Ham*. Det vilde faa Opkastelser, og blive rasende.

Finke. Bravo! Den Løgn maatte vise sig som et Trold med mange tusind Hoveder paa, siden den skal forestille Publikum, eller som et Æsel med utallige Ører. Skjønt saa hørte det, og saa kunde jeg atter vædde et Hampefrø for hvert.

Pape. Atter igjen Hampefrø. Finke, ved Gud, jeg taaler det ikke.

Scene VI.

(Moi-même, ganske af Udseende som Pape, kommer raskt ind. De Forrige.)

Moi-même. . . Nej saaledes seer jeg ud. Publikum, som faar Opkastelser og bliver rasende af at høre *Hans* Poesier, som du veed, er *Jeg* og ingen Anden end *Jeg*, saa liden jeg er.

Finke. Det var det frygteligste — en Dobbeltgjænger! Frels os!

Wincke. (Skjulende sig.) Er der To, hvem skal jeg saa holde mig til uden til Byfogden? Gid jeg aldrig havde været Skrædder!

Pape. (Konsterneret.) Min Herre, jeg maa ved Gud sige, det er første Gang . . .

Moi-même. . . Du har kjendt dig selv, Pape. Lad se, om du har dem, jeg mangler. (Rækker sin Højre op. Eedfingrene mangle.)

Finke. *Qu'importe?*

Pape. (Stikker Haanden i Lommen,) Ved Gud, om jeg vil. Jeg har Rheumatisme i dem.

Finke. (Afs.) Besynderligt. Det er som om Løgnene have en Slags Samvittighed og ere bedre end sit Ophav. Om den ene, jeg har at trækkes med, kan jeg Gudskelov ikke sige det. Det Hele tør dog kanske ende med en Frokost i al Venskabelighed — hvor det da for de To's Vedkommende omtrent bliver som at tygge foran Spejlet.

Pape. Nej, denne Hr. Jegselv eller Publikum er uudstaaelig. Vi ligne hinanden, hans tre Fingre *minus* iberegnede, som to Stykker sammenlagte Smørrebrød der ere revne fra hinanden, og hvorved den hele Forskjel er, at det ene kan have faaet en Klat mere end det andet. Men hvorledes blive ham kvit? (Hændervridende.) O jeg vil aldrig, aldrig lyve meer!

Finke. (Rækkende Haanden frem.) Halvtredsindstyve . . Det er som at love aldrig at drikke Champagner meer eller at komme paa Galejen *de jonge Vrouw Karina* af Kristiania.

Pape. (Resolvert.) Min Herre, jeg maa reent ud erklære . . min Herre! De er den identificerede Løgn.

Moi-même. Netop! Og hygger du dig ikke i dit eget Selskab, saa faar vi sørge for andet. (Aabner Dören.)

Scene VII.

(Taugenichts, Karine, Monstrum, Bondeknold, Brutal, Spytslikker, Drukkenbolt, Pöbelknegt, Pöbelhövding, Revolt, Riimlös, Smaglös, Skruelös, Vidlös, Tankelös og en Mængde andre Lögne strömme ind, enhver af tilsvarende Ydre og Kostume, men ynkeligt opsnöret og forskaaren. De tre Venner trække sig sammen i en Krog. Wincke kryber dog efterhaanden ud paa alle Fire.)

Lögnfigurer. Frem med Skrædderen! Han har gjort, at Folk pege Fingre ad os. Det var bedre at være nøgen som før.

Pape. Dette er ubehageligt. Jeg kunde fristes til at ønske at jeg aldrig have løjet. Mine Herrer . .

Lögnfigur. Ja enhver Løgn er sin Udtalers Herre. Vi have at hevne os fordi vi ere prostituerede. Vi lede allesammen efter et Musehul at skjule os i.

Pape. Slige Kjæmper!

Löngnfigur. Vi have ogsaa en Slags Anstændighed. Thi

Lögn bör ogsaa have Sit af Tække,
thi ellers kan den selv en Aktor skrække.

Men saaledes som vi se ud, udrette vi ikke mere, uagtet vore pralende Navne, til at nedtrykke ***Hans***, end en Sæk udrystet Støv til at faa det friske Hav til en Mødding.

Pape. Saadan som I se ud? Veed I hvad, Mhrr., I se frygtelig ud. Men jeg vil give jer hvad Tilsnit I selv ville, blot I ville være saa artige at forlade mig nu. Jeg venter en stor udenlandsk Kunstner.

Lögnfigur. Ah! En anden Slags Løgne behøver du. Dem klæder du i Silke og Fløjel, mens vi, dine rette Anhørige, ere dine Stedbarn. Vogt dig! Vor Forbitrelse stiger. Aktæon blev sønderslidt af sine egne Hunde. (Lögnene blive paatrængende.)

Pape. (Skjælvende.) Ved Gud, der skal hverken blive sparet paa det Ene eller det Andet; thi dette seer jeg gaar ikke an.

Finke. (Rækker Haanden frem.) Nej — halvtredsindstyve Hampefrø . . .

Pape. (Slaar Haanden væk.) Du er saadan Karl, fordi du blot har den Ene derborte, som du er lige glad med; men pas dig! det lader til at din egen Lazaron vil banke dig op. Og jeg skulde, ved Gud, unde dig det for dine fordømte Reminiscentsers Skyld.

Finke. Pas dig selv! Jeg hører en Brusen som af et Hav.

Pape. (Retirerende.) Mhrr! Mhrr! der skal ved Gud . .

Lögnfigur. Nævn ikke det Ord! Det er som om du kjørte en Jernstang igjennem os.

Pape. Jeg meente . . der skal, der skal ikke blive spart paa Nogenting forat I kunne vise jer mellem Folk . . hverken paa Kjoler eller Buxer. (Raaber.) Wincke! Mester, *maestro.*

Finke. Han maa være død af Skræk.

Pape. Men saa maatte der dog findes Noget. Korpus mener jeg.

Finke. Ja omtrent som efter en brændt Traad. Hvad der var maa være blæst væk.

Pape. (Til Finke.) Makker! Gid det var saa med mig med!

Det er skrækkelig ubehageligt at lyve paa den Maade. Jeg vil aldrig lyve mere.

Finke. (Rækker Haanden frem.) Halvtredsindstyve . .

Pape. (Slaar Haanden i Finkes.) Ja halvtredsindstyve Hampefrø paa at jeg aldrig vil lyve mere, for dette er altfor rædsomt. Halvtredsindstyve! Det slaar.

Finke. Nu taaler du da baade at høre og sige Hampefrø.

Pape. Ja, jeg erkjender, at jeg igrunden er en Dompap, som du er en Bogfinke.

Lögnfigurerne. (Med vildt Hyl.) Forbi! forbi med os! Han er gaaen til Sandheds Erkjendelse! Ve! ve! forbi med Os!

(Lögnfigurerne synke sammen i et Nu. Paa Gulvet bliver kun for hver ligesom en liden bævrende Strimmel brændt Papir tilbage.)

Finke. Paa min Ære tror jeg ikke det er nogle Levninger af nogle Nummere af den Konstitutionelle, som skjælve sammen der til et endnu ynkeligere Intet.

Pape. Lad det være! det er mit Alvor! jeg vil aldrig lyve meer. Jeg vil gjøre en Sværte af disse sorte Fnug, og dermed trykke paa ethvert Blad, ja jeg kunde fristes til paa min egen Pande, de rædsomme men ærværdige Ord:

Lyv ikke!

Scene VIII.

(Florilla kommer med en Blomsterkurv. Pape. Finke.)

Finke. *Qu'importe?* Stur ikke over disse Fnug.

Pape. (Sörgmodig.) De ere Levninger af mine Vildfarelser.

Florilla. (Ströende Blomster.) Sørg ikke! jeg vil begrave dine Vildfarelser i Blomster —

med hvide Roser
dit blodige Had,
med Roser røde
din blege Avind,
med stjerneskinnende
Pintseliljer
de sorte Tanker.
Med Øjentrøst

jeg vil helbrede
hvert Blik som skelte;
Med bløde Harelab
jeg bedække
vil Vredens Torne.
Af Akelejens
Emaljeskaaler
jeg drypper Balsom
i Nagets hule
forbidte Tænder.
Med Valmublade
jeg Smerten dulmer.
Med kjølig Efeu
jeg dækker Vunden;
Kjerminder lægger
paa Bitterminder.
Med en ustandselig
Regn af Fioler
og honningsmeltende
Kristi Bloddryp
din Sjeleørken
jeg ómfortryller
til Paradiser.
Med prægtige Kvaster
af Purpurnelliker
og Gyldenlakker
jeg feje Smudset
vil af dit Hjerte
og jage Støvet
ifra dit Øje.
Med Iriskjøller
og Morgenstjerner
af Georginer
medeet jeg knække
vil Frækheds Nakke.
Med Liljenkonvallers
Sølverklokker
jeg ud af Verden

vil Løgnen ringe.
Med Tidselparykker
jeg nye Geschichter
i Hast forælder.
Med duftende Pors
jeg svimle Hovmod
til Fald bedøver.
I Snerletraade
jeg Opspind fanger.
I dybe Urner
af Rosenknoppe
jeg evigt gjemme
vil Løgnens Aske.
Med Præstekraver
jeg mildt vil kvæle
al Sladders Strube;
med Rosmarinriis,
Lavendelkoste
og Isopstokke
Bagtalelsen tugte;
med søde Læber
af Æbleblomster
dens Gift bortkysse;
med Gyldentunger
al Sladder dysse.
Kort — hvad du angrer,
din fordums Iid,
det gamle Nid,
jeg vil begrave
med bare Blomster ifra min Have.

(Blomsterdyngen er voxet saa höjt at blot Hovederne af Pape og Finke sees tilsidst. Florilla svæver over den.)

Pape og Finke. Hjælp! Hjælp! Vi forgaa i bare Blomster.
(De forsvinde ganske i Dyngen.)

Florilla. (Svævende bort.) Saaledes hevner en Poet sig.

Efterspil.

(Blomsterdyngen sees, men omskudt af Træer. Epilogus klædt som Saturnus. En Dompap og en Bogfinke paa en Kvist.)

Epilogus. Her ere vi paa gamle Tomter. Men hvordan her seer ud! (Hvifter med sine Vinger. Blomsterne fyge bort og afdække lidt efter lidt en hvid Byste. Nedenunder den ligge to smaa Fugleskeletter, der kun se ud som Fjærtotter. Epilogus tager dem op og viser dem for Fuglene.) Her se I eders Bedsteforældre. De vare avindsyge og løj noget gevaltigt. Løgn var deres elendige Livs Aande; men der er endnu mindre tilbage af deres Løgne, end disse sørgelige Levninger af deres Tilværelse: disse Fjærtotter.

(Holder dem for Munden og blæser dem væk.)

Engelsk Salt.

Farce

af

Siful Sifadda.

1841.

„Det Land, som vil have Patrioter, maa taale, at de ere Mennesker."

Nordahl Brun.

Personer.

Vinæger, Langkork, Pirkom, Bier, } Norske Ultraer.

Mr. Thicktackkle, en fingeret Engelskmand.

*

Cholos, Vinægers onde Genius.

Agatheia, Vinægers gode Genius.

Forspil.

(Vinæger slumrende. Ved den ene Side Cholos, ved den anden Agatheia med en Tavle. Værelset studentikost.)

Cholos. Hvad bestiller du der, Agatheia, min Søster?

Agatheia. Jeg optegner hans Drømme. Ak! —

Cholos. De maa se ud som Kruseduller, Snirkler, Damelokker og Ertesnerler, for han tog dygtig tillivs af Vaadt og Tørt i Laget igaar, som Langkork gjorde for ham. Idag er jeg derfor vis paa, at Værten, og kanske Publikum med, faar en god lang Præken om det Afskyelige i Gjæstebud.

Agatheia. Det hænder ikke ofte, Cholos.

Cholos. Derfor mangler han ikke Materie. Han tager den altid fra Andre. Men lad se disse chladniske Figurer, du rabler ned der! (Bøjer sig over.) Nu, for Gud! de se jo ud som lutter Galger, og —, lad se! — deri hænger jo netop hans bedste Venner.

Agatheia. Ak ja, han er gruelig mistænksom.

Cholos. Hans bedste Venner! Det er kuriøst. Hans bedste Venner?

Agatheia. Paanær Langkork. Han er ikke forladt: Han har een Ven.

Cholos. Det kan være nok.

Agatheia. Vel, ja; men heller ikke mere. Du er hans onde Genius: det er dig, som har berøvet ham hans andre. Og hvem behøver Venner af sit Hjerte meer end en Patriot, der vil give sig i Kamp med Samfundets Brøst og Menneskehedens Sorger? Med Venner er han Ørnen i sin fulde Ham, somom hver af de glindsende Fjedre gav Kraft til dens Klo, og kastede en Glands af Frejdighed i hans Øje — uden er han den skaldede, tristøjede Grib paa den ensomme Klippe.

Cholos. Ja hvis Venner ere Fjedre, er Mistænkelighed

rigtignok en Slags Skab, som skaller dem af. Men hvad gjør du, Agatheia? At græde for saadant?

Agatheia. Jeg sletter hans Drømme ud med mine Taarer. Du saa, at ogsaa de vare Mistænkelighedens Indgydelser.

Cholos. Lad se hvad han tænker om den Ven, du tror han endnu har tilbage. (Hvisker „Langkork" i den Sovendes Öre, og holder et Spejl for hans Mund. Viser Agatheia det.) Seer du? Der staar et Spørgsmaaltegn. Naar det bliver stivt, lader det sig nok forme til en Galgefigur som de andre.

Agatheia. (Med Haanden for Öjet.) Ve, ogsaa han!

Cholos. Du veed ikke, ømme Taabe, at man ikke kan være Patriot *par excellence* uden Mistænkelighed og Bitterhed.

Agatheia. Du lyver, du lyver, ellers var det en Forbandelse at være det.

Cholos. Det er det ogsaa.

Agatheïa. Afskyelig Løgn! Mine skjønneste Hjemsteder ere jo netop de patriotiske Hjerter. (Forsvinder.)

Cholos. Vel! Skjul dig i hans venstre Hjertekammer. Jeg vil tage mig et Morgenbad i hans Galde, og saa fra det højre banke paa Mellemvæggen, og raabe: er du der Agatheja?

Scene I.

(Gade. Langkork og Bier udenfor Vinægers Bolig. Siden Pirkom. Naar Bier, der er en Thrönder, ikke er lagt Ord i Munden, lader han ved hver af de Andres Repliker, somom han vil tale, men kommer aldrig til.)

Langkork. — — Efter Skaalerne igaar at dømme, maa han virkelig være det Ideal af en Patriot og Liberal, som man gjør ham til, og som han er bleven mens jeg var borte. Jeg siger „virkelig," for Idealer for en Aftens Skyld er der nok af.

Bier. Ja efter Skaalerne er han —

Langkork. Hvor det glæder mig, at denne Høvding just er min inderligste Hjertensven, mens jeg, min Nar, rider min Hest mager om i Landet, for at finde en Patriot efter mit Sind. Det er som at bede om de Penge tillaans, man selv har i Vestelommen, kun forstukne mellem Foret og Tøjet.

Bier. Fandt du nogen?

Langkork. Efter mit Sind? Hm! Bier, omtrent saa mange som jeg nu har Skillinger tilbage. Lad se! Der er en Halvskilling, og den faar da nok betyde mig selv, skjønt jeg — oprigtig talt — ikke er ganske efter mit eget Sind. Derfor er det vel retfærdigt, at den bliver Repræsentativet for Vinæger, som jeg nu vil bringe min oprigtige Hyldest.

Bier. Velbe — !

Langkork. (Griber i Porten.) Kom med!

Bier. Nejtak: Han maa hyldes langtfra som Vindmøllerne.

Pirkom. (Raabende oppefra Gaden.) Holloj! Vogt dig!

Langkork. Hvad er paafærde?

Pirkom. Vil Du ind at hilse paa Vinæger fra igaar, saa lad mig visitere dig, om der intet er, som kan vække hans Mistanke. De Buxer, du har, ere vel nye. Opdager han noget, kommer du først ud, og siden ind i hans Blad „Nyregranskeren."

Langkork. Jeg, hans Ven?

Pirkom. Det er mere storartet at hænge netop sine Venner for Retfærdighedens Skyld. Ærlige Bier der, som blev mistænkt for at have taget Hatten af for Grev Wedel, og Jeg bleve *publice* gjennemgranskede — jeg fordi jeg tilfældigviis drak et Glas Champagner den 26de Januar. Han fik opsnust det, og fra det Øjeblik var jeg Rojalist og fordømt.

Langkork. Ej! Jeg gjør formeget af Originaliteter og Liberalisme, til ikke at bære over med Svagheder. Jeg forlanger disse hos mine Venner, fordi jeg ikke er bedre selv. Jeg har megen Agtelse, men ikke meer Kjærlighed for Dydsmønstre, end for mathematiske Figurer. Jeg elsker Plato kanske ogsaa fordi han var Mand for at sige til Lais:

Fortryllende Lais, en Omfavnelse skjænke du mig!
Mig mindre udödelig gjör den, men mere udödelig dig.

Pirkom. Mistænkelighed er Venskabets Asmodæus. En Mistænkelig er Ingens Ven; endnu mindre sine Venners, og mindst sin egen.

Langkork. Det vilde bedrøve mig mest. Han kan have Erfaringer — og det er en Debet paa Fandens Konto, men en

Kredit paa det gode Menneskes — men jeg vil lære ham, at der gives Mennesker som ikke *kunne* bedrage, og at dersom Patriotisme og Liberalisme ikke have ligesaa venlige Hjerter og aabne Aasyn som de andre Dyder, ere de ikke et Nummer af Nella værd. Mit Ord er ham en Erfaring.

Pirkom. Ja hvis du hedte Master Bable, Master Tattle, Master Thicktackkle, Master Braggard, og handlede med Svovelstikker i en af Londons Udkroge; thi alt Engelsk har han Respekt for, men kun for det.

Langkork. Han maa være bleven forandret siden jeg rejste ud. Men er det saa, kan han kureres. Det kan al Affektation. Det er Forskjellen mellem vor første og anden Natur, at den sidstes Fejl kunne helbredes. Jeg vil forsøge.

(Vil gaa ind.)

Pirkom. Holdt! Skulde Been og Knogler betegne de Haardheder Han derinde har begaaet mod Venskabet, vilde man tro, der boede en Ræv eller en Ulv. *Vestigia terrent.* Jeg har advaret dig.

Bier. *Cave!* —

Langkork. Ej! Mig kan han behandle som en gammel Hat. Jeg vil dog elske ham for hans storartede Liberalismes Skyld. Skulde jeg ikke beundre Nilens palmkrandste Majestæt, fordi nogle Slanger lege under Bredden og en Krokodil kan komme drivende?

Pirkom. Farao mistænkte ikke Israeliterne som han sine Venner. Hans Mistænkelighed er mere slugende end en Krokodil, hans Smaalighed tilslimer enhver af Livets Blomster og Oprigtighedens Klarhed meer end Slangerne gjøre ved Nilens Oleandre og Vover. Jeg vilde ønske du havde hørt en af Schleiermachers Prækener om Værdien af hjerteløse Aandsfortrin.

Langkork. Jeg har nylig hørt en af Sluddermacher. Forøvrigt er Liberalismen et stort Hjerte for Menneskeheden.

Pirkom. Et blæreformet, hvis det ikke tillige er et for Mennesket. Dersom han viser dig mere Tiltro end mig, er denne momentane Sindsblødhed kun en af hans Haardheder, som raadner i Enden.

Langkork. Jeg vil have Ærbødighed for vore Liberales Ypperste, selv om han var min Fiende.

Pirkom. Slige Liberalismens Idealer koste 6 Pence i London.

Langkork. Tænkte mit Hjerte saa, rev jeg det ud af Livet. Jeg er hans Ven; eller jeg maa ikke være det, siden jeg kan være din efter slige Ord.

Pirkom. Sine Venner bruger han som Abekatten Kattens Poter. Og dig? Nu! finder han sin Regning ved det, vil han berøve dig din Ungdoms Elskede, Folkets Godhed. Han vil afflaa dig Popularitetens Løvehud, og iføre sin egen Æselagtighed den.

Langkork. Æselagtighed?

Pirkom. Eller girafhalsede Indbildskhed.

Langkork. Fik jeg Tag i slige lumpne Indfald, kvalte jeg dem.

Pirkom. Du vil komme til at vride Halsen om paa din egen Ædelmodighed. Jeg har advaret dig.

Bier. (Efter megen Anstrængelse.) *Cave!* (Gaar med Pirkom.)

Langkork. (Vil gaa ind.) Snak! Idet jeg griber om Dørhammeren, knuser jeg alle slige Tanker. (Vinæger kommer ud.)

Scene II.

(Vinæger. Langkork.)

Vinæger. (Suur.) Naa!

Langkork. (Rystende hans Haand.) Min Ven! Goddag, min Ven!

Vinæger. Naa! Det var da ogsaa som Fanden.

Langkork. Ej, er du ogsaa paa den nye Mode, at se ud, som om du vilde æde Folk og dig selv ovenpaa? Eller har du ondt i Maven? Katzenjammer siden igaar? Goddag! Kjender du mig ikke igjen? Paa igaar nær har jeg været længe borte fra dig.

Vinæger. (Rimelig.) Er det dig, er du velkommen. Alle Andre ere Kjeltringer tilhobe, Indifferentister, Legitimister, Optimister, Rojalister og Kopiister.

Langkork. Altsaa to Undtagelser. Det er een mere end Mange tro med sig selv i Beregningen. Men da veed jeg ikke, om jeg tør gratulere med, at du er bleven *Folkets* Mand.

Vinæger. (Med et Smiil paa den ene Side af Næsen.) Folkets? Der existerer intet andet Folk end i England.

Langkork. Det var meget! Skulde der existere engelske Jeandefrancer, Johnofbritannier? (Afsides.) Gudsdød! Han viser formelig Tænder.

Vinæger. Det er mig kjært, at du kommer, min Ven, for . .

Langkork. (Afsides.) Nej det Griin skulde s'gu nok være et Smiil. Jeg gjorde ham Uret. Jeg seer ganske tydelig, at han lider af Forstoppelse.

Vinæger. Jeg meente, det er mig kjært, at du kom, forat jeg kan faa sagt dig først, at det var nederdrægtigt af dig at traktere med Spirituosa, som du gjorde. Og dernæst . .

Langkork. Naanaa, det er en Tak for igaar. Men et Glas Viin hører hjemme i et Lag for min bedste Ven, for dig. Det fornøjede mig ellers, at det lod til at smage dig, og at Porterens Forjettelse syntes at gaa i Opfyldelse, nemlig at et Par Flasker gjør En til Lordmayor af London. Haandfaste *Bier* og jeg — det veed du vel ikke — fulgte dig hjem.

Vinæger. Porter? Ja den er engelsk.

Langkork. Og Portviin det er engelskt. Da du havde stukket Porteren gjennem med nogle Glas, afsatte du, til stor Fornøjelse, den præsumtive Excellence, hvorpaa *Bier* bemærkede: „da —“ af hvilket „da,“ Meningen vistnok var, at du upaatvivlelig da vilde blive trampet ihjel af alle de ballerforventende Kringlefigurer.

Vinæger. Snak! Dernæst hvilke Slyngler du havde bedet sammen! Der var endog en fra Departementet.

Langkork. Alle vare — det maa du tillade mig — mine Venner og veltænkende Patrioter.

Vinæger. Veltænkende? Ikke Een, uden Du kanske, tænkte som Jeg. Denne *Pirkom* er en Forræder. Hvor skulde han vel faa en ny Kjole fra, uden ved Bestikkelse? *Bier* sø-

ger om at komme ind i Justitsdepartementet. Saa usle ere de Allesammen.

Langkork. Det minder mig om, at jeg ogsaa kan gratulere dig med, at du er bleven en velholden Mand. Den fattige *Bier*, Stakkels, jublede af Hjertet med, da jeg proponerede Skaalen i den Anledning. Er han ikke længer din Ven, saa glæder han sig ved din Virksomhed, ligesom ved Saugens, man dog ikke gider komme for nær.

Vinæger. Nu, saa gid baade Han og de Andre vare Planker. Jeg lagde Mærke til, at de hverken drak paa Kejseren af Chinas og Guvernør *Lin's* Undergang eller paa Kartismens Velgaaende. Og det var dog mine Toaster.

Langkork. (Afsides.) Jeg kjender ikke min Ven igjen. Skulde hans forrige Beskedenhed kun have været Bjørnens første Trin paa de saare Vaarlabber? (Höjt.) Ak, ulyksalig er denne Søndren imellem Patrioterne, ulyksalig er den Tanke, at man Selv er den eneste! Lad det være dig nok, at du i mine Tanker er den bedste, og lad os fornye vor Venskabspagt med den Eed, at Vi idetmindste aldrig ville miskjende hinanden.

Vinæger. (Med Haandslag.) Du — *for ever!* (Trækker Haanden tilbage.) Fanden i Vold! siger jeg. Jeg har seet nok. Usling! Nidding! Hofkryb! Elendige Rojalist! Jeg har seet nok. Du skal høre fra mig. (Slaar Dören i efter sig.)

Langkork. Nu, min Gud! Hvad kan dog have været paafærde med mig! Min stakkels Ven maa være tullet, eller skulde det blot være en Efterhærmen af den engelske Spleen? (Gaar.)

Scene III.

(Hos Pirkom. Pirkom og Bier smögende. hver sin Ende af Sofaen. Dolce far niente med Benene ivejret i Siden Langkork.)

Pirkom. Nu har jeg det: en bidende Artikel paa dig, *Bier.*

Bier. Haha! det er . . .

Pirkom. Nu?

Bier. (Med Anstrængelse.) Ligesom Nyregranskeren mener jeg: om sine Venner.

Pirkom. Saavidt er det dog ikke kommet med dem.

Bier. Har du ikke læst det sidste Nummer? Jeg har det her i Lommen, naar jeg bare gad rejse mig. Men lad høre! Vi ere ikke Venner, ere vi ikke fordragelige; skjønt saavidt bør det aldrig gaa.

Pirkom. (Reciterende.)

Bier er en dygtig Smöger.
„Thi — sagde ofte Han med Dybsinds Træk —
man tænker herligst nar man damper væk."
„Sig mig da Bier, hvad tænker Du?"
„Ih nu:
(skreg Bier, af Vrede sort som Blæk)
jeg tænker, tænker, at jeg — röger."

Bier. (Leende.) Det var nærgaaende som det meste Sandt. Men gid Venner og Patrioter aldrig angribe hinanden for større Skranker end inden en Sofas Arme, og heller med Benene end med Hovderne! Heller Heste end Oxer! Det er anderledes med Nyregranskeren idag. Her har jeg den af 25de Novbr. (Vælter sig om og haler Bladet frem.)

Pirkom. Lad se! (Rejser sig kun halvt, saa Bladet falder paa Gulvet. Langkork kommer.)

Bier. Svindt dig! Der staar alt noget til ham.

Langkork. (Gribende Bladet.) Til mig! Lad se! Nej se I først paa mig! Seer I om der er noget Besynderligt eller Mistænkeligt ved mig?

Pirkom og Bier. Nej for Gud om vi gjør.

Langkork. (Nedslagen.) Der maa dog være Noget, især hvis jeg alt staar i Bladet. Læs Du kun! (Givende Pirkom det.)

Pirkom. Først staar der en grundig Afhandling om den offentlige Nytte af almindelig Mistillid, med Motto: „sku ikke Hunden paa Haarene!" Dernæst en, om at det er ligesaa umoralsk ikke at forsvare en Løgn i det længste, som ikke at sørge for sine Slegfredbørn. *Item* nogle praktiske Prøver. *Item* en om Indførelsen af Øleddik som Nationaldrik. *Item* et Eventyr om de tre Brødre Mumlen, Brumlen, og Skumlen, der alle Tre kom til stor Anseelse i Barbariet. Og endelig noget Ruskomsnusk som staaende Artikel.

Langkork. Der maa det nok staa. Læs du!

Pirkom. (Læser.)

„Blodsugerens Gjæstebud."
Forgjæves ödsler du Viin, Inkassator, saa gylden som Solen,
forgjæves logrer du, Skurk, med krybende Ord
for Venner at se ved dit rovdækte Bord.
Thi knapt er fortært din Dessert, og man skraber med Stolen,
för Vinen, som gled,
dem synes er Taarer og Sved,
Champagnen, som nylig i Stjerneglands stod,
Burgunderen hed,
de smadskede ved,
dem synes med Kvalmer er Armodens Blod.
Man angrer at ville det Gjæstebud smage.
Det kvalmer. Man iler med Afsked at tage.
Kun Værten og Lucifer sidde tilbage."

Langkork. Det Gjæstebud maa være holdt i Solor. Paataler han Uret, tilgiver jeg ham gjerne Fornærmelser mod mig.

Pirkom. (Læser.)

„För med Aurora lignedes saa tidt
de hulde Damer til det blev forslidt.
Nu er Sligt glemt. Derfor, I ömme Skjalde,
som hamre Amors Pile paa Cithrinken,
optager det som noget nyt igjen:
Auroraer de Frökener at kalde!
Men,
da maa de og igjen optage Sminken."

Langkork. Revser han Daarskaber, tilgiver jeg ham Kaadheder mod mig.

Pirkom. (Læser.)

„Hvis du en Skjald vil dræbe,
da smör med Smiger hans Öre, med Viin hans Læbe!"

Langkork. Udtaler han Sandheder, tilgiver jeg ham Usandheder om mig.

Pirkom.

„Hist venter Bibulus strax Salighed;
thi her han alt sin Skjærsild leed.
Hans Krop var nemlig af de stærke Drikke
forvandlet til et Baal,
oppustet stedse af flogistisk Hikke,
hans Sjel deri var sveden Djævels Skraal."

Langkork. Tugter han Lasten, tilgiver jeg om han berøver mig mine Dyder.

Pirkom. (Læser.)

„För altid Kateketen Klaus
det sjette Bud sprang over taus.
Nu pludselig
(o ve de Pigers Öre!)
paa Gulvet man det tidtnok faar at höre.
Thi — Klaus har nylig givtet sig."

Langkork. Straffer han Hykleri, tilgiver jeg ham, om han drager min Oprigtighed itvivl.

Pirkom. Det er dog det Haardeste. Bestaar du Prøven? Her er: til „Exradikalen Langskurk."

„Diogenes, Cyniker, Solvæggekryb!
som da Alexander oplukkede dig
sin Miskundheds Dyb,
kun bad ham at flytte paa sig,
saa Solstraalen kunde din Sanddynge naa,
ej længer du mægter
for Verden som Maadeholdsmönster at staa.
Thi seer du, jeg kjender en lumpen Fornegter,
som finder i Sölvstjerners iiskolde Flamme
det samme Behag, ja ganske det samme,
og bare i Glimtet af Nögelen bag
sin Skjærsommerdag."

Bier. (Tyggende Skum.) Nu! Sligt gaar for vidt.

Pirkom. (Til Langkork.) Og du kan blegne herover?

Langkork. Jeg kan være rolig, da jeg har Gjerninger at appellere til. Men du har Ret: det er det Haardeste at se sin Ærlighed dragen itvivl.

Pirkom. Et nederdrægtigt Brug af Jurnalistens *jus vitæ et necis* over Ens gode Navn!

Langkork. Kald det heller: *jus fecis.* Til en Galdesyg maa tages samme Hensyn som til andre Syge, og her har vi nok med en Galde at gjøre, der har baade Nattens Sorthed og Edderens Grønhed. Men jeg gad dog vide . . .

Bier. Strax! (Gaar heftig ud.)

Pirkom. Jeg er vis paa Bier henter ham bare ved at lægge sin Haand paa Skulderen af Oppositionens Kolos.

Langkork. (Tager sin Hat.) Det er bedst, at komme imellem.

Pirkom. Jeg skulde næsten tro, at det var bedre, om Patrioterne virkelig sloges engang imellem med Nævehug, end at de ødelægge hinanden ved Skumlerier.

Langkork. Upaatvivlelig! (Gaar.)

Scene IV.

(Vinægers Værelse. Der lugter stærkt af Steenkul. Vinæger ved sin Pult. Siden Bier, Langkork og Pirkom.)

Vinæger. Han fortjener det. Det er Konventhenrettelser i det Smaa: Robespierre og Danton. Og nu maa jeg ganske vist arve hans Popularitet og blive Nummer Een. Der er ogsaa en behagelig Stolthed i at have bragt sine Principer og Planer Offeret af sin bedste Ven. Jeg er over det Vanskeligste. „*Per aspera ad astra*“ skal være mit Valgsprog. (Stormende Fodtrin höres.) Tys! Jeg hører alt mine Legioner stampe.

Bier. (Styrter ind.) Forklar! (Lægger sin Haand paa Vinægers Skuldre, men kommer ikke videre i Talen, fordi han tygger Skum.) Her er Nummeret.

Vinæger. Offentlig Diskussion, offentlig Diskussion blot — hører du ikke? offentlig Diskussion.

Bier. (Med haanfuld Harme.) Ha! offentlig Diskussion blot!

Vinæger. Den er fri.

Bier. Men onde Tanker bør bindes.

(Pirkom og Langkork komme.)

Pirkom. Ja saadan som Bier nu holder Dig. Læs i mit Ansigt, at jeg er din Fiende og at Langkork er min Ven og var din.

Vinæger. Han er ikke længer Frihedens og Folkets.

Langkork. Hvorfor? Du gjør mig Uret. Jeg har aldrig havt to Hjerter i Brystet eller to Tunger i Munden.

Pirkom. Ja hvorfor? Svar! Dette „Hvorfor“ ville vi have besvaret.

Langkork. Hvor er mit Forræderi?

Bier. (Rystende Vinæger.) Svar!

Vinæger. (Bange; pegende paa Langkork.) Der!

De Andre. Hvor?

Vinæger. Den Knap!

De Andre. Hvilken?

Vinæger. Den rojalistiske der i Vesten.

Pirkom. (Med höj Latter.) Det er Forræderiet — en umage Vestknap med *C. J.* og Krone i!! Har man hørt Magen!

(Pirkom, Langkork og Bier briste i en umaadelig Latter.)

Langkork. At ærgre sig over en Mistænkelighed af denne Natur er ligesaa taabeligt som at nære den. Kun det er ærgerligt, at den skader den gode Sag ved at adsplitte og latterliggjøre dens Forfægtere. Farvel Vinæger! Jeg kan ikke hade dig. (De gaa.)

Vinæger. Da kan jeg hade dig og jer Allesammen, I Kjeltringspak. En Patriot, som ikke kan hade, er en Bue uden Streng. Latterlig jeg? Beundres jeg ikke af Alle, som bo udenfor Byen? Med slige fordragelige Folk, som ikke engang have Øje for de mest iøjnefaldende Symboler paa politisk Troesbekjendelse, kan man intet udrette. Men Eensomheden har sin Storhed, og Storheden altid Kraft. Menneskeforagt reddede den franske Republik og O'Connel spytter ofte i Hovedet paa dem han taler til. Tvi! Gid jeg kunde spytte Kjønrøg naar jeg spytter.

Scene V.

(Hos Pirkom. De Tre.)

Langkork. Slig Mistænkelighed sidder, som jeg siger, i Maven. Den siges at høre til Klogskaben, men den grændser nærmere til Galskaben omtrent som det skumle Kamtschatka vel siges at høre til Rusland, mens det dog har mere af de vilde amerikanske Taagelande hiinsides.

Pirkom. Jeg gaar ind paa din Mening og paa dit Propos at kurere en Svaghed med en anden.

Langkork. Men hvor faa vi en Engelskmand fra? Ham tror han blindt. Det er den anden.

Pirkom. Vi faa tage en Drammenser dertil. De ville gjerne spille Englændere.

Langkork. Top! Ud da paa Ruselokvejen for at fange den Første den Bedste, der vil lade sig instruere.

Scene VI.

(Hos Vinæger. Han sidder i Sofaen med Mr. Thicktackkle.)

Mr. Thicktakkle. (Törrende sig om Næsen.) *Indeed, Sir, very fine Prince-Mixture.* Maa jeg byde igjen? Her lugter godt Engelskt. (Aabner en Pakke.)

Vinæger. Med Tilladelse, Master Thicktackkle, hvad er dette for noget?

Mr. Thicktackkle. Engelsk Salt, *Sir Vinaigre.* Ingen god Radikal spiser nu mindre end 8 Lod om Dagen. Nogle af de ypperste Kartister behøve 12.

Vinæger. Indeed?

Mr. Thicktackkle. Indeed! Det fortrænger ganske Snuustobakken, Brausepulver, Bonsbons etc.

Vinæger. Saa med Tilladelse, Sir. (Laver en Portion til i et Glas Vand.)

Mr. Thicktackkle. Meer, Sir. *I assure.*

Vinæger. I thank You, Sir. Of your health, Sir! (Tager sin Dosis.)

Mr. Thicktackkle. Of your own, Sir Vinaigre!

Vinæger. (Med Grimaser.) *Extremely good, Master Thicktack —*

Mr. Thicktackkle. No good Sir, but extremely english. (Rejser sig og giver sit Kort.)

Vinæger. Allerede?

Mr. Thicktackkle. Jeg skal skrive til min gode Ven O'Connel. Men jeg maatte først have seet Norges.

Vinæger. Oh, Sir. Jeg beder at hilse Sir Daniel saameget.

Mr. Thicktackkle. Certainly, Sir Vinaigre! You are entirely an Englishman. Quite!

Vinæger. Meget forbunden. Det har altid været min Bestræbelse. (Følger ham med mange Komplimenter til Døren. Seer paa Kortet og læser.) „Toby Thicktackle, *Esq. H.A.R.C.E.L.I.S.T.*" *Etee-*

tera, etcetera! Gud bevare mig hvormange Selskaber han er Medlem af! Master Thicktackkle maa være en berømt Mand. Og slige Folk komme til mig! Men Gudskelov han gik. Der er *periculum in mora.* (Der ud.)

Scene VII.

(Hos Langkork. Langkork, Pirkom, Bier. Strax efter Vinæger.)

Langkork. (I Vinduet.) For Gud kommer han ikke alt der, og med en Rose i Brystet!

Pirkom. Det har virket. Hør han traller paa en munter Melodi idet han løber opad Trappen.

Langkork. Det er uhørt. Jeg kunde ogsaa synge af Glæde, for vi have nu upaatvivlelig vor Ven igjen.

Pirkom. Du har nok havt Ret i at den skumle Mistænkelighed sad i Maven.

Vinæger. (Kommer raskt ind med Munterhed i Ansigt og en Rose i Brystet.) Mine Venner! (Tager dem i Haanden.) Jeg veed ikke hvordan det er med mig; men jeg seer nu, at denne Rose er rød og ikke sortgrøn som jeg før skulde bandet paa den var. Jeg veed, I ere mine oprigtige Venner og at I elske Friheden og Fædrelandet med samme uforanderlige Hengivenhed som jeg. Kom mine Venner! Jeg har en Flaske Viin i Lommen — ud etsteds hvorfra vi kunne se udover Fædrelandet og forlyste vore Hjerter ved dets Syn.

De Andre. (Med Haandslag.) Det er et Ord!

Vinæger. Lad os opsøge en af de mange yndige Dale, som omstjerne Kristiania, fordybe os i vort Fædrelands Favn, nedkaste os under en af deres Bjerkelunde, fryde os ved at Højhedens og Skjønhedens ogsaa er Frisindethedens og Ærlighedens Hjem, hilse dets gamle Konge med et frydefuldt Vivat, og banlyse, idet vi oversprøjte Mosen og Linnæerne med de sidste Draaber, al skummel Mistænkelighed, al Smaalighed fra dets Venners Tænkemaade!

Bier. Top!

Langkork. Der burde voxe Paddehatte op hvor Draaberne falde. Men mod Smaaligheden maa der nok skarpere

Midler, for den er ikke forlegen med Opholdet. Skulde Morgenbladet sige den op, mangler den ikke Engagement i den Konstitutionelle. Den er en af Hovedbestanddelene i et vist Blads berømte Retfærdighed, hvis Redaktion det er ligesaa umuligt ubeklikket at fortælle et Faktum, som ikke ganske falder i dens pessimistiske Smag, som det er at synge reent for En der har et Fiskebeen i Halsen.

Vinæger. Hverken Optimister eller Pessimister, ville vi ønske Sandheden Sejer og først og fremst igjennem dens Organer. Ellers ned med slige Karle som med en Appius!

Langkork. Norsk Salt for dem og ikke engelsk.

Vinæger. Hvad? Du veed . ?

Langkork. At engelsk Salt er probat mod altfor mistænksom Patriotisme.

Mr. Thicktackkle. (Stikker Hovedet ind og trækker det tilbage.) *Indeed, Sir!*

Vinæger. Ah Master Thicktackkle!

Langkork. En Drammenser, som bor her ved Siden.

Vinæger. En Drammenser blot? Nu! Ogsaa temmelig probat mod Anglomanien.

Langkork. Pokker ivold med baade den og Mistænkeligheden! Den første Betingelse ved en Patriot er at være ærlig, den anden ikke at være nogen Nar, den tredie at tro, at andre Patrioter ogsaa ere ærlige og ingen Narre. Men skulde Mistænkelighed endog anklage En, hvis hele foregaaende Liv vidner om Ærlighed og Hengivenhed for den fælles Sag, da —

Vinæger. *Recipe*: Engelsk Salt!

Efterspil.

(Vennerne paa en landlig Udsigt under en Hængebjerk.)

Sang.

Det er min Sjel en frydfuld Trang
at gjæste Norges Dale.
Den gamle Fjeldkoll elsker Sang,
den glade Hjerters Tale.
Kom til den fagre Maridal!
til Klejvens svimlende Portal!
Kom hvorsomhelst, og Norge skal
dig i sin Favn husvale!

Hvor strömmer ud Berusning söd
fra Dalens Bjerkelunde.
Det var en Dröm i Engles Skjöd
paa deres Mos at blunde.
Hvad Harpespil i denne Bæk!
Hvad Melodi! hvor söd en Skræk!
Bestandig ny den toner væk —
ak! som fra Perlers Munde.

Hvad tænksomt sværmersk Öje fik
du Kjernets stille Vove!
hvad Ord den susende Musik
i Aasens dybe Skove!
Den Mand er ej i Norge föd,
som den ej gjör om Hjertet blöd.
Det er hans Vuggesang, der löd
ifra de dybe Skove.

Didind, hvor Fyrren suser, ind
tör ingen Niding vandre,
som har forglemt i trolöst Sind
sit Fædreland for andre.
Han vilde Rædsel gribe, — bleg
han vilde höre Skoven skreg,
hvor klagende dens Röster steg.
Did tör ej Niding vandre.

Ham vilde, som en Dommer haard,
hvert Fjeld imödetræde.
„Hvad vil du i din Moders Gaard,
som glemt har hendes Kvæde?"
Hvor Kjernets Blik blev kummerfuldt!
Ak det, der smile kan saa huldt!
Ve Den, hvis Barm ej voldsomt slaar,
ved Hjemmets Syn, af Glæde!

Vi nærmere i Dalens Favn
os föle Norges Hjerte.
Dets ærlige og gamle Navn
vi der af Fossen lærte.
I Fjeldets solbelyste Tind
det blotter os sit höje Sind,
og derifra det spejler ind
sig Selv i Folkets Hjerte.

Igjennem Folkets Aarer lad
sig Glommens Styrke vælte!
Som Rjukans kjække Styrtebad
saa fyrige dets Helte!
Lad i dets Kvinder Ringerig
med bliden Ynde præge sig!
Vær Gausta hver en Gubbe liig,
som sig til Thinge meldte!

Hvor styrtende mod Tyris Strand
fra Aasen Klejven iler!
Saa först ved Maalet, Idrætsmand!
din stærke Vilje hviler.
Som Kolven fra det spændte Staal,
din Kraft forfölge vil sit Maal:
dit Vel, en Daad, o Fædreland,
en Daad hvortil du smiler.

Hist slanken Silje, Hæg og Piil
og Rogn sig sammenranke.
Det nögne Fjeld de dække vil —
Det er en kjærlig Tanke.
Saa, norske Brödre, Bryst ved Bryst,
vi ville med vemodig Lyst
vor Moders Bröst selv hylle til —
Det er en kjærlig Tanke.

Vinægers

Fjeldeventyr.

Af

Siful Sifadda.

1841.

Sic —

Personer.

Vinæger, Redaktör af Nyregranskeren,
Langkork, Pirkom, Bier, Venner,
Leontodon, en Poet,
Blasenfeldt, en afsindig Redaktör af et stort Blad,
Huldra, de Underjordiskes Herskerinde,
Krystalline, hendes Datter,
To Huldrejenter,
Kontant, en Kobold,
Nidhex, Nisseoldemoder,
Krystal, Granat, Karfunkel, Kobolder.
Flere Kobolder, derimellem Koboldsmeden og hans Svend,
Nisser, Dverge og andre Underjordiske.

Vinægers Fjeldeventyr.

Förste Akt.

Scene I.

(Samme landlige Scene som i Efterspillet til „Engelsk Salt." Vinæger, Langkork, Pirkom, Bier.)

Pirkom . . Den Vise har Leontodon gjort.

Vinæger. Da er den ypperlig. Den Mening har jeg altid været af.

Langkork. Nej, det er det Samme som at sige om et Stykke Møbel eller et Par Støvler: godt gjort, men gjort paa Landet. Leontondon er Løvetanden, som man traakker paa.

Vinæger. Det er Langelegklangen af den nationale Vemod, som har indtaget mig i disse Vers.

Langkork. *Dacapo* det sidste. Kanske har vi ham her mens vi synge det; thi han er ventendes herud.

Chor.

(Slutningsstrofen i „Engelsk Salt.")

„Hist slanken Silje, Hæg og Piil
og Rogn sig sammenranke.
Det nögne Fjeld de dække vil —
Det er en kjærlig Tanke.
Saa, norske Brödre, Bryst ved Bryst,
vi ville med vemodig Lyst
vor Moders Bröst selv hylle til —
Det er en kjærlig Tanke.

Echo.

. . . Kjærlig Tanke,
ærlig Tanke,
Tanke.

Pirkom. I Norge er det skam heller en Anke. De, der ikke gjøre det, komme til Hæder og Værdighed.

Langkork. (Lyttende) Et vid underligt Echo.

Vinæger. Pyh! Echo er ikke andet end Naturens Opstødelser, naar den har faaet formeget Lyd stoppet i sig. (Afs.) Det er saagu' ogsaa, naar jeg ret betænker det, formeget, at Leontodon skal have slig Overflod paa den Slags Popularitet, jeg netop har Brug for til min Nyregransker. Det har ingen Nød med Løvetanden, naar den gror imellem slig Kløver; men Løvetanden skal traakkes paa, og derfor skulde jeg sgu' ogsaa have Lyst til at traakke paa ham ved Lejlighed.

Langkork. (Til de Andre.) Hvad var det for en Aand, som nu foer i ham?

Bier. En gusten.

Pirkom. Ja hvad han mumlede var en Bendelorm-Ideeforbindelse. Hans Sjel er en Mave af Egoisme, og hans Bemærkning smagte af Engelsk Salt.

Vinæger. Au, Kammerater! Jeg har endnu godt af det Engelske Salt. (Gaar afsides.)

Pirkom. Hæng mig i den Ask dernede, om han ikke behøver en Dosis til. Han lod som han sang med, men gjorde dog kun Grimaser.

Langkork. Gjorde alle Læber saa hvor Hjerterne ikke synge med, vilde Nationa'sangene ofte blive Pantomimer.

Pirkom. Der er en Race, som seer ud som Noder: tykke Hoveder og smale Been. For den kan det gjælde. Den er Charivarien paa Nationen.

Bier. Paa en Menneskeslægt.

Pirkom. Her bliver uhyggeligt imellem Fjeldene. Kom, lad os gaa.

Langkork. Aldrig mellem dem. Der er Folket sig selv. Der bor Israel, men Fremmede og Filister i Askalon og Gaza paa Kysten.

Bier. De herske.

Langkork. Saa gid jeg kunde skjule mig i Fjeldene, som Huldrefolket, til det var bleven hyggeligere.

Pirkom. Ved Gud jeg tror det er Vinægers Hensigt. Han bliver længe borte, og kan gaa sig bort i disse Dybder. Tys!

Langkork. Han raabte om Hjælp. Afsted! (De springe op.)

Bier. (Fra en Klippe.) Min Gud, hvad saa jeg!

Pirkom. Hvad da!

Bier. Saasandt jeg lever, blev han taget ind i et Bjerg.

Pirkom. Hvad vil Fjeldet med flere Graasteen?

Bier. To Piger havde ham imellem sig.

Pirkom. Hvad ville de med Vinæger? (De ile ud.)

Langkork. (Kommende tilbage med en Langeleg.) Pirkom vilde have fundet en Langeleg tonende i Vinden i den Askegreen, han skulde hængt i, om Vinæger ikke var uforbederlig. En Sæterjente maa have glemt den fra ifjor, og jeg vil nu give Leontodon den for Langelegklangens Skyld i hans Sange. Der er Han. Halloh! Halloh! Se her! (Gaar.)

Scene II.

(Halvmörk Hule indvendig i Bjerget. To Huldrejenter have Vinæger imellem sig. Krystal, Granat, Karfunkel, vimsende oppe under Hvælvingen.)

Förste Huldrejente.

Flink, Granat! Gesvindt, Krystal!
Flink, Karfunkel! Rask, Krabater!
Med Krystáller og Granater
lyser op i Huldras Hal!
saa vi kunne se og kjende
hvad det er for rart et Dyr,
som vi fanget har til Hende.

Granat.

Hold din Mund! Vor Dont vi passe,
pudse vore Lampeglasse.
Seer du nu — Granater, Fyr!

Krystal.

Lys, Krystaller!

Karfunkel.

Straal, Karfunkel!
Er nu Huldras Hal saa dunkel?

Granat. (Hulen bliver straalende af Granater, Krystaller o. s. v.)

Naa, ved Thor, du har en Fangst,
som kan gjöre Trolde angst.
Ti Demanter mod en Flint
tör jeg vædde paa, at dette

Monstrum, som seer ud saa sindt,
enten er en liden Jette.
eller og en Kjæmpenar.

Förste Huldrejente.

Fange ham vor Ordre var.
Huldra saa ham oppefra
Vindvet af Marienglar.

Granat.

Vi maa hende det berette.
Hun vil skjende slemt paa Eder,
hive flux ham ud igjen,
som af Baaden Fiskeren
fæle Korstrold og Maneder.

(Kobolderne forsvinde.)

Anden Huldrejente.

Ja, jeg tror, vi har gjort galt.

Förste Huldrejente.

Netop hvad der var befalt.

Anden Huldrejente.

Rigtig nok en Sjeldenhed;
kanske en Orangutang,
hvorom Huldra mangen Gang
har os rare Ting fortalt.

Förste Huldrejente.

Kanske Söster. Ja, hvem veed?
Dog man bör jo netop tro
hvad man ikke grant kan se?
Kommer derfor alt til alt,
er han kanske Menneske.

Anden Huldrejente.

Ja kanske og kanske ikke.
Huldra snart vil ham bekikke,
og bestemt afgjöre det.
Dog jeg tror, og tror med Ret,
at du aldrig har opdaget
slige Rynker paa en Næse.
Jöde kunde, om behaged,
reen Hebraisk i dem læse.
Og i alle Verdens Stæder
vises Aber frem i Klæder;
noksaa nette,
fuldt itrukne og komplette,
saa jeg rettest vil formene,
at vi er ej paa det Rene,

om han ej af Abekat
er et underligt Specimen.

Förste Huldrejente.

Saa du holder med Granat?
Nu! vor Dom vil snart bli' sat:
Huldra komme vil paa Timen.

Vinæger. (Mumler.)

Skjæld saameget som I kunne,
skjæld med alle Bækkes Munde,
blot jeg turde til mig knibe
nogle faa af disse Slumper
reent gedigne Kobberklumper,
som jeg ikke kan begribe
ere saa i Krogen slængte
overalt og overflödigt.
Hvert et Stykke er forvist
over fire Skilling lödigt.

(Griber efter nogle af Kieserne.)

Förste Huldrejente

Ej, hvorhen min Ven? Du tænkte
nok ej paa, at Væggen hist
er af Marmor og Porfyr.

Vinæger.

Oh, jeg barestens betragter
disse Ertser, underskjönne,
som letsindig I foragter.
Ha, hvor röde og hvor grönne
Malmerne i Stenen lyne!
Den som turde sig forsyne!

Förste Huldrejente.

Værsaagod, kun Lysten styr!

Vinæger. (Med utrolig Hurtighed.) Virkelig? Nu, jeg var sandelig en Tosk, om jeg forsømte Lejligheden. Den, som ikke samler paa Skillingen, faar aldrig en Daler. (Stikker Kieser til sig.)

Förste Huldrejente.

Det er jo Principet i
Granskerens Ökonomi?

Anden Huldrejente.

Store Gud, hvor graadig Han
fylder Steen i sine Lommer!
Var det Æbler eller Blommer,
vilde jeg endnu forsvare,
at han var en Bavian.

römt fra et Menageri
eller fra en Parmesan.
. . Nej, det holder Stik ej heller.
Thi man ganske vist fortæller,
om den borneanske Joko,
at med sandt Liebhaberi,
con amore, con fuoco,
samler denne Abekat
sig af blanke Steen en Skat.

Förste Huldrejente.

Aber'et ved Hypothesen
er dog, bedste Söster, at
den er et godmodigt Væsen.

Anden Huldrejente.

Denne synes dog tilfreds
ret at finde sig hersteds.

Vinæger. Fortræffeligt! Javist! Nu tror jeg alt jeg har tre Mark i Lommen.

Anden Huldrejente. (Fnisende.)

Paa det nærmeste.

Förste Huldrejente.

Det just!
Netop det! Ej meer, ej mindre!
Slig en Sjel af Ir og Rust,
sligt et oxyderet Indre,
slig en Kies imellem Sjele
ganske er i Kobolds fæle
ondskabsfulde Races Magt.

(Musik höres nærmere og nærmere.)

Anden Huldrejente.

Tölper, rejs paa dig! Giv Agt!
Hörer du ej fra de fjerne
inderste höjthvalte Haller
Cymblerne af Drypkrystaller
melder Herskerindens Komme?
Höflighed dog Hende viis,
om ej hendes ringe Terne.

Förste Huldrejente.

Fy! For al den Kobberkies,
han har stukket i sin Lomme,
kan han op ej mere staa.

Anden Huldrejente.

Skynd dig! Ud du lænse maa.

Vinæger.
Ikke for en Specie.

Anden Huldrejente.
Abe eller Menneske,
vold os ikke mere Skræk!

Vinæger.
Skulde Sligt jeg kaste væk?

Förste Huldrejente.
Vold os ikke mere Angst!
Skaf os Skam ej af vor Fangst!
Siden skal du nok faa Nok. (De lænse hans Lommer.)

Anden Huldrejente.
Gjerne, om du vil, en Skok.

Förste Huldrejente.
Gjerne, om du vil, en Skjeppe.

Vinæger.
Nok af Kobberdanker? Neppe!

Scene III.

(Huldra. Chor af Underjordiske. De Forrige.)

Chor af Underjordiske.
Forgjæves, forgjæves
sang du din Vise,
lystige Kilde, du
Fjeldets fordækte,
sladrende, söde
Hemmelighed!

Forgjæves, forgjæves
orglede Malmens
klingende Söjler,
tonte din klare
Sölverne-Cymbel,
Dryppekrystal!

Forgjæves, forgjæves,
vevre som Fraadens
jagende, trillende,
spillende Draaber
foran en Snekke,
boltred sig Nisser,
dandsede Dverge,

tumlede Thusser,
Kobolder hopped, hvor
Dronningen gik.

Perlernes Bleghed
dækkede Kinden, som
natfaldne Meeldug
sygnende Blomster;
Marmorets tunge,
maaneskinsagtige,
döde Sörgmodighed
hvilte paa Panden;
Öjets Demanter
dunkledes til af
agatlige Taager.
Kummer maa nage
Bjergenes Dronning.

Huldra. (Alvorlig, til Vinæger.)

Menneske!

Förste Huldrejente. (Til Anden.)

Saa har du tabt,
kjære Söster og Granat.
Thi han Menneske er skabt
og er ingen Abekat.

Huldra.

Fremmede! en Dödsenspröve
nödes jeg paa dig at öve.
Du en Angstsekund maa lide,
for at jeg kan sikkert vide,
om du er den rette Mand
og en Vilje har, der kan.

Vinæger.

Faar jeg det betalt — kom an!

Huldra.

Hist, liig en henslængt, damasceret Dolk,
i Klipperevnen ligger svullen Hugorm.
Dens Öje, Glöden, som bestandig holder
i Huultand Giften kogende og smeltet,
cinnoberrödt du seer fremtindre hist.
Den hugge maa sin Tand ind i dit Kjöd;
og dör du da, da har jeg taget fejl,
og rövet Jordens törre Armod væk
en af dens störste Kuriositeter.
Men slipper Ormen dödsensstivnet Biddet,
forgivet i dit Blod at være Gift,

da er du, Fremmede, den rette Mand:
just hiin Vinæger, for hvis arge Sind
det hele vide Norges Rige bæver.

(Griber Ormen; slynger den paa Vinæger; den bider og falder död ned.)

Vinæger. For den Angst vil jeg s'gu have mig en Dank.

Förste Huldrejente.

Ah, er Han den vidtbekjendte,
bidske, nidske, hadske, barske,
ondskabsfulde, traa og harske
Publicist Vinæger? Han!
Naa, for Gud, jeg engang meente,
at saa streng og stridig Mand
maatte have Horn af Jern,
meer til Angreb end til Værn,
og en dygtig Huggetand.

Anden Huldrejente.

Hvor kan Fantasien skuffe!
Kollet Tyr kan ogsaa puffe.

Förste Huldrejente.

Ja hvad trænger Han til Sligt?
Möder Bamse det Gesicht,
vil han baglænds retirere
og en Sölvbjörn bli' af Angst.

Anden Huldrejente.

Begge To vi gratulere,
Herskerinde, med din Fangst.
Glade höre vi, at dette
Exemplar er just det rette.

Huldra.

I underjordiske, nedtrykte Hjerter
kan Han alene bringe Fryd tilbage.
Hör derfor, Fremmede!
Fiinnæset Stöverhund man bruger til
at fange vindrap Hare, snedig Væsel
til ud Kaninen af dens Skjul at jage,
og enkelt Menneske, med Os befrændet,
kan se Metallets Aare dybt i Fjeldet
og höre underjordisk Kilde risle.
Hver Skabning har et eget Naturel,
som lader sig til noget Enkelt bruge,
og du, forunderlige Fremmede,
er langtifra imellem de Forsömte,

undtagen i dit Hjertes Bagatel.
Sin Klo har Katten, Rotten Skjæretanden,
men du i Sindet en energisk Hadskhed,
som, fremfor alle andre Dödelige,
gjör dig, Vinæger, skikket til at vise
de Underjordiske en Tjeneste . .

Vinæger. (Rask afbrydende.) Hvad faar jeg da for det?
(Huldrejenterne le.)

Huldra.

Stille Piger!

Förste Huldrejente.

Herskerinde,
hvis du bare ej vil finde
min Anmærkning altfor fri;
ödsl paa ham ej Poesi!
Du til Svar faar kun et Hæ
af en Sjel, som er af Træ.
Törre Prosa kun han fatter.

Huldra.

Jeg dit Raad vil fölge, Datter.
(Til Vinæger.)

Vid da, Fremmede, at de Underjordiske ere nedsænkte i dyb Sorg; Huldra har mistet sin Datter; hendes Rige sin Lyst og Glæde. En Digter har ved en af sine Sange — den dine Venner nylig sang under Bjerken histoppe — lokket hende frem i Dagens Lys. Min Datter, den yndige *Krystalline*, brast i Taarer under Stroferne, da han førstegang kvad dem i Nærheden af en af Fjeldets Indgange; lyttende nærmede hun sig den, lod sig fange af Solstraalerne, og følger nu som et Echo hiin jordiske Harpe, givende sig tilkjende hvergang dens nationale Toner lyde. Ja hun medtog sin egen Langeleeg, hvorpaa ikke engang hendes Bejlere, vore underjordiske udødelige Digtere Maaneskin og Taageblik, fik Lov at spille, og magede det saa, at en Ven af hendes Yndling fandt den hængende i en Ask, tonende for Vinden. Det er derfor min Vilje, at du for enhver Priis berøver ham dette Tryllemiddel, hvormed han binder Fjeldets Datter og Folkets Hjerter.

Vinæger. (Urolig hurtig.) Hvorledes Madam? For enhver Priis?

Huldra. Tvivl ikke om Belønning fra de Underjordiske, dersom du bare, ved at skamskjænde enhver af hans Sange til Langelegen, bringer ham til at knuse den. Først da kan jeg haabe at faa se min Datter igjen. Hendes søde Stemme vil da atter tone i Fjeldet, og ikke nu som et vildtomvankende Dværgmaal langsad Lierne i Skogbrynet.

Chor af Underjordiske.

Ve! Krystalline,
vor elskte Princesse,
er forsvunden.
Hendes Sölvstemme
ej i Fjeldet
mere höres.
Fjernt i blaanende
Aaser den dör.
Klanglös er derfor Alfernes Harpe,
Tonerne uden Gjenlyd og skarpe,
legende Kilde længer ej lystig,
boltrende Dverges Munterhed halt,
Jublen trangbrystig,
sanglysten Glædes Udbrud saa kvalt,
somom den var bestilt og betalt.

Förste Huldrejente.

Dyr paa den Haandrækning, du
har forlangt, vor Herskerinde,
vil du neppe Manden finde;
thi hans Smag vi kjende nöje.
Blot til disse Kobberkieser,
vi forsikre, staar hans Hu.
Tro os, Herskerinde! Viser
ikke stadigt did hans Öje?

Huldra. Jeg kan ikke negte det. Der maa ligge en Kobbermagnet deri. Men er det saa, da skal du faa saamange, som du kan slæbe med dig, Vinæger; og jeg skal ovenikjøbet give dine Skillinger den Egenskab, at de blive til Dalere, naar du blot snur dem dygtig.

Vinæger. Skal ikke mangle.

Huldra. Blot dygtig arg; hører du, dygtig lumpen, dygtig lav!

Vinæger. Skal ikke mangle. Og naar jeg gjør det *con amore* og *con fuoco*, som disse Utysker sagde, kan det ikke

siges jeg gjør det for Andet. Det Øjeblik er af Guld, hvori man kan samle sig en Skilling.

Förste Huldrejente.

Atter en Grundsætning i
Granskerens Ökonomi.
Men tillad mig, Herskerinde,
tal nu kun i Poesi.
Du har nævnt et Trylleord,
slaaet an en Harmoni:
Du har nævnt det Ord „en Skilling,"
og hans Sjel er bleven stemt
i sin höjeste Akkord;
hele Verden har den glemt,
af det stærke Ord henreven.
Som berörte Sensitiv,
nervespændt er nu hans Liv,
og hans Indre for et Digt
er ved Ordets Anklang bleven
ganske vel modtageligt.

Huldra.

Nu velan! Jeg vil probere.
Men han hærdes maa endmere.
Thi, om ej hans Sind er blödt,
er han dog af Kvinde födt,
af en Gejstlig bleven döbt,
holden frem af fromme Koner
over kristen Döbefont;
og (imellem os kun sagt)
er det dog en rædsom Dont,
hvortil han er bleven kjöbt
af terrestriske Dæmoner,
hvem han nu er underlagt.
Vinæger, lyt! Du hörer underneden
en dobbelt Snarren, som af tvende Rokker,
somom to Bække gjennemskar hinanden.
Fra gamle Nidhex, Nisseoldemoder,
som sidder spindende Asbest dernede,
og nu er slumret over Rokken ind,
den ene kommer, og fra hendes Kat,
ormspraglet Ildegrim, den anden.
. . . Tys!
Nu durer ikkun Eet, men et Alvældigt,
som fjerne Tordener. Nu er hun vaagnet,
og har sin Rok igang nu sat paany.

Saa sidder hun i Krogen Aare ud
og Aare ind, forbandende sin Trældom
med savlet Mumlen, ja forbandende
de kaade Börnebörn, hun engang elskte.
Thi hun maa skaffe dem de uldne Huer,
Graabuxerne og Tröjerne, de slide
saa umaneerligt op ved natlig Tumlen
omkring paa Bondens Staldtrev. Hende maa
du kysse, om end flygtigt som en Faster,
at siden stedse surere endnu
du grine kan, og Sjelens Skjæretænder
kan, ved Berörelse med hendes, voxe.
Du gyser? Oh, det er en Overgang.
Og saa er ogsaa det, at Koboldsmeden
maa med sin Knibtang knibe ind dit Hjerte
til Spigerhoveds Störrelse og Haardhed,
og banke med sin Hammer nogle af
dit Hoveds Skruer löse, og tilsidst
maa Nisser tirre dig, Vinæger, til
Akvatofanaen om Læben fraader.
Saa er du færdig og dit Hverv fuldvoxen,
og du kan slippes ud.

Vinæger.

Med fulde Lommer?

Huldra.

Javist, javist.

Vinæger.

Og Skillingskunsten?

Huldra.

Ja!
Frem, I, jeg nævnte, allestedsifra!

Röster.

Strax! strax! strax!
Herud, Mutter!
Herud, Smed!
Herud Gutter!
Lilleputter
i graa Kutter!
I Badutter
afsted, afsted!

Scene IV

(Nidhex kommer humpende; ligesaa Koboldsmeden. Nisser mylre frem. De Forrige)

Nidhex.

Ej, hvad Fanden
vil man mig?
Hvilken Hast,
Huj og Hej!
Aldrig Ro,
aldrig Rast!
Traaden brast
midt ito,
og jeg tabte ganske Stumpen.
Rokken valt,
Krakken faldt,
Katten traadte de paa Rumpen,
da det vilde Kjeltringspak
(slige Börn er nu tildags)
mig afsted paa Krykker trak,
skjönt min Gryde kogte strax.
(Skjuler sig.)

Huldra.

Nidhex! Ha, hvad er paafærde?
Du pertentlig dig gebærde,
bly-undselig förste Gang?
Liig en Edderkop i Sprukken,
har du dig i Krogen trang
affekteert tilbagetrukken.
Har du glemt i slöven Sind,
at hvergang en Dödelig
nödes til at kysse dig,
suger du hans Livsgejst ind,
saa du bliver mindre skrukken?
at du af hans Kys dig nærer,
aandende ham ind igjen
noget af Fortærelsen,
som dit eget Selv fortærer?

Nidhex.

Mit Kys er magtlöst
paa slige Læber,
hvor grönne Avind
paa Avind klæber,
liig tvende stygge
isammenynglende

Iglerygge.
Mit börstebyllede
Kjærringgriin
er jo mod hans
som Smilets Dands
paa fagre Kinder
hos drömfortryllede
Jomfru fiin.

Vinæger. Jeg mener Fanden gaar af Kjærringen.

En Nisse.

Frisk Mod nu, Mutter!

En anden Nisse.

Ej! Nu frisker hun op.
Hun rask nu skutter
sin gamle Krop.
I Askeöjet
en Gnist nu glitrer
satansk fornöjet,
og Rynkerunen,
i Zikzak böjet,
om Munden zitrer.

En tredie Nisse.

Jeg vil ej mere
for Mo'r kavere.

Nidhex. (Til Vinæger.)

Ja, lad os forsöge,
    i dette Kys
at bytte og öge
    hinandens Kræfter.

(Omfavnende.)

Jeg giver dit Griin,
    Vinægeren min,
Messings Fasthed
    og gustne Skin,
som Löveho'dets
    paa Sabelhefter;
og du skal paanyt
    igjenopfriske
det gamle Gemyt
    hos mig, der bleven
er aflægsfrom.
    Saa ville vi hidse
hinanden — kom!
    Saa ville vi bryne

Tænder og Tryne,
og slangespidse
hinandens Tunger
i dette Kys.

(Kysser Vinæger.)

Vinæger. Fy for Fanden! Det Kys var irret. Dog Ir er jo ogsaa Metal.

Nisser.

Godt gjort, Oldemoder! Godt gjort!

Koboldsmeden. (Lyttende ved Vinægers Bryst.)

Hvor er hans Hjerte,
som jeg skal klemme?
Jeg hörer ej Slag.

Koboldens Svend. (Befölende ham.)

Jo, her, her bag
kan jeg fornemme
en liden Nud.
Her staar den ud,
som Hovedet paa
en Pompespiger.
Vinægers Hjerte
den være maa,
idet det siiger
i Broken ned.

Huldra.

Du traf det, Smed!

Koboldsmeden. (Undersögende Vinæger.)

Forgjæves hamre
vi da endmere
det Haarde ind.
Det uden Kamre
og Blod maa være
som steenhaard Perle
i Musling blind.
Og Hovedets Skruer
saavidt jeg kjender
er' noksaa löse,
som falske Tænder
paa gamle Fruer,
og trofast Sind
hos unge Töse,
saa vi kan lægge
vor Tang og Slægge
kun roligt væk.

Dog vil jeg grave,
med denne grove,
til Hestehove
bestemte, Skaver
hans Kainsmærke
meer dybt i Panden.

Vinæger.

Au! Det vil værke
som bare Fanden.

Au! au! au! For den Behandling vil jeg have mig en Klump Gediegent, som siger sex.

Nisser. (Stimlende om Vinæger.)

Saa haardt et Hjerte
er slemt at erte.
Dog vi forsöge,
hans Harm at öge
ved store Flænger
i Hyklerkaaben,
ved ham at vise
(men uforstillet)
i Huulkrystalspejl
hans eget Billed.

Huldrejenterne.

Sligt hjælper ikke
paa haarde Sandser.
Thi under Kaaben
har han bedækket
sig med et Pandser
af staalsat Frækhed,
og i sit Bild
er han forelsket
med Vanvids Ild.
Men skal han tærges
til Raseri,
saa kun besværges
det kan forbi,
og vil I se ham
til Rasen kommen,
da tag en Ertsklump
ham op af Lommen.

Vinæger. (Rasende. Holdende fór sine Lommer.) Raser I? Hjælp! Er det Akkorden?

Huldra.

Nej, Ret han har;

sin Lön beregnet
han har for Værket.
Slip ham nu atter
af Fjeldet ud
did hvor han var!
Nu Munden blegnet
i Fraade skummer;
nu Kainsmærket
sin Skorpionsvands
i Panden krummer:
nu Spigerhjertet
i Ryggen stikker;
nu er han ertet
op til Kritikker,
og os saa sikker
som Pilens Staal
der flyver lige
imod sit Maal.

(De Underjordiske forsvinde. Vinæger slæber sig med overfyldte Lommer udigjennem en snæver Indgang, hvorigjennem den blaa Himmel skinner ind.)

Scene V.

(Fjeldegn. Vinæger slæbende sig frem. Siden Pirkom, Bier og Leontodon udenfor Scenen.)

Vinæger. (Sætter sig paa en Stubbe.) Holloj! Hjælp!

Pirkom og Bier. (Noget borte.) Holloj! Hejda!

Vinæger. Holloj! Jeg kan ikke komme af Flekken. Hjælp!

Pirkom. (Kommer med Bier.) Men hvor Fanden har du været henne?

Vinæger. Ja det skulde I vide? Au! Jeg aarker ikke mere.

Pirkom. Gaa sig saa bort i en Steenur? Vi har ledt efter dig af alle Kræfter. Men hvad Pokker har du der i Lommerne?

Vinæger. Om Forladelse, ikke nærmere. Se her bare! (Tager en Ertsklump frem.)

Pirkom. Ej, kast den! Hvad vil du med den Kobberkies?

Bier. (Afs.) Hvilket græsseligt Ansigt han sætter op! Det gamle Lune er kommet over ham.

Vinæger. Kies? Gediegent siger jeg. Over to Skilling reen Valuta i hver Klump. Gid du aldrig fik blødere Brød at æde!

Pirkom. At skjære Tænder over saadant! Tys! Der er Langkork allerede med sin poetiske Ven og Langelegen, og med den det vidunderlige Echo. (Man hörer nogle Akkorder.)

Leontodon. (Udenfor.)

(Aagots Vises Melodi.)

1.

Ve dig, Skjald! det er din Död
synger du herhjemme.
Kilden liig i Jordens Skjöd,
kvæle du din Stemme!
Dvergen hörer Kildens Kval.
Ingen din fornemme skal.

Echo.

Dvergen hörer Kildens Kval.
Ingen din fornemme skal.

2.

Gjem dit Kvæde i dit Bryst,
skjönt det er en Smerte.
Folkets Mund er bleven tyst,
sygnet er dets Hjerte.
Kun et ensomt Echo til
dine Sange lytte vil.

Echo.

Kun et ensomt o. s. v.

3.

Ve, er Folkets Öre dövt
for dets egen Stemme?
finder det sig ej bedrövt
meer i Norge hjemme?
Har til eget Kvad, forstemt,
det da Melodien glemt?

Echo.

Har til eget Kvad o. s. v.

4.

Folkets Hjerte var engang
fuldt af herlig Tale:

Harperne i Oslo klang.
Langeleg i Dale,
Skjalden sad paa Folkets Skjöd,
Kongens Purpur om ham flöd.
Echo.
Skjalden sad o. s. v.

5.

Fjeldet paa sin Tomt dog staar,
som i gamle Dage,
og de vene Liers Vaar
vender tro tilbage,
af de mörkblaa Aasers Flugt
inden samme Linjer lukt.
Echo.
Af de mörkblaa o. s. v.

6.

Landet vi, det tause Digt,
uforandret möde.
Norge staar der, Harpen ligt,
ak, hvis Digter döde.
Ingen spiller meer paa den.
Kommer Skjalden ej igjen?
Echo.
Ingen spiller o. s. v.

Vinæger. (Forsögende forgjæves at springe op.) Afsted! Der er, saasandt jeg lever, Langelegen og Krystallines Stemme.

Langkork. Ja Langelegen. Den er fortræffelig til Sange, der er noget Nationalt i.

Vinæger. Den *maa* jeg, ved Himmel og Helvede! have fat i.

Langkork. Du? Det tvivler jeg om.

Vinæger. Ja, om han gjemmer den ved sit Hjerte, i Krampe mellem sine Arme, maa jeg have den herud.

Langkork. Han vil nok slaaes for den.

Vinæger. (Mumlende.) Hm! Jeg er dog paa Spor, og *maa* have den for Miraklets Skyld med Skillingen. I næste Nummer altsaa skal jeg begynde at spille paa *ham*, saa de underjordiske Hjerter skulle hoppe af Glæde, og vil han endda ikke give Kjøb og tie stil med disse Sange, som bedaare Krystalline, saa vil jeg ogsaa pudse Blasenfeldt med sin store

Journal paa ham. Han slipper ligesaalidt Taget som en Dog, og for dette Engelske ved ham liker jeg ham, uagtet han egentlig burde hede Asenfeldt for hvad der for øvrigt er ved ham. (Höjt.) Hjælp mig bare afsted.

Bier. Ja kom. Ej hvor tung du er! Derhenne gaar ogsaa Poeten til Byen, saa vi mødes dernede.

(De hjælpe Vinæger afsted under Armene.)

Scene VI.

Krystalline. (Trædende frem paa en Höjde.)

(Mel. Ifjor gjett'æ Gjeita o. s. v.)

Hvad vil han i Byen? Hvor snart han kan glemme,
der norskhjertet Skjaldskab har allermindst hjemme!

Sög dybt ind i Norriges ensomme Dale;
der lytter dit Fædreland til din Tale.

De blaanende Aaser, som svindende jage
hverandre i Fjernet, dit Kvæde gjentage.

Af fuldeste Bryst der dets Echo dig svarer;
der Aasernes Rækker er jublende Skarer.

Hvad vil du i Byen? Hvor snart du kan glemme,
der norskhjertet Skjaldskab er allermindst hjemme!

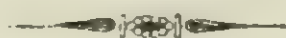
Men træffer paa Vejen du Hvidtorn, den hvasse,
dit Hoved ærbödigt at blotte du passe!

For den burde Liljen, den knejsende, neje,
og Roserne knæle paa Alfareveje.

Thi taggede Hvidtorn er Lauren, som Norge
sin Digter, saalænge han lever, vil borge.

Den trykker til Blodet det ind om hans Pande.
Dog sukker han ej efter fremmede Lande.

(Forsvinder.)

Anden Akt.

Scene I.

(Udenfor „Nyregranskerens" Officin. Pirkom, Langkork og Bier.)

Langkork. Hid maa han dog komme saa vist som Ræven til sin Hule engang i Døgnet.

Pirkom. Hør her, jeg har rablet en Silhuette. Kjende I Manden?

„En Samiel i mörke Ansigt saa,
En i hans Træk kun Rottehaler graa,
En i hans skumle Griin saa Ögler lure,
En saa Tarantelklo i Næsens Fure
og Krabbesax i Fingeren paa Panden,
naar granskende han sögte om Forstanden."

Langkork.

Ej, alt jeg kjender Manden.
Det er jo selve Fanden.

Pirkom.

Vinæger er det. — Han og ingen Anden!

Bier. Jeg indbilder mig, at han maa ligne Fanden gjørende Pønitentse, saa suur seer han ud nu.

Pirkom. Skuffede Forventninger om Skillingen, han engang talte om. Men den Suurhed er en Skimmel paa Ondskaben. Og mod denne hjælper intet Engelsk Salt.

(„Nyregranskeren" leveres ud.)

Langkork. Her er Bladet! Ja var det ikke det jeg vidste! Neppe var han kommen hjem og havde lænset sine Lommer for de elendige Kieser af i Kisten, han nu ruger over, før han gav sig til at skamskjænde Leontodons patriotiske Digte, og det netop hvor de nationale Akkorder sloges an.

Bier. Lumpent!

Langkork. Og nu sonderriver han i dette Nummer hans Sang under Bjerken:

„Det er min Sjel en frydfuld Trang
at gjæste Norges Dale.“

Der maa stikke noget under.

Pirkom. Ja først et Lag af Ondskab og saa atter et Lag af Ondskab og saa videre ned i Dybet, indtil man naar Lavhedens Urstrøg, hvorpaa hans Tilværelse er bygget.

Langkork. Naar jeg spørger ham om Aarsagen til denne Forfølgelse, siger han, han har sine *egne* Grunde.

Bier. Han vil komme til at opgive dem.

Pirkom. Men hvad tager Leontodon sig for?

Langkork. Øver sig temmelig ørkesløst paa sin Strengeleg. (De gaa. Vinæger kommer.)

Vinæger. Her gaar jeg og snur paa Skillingen hele Dagen uden at Miraklet vil begynde, som forjettet er; men hjalp ikke første Nummer, saa skal s'gu dette. (Gaar ind.)

Scene II.

(Under nogle Træer. Maaneskin. Krystalline. Strax efter Kobolden Kontant.)

Krystalline.

Kobold! sorte, genialske
Kobold, hjælp din Dronnings Datter!

Kontant. (Flux tilstede.)

Held os, om du kommer atter!
Thi du har, som vel du veed,
alle Vores Kjærlighed.

Krystalline.

Hevn Retfærdigheden!

Kontant.

Ak!

Den er död for længesiden:
Morgenbladet hug og stak
til der Liv ej fandtes i den;
Nella over den holdt Talen,
kold som Iis og Marmelsteen,
Granskeren som Nat-Schakalen
grov saa Liget op igjen,
for at gnave paa dets Been.

Krystalline.

Hevn da mig!

Kontant.

Det vil jeg för.
Sysselsat just udenfore
Huldrehallens Hoveddör
med i Maaneskinnet vore
smaa Granater om at blege
til demantne Rosenstene,
hörte jeg dit Raab, og kom.

Krystalline.

Jeg behöver dig kun ene,
et Minut af dine Lege.
Yd den Hjælp, jeg trygler om!
Hjælp mig, hvis jeg kan besværge
lunefuldeste blandt Dværge,
grimme, lystige Kontant.

Kontant.

Komplimenten var galant.
Men, hvis Bleghed ej var finest
Sminke over Kvindes Skjönhed,
vilde jeg den gjenbetale.

Krystalline.

Hör! Et Trold blandt Mennesker,
Menneske dog ej blandt Trolde,
har sin Pen, al Ondskabs Glavind,
hvæsset mod en Skjald, jeg ynder.
Af min Moder, som vil tvinge
mig at vælge mellem vore
underjordiske Poeter,
Maaneskin og Taageblik,
ved et Löfte og en Dynge
Kobberkies, hvorpaa han ruger,
er han bleven huult bestukken.
Irret deraf er hans Avind
endnu meer end forhen bleven,
og hans Blod, som smeltet Kobber,
sydende igjennem Aaren,
driver ham til Synd paa Synd.
Han, hvis Ilske förer Navn af
graa catonsk Patriotisme,
drive vil, endskjönt hans Land
ejer ikke flere Skjalde
end dets Graasteen gyldne Druser,

en af hine til at knuse
vildt mod Fædrelandets Fjeld
Strengelegen, hvormed Han
kaldte frem en af dets Gejster.

Kontant.

Lumpent!

Krystalline.

Saa du föler det?

Kontant.

Kobold skjönt, har jeg dog ej
Graasteen eller Sop til Hjerte.

Krystalline.

Letsind straffes maa med Straf.
Straf er altfor mild for Lasten.
Last maa straffes med sin Lön,
med at den sit Maal kan naa,
med Betaling, men indviklet
i et Omslag, en Bestalling
af en stemplende Foragt.
Derfor, hvergang hiin Vinæger
skjænder Sandhed og sig selv,
(saa modsatte disse ere)
rottegnavende just der
hvor hans slöve Sands fornemmer,
at en Stanzes Hjerte slaar,
flux du træde til ham ind,
og paa Pulten lægge taus
bukkende en Kobberdank.

Kontant.

Jeg forstaar dig: Danken var
Kritikussens Honorar.
Men, ved alt hvad der er helligt,
vi ham skylde for Forskjelligt
vistnok da en Mark i Smaat.

Krystalline.

Gjör som jeg befaler.

Kontant.

Godt!

(Forsvinde.)

Scene III.

(Vinæger paa sit Værelse. Han skriver con furore. Siden Kontant.)

Vinæger. . . Gid der fløj Gnister af Pennen! Gid, gid! Nej se saa! (Slaar Pennen af.) Der er Beviset for at han ganske umulig nogen Gang for Eftertiden kan blive begejstret. Det skal selv Blasenfeldt lade mig ugjort, skjønt han ogsaa kunde fortjene en Belønning af de Underjordiske fordi han slaar mig saa redelig bi i at gjøre den Helvedes Poet kjed af sin Strengeleg. Men det skulde undre mig, om han ikke har været dernede før mig, for det lader til, at *Han* kan Kunsten at faa Dalere af Skillinger. Han var ogsaa unegtelig selv slaaet til en Skilling, men er dog bleven til en Daler, skjønt rigtignok Sletdaler. Og jeg har dog (i Nyregranskerstiil) „trælet saa trut,“ og endnu — nej! skjønt det ikke mangler paa at snu Skillingen, bliver den dog en Skilling, saa den Underjordiske vel endnu ikke maa være fornøjet. Men denne Literaturartikel, som jeg vil kalde den, haaber jeg skal — — —

(Kontant kommer ind, lægger taus og bukkende, med Eftertryk, en Skilling foran Vinæger, der sidder som forstenet ved Synet af Koboldeu, hvis Farve changerer, med hvert Skridt, han nærmer sig, gjennem alle Nuancer fra Sort over hele Kroppen til glödende Rödt. Dette naar sit Höjeste i det Öjeblik han lægger Skillingen klingrende ned, og gaar over til Glödhvidt og Askebleghed indtil han igjennem en Mængde blegnende Nuancer forsvinder).

Vinæger. (Samlende sig.) Gud være mig arme Synder naadig! . . Nej, nu er det over. Og det er dog altid en Skilling, Gripomenussen lod efter sig, og maaske netop Lykkeskillingen. (Griber den.) Au, den er „gloendes hejt!“ Nej det er heller ikke *den*. Saa vil jeg gaa paa Fiskebryggen og kjøbe mig et godt nyt Skjældsord for den af en Matros, saa saftigt som en Bus. Naar han saa faar sligt i Fjæset efter en af disse nationale eller poetiske Sange, og Blasenfeldt i sin store Avis forsikrer Publikum om at det er billig Behandling, saa tænker jeg den Underjordiske holder Ord, (Gaar.)

Scene IV.

(Landlig Egn. Graa Morgen. Leontodon med Langelegen, Krystalline bag Scenen.)

Leontodon. Natten har ogsaa bedugget *mig* med Kulde og Rolighed. Maatte jeg ikke blive vanvittig, om mit Hjerte

ikke var roligt? Men denne Strengeleg vil jeg hænge tilbage hvor jeg fandt den. Den har forført mig til ørkesløs Poesi, og kun bragt mig Smerter.

Krystalline. Det er uværdigt. Du vil kun bedrøve din Veninde dermed.

Leontodon. Hvem er du?

Krystalline. Dine Strenges Aand. Føler du Smerter naar du har Strengelegen ved dit Hjerte?

Leontodon. Nej! Den er min Glæde og mit Liv.

Krystalline. Saa stød ikke din Glæde og dit Liv fra dig!

Hjertet styrkes ved at lide,
Armens Muskler ved at stride,
Stemmen hæves i en Blæst.
Först en Mand, hvis Kraft ej svigter,
saa en frejdigsindet Digter; —
dette er dit Kald dernæst!

Sörger du, — da blot en Strimmel
Lyseblaat af Foraarshimmel,
og du juble vil af Lyst.
Du, hvem Duggen kan beruse,
siig, hvor er den Magt, der knuse
kan et saa fredsaligt Bryst?

Leontodon. Velan! Wergeland har jo sin Gransker paa Nakken, som jeg min Nyregransker, og Retfærdigheden kan være Hip som Hap. Jeg vil synge om min, som han synger om sin i en Foraarsvise:

1.

„Foraaret drager
nu i Triumf over Bakke og Dal,
Kilderne spille paa Blomsternes Bal.
— Granskeren gnager.

Echo.

Granskeren gnager.

2.

Himmelske Straaler
skyde i Mulden; som Blommer igjen
vende de fagrere atter fra den.
— Granskeren gnaaler.

Echo.

Granskeren gnaaler.

3.

Himmelen skinner,
Elvene glindse, det lysende Hav
spejler en Jord af Smaragdsmykker af,
— Granskeren griner.

Echo.

Granskeren griner.

4.

Guldröde Miner
aabne sig i Tulipanerne alt.
Gransker! i dem maa du ta' dig betalt.
— Granskeren graver, gnager, gnaaler og griner."

Echo.

Granskeren graver, gnager, gnaaler og griner.

Scene V.

(Hos Vinæger. Pirkom, Langkork og Bier siddende hos ham. Siden Kontant.)

Vinæger. . . Lidt bort fra den Kiste der, Mhrr, siden jeg nu endelig skal have jert Besøg. ***Damn'd!***

Pirkom. Vi bryde os ikke om dine Kieser; men vi komme for at høre, om du ikke snart vil holde op med at tilhutle vor Vens Poesier.

Vinæger. Jeg er nu engang kommen i Vane med det, seer du; sligt er ganske paa sin Engelsk; jeg har ingen andre Literaturartikler til Nyregranskeren, og desuden har Blasenfeldt og jeg deelt ham imellem os, saa vi have lidt at flænge i hver paa vor Kant.

Pirkom. Stol ikke paa den Makker længer. Han er bleven gal af Hovmod, fordi han havde en stor og ikke en liden Avis under Hænder, og er nu sat. Det gik ham som en Dreng der var kommen op i en Luftballon.

Vinæger. Fanden ivold med ham! Jeg er Karl for at gjøre det alene. Her har jeg nu alene just expederet Leontodons Sang:

„Ve dig, Skjald! det er din Död
synger du herhjemme."

(Kobolden Kontant kommer som forrige Gang, og lægger Skillingen klingrende paa Bordet. Vinæger viser Udtryk af den höjeste Forfærdelse.)

Langkork. (Forbauset til Pirkom.) Det kan ikke være rigtigt med ham, for saa du det frygtelige Ansigt, han pludselig satte op? Haarene kunde rejse sig paa Ens Hoved ligesom de gjorde paa hans.

Vinæger. Ve mig! ve mig! Det var syvende Gang han var her.

Vennerne. (I Munden paa hverandre.) Hvem? Hvad i al Verden?

Pirkom. Saa mange Gange har du skjændet Leontodon, og han tilgivet dig.

Vinæger. Saa I noget? O Gud hjælpe mig for den fordømte Skillingskontrakt, at pine Langelegen af Hænderne paa ham!

Langkork. (Hviskende.) Han maa være bleven gal ligesom Blasenfeldt.

Pirkom. Ja dette er virkeligt Galskab; men før var hans Raseri deri forskjelligt fra andet, at det ikke begyndte, voxede, kulminerede og aftog, som dette plejer, men var altid lige stærkt.

Vinæger. Ligger der kanske ikke en Skilling paa Bordet? Tag i den, skal du brænde Fingeren.

Langkork. Jo, en afdanket en ligger der rigtignok.

Vinæger. O! o! Skammeligt Bedrag! (Afs.) Først kom der Toskillinger, men sidste Gang en enkelt, og nu en, som ikke gjælder. Det maa være fordi jeg endnu ikke har udrettet noget. (Springende op.) Afvejen! Pen og Blæk hid, og saa Noget, som kan forslaa!

Langkork. (Til de Andre.) Han bli'r galere og galere.

Vinæger. Ja er det ikke til at blive gælen over?

Langkork. Vi maa tro du er det, naar du kan snakke saa.

Vinæger. Saasandt jeg lever, var ikke den lille Sorte der. Gud hjælpe mig, den rædsomme lille Sorte.

Pirkom. Siden du har Syner, har du da nylig seet Mr. Thicktackkle?

Vinæger. Ja, han var her igjen, og saaledes vil det vedblive — ve mig! saaledes vil det vedblive til jeg gaar fra Forstanden. Og I saa Intet, det vil I indbilde mig? Først sort, saa alle mulige Kulører.

Pirkom. Saasandt dit rette Navn burde være Eddik eller endnu rettere Øleddik, maa du være bleven gal.

Langkork. (Til de Andre.) Ja, Vi maa .§. Der bliver intet andet for . .

Vinæger. Og I veed ikke — men jeg vil tilstaa det — at jeg har været i Bjerg?

Bier. Nej naa! Kom nu, Gutter! (Holder Vinæger.)

Pirkom. Han er bleven afsindig. Vi maa søge at faa ham i Forvaring.

Bier. I Daarekisten med ham!

Langkork. Det bliver nok det bedste. (De före ham ud.)

Scene VI.

(Udenfor en Daarekiste. Blasenfeldt med en Papiirkrands om Hovedet stikkende udigjennem Sprinklet. Siden Vinæger og de tre Venner.)

Blasenfeldt. (Pathetisk talende.) — — Ja, hæderlige norske Folk! — Lapperi! — Du har givet mig en Borgerkrone, — Lapperi! — og du har da som altid gjort din Pligt. Den, som betaler sin Gjæld — 1ste Korintherne 14de, 13de — forøger sit Bo. Holloi, Sky derborte! stands! Prr! siger jeg, og stryg den Vej jeg befaler, ligesom Regjeringen og Opinionen, nemlig til Egeberg, hvor du kan hvile til jeg indfinder mig i egen Person og mønstrer jer af tilligemed Byen, hvori jeg vil gaa om som Sulla paa Torvet. Ha, Karnaljer af Huse! flux jere Taghatte af og Indsiden ud, at jeg kan se hvor der bor Respekt og hvor man holder Bladet. Godt, Borgere af Kristiania! godt, godt, forede Nathuer! Nu kan I sætte mig ned igjen af eders Guldstol; men midt paa Torvet, at jeg kan tale saa I kunne høre det. Hm! Motto: (Syngende.)

„Der var en Tid, da jeg var meget lille . .“

Hvem leer? Guds Blod! vil du have Bjørnene paa dig? *Min* Bjørn, som river hvor jeg vil, og Myrebjørnen Nyregranskeren med Smørsøgersnuden? Eller seer jeg ud som en Kat for intet; thi Løven er en Kat? Og hvem siger, at Ræven er en fød Skurk? Der var en i Nummedalen, som blev til en Bjørn, og har ikke Bjørnen tolv Mands Vid og ti Mands Styrke? Prr!

Der løber den forbandede Sky igjen. Sky! Graa Æsel! du er dømt til Tilintetgjørelse og Publikation, dersom du ikke lystrer. Romerne 1ste, 18de. Eller styrer jeg ikke Staten og Horisonten, du forbandede Nul, Nichts, Ingenting, du forbandede Pudderpose, Ulddot, Uldrian, Buldrian, Blære, slet Tryk, Dandsemester! . . . Kosmorama! Der gik den ned bag Jomfrubraaten, og er nu udenfor min Kommando, for det er et indskrænket Monarki, da jeg ikke regjerer meer adgangen end jeg seer af Himmelen, siden jeg overlod Nyregranskeren Detaljerne med Staten. Men bi bare til jeg kommer op paa Bakken, og faar sat Vognmændene i Bladet for Skydsforsømmelse. Vinæger kan styre det mens jeg er paa en Inspektionsrejse saa lidt opover. (Vinæger kommer fört af Pirkom, Langkork og Bier.) Holloi! Holloi! Her er *jeg!* Kom ind, Kammerad! herfra skulle vi redigere Verden og lære 10,000 Gadedrenge at holde og lade Vandet efter Tempo. Hej! Nordkap i Læ, du Ror paa gamle Norge, Kuffen min, som jeg har faaet ved Havari, saa drejer Lindesnæsbogsprydet sig tre Streger og saa gaar det ad Helvede til.

Vinæger. Ej, skal jeg træffe dig her?

Blasenfeldt. Her eller der. Det kunde du forudseet, du tillukte skelende venstre Øje paa et falskt Vidne! Eller er ikke Jeg det højre, som straaler over Verden? Men hvad behager? Staar ikke Kritiken ved Lag, skal du faa en Cyklopmuur under af mig, for jeg er ligesom et Taarn eller Obelisk, og naar jeg er død, vil jeg blive staaende som et imaginært Ejdsvoldsminde eller Manden paa Rhodos.

Vinæger. Sniksnak! Har du ikke seet en besynderlig, sort, liden Tingest?

Blasenfeldt. Har du ikke seet en besynderlig graa liden Tingest?

Vinæger. Hoho! Jeg skal beskrive dig den. Min . . .

Blasenfeldt. Ti, Elendige Nul! Jeg skal beskrive dig min. Thi Nummer Een er først med 100,000 Nuller efter. Min var en Sky.

Vinæger. Lad mig dog bare faa tale. Min var steenkulperlesort det første han kom i Døren; men for hvert Skridt gik han over først til Hanesvandssortgrønt, saa til Andrikhals-

blaagrønt, saa til Lyseveedgrønt, saa til Skibskobberhvidgrønt, saa til Staalblaat, Violblaat, Indigoblaat, og gjennem tusinde Violetter til Pionskarlagen, indtil han omsider gjennem alle Hvidglødningens Henblegninger forsvandt.

Blasenfeldt. Forsvandt? Død og Helvede, der er ond Lugt i det Ord. Det bruges om Ærlighed og Abonnenter, og vil engang bruges af Klokkeren om Os. Men min, som *jeg* mener, var graa med gule Spetter, og skal lyses efter paa Kirkebakken i Enebak, for did tog den Kursen. Men kom ind! Vi har det hyggeligt her. Doktor Motzius bor ligeoverfor, og vi har et Asinæum her, som kaldes Bøotikon, hvor alle kan komme ind ligetil Smuglere og Tyveknegte, uberegnet en uberegnelig Mængde Abekatte med kuttede Svandser. Thi her er liberalt, skal jeg sige dig, du fordømte Postskriptum paa alle mine Artikler, hvoraf Jorden er opfyldt. Abrakadabra! Styrt i Støvet! Der kommer Skyen tilbage af sig selv paa min Kommando. Pfui! (Plystrer.) Se, nu dreje alle Kirkefløje sig naar jeg fløjter.

Vinæger. (Afs.) Gud fri os hvor gal han er! (Höjt.) Ja, du har Ret, *du* er bleven stor; men *jeg*, som foragter Storhed, er bleven rig, steenrig. Men i al Verden, hvor er min Kiste?

Pirkom, Langkork og Bier. (Stödende ham ind.) Der er den rette.

Efterspil.

(Gamlebyens smukke Kirkegaard. En aaben Grav under et Par Piletræer. To Kobolder. En gammel og en ung Graver. Siden et Liigfölge.)

Förste Kobold.

Krystalline hjem er vendt;
thi Leontodon har endt.
Snar-rar-rar-rar! Uhrværksfjeren
af den megen Fingereren
löben er af Trindsens Gange,
og de slemme Börn er' blevne
stillere, om ikke bange
for det smukke Sönderrevne.

Anden Kobold.

Vi maa efter hende ile.
Lad os skynde os iskjul!

Förste Kobold.

Ja gesvindt! her er et Hul
under disse tvende Pile.
Det er vist Poetens Grav.

Anden Kobold.

Tror du, man saa smuk ham gav?

(Forsvinde i Graven.)

Gamle Graver. Hvem der? Smat der Rotter ned? Forfølge de ham endnu? Ellers ganske rigtig truffet. Netop

(Nynnende.)

— „det Sted,
hvor halten Hevn og blinden Had,
som med hans Skygge fulgtes ad,
skal synke trætte ned.

Her ligger det meer nær end tænkt,
bag tvende Piletræ'r.
med Lövguirlander rigt omhængt,
med Grönsvær dækt, altid besprængt
med Dug saa demantskjær.

Skelöjet Nid, der meest bekvemt
 du læse vil hans Kvad.
Der vil du fatte mere nemt,
hvi Han, og Du ej, havde stemt
 hans egen Strengerad.

Her slæng dig, Had, som kom for seent!
 Grib efter ham endnu!
Det Stöv, du faar i Haanden, reent
 som Liljens er mod Hvad du meent
og tænkt har i dit Hu."

Unge Graver. (Kommer.) Er I færdig, saa stig op. De komme alt.

Gamle Graver. Han kunde behøve nogle Fod dybere endnu, saa var man sikker.

Unge Graver. Vi kunne lægge en des tyngere Steen paa.

Gamle Graver. Ja kunde vi bare faa væltet dem hid, som nu ere faldne fra mangen Nars Hjerte.

Unge Graver. Der er skeet et Mirakel i Daarekisten. Saasnart Klokkerne begyndte at ringe, fik baade Vinæger og Blasenfeldt derborte sin Forstand igjen. De ere med i det Triumftog, som kommer der.

(Et Liigfölge viser sig, hvori adskillige gamle Bekjendte. Derimellem Vinæger og Blasenfeldt.)

Vinæger. Skulde jeg holde Liigtalen, vilde jeg begynde: Dette er den sidste Farce — —

Blasenfeldt. (Puffende til ham.) . . Hold dig nu ordentlig, Makker!

Vinæger. Pas du dig selv. Men jeg faar en ubegribelig instinktmæssig Lyst til at tage ind noget af denne Muld.

Blasenfeldt. Hos Mavesyge plejer sligt at virke. Giv mig ogsaa en Dosis.

Gamle Graver. (Med et mistænkeligt Öjekast paa dem.) De ere Pokker ikke sikre endnu. (Til Vinæger, som mauler Muld.) Hør, Fa'r, det Pulver vil nok virke bedre end — Engelsk Salt. (Overdöves af Klokkerne. Hörer man noget, er det kun Knasenen mellem Vinægers og Blasenfeldts Tænder.)

Anmærkninger.

Anmærkninger.

De i dette Bind meddelte Digtninger af Wergeland indeholde det Væsentlige af hans komiske Muses Frembringelser. Som man seer, har han stadigt som komisk Digter optraadt pseudonymt*), og allerede heri ligger en Antydning til den bestemte Skjelnen, som man af flere Ytringer kan se han har gjort mellem begge Retninger i sin Digtekunst. Gjennem sit hele Digterliv har han betragtet Siful Sifadda som himmelvidt forskjellig fra „den Person som man ofte forvexler ham med**)," og man kunde af enkelte Ytringer næsten fristes til at tro, at Digteren betragtede Henr. Wergeland som uansvarlig for hvad Siful Sifadda foretog sig. Heri ligger nu, naar man afstrejfer det hyperbolske Udtryk, mere Sandhed end der ved förste Öjekast kunde synes. Thi han har jo kun derved, paa sin Maade, udtalt en Fölelse af hvad man ved nærmere Bekjendtskab til hans Digtning snart erfarer, at hans positive Retning, paa Grund af sin naive Natur, ikke taalte at optage et komisk Element i sig. Den dybere Komik, Humoren, der ogsaa i den menneskelige Skröbelighed seer Idealet, om end fornedret og forvrængt, var fremmed for hans troskyldige, paa Inspirationen hvilende, reflexionsfri Livsanskuelse; men paa den anden Side er det sikkert, at en levende Sands for det Komiske, hvor dette fremtræder som det Löjerlige, som det paa Overfladen spillende Naragtige, hörte med blandt den Rigdom af Digtergaver, der var lagt paa hans Vugge. Det bestyrker sig da ogsaa her, at hans Begavelse var mere mangfoldig end dyb; at det hvorved han er fremragende, mere er de overordentlige poetiske Midler han har til sin Raadighed, end selve den Livsanskuelses Dybde, han udtaler. Og med Hensyn til den her paapegede Dobbelthed er det meget betegnende, at overalt, hvor han i disse Digtninger gaar videre end til at skildre hint Burleske, Löjerlige, overalt hvor det gjelder dybere liggende, moralske Modsigelser — der er hans Komik magteslös; Siful forstummer, og Wergeland tager pludselig Ordet, enten mildt forsonende, eller som den vrede, forargede Digter. Saagodtsom Enhver af hans Farcer indeholder Exempler herpaa.

Hvad her er sagt, finder imidlertid kun i ringe Grad Anvendelse paa de to tidligste Farcer, ***Ah!*** og ***Irreparabile tempus.*** Disse Farcer, adskille sig ikke alene derved fra den fölgende Række, at de beskjæftige sig med mere almindeligt menneskelige Skröbeligheder, medens de Fölgende ere

*) Siful Sifadda er et ossiansk Navn, der skal betyde „den stormende Hingst".

**) Mrgbldt. for 1832, No. 62, Till.

fremkaldte ved de Fænomener, som Öjeblikkets Bevægelser affödte — men selve den lyriske Grundtone giver disse förste Farcer et fra de Fölgende höjst forskjelligt Præg. En Tendents til at sammensmelte Skjemt og Alvor er stærkt fremtrædende i disse Digte; ja, i Efterspillet til ***Irreparabile tempus*** er der en saa dyb Grundstemning, et saa djervt Tillöb til en humoristisk Livsanskuelse, at dette Digt maaske ikke i W's hele övrige Digtning har noget Tilsvarende.

Forresten er ogsaa disse Farcer i al Fald tildeels foranledigede ved virkelige Begivenheder *). Traditionen veed i det Mindste at fortælle om hvilke Personer der ere tegnede i „Ah"; en af Figurerne i denne Farce (Depositurus) gaar igjen i Efterspillet til ***irreparabile tempus*** og i sidste Scene af Harlekin Virtuos; hiin Tradition bestyrkes ogsaa derved, at Morgenbladet fra denne Tid indeholder flere Angreb mod W. paa Grund af hans hensynslöse Satire. Blandt saadanne Angreb er der et fra Morgenbladets daværende Theaterrecensent, som (i Mrgbldt. for 1832, No. 52) beskyldte Digteren for i Epilogen til „Ah" at have drevet Spas med et Digt, som hiin Theaterrecensent havde viist ham i Manuskript, at have sigtet til hans Person i Epigrammerne i Slutningen af ***irreparabile tempus***, etc. etc. Disse Allusioner have vistnok ikke været meget kompromitterende; i al Fald skal man vel nu have meget vanskeligt for at gjette dem; men at Beskyldningen var grundet, har W. selv indrömmet i et Svar, som findes i Mrgbldt. No. 62 Till., s. A. Han indleder dette med fölgende snurrige Digt, som jeg her meddeler til Bestyrkelse for hvad jeg ovenfor har sagt om den egne Anskuelse, han havde om sin komiske Digtning.

Siful Sifadda og Theater-Recensenten *.

(Tvende Röster, talende fra hvert sit af Sifuls Hjertekamre.)

1ste Röst.

Der gaar en Nar — Slaa til!

2den Röst.

Den Nar mig elsker.

---

*) Om Anledningen til Efterspillet til irreparabile tempus har jeg hört en Beretning, der klinger utrolig, nemlig at Historien om „Mor Thora" og „Jakob", der plyndrede hendes Ager og saaede Ukrud istedet, skal indeholde en Hentydning til Falsens Forslag til Forandring i Grundloven! At min Hjemmelsmand, der hörte Manuskriptet oplæses i Studentersamfundet, har opfattet det rigtigt, derom er der ingen Grund til at tvivle; men ikke destomindre maa jeg kalde det utænkeligt, at Farcen i sin nuværende Form i ringeste Maade skulde have en saadan allegorisk Betydning. For at löse denne Modsigelse, maa man vel antage, at de Figurer, der oprindeligt skulde forestille saadanne tomme Masker, ligesom uvilkaarligt have forvandlet sig til fyldige Menneskeskikkelser under Udarbejdelsen, eller kanske ved en senere Omarbejdelse, hvorved da et og andet Udtryk er blevet staaende, hvori der endnu kan indtvinges en allegorisk Fortolkning. Senere maa da förste Akt være tildigtet som et Modstykke til Efterspillet.

1ste Röst.
Slig Nar du finder ej.

2den Röst.
Jeg veed det; men —

1ste Röst.
Det er en Verd opdaget, fuld af Narre.
Hand! Tillykke!

2den Röst.
Ja, jeg veed det; men —

1ste Röst.
Svartalfer mylre i dens Indre.

2den Röst.
Ha!

1ste Röst.
Det er en Skude — indbildsk Dumhed staar
i Höjbord som en briskende Hollænder,
og, liig en Sværm fantastiskklædte Sörövere
af alle Landes Udskud rundt paa Dækket
omvandre alskens Latterligheder . .

2den Röst.
Vel!

1ste Röst.
Hvad vel? du entrer ej?

2den Röst.
Han har mig kjær.

1ste Röst.
Men under Dækket, som en Slavedynge,
ja sortere end disse selv og Mörket,
den Skude förer Lumpenheder . . .

2den Röst.
Ha!

1ste Röst.
Det er en Verdensdeel, som hæver sig,
beboet af Frækheds Kjæmpe-Patagoner,
frem af et Ocean af Dumhed . .

2den Röst.
Ha!

1ste Röst.
Ret: grib din Pisk! Træd ned den Krake! Nu?
Saa hug! Skal Jorden da af Narre synke,
som paa Antillens Rev det slængte Vrag
af Vægten under alle Dybets Skildpadder,

der klavre op og sole sig paa Dækket?
Riv ned! Nej hug! Det er en Alligater.

2den Röst.

Jeg seer en Tudse ikkun paa et Bret.

1ste Röst.

Du elsker Tudsen?

2den Röst.

Ha, hvad skal jeg svare?
og Englen ikke blegne, som paa Skyen,
hvorunder Mennesket taler, skriver op
hvert Ord, og saa med Vingen hvifter den
hen blandt Guds evige Stjerner?
(höjt) Ja vel, i Tudsens gule Vorter seer jeg
med samme Ret (thi jo med samme Öje),
beundrende Naturen, ikkun Blomsten,
som jeg i Liljedybene seer Himlene,
i Himlene Guders solpupil'de Öjne.

1ste Röst.

Jeg siger Dig, den Nar er mellem Narre
som Kreml i Moskva!

2den Röst.

Ha!

1ste Röst.

Stöd til, og tusind Narre han begraver.

2den Röst.

Lad staa! Han har mig kjær jo — ja jeg veed det.

1ste Röst.

. . Men inde sidder der i Narrekremlen
en Czar af Frækhed.

2den Röst.

Ha — velan!

1ste Röst.

Der er din Pisk, af tusind Latre snoet.

2den Röst.

Nej bort! Han har mig kjær.

1ste Röst.

Men er en Nar,
en Höjforræder mod de norske Muser.
Og Narre voxe kun af Kloges Naade.
Bortödsl ej angergivne Sjeles Föde,
Barmhjertighed, paa frækhedpropte Taaber!
Du er bestukken. Har han ladet da
din Fod omglimres af Apollos Straaler?

Den glindser i det ækle Slejkspyt,
hvormed den Padde kysser den . .

2den Röst.

Velan!
Jeg slaar; men gjör det værre end det skal,
da slaar jeg dig, da Balsom græder jeg;
med slagne Nar jeg knæler i hans Jamren,
og lægger Plastere paa Saaret.

Naar man sammenholder dette med Ytringerne om Siful Sifadda i „Hasselnödder", 49de Stykke, har man to samstemmende Selvbekjendelser fra begge Yderpunkterne i W.s Digterliv.

Det lader forövrigt til, at W. i disse sine förste Skribentaar ikke tænkte sig, at hans komiske Muse skulde blive synderlig frugtbar. I det Mindste synes han at have meent noget Saadant med fölgende Ytringer i en Opsats, hvori han besvarede et af de ovenomtalte Angreb: „De" (Farcerne) „ere dog kun *mine* Slegfredbörn (Muserne have deres Slyngelaar ligesaavel som Menneskene), og, samstillende dem og mit daglige eller (lidt fejlagtigt) virkelige Liv, som De tror saa righoldigt for Pennen, med mit Selv, som De, med Usandhed, siger at kjende, vil De i det Förste maaske ikke finde en Falstaff, men maaske blot en maver Poince, gjöglende om Prinds Henrik, der vog Heedspore, slog den overtroiske Glendower, jog Falstaff og Dorthe paa Porten, da han tog Kronen" *).

Men Forholdene tog i de fölgende Aar en Vending, der afbröd hiin Tids stilfærdige Liv; der opstod Brydninger, under hvilke han selv kom til at blive *magna pars*, og som satte alle hans Digterevner, og da ogsaa Denne, i rastlös Virksomhed.

Med den fölgende Farce, *Fantasmer* etc., begynder Rækken af de Farcer, der slutte sig til Dögnets politiske og literære Stridigheder; hele den fölgende Række er, om man vil, polemiske Lejlighedsdigte, fremkaldte under det i mange Retninger stærkt bevægede offentlige Liv, som netop ved dette Tidspunkt gav de förste Tegn fra sig. De militære Optöjer paa Kristiania Torv 17de Maj 1829 har vistnok i denne Henseende havt större Betydning, end man nu synes tilböjelig til at tro. Thi vel flöd der ikke meget Blod i „Torveslaget"; men selve Begivenheden, et væbnet Angreb paa fredelige Borgere, var noget Uhört, noget der stod i en saa overraskende Modsætning til den man kan næsten sige idylliske Ro, der, bortseet fra enkelte Afbrydelser af en anden Art, karakteriserer de förste Aar efter Selvstændigheden, at den som et Tordenslag ved klar Luft maatte vække Nationen til en Anelse om, at det ikke var nok at slaa sig til Ro med hvad der var udrettet i 1814. Folkets politiske Bevidsthed havde

*) Mrgbldt. 1829, No. 300.

hidindtil koncentreret sig i en troskyldig, begejstret Kjærlighed til den nye Statsforfatning; denne Begejstring gjennemtrængte Opinionen som en eensartet Farve. Derfor vare Karl Johans Forslag til Forandringer i Grundloven blevne forkastede næsten som noget Uforstaaeligt, som Noget der inden Folket selv ikke engang kunde være Gjenstand for Diskussion. Men ved Kundgjörelserne mod Frihedsfestens Fejring havde Karl Johan netop fört Slaget paa det Punkt, hvor det maatte ramme föleligst; thi Festligholdelsen af 17de Maj, hvorom han som bekjendt havde forunderligt overspændte Begreber, var netop det sande Udtryk for denne naturlige, reent lyriske Frihedsfölelse, der endnu ikke rummede synderlig större politisk Bevidsthed, end den der under Foreningen med Danmark fik Luft i den mest Norske af alle Nationalsange: „Bor jeg paa det höje Fjeld". Og Kongens Uvilje mod denne Fest blev paa en overraskende Maade tydelig 17de Maj 1829. For den der tænker paa de revolutionære Scener i de store europæiske Byer har hiin Gadekamp, hvis den kan kaldes saaledes, unegtelig et ravnekrogsagtigt Præg; Kristiania var ogsaa dengang i mange Stykker et Ravnekrog; men dette Ravnekrog var nu engang Norges Hovedstad, og der rammede Slaget som et Hjertestöd, som den haardeste Krænkelse der kunde tilföjes et alt andet end revolutionært, et ordenselskende, skikkeligt Folks dybeste Fölelser. — Jeg meddeler her et Uddrag af Morgenbladets Beretning om Begivenheden, der vistnok i det Hele taget giver et sanddru Udtryk af den Stemning, den fremkaldte, skjönt man vel maa nære stærk Tvivl om Rigtigheden af det dengang hyperlojale Blads Paastand, at Folkestimmelen kun var foranlediget ved ***Dampskibet*** Konstitutionen, godt Vejr etc.

„Vi have været Vidne til de sörgeligste Optrin; vi have hört Byen blive erklæret i Oprörs-Tilstand; vi have seet Kavaleriet gjöre Anfald paa fredelige Borgere; vi have endelig seet Infanteriet lade Geværerne for vore Öjne. Disse forargelige Scener maa ej blive det norske Folk fremmed: Nationen bör kjende og bedömme dem. — Her fölger en simpel historisk Fremstilling af et Öjenvidne, der har havt den bedste Anledning til at iagttage Alt. Aarsdagen for Ejdsvolds-Konstitutionen nærmede sig iaar, uden Forberedelser; agtende paa en ædel Konges Önske vilde man opfylde dette, netop fordi det var et Önske. — Intet forefaldt, der endog kunde vække General Wedel Jarlsbergs eller Politimester Gjerdrums Opmærksomhed, förend Dampskibet Konstitutionen ankom fra sin sædvanlige Tour. Fra den förste Begyndelse af Dampfarten, har det været sædvanligt, at en stor Mængde Mennesker have samlet sig, saavel paa Fæstningsvoldene som paa Bryggerne, deels fordi Fæstningsvoldene ere en smuk Promenade, deels for at nyde det stolte Syn at se Dampbaaden i fuld Fart, og deels for at modtage de Rejsende, for om muligt at opdage Bekjendte. Ligesaa almindeligt har det været, at Dampbaaden er bleven modtagen med et levende Hurraraab, hvortil saavel det skjönne Fartöj, som det for Nordmænd saa kjære Navn, har givet Anledning. Alt dette indtraf ogsaa igaar. Folkemængden var samlet paa de ovenfor anförte

Steder. Hurra for Konstitutionen lod sig höre med levende Enthusiasme, og blev ogsaa, som sædvanligt, fra Dampskibet besvaret. Efterat dette, som man hörer hver Söndags Eftermiddag, var forbi, bölgede Folkemassen roligen op ad Gaden, et uskyldigt Hurra for Konstitutionen opsteg endnu fra de i Begejstring satte Hjerter. Som en Fölge af at flere af de Studenter, der nu skulde samles i Studenter-Samfundets Lokale, vare foran Folkemængden, trak denne op imod Samfundets Lokale i Stadshauptmand Delphins Gaard. Her blev den en Tid staaende, enhver talte med sin Sidemand, ikke en höj Stemme engang lod sig höre, og den var vistnok snart bleven adsplittet af Kjedsomhed, ved at staa uden Beskjæftigelse og Öjemed paa een Plet, dersom ej General Wedel Jarlsberg og Politimesteren samt dennes Adjutant, Hr. Dass, havde indfundet sig paa Stedet og gjort en Spadseretour igjennem Folkemassen. Alle som have seet dette Optrin, bevidne, at Folkemængden paa dette Sted mere og mere fordeelte sig; men den blev atter tykkere, hvergang ovennævnte Herrer lode sig tilsyne; en nödvendig Fölge af at dette var noget Ualmindeligt; og at dette har været det Eneste, der holdt denne Skare sammen, er saameget mere vist, som den störste Deel bestod af Drenge og Börn; og behöver man et yderligere Beviis paa, at den ovenfor ytrede Mening om, hvad der holdt Massen sammen, er sand, saa finder man den i den Omstændighed, at den virkelig, da der forlöb en længere Tid, hvori hine Herrer ej lode sig se, trak bort uden nogen Stöj. — Byens Torv var imidlertid mere og mere bleven besat med Mennesker, som samtalede eller gabede, deels paa hinanden indbyrdes, men især paa General Wedel og Politimesteren; man kan med Sandhed sige, at Generalens Fjedre var den Fane, Skaren sögte og fulgte. Folkemængden forholdt sig ellers ganske rolig; kun naar ovennævnte Herrer gjorde en Manövre paa deres Heste, opstod et Hurraraab, formodentlig af samme Bevæggrund, som man applauderer heldige Skuespillere. Imidlertid havde Generalens Fölge foröget sig med flere Adjutanter, Ordonnance-Officerer etc. etc. etc. etc., og Folkemængden, som lod til at interessere sig for ham og hans Fölge, fulgte efter ham, da han forlod Torvet, dog ganske rolig; den drejede imidlertid af fra hans Kurs, som gik til Statholderen, og kom snart under Hurraraab opad Raadstugaden og forbi Statholderens Bolig; den drejede atter om Studentersamfundets Lokale, udbragte et Hurraraab og vandrede roligen tilbage til Torvet. Her forefaldt aldeles Intet, som endog i fjerneste Maade kan kaldes Uorden, og er det en Omstændighed, som fortjener at bemærkes, at en betydelig Deel af Folkemassen bestod af Damer, især af den bedre Klasse, som det dejlige Vejr havde lokket ud, og at der næsten ikke fandtes en eneste fuld Mand deriblandt. Nedskriveren heraf kunde idetmindste ej opdage Nogen, uagtet han gjorde sig Umage derfor. Som den, der paa andre Steder har havt Anledning til at se Folkesammenlöb, kan Nedskriveren heraf med Sandhed bevidne, at man ej kan tænke sig en roligere Folkemængde end den her omhandlede, og ved flere Lejligheder har der endog her i Byen været langt mere stöjende. Hvad skulde man derfor tro,

da Lygter pludselig viste sig paa Torvet; Stiftamtmanden hörtes erklære, at, da Folkemængden ej, efter Politimesterens gjentagne Anmodninger, havde været at formaa til at skilles ad, maatte der gribes til alvorligere Midler. Det fortjener herved at bemærkes, at efter Sigende Politimesteren aldrig höjt og lydeligt opfordrede Folket til at adskille sig, hverken Nedskriveren eller nogen af dem han har talt med, have bemærket dette; har han saaledes virkelig opfordret Folket til at gaa, maa det have været meget sagte, og kun Enkelte har han beæret med sin Tiltale. Nu opfordrede Magistraten Folket til at skilles ad, og gjorde Brug af Grundlovens § 99. Denne indeholder, forsaavidt dette smukke Tilfælde betræffer, at militær Magt ej kan anvendes mod Statens Borgere, med mindre nogen Forsamling maatte forstyrre den *offentlige **Rolighed***, og den ej öjeblikkelig adskilles, naar de Artikler, der handle om Oprör, ere trende Gange höjt og lydeligt oplæste af den civile Övrighed. Dette skede; det vil sige, man oplæste Norske Lovs 6—4—13, som forkynder Tabet af Ære, Liv og Gods for den, som opsætter sig eller raader Andre til at opsætte sig mod Kongens Befalinger, naar de paa Thinge eller andensteds forkyndes. Det er om vi ej fejle, förste Gang man har gjort Brug af Grundlovens § 99; om den juridiske Side ved dens Anvendelse igaar ville vi en anden Gang sige vor Mening; vi ville nu kun fortælle Begivenhederne. Den Forsamling, vi ovenfor have skildret, forstyrrede altsaa den offentlige Rolighed; der behöves en Hofnæse, for at lugte, hvorledes dette gik til. Lovens 6—4—13 var oplæst, Folket stod bedövet over det særegne i denne Scene. Et Öjeblik hengaar i stum Eftertanke; pludselig höres Hestetrav, Generalmajor Wedel giver Ordre til at adsplitte Folket. Kavaleriet rider i Karriere ind paa disse stakkels Mennesker, som söger Beskyttelse langs med Huusvæggene; men heller ej der lader man dem i Fred, Kavaleriet rider paa samme Maade saa nær Væggene, som muligt. Kun enkelte Trapper fremböd endnu et Værn mod Wedels tapre Krigere; imidlertid frygtedes, at de ej holdt det ud med Opprörerne, der havde viist et saa farligt Sindelag den hele Aften; Fodjægerne kaldes til; de lade Geværerne i Folkets Paasyn; hvad Hestene ej kunde kaste overende eller söndertræde skal altsaa være en Gjenstand for Skydegeværernes mordiske Ild; men Oprörerne ere ikke saa farlige, det kom ej saavidt. Kavaleriet sprænger imidlertid Torvet rundt og nedad Grændsegaden. Hvor mange Mennesker der ere komne til Skade, vides ej endnu: men at mere eller mindre Skade er fremkaldt, det er udenfor al Tvivl; mange Mennesker bleve idetmindste kastede overende af Hestene, og det er sikkerlig ej Kavaleriet at takke for, om de mod Formodning ej kom til Skade. Mange Mennesker kom seent tilbage fra Landet netop denne Vej, og vare naturligviis uvidende om at Byen var i Fare og at gode Borgere skulde være i deres Senge, samt at de selv skulde overrides, fordi de tillode sig at gaa til deres Hjem. Efter en saadan Fremfærd blev Torvet renset, og efter omtrent Kl. 1 saaes ej flere Folk i Gaderne. — Dette er den simple historiske Fremstilling; vi opfordre Alle og Enhver

til at berigtige den, om den er fejlagtig. Den Undersögelse, der nödvendigviis maa fölge paa denne Sag, og som den offentlige Stemme allerede med temmelig höj Röst fordrede, under selve Handlingen, vil enten bekræfte eller modsige den. Hvad der bevirkede dette forargelige Skuespil, vil alle Nordmænd letteligen indse; hvad Indflydelse det vil have paa Nationens fremtidige Opförsel den 17de Maj, vil Fremtiden lære. Sörge maa hver Nordmand, der elsker sit Land og sin Konge, om Vedkommendes Misgreb skulde lægge Hindringer ivejen for Opfyldelsen af Hans Majestæts i denne Sag ytrede Önske. Statholderen, Grev Platen, som formodentlig gav Ordre til, hvad der skede, undskylde vi; han kjender ej Nationens exempellöse Rolighed, og maatte tildels lade sig nöje med Andres Rapporter; hvor han selv viste sig, skal han have været meget human, endog opfordret Wedels Skarer til Maadehold, ja endog talt om den Tvang *), hvori han troede at befinde sig til at handle saaledes. Imidlertid kan det ikke fejle, at det vil skade Grev Platens Virksomhed her i Landet mangfoldigt; det kan ej heller fejle, at denne Begivenhed har fjernet Nationen meget fra ham. Det vilde meget glæde os, om dette ej skulde være sandt eller om Greven maatte gjenvinde hvad denne sörgelige Begivenhed maatte have berövet ham; skulde dette ej ske, kan han aldrig rigtig forsvare sin nærværende vigtige Post; men vi önske oprigtigt, at det maa ske. Den noksom bekjendte brave Chef for Justits-Departementet tillægger Ingen nogen Deel i det Forefaldne. Det vilde være en Fornærmelse, at tvivle om en Statsraad Holsts Tænkemaade i denne Henseende."

Politimesterens Rapport er saalydende:

„Til Agershuus Stift.

Uagtet de igaar den 17de Maj her i Staden stedfundne Optrin hovedsageligen ere det höje Stift bekjendte, efterdi Deres Höjvelbaarenhed selv var tilstede ved de vigtigste Scener, paaligger det mig dog, efter Embedspligt, som Rapport at meddele Fölgende:

Foranlediget af de for flere Dage siden i Omlöb værende Rygter om, at endeel af Studenterne vilde höjtideligholde Dagen den 17de Maj, at Dampskibet Konstitutionen ved sin Ankomst hertil vilde blive hilset paa en extraordinær Maade, og at der, saavel Natten imellem den 15de og 16de, som Natten imellem den 16de og 17de d. M. fandtes Sedler paa Gaderne, hvorpaa stod skrevet 17de Maj, samt at 17de Maj fandtes skrevet paa adskillige Porte og Gadehjörner, besluttede Politiet at antage som overordentlig Assistance for benævnte Dag henved 50 af Byens agtværdige og sindige Borgere og som nu, ligesom forrige Aars 17de Maj, velvilligen tilböde sig i paakommende Tilfælde at være Politiet behjælpeligt i at overholde Orden og Rolighed. Intet Usædvanligt indtraf för Dampskibets Ankomst Kl. $6\frac{1}{2}$, men da indfandt der sig et noget större end sædvanligt

---

*) I Originalen staar Trang.

Antal Mennesker paa Bryggerne; og fra Toldbodbryggen og et derved liggende Fartöj blev Dampskibet hilset af et flere Gange gjentaget Hurra, hvorpaa, under Anförsel af endeel Studenter, der havde taget Plads paa det ved Toldbodbryggen liggende Fartöj, blev afsjungen Nationalsangen af Bjerregaard og derpaa Sangene „Hvor herligt er mit Födeland, &c." og „For Norge Kjæmpers Födeland &c.," alt under gjentaget Hurra og Klappen i Hænderne. Da dette var forbi, hvortil medgik omtrent $^3/_4$ Time, forlod den største Deel af Folkemassen og tilsyneladende med nogle Studenter i Spidsen, Bryggen og under Hurra trak op ad Toldbodgaden til Universitets-Gaarden og den i Nærheden deraf liggende Gaard, hvori Studenter-Samfundet har sit Lokale.

Under Sangen og Hurra-Raabet paa Bryggen blev fra Politiets Side Intet foretaget, men da Toget satte sig i Bevægelse opad Byen, sögte Politiet at forhindre dette, men uden Nytte, da Mængden var for stor og de Personer, der vare i Spidsen, ikke vare at formaa til at frafalde deres Forsæt. Efterat den sidstnævnte Forsamling havde gjort Holdt ved Studenter-Samfundets Lokale, anvendte Politiet alt muligt, for ved Anmodninger, Advarsler og Formaninger at formaa Folkemængden til at adskilles; men det er Deres Höjvelbaarenhed bekjendt, at alt dette ikke havde synderlig Virkning og at end ikke Deres egen Advarsel blev respekteret. Efter omtrent $1^1/_2$ Times Forlöb forlod Forsamlingen sidstnævnte Sted og begav sig til Torvet, hvor den blev betydeligen foröget og udgjorde da mindst 2000 Mennesker. Her indfandt jeg og min Adjutant os til Hest og gjentog tydeligen og lydeligen de Advarsler og Formaninger, som forhen vare anvendte, men med ligesaa liden Nytte. Politiet forhindrede imidlertid her adskillige Udbrud af Sang og Hurra og de dermed forbundne Bevægelser og nogle af Ophavsmændene vilde være blevne arresterede, om ikke Mængden, ved at slutte sig saa tæt til vedkommende Politi-Officianter, havde forhindret det, men endelig udbröd et Hurraraab, hvorpaa en stor Mængde Mennesker satte sig i Bevægelse ad Storgaden, tog Vejen igjennem Vaterland, forbi Bryggerne, opad Raadhuusgaden, og, efter fuldendt Tog igjennem den övre Deel af Byen, atter indfandt sig paa Torvet. Kl. 10 Slæt anmeldte jeg for Deres Höjvelbaarenhed, at det ikke stod i min Magt, at tilbagevinde den offentlige Rolighed. Kl. $10^1/_2$ indfandt Magistraten sig paa Torvet, og efterat have höjt og tydeligt oplæst Grundlovens 99 § og 3 Gange vedkommende Artikler af Landsloven, befalede i Kongens og Lovens Navn enhver Tilstedeværende, strax at begive sig bort fra Forsamligen. Efterat dette var skeet, havde jeg atter Anledning til at betyde Mængden, at der nu ikke kunde være andet at gjöre, end ved fysisk Magt at adsplitte Forsamlingen, men den blev staaende urokkelig og vedblev af og til at raabe Hurra. Kl. 11 rykkede et Detaschement ridende Jægere og et Kompagni Fodjægere op under Kommandantens Anförsel. Kommandanten tiltalte Folket og betydede det, hvad der vilde ske, hvis ikke Magistratens Befaling nu öjeblikkelig blev efterkommet; men, da heller ikke dette virkede, rykkede Militæret frem og ved forskjellige Be-

vægelser adsplittede Folkemængden, som, fordrevne fra et Sted, samlede sig paany paa et andet Sted og vedblev baade at pibe og raabe Hurra. Kl. omtrent $12^1/_2$ var Mængden forsvunden, saa at Militæret blev inddraget, paa smaa Patruljer nær, der vedbleve, indtil længere hen paa Morgenen.

Ligesom jeg maa anmærke, at ingen Trudsler i mindste Maade ytredes mod nogen under den hele Tildragelse, og hvoraf jeg tror mig beföjet til at antage, at Nysgjerrighed har holdt Mængden samlet, saaledes er det i dette Öjeblik ikke Politiet bekjendt, at Nogen er kommen til Skade af Betydenhed."

Den Bevægelse, der begyndte i denne Tid, ytrede sig ogsaa inden Pressen paa en Maade, der betegner Folkets daværende politiske Standpunkt. Der fremtraadte ikke jurnalistiske Folkeledere, saadanne som en mere udviklet politisk Tilstand kalder tillive; men det var Masserne som mödte frem paa Publicitetens Forum, mandstærke og stortalende, og i Skikkelse af „Venner af Frihed, Hadere af Undertrykkelse, Sönner af gamle Norge, fribaarne Odelsmænd" etc. etc. etc. talte den Ene i Munden paa den Anden. Blade opstode som Paddehatte og döde som Paddehatte; de redigeredes af Indsendere, der i tommelange Opsatser afgjorde gamle Norges Ve og Vel, i smaa Spörgsmaal, saadanne som kan falde under en Samtale, „paatalte Misbrug", eller truede Undertrykkerne med Död og Ödelæggelse i höjtstemte Deklamationer. Saadanne Indsendere modtoges inden Pressens Spalter med den mest uindskrænkede Agtelse for Ytringsfriheden, og det Blad der i denne Henseende viste den meest hensynslöse Gjestfrihed, Statsborgeren, levede ogsaa længst deraf. Man faar unegtelig ved at gjennemblade Aviserne fra denne Tid Indtrykket af at der har hersket megen „Raahed" i den offentlige Tone; men dersom man vil lade det bero med en saa svævende Dom, faar man neppe et klart Blik paa Forholdene. Thi Raaheden laa langt mindre i *hvad* der ytredes, end deri at det ytredes paa Prent, i Pressen. Og det kunde umulig være anderledes end at Pressefriheden, der af alle politiske Redskaber er det der kræver den længste Övelse for at kunne bruges med sikker Haand — at den maatte misbruges paa denne Maade af et Folk, der nylig var kaldet saagodtsom fra en Naturtilstand til at begynde et Statsliv, et Folk, der först nu syntes at have faaet Öjnene op for at det besad denne Frihed, og at det kunde bruge den til Noget. Og ganske vist faar man ved at betragte denne Tids Dögnliteratur noget nærmere Indtrykket af, at der bag denne Raahed skjulte sig noget Ædlere. Enkelte Ytringer af nedrige Bevæggrunde stöder man naturligviis paa; men i det Hele taget kan det trygt paastaaes, at det var en ærlig, om end i sine Ytringer ofte plump, Begejstring for Frihed og Fædreland, der her fremtraadte i en Form, som paa Grund af Folkets politiske Barndom maatte blive som den blev.

Men denne Bevægelse, fremkaldt af et Tryk udenfra, gav snart Anledning til en ikke mindre betydningsfuld Kamp inden selve Folket. Den Tone, der gik gjennem Dögnliteraturen, havde naturligviis sit Tilsvarende i det selskabelige Liv. I Studenterlivet fandt denne Gjæring sit naturlige, koncentrerede Udtryk; og herfra udgik ogsaa den Opposition, der, först begyndt med et tilsyneladende ubetydeligt Kjevleri mellem nogle Medlemmer af Studentersamfundet, udbredte sig videre og videre, delte den studerende Ungdom i to Lejre, förtes over i Pressen, fremkaldte Studenterforbundets Optræden, og tilsidst ved „Norges Dæmring" en formelig literær Borgerkrig. Og nu var der da for förste Gang Partier i det nye Norge. Paa den ene Side stod hiin det unge Demokratis förstefödte Generation, med sin ofte plumpe, men ærlige Patriotisme, med sin famlende, men rastlöse og varme Begejstring for at se den Frihed, Ejdsvoldsmændene havde grundlagt, gjennemfört i alle de enkelte Retninger af det politiske Liv — og paa den anden Side det Parti, eller om man vil, det Folk i Folket, for hvilket den unge Selvstændigheds förste Livsytringer, umyndige som de efter sin Natur maatte være, var noget Uforstaaeligt, Fremmed, Forargeligt, fordi denne Fraktion, ikke alene af en medfödt aandelig Trang, men ved Opdragelse, ved Indtryk fra Hjemmet, ved Familjetraditioner, kort sagt ved alle de tusinde fine Traade, der ere stærkere end alle politiske Baand, var knyttet til ***Danmark*** som sit aandelige Födeland. Nu blev der Syn for Sagen, at Aarhundreders Forbindelse mellem to Folk ikke löses ved nogen skreven Lov. Det var dette Danmark i Norge, som hvis Talsmand Welhaven med stor Djervhed optraadte i „Norges Dæmring"; og naar man erindrer, med hvilken Frodighed Aandslivet i Danmark netop dengang var begyndt at udvikle sig, hvorledes det med en mærkelig Lethed optog i sig de forskjellige Retninger i den almindelige europæiske Literatur, kan man med Sandhed sige, at dette Parti netop ved sin Danskhed havde et stærkt ***kosmopolitisk*** Anströg.

Det var altsaa tre forskjellige Retninger, som nu först traadte bestemt frem: en væsentlig politisk Modstand, et Tryk udenfra, fra det svenske Parti, hvis Bestræbelser klarligen sigtede til at angribe Norges Selvstændighed — en væsentlig Literær, der repræsenterede en Aandsretning, som havde sine Rödder i Danmark og derved ogsaa i den almindelige europæiske Civilisation — og endelig den hos Folkets Masse vaagnende politiske Bevidsthed. Og denne fandt da i Henrik Wergeland den poetiske Repræsentant, som den tiltrængte, tiltrængte fordi den hos et Folk, der netop nu skulde begynde et historisk Liv, nödvendigviis maatte ytre sig som en ***Stemning***, og altsaa kun gjennem en Digter kunde finde et adækvat Udtryk. Dette er hans historiske Betydning: at han ved at skaffe denne Stemning Luft, ved at give den det fyldigste poetiske Udtryk, styrkede Folkets Tro paa sig selv, der anfegtedes af Ironiens og Satirens skarpeste Vaaben, at han var Inkarnationen af Folkets politiske Instinkt, at han ligesom Fölehornet paa det blinde Insekt viste det hvor Vejen gik, og hvorfra Farerne truede.

Totalindtrykket af W's Digterliv leder af sig selv Betragtningen hen til denne historiske Baggrund, paa hvilken hans Digtning först fremhæves i dens fulde Betydning; mere umiddelbart fremtræder denne Baggrund i hans Farcer. Her var det de Begivenheder og Forhold, der netop i Öjeblikket beskjeftigede Folket, som han paa sin Maade, som Digter, sögte at belyse i en poetisk Polemik, idet han saa at sige efterdigtede Öjeblikkets Bevægelser, med et djervt Ryk flyttede Dögnets Tilstande over i sin Fantasiverden.

Hvad jeg ovenfor har sagt om hiin Tids historiske Forhold, vil maaske være tilstrækkeligt til i alt Væsentligt at belyse hans Farcedigtning; thi næsten alle disse Farcer pege direkte hen paa de ovenomtalte Brydninger. Om nogle Farcer skal jeg nu meddele mere specielle Oplysninger.

Nogen Tid för Farcen „*Om Smag og Behag man ikke disputere*“ udkom, havde der, under Direktion af Saabye, organiseret sig et dansk Skuespillerselskab paa Hovedstadens Theater. J. L. Heiberg var nylig optraadt med sine nationale Vaudeviller, flere danske Digtere vare allerede begyndte at slaa ind paa den Vej, han först havde betraadt; den Retning, Smagen derved havde faaet i Danmark, blev ogsaa her stærkt fremtrædende; og det kan neppe være tvivlsomt, at dette i höj Grad har bidraget til at bane Vejen for Theatrets Fordanskning. De nye Vaudeviller var nu engang det, som Publikum helst vilde se, og deres danske Kolorit krævede næsten med Nödvendighed danske Fremstillere. Man vil let indse, at dette tydelige Vidnesbyrd om at den danske Nationalitet endnu havde Rödder i Norge var et af de Fænomener, der gav hyppigst Anledning til Stridigheder. Som bekjendt er dette Stridsemne i de senere Aar atter bragt paa Bane; i det Hele taget er det mærkeligt, hvorledes næsten ethvert af de Spörgsmaal, der i senere Aar atter ere blevne optagne og for en Deel löste, i hiin Tid bragtes paa Bane i den offentlige Diskussion, men dengang, hvad der betegner Tilstanden, pludseligt, aforistisk, dukkende frem i en Indsenderartikel og atter forsvindende, og næsten altid sat paa den yderste Spidse. Saaledes var der dengang vistnok Adskillige, der gik saa vidt i sin Forkjærlighed for den danske Scene, at de endog ansaa det norske Sprog for uskikket til at lyde fra Brædderne *); og paa den anden Side giver Titelen paa en Morgenbladsartikel: „Væk med Danerne!“ et meget betegnende Udtryk for den modsatte Yderlighed.

Under en saadan Avisfejde var det da, at Farcen „Om Smag og Be-

*) En Indsender i Mrgbldt. for 1835, No. 329 mener saaledes, „at hiin Fornorskelse, som disse Qvasi-Patrioter saa ivrigt önske at se indfört ved Theatret, langtfra at medföre nogen Fordeel for samme, meget mere vilde have den skadeligste Indflydelse paa Kunsten og Smagen, og derfor af al Kraft bör modvirkes. Ville vi ikke“, heder

hag" etc. udkom. Om Scenen med „Dyrene" sigter til noget virkelig Forefaldet (f. Ex. en Beridertrups Optræden paa Strömbergs Theater, hvilket rigtignok foregik 4 Aar för Farcen udkom) eller om den kun er en farcemæssig Overdrivelse — derom veed jeg ingen Besked.

Naar man vil danne sig en tydelig Forestilling om hvorledes Forholdene dengang vare i Hovedstaden, maa man erindre, at Aviser og Brochyrer ikke vare de eneste Aflöbskilder for Partitvistighederne. I en saa liden By, som Kristiania dengang var, slaar det ikke fejl, at mangehaande private Forhandlinger o. a. deslige har faaet en ligesaa stor Offentlighed, og taget Publikums Opmærksomhed ligesaa stærkt i Beslag, som Stridighederne i Pressen. Ligesom det norske Selskab i Kjöbenhavn som bekjendt virkede ligesaameget ved de mundtlige Indfald, der siden gik fra Mund til Mund, som ved egentlig literær Polemik — saaledes kan man nok indse, at de to Studenterselskaber, Samfundet og Forbundet, gjennem sine selskabelige Sammenkomster have havt en ligesaa stor Indflydelse paa den offentlige Mening, som gjennem Pressen. — Under saadanne Forhold var det at en dansk Boghandel (i Oktober 1832) stiftedes i Kristiania. Dette var virkelig en Begivenhed; thi denne Boghandel var den Förste, der var anlagt efter europæisk Maalestok, og det var da ganske naturligt, at den maatte blive et Samlingssted for Mænd, hvis aandelige Trang sögte Næring i den almindelige europæiske Literatur, hvortil kom, at de i dens Stifter fandt en beredvillig og virksom Forlægger, og at hans Huus i mange Aar var et gjestfrit Samlingssted for Partiets fornemste Ledere. Han kom saaledes til at spille en ikke ubetydelig Rolle paa denne en liden Bys snevre Kampplads, og „Papegöjen" kan derfor ingenlunde betragtes som et blot personligt Angreb, *) om den end i vor Tid, da den gamle *licentia poetica* er bleven saa overmaade tam, neppe vil undgaa at blive betragtet som anstödelig mod god literær Levemaade.

det videre, „lade os forblinde af en uægte og latterlig Patriotisme, ville vi upartisk ransage vore egne Fölelser, saa er der neppe Nogen blandt os, der jo maa tilstaa, at vore fleste norske Dialekter, selv i dannede Menneskers Mund, have noget Haardt, Raat, Kantet, og for det finere Öre Stödende, der nödvendig maa gjöre dem mindre skikkede for Theatret, hvor Öret ligesaavelsom Öjet venter at smigres eller idetmindste ikke at tilbagestödes af de raa uharmoniske Toner, der altfor ofte i det daglige Liv saare den æsthetiske Sands. — — — Det er et Held for os, at det nære Danmark tilbyder os en let Anledning til at forsyne vor Scene med talentfulde Kunstnere, hvis dannede, blöde og velklingende Mundart, som en Digter har kaldt „Gratiernes Sprog", og hvis Velklang upartiske Udlændinger have beundret, paa engang kan være vort Öre en Vederkvægelse og vor opvoxende Ungdom et Mönster". ! ! ! Der var vel ikke Mange der vilde talt ud med en saa mærkelig Naivetet; men at en lignende Mening igrunden deeltes af Flere, er neppe tvivlsomt.

*) En anden Sag er det, at Farcen nærmest foranledigedes ved en personlig Konflikt, hvorom man kan erholde nærmere Underretning i Mrgbldt. for 1834, No. 332, 350, 351, 353 og 358.

Men paa en virkelig humoristisk Maade besvarede hiin Boghandler „Papegöjen" — ved selv at forlægge den. Han udbad sig ogsaa en Kommentær over Farcen, og Sifuls frugtbare Pen leverede To for Een, En i Manuskript, og en Trykt, med Titel: „Kommentær til Papegöjen, et Fastelavnsriis af Siful Sifadda, forfattet af Henr. Wergeland".

I Sommeren 1833 gjestede Oehlenschläger Norge, og blev modtagen med en Begejstring, der viste, hvor stærkt den store Digter ogsaa her havde bevæget Gemytterne. Men i de Dage kunde man nu ikke være enig om Nogenting. Der viste sig jevnlig i Aviserne Angreb paa Oehlenschlägers Frembringelser; men om man end i Disse fornemmelig gjenkjender to af det nationale Partis fornemste Ledere, Wergeland Fader og Sön, kan man vel antage, at de kun udtalte en ringe Minoritets Meninger. Imidlertid fik disse Protester en tilsyneladende Bestyrkelse da Oehlenschläger Aaret efter udgav „Norgesrejsen", hvori han paa en saa iöjnefaldende Maade blotter sin Muses, ja man kan næsten tilföje sin Personligheds svage Sider. Det er klart, at det fornemmelig er denne Digtcyklus, der naturligviis her læstes med stor Begjærlighed, og hvoraf det flaue Indtryk endnu dengang maatte være tilbage, der har foresvævet W. under Skildringen af „Prometheus" i Papegöjen.

Af den oven citerede „Kommentær til Papegöjen" meddeler jeg her nogle Uddrag.

„Det var forlængst ikke ubekjendt, at man fra dansk Side sögte at gjöre et aandigt Supremati gjennem Literaturen og Boghandelen gjeldende over Norge, som medrette betragtedes for ligesaa farligt som uretmæssigt og uværdigt. Nordmænd have været ængstlige derover, og seet i enhver Boghandlerbekjendtgjörelse om den stedse inderligere Forbindelse med Kjöbenhavn ikke saameget Glimtet af en Lysstraale fra den europæiske Videnskabelighed, der atter skulde udgyde sig over vort Norden, som en Edderkop, der ilede ud forat overdrage os med nok en Traad af sit Spind. Hvor beroligende da for disse Miltsyge, at selve Chefen for den danske Hovedboghandling i Norges Hovedstad paa det tydeligste har erklæret sig imod deslige Attentater ved at bringe, som Forlægger, i „Papegöjen" et Skrift for Lyset, der utvivlsomt og aabent bekjæmper dem og de Potentser i Folket selv, som truede i sin raadne Gjæring med at bringe dem til Modenhed. Der er ikke længer nogen Fare. Nordmændene kunne vende sin udelte Opmærksomhed til hvad der truer fra en anden Kant deres politiske Selvstændighed. Dennegang löj ikke Sinon. Dennegang indeholdt Træhesten, som vi förte indenfor vore Mure, ikke Fiender i Vaaben. Renere straalte ingensinde Upartiskheden, end da hiin Dansker beskjeftigede sig med paa det ilsomste at neste hine Filippiker imod hans Egne sammen med et Par Sting smudsigt Uldgarn forat de deshur-

tigere kunde udbrede sin Virkning for den Sag, han nu gjorde fælles med. Det var ikke gode Miner til slet Spil man opdagede bag Disken, hvor Papegöjen strax faldt i Öjnene, men Romerens, den i sin Retfærdighed forfærdende men ophöjede Romers, der bröd Staven over sin lovfældte Sön. Medens Publikum stod i den fejlende Formening, at den kun skulde tugte Enkeltmands isandhed foragtelige Adfærd, bedömte vor Mand Sifuls Nidkjærhed dedre, og gjorde, ventelig efter den hæderligste Sjelekamp, en Manövre, der meget lignede en heel Flöjs Overgang til Fienden midtunder et Slag. At forlægge et sifulinskt Arbejde af den Natur, var, efter Omstændighederne, noget nær at gjöre et med denne Ismael af en Forfatter, og ganske og aldeles at bryde overtvert med de kjöbenhavnske Tidender og med alle dem dernede, som allerede holdt Norge for spekulationserobret. Det var et *adieu ma patrie,* ikke udaandet med Vemod áf en Emigrants beklemte Hjerte, men udstödt af en Jakobiner gjennem en Krigstrompet fra en fjern Ö, han i Frihedsbegejstring rejste i Opstand mod sit Födeland, og eftertordnet af et Bölger rejsende *ça ira!* Og, hvor modsat dette end synes, det var Helotens Troskab mod sin nuværende Herre, idet han traadte frem foran Zeuses Tempel, og raabte: „vogter eder, Spartanere! Helos' Ruiner voxe atter i mine Brödres Hjerter". Norge er taknemligere end Sparta: den tro Helot skulde have været den Förste eller sidste i sit Folks Ödelæggelse; vor Mand er Landets hædrede Borger, og har löst sit Borgerskab ved at forlægge Papegöjen."

„I en Tidsalder, der kun i den fluktuerende Hurtighed, hvormed Begivenhederne vexle, og just ikke altid i deres Storhed, har noget fremfor de forsvundne; mellem Mennesker, der endnu lade sig forbause af det, der kun i Svinget skiller sig fra det Dagligdagse, som staa tilbage for Oldtidens i at foragte det Smaalige, og hvis Beundringssands taaler mindre Incitamenter end Middelalderens; — i en saadan Tid skulde vor Mands blotte Passivitet have passeret for Ædelmod; og hans Aktivitet for den Sag, en fra alle Fordomme og Indflydelsen af naturlige Forbindelser abstrahert Overbeviisning böd ham at hylde, have maattet forbause en Tid, der er vant til det Vaklende og letteligen tilgiver det, og bringe en Masse af Mennesker til at rödme, der ingensinde saa Storheden afdækket, det moralske Skjönne i dets ophöjede Nögenhed og en overordentlig Selvstændighed frygtlös aabenbaret. Men hvormeget man end skulde have at tilskrive alene sig selv den beskjæmmende Fölelse, som Sammenligningen med et saadant Fænomen maatte opvække, hvor dybt end Nordmænd maatte blues over at en Dansker overgik dem i at bekjæmpe den danske Indflydelse: — slige Triumfer over Hjerterne hvor de kun skulde fejres over Overbeviisningerne forböd vor Mands Beskedenhed ham at söge. Man saa en Koriolanus mellem Volscerne, men Hesperiens fagreste Jomfrurödme nedmildnede disse Muskler, der havde Ret til at svulme Kapitolet imöde. Derfor, for ikke at gjöre Fortjenesten mere iöjnefaldende end den i sig selv maatte være, og for ikke at synes somom man vilde paatvinge Folk Troen paa et usædvanligt Træk af Storsind, maatte Forfs.

Tilskrivt: „Forlæggeren er *virkelig* Boghandler *" i de fleste Exemplarer forandres til det simple: „Forlæggeren er Boghandler *". Ligesaa naturligt som det Usædvanlige — den Handling, der ovenfor er fremhævet — var for Storheden i Gemyttet: ligesaa naturligt var det for Beskedenheden at sky det Usædvanlige, som unegteligt laa i at ville bekræfte en Handling mere end nödvendigt, der maatte have den skjönneste Lön i Selvbevidstheden, og vække Alles Opmærksomhed og Troen paa dens Tilvær ved de Fölger, den maatte have. Hvor latterligt, om Carnot med en Eed havde villet fortælle Verden, at Han, hvis Retskaffenhed Ingen turde omtvivle, havde stemt for Kongens Död! Eller om de Enkelte af lige Uafhængighed i Overbeviisningen, der stemmede anderledes, vilde med overflödige Forsikringer belægge Æren af at have traadt op mod den overvældige Terrorisme!"

„Visselig — i Forlæggerskabet den Storhed, der er i den mest absolute Selvstændighed i Overbeviisningen, — Beskedenhed i Tilskrivtens Forandring, i Pjecens kummerlige Udvortes; og, vi kunne lægge til, dog ædel Stolthed i den uhyre Priis, som fastsattes!"

„Men hvilken Dyd er det, som endnu lader ham æske en Kommentær over Papegöjen af en Forfatter, der gjör Parti med Siful i hans Meninger, endskjönt han er ivrigere end Dæmringens berömte Lucifer i at opspore hans Fejl? Saafremt vor Mand ikke er af Sifuls Crossreadere, maa det være den Drivt, der bringer Sejerherren til at forfölge sin Sejer til det yderste: en Konsekvents, jeg maatte beundre for meget til ikke at adlyde den."

„Det Foregaaende og endnu mere Papegöjen selv gjör det overflödigt at kommentere videre over Totalmeningen af denne Farce. En Kommentator maa ikke udstrække sin Velvillighed til at hjælpe paa enhver personlig Mangel af den Grad af Dömmekraft og Opfatningsevne, som man er berettiget til at forudsætte hos Enhver. Kun Den kan være blind for dens rent sedlige Tendents, som, om end gjort opmærksom derpaa, fremdeles forbliver ufölsom derfor. Imidlertid maa vi bemærke, at Ideen, at udgrene alle Retninger af et fordærvet Gemyt, forfölgende dem under Udviklingen gjennem en Række af Aar, og Fremstillingen af de Biomstændigheder, som derpaa havde Indflydelse, nödvendig maatte gjöre Udförelsen rapsodisk og skizzeret — en Egenskab af tvetydigt Værd, der saameget för maatte finde Sted som mellem disse *fata accessoria* en Række Personer fremtræde, der ligeledes rangle Undergangen imöde, og kun forsaavidt staa i Forbindelse med Hovedpersonen som de fremskynde hans jammerlige Bane. Vi have altsaa ikke for os noget snevert begrændset moralskt Landskabsmaleri eller noget nöje udfört Detaljkart over en udeelt bestemt liden lyksalig abderitisk Ö; ikke noget dristigt Billed af en eller anden af disse Forbrydelser, der ligesom höje rædselslörte Forbjerg springe

kjækt ud fra denne Verden mod Dæmonernes; men kun en, mere til Nytte end til Lyst udkastet Rad af Fortoninger af en Daarlighedens Kyst, — kun et let Omrids af Situationer, der kunde være farlige nok om de ikke vare kjendte: af nogle ensformige, af en vild Race Egoister besatte, Höje, der ende sig i den polemiske Muses noget mere knejsende Parnas, og af nogle Landstrimler, der forbinde dette mærkværdige Land med Dyreverdenens mörke Regioner. For saa löse Frihaandsudkast gyser den æsthetikkelske *Æsthetik* med al Ret tilbage i sine Stereotyper. Enhver ærlig Polemikkel maa rejse Börster; den poetikkelske Formsands trække sig tilbage i sin Skildpaddeskal. Ogsaa er det ærligt sagt, at den löse Forbindelse, der virkelig finder Sted imellem Hovedfiguren og Bagatellerne, som ogsaa, imod al Enhed, danne et temmelig isolert Hovedparti, skulde kunne vække selv hos mindre Nervesvage Gysen, dersom ikke Farcen, efter sin Natur, tillod svævende Overgange, lette Buer, barokke Udbygninger — kort en Struktur som ved de mauriske Slotte eller liig den sönderrevne Fjeldegns, hvor en bævende Træstamme, en heldig placert Steenhelle er nok til at forene Rand med Rand og til at före Gemsen og dens Jæger ligesaalet som Örnen over Afgrunden."

„Onkel ***Tobias,*** Boghandleren ***Güldenthal*** og ***Prometheus*** ere adstadige Mænd, fast den Sidste synes at gaa betydeligt i Barndommen. Den Moral, de afgive, er af en alvorligere og almenere Beskaffenhed, og saaledes maaske hverken fattelig eller passende for Papegöjen og Bagatellerne. Den der ligger i ***Tobias*** fremsætter Poetikkel selv Pag. (251) idet han, skuttende sin Ryg, siger, at han mærker, at fornuftige Folk tænke ens baade i Danmark og Norge. I Boghandler ***Güldenthal*** er gjort opmærksom paa den Aandsafhængighed af Danmark, hvori Norge sættes ogsaa derved at dets Boghandel er kommen i et aldeles passivt og underordnet Forhold til den danske. Og i ***Prometheus*** höres den overmættede Forfængeligheds Ræben ligesaa modbydelig som Skriget og den evindelige Rumlen af Poetikkels hungrende. Forövrigt staar denne Figur meget lös i Stykket, hvortil den kun er bundet ved et Forhold til Papegöjen, som alene forsaavidt kan siges hensigtsmæssigt for det Heles Skyld og nödvendigen antydet, som det havde en vældig Indflydelse paa Hovedfigurens Svadsighed og Indbildskhed. Værre er det, idetmindste for Forfatteren selv, at han dristeligen har strakt Vaabenhaand imod En, for hvem Alle ere beredte at oprække sine. Det er vel saa, at han synes ikke at dele Fleerhedens overdrevne Beundring for Promethei tidligere Digterværker, — at det er mere artigt end fornuftigt, naar man vedbliver, med gammel Kjærlighed, ligesom ved en selvofrende Blodtransfusion, at gyde et fremmed Liv i den slappede Aand, som frister den til idelige Udtömmelser, der tiltage i Ivrighed som de aftage i Gehalt, — at det er paa allerhöjeste Tid, at et Lægemiddel forsöges mod en saa fortærende Gift som et ufornuftigt og uretfærdigt Bifald altid er, — at det, at være sig en uafhængig Mening bekjendt, baade er ærligt og nyttigt, og, med Hensyn til Angjeldende, mindre fornærmeligt end, som Enkelte af hiin

Fleerhed, undskyldende at anbefale ham til den offentlige Barmhjertighed, — at der gives nok af Dokumentationer for, at Promethei Forfængelighed i Stykket ikke er skildret overdreven eller uagtet sit Strög af Monomani, hentet ud fra visse Gjemmer, hvor velforvarte Helligaander, Guder, Kejsere, Konger og Sekularskjalde ere at finde, og endelig, at den forskruede Kjelenhed, hvormed det ikke er usædvanligt, at Digtere forlange at behandles, og hvortil de omsider blive vante, i alle Maader er en fortjent Gjenstand for Satiren, og tilböd et saa udmærket Specimen paa sin Fordærvelighed, at det vilde været Sandhedsforraad ikke at benytte det . . . Dette er vel saa; men alligevel er af Forfatteren begaaet en *Crimen læsæ majestatis*, som neppe vil undgaa, idetmindste *in contumaciam*, at blive straffet efter Lovens Skrækkeligste. Og dette saa meget meer som det ikke er en Tyran, han med anarkisk Haand har efterstræbt, men en gammel, svag, populær Drot, der intet værre gjorde end at være forlibt i sin Rang, nu og da at more Folket ved Processioner, og at bringe Taabeligheder istand, som Efterverdenen vel strax vil kuldkaste, men som det er Livs eller Friheds Fortabelse at dadle saalænge han endnu har Kronen paa Hovedet. Denne har Prometheus paasat sig, og Folk har hidtil havt ligesaalidt at sige paa Handlingen, som paa de mangfoldige Reskripter han har udgivet mere om end for dens Retmæssighed."

„Men i denne bitre Reflexion har alt den Formastelige lidt en Straf, der er mest passende for et revolutionært Attentat; thi den lader sig meget vel ligne med den heroiske Död for sit eget Sværd.„

„Bagefter vil man maaske sande, at hans Dumdristighed kun var Nebbet paa hans, i den Henseende örnagtige Retfærdighed, at han ikke tog i Betænkning at maale hvilkesomhelst Höjder ligefra det ikke lidet ophöjede Punkt i Rummet, som den polemiske Digters Næse danner, naar han fra Andres Skuldre stikker den længst i Sky, og til Tinden af Adams berömte Bjerg, hvor fanatiske Afgudsdyrkere tildede et indbildt Spor af Menneskehedens Förste somom han endnu stod der i paradisisk Herlighed. Dette Hang hos Forfatteren til at öve Retfærdighed lader sig heller ikke miskjende i endnu en af Bifigurerne, nemlig *Fiskeren*. Ilsommere hæver sig og forsvinder ikke en skumtoppet Bölge end Han med sin melankolske Sang; men ligesom Bölgen i det levende Havmaleri ved skyhyllet Maane kaster han et Lysblink ind i Stykket, som det kun med större Forliis kunde undvære. Vi maa fastholde denne Figur noget; thi det er synligt, at dens Flygtighed skal udsætte Forfatteren for Mistydelser. Det er den norske nationale Uvilje over — med eet Ord „det danske Uvæsen hertillands" som i den fremtræder, — en Ytring af en skjult, men i Folkets Kjerne skjult, end ikke sig klart i al sin Kraft bevidst Opposition mod Bestræbelser forat gjöre Fædrelandet i flere Henseender afhængigt af Danmark. Den ærlige Fisker seer efter den danske Slup, som han er vis paa er en imellem tusinde, der bringe Folk og Varer, han tror Landet kunde undvære, med omtrent samme Fölelser, som maa have rullet gjennem de tapre Danskers endnu svallende Blod, da de ef-

ter Freden saa Britterne festklædte og i al Mageligbed mylre op og nedad Trapperne til de tagne Linjeskibe. Den flegmatiske Jydeskipper har derimod aldrig fornemmet slige koleriske Anfegtelser hos dem han har havt at bestille med her. Han ligner den kloge Mand, der var ti Gange i Neapel uden at tænke paa Vesuv. Der er nu vel ingen Tvivl om at Forfatteren deler sin Landsmands Fölelser, men ogsaa ligesaa liden om at han ikke vilde give sine egne et saadant Udtryk som i Fiskerens Sang, der meget passende kunde været tilföjet et „Tvi!“ efter Sluppen, eller at han foragteligen slængte sin Fangst ud i det neutrale Hav. Man bör tro, at om Forfatteren havde ladet et Stormstöd rive baade Skipper og Fisker tilbunds, skulde han have ladet deres Gejster hæve sig frem af Dybet med saa liberale Reflexioner, som de sjeldent höres paaland, under Tankeytringer, som ganske tilhörte ham selv og en friere Horisont end den der begrændsedes af en Fiskerhats eller Sydvests begede Snipper.“

„I Farcens anden Fantasme optræder en Række Figurer, som enkeltviis have ingen Betydning, men som tilsammen, ligesom Nuller ved at sættes efter et Ettal, erholde ved sin Koragos Polemikkel Poetikkel en Betydning i en vis Betydning. Om den, de have med Hensyn til Hovedfiguren, er ovenfor kun talt saa löselig, at en nærmere Udvikling nedenfor haves i Tanke, naar vi have ytret os noget om den, de have i sig selv.“

„Papegöjens Hensigt er, at I skulle kjendes, I ilsomme Masker! Den vil skjænke os den Karnevalsmoro at gjenkjende gode Venner og Bekjendte under disse Æselsören og Abegesichter. Frem derfor! Standser denne Lygtemandshoppen! Giver Lyd, at I kunne kjendes efter Grovheden eller Hæsheden, og blive trakterede efter Fortjeneste! Ak, de have nok gode Grunde til at hylle sig i Mörket; og hvad skal en Demaskering til, som kun skulde vise os en dum Menneskemaske, og, om denne afskalledes, atter lade os faa fat i tyfoiske Örespidser?“

„Der staar os da, om vi endelig ville kjende disse Figurer, kun tilbage enten en betinget Gjetning eller en voldsom Demaskering. Men ganske vist strider det sidste Middel ligemeget imod Papegöjens Mening som imod Dens, der foranlediger denne oplysende Undersögelse. Den Vanskelighed finder ogsaa Sted, at de æsthetikkelske og poetikkelske Bagateller ere en Race, der fast er ligesaa udbredt som Ukrud og Utöj, saa der ingen Grændse vilde være for en Analysering enkeltviis. Det er os kun om Slægtsmærkerne at gjöre, da ingen Enkelt har noget Krav paa Opmærksomhed. Men da disse ere bestemt nok angivne i Stykket, fæste vi Opmærksomheden mere ved Egenhederne ved den Art, som deri anföres. Vi bemærke saaledes, at den besidder den fælles Aandssneverhed, Hang til Rimen, Floskuleren, æsthetisk Partigjængeri og Beundring for det Mid-

delmaadige: men at den, ligesom Kamæleonerne Farven efter det Træ de sidde paa, har antaget adskillige mindre uskyldige Egenskaber af Polemikkel Poetikkel, der forholder sig til hver Enkelt af dem som Kvadratet til sine Rödder. Ligesaa bemærke vi, at Forfatteren vel har slaaet dem alle ind under Fællesnavnet Bagateller, men dog klassificert dem som Polemikler, Poetikler, Æsthetikler og Vehikler. Disse Afarter ere dog yderst lidet forskjellige, og taale ligesaalidt nogen skarpere Udskilnen sig imellem som de enkelte polemikkelske og æsthetikkelske Karakterer. Imidlertid har dog Forfatteren undladt et Middel, vel ikke til at fremhæve dem mere i scenisk Forstand, men som baade vilde meddeelt Stykket mere Komik og overtydet om at de virkelig ere hentede fra Livet. Han kunde nemlig, som ovenfor önsket, have ladet dem give Lyd, d. e. givet dem noget Raaderum til at öve det ulykkelige Hang som de, ligesiden Marsyas' Alder, til ligesaa megen nyttig Övelse for den menneskelige Taalmodighed som Skade for Poesien, have været vante til *en corps* at give Töjlen. Et Par Strög af disse Strenge, der ere snoede af Svandstaglet paa en eller anden fremmed Pegasus, nogle Tommer Kunstpoesi, der fortjener Opmuntring af alle Industriens Venner, endeel taktmæssige Vingeklap af disse falkekjække Gjæs, der tro at gjennemspejde Himmelrummet og bringe det i Oprör,idet de kun forplumre Billedet af en Sky i deres Dam, enkelte af disse ynkelige Raab i Tomheden, at den dog skal forbarme sig med et Riim — dette skulde have udskillet Poetikkelafarten noget fra de andre og selv betegnet os Enkelte deri, som have bemöjet sig saa med at forevige Jammerligheden. Saa troede vi, indtil vi Pag. 245 med Forfærdelse opdagede, — at de *Alle* vare Poetikler. Og endnu mere nödtes vi til at opgive vort Önske, da vi ved nöjere Undersögelse fandt, at denne Karakteriseren er natursand, at Poetikler ogsaa altid ere Æsthetikler, ved Lejlighed Polemikler, og med stor Fornöjelse Vehikler til hvilkensomhelst Storhed, der kun er et Gran — om end kun i Dristighed — större end deres egen Lidenhed. Og omvendt drive ogsaa de allerfleste Æsthetikler paa det samme Uvæsen, som konstituerer Poetiklen. En vred Æsthetikkel er en Polemikkel; ligesaa en vred Poetikkel. En vred Polemikkel er et farligt Menneske, men under jevn Temperatur kun en almindelig Sladderhank. Vehikler ere de alle, men nuancerede. En absolut Vehikkel er det uskadeligste Væsen af Verden, men alligevel ikke meer en Bagatel end nogen af de Andre, trods Polemiklernes Forraad paa Skosværte, Æsthetiklernes paa Floskler og Poetiklernes paa den allernydeligste, riimfriseerte, sonnetsnörte Prosa. Stykkets Oekonomi skulde ogsaa, med al Farcens Frihed, vanskelig taalt den Luxus at levere Pröver paa disse rare Sager. Forfatteren har maattet indskrænke sig til i Replikerne alene at nuancere imellem disse Karakterer saavidt ske kunde, hvor Besjelingen af een Lidenskab (Hadet mod Den, Polemikkel Poetikkel havde sine Grunde til at hade) sammenglödende deres Masse, endnu mere forhöjede deres Lighed. Vi maa tröste os over ikke at have hört den poetikkelske Muse ved de

Spor vi finde af, at den Slags Poesi og æsthetikkelsk Æsthetik har været den Atmosfære, hvori den arme Papegöje hendrog sit Liv og udaandede de sidste Tanker om hvad han havde at gjöre forat undgaa de dæmoniske Magter, for hvis særegne Indflydelse mangfoldige Fejl troligen havde udsat ham. Dette Forhold giver dem deres Betydning i Stykket, og det er nödvendiggjort ved den foregaaende Stemning, de förste Ord i anden Fantasme viser disse Folk befandt sig i: en, der lod dem optage ham med samme undfangende Begjærlighed som den aabne Muld det diddrevne Frö. Men heller ikke den viser sig uventet. Allerede forud har en af disse privilegerede Dagdrivere, disse vandrende ***factota,*** disse anonyme Personer, som Alle kjende og intetsteds mangle: den kloge Mand, betegnet Tilstedeværelsen af det kvælstofholdige Gjæringselement i endeel norske Gemytter, hvilket ellers kaldes Danomani, som det, der af sig selv baade vilde give den danske Pode Rodfæste og videre drivende Kraft. Denne Egenskab er ogsaa altfor karakteristisk ved de norske Poetikler og Æsthetikler og i det Hele ved Bagatellerne, — hvis Væsen er Afhængighed, og hvis höjeste Idee (ligesom Monarkisten at instituere Monarkiet, Republikaneren Republiken) er at gjöre det hele Folk og Land til et Afbild af dem selv, d. e. til en Bagatel, et Vehikel — til at Forfatteren kunde undladt at benytte den som han har gjort. Ja, hvor tilfældigt dette Sammentræf paa Bryggen end synes — en lang, Bekjendtskab indledende Sammenlænkning af Begivenheder skulde ikke have afgivet saa fyldestgjörende Motiv til den senere nöje, ulykkelige Forbindelse, som denne Gemytternes Tilstand ***a priori.*** Den har baade för og senere erhvervet Danskheden Triumfer. Den har indflettet en saa indifferent Egenskab i fortjenstfulde Dyders Tal, ja sat den mellem de Geniets, Rangens eller og Fortjenstfuldhedens Fortrin, der vække Enthusiasme, og rejst hele Byer paa Benene som ved Kongers Indtog, Brand eller Oprör. Men mellem de danomaniserende Bagateller og Papegöjen fandt desuden et naturligt Aandsforvandtskab Sted, som upaatvivlelig allerede ved förste Samtræf, för Meddelelse bekræftede det, sympathisk gav sig tilkjende i deres Indre. Med elektrisk Slaghurtighed, med Amalgamiseringens Inderlighed foregik da Forbindelsen — et ligesaa godt Beviis for den Mening, at der er ligesaa stor Slægtseenhed mellem norskt og danskt Skrab som det, der föres Pag. 251 for at samme Lighed har Sted mellem de Fornuftige i begge Lande. Og i det Fölgende se vi, at fælles Interesse endnu nöjere sammenbandt Karakterer, som vare formeget beskjeftigede med egen Egoisme til at undersöge noget andet ved hinanden end om de gjensidig nærede samme Forbitrelse mod Den, der gjennemskuede og belo baade ***Papegöjens*** og ***Polemikkel Poetikkels*** latterlige Anstrengelser for at hæve sig over sig selv, i en anden Sfære end den, en uböjelig Skjebne havde anviist dem. Men saadanne Omgivelsers naturlige Fölge var, at de stedse mere udklækkede en Slethed, som igjen maatte fremkalde den tugtende Ulykke." —

Det danske Parti — eller hvad man nu vil kalde det — til hvis Fremtræden jeg ovenfor har sögt at paavise Motiverne, förte i sine förste Aar et i literær Henseende temmelig tilbageholdent Liv. Studenterforbundets Blad, Vidar *) der optraadte med et Indledningsdigt, hvori det udtaler som sit Lösen: „Vidar, Fenris Bane!" beskjeftigede sig ikke synderligt med at dræbe Fenris, men desmere med udenlandske Forhold. Imidlertid havde dog Partiet i Studenterforbundet et Samlingssted, hvor Meningerne kunde klarnes og udvexles, og „Norges Dæmring" (Nov. 1834) kan ansees som en Frugt af den Opinion, der her havde dannet sig. Men i 1836 stiftedes den Konstitutionelle, redigeret af d. v. Fuldmægtig i Finantsdepartementet C. Fougstad, og de juridiske Lektorer U. A. Motzfeldt og A. Schweigaard, og med dette Blad optraadte Studenterforbundets Parti med et formeligt Organ. Tidspunktet var heldigt for et begyndende Blad. Oppositionen mod Karl Johans Unionspolitik blev paa dette Aars Storthing lydeligere end nogensinde för, den understöttedes med Energi i Pressen, bekjæmpedes med Voldsomhed af enkelte svenske Blade, og den Konstitutionelle talte under disse Stridigheder Norges Sag med en Kraft og Dygtighed, der skaffede Bladet Respekt, om det end, af andre Grunde, neppe nogensinde blev populært. Ved Storthingets pludselige Oplösning og Rigsretsaktionen mod Statsminister Lövenskiold havde Spændingen naaet sit Yderste; W. havde i Statsborgeren og Flyvebladene givet sit Ord med i Laget, og den 17de Maj 1837 lod han i Studentersamfundet opföre *„Stockholmsfareren"*. Alle disse Skrifter, hvori en feberagtig overspændt Misstemning udtaler sig, kom nu vistnok meget i Utide. W. var visselig ikke den Mand, der skulde optræde som politisk Skribent under en Folkestemning, der ingenlunde trængte til opæggende Midler; hine Skrifter gjorde ogsaa forsaavidt Skade, som svenske Blade ved at henlede Opmærksomheden paa enkelte Steder i dem, der kunde gives en revolutionær Udtydning, sögte i Sverrig at vække den Forestilling, at disse Udtalelser fra en af Norges populæreste Forfattere gav et sandt Billede af Stemningen; og dette forögede Bitterheden. Den Konst. tog nu paa sin Side W. i Skole for hans utidige Optræden, og Bladet skulde heri vistnok fundet större Medhold hos Publikum, dersom ikke Partifanatismen var traadt altfor paatageligt frem, dersom det ikke havde underlagt hans politiske Virksomhed Motiver, som det större Publikum meget vel vidste ikke fandtes hos W. Man kan vide at W. ikke blev Svar skyldig; som Redaktör af „Statsborgeren" underholdt han en utrættelig Polemik med den Konstitutionelle og de svenske Blade, og som et Indlæg i Striden skrev han *Stockholmsfareren No. 2*, hvoraf man seer, baade hvorledes det politiske Röre, han var kommen op i, kunde bringe hans Blod i Kog, og tillige, hvor lidet underholdende han er, naar han er vred **).

---

*) August 1832 til Septbr. 1834.

**) De Repliker, der her staa som Motto og Efterskrift til Stockholmsfareren No. 2, staa i Originalen som Underskrifter under nogle tilsvarende Karikaturer.

Ganske anderledes overlegen fremtræder hans komiske Muse i den fölgende Farce: ***Den Konstitutionelle.*** Ovenpaa det politiske Hurlumhej, som bruser og koger i Stockholmsfarerne, er det som en fri poetisk Luftning slaar En imöde i dette Digt. Der findes mange af hans Farcer, der i höjere Grad udmærke sig ved morsomme Enkeltheder eller vittige Repliker; men der findes Ingen, der er saaledes gjennemaandet af en ægte poetisk Vittighed, af den *festivitas* Holberg anpriser, som denne. Denne Farce og de Schmahrske Skrifter (fornemmelig Forsoningen) er maaske de ejendommeligste Frembringelser af W's komiske Muse. I Begge er det ikke en bidende Satire, men en godmodig Lattermildhed, ikke en pointeret Vittighed, men et gemytligt Godlune, der vækker det velgjörende Indtryk, og denne Jovialitet bliver ikke mindre tiltalende derved at den ligesom paa Skrömt optræder i en pompös, fantasirig Diktion. Thi det er netop dette, der stempler disse Digte som noget saa iöjnefaldende Originalt, det, at W's lyriske Kraft og Sifuls „koboldagtige" Lune her træffe sammen i en lykkelig Forening.

Om de övrige Farcer har jeg ikke meget at sige. — „***Kringla***" kaldtes i Folkemunde et fashionabelt Danseselskab, i hvilket man — om med Ret eller ej skal jeg lade være usagt — saa Hovedrepræsentanten for en forfransket Selskabstone, der dengang var begyndt at gjöre sig gjeldende i Hovedstaden. Dette Fænomen stod ogsaa — om end som en Udskejelse — i nogen Forbindelse med den literære Retning, som „Den Konstitutionelle" repræsenterede. Dette Blad var væsentlig Organet for det ***literære*** Parti, som grundlagdes i Studenterforbundet. I politisk Henseende kunde der dengang ikke være synderlig Tale om Partier; thi de Spörgsmaal, som da stode överst, vare af en saa omfattende Natur, at de i det Væsentlige ikke kunde være Gjenstand for Meningsulighed inden selve Folket. Men som æsthetisk, fornemmelig kritisk Organ slog Bladet ind paa en i vor Literatur ny Retning, en let, konverserende, ofte med Talent gjennemfört Tone, der havde sit Forbillede i den franske Följetonliteratur, eller snarere i dennes danske Aflægger, som „Kjöbenhavns flyvende Post", hvormed J. L. Heiberg for nogle Aar tilbage havde gjort Epoke i Danmark, jo tildeels kan kaldes. — Ogsaa her mærker man da, hvor nöje dette Parti var knyttet til de literære Bevægelser i Danmark. — — Om Anledningen til „***Dompapen***" kan man erholde nærmere Oplysning i „Hasselnödder," 47de Stykke. — Striden med Morgenbladet og Granskeren, der gav Anledning til „***Engelsk Salt***" og „***Vinægers Fjeldeventyr***" er omtalt i 2det Bind S. 361—362.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 15 06 25 10 012 6